

မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်နိဿယ

၁-မဟာပဒါနသုတ္တ

ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တကထာ

၁။ ။ သန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ [အရှင်အာနန္ဒာက အရှင်မဟာကဿပ အား ခေါ်သောအာလုပ်။] မေ၊ တပည့်တော်သည်။ (မဟာပဒါနသုတ္တံ၊ ပဟာပဒါနသုတ်တော်ကို။) ဝေ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ လျှောက်အပ်မည့်အတိုင်း။ သုတံ၊ နာယုမ္မတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။ [ဤဝါကျ၏ အခြားအနက် များကို သိလက္ခန်ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ်နိဿယ အစဉ် ပြထားပြီ။] (ကိံ၊ အဘယ်သို့ နာယုမ္မတ်သား ဆောင်ထားအပ်သနည်း။) [ဤ ကိံ ၏ အဖြေကို သုတ်အဆုံးကျမှ တွေ့ရလိမ့်မည်။]

ကေံ၊ တပါးသော။ သမယံ၊ အခါ၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ သာဝတ္ထိယံ၊ သာဝတ္ထိမြို့၌။ ဝါ၊ သာဝတ္ထိမြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ ဇေတဝ နေ၊ ဇေတဝန်မည်သော။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ၊ အနာထပိဏ္ဍိသဌေး၏။ အာ ဣမေ၊ အရံ၌။ (ကျောင်းတိုက်၌။) ကရေရိကုဋ္ဌိကာယံ၊ ကရေရိမည်သော ကျောင်းငယ်၌။ (အနီးအပါး၌ ခံတက်ပင်ရှိသော ကျောင်းငယ်၌။) ဝိဟရ တိ၊ ဣရိယာတပါး၊ ညောင်းညာများကို တပါးဖြင့်ဖြတ်၊ မကျလတ်အောင်၊ အတ္တဘောကို ဆောင်တော်မူ၏။ (သဒ္ဓတ္တ။) ဝါ၊ နေတော်မူ၏။ (အဓိပ္ပာ ယတ္ထ။) [ကေံ သမယံ၏ အနက်အမျိုးမျိုးကို ဗြဟ္မဇာလသုတ် ပါဠိတော် နိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အံထခေါ၊ ထိုအခါ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝတ္ထိမြို့ အနီးဖြစ်သော ဇေ တဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီးငယ် ကရေရိမည်သော ကျောင်းငယ်၌ သီတင်းသုံး တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ပစ္စာဘတ္တံ၊ ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့၌။ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ၊ ဆွမ်းစားရာ အရပ်မှ ဖဲခဲကုန်သည် ဖြစ်၍။ ကရေရိ မဏ္ဍလမာဌေ၊ ကရေရိ တန်ဆောင်းဝန်း၌။ သန္နိသိန္နာနံ၊ ကောင်းစွာထိုင် နေကြကုန်သော။ သန္နိပတိတာနံ၊ အထူတကွ ကျရောက်ကြကုန်သော။ ဝါ၊ စည်းဝေးကြကုန်သော။ [သန္နိသိန္န သန္နိပတိတတို့၏ အဖွင့်ကို သိလက္ခန် ဘာသာဋီကာ ပထမအုပ် ၂၇၅-၌ ပြခဲ့ပြီ။] သမ္ပဟုလာနံ၊ များစွာ ကုန်သော။ ဘိက္ခုနံ၊ ရဟန်းတို့၏။ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တာ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါ သနှင့် စပ်ယှဉ်သော။ ဓမ္မိ၊ တရားရှိသော။ ဂုဏာ၊ စကားသည်။ ၃၅

ပါဒါ၊ ဖြစ်ပြီ။ (ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။) (ကိံ၊ အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။) ဣတိ၊
 ပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝါ၊ ဤအခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း။ ပုဗ္ဗေနိဝါသော၊
 ရှေး၌နေအပ်ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်သည်။ (ဟောတိ၊ ဖြစ်ခဲ့၏။) ဣတိပိ ။ပ။
 ဣတိ၊ သို့။ (ဥပပါဒါ။)

၂။ ။ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝိသုဒ္ဓါယ၊ အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော။
 အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ၊ လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒသောတကို လွန်
 သော။ (လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒသောတကို လွန်၍ ကြားနိုင်သော။)
 ဒိဗ္ဗာယ၊ နတ်၌ဖြစ်သော ပသာဒသောတနှင့်တူသော။ သောတဓာတုယ၊
 သောတဓာတ်ဖြင့်။ (တနည်း) ဒိဗ္ဗာယ၊ သောတဓာတုယ၊ ဒိဗ္ဗသောတအတိ
 ညာဉ်ဓာတ်ဖြင့်။ တေသံ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ဣမံ ကထာသလ္လာပံ၊ ဤ
 စကားပြောသံကို။ အထောသိ၊ ကြားတော်မူပြီ။ [ဝိသုဒ္ဓါယ၊ စသည်တို့၏
 အဖွင့်ကို အင်္ဂုတ္တရ ဆက္ကနိပါတီကဋီကာ၌ကြည့်ပါ။] အထခေါ၊ ၌။ (ကြား
 တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဝုဋ္ဌာယ၊ ထတော်
 မူ၍။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ ကရေရိမဏ္ဍလမာဠော၊ ကရေရိ တန်ဆောင်း
 ဝန်းသည်။ (အတ္တိ၊ ရှိ၏။) တေန၊ ကရေရိ တန်ဆောင်းဝန်းရှိရာ ထိုအရပ်
 သို့။ ဥပသကံမိ၊ ကြွတော်မူပြီ။

ဥပသကံမိတွာ၊ ကြွတော်မူပြီး၍။ ပညတ္တော၊ ခင်းထားအပ်သော။ အာ
 သနေ၊ နေရာ၌။ နိသဒ္ဓိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။ နိသဇ္ဇ၊ ထိုင်တော်မူပြီး၍။ ဘဂဝါ။
 ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (မေးတော်မူပြီ။) (ကိံ၊ အဘယ်
 သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။) ဘိက္ခုဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။
 ကာယ ကထာယ၊ အဘယ်စကားဖြင့်။ သန္နိသိန္နာ၊ ကောင်းစွာ ထိုင်နေ
 ကြကုန်သည်။ သန္နိပတိတာ၊ အတူတကွ ကျရောက်ကြကုန်သည်။ (စည်းဝေး
 ကြကုန်သည်။) အတ္တံ၊ နှု၊ ဖြစ်ကုန်သနည်း။ ဝေါ၊ သင်တို့၏။ ဝိပွကတာ၊
 အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ပြီးမဟုတ်သော။ ဝါ၊ မပြီးသေးသော။ အန္တရာ၊
 ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းမှုစသည်တို့၏ အကြား၌ဖြစ်သော။ ကထာ၊ စကား
 သည်။ ကာ စ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (အာမန္တေသိ။) [အန္တရာ
 ကထာ စသည်တို့၏အဖွင့်ကို သီလက္ခန္ဓာဘာသာဋီကာ ပ၊ အုပ်၊ ၃၀၇၊ ၈-
 ၌ ပြထားပြီ။]

ဝေါ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ (မေးတော်မူအပ်သော်။) တေ
 ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ တေ၊ ဤစကားကို။
 အဝေါစံ၊ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်ကြကုန်သနည်း။)

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဣဓ၊ ယခုအခါ၌။ ပစ္စာဘတ္တံ၊ ဌ။ ပိဏ္ဍပါတပဋိ
 ကန္တာနံ၊ ဖြစ်၍။ ကရေရိမဏ္ဍလမာဠေ၊ ဌ။ သန္နိသိန္နာနံ၊ ကုန်သော။ သန္နိ
 ပတိတာနံ၊ ကုန်သော။ အမှားကံ၊ တပည့်တော်တို့၏။ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တာ
 ဓမ္မိ ကထာ။ ဥဒပါဒိ၊ ပါပြီ။ (ကိံ။) “ဣတိပိ ပုဗ္ဗေနိဝါသော ဣတိပိ
 ပုဗ္ဗေနိဝါသော”တိ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ နော၊ တို့၏။ ဝိပွကတာ၊
 သော။ (မပြီးမပြတ် ရပ်၍နေသော။) အန္တရာ၊ သော။ ကထာ၊ သည်။ အယံ
 ခေါ၊ ဤစကားပါတည်း။ (ဤ ပုဗ္ဗေနိဝါသကိုအကြောင်းပြ၍ ပြောဆို
 အပ်သော စကားပါတည်း။) အထ၊ (ပြောဆို၍မပြီးသေးရာ) ထိအခါ၌။
 ဘဂဝါ၊ သည်။ အနုပုတ္တော၊ ရောက်တော်မူလာပါပြီ။ ဣတိ(အဝေါစုံ)။

၃။ ဘိက္ခဝေ။ တုမော၊ သင်တို့သည်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တံ၊ သော။
 ဓမ္မိ၊ သော။ ကထံ၊ ကိံ။ သောတံ၊ နာခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆယျာထ နော၊ အလိုရှိကြ
 ကုန်သလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဘဂဝါ၊
 မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တံ၊ သော။ ဓမ္မိ၊ သော။ ကထံ၊ ကိံ။
 ယံ ကရေယျ၊ အကြင် ပြုတော်မူရာ၏။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား၊ တေဿ၊
 ဤ ပုဗ္ဗေနိဝါသနှင့်စပ်သော တရားစကားကိုပြုတော်မူခြင်း၏။ ကာလော၊
 အခါပါတည်း။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပေ။ ယံကရေယျ။ သုဂတ၊ ကောင်းသော
 စကားကို ပြောဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။ တေဿ၊ ဤ ပုဗ္ဗ
 နိဝါသပဋိသံယုတ္တဓမ္မိကထာကိုပြုတော်မူခြင်း၏။ ကာလော၊ ပါတည်း။ ဘဂဝ
 တော၊ ၏။ ဝစနံ၊ စကားတော်ကို။ သုတ္တာ၊ ကြားနာရ၍။ ဘိက္ခု၊ တို့
 သည်။ ဓာရေဿန္တိ၊ ဆောင်ထား မှတ်သားကြပါလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
 လျှောက်ကုန်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ သုဏာထ၊ နားစိုက်ကြကုန်
 လော့။ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။ မနသံ၊ စိတ်၌။ ကရေထ၊ ပြုကြကုန်လော့။
 (တနည်း)မနသိကရေထ၊ နှလုံးသွင်းကြကုန်လော့။ ဘာသိဿာမိ၊ အကျယ်
 ဟောတော်မူမည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ၊ ရား။ ဝေံ၊ ဤ အတိုင်းမှန်ပါ။ ဣတိ
 ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ တေဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝစနံ၊ ကိံ။
 ပစ္စသောသံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေံ၊ ဤ
 စကားတော်ကို။ (နောက်လာမည့် ဣတော သော ဘိက္ခဝေအစရှိသောစကား
 တော်ကို)။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိံ၊ နည်း)။

၄။ ဘိက္ခဝေ။ ယံ(ယသ္မိံ ကပ္ပေ)၊ အကြင်ကမ္ဘာ၌။ အရဟံ၊ ဝါသနာ
 နှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော။ သမ္မာ
 မုဗ္ဗာဓေါ (ပ) ၂၅ (က)

သမ္မုဒ္ဓေါ၊ မဖောက်မပြန် အမွန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိ
 တော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ လောကော၊ လောက၌။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှား
 ဖြစ်တော်မူပြီ။ (ပွင့်တော်မူပြီ။) သော၊ ဝိပဿိမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူရာ
 ထို ကမ္ဘာသည်။ ဣတော၊ ဤ ကမ္ဘာမှ၊ ကေနုတိကပ္ပေ၊ ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာ
 ထက်၌။ (ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။) ဘိက္ခဝေ။ ယံ၊ ၌။ အရဟံ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ။
 သိခိ၊ သိခိ မည်တော်မူသော။ ဘဂဝါ လောကော ဥဒပါဒိ။ သော၊ သိခိ
 မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူရာ ထိုကမ္ဘာသည်။ ဣတော၊ မှ။ ကေတိံ သေ ကပ္ပေ၊
 သုံးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာထက်၌။ (ဟောတိ)၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိညေဝ ကေတိံ သေ
 ကပ္ပေ၊ ထို သုံးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာထက်၌ပင်။ ဝေဿဘူ၊ ဝေဿဘူ မည်တော်မူသော။
 ဘဂဝါ လောကော ဥဒပါဒိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ဣမသ္မိ ညေဝ ခေါ် ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ ဤ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌ပင်။ ပ၊ ကကု
 သန္ဓော၊ ကကုသန် မည်တော်မူသော။ ဘဂဝါ လောကော ဥဒပါဒိ။ ဘိက္ခ
 ဝေ ဣမသ္မိ ညေဝခေါ် ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ ၌ပင်။ ကောဏာဂမနော၊ ကောဏာ
 ဂုဏ် မည်တော်မူသော။ ပ။ ဣမသ္မိညေဝ ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ ပ။ ကဿပေါ၊ ကဿပ
 မည်တော်မူသော။ ပ။ ဘိက္ခဝေ ဣမသ္မိညေဝ ဘဒ္ဒကပ္ပေ၊ ၌ပင်။ တေရဟိ၊
 ၌။ အရဟံ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ။ အဟံ၊ သည်။ လောကော၊ ၌။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်
 တော်မူပြီ။ ဝါ၊ ပွင့်တော်မူပြီ။

၅။ ။ ဘိက္ခဝေ အရဟံ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ။ ဝိပဿိ၊ သော။ ဘဂဝါ၊
 သည်။ ဇာတိယာ၊ အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်။ ခတ္တိယော၊ မင်းမျိုးသည်။
 အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ခတ္တိယ ကုလေ၊ မင်းမျိုး၌။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။
 [သိခိဘုရားရှင် ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့လည်း မင်းမျိုးပင်ဖြစ်သည်။]။ ပ။ ကကု
 သန္ဓော ဘဂဝါ။ ဇာတိယာ၊ အားဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏော၊ ဗြာဟ္မဏမျိုးသည်။
 (ပုဏ္ဏားမျိုးသည်။) အဟောသိ။ ဗြာဟ္မဏကုလေ၊ ၌။ ဥဒပါဒိ။ [ကောဏာ
 ဂမန ဘုရားရှင်၊ ကဿပဘုရားရှင်တို့လည်း ဗြာဟ္မဏအမျိုးအနွယ်ပင် ဖြစ်
 တော်မူကြသည်။]။ ပ။ အဟံ၊ သည်။ ဇာတိယာခတ္တိယော။ အဟောသိ၊
 ပြီ။ ခတ္တိယကုလေ၊ ၌။ ဥပ္ပန္နော၊ ပြီ။

၆။ ၉။ ။ ဘိက္ခဝေ အရဟံ။ ပ။ ဝိပဿိ၊ သော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဂေါတ္တေန၊
 အနွယ်တော်အားဖြင့်။ ကောဏ္ဍညော၊ ကောဏ္ဍည အနွယ်သည်။ အဟောသိ။
 [သိခိ၊ ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့လည်း ကောဏ္ဍည အနွယ်တော်များပင်။]။ ပ။
 ကကုသန္ဓော၊ သော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဂေါတ္တေန၊ အားဖြင့်။ ကဿပေါ၊
 ကဿပ အနွယ်သည်။ အဟောသိ။ [ကောဏာဂမန ဘုရားရှင်၊ ကဿပ

ဘုရားရှင်တို့လည်း ကဿပအနွယ်တော် များပင်။] အဟံ။ပ။ ဂေါတ္တေန ဂေါတမော အဟောသိ။

၇။ ။ဘိက္ခဝေ အရဟတော။ပ။ ဝိပဿိဿ၊ သော။ ဘဂဝတော၊ ၎်။ အသိတိဝဿ သဟဿာနိ၊ အနုစိရုစိသောင်းတို့သည်။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်တော်၏ပမာဏသည်။ (အသက်အတိုင်းအရှည်သည်။) အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ (ရှိပြီ။) [အာယုပ္ပမာဏံကို ငဲ့၍ “အဟောသိ” ဟု ကေဝုစိရု၏။] သိခိဿ ဘဂဝတော။ပ။ သတ္တတိဝဿသဟဿာနိ၊ အနုစိ ခုနစ်သောင်း တို့သည်။ပ။ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော၊ ၎်။ သဠိဝဿသဟဿာနိ၊ အနုစိ ခြောက်သောင်းတို့သည်။ပ။ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော၊ ၎်။ စတ္တာလိယ ဝဿသဟဿာနိ၊ အနုစိလေးသောင်းတို့သည်။ပ။ ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော၊ ၎်။ တိသဝဿသဟဿာနိ၊ အနုစိသုံးသောင်းတို့သည်။ပ။ ကဿ ပဿ ဘဂဝတော၊ ၎်။ ဝိသတိဝဿသဟဿာနိ၊ အနုစိ နှစ်သောင်းတို့ သည်။ပ။

မယံ၊ ၎်။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ သည်။ အပ္ပကံ၊ နည်း၏။ ပရိတ္တံ၊ တို၏။ လဟကံ၊ လျင်မြန်၏။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ စိရံ၊ ရှည်ကြာစွာ။ ဇီဝ တိ၊ အသက်ရှည်၏။ သော၊ သည်။ ဝဿသတံ၊ အနုစိတရာပတ်လုံးသော် လည်းကောင်း။ အပ္ပံဝါ၊ အနုစိတရာအောက်အနည်းငယ်ခသ်လည်းကောင်း။ ဘိယျော၊ အနုစိတရာထက် အလွန်သည်သော်လည်းကောင်း။ (ဇီဝတိ။) [ဤဝါကျဖြင့် ထိုခေတ်၏ အသက်တန်းကိုပြ၏။]

၈။ ဘိက္ခဝေအရဟံ။ပ။ ဝိပဿိ၊ သော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဠိ လိယာ၊ သခတ်ပင်၏။ မူလေ၊ အနီးအောက်၌။ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာ လေးပါးတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင်ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ သိခိ။ပ။ ပုဏ္ဏရီ ကဿ၊ သရက်ဖြူပင်၏။ မူလေ။ပ။ ဝေဿဘူ။ပ။ သာလဿ၊ အင်ကြင်း ပင်၏။ပ။ ကကုသန္ဓော။ပ။ သိရိသဿ၊ ကုက္ကိုပင်၏။ပ။ ကောဏာဂမနော ၎်။ပ။ ဥဒ္ဓမ္မရဿ၊ ရေသဖန်းပင်၏။ပ။ ကဿပေါ။ပ။ နိဂြောဓဿ၊ ပညောင် ပင်၏။ပ။ အဟံ။ပ။ အဿတ္တဿ၊ ညောင်ဗုဒ္ဓဟေပင်၏။ (ဗောဓိညောင် ပင်၏။) မူလေ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ။

၉။ ။ဘိက္ခဝေ အရဟတော။ပ။ဝိပဿိဿ၊ သော။ ဘဂတော၊ ၎်။ ခဏ္ဍတိဿံ နာမ၊ ခဏ္ဍတိဿမည်သော။ အဂ္ဂံ၊ မြတ်သော။ တဒ္ဓယုဂံ၊ ကောင်း သောအစုံဖြစ်သော။ သာဝကယုဂံ၊ သာဝကအစုံသည်။ အဟောသိ။ [လက်ယာ တော်ရံ အရှင် ခဏ္ဍထေရ်နှင့် လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်တိဿထေရ်ကိုပင် ဘုရား

ရှင်က မိန့်တော်မူအပ်သော အရာဖြစ်၍ “ခဏ္ဍတိဿံ နာမ၊ ခဏ္ဍ၊ တိဿ မည်သော” ဟု ဆိုသည်။] အဘိဘူ သမ္ဘဝံ နာမ၊ အဘိဘူ သမ္ဘဝမည်သော ။ပ။ သောဏ္ဍတ္တရံ နာမ၊ သောဏ၊ ဥတ္တရမည်သော ။ပ။ ဝိဓုရသဉ္စိဝံ နာမ၊ ဝိဓုရ သဉ္စိဝမည်သော ။ပ။ ဘိယျောသုတ္တရံ နာမ၊ ဘိယျောသု ဥတ္တရမည်သော ။ပ။ တိဿဘာရဒ္ဒါဇံ နာမ၊ တိဿ၊ ဘာရဒ္ဒါဇမည်သော ။ပ။ သာရိပုတ္တ မောဂ္ဂလ္လာနံ နာမ၊ သာရိပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလ္လာနံ မည်သော၊ အဂ္ဂံ ဘဒ္ဒယုဂံ သာဝကယုဂံ အဟောသိ။

အမှာ။ ။ထိုသာဝကတို့တွင် အဘိဘူစသော ရှေးရှေးသာဝကတို့သည် ပညာ ပါရမီ အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော လက်ယာတော်ရံ အရှင်မြတ်တို့တည်း။ သံမ္ဘဝ စသော နောက်နောင်သာဝကတို့သည် သမာဓိပါရမီ အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော လက်ဝဲတော်ရံ အရှင်မြတ်တို့တည်း။ သာဝကယုဂံကိုဝံ၍ အဘိဘူ သမ္ဘဝံ နာမ စသည် ဖြင့် နပုလ္လင်ရှိသည်။

၁၀။ ။ဘိက္ခဝေ အရဟတော။ပ။ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော၊ ဇ်။ တယော၊ သုံးကြိမ်ကုန်သော။ သာဝကာနံ၊ သာဝကတို့၏။ သန္နိပါတာ၊ အစည်းအဝေးတို့သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဧကော၊ တံကြိမ်သော။ သာဝကာနံ၊ တို့၏။ သန္နိပါတော၊ သည်။ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿံ၊ ခြောက်သန်းရှစ်သိန်းသော ရဟန်းအပေါင်းသည်။ အဟောသိ။ ဧကော၊ သော။ သာဝကာနံ သန္နိပါတော၊ သည်။ ဘိက္ခုသတသဟဿံ၊ ရဟန်း တသိန်းသည်။ အဟောသိ။ ဧကော သာဝကာနံ သန္နိပါတော၊ သည်။ အသိတိ၊ ဘိက္ခုသဟဿာနိ၊ ရဟန်းရှစ်သောင်းတို့သည်။ အဟောသိ။ ဝိပဿိဿ ။ပ။ တယော၊ သုံးကြိမ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေသံယေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကြ ကုန်သော။ ခီဏာသဝါနံ၊ ရဟန္တာ ဖြစ်ကုန်သော။ သာဝကာနံ၊ တို့၏။ ဣမေသန္နိပါတာ၊ ဤအစည်းအဝေးတို့သည်။ အဟေသံ။ [နိဂုံးဝါကျ။]

အမှာ။ ။နောက်၌ ဤနည်းအတိုင်း အနက်ပေးပါ။ သင်္ချာပွင့်များသာ ထူး၏။ ထို ပွင့်တို့၏အနက်လည်း လွယ်ပြီ။ မိမိတို့ ဘုရားရှင်၏ သာဝကသန္နိပါတံ၌ “အခုတော့ သာနိ၊ အခွဲအားဖြင့် တဆယ့်သုံးလီ ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုသတာနိ၊ ရဟန်းအရာတို့။ (တနည်း) အခုတော့သာနိ ဘိက္ခုသတာနိ၊ အခွဲအားဖြင့် တထောင်သုံးရာသော ရဟန်းတို့။ ဝါ၊ တထောင်နှစ်ရာငါးဆယ်သော ရဟန်းတို့” ဟု ဆိုပါ။

၁၁။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ အသောကောနာမ၊ အသောကမည်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ဥပဋ္ဌာကော၊ အလုပ်အကျွေးသည်။ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော၊ မြတ်သော

အလုပ်အကျွေးသည်။ အဟောသိ။ပ။ ခေမင်္ဂရော နာမ၊ ခေမင်္ဂရမည်သော
။ပ။ ဥပသန္တော နာမ၊ ဥပသန္တမည်သော။ပ။ ဗုဒ္ဓိဇော နာမ၊ ဗုဒ္ဓိဇမည်သော
။ပ။ သောတ္ထိဇော နာမ၊ သောတ္ထိဇမည်သော။ပ။ သဗ္ဗမိတ္တော နာမ၊ သော
။ပ။ အာနန္တော နာမ၊ သော။ပ။

၁၂။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ ဝိပဿိဿ၊ သော။ ၊ဘဂဝတော၊ ဇိ။ ဗန္ဓုမာ
နာမ၊ ဗန္ဓုမာမည်သော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ ပိတာ၊ ခမည်းတော်သည်။
အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဗန္ဓုမတီ နာမ၊ ဗန္ဓုမတီမည်သော။ ဒေဝီ၊ မိဖုရားသည်။
ဇနေတ္တိ၊ ဖြစ်စေတတ်သော။ ဝါ၊ ဖွားမြင်စေတတ်သော။ မာတာ၊ မယ်
တော်သည်။ အဟောသိ။ ဗန္ဓုမဿ၊ ဗန္ဓုမာမည်သော။ ရုညော၊ မင်း၏။
ဗန္ဓုမတီ နာမ၊ ဗန္ဓုမတီမည်သော။ နဂရံ၊ မြို့တော်သည်။ ရာဇဓာနီ၊ မင်း
နေပြည်သည်။ အဟောသိ။ [နောက်နောက်ဝါကျတို့၌ ဤနည်းအတိုင်း
ပေးပါ။] သိခိဿ။ပ။ အရုဏော နာမ၊ အရုဏမည်သော။ပ။ ပတာဝတီ
နာမ၊ ပတာဝတီမည်သော။ပ။ အရုဏဝတီ နာမ၊ အရုဏဝတီမည်သော။

ဝေဿဘုဿ။ပ။ သုပ္ပတိတော နာမ၊ သုပ္ပတိတမည်သော။ပ။ ဝဿဝတီ
နာမ၊ ဝဿဝတီမည်သော။ပ။ အနောမံ နာမ၊ အနောမမည်သော။ ကကု
သန္ဓုဿ။ပ။ အဂ္ဂိဒတ္တော နာမ၊ အဂ္ဂိဒတ္တမည်သော။ ပြာဟ္မဏော၊ ပြာဟ္မဏ
သည်။ (ပုဏ္ဏားသည်။) ပိတာ အဟောသိ။ ဝိသာခါ နာမ၊ ဝိသာခါမည်
သော။ ပြာဟ္မဏီ၊ သည်။ (ပုဏ္ဏားမသည်။)။ပ။ဘိက္ခဝေ တေန ခေါ ပန
ထမယေန၊ ၌။ ခေမော နာမ၊ ခေမမည်သော။ ရာဇာ၊ သည်။ အဟောသိ၊
ပြီ။ ခေမဿ ရုညော၊ ဇိ။ ခေမဝတီ နာမ၊ သော။ပ။ [နောက်ဝါကျတို့၌
နည်းတူပေးပါ။]

ကောဏာဂမနဿ။ပ။ ယညဒတ္တော နာမ၊ သော။ပ။ ဥတ္တရာနာမ၊ သော
။ပ။ သောဘော နာမ၊ သောဘမည်သော။ပ။ သောဘဝတီ နာမ၊ သော
။ပ။ ကဿပဿ ။ပ။ ပြဟ္မဒတ္တော နာမ၊ ပြဟ္မဒတ္တမည်သော ။ပ။ ခနဝတီ
နာမ၊ သော ။ပ။ ကိကီနာမ၊ ကိကီမည်သော ။ပ။ ကိကိဿ၊ ကိကီမည်သော။
ရုညော၊ ဇိ။ ဗာရာဏသီ နာမ၊ သော ။ပ။

ဘိက္ခဝေ။ တေရဟိ၊ ၌။ မယံ၊ ဇိ။ သုဒ္ဓေါဒနော နာမ၊ သော ။ပ။
မာယာ နာမ၊ မာယာမည်သော။ပ။ ကပိလဝတ္ထု နာမ၊ သော ။ပ။ အဟော
သိ။ ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ [ဘဂဝါ တေဒဝေါစ ၌ အဝေါစ သို့
ပြန်လှည့်သည်။] တဂဝါ၊ သည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ အဝေါစ၊

ပြီ။ ဣဒံ၊ ကိ။ ဝတုာန၊ ဒိန္တောဝ်မူပိး၍။ သုဂတော၊ ကောင်းသော စကားကို ပြောဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။ ဝိဟာရံ၊ သို့။ ပါဝိသိ၊ ဝင်တော်မူပြီ။

၁၃။ ။ အထခေါ၊ ဌံ။ (ကျောင်းတော်သို့ဝင်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ ဌံ။) တေသံ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ (အန္တရာကထာ-၌စပ်။) ဘဂဝတော၊ သည်။ အစိရပက္ကန္တဿ၊ ကြွသွားတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ကြွမြင့်သောကာလ မရှိသေးမီ။ ဝါ၊ ကြွသွားတော်မူပြီး၍ မကြာသေးမီ။ အန္တရာ၊ သော။ အယံ ကထာ၊ သည်။ ဥပပါဒိ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ထင်ရှားဖြစ်သနည်း။)

အာဝုသော၊ အရှင်ဘုရားတို့။ ယတြံ (ယော) တထာဂတော၊ သည်။ အတိတော၊ လွန်ပြီးကုန်သော။ (ရှေးရှေးက ပွင့်တော်မူပြီးကုန်သော။) ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးကုန်သော။ ဆိန္ဒုပပဇ္ဇေ၊ ဖြတ်အပ်ပြီးသော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိဟူသော ပပဇ္ဇတရားရှိကုန်သော။ (သံသရာ၌ ခန္ဓာအစဉ်ကို ချဲ့ထွင်တတ်သော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ကို ဖြတ်တော်မူပြီးကုန်သော။) ဆိန္ဒုဝဋ္ဋုမေ၊ ဖြတ်အပ်ပြီးသော သံသရာသို့သွားကြောင်း ကုသိုလ်အကုသိုလ် ဟူသော ကမ္မဝဋ်ရှိကုန်သော။ (သံသရာသို့ သွားကြောင်းကုသိုလ် အကုသိုလ် ဟူသော ကမ္မဝဋ်ကို ဖြတ်တော်မူပြီးကုန်သော။) ပရိယာဒိန္ဒုဝဇ္ဇေ၊ ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်ပြီးသော ကမ္မဝဋ် ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ကုန်စေအပ်ပြီးသော ကမ္မဝဋ်ရှိကုန်သော။ သဗ္ဗဒုက္ခဝိတိဝတ္တေ၊ အလုံးစုံသော ဝိပါကဝဋ်ဒုက္ခကို လွန်တော်မူပြီးကုန်သော။ ဗုဒ္ဓေ၊ ဘုရားရှင်တို့ကို။

ဇာတိတော ပိ၊ အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်လည်း။ အနုဿရိဿတိနာမ၊ အမှတ်ရတော်မူနိုင်ပါပေ၏။ (အောက်မေ့တော်မူနိုင်ပါပေ၏)။ နာမတော ပိ-အမည်

၁။ ယတြဟိ နာမ။ ။ ယတြံ ဩပစ္စည်းသည် ပထမအနက်၌ဖြစ်၏။ ဟိသဒ္ဓါသည်အနက်မရှိ၊ နာမသဒ္ဓါကား အတ္ထရိယအတ္ထိတဖြစ်ပုံကို ထွန်းပြသော ဝိမှယ (အံဩချီးမွမ်းခြင်း) အနက်ဟောတည်း။ ဤ ယတြဟိ နာမနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့် “အနုဿရိဿတိ” ဟု အတိတ်အနက်၌ အနာဂတ်ဝိတတ်ရှိရသည်။ နာမကို အနုဿရိဿတိနှင့်တွဲပါ။ [အကျယ်ကို ဘာသာစုံကောဉ် ပြထားပြီ။]

ဆိန္ဒုဝဋ္ဋုမေ။ ။ ဝဋ္ဋုမသဒ္ဓါသည် “လမ်း” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ [အဇ္ဈသံ ဝဋ္ဋုမံ တထာ-အတိဓာန် (၁၉၀)။] ဤ၌ ထိုလမ်းနှင့်တူသော သံသရာသို့ သွားကြောင်း ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟူသော ကမ္မဝဋ်ကို ဝဋ္ဋုမဟုတ်ပါ။ [ဆိန္ဒု ဝဋ္ဋုမံ (သံသာရမဂ္ဂေါ) ယေသန္တိ ဆိန္ဒုဝဋ္ဋုမာ။] ဝေရဇကဏှ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဘုဏ်အဖွင့် သာရဏ္ဍံကို မှီးပါသည်။

တော်အားဖြင့်လည်း။ ပ။ ဂေါတ္တတော ပိ၊ အနွယ်တော်အားဖြင့်လည်း။ ပ။ အာယုပ္ပမာဏတော ပိ၊ သက်တော် ပမာဏအားဖြင့်လည်း။ ပ။ သာဝကယုဂတော ပိ၊ သာဝကတို့၏ အစုံအားဖြင့်လည်း။ ပ။ သာဝကသန္နိပါတတော ပိ၊ သာဝကတို့၏အစည်းအဝေးအားဖြင့်လည်း။ အနုဿရိဿတိ နာမ၊ ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ အောက်မေ့တော်မူနိုင်သနည်း။)

တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ ဧဝံ ဇစ္စာ၊ ဤသို့ဇာတ်ရှိတော်မူကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ကုန်ပြီ။ ဣတိ ပိ၊ ဤသို့လည်းကောင်း။ [ဧဝံနာမာ စသည်တို့၌ လည်း “တေ ဘဂဝန္တော အဟေသံ ဣတိပိ” ပုဒ်တို့ကိုလိုက်စေပါ။ ပါဠိတော်၌ ပေယျာလထိုးသည်။]။ ပ။ တေ ဘဂဝန္တော။ ဧဝံ သိလော၊ ဤသို့ လောကီလောကုတ္တရာသီလရှိကုန်သည်။ အဟေသံ။ ပ။ ဧဝံ ဓမ္မာ၊ ဤသို့ လောကီလောကုတ္တရာဟူသောသမာဓိ သမာဓိပက္ခတရားရှိကုန်သည်။ [သမာဓိပက္ခ ဟူသည်ဝိရိယ သတိ စသည်များတည်း။]။ ပ။ ဧဝံ ပညာ၊ ဤသို့မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာ ရှိကုန်သည်။ [ပညာအရ လောကုတ္တရာပညာကိုသာ ယူ၏။]

။ ပ။ ဧဝံ ဝိဟာရိ၊ ဤသို့နိရောဓသမာပတ်ဖြင့်နေခြင်းရှိကုန်သည်။ (တနည်း) ဧဝံ ဝိဟာရိ၊ ဤသို့ နေကြောင်းဖြစ်သော နိရောဓသမာပတ် ရှိကုန်သည်။ ပ။ တေဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ ဧဝံ ဝိမုတ္တာ၊ တဒဂ်စသော ဝိမုတ္တိ ငါးပါးဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးကုန်သည်။ အဟေသံ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့ (အနုဿရိဿတိ နာမ၊ ၏။)

အာဝုသော၊ တို့။ (တဿ) တထာဂတဿ၊ ၏။ မဟိဒ္ဓိကတာ၊ ကြီးသောတန်ခိုး ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်သည်။ မဟာနုဘာဝတာ၊ ကြီးသော အာနုဘော် ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်သည်။ အစ္စရိယံ၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွ။ အာဝုသော၊ တို့။ (တဿ) တထာဂတဿ။ ပ။ မဟာနုဘာဝတာ၊ သည်။ အပ္ပုတံ၊ မဖြစ်စဘူး ထူးဆန်းပါပေစွ။

အာဝုသော၊ တို့။ ကိံ နု၊ အဘယ်သို့နည်း။ (ဘယ်လိုလဲ။) ယဿ ဓမ္မဓာတုယာ၊ အကြင်သစ္စာလေးရပ် မြတ်ဓမ္မ၏။ ဝါ၊ ကို။ သုပ္ပုဒ္ဓိဝိဒ္ဓတာ၊ ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ တထာဂတော၊ သည်။ အတိတေ။ ပ။ အနုဿရတိ။ တထာဂတဿေဝ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်ပင်။ ဧဝံ ဓမ္မဓာတု၊ ဤ သစ္စာလေးရပ် မြတ်ဓမ္မကို။ သုပ္ပုဒ္ဓိဝိဒ္ဓါ နု ခေါ်၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်လေသလော။

၁။ ဓမ္မဓာတု။ ။ဓမ္မဓာတုတိ ဓမ္မာနံ သဘာဝေါ အတ္တတော စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ သုပ္ပုဒ္ဓိဝိဒ္ဓါတိ သုဗ္ဗု ပုဂ္ဂိုလိဒ္ဓါ၊ သဝါသနာနံ သဗ္ဗေသံ ကိလေသာနံ ပဇဟနတော။ ပ။ အရဟတ္တံဓမ္မဓာတုတိ ကေစိ၊ သဗ္ဗညုတညာဏန္တိ အပရော၊ အချို့

ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။ ယေန၊ အကြင် လျှောက်အပ်သော အကြောင်း အရာကြောင့်။ တထာဂတော။ပ။ အနုဿရတိ။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ တထာဂတဿ၊ အား။ တေမတ္ထံ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ အာရောစေသံ (နခေါ)၊ လျှောက်ကြလေကုန်သလော။ (လျှောက်ကြလေသလား။) ဣတိ၊ သို့။ (ဥဒပါဒိ။) [အယ မန္တရကထာ ဥဒပါဒိ ကို ပြန်လှည့်ပါ။] တေသံ ၉ တိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ဝိပွကတာ၊ သော။ အန္တရာ၊ သော။ အယံ စ ကထာ၊ ဤ စကားသည်။ (ဤကဲ့သို့သော စကားသည်။) ဟောတိ၊ [နိဝုံးဝါကျ၊ ဟိဒံ အနက်မရှိ။]

၁၄။ ။အထ ခေါ၊ ဌံ။ (စကားမပြီးဆုံးသေးရာ ထို အခါ၌။) ဘဂဝါ။ သာယန္တသမယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌။ ပဋိသလ္လာနာ၊ တပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်မူခြင်းမှ။ (ကိန်းအောင်းတော်မူရာမှ။) ဝုဋ္ဌိတော၊ ထတော် မှသည်။ (ဟုတ်။) ယေန။ပ။ ဝိပွကတာတိ။ [ဤပုဒ်တို့ကို ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၂-၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္ထေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ တေ ဘိက္ခု၊ ထို ရဟန်းတို့ သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ တေ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစံ၊ လျှောက်ကြကုန်ပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်ကြသနည်း။) ဘန္တေ၊ မြတ် စွာဘုရား။ ဣဓ၊ ယခု။ ဘဂဝတော၊ သည်။ အဓိရပက္ကန္တဿ၊ ဖဲသွား ပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသေးမီ။ ဝါ၊ ဖဲသွား တော်မူပြီး မကြာသေးမီ။ (ကြာသွားတော်မူပြီး၍ မကြာသေးမီ။) အမ္မာကံ၊ တပည့်တော်တို့၏။ အယံ အန္တရာ ကထာ။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပါပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။) အစ္စမိယံ။ပ။ ဣတိ ပိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဥဒပါဒိ၊ ပါပြီ။) အယံ နော။ပ။ အနုပုတ္တော၊ ပါပြီ။ ဣတိ၊ သို့လျှောက် ကုန်ပြီ။ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၁၅။ ဘိက္ခဝေ၊ ယဿ။ပ။သော ဓမ္မဓာတု၊ ကို။ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ၊ ကောင်း စွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ။ ဒေဝတာပိ။ပ။ အာရောစေသံ၊ လျှောက် ကြကုန်ပြီ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၃-အတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။] ဣစ္စေယျာထ နော ။ပ။ အဝေါစ။ [ပုဒ်စဉ် ၃-နံပါတ်၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] [(ကိ၊ အဘယ်

အရာ၌ “သဗ္ဗညုတ မြတ်ဓမ္မ၏” ဟုပေး။ ဥပမာ-ယဿာ စ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိ ဝိဒ္ဓတ္တာ ဒေသနာဝိလာသပုတ္တော ဟောတိ၊ သာယံ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ မူလပဏ္ဍာသ ဇ္ဇိကာ (၆၆) စသည်တည်း။

သို့၊ မိန့်တော်မူသနည်း။) [ဤအမေး၏ အဖြေကို သုတ်တော်အဆုံး ပုဒ်စဉ် ၉၄-ကျမှ တွေ့ရလိမ့်မည်။]

၁၆။ ကဿပ ဘုရားရှင်၏ အပဒါနိ (အကြောင်းအရာ)ကို ဟောတော်မူသည်၊ အနက်ကို ရှေးရှေး၌ရေးခဲ့ပြီ။

ဗောဓိသတ္တဓမ္မတာ

၁၇။ ။ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ ဝိပဿိ၊ သော။ ဗောဓိသတ္တော၊ ဘုရားအလောင်းတော်သည်။ တုသိတာကာယာ၊ တုသိတာ နတ်အပေါင်းမှ။ (တုသိတာဘုံမှ။) စဝိတွာ၊ စုတေ၍။ သတော၊ မပြုတ်မလပ် အမှတ်ရသည်။ သမ္ပလာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ (ဟုတွာ။) မာတုကုစ္ဆိသ္မိ၊ မယ်တော်၏ဝမ်းသို့။ သြက္ကမိ၊ သက်ရောက်ပြီ။ (ပဋိသန္ဓေနေပြီ။) အယံ၊ ဤ သတိသမ္ပတေညဖြင့် မယ်တော်၏ ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ခြင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤဘုရားအလောင်းတို့၏ မယ်တော်ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ရာအခါ၌။ ဓမ္မတာ၊ ပကတိ သဘောတည်း။ (သဘောတံထွာ ဓမ္မတာတည်း။) [ဓမ္မောယေဝ+ဓမ္မတာ။]

၁၈။ ။ဘိက္ခဝေ။ သော၊ ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား။ (ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ သော အကြောင်းအရာကား။) ဓမ္မတာ၊ တည်း။ ယဒါ၊ ဌ။ ဗောဓိသတ္တောပေ။ သြက္ကမတိ၊ သက်ရောက်ပြီ။ ဝါ၊ သက်ရောက်ပြီးဖြစ်၏။ [အတိတ သမိပ ဝတ္တမာန်။]

အထ၊ ဌ။ (မယ်တော်၏ ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သဒေ ဝကေ၊ အောက်နတ်ပြည် ဝါးထပ်ရှိ နတ်တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သမာ ရကေ၊ မာရ်နတ်၏တည်နေရာ ဝသဝတ္တိ နတ်ပြည်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သဗြဟ္မကေ၊ ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ လောကေ၊ သြကာသလောက၌လည်းကောင်း။ (သြကာသလောက သတ္တလောက၌လည်းကောင်း။) သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ၊ သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သမဏ ဗြာဟ္မဏိ မကောင်းမှုတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏ မကောင်းမှုတို့ကို မျှောပြီးသော ဗြာဟ္မဏတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သ ဒေဝမနုဿာယ၊ သမ္ပုတိနတ်ဟူသောမင်း ကြွင်းသောလူတို့နှင့်လည်းတကွဖြစ်သော။ ပဇာယ၊ သတ္တဝါ အပေါင်း၌ လည်းကောင်း။ (သတ္တလောက၌ လည်းကောင်း။) [ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိတဏ် ဘာသာဋီကာ ဝေရုဇ္ဇ

ကဏ္ဍ-၌ပြထားပြီ။] အပ္ပမာဏော၊ အတိုင်းအရှည်မရှိသော။ ဝါ၊ တိုးပွားသော ပမာဏရှိသော။ (ကျယ်ပြန့်သော။) ဥဋ္ဌာရော၊ မွန်မြတ်သော။ (အလွန်ထိန်လင်းသော။) ဩဘာသော၊ အလင်းရောင်သည်။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့၏။ ဒေဝါနုဘာဝံ၊ နတ်တို့၏အာနုဘော်ကို။ အတိက္ကမ္မေဝ၊ သာလွန်၍သာလျှင်။ ပါတု ဘဝတိ၊ ထင်ရှားဖြစ်၏။

အသာ၊ သစ်ပင် ချုံနွယ် အစရှိသော တုစုံတရာသော ဝတ္ထုသည် မထိခိုက်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အမြဲ ဟင်းလင်းပွင့်ကုန်သော။ အသံဝုတာ၊ အထက် အောက်၌ မပိတ်ဖုံးအပ်ကုန်သော။ အန္ဓကာရာ၊ အမိုက်မှောင်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ [အန္ဓကာရာတိ တမဘူတာ။-အဋ္ဌကထာ။] ဝါ၊ အမိုက်မှောင်ရှိကုန်သော။ [အန္ဓကာရေ တေ အတ္တိတိ အန္ဓကာရာ။-ဋီကာ။] အန္ဓကာရတမိသာ၊ စက္ခုဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်သောအားဖြင့် ကန်းအောင် ပြုတတ်သော အမိုက်မှောင်ရှိကုန်သော။ ယာပိ တာ လောကန္တရိကာ၊ အကြင် လောကန္တရိက် ငရဲတို့သည်။ (စကြဝဠာ ကမ္ဘာသုံးခုတို့၏ အကြား၌ဖြစ်သော အကြင်ငရဲတို့သည်။) (သန္တိ။)

ယတ္ထပိ၊ အကြင် လောကန္တရိက် ငရဲ၌လည်း။ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာ၊ ဤသို့ ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ၊ ဤသို့ ကြီးသောအာနုဘော် ရှိကုန်သော။ ဣမေ စန္ဒိမသုရိယာ၊ ဤ လ နေတို့သည်။ အာဘာယ၊ အရောင်ဖြင့်။ နာနုဘဝန္တိ၊ မစွမ်းနိုင်ကုန်။ တတ္ထ ပိ၊ ထို လောကန္တရိက် ငရဲ၌လည်း။ အပ္ပမာဏော၊ ပ။ ပါတု ဘဝတိ၊ ။

တတ္ထ၊ ။ ယေ ပိ သတ္တာ၊ အကြင်သတ္တဝါတို့သည်။ ဥပပန္နာ၊ ဖြစ်ရကုန်ပြီ။ တေ ပိ၊ တို့သည်လည်း။ တေနောဘာသေန (တေန ဩဘာသေန)၊ ထို အလင်းရောင်ဖြင့်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ သဉ္ဇာနန္တိ၊ မှတ်သိ သိကြကုန်၏။ (ကိံ အဘယ်သို့ မှတ်သိ သိကြသနည်း။) ဘော၊ အမောင်တို့။ အညေ၊ ငါမှတပါး အခြားကုန်သော။ ဣမ၊ ဤအရပ်၌။ ဥပပန္နာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္တာ ပိ၊ တို့သည်လည်း။ သန္တိ ကိရ၊ ရှိကြသေးသည်တကား။ ဣတိ (သဉ္ဇာနန္တိ)။

၁။ အပ္ပမာဏောစသည်။ ။ အပ္ပမာဏောတိ ဝုဗ္ဗိပ္ပမာဏော၊ ဝိပုလောတိ အတ္ထော။ ဥဋ္ဌာရောတိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။-အဋ္ဌကထာ။ ဤအလို အပ္ပမာဏနှင့်ဥဋ္ဌာရသည် အဓိပ္ပါယ်မတူ။ ဒသသဟာသာစက္ခုဝါဠုပတ္တရဏေန ဝါ အပ္ပမာဏော၊ အတိ ဝိယသမုဇ္ဈလနဘာဝေန ဥဋ္ဌာရော။-ဋီကာ။

ဒသသဟယံ၊ တသောင်း၊ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အယံ စ လောက
 ဓာတု၊ ဤ လောကဓာတ်သည်လည်း။ သင်္ကမ္ပတိ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌ တုန်လှုပ်
 ၏။ သမ္ပကမ္ပတိ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်လှုပ်၏။ သမ္ပဝေဓတိ၊ ကောင်း
 စွာ အပြားအားဖြင့်တုန်လှုပ်၏။ [ဤနှစ်ပုဒ်သည် သင်္ကမ္ပတိ၏ ပရိယာယ်
 တည်း။—အဋ္ဌကထာ။] (တနည်း) သင်္ကမ္ပတိ၊ အထက်သို့တက်ကာ တက်ကာ
 ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏။ သမ္ပကမ္ပတိ၊ အထက်အောက် နိမ့်တုံ မြင့်တုံ အပြား
 အားဖြင့် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏။ သမ္ပဝေဓတိ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ ယိမ်းထိုး၍
 အမျိုးမျိုး အပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏။ အပ္ပမာဏော ။ပ။ ပါတု
 တဝတိ။ အယံ၊ ဤ လောကဓာတ်တသောင်း၏ တုန်လှုပ်ခြင်း အတိုင်း
 အရှည်မရှိသော အလင်းရောင်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ။ (ဤ
 ဘုရားအလောင်း၏ မယ်တော်ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ရာ အခါ၌။) ဓမ္မတာ၊
 တည်း။ [သင်္ကမ္ပတိ စသည်တို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပထမ
 အုပ် စာမျက်နှာ ၁၉၀-၌ ပြထားပြီ။]

၁၉။ ။ သိက္ခဝေ။ သော၊ ကား။ ဓမ္မတာ၊ တည်း။ ယဒါ ။ပ။
 သြက္ကန္တော၊ သက်ရောက်ပြီးသည်။ ဟောတိ။ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၀-၌ အတိတ
 သမိပ ဝတ္တမာန်ဖြင့် “သြက္ကမတိ” ဟု သုံးစွဲတော်မူ၏။ ဤ၌ ထို့ထက်ပင်
 ကြာသောကြောင့် “သြက္ကန္တော” ဟု တ ပစ္စည်းဖြင့် သုံးစွဲတော်မူသည်။]
 (တဒါ၊ ။) စတ္တာဓော၊ လေးယောက်ကုန်သော။ ဒေဝပုတ္တာ၊ စာတုမဟာ
 ရာဇ်နတ်သားတို့သည်။ [ဒေဝပုတ္တာ ဟု ဆိုသော်လည်း နတ်မင်းကြီး လေး
 ယောက်တို့တည်း။] နံ၊ ထို ဘုရားအလောင်းသို့။ (ဥပဂစ္ဆန္တိ-၌ စပ်။)
 စတုဒ္ဓိသံ၊ အရပ် လေးမျက်နှာ၌။ (အရပ် လေးမျက်နှာက။) ရုက္ခာယ၊
 စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ။ ဥပ ဂစ္ဆန္တိ၊ အနီးသို့ ကပ်ရောက်ကြကုန်၏။ (ကိ
 အဘယ်သို့ကြံ၍ ကပ်ရောက်သနည်း။)

နံ ဗောဓိသတ္တံ ဝါ၊ ထို ဘုရားအလောင်းကိုလည်းကောင်း။ (နံ) ဗောဓိ
 သတ္တမာတရံ ဝါ၊ ထို ဘုရားအလောင်း၏ မယ်တော် ကိုလည်းကောင်း။
 မနုဿော ဝါ၊ လူသည်သော်လည်းကောင်း။ အမနုဿော ဝါ၊ တိလူးသည်
 သော်လည်းကောင်း။ ကောစိ ဝါ၊ တစုံတယောက်သည်သော်လည်းကောင်း။
 မာ ဝိဟေဋ္ဌေသိ၊ မညှဉ်းဆဲပါစေနှင့်။ (မညှဉ်းဆဲစေလိုပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့
 ကြံ၍ ကပ်ရောက်ကြကုန်၏။ အယံ၊ ဤ စာတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေး
 ယောက် စောင့်ရှောက်ဖို့ရန် ကပ်ရောက်ခြင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဘုရားအလောင်း၏
 မယ်တော်ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ပြီးရာ ဤအခါ၌။ ဓမ္မတာ။

၂၀။ ။ဘိက္ခုဝေ။ပ။ဟောတိ၊ (တဒါ။)ပကတိယာ၊ ပင်ကိုသဘော
 အားဖြင့်။ သီလဝတိ၊ သီလရှိသော။ ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။ ဟောတိ။
 [သုတပါးအထံမှ သီလမယူတော့ပဲ ကိုယ်တိုင်သာ သီလဆောက်တည်သည်-
 ဟူလို။] ပါဏာတိပါတာ၊ သူ့အသက် သတ်ခြင်းမှ။ ဝိရတာ၊ ရှောင်ကြဉ်
 ၏။ အဒိန္နာဒါနာ၊ မပေးအပ်သော သုတပါး ဥစ္စာကို ယူခြင်းမှ။ပ။ ကာ
 မေသု မိစ္ဆာစာရာ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှူးမှူးယှင်းယှင်း ကျင့်ခြင်းမှ ။ပ။
 မုသာဝါဒါ၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောခြင်းမှ။ပ။ သုရာမေရယ မဇ္ဇ
 ပမာဒဋ္ဌာနာ၊ မေ့လျော့ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော မူးယစ်စေတတ်
 သော သေရည်အရက်ကို သောက်ခြင်းမှ။ပ။အယံ၊ ဤ ဘုရားလောင်း မယ်
 တော်၏ ပင်ကိုအားဖြင့် ငါးပါးသီလရှိခြင်းသည်။ ဧတ္ထ ဓမ္မတာ။

၂၁။ ။ဘိက္ခုဝေ။ပ။ဟောတိ၊ (တဒါ။) ဗောဓိသတ္တမာတု၏။(ဘုရား
 လောင်း မယ်တော်မှာ။) ပုရိသေသု၊ ယောက်ျားတို့၌။ ကာမဂုဏပသံဟံတံ၊
 ကာမဂုဏ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော။ မာနသံ၊ စိတ်သည်။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်တော့။
 ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ကေနစိ၊ သော။ ပုရိသေန၊ သည်။
 ရတ္တစိတ္တေန၊ တပ်မက်သောစိတ်ဖြင့်။ (ရာဂစိတ်ဖြင့်။) အနတိက္ကမနိယာ
 စ၊ မလွန်ကျူးအပ် မလွန်ကျူးနိုင်သည်လည်း။ ဟောတိ။ အယံ၊ ဤ
 ဗောဓိသတ္တမာတာ၏ အခြားယောက်ျားတို့၌ ကာမဂုဏ်စိတ် မဖြစ်ခြင်း အခြား
 ယောက်ျားတို့က ရာဂစိတ်ဖြင့် မလွန်ကျူးနိုင်ခြင်းသည်။ပ။

၂၂။ ။ဘိက္ခုဝေ။ပ။ဟောတိ၊ (တဒါ။) ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။
 ပဉ္စန္ဒါ၊ ကုန်သော။ ကာမဂုဏာနံ၊ တို့ကို။ လာဘိနိ၊ ရခြင်းရှိသည်။ ဟော
 တိ။ သာ၊ သည်။ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ (သမင်္ဂိဘူတာ-၌ စပ်။)
 ဝါ၊ တို့သည်။ သမပ္ပိတာ၊ ကောင်းစွာ သက်ရောက်အပ်သည်။ သမင်္ဂိဘူတာ၊
 ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ (ဟုတော့။) ပရိစာရေတိ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို
 ဤဤ လှည့်လှည့်စေ၏။ (ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစားရ၏။) အယံ၊ ဤသဘော
 သည်။ (ဤ ကာမဂုဏ်ငါးပါးကို ရလေ့ရှိခြင်း ခံစားနိုင်ခြင်းသည်)။ပ။ [မှတ်
 ဖွယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]

၂၃။ ။ဓမ္မတာ။ပ။ဟောတိ၊(တဒါ။)ဗောဓိသတ္တမာတု၏(သန္တာန်၌။)
 ကောစိ ဒေဝ၊ တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ အာဗာဓော၊ အနာရောဂါ
 သည်။ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ မဖြစ်။ ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။ သုခိနိ၊ ချမ်းသာ
 ခြင်းရှိသည်။ အကိလန္တကာယာ၊ မပင်ပန်းသော ကိုယ်ရှိသည်။ ဟောတိ။

ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။ တိရောက္ခန္တိဂတံ၊ ဝမ်း၏အတွင်း၌ ရောက်နေသော။ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂိ၊ အလုံးစုံအင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော။ အဟိနိန္ဒြိယံ၊ မယုတ်လျော့သော ဣန္ဒြေရှိသော။ (မျက်စိနားစသောဣန္ဒြေ အပြည့်အစုံပါသော။) ဗောဓိသတ္တံ၊ ဘုရားအလောင်းကိုလည်း။ ပဿတိ၊ မြင်ရ၏။

ဘိက္ခဝေ။ သေယျထာ ပိ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ သုဘော၊ အရောင်အဝါလွန်စွာတောက်ပသော။ ဝါ၊ ထင်တယ်ကောင်းမြတ်သော။ ဇာတိမာ၊ ထွက်ရာကျောက်တွင်း ကောင်းမြတ်ခြင်းကြောင့် သန့်ရှင်းကောင်းမြတ်သောအမျိုးဇာတ်ရှိသော။ ဝါ၊ အမျိုးကောင်းသော။ အဋ္ဌံသော၊ ရှစ်ထောင့် ရှစ်မြောင့်ရှိသော။ သုပရိကမ္မကတော၊ ကပ်၍နေငြား ကျောက်ပြုတ်များကို ဖယ်ရှားဖို့ရန် ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီးသော သွေးမှတိုက်မှု ပရိကံရှိသော။ ဝါ၊ သွေးမှပရိကံကို ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီးသော။ အစ္စ္ဓော၊ အမြဲမပြတ် ကြည့်ရှုအပ်ဖို့ပါးလှုပ်သော။ ဝါ၊ ကြည့်လင်သော။ ဝိပုသန္ဓော၊ အထူးသဖြင့် ကြည့်လင်သော။ အနာဝိလော၊ မနောက်ကျသော။ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္ဓော၊ ဆေးကြောဖောက်ထွင်းခြင်းစသော အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ ဝေဠုရိယော၊ ကြောင်မျက်ရွဲဖြစ်သော။ မဏိ၊ ပတ္တမြားသည်။ (အဿ၊ ရှိရာ၏။)

တတြ၊ ထိုပတ္တမြား၌။ နီလံ၊ ညိုသော။ သုတ္တံ ဝါ၊ ချည်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း။ ပီတံ၊ ရှေ့သော။ (သုတ္တံ) ဝါ၊ လည်းကောင်း။ လောဟိတံ၊ နီသော။ (သုတ္တံ) ဝါ၊ လည်းကောင်း။ သြဒါတံ၊ ဖြူဖွေးသော။ (သုတ္တံ) ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝါ၊ အဖြူအဝါရောသဖြင့် ဖျော့တော့ဝင်းဝါသော ချည်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အာဝုတံ၊ ထိုးသိအပ်သည်။ (တပ်ထားအပ်သည်။) (အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။)

တမေနံ(တံ+နေံ)၊ ထို ကြောင်မျက်ရွဲ ပတ္တမြားကို။ စက္ခုမာ၊ ကောင်းသောမျက်စိရှိသော။ ပုရိသော၊ သည်။ ဟတ္ထေ၊ လက်ဝါးပြင်၌။ တရိတွာ၊ ၍(ထား၍။) (တနည်း) ဟတ္ထေကရိတွာ၊ လက်ဝါးအပြင် ကောင်းစွာတင်၍။ ပစ္စဝေက္ခေယျ၊ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ၏။ (ကိံ။) အယံ ခေါ် မဏိ၊ ဤပတ္တမြားသည်။ ဝေဠုရိယော၊ ကြောင်မျက်ရွဲတည်း။ သုဘော၊ အရောင်အဝါလွန်စွာတောက်ပ၏။ ဝါ၊ ထင်တယ်၏။ ပ။ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္ဓော၊ ဆေးကြောဖောက်ထွင်းခြင်းစသော အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။

အတြ၊ ဤပတ္တမြား၌။ [“တတြ၊ ထိုပတ္တမြား၌။” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ မိမိရှေ့မှောက် ရောက်နေသောကြောင့် “အတြ” ဟု ရှိမှုကောင်းမည်။] နီလံ၊

သော။ သုတ္တံ၊ ကိ။ အာဝုတံ၊ ထိုးသိအပ်ပြီ။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော်လည်း
 ကောင်း။ ပီတံ၊ သော။ (သုတ္တံ အာဝုတံ။) ဣတိ ဝါ၊ လည်းကောင်း။
 ။ပ။ ပဏ္ဍုသုတ္တံ၊ ကိ။ အာဝုတံ၊ ပြီ။ ဣတိ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ (ပစ္စ
 ဝေက္ခေယျ၊ ရာ၏။) [အတြ၊ ဌ။ အာဝုတံ၊ သော။ ဣဒံ သုတ္တံ။ နိလံ၊
 ညှိ၏။ ဣတိ ဝါ၊ လည်းကောင်း ။ပ။ ပစ္စဝေက္ခေယျ။ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်
 သည်။] ဘိက္ခဝေ။ ဝေမေဝ၊ သာလျင်။ပ။ ပဿတိ။ အယံ၊ သည်။

(ဘုရားလောင်း မယ်တော်အား ရောဂါမဖြစ်ခြင်း ဝမ်းဗိုက်အတွင်း၌ရောက်
 နေသော ဘုရားအလောင်းကို မြင်နိုင်ခြင်းသည်။) ဧတ္ထ ဓမ္မတာ။

၂၄။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ ဗောဓိသတ္တော၊ သည်။ သတ္တာဟဇာတော ဖွား
 မြင်ပြီးသော ဘုရားလောင်း၏ ခုနစ်ရက်ရှိလတ်သော်။ ဝါ၊ ဖွားမြင်ပြီး၍
 ခုနစ်ရက်ရှိလတ်သော်။ ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။ ကာလံ၊ သေခြင်းကို။
 ဝါ၊ သေချိန်ကို။ ကရေတိ၊ ပြု၏။ တုသိတံ ကာယံ၊ တုသိတာနတ်အပေါင်း
 သို့။ (တုသိတာဘုံသို့။) ဥပပဇ္ဇတိ၊ ကပ်ရောက်ရ၏။ အယံ၊ ဤဘုရားလောင်း
 ဖွားမြင်ပြီးနောက် မယ်တော်၏ နတ်ရွာစံခြင်း နတ်ရွာစံပြီးနောက် တုသိ
 တာဘုံသို့ ကပ်ရောက်ရခြင်းသည်။ပ။

၂၅။ ။ဘိက္ခဝေ။ဖ။ အညာ၊ အခြားကုန်သော။ ဣတ္ထိကာ၊ မိန်းမတို့
 သည်။ နဝမာသေ ဝါ၊ ကိုးလတို့ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း။ ဒသမာ
 သေ ဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ ဂပ္ပံ၊ ကိုယ်ဝန်ကို။ ကုစ္ဆိနာ၊ ဝမ်းဖြင့်။
 ပရိဟရိတွာ၊ ဆောင်၍။ ဝိဇာယန္တိ ယထာ၊ ဖွားမြင်ရကုန်သကဲ့သို့။ ဝေ၊
 ဤအတူ။ ဗောဓိသတ္တံ၊ ကိ။ ဗောဓိသတ္တမာတာ၊ သည်။ န ဝိဇာယတိ၊
 မဖွားမြင်ရ။ ဒသေဝ မာသာနိ၊ ဆယ်လတို့ပတ်လုံးသာလျှင်။ပ။ ဝိဇာယတိ။
 အယံ၊ ဆယ်လလုံးလုံး ဝမ်းဖြင့်ဆောင်၍ ဖွားမြင်ရခြင်းသည်။ပ။

၂၆။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ အညာ ဣတ္ထိကာ၊ တို့သည်။ နိသိန္နာ၊ ထိုင်ကုန်
 သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း။ နိပန္နာ၊ လျောင်းကုန်
 သည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ လည်းကောင်း။ [နိသိန္နာ ဝါ၊ ထိုင်ကုန်လျက်သော်
 လည်းကောင်း စသည်ဖြင့် အလွယ်လည်းပေးပါ။] ဝိဇာယန္တိ ယထာ၊ ကဲ့သို့။
 ဝေ၊ တူ။ပ။ န ဝိဇာယတိ၊ မဖွားမြင်ရ။ ဌိတာ၊ ရပ်သည်။ (ဟုတွာ)
 ဝေ၊ သာ။ပ။ ဝိဇာယတိ။ အယံ၊ ဤဘုရားအလောင်းကို ရပ်၍သာ ဖွား
 မြင်ရခြင်းသည်။ပ။

၂၇။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ ယဒါ ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ။
 (တဒါ။) ဒေဝါ၊ သုဒ္ဓါဝါသ ရဟန္တာဗြဟ္မာတို့သည်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။

ပဋိဂ္ဂဏန္တိ၊ ခံယူကြကုန်၏။ (ရွှေစောတဘက်ဖြင့် ခံယူကြသည်။) ပစ္စာ၊ ဌ။ (နောက်မှ။) မနုဿာ ပဋိဂ္ဂဏန္တိ။ (ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ဖြင့် ခံယူကြသည်။) အယံ၊ ဤသို့ ရှေးဦးစွာ သဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာတို့က ခံယူခြင်း နောက်မှလူတို့က ခံယူခြင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤတရားလောင်းတို့၏ဖွားမြင်ရာအခါ၌။ ဓမ္မတာ၊ တည်း။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

၂၀။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ နိက္ခမတိ။ (တဒါ။) ဗောဓိသတ္တော၊ သည်။ ပထဝီ၊ မြေသို့။ အပ္ပတ္တော ဝ၊ မဆောက်သည်သာလျှင်။ ဟောတိ။ စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ၊ (နတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့က။) နံ၊ ထိုဘုရားလောင်းကို။ ပဋိဂ္ဂဟေတု၊ ရှိ။ (သစ်နက်ရေဖြင့် ခံယူ၍။) မာတု၊ ၏။ ပုရတော၊ ရွှေ၌။ ဌပေန္တိ၊ ထားကုန်၏။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ပြော၍ ထားသနည်း။) ဒေဝိ၊ ဒေဝီ။ (အရှင်မိဖုရား။) အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်။) ဟောဟိ၊ ဖြစ်ပါလော့။ တေ၊ အသင်မိဖုရား၏။ (အသင်မိဖုရားမှာ။) မဟေသက္ခော၊ တန်ခိုးကြီးသော။ ပုတ္တော၊ သားတော်သည်။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်ပါပြီ။ ဝါ၊ ရပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြော၍ ထားကုန်၏။ အယံ၊ ဤသို့ ခံယူပြီးနောက် မယ်တော်၏ရှေ့မှောက်သို့ ထားခြင်းသည်။ ပ။ [မဟေသက္ခော ပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါစိတ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂၁။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ နိက္ခမတိ။ (တဒါ။) ဝိသဒေါ ဝ၊ စင်ကြယ်သည်သာ။ (ဟုတော။) နိက္ခမတိ၊ ထွက်လာရ၏။ ဥဒေန၊ သားအိမ်၌ဖြစ်သောအရေသည်။ [ဥဒေနာတိ ဥဒကေန။-ဌ။ ဥဒကေနာတိ ဂဗ္ဘာသယ ဂတေန ဥဒကေန။-ဌ။] အမက္ခိတော၊ မလိမ်းကျံအပ်သည်။ (မလူးအပ်သည်။) သေမေနေ၊ သလိပ်သည်။ ပ။ ရဟိရေန၊ သွေးသည်။ ပ။ ကေနစိ၊ တစုံတခုသော။ အသုစိနာ၊ မစင်မကြယ်သည်။ (မစင်မကြယ် ရှိစေဖွယ် အရာသည်။) အမက္ခိတော၊ သည်။ (ဟုတော။) သုဒ္ဓေါ၊ သန့်ရှင်းသည်။ ဝိသဒေါ၊ စင်ကြယ်သည်။ ဟောတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာ မည်သည်ကား။ မဏိရတနံ၊ ပတ္တမြားရတနာကို။ (နိက္ခိတ္တံ-ဌ စပ်။) ကာသိကေ၊ ကာသိတိုင်း၌ဖြစ်သော။ ဝတ္ထေ၊ အဝတ်ပေါ်၌။ နိက္ခိတ္တံ၊ ချထားအပ်ပြီ။ မဏိရတနံ၊ သည်။ ကာသိကံ၊ သော။ ဝတ္ထံ၊ ကို။ နေဝ မက္ခေတိ သေယျထာပိ၊ မလိမ်းကျံသကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ကာသိကံ၊ သော။ ဝတ္ထမ္ပိ၊ သည်လည်း။ မဏိရတနံ၊ ကို။ န မက္ခေတိ သေယျထာပိ၊ လည်းကောင်း။ တံ၊ ထိုသို့ မလိမ်းကျံခြင်းသည်။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ ဥဘိန္နံ၊

ပတ္တမြား အဝတ် ၂-ပါးစုံတို့၏။ သုဒ္ဓတ္တာ၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ဝေ မေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ယဒါ
 ၉၀၀ ။ပ။ အယံ၊ ဤမယ်တော်ဝမ်းမှ စင်စင်ကြယ်ကြယ် ထွက်လာခြင်းသည်။
 ဧတ္ထ ဓမ္မတာ။

၉၀။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။နိက္ခမတိ။ (တဒါ။) သိတဿ၊ အေးသောရေ၏။
 ကော၊ တခုသောအယဉ်လည်းကောင်း။ ဥဏှဿ၊ ပူသော ရေ၏။ ကော။
 လည်းကောင်း။ ဒေ၊ ၂-ဖြာကုန်သော။ ဥဒကံဿ၊ ရေ၏။ ဓာရာ၊ အယဉ်
 တို့သည်။ အန္တလိက္ခာ၊ ကောင်းကင်မှ။ ပါတု ဘဝန္တိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

ယေန၊ ယင်းရေအယဉ်ဖြင့်။ ဗောဓိသတ္တဿ၊ ၎်လည်းကောင်း။ မာတု
 စ၊ မယ်တော်၏လည်းကောင်း။ ဥဒကကိစ္စံ၊ ရေချိုးခြင်းကိစ္စကို။ ကရောန္တိ၊
 ပြုကြကုန်၏။ အယံ၊ ဤ ၂-ဖြာသော ရေအယဉ်တို့၏ ကောင်းကင်မှ
 ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်။ ဧတ္ထ ဓမ္မတာ။

၉၁။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။သမ္ပတိဇာတော၊ ဖွားမြင်ပြီးသော ဘုရားအလောင်း
 ၎် ယခုတခဏသာရှိသေးသော။ ဝါ၊ ဖွားမြင်ပြီး၍ ယခု တခဏသာရှိသေး
 သော။ ဗောဓိသတ္တော၊ သည်။ [သမ္ပတိ+ဇာတဿ+ယဿာတိ သမ္ပတိ
 ဇာတော။] သမေဟံ၊ ညီညွတ်ကုန်သော။ ပါဒေဟံ၊ ခြေတို့ဖြင့်။ ပတိဋ္ဌ
 ဟိတွာ၊ မတ်မတ်ရပ်၍။ ဥတ္တရာဘိမုခေါ၊ မြောက်အရပ်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာ
 ရှိသည်။ (မြောက်အရပ်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာမူသည်။) (ဟုတွာ။) သေတမ္ပိ
 ဖြူသော။ ဆတ္ထော၊ နတ်ထီးကို။ (နတ်၌ဖြစ်သောထီးကို။) အနုဓာရီယမာနေ၊
 အစဉ်လိုက်၍ ဆောင်းမိုးအပ်စဉ်။ ဝါ၊ လျော်စွာ ဆောင်းမိုးအပ်စဉ်။
 သတ္တ ပဒဝိတိဟာရေန၊ ရှေ့ကိုလှန်၍ ဆောင်ကြောင်း ခုနစ်လှမ်းသော ခြေ
 ဖြင့်။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ သဗ္ဗာ၊ ကုန်သော။ ဒိသာ စ၊ တို့ကိုလည်း။
 အနုဝိလောကေတိ၊ အစဉ်လှည့်၍ ကြည့်ရှု၏။ အာသတိံ၊ မြတ်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော။ ဝါစံ၊ စကားကို။ ဘာသတိံ၊ မြက်ဆီ၏။ (ပြော
 ဆို၏။) (ကိံ၊ နည်း။) အဟံ၊ ဝါသည်။ လောကဿ၊ သတ္တလောက၏။
 ဝါ၊ ထက်။ အဂ္ဂေါ၊ အဦးအစ ပခာနသည်။ အသ္မိံ၊ ဖြစ်၏။ အဟံ လော
 ကဿ။ ဇေဋ္ဌော၊ အကြီးအကဲသည်။ အသ္မိံ။ အဟံ။ လောကဿ၊ ၎်။
 ဝါ၊ ထက်။ သေဋ္ဌော၊ ချီးမွမ်းအပ် မြတ်သူသည်။ အသ္မိံ။ အယံ၊ ဤ ပဋိ
 သန္ဓေ နေရခြင်းသည်။ အန္တိမာ၊ အဆုံး၌ ဖြစ်သော။ ဇာတိံ၊ ပဋိသန္ဓေ
 နေရခြင်းတည်း။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ပုနဗ္ဗဝေါ၊ တဖန် ဘဝသည်။ (ဘဝအသစ်

သည်။) နုတ္တိံ၊ မရိတော့။ ဣတိံ၊ သိ။ (ဘာသတိံ။) အယံ၊ ဤ ညီညွတ်
သော ခြေတို့ဖြင့် မတ်မတ်ရပ်တော်မူပြီး၍ မြောက်အရပ်သို့ ရွှေ့ရမည်ဟု
မူကာ ခုနစ်လှမ်းကြွသွားခြင်း အရပ်မှန်ဟုဆို၍ အစဉ်လှည့်၍ကြည့်ရှုခြင်း
အတို့ ဟု မသို့ စသောစကားကို မြက်ဆိုခြင်းသည်။ ဧတ္ထ၊ ဤ။ ဓမ္မတာ၊
တည်း။

၃၂။ ။ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၁၈- ၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

ဒုတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာ

၃၃။ ။တိက္ခဝေ။ ဝိပဿိမိ၊ ဝိပဿိမည်သော။ ကုမာရေ၊ မင်းသား
သည်။ ဇာတေ၊ ဖွားမြင်ပြီးလတ်သော်။ ဗန္ဓုမတော၊ ဗန္ဓုမာမည်သော။
ဒုညော၊ အား။ ပဋိဝေဒေသံ၊ သိခေကြကုန်ပြီ။ (အသိပေးကြ သုံးတံတံး
တင်ကြကုန်ပြီ။)(ကိံ။) ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ တေ၊ အရှင်မင်းမြတ်၏။ (အရှင်
မင်းမြတ်မှာ။) ပုတ္တော၊ သည်။ ဇာတော၊ ပါပြီ။ တံ၊ ထိုသားတော်ကို။
ဒေဝေါ၊ သည်။ ပဿတု၊ ကြည့်တော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိခေကြ ကုန်
ပြီ။ တိက္ခဝေ ဗန္ဓုမာ။ ရာဇာ၊ သည်။ ဝိပဿိံ။ ကုမာရံ၊ ကို။ အဒ္ဒသ၊
မြင်တော်မူပြီ။

ဒိသ္မာ၊ ကြောင့်။ နေမိတ္ထေ၊ နိမိတ်ကျမ်းကို တတ်သိနားလည်ကုန်သော။
ဗြာဟ္မဏော၊ တို့ကို။ အာမန္တံပေတော၊ ခေါ်စေ၍။ တေ၊ ဤ စကားကို။
အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိံ။) ဘောန္တော၊ အရှင်ဖြစ်ကုန်သော။ နေ
မိတ္တာ၊ ဗြာဟ္မဏာ၊ တို့သည်။ ကုမာရံ၊ ကို။ ပဿန္တု၊ ကြည့်ရှုကြပါ။ ဣတိ
(အဝေါစ။)

တိက္ခဝေ။ပ။ အဒ္ဒသံသု၊ မြင်ရကုန်ပြီ။ ဒိသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဗန္ဓုမန္တံ၊ သော။
ရာဇာနံ၊ ကို။ တေ၊ကို။အဝေါစံ၊ သံတော်တံးတင်ကြကုန်ပြီ။ (ကိံ။) ဒေဝ။
အတ္ထမနေော၊ သည်။ ဟောဟိ၊ ဖြစ်တော်မူပါ။ တေ၊ ၎င်း။ မဟေသက္ခော၊
သော။ ပုတ္တော၊ သည်။ ဥပ္ပန္နော၊ ပါပြီ။ ယဿ တေ၊ အကြင် အရှင်
မင်းမြတ်၏။ ကုလေ၊ အမျိုး၌။ ဝေဂ္ဂပေါ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ ပုတ္တော
ဥပ္ပန္နော။ မဟာရာဇ၊ မင်းမြတ်။ (တဿ) တေ၊ ထို အရှင်မင်းမြတ်၏။
(မှာ။) လာဘာ၊ လာဘ်တို့သည်။ (စိပွားချမ်းသာကို ရခြင်းတို့သည်။)
(ဟောန္တိ။) မဟာရာဇ၊ မြတ်။ တဿ တေ၊ သည်။ (မနုဿတ္တံ၊ လူ့
အဖြစ်ကို။) သုလန္တံ၊ ကောင်းစွာ ရအပ်ပြီ။

မဟာဝါ (ပ) ၂၆ (က)

ဟိ၊ မုနိပါ၏။ ဒေဝ၊ မြတ်။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ ဒုတ္တိံ သ မဟာ ပုရိသလက္ခဏေဟိ၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံပါ၏။ ယေဟိ၊ ယင်း မဟာပုရိသ လက္ခဏာ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ၊ သော။ မဟာပုရိသဿ၊ ၏။ ဒေဝ (ဒေဝ+ဝေ)၊ နှစ်မျိုးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဂတိယော၊ အထွတ်အထိပ်ရောက် ပြီး မြောက်ခြင်းတို့သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ပါကုန်၏။ အညာ၊ ထို နှစ်မျိုးမှ အခြား သော ဂတိတို့သည်။ န (ဘဝန္တိ) မဖြစ်ပါကုန်။ [အနညာ န+အညာ။]

အဂါရံ၊ အိမ်၌။ သစေ အဇ္ဈာဝသတိ၊ အကယ်၍ လွမ်းမိုးစိုးအုပ်၍ အပိုင်းအခြားအတိုင်းနေအံ့၊ (ဝေံ သတိ၊ သော်။) စက္ကဝတ္တိ၊ စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော။ ဓမ္မိကော၊ မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါး၌ ယှဉ်သော။ ဝါ၊ ကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါး၌ယှဉ်သော။ မဗ္ဗရာဇာ၊ တရားနည်းလမ်း အားဖြင့် မင်းဖြစ်သော။ [ဤဋီကာအတိုင်း ပေးသည်။ သီလက္ခန္ဓံ တာသာ ဋီကာ၌လည်း တနည်းဖွင့်ခဲ့ပြီ။] စာတုရန္တော၊ သမုဒ္ဒရာလေးစင်း အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသောမြေ၏ အရှင်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ လေးကျွန်းလုံးကို အစိုး ရသော။ ဝိမိတာဝီ၊ အောင်အပ်ပြီးသော စစ်မြေပြင်ရှိသော။ [အဋ္ဌကထာ နည်း။] ဝါ၊ ကိုလေသာရန်၊ အပြင်ရန်ဟု၊ နှစ်တန်တွင်းပ၊ ရန်ဟူသမျှကို အောင်ပြီးသော။ [ဋီကာနည်း။] ဇနပဒတ္တာဝရိယပုတ္တော၊ ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော ဇနပုဗ္ဗနယ်ပယ် အသွယ်သွယ်ရှိသော။ ဝါ၊ ဇနပုဗ္ဗ နယ်ပယ် အသွယ်သွယ်၌ ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော။ [ရွှေ့နည်း၌၊ နောက်နည်း-ဋီ။] [သတ္တရတနသမန္နာဂတော၊ ခုနှစ်ပါးသောရတနာနှင့် ပြည့်စုံ သော။ ရာဇာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။

တဿ၊ ထိုစကြာမင်း၏။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဣမာနိ ရတနာနိ၊ တို့ သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထို ရတနာတို့ဟူသည် အဘယ် နည်း။ စက္ကရတနံ၊ စကြာရတနာလည်းကောင်း။ ဟတ္ထိရတနံ၊ ဆင်ပျံ ရတနာလည်းကောင်း။ အဿရတနံ၊ မြင်းပျံရတနာလည်းကောင်း။ မဏိ ရတနံ၊ ပတ္တမြားရတနာလည်းကောင်း။ ဣတ္ထိရတနံ၊ မိဖုရားရတနာလည်း ကောင်း။ ဂဟပတိရတနံ၊ သူကြွယ်ရတနာလည်းကောင်း။ သတ္တမံ၊ ခုနစ်ခု မြောက်သော။ ပရိဏာယကရတနမေဝ၊ ရှေ့ဆောင်ဦးစီးသားတော်ကြီးရတနာ သာလျှင်လည်းကောင်းတည်း။

အဿ၊ ထိုစကြာမင်း၏။ (ဗျာ။) သူရာ၊ ရဲရင့်ကုန်သော။ ဝီရင်္ဂရူပါ၊ ရဲရင့်သူဘွဲ့၏ အကြောင်း ကောင်းသောဝီရိယ ဟူသော သဘောရှိကုန်သော။

[ဤ အဋ္ဌကထာနည်း။] ဝါ၊ ရဲရင့်သူတို့၏အကြောင်း ကောင်းသောဝီရိယ ဟူသော အထည်ကိုယ် ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ဝီရိယအတိပြီးလျက် တက်တက် ကြွကြွရှိကုန်သော။ [သီလက္ခန္ဓ် အမ္မဋ္ဌသုတ် အဋ္ဌကထာနည်း။] ပရသေန ပမဒ္ဒနာ၊ တဘက်စစ်တပ်ကို နှိမ်နင်းနိုင်ကုန်သော။ ပရောသဟသံ၊ တထောင် ထက် ကျော်လွန်ကုန်သော။ ပုတ္တာ၊ တို့သည်။ ဘဝန္တိ။

သော၊ ထို စကြာမင်းသည်။ သာဂရပရိယန္တံ၊ သမုဒ္ဒရာလေးစင်း အပိုင်း အခြားရှိသော။ ဣမံ ပထဝီ၊ ဤ လေးကျွန်းမြေကို။ (အဘိဝိဇီယ-၌ စပ်။) ဝါ၊ ၌။ (အဇ္ဈာဝသတိ ဝယ် ဝသဓာတ်-၌ စပ်။) အဒဏ္ဍေန၊ ဥစ္စာဒဏ် လက်နက်ဒဏ်လည်းမပါပဲ။ အသဏ္ဍေန၊ ဓားစသော လက်နက်လည်းမပါပဲ။ ဓမ္မေန၊ ငါးပါးသီလတရားဖြင့်။ အဘိဝိဇီယ၊ အောင်နိုင်၍။ အဇ္ဈာဝသတိ၊ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုး၍ အပိုင်းအခြားအတိုင်း နေနိုင်ပါ၏။

ပန၊ သို့မဟုတ်။ အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။ (အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင် မှ။) (နိက္ခမိတာ၊ ထွက်၍။) အနဂါရိယံ၊ အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှုမရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့။ သစေ ပဗ္ဗဇတိ၊ အကယ်၍ ကပ်ရောက်အံ့။ (ဝေံ သတိ။) လောကေ၊ ၌။ ဝိဝဋ္ဌဗ္ဗဒေါ၊ ဖွင့် ခွါအပ်ပြီးသော ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အမိုးအကာရှိသော။ ဝါ၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အမိုးအကာကို ဖွင့်ခွါပြီးသော။ အရဟံ၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ မဲဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံ သောတရားတို့ကို သိနိုင်သော ဘုရားသည်။ ဟေဒတိ၊ ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ [နိမိတ် ကြမ်းတတ်ပြာဟ္မဏများက ရှင်ဘုရင်အား သံတော်ဦးတင်အပ်သောစကား ဖြစ်၍ “ပါ”ဟု ထည့်သည်။]

၃၄။ ။ဒေဝ။ အယံကုမာရော၊ သည်။ ကတမေဟိ၊ အဘယ်မည် ကုန်သော။ ဒုတိယမဟာပုရိသလက္ခဏာဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံ သနည်း။ [စ အနက်မရှိ။] ယေဟိ၊ ဧပ။ ဝိဝဋ္ဌဗ္ဗဒေါ၊ [ရှေးအတိုင်းပေးပါ။]

၃၅။ ။ဒေဝ။ ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ (ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့ ဟုလည်းပေး ပါ။) အယံ ကုမာရော၊ သည်။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ၊ ခြေတော်ချရာ ရပ် တိုင်းမှာဝယ် ကောင်းစွာအညီ တည်သောခြေရှိတော်မူ၏။ ဒေဝ။ ယံပိ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါ ဒေါ၊ ၏။ ဣဒံ ပိ၊ ဤအကြောင်းသည်လည်း။ မဟာပုရိသဿ၊ ယောက်ျား မြတ်ဖြစ်သော။ ဣမဿ၊ ဤမင်းသား၏။ မဟာပုရိသလက္ခဏံ၊ မဟာ ပုရိသလက္ခဏာသည်။ ဝါ၊ ယောက်ျားမြတ်၏ အမှတ်အသားသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ (၁)။

ဒေဝ။ ဣမဿ ကုမာရဿ၊ ဧ၊ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်ဖြစ်ကုန်သော။ ပါနတလေသု၊ ခြေဖဝါးအပြင်တို့၌။ သဟဿာရာနိ၊ တထောင်သောအကန့် ဝေါက်ဆံ့ရှိကုန်သော။ သ နေမိကာနိ၊ အကွပ်တကုနှင့် တကုဖြစ်ကုန်သော။ သနာဘိကာနိ၊ ပုံတောင်းချက်မနှင့်တကုဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗာကာရ ပရိပူရာနိ၊ အလုံးစုံသော အချင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော။ စက္ကာနိ၊ တရာ့ရှစ်ကွက် စက်လက္ခဏာတို့သည်။ ဇာတာနိ၊ ဖြစ်ပါကုန်ပြီ။ [ယံ ပိ စသောဝါကျတို့ ကိုရှေးအတိုင်းပေးပါ။ နောက်၌လည်း ထူးရာကိုသာ ရေးပါမည်။] (၂) ။ပ။

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ အာယတပဏှိ၊ ရှည်သောဖနောင့်ရှိပါ ၏။ (၃) ။ပ။ ဒီဃဂုံလိ၊ ရှည်သွယ်သော လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်းရှိပါ ၏။ (၄) ။ပ။ မုဒုတလုနဟတ္ထပါဒေါ၊ နုပျိုသောလက်ခြေရှိပါ၏။ (၅) ။ပ။ ဇာလဟတ္ထပါဒေါ၊ ဇာကုန်ရက်ပမာ ညီစွာသော လက်ချောင်း၊ ခြေ ချောင်းရှိပါ၏။ (၆) ။ပ။ ဥဿခံပါဒေါ၊ အောက်သို့မသက် အထက် တက်သည့် ဖမျက်အနေ ခြေတော်ရှိပါ၏။ (၇) ။ပ။ ဧဏိဇေယျံ၊ ဧဏိ မည်သောသားကောင်၏ သလုံးအသွင် အစဉ်အထက် လုံး၍တက်သော ခြေ သလုံးတော် ရှိပါ၏။ (၈) ။

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ ဌိတကော ဝ၊ မတ်မတ်ရုပ်လျက်သာ။ အနောနမန္တော (န+ဩနမန္တော)။ မကိုင်းမညတ်ပဲ။ ဥဘောဟိ၊ နှစ်ဘက်ကုန် သော။ ပါဏိတလေဟိ၊ လက်ဖဝါးအပြင်တို့ဖြင့်။ ဇဏ္ဍုကာနိ၊ ပဆစ်ဒူးဝန်း တို့ကို။ ပရာမသတိ၊ သုံးသပ်နိုင်ပါ၏။ ပရိမဇ္ဇတိ၊ ဆုပ်နယ်နိုင်ပါ၏။ (၉) ။ပ။ ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယော၊ ဥသဘန္နားမြတ်၊ အင်္ဂါဇာတ်သို့ အအိမ်ဖြင့် ဖုံးအပ်သော အင်္ဂါဇာတ်ရှိပါ၏။ (၁၀) ။ပ။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော၊ ရွှေရုပ်နှင့်တူ သော ကိုယ်ရှိပါ၏။ ကဉ္စသန္နိဘတ္တစော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အရေရှိပါ ၏။ (တနည်း။) သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိပါ၏။ ကဉ္စသန္နိဘတ္တစော၊ ၏။ (၁၁) [အဋ္ဌကထာအတိုင်း ၂-နည်း ပေးပါသည်။]

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ သုခမစ္ဆဝီ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော အသား အရေရှိပါ၏။ ဆဝိယာ၊ အရေ၏။ သုခမတ္တာ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့ သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်။ ရဇောဇလ္လံ၊ မြူမြူမြူသည်။ ဝါ၊ မြူမြူကြမ်းသည်။ [ရဇောတိ သုခမရဇော၊ ဇလ္လန္တိ မလိနဘာဝါဝဟော၊ (ညစ်နွမ်းသည်၏အဖြစ်ကို ဆောင် နိုင်သော။) ရေဏုသဉ္စယော၊ မြူမြူအစု။ -ဌိကာ။] ကာယေ၊ ကိုယ်၌။ န ဥ ပလိမ္ပတိ မလိမိက္ခံ။ (မငြိကပ်။) (၁၂) ။ပ။ ဧကေကလောမော၊ မွေးတိုင်း တတိုင်းလျှင် ထပင်စီ ထပင်စီပေါက်သော အမွေးရှိပါ၏။ ဧကေကာနိ၊ ထပင်

စိ တပင်စိကုန်သော။ လောမာနိ၊ မွေးညင်းတို့သည်။ လောမကူပေသ၊ အမွေးတွင်းတို့၌။ ဇာတာနိ၊ ပေါက်ပါကုန်၏။ (၁၃)။ပ။

ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမော၊ ရွှေမျက်နှာတော် ဖူးပြော်လိုဘိ မော်၍ကြည့်သို့ အဖျားလှည့်မော် မွေးညင်းတော်ရှိပါ၏။ ဥဒ္ဓဂ္ဂါနိ၊ အထက်၌တက်သော အဖျားရှိကုန်သော။ (အထက်သို့လှည့်သော အဖျားရှိကုန်သော။) နိလာနိ၊ ညိုကုန်သော။ (ညိုသော အဆင်းရှိကုန်သော။) အဉ္စနဝဏ္ဏာနိ၊ မျက်စဉ်းညိုရောင်အဆင်းရှိကုန်သော။ ကုဏ္ဍလာဝဋ္ဋာနိ (ကုဏ္ဍလ+အာဝဋ္ဋာနိ)၊ နားတောင်းကဲ့သို့ လည်ကုန်သော။ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋကဇာတာနိ၊ လက်ယာရစ် လည်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်သော။ လောမာနိ၊ တို့သည်။ ဇာတာနိ၊ ကုန်၏။ (၁၄)။ပ။

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ ဗြဟ္မုဇုဂစ္ဆော၊ ဗြဟ္မာမင်းလို့ ဖြောင့်မတ်သောခန္ဓာကိုယ်ရှိပါ၏။ (၁၅)။ပ။ သတ္တုဿဒေါ၊ လက်ဖမိုးတော်နှစ်ဘက် ခြေမမိုးတော်နှစ်ဘက် ပခုံးတော်နှစ်ဘက် လည်ဂုတ်တော်အားဖြင့် ခုနစ်ပါးသော အရပ်တို့၌ ပြည့်ဖြိုးသောအသားရှိပါ၏။ (၁၆)။ပ။ သိဟပုဗ္ဗဒ္ဓကာယော၊ ခြင်္သေ့မင်း၏ ရှေ့ထက်စက်ကိုယ်ကဲ့သို့အထက်အောက် နှစ်ဌာန၌ပြည့်ဝသော ကိုယ်ကာယရှိတော်မူ၏။ (၁၇)။ပ။ စိတန္တရံသော (စိတ+အန္တရ+အံသော)၊ လက်ပြင်ရိုးနှစ်ဘက်အကြား၌စိ၍ထားသကဲ့သို့ ပြည့်သော အသားရှိပါ၏။ (၁၈)။ပ။ [သဒ္ဓတ္တကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ နိဂြောပေရိမဏ္ဍလော၊ ဝိုင်းဝန်းသော ပညောင်ပင်ကဲ့သို့ ကိုယ်တော်နှင့်အလံ လျော်ကန် ညီညီ ဝိုင်းဝန်းတော်မူပါ၏။ အဿ၊ ဤ မင်းသား၏။ ကာယော၊ သည်။ ယာဝတကော၊ အကြင်မျှအတိုင်း အရှည်ရှိ၏။ အဿ၊ ၏။ ဗျာမော၊ အလံသည်။ တာဝတကော၊ ထိုမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိ၏။ ပ။ (၁၉)။ပ။ သမဝဋ္ဋကန္ဓော၊ ရွှေမရိုးစည်ကဲ့သို့ အညီပတ် ဝန်း လုံးသောလည်ပင်းရှိပါ၏။ (၂၀)။ပ။ ရသဂ္ဂသဂ္ဂိ (ရသ+ဂသ+အဂ္ဂိ)၊ အရသာကို ဆောင်ယူနိုင်သော အကြောတို့တွင် အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော ခုနစ်ထောင်သော အကြောရှိပါ၏။ (၂၁)။ပ။ သိဟ ဟန္တ-ခြင်္သေ့မင်း၏ အောက်မေး အလား ထက်အောက်အားဖြင့် နှစ်ပါးထင်ပေါ် ပြည့်ဝသော မေးတော်ရှိပါ၏။ (၂၂)။ပ။

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ စတ္တာလိသဒန္တော၊ အတိအကျ လေးဆယ် လွန်တင့်တယ်သော သွားတော်ရှိပါ၏။ (၂၃)။ပ။ သမဒန္တော၊ ဝရဇိန်များ စီး၍ထားသို့ ထက်ဖျားစီရရှိ ညီသော သွားတော်ရှိပါ၏။ (၂၄)။ပ။ အဝိရဋ္ဌဒန္တော၊ ရွှေပြားအပြင် ဝရဇိန်တင်သို့ အစဉ်မကွဲ မကျသော သွားတော် မဟာဝါ (ပ) ၂၆ (ခ)

ရှိပါ၏(၂၅) ။ပ။ သုသုက္ကဒါဠော၊ သောကြာကြယ်ဝန်း ထွန်းသည့်အသွင် အလွန်ဖြူစင်သော စွယ်တော်ရှိပါ၏။ (၂၆) ။ပ။ ပဟူတဇီဝော၊ ရှည်လျား နုနယ် ပြန့်ကျယ်သော လျှာတော်ရှိပါ၏။ (၂၇) ။ပ။

ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ ဗြဟ္မဿရော၊ ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံကဲ့သို့ သာယာနာပျော် အသံတော်ရှိပါ၏။ ကရဝိကဘာဏီ၊ ကရဝိက်ငှက်ကဲ့သို့ သာယာစွာမြှောက်ဆိုတတ်ပါ၏။ (၂၈) ။ပ။ အဘိနီလနေတ္ထော၊ အောင်မဲညို ပွင့် နှမ်းကြပ်ပွင့်သို့ ညိုသင့်ထိုထို ရှန်းရှန်းစိုမျှ ညိုသောမျက်လုံးရှိပါ၏။ (၂၉) ။ပ။ ဂေါပခုမော၊ မွေးစအရွယ် နွားနီငယ်၏ တင့်တယ် ကြည်အေး မျက်လုံး ကလေးသို့ မျက်မွေးစိုရရှိ အလွန်ကြည်သော မျက်လုံးရှိပါ၏။ (၃၀) ။ပ။

ဒေဝ။ ဣမဿ ကုမာရဿ၊ ၏။ ဘမုကန္တရော၊ မျက်ခုံးတို့၏ကြား၌။ ဩဒါတာ၊ ဖြူသော။ မုဒု၊ နူးညံ့သော။ တူလသန္နိဘာ၊ လဲဝါဂွမ်းနှင့်တူ သော။ ဥဏ္ဍာ၊ မွေးရှင်တော်သည်။ ဇာတာ၊ ပေါက်ပါပြီ။ (၃၁) [မုဒု နှင့် တူလသန္နိဘာ ကို အဋ္ဌကထာ၌ တပုဒ်စီဖွင့်သည်။] ။ပ။ ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ ဥဏ္ဍိသသိသော၊ သင်းကျစ်အပြား ဖွဲ့ပတ်ထားသို့ သီးခြား ဆန်းထူး မဟာနဖူးကြောင့် ဖူးရရှင်ပျော် လုံးသောဦးခေါင်းတော်ရှိပါ၏။ (၃၂) ။ပ။

၃၆။ ။ဒေဝ။ အယံ ကုမာရော၊ သည်။ ဣမေဟိ ဒုတ္တိံသ မဟာ ပုရိသလက္ခဏေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပါ၏။ ယေဟိ ။ပ။ ဝိဝေဇ္ဇစော၊ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဣတိ၊ သို့။ (အဝေါစုံ။) [ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၃၃-၌ ပါခဲ့သော အဝေါစုံ သို့ ပြန်လှည့်ပါ။]

ဝိပဿိသမညာ

၃၇။ ။ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ၌။ ဗန္ဓုမာ ရာဇော၊ သည်။ နေမိတ္ထေ။ ဗြာဟ္မဏေ၊ တို့ကို။ အဟတေဟိ၊ မထုရှိက်အပ် (မဖွပ်လျော်အပ်) ကုန် သေးသော။ ဝါ၊ အသစ်စက်စက်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝတ္ထေဟိ၊ အဝတ်တို့ဖြင့်။ အတ္တာဒေတာ၊ ဖုံးလွှမ်းစေ၍။ (ဝတ်ရုံစေ၍။) သဗ္ဗကာမေဟိ၊ အလုံးစုံ အလို့ရှိထိုက်သောဝတ္ထုတို့ဖြင့်။ (အလုံးစုံလိုချင်စရာဝတ္ထုတို့ဖြင့်။) သန္တပေသိ၊ နှစ်သက်ရောင်ရဲစေပြီ။ [ပါဠိတော်၌မင်းသားလေး၏ မဟာပုရိသလက္ခဏာ တို့ကို ကြည့်ရှုပြီးမှ ဗြာဟ္မဏတို့အားပူဇော်သည်ဟု မိန့်တော်မူသော်လည်း၊

အဋ္ဌကထာ၌ ဗြာဟ္မဏတို့ကို ပူဇော်ပြီးမှ လက္ခဏာတို့ကို ကြည့်ရှုစေသည်ဟု ဖွင့်သည်။]

ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ဌ။ (နိမိတ်ဖတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) မန္တုမာ။ ဣဇာ၊ သည်။ ဝိပဿီဿ၊ သော။ ကုမာရဿ၊ မင်းသားအား။ ဓာတိယော၊ အထိန်း တော်တို့ကို။ ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပြီ။ [မာတုပိတုဥပဋ္ဌာနံ-၌ကဲ့သို့ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းအနက်ဟော ဌာ ဓာတ်၏ယှဉ်ရာဝယ် “က” ဟုလည်း မိန့် တော်မူကြ၏။] အညာ၊ အခြားသော အထိန်းတော်တို့သည်။ ခိရံ၊ နှိရည်ကို။ ပါယေန္တိ၊ သောက်စေကြကုန်၏။ (တိုက်ကြကုန်၏။) အညာ။ နှာပေန္တိ၊ ရေချိုး စေကြကုန်၏။ (ရေချိုးပေးကြကုန်၏။) အညာ။ ဓာရေန္တိ၊ ဆောင်ယူကုန်၏။ (ဆောင်ရွက်ပေးချီကုန်၏။) အညာ။ အကေန၊ ရင်ခွင်ဖြင့်။ ပရိဟရန္တိ၊ ရွက် ဆောင်ကုန်၏။ ဘိက္ခုဝေ။ ဇာတဿ၊ ဖွားမြင်ပြီးသော။ ဝိပဿီဿ။ ကုမာရဿ၊ အား။ သေတစ္ဆတ္တံ၊ ထီးဖြူကို။ (နတ်၌ဖြစ်သော ထီးဖြူကို။) ဒိဝါစေဝ၊ နေ၌ လည်းကောင်း။ ရတ္တံ၊ ဌလည်းကောင်း။ ဓာရယိတ္ထံ၊ ဆောင်းမိုးပေးပြီ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ ဆောင်းမိုးပေးသနည်း။) နံ၊ ထိုမင်းသားကို။ သိတံ ဝါ၊ အအေးသည်သော်လည်းကောင်း။ ဥဏှံ ဝါ၊ အပူသည်သော်လည်းကောင်း။ တိဏံ ဝါ၊ မြက်သည်သော်လည်းကောင်း။ ရဇော ဝါ၊ မြူမုန်သည်သော် လည်းကောင်း။ ဥဿာဝေ ဝါ၊ ဆီးနှင်းသည်သော်လည်းကောင်း။ မာ ဗာယိတ္ထံ၊ မနှိပ်စက်ပါစေနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ ဆောင်းမိုးပေးပြီ။

ဘိက္ခုဝေ။ ဇာတော ဖွားမြင်ပြီးသော။ ဝိပဿီ။ ကုမာရော၊ သည်။ ဗဟု နော၊ များစွာသော။ ဇနဿ၊ လူအပေါင်းသည်။ ပိယော၊ ချစ်အပ်သည်။ မနာပေါ၊ မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်သည်။ ဝါ၊ မြတ်နိုးအပ်သည်။ (တနည်း) မနာပေါ၊ စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်။ အဟောသိ။ ဘိက္ခုဝေ။ သေယျ ထာ ပိ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ ဥပ္ပလံ ဝါ၊ ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညိုသည် သော်လည်းကောင်း။ ပဒုမံ ဝါ၊ ပဒုမ္မာကြာသည်သော်လည်းကောင်း။ ပုဏ္ဏရိ ကံ ဝါ၊ ကြာပုဏ္ဏရိက်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဗဟုနော၊ သော။ ဇနဿ၊ သည်။ ပိယံ၊ သည်။ မနာပံ၊ သည်။ (ဟောတိ) သေယျထာ ပိ၊ ကဲ့သို့။ ဘိက္ခုဝေ။ ဝေမေဝ ခေါ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ပ။ အဟောသိ။ [ဥပ္ပလစသည်တို့

၁။ ဓာရေန္တိ ပရိဟရန္တိ။ ။မင်းသားကလေးကို ရင်ခွင် ပေါင် လက်တို့ဖြင့် အချိန် ရှည်ကြာစွာပွေ့ချီ ချောမြို့ခြင်းကို “ဓာရေန္တိ”ဟု လည်းကောင်း၊ အခြားသူ၏ရင်ခွင်မှ မိမိရင်ခွင်သို့လည်းကောင်း၊ အခြားသူ၏လက်မှ မိမိလက်သို့လည်းကောင်း၊ ပြောင်းယူခြင်း ကို “ပရိဟရန္တိ”ဟုလည်းကောင်း မှတ်ပါ။ [ဒီကာ မှီအပ်သော အဓိပ္ပာယ်။]

၏ အနက်ကို အင်္ဂုတ္တရ ပဉ္စကနိပါတ်ကထာ ပထမပဏ်၊ ၃-ဝဂ်၊ ၈-သုတ် ကို ကြည့်၍ ပေးပါသည်။] သော၊ ထို ဝိပဿီမင်းသားကို။ [အဿုဒံ နိပါတ်။] အကေနေဝ၊ ဖြင့်ပင်။ အက်၊ သို့။ ပရိဟရိယတိ၊ ရှေးဆောင်အပ်၏။ [ရင် ခွင်တခုဖြင့် ရင်ခွင်တခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ပို့ချီအပ်သည်-ဟူလို။ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]

၃၈။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ ကုမာရော၊ သည်။ မဇ္ဈဿရော စ၊ သာယာ သော အသံရှိသည်လည်းကောင်း။ ဝဂ္ဂုဿရော စ၊ ကောင်းသော အသံရှိ သည် လည်းကောင်း။ မဇ္ဈဿရော စ၊ ချိုသာသော အသံရှိသည်လည်း ကောင်း။ ပေမနိယဿရော စ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော အသံရှိသည် လည်းကောင်း။ [ပေမနိယဿရောတိ ပိယာယိတဗ္ဗဿရော။-ဋီကာ။] ဝါ၊ ချစ်ချင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အသံရှိသည်လည်းကောင်း။ [ဤအလို “ပေမ နိယဿရော” ဟု နိဗ္ဗိ ရဿဖြင့် ရှိပါစေ၊ ပေမံ+ဇနေတိတိ ပေမနိယော။] အဟောသိ။ ဘိက္ခဝေ။ သေယျဿ ပိ၊ ကား။ ဟိမဝန္တေ၊ ဟိမဝန္တာမည် သော။ ပဗ္ဗတေ၊ တောင်၌။ ကရဝိကာ နာမ၊ ကရဝိက်မည်သော။ သကု ဣတိ၊ ငှက်မျိုးသည်။ မဇ္ဈဿရော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ ပေမနိယ ဿရော စ၊ လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) ဝေမေဝ။ပ။အဟောသိ။

၃၉။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ကုမာရဿ၊ ၏။ ကမ္မဝိပါကဇံ၊ ကံ၏ အကျိုး နှင့်တကွဖြစ်သော။ ဝါ၊ ကံ၏အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ နတ်၌ဖြစ် သော ပသာဒစက္ခုနှင့်တူသော ပသာဒစက္ခုသည်။ (နတ်၌ဖြစ်သောမျက်စိ နှင့်တူသော မျက်စိသည်။) ပါတုရဟောသိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ ယေန၊ ယင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ယောဇနံ၊ တယူဇနာ တိုင်တိုင်။

၁။ ကမ္မဝိပါကဇံ။ ။သာတိသယသုစရိတကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ (အလွန်အကဲနှင့်တကွ ဖြစ် သော ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော ကံကြောင့်ဖြစ်သော။) ဒိဗ္ဗသေမှ ရဟိရာဒိဟိ အပလိဗုဒ္ဓံ (သည်းခြေ သလိပ်၍ သွေးအစရှိသည်တို့သည် မနှောင့်ယှက်အပ်သော။) ဒုရေ ပိ အာရမ္မဏသမ္ပုဋ္ဌိန္နန သမတ္ထံ (အဝေး၌သော်မှလည်း အာရုံကို ခံယူစွမ်း နိုင်သော။) ကမ္မဝိပါကေန သဟဇာတံ၊ [ကံ က ဝိပါကံ နမက္ခန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ် များကို ဖြစ်စေသောအခါ ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်သော ထို စက္ခုပသာဒလည်း ကြွင်းသော အကျိုးတရားများနှင့် အတူ ဖြစ်ပေါ်လာသည်-ဟူလို။] ကမ္မဿ ဝါ ဝိပါကတာ ဝေန ဇာတံ [ထို စက္ခုပသာဒသည် ကံ၏အကျိုး အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်သည်၊ ဆိုလိုရင်း မှာ ကံ၏အကျိုးဖြစ်သည်-ဟူလို]။-ဋီကာ။

၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခု။ ။ဒိဝိ+ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ၊ [ဒိဝုပ္ပင်+ဣပစ္စည်း။] ဒိဗ္ဗံ စ+တံ+စက္ခု စာတိ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဝိယာတိ ဒိဗ္ဗစက္ခု။ [အကျယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

(တယုဇနာ အတွင်း၌ ရှိသော ရူပါရုံကို။) ဒီဝါ စေတ၊ နေအခါ၌လည်း
ကောင်း။ ရတ္တိံ စ၊ ညဉ့်အခါ၌လည်းကောင်း။ ပဿတိ၊ မြင်နိုင်၏။

၄၀။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ ကုမာရော၊ သည်။ တာဝတိံသာ၊ တာဝတိံသာ
ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ တို့သည်။ (ပေက္ခန္တိ) သေယုဏာပိ၊ ကြည့်
ကုန်သကဲ့သို့။ (တထာ။) အနိမိသန္ဓော၊ မျက်စိမမှိတ်ပဲ။ ပေက္ခတိ၊ ကြည့်
၏။ ဘိက္ခဝေ။ပ။ ပေက္ခတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိပဿိဿ၊ သော။
ကုမာရဿ၊ ၏။ (သမညာ-၌ စပ်။) ဝိပဿိ ဝိပဿိ တွေဝ(ဣတိ+ဝေ)၊
ဝိပဿိမင်းသား၊ ဝိပဿိမင်းသားဟူ၍သာ။ သမညာ၊ အမည်သည်။ ဥဒပါ
ဒိ။ [ဤနည်းအလို-ဝိသုဒ္ဓါ၊ အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်စွာ။ ပဿတိတိ ဝိပဿိ။
ဝိဝဋ္ဌေဟိ၊ ဖွင့်အပ်သော မျက်လုံးတို့ဖြင့်။ ပဿတိတိ ဝိပဿိ။ ဤသို့ ဝစ
နတ္ထ ပြုပါ။]

၄၁။ ။ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ၌။ ဗန္ဓုမာ။ ရာဇာ၊ သည်။ အတ္ထ
ကရဏေ၊ အစီးအပွားကို ပြုရာရုံး၌။ ဝါ၊ တရားစီရင်ရာရုံး၌။ [“အဋ္ဌကရ
ဏေ၊ တရားစံမှုကိုပြုရာရုံး၌။” ဟုလည်း ပူကုရုံ၏။] နိသိန္ဓော၊ ထိုင်နေလျက်။
ဝိပဿိံ ကုမာရံ၊ ကို။ အကောံ၊ ၌။ နိသိဒါပေတွာ၊ ထိုင်နေစေ၍။ အတ္ထေ၊
အစီးအပွားတို့ကို။ အနုသာသတိံ၊ သွန်သင်ဆုံးမလမ်းပြ၏။ ဘိက္ခဝေ။
တတြ၊ ထို တရားစီရင်ရာရုံး၌။ ဝိပဿိံ ကုမာရော။ ပီတု အကောံ၊ ခမည်း
တော်၏ ရင်ခင်း၌။ နိသိန္ဓော၊ ထိုင်နေလျက်။ ဝိစေယု ဝိစေယု၊ ဉာဏ်ဖြင့်
စိစစ်၍ ဉာဏ်ဖြင့်စိစစ်၍။ အတ္ထေ၊ တို့ကို။ ဉာယေန၊ အသင့်အားဖြင့်။
ပနာယတိ၊ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ [ပပုဗ္ဗ+နိဇာတိ၊ ဘိခြင်းအနက်ဟော။] ဝါ၊
အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေ၏။ [ပဝတ္တိ အနက်ဟော၊ ကာရိတ်လည်းကျေ။]
ဘိက္ခဝေ။ဝိစေယု ဝိစေယု၊ ၍။ ကုမာရော၊ သည်။ အတ္ထေ၊ တို့ကို။ ဉာယေန၊
ဖြင့်။ ပနာယတိ၊ ၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ၊ ၏။ (သမညာ-
၌ စပ်။) မတ္တာယ၊ အတိုင်းအရှည်ထက်။ ဘိယျောသော၊ လွန်စွာ။ (ရှေး
ကထက်လွန်စွာ။) ဝိပဿိံ ဝိပဿိံတွေဝ၊ သာ။ သမညာ ဥဒပါဒိ။ [ဝိစေ
ယု ဝိစေယု ပဿတိတိ ဝိပဿိံ ဟု ပြုပါ။]

၄၂။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။ ကုမာရဿ၊ မင်းသား၏ အတွက်။ (မင်းသား
ဖို့။) [တဒတ္ထသမ္ပဒါနံ။] တယော၊ သုံးဆောင်ကုန်သော။ ပါသာဒေ၊
ပြာသာဒ်တို့ကို။ [တယော၏ သရုပ်ကို ပြတော်မူလို၍ ကေ ဝဿိကံ စသည်
မိန့်။] ကေ၊ တဆောင်သော။ ဝဿိကံ၊ မိုးအခါ၌ နေခြင်းကိုထိုက်သော
ပြာသာဒ်ကိုလည်းကောင်း။ ကေ၊ နှော။ ဟေမန္တိကံ၊ ဆောင်းအခါ၌ နေ

ခြင်းကိုထိုက်သော ပြာသာဒ်ကိုလည်းကောင်း။ ကော်၊ သော။ ဂိမ္မိကံ၊ နေ့အခါ၌ နေခြင်းကိုထိုက်သော ပြာသာဒ်ကိုလည်းကောင်း။ ကာရာပေသိ၊ ပြုစေပြီ။ (ဆောက်လုပ်စေပြီ။) [ဝဿိကံ စသည်၏ဝစနတ္ထကို ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။]

ပဉ္စ ကာမဂုဏာနိ၊ တို့ကို။ ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ အနီး၌တည်စေပြီ။ ဝါ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပြီ။ ဘိက္ခဝေ။ တကြ၊ ထို သုံးဆောင်သော ပြာသာဒ်တို့တွင်။ ဝိပဿိ။ ကုမာရော၊ သည်။ ဝဿိကော၊ သော။ ပါသာဒေ၊ ၌။ စတ္တာရာ မာသေ၊ လေးလတို့ပတ်လုံး။ နိပ္ပုရိသေဟိ၊ ယောက်ျားမရှိကုန်သော။ (အမျိုးသားမပါ အမျိုးသမီးများသာ ထီးမှတ်အပ်ကုန်သော။) တုရိယေဟိ၊ တုရိယာတို့ဖြင့်။ ပရိစာရယမာနော၊ ထိုထိုကာမဂုဏ်၌ ဣန္ဒြေတို့ကို လှည့်လည်စေလျက်။ ဝါ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစားလျက်။ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ၊ ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ်သို့။ န ဩရောဟတိ၊ မဆင်း။ ဣတိ၊ ပထမဘာဏဝါရ အပြီးတည်း။ ။ပဋ္ဌမဘာဏဝါရော၊ ပထမ ဘာဏဝါရတည်း။

ဇိတ္တပုရိသ

၄၃။ ။ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အထခေါ၊ ၌။ ပ။ ဗဟူနံ၊ များစွာကုန်သော။ ဝဿာနံ၊ နှစ်တို့၏။ ဗဟူနံ၊ ဝဿသတာနံ၊ အနှစ်အရာတို့၏။ ဗဟူနံ၊ ဝဿသဟဿာနံ၊ အနှစ်အထောင် တို့၏။ အစ္စယေန၊ လွန်ရာ အခါ၌။ သာရထိ၊ ရထားထိန်းကို။ (ရထားကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် မောင်းယူကို။) အာမဇ္ဇေသိ၊ အမိန့်ရှိပြီ။ (ခေါ်၍ပြောပြီ။) (ကံ။) သမ္ပသာရထိ၊ အမောင်ရထားထိန်း။ ဘဒ္ဒါနိ၊ ဘဒ္ဒါနိ၊ ကောင်းကုန် ကောင်းကုန်သော။ ယာနာနိ၊ ယာဉ်တို့ကို။ ယောဇေဟိ၊ ယှဉ်စေလော့။ (ယာဉ်တို့ကို မြင်းနှင့်

၁။ ပရိစာရယမာန။ ။ပရိစာရယမာနသာဟိ ပရိတော စာရယမာနဿ၊ တသ္မိတသ္မိ ကာမဂုဏေ ဣန္ဒြိယာနိ စာရယမာနသာဟိ အတ္ထော။—မဟာခန္ဓက ယသဝတ္ထုအဖွင့်။ သာရတ္ထ။

၂။ ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ။ ။န ဟေဋ္ဌာ ပါသာဒါ ဩရောဟတိတိ ဥပရိပါသာဒတော ဟေဋ္ဌိမတလံန ဩရောဟတိ၊ “ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ” န္တိ ဝိ ပဋ္ဌန္တိ။—သံဃဘေဒကုန္ဒကအဖွင့် သာရတ္ထ။ [ဟေဋ္ဌာ ပါသာဒါ ဟု ရှိလျှင် “ပါသာဒါ၊ မှ။ ဟေဋ္ဌာ၊ အောက်အရပ်သို့” ဟု ပေးပါ။]

ကပ်ယှဉ်လော့။) သုဘူမိဒဿနာယ၊ ကောင်းသောမြေအရပ်ကို ကြည့်ရှု
ခြင်းငှာ။ ဥယျာနဘူမိံ၊ ဥယျာဉ်မြေသို့။ ဂစ္ဆာမ၊ သွားကြစို့။ (သွားကြ
ရအောင်။) ဣတိ၊ သို့။ (အာမန္တေသိ။)

ဘိက္ခုဝေ။ ဒေဝ၊ မင်းသား။ ဝေ၊ ကောင်းပါပြီ။ ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။
သာရထိ၊ သည်။ ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ၊ ၏။ (ဝစနံ၊ ကို။) ပဋိဿုတွာ၊
ရှေးရှုနားထောင်၍။ ပ။ ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ ပ။ ကုမာရဿ၊ အား။
ပဋိဝေဒေသိ၊ တဖန်သိစေပြီ။ (ပြန်၍ သံတော်ဦးတင်ပြီ။) (ကိံ။) ဒေဝ။
တေ၊ အသင်မင်းသား၏ အတွက်၊ ဘဒ္ဒါနိ ဘဒ္ဒါနိ။ ယာနာနိ၊ တို့ကို။
ယုတ္တာနိ၊ ကပ်ယှဉ်အပ်ပါကုန်ပြီ။ (မြင်းနှင့် ကပ်ယှဉ်အပ်ပါကုန်ပြီ။) ဒါနိ၊
ယခုအခါ၌။ (တို့၊ အသင်မင်းသားသည်။) ယဿ၊ အကြင်ကြွတော်မူခြင်း
၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညသိ၊ သိ၏။ (တဒေဝ၊ ထိုကြွတော်မူရာ
အချိန်ကိုသာ။ အတ္တနော၊ ကိုယ်တော်၏။ ရုစိယာ၊ အလိုအားဖြင့်။ ကရောဟိ၊
ပြုတော်မူပါ။) ဣတိ။ (ပဋိဝေဒေသိ။) ဘိက္ခုဝေ၊ အထခေါ၊ ၌။ (သံတော်ဦး
တင်ရာ ထိုအခါ၌။) ပ။ ယာနံ၊ သို့။ အဘိရုဟိတွာ၊ တက်စီး၍။ ဘဒ္ဒေဟိ
ဘဒ္ဒေဟိ။ ယာနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဥယျာနဘူမိံ၊ သို့။ နိယျာသိ၊ ထွက်
လာပြီ။

၄၄။ ။ဘိက္ခုဝေ။ ပ။ နိယျန္တော၊ ထွက်လာလတ်သော်။ ဇိဏ္ဍံ၊ အို
သော။ ဂေါပါနသိဝကံ၊ အခြင်ရနယ်ကဲ့သို့ ကောက်သော။ (အဋ္ဌ
ကထာ။) ဝါ၊ ကောက်သော အခြင်ရနယ်နှင့် တူသော။ [ဂေါပါနသိ
ဝကံန္တိ ဝကံဂေါပါနသိ ဝိယ။-ဋီကာ။] ဘောဂ္ဂံ၊ ခါးအရပ်၌ ပျက်စီး
နေသော။ (ခါးကုန်းနေသော။) [(တနည်း) အာဘောဂ္ဂံ၊ အစမှ စ၍ အထက်
သို့တက်လျက် ပဆစ်ဒူးဝန်း ခါး ပခုံးဟူသော သုံးဌာနတို့၌ ပျက်စီးနေ
သော။ ဝါ၊ ကောက်နေသော။] ဒဏ္ဍပရာယဏံ၊ တောင်တူးဟူသော လည်း
လျောင်းရာရှိသော။ (တောင်တူးသာလျှင် အားကိုးရာရှိသော။) ပဒေဝမောနံ၊
တုန်လှုပ်လျက်။ ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားနေသော။ အာတုရံ၊ ဇရာဖြင့် နာကျင်နေ

၁။ ဘောဂ္ဂံ။ ။ဘောဂ္ဂန္တိ ဘဂ္ဂံ၊ ဣမိနာ ပိဿ ဝကံဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။-
တိကရုံတ္တရဋ္ဌ-ဒေဝဒူတသုတ်။ ဘဂ္ဂန္တိ ဘဂ္ဂသရီရံ၊ ကဋိယံ ဘဂ္ဂကာယတ္တာ တေ
နာဟ-ဣမိနာ။ ပ။ ဒီပေတိတိ။ ၎င်း-ဋီကာ။ ဤ အဖွင့်အတိုင်း ပထမတနည်း အနက်
ပေးပါသည်။ ဤသုတ် မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌ၊ ဒီ-တို့၌ကား တမျိုးဖွင့်၏။ ထိုနည်းကိုလည်း
ပေးထားပါသည်။

သော။ ဝါ၊ ဇရာသည် နှိပ်စက်အပ်သော။ ဂတယောဗ္ဗနံ၊ နုပျိုသူ၏ အဖြစ်ကို လွန်ပြီးသော။ ဝါ၊ နုပျိုသောအရွယ်ကို လွန်ပြီးသော။ ပုရိသံ၊ ကို။ အဒ္ဓသာ၊ မြင်ပြီ။

ဒိသ္ဗာ၊ ရှိ။ ဝါ၊ မြင်ခြင်းကြောင့်။ သာရထိံ၊ ကို။ အာမန္တေသိ၊ အမိန့် ရှိပြီ။ (မေးပြီ။ ကိံ။) သမ္မ သာရထိံ၊ အယံ၊ ပုရိသော၊ ကို။ ကိံ ကတော၊ အဘယ်သည် ပြုအပ်သနည်း။ (ဘာဖြစ်နေတာတုံး။) အယ၊ ဤ ယောကျ်ား ၏။ ကေသာပိ၊ ဆံပင်တို့သည်လည်း။ အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ (ကေသာ) ယထာ၊ တို့ကဲ့သို့။ န (ဟောန္တိ)၊ မဟုတ်ပါကုန်တကား။ (မဟုတ်ပါပဲလား။) အယ၊ ၏။ ကာယော ပိ၊ ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း။ အညေသံ၊ တို့၏။ (ကာယော) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ န (ဟောတိ)၊ မဟုတ်ပါတကား။ (မဟုတ်ပါပဲလား။) ဣတိ။ (အာမန္တေသိ။)

ဒေဝ၊ မင်းသား။ သော၊ ဤ ယောကျ်ားသည်။ ဇိဏ္ဏော နာမ၊ ဇိဏ္ဏ မည်ပါ၏။ (သူအိုမည်ပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ သမ္မ သာ ရထိံ။ သော ဇိဏ္ဏော နာမ၊ ဤဇိဏ္ဏမည်သူသည်။ (ဤသူအိုမည်သည်။) ကိံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ [ရှေးအခါကသူအိုကိုမြင် ဘူးသော မင်းသားဖြစ်၍ ဇိဏ္ဏဟူသော စကားလုံး၏အဓိပ္ပာယ်ကို မသိသော ကြောင့် မေးသည်။] ဒေဝ။ သော၊ သည်။ ဇိဏ္ဏော နာမ၊ ၏။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ တေန၊ ထိုဇိဏ္ဏမည်သူသည်။ (ထိုသူအိုသည်။) စိရံ၊ ကြာရှည် စွာ။ ဇီဝိတဗ္ဗံ၊ အသက်ရှင်ထိုက်သည်။ န ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ် ပါ။ (အသက်ရှည်ရှည် နေရမည့်သူ မဟုတ်တော့ပါ။) ဣတိ၊ ပြီ။

သမ္မ သာရထိံ။ အဟမ္ပိ၊ ကျွန်ုပ်သည်လည်း။ (ကျွန်ုပ်လဲပဲ။) ဇရာဓမ္မော၊ အိုခြင်းသဘောရှိသည်။ (ဟုတော့။) ဇရံ၊ အိုခြင်းကို။ အန တီတော ကိံ၊ မလွန်မြောက်နိုင်ဘူးလော။ (မလွန်မြောက်နိုင်ဘူးလား။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဒေဝ။ တံ စ၊ သင်မင်းသားသည်လည်းကောင်း။ မယံ စ၊ ကျွန်တော်မျိုး တို့သည်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့သည်။ ဇရာဓမ္မော၊ အိုခြင်းသဘောရှိကုန်သည်။ (ဟုတော့။) ဇရံ၊ ကို။ အနတီတော၊ မလွန်မြောက် နိုင်ကုန်သည်။ အမှ၊ ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ သမ္မ သာရထိံ။ တေန ဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ဒီလိုအိုမယ်ဆိုယင်။) ဒါနိ၊ ၌။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ ဥယျာနဘူမိယာ၊ ဖြင့်။ အလံ၊ အကျိုးမရှိတော့။ ဣတော ဝ၊ ဤအရပ်မှပင်။ အန္တေ ပုရံ၊ နန်းတိုင်းသို့။ ပစ္စနိယျာဟိ၊ ပြန်လှည့်

ပါလော့။ (လှည့် ပြန်ပေတော့။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝ။ ဧဝံ။ ကောင်းပါပြီ။
(အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။) ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ ပ။ ပစ္စနိယျာသိ။ ပြန်လှည့်ပြီ။

ဘိက္ခုဝေ။ တတြ၊ ထို နန်းတော်၌။ ဝိပဿိ။ ကုမာရော၊ သည်။ အန္ဓေ
ပရံ၊ သို့။ ဂတော၊ ရောက်ပြီးသည်။ (သမာနော။) ဒုက္ခိ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း
ရှိသည်။ ဒုမ္မနော၊ မကောင်းသော စိတ်ရှိသည်။ (စိတ်မချမ်းမသာသည်။)
(ဟုတော့။) ပဇ္ဈာယတိ၊ ဟိုဟိုဒီဒီကြံစည်စဉ်းစားနေ၏။ (ဟိုဟို ဒီဒီ ကြံစည်
မိုင်တေ့၍ ထိုင်နေ၏။) (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ကြံစည်စဉ်းစားသနည်း။) ယတြ၊
အကြင် ဇာတိသည်။ (သတိ၊ ရှိလတ်သော်။) ဇာတဿ၊ မွေးဖွားလာသော
သတ္တဝါ၏အတွက်။ ဝါ၊ သတ္တဝါမှာ။ ဇရာ၊ ဇရာသည်။ (အိုခြင်းသည်။)
ပညာယိဿတိ နာမ၊ ထင်ရှားရ၏။ ဝါ၊ အထင်အရှားဖြစ်ရ၏။ (သာ)
ဇာတိ၊ ထို ဇာတိသည်။ ဓိ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သည်။ အတ္ထု၊ ကိရ ဘော၊
ဖြစ်လေစွ-ဪ။ ဣတိ၊ သို့။ (ပဇ္ဈာယတိ။)

၄၅။ ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ၌။ ပ။ အာမန္တာပေတော၊ ခေါ်စေ၍။
(အခေါ်ခိုင်း၍။) ဧဝံ၊ ဤ စကားကို။ အဝေါစ၊ ပြောပြီ။ (အမိန့်ရှိပြီ။)
(ကိံ။) သမ္မ သာရထိ၊ အမောင် ရထားထိန်း။ ကစ္ဆိ၊ အဘယ်သို့နည်း။
(ဘယ်လိုလဲ။) ကုမာရော၊ သည်။ ဥယျာနဘူမိယာ၊ ၌။ အဘိရမိတ္ထ၊ မေ့
လျော်ခဲ့၏လော။ (ပျော်ခဲ့ရဲ့လား။) [အဘိရမိတ္ထ၌ အဇ္ဇတနီ (အာ) ဝိဘတ်ကို ထွ
ပြီ။] သမ္မ သာရထိ။ ပ။ အတ္တမနော၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်
သည်။) အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့၏လော။ (ဖြစ်ခဲ့ရဲ့လား။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝ၊ မင်း
မြတ်။ ပ။ န အဘိရမိတ္ထ၊ မေ့လျော်ခဲ့ပါ။ ပ။ န အဟောသိ၊ ပါ။ ဣတိ၊
ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ သမ္မ သာရထိ။ ကုမာရော၊ သည်။ ဥယျာနဘူမိံ၊
သို့။ နိယျန္တော၊ ထွက်လတ်သော်။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်
သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဒေဝ။ ကုမာရော၊ သည်။ ဥယျာနဘူမိံ၊
သို့။ နိယျန္တော၊ သော်။ ဇိဏ္ဏံ၊ ပ။ ပုရိသံ၊ ကိံ။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပါပြီ။
ဒိသ္မာ၊ ကြောင့်။ မံ၊ ကိံ။ ဧဝံ၊ ကိံ။ အဝေါစ၊ ပြောပါပြီ။ (ကိံ။) သမ္မ

၁။ ပစ္စနိယျာသိ။ ပထိ+နိ ရှေးရှိသော+ယာဇာတ်၊ အဇ္ဇတနီ ဤ ဝိဘတ်၊
ဇာတ်၏ အစ၌ (အ) လာ၊ သဗ္ဗောစံတိဖြင့် တိကို (စ်) ပြီ၊ (စ်) လာ။ ပစ္စနိယျာဟိ-
န္တကား သရမရှိသောကြောင့် သုတ်ကြီးဖြင့် တိ ကို (စ) ပြီသင့်၏။ သဒ္ဓနိတိ သန္ဓိ
၁၈၃-သုတ်၌ကား ပထိ ကို သရ နှောင်းသည်ဖြစ်စေ ဗျည်းနှောင်းသည်ဖြစ်စေ တခါ
တည်း ပစ္စ ပြီသည်။ [ဒုက္ခိ ဒုမ္မနော ပဇ္ဈာယတိ တို့ကို ပါရာဇိက သုဒ္ဓိန္ဒ-ဋ္ဌ ကို ကြည့်
၍ ပေးပါသည်။]

သာရထိံ။ပ။န ဟောတိ၊ တကား။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပါပြီ။ပ။ ပစ္စ
နိယျာသိံ၊ ပြန်လှည့်ခဲ့ပါပြီ။ ဒေဝ။ သော ကုမာရော၊သည်။ပ။ ပဗ္ဗာ
ယတိ၊ ထိုထို ဤဤ ကြံစည်နေပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သံတော်ဦးတင်ပြီ။

ဗျာဓိတပုရိသ

၄၆။^၉။ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ဌ။ (ရထားထိန်းက သံတော်ဦးတင်ရာ
ထိုအခါ၌)။ပ။ရညော၊ ၏။ တေ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိံ။)
ဝိပဿိ။ ကုမာရော၊ သည်။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ မာဟေဝ ခေါ န
ကာရေသိ၊ မပြုပဲ မနေစေပါနှင့်။ (ကေနံ ပြုစေလို၏၊ ကေနံ ပြုပါစေ
သတည်း။) ဝိပဿိ ။ပ။ အဂါရသ္မာ၊ မှ။ (နိက္ခမိတော။) အနဂါရိယံ၊ သို့။
မာဟေဝပဗ္ဗဇိ၊ ကေနံ မကပ်ရောက်ပါစေနှင့်။ (ကေနံ မကပ်ရောက်ပါစေ
သတည်း။) နေမိတ္တာနံ၊ နိမိတ်ကျမ်းကို တတ်သိနားလည် ကုန်သော။ ဝါ၊
နိမိတ်ဖတ်ကုန်သော။ ဗြာဟ္မဏာနံ၊ တို့၏။ ဝစနံ၊ သည်။ သစ္စံ၊ အမှန်
သည်။ မာဟေဝ အဿ၊ မဖြစ်ပါစေနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ အထခေါ၊ ဌ။ (အကြံဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌) ယထာ၊ အကြင်
အချင်းအရာအားဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးစေလတ်သော်။ ဝိပဿိ။ ကုမာရော၊
သည်။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ကရေယျ၊ ပြုရာ၏။ (တထာ၊ ထို မင်းပြုနိုင်

၁။ အမှာ။ ။အထ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဗန္ဓုမာ။ပ။ ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ (ဤ ဝါကျသည်
နိယမဝါကျ။ (က) ယထာ။ပ။ ကရေယျ၊ (ခ) ယထာ။ပ။ ပဗ္ဗဇေယျ၊ (ဂ)
ယထာ။ပ။ အဿ ဝစနံ။ ဤသုံးဝါကျသည် အနိယမ၊ ထို ဝါကျများကို အနက်ပေး
ရာ၌ အနိယမဝါကျတခုပြီးလျှင် နိယမဝါကျနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးရ၏။

ဥပမာ၊ ယထာ၊ အကြင်အချင်းအရာအားဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးစေလတ်သော်။ဝိပဿိ
။ပ။ ကရေယျ၊ ရာ၏။ (တထာ)၊ ထို မင်းပြုနိုင်လောက်အောင်သော အချင်းအရာ
အားဖြင့်။ပ။ ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ စေပြီ။ ယထာ၊ ဖြင့်။ (လတ်သော်။) ဝိပဿိ။ပ။နပဗ္ဗ
ဇေယျ၊ ရာ။ (တထာ) ထိုရဟန်းအဖြစ်သို့ မကပ်ရောက်နိုင်လောက်အောင်သော
အချင်းအရာအားဖြင့်။ပ။ ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ စေပြီ။ ယထာ၊ ဖြင့်။ (လတ်သော်)။ပ။
ဝစနံ၊ သည်။ မိစ္ဆာ၊ သည်။အဿ၊ ရာ၏။ (တထာ)၊ ထို နေမိတ္တ ဗြာဟ္မဏတို့၏
စကားမှားနိုင်လောက်အောင်သော အချင်းအရာအားဖြင့်။ပ။ ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ သိစေပြီ။
ဤသို့ပေးပါ။ နေရာတိုင်း ဤနည်းချည်းတည်း။ နိယယသ္မိကား လွယ်ကူအောင် ပေး
ထားပါသည်။

လောက်အောင်သော အချင်းအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း။) ယထာ။ အကြင်
 အချင်းအရာအားဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေး စေလတ်သော်။ ဝိပဿီ။ ကုမာရော
 အဂါရသ္မာ (နိက္ခမိတွာ။) အနဂါရိယံ သို့။ န ပဗ္ဗဇေယျ၊ မကပ်ရောက်ရာ။
 (တထာ၊ ထို ရဟန်းအဖြစ်သို့ မကပ်ရောက် နိုင်လောက်အောင်သော အချင်း
 အရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။ (ယထာ၊ ဖြင့်။ (လတ်သော်။) နေမိတ္တာနံ
 ဗြာဟ္မဏာနံ၊ တို့၏။ ဝစနံ၊ သည်။ မိစ္ဆာ၊ မမှန်သည်။ ဝါ၊ မှားသည်။
 အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (တထာ၊ ထို နေမိတ္တ ဗြာဟ္မဏတို့၏ စကား မှားနိုင်
 လောက်အောင်သော အချင်းအရာအားဖြင့်လည်းကောင်း။) ဗန္ဓုမာ၊ ရာဇာ
 သည်။ ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ၊ အား။ ဘိယျောသော၊ လွန်ကဲသော။
 (သာလွန်သော။) မတ္တာယ၊ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်။ ပဉ္စကာမဂုဏာနိ၊ တို့ကို။
 ဥပဋ္ဌာပေသိ၊ အနီး၌တည်စေပြီ။ ဝါ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ တကြ၊ ထို နန်းတော်၌။ ပ။ ကုမာရော၊ သည်။ ပဉ္စဟိ၊
 ကုန်သော။ ကာမဂုဏေဟိ၊ တို့နှင့်။ (သမဂီဘူတော-၌စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။
 သမပ္ပိတော၊ ကောင်းစွာရောက်အပ်သည်။ သမဂီဘူတော၊ ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍
 ဖြစ်သည်။ (ဟုတွာ။) ပရိစာရေတိ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို ဤဤ လှည့်လည်စေ၏။
 (ထိုထို အာရုံ၌ ဣန္ဒြေတို့ကို လှည့်လည်စေ၏-ဟုလို။) ပ။

၁။ ယထာ။ ။ ဥပမာန မဟုတ်သော အာကာရဝါကျမျိုး၌ ယထာ၊ အကြင်
 အချင်းအရာအားဖြင့်။ ဤမျှလောက်သာမပေးပဲ (နိယမအဖြစ်ဖြင့် ထည့်အပ်သော)
 တထာ ပုဒ်၏ စပ်ရာဖြစ်သော ကြိယာကို လက္ခဏာလုပ်၍ အနက်ပေးရ၏။ ဤ၌
 “ဥပဋ္ဌာပေသိ” သည် “တထာ” ၏ စပ်ရာ ကြိယာတည်း။ ထိုကြိယာကို လက္ခဏာ
 လုပ်လျှင် ယထာ၊ အကြင်အချင်းအရာအားဖြင့်။ (ဥပဋ္ဌာပေဇ္ဇေ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးစေလတ်
 သော်။) ဟု ဖြစ်၏။ နိဿယ၌ကား ပါဠိကို မထည့်ပဲ လွယ်ကူအောင် ပေးထား
 ပါသည်။

ဥပမာန အာဇာရ။ ။ ဟောတိယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဤသို့
 ပေးအပ်သော ယထာ တထာသည် ဥပမာန ဥပမေယျတည်း။ ယထာ၊ အကြင် အချင်း
 အရာအားဖြင့်။ တထာ၊ ထိုအချင်းအရာအားဖြင့်။ ဤသို့ ပေးအပ်သော ယထာ တထာ
 သည် အာကာရတည်း။ [နေရာတိုင်း ဤနည်းချည်းတည်း။ အချို့ နေရာ၌ကား ကံဟော
 ကြိယာ၌ စပ်ရသော ယထာ တထာကိုလည်းကောင်း၊ ကြိယာကို လက္ခဏာ မပြင်
 “ယထာ၊ ဖြင့်။ တထာ၊ ဖြင့်။” ဟုသာ ပေးရသော ယထာ တထာကိုလည်းကောင်း
 တွေ့ရပါသေးသည်။]

[ဆောင်] ။ ။ ယထာ တထာ၊ ဥပမာမဟုတ်၊ အာကာရထုတ်မှု၊ တထာစပ်ရာ၊ ကြိယာ
 သည်၊ မှန်စွာလက္ခဏာ ဖြစ်မြဲတည်း။

၄၇။ ။ ဘိက္ခုဝေ။ ပ။ နိယျန္တော၊ လတ်သော်။ အာဗာဓိကံ၊ (ဣရိယာ ပုထ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်လောက်အောင် ပြင်းစွာနှိပ်စက်တတ်သော အနာရောဂါ ရှိသော။ ဒုက္ခိတံ၊ လွန်စွာဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းရှိသော။ ဗာဠဂိလာနံ၊ ပြင်းထန်စွာ မကျန်းမာနေသော။ သကော၊ မိမိညစွာ ဖြစ်သော။ မုတ္တကရိသေ၊ ကျင်ငယ် ကျင်ကြီး၌။ ပလိပန္နံ၊ နှစ်မြုပ်လျက်။ သေမာနံ၊ အိပ်နေရသော။ အညေဟိ၊ အခြားသူတို့သည်။ (အခြားသူတို့က။) ဝုဠာပိယပမာနံ၊ ထစေအပ်သော။ (ထူပေးအပ်သော။) အညေဟိ၊ တို့သည်။ သံဝေသိယမာနံ၊ လည်းလျောင်းစေအပ်သော။ (လွှဲပေးအပ်သော။) ပုရိသံ၊ ကို။ အဒ္ဓသာ၊ ပြီ။

ဒိဿာ၊ ရှိ။ ဝါ၊ ကြောင့်။ သာရထိံ အာမန္တေသိ။ (ကိံ။) သမ္ပသာရထိံ အယံ ပုရိသော ကိံ ကတော။ အဿ၊ ဤယောက်ျား၏။ အက္ခိနိပိ၊ မျက်လုံး တို့သည်။ အညေသံ၊ အခြားသူတို့၏။ (အက္ခိနိ) ယထာ၊ တို့ကဲ့သို့။ န၊ မဟုတ်ပါ တကား။ (မဟုတ်ပါလား။) အဿ၊ ၏။ သရောပိ၊ အသံသည်လည်း။ အညေသံ၊ တို့၏။ (သရော) ယထာ၊ ကဲ့သို့။ န၊ တကား။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဒေဝ၊ မင်းသား။ ဒေသော၊ ဤယောက်ျားသည်။ ဗျာဓိတော နာမ၊ ဗျာဓိတံ မည်ပါ၏။ (လွန်စွာအနာရောဂါရှိသူ အနာရောဂါ နှိပ်စက်အပ်သူ မည်ပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ သမ္ပသာရထိံ သေသော ဗျာဓိတော နာမ၊ ဤ ဗျာဓိတမည်သူသည်။ ကိံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ [သုနာကို မမြင်ဘူး၍ ဗျာဓိတော ဟူသော စကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်သောကြောင့် မေးသည်။]

ဒေဝ။ ဒေသော ဗျာဓိတော နာမ၊ ဤ ဗျာဓိတမည်သူသည်။ (ဤ သုနာ မည်သူသည်။) တမ္ပာ အာဗာဓာ၊ ထို အနာမ္ပ။ အပ္ပေဝ နာမ ဝုဠဟေယျ၊ ထနိုင်တန်ရာပါ၏။ ဝါ၊ ထနိုင်မည်ဟု မသိရပါ။) ဣတိ၊ ပြီ။ သမ္ပသာရထိံ။ အဟမ္ပိ၊ ကျွန်ုပ်သည်လည်း။ ဗျာဓိဓမ္မော၊ မကျန်းမာ ဖျားနာခြင်း သဘောရှိသည်။ (ဟုတော။) ဗျာဓိံ၊ မကျန်းမာ ဖျားနာခြင်းကို။ အနတိတော ကိံ၊ မလွန်မြောက်နိုင်သလော။ (မလွန်မြောက်နိုင်ဘူးလား။) ဣတိ၊

၁။ ဗျာဓိတ။ ။ ဝိဝိဓံ ဒုက္ခံ အာဒဟတိတိ ဗျာဓိ၊ (အမျိုးမျိုးသောဒုက္ခကို ထားတတ်သော အနာရောဂါ။) ဝိသေသေန၊ ဝါ အာဓိယတိ ဧတေနတိ ဗျာဓိ (အထူးသဖြင့် ဒုက္ခကို ယူကြောင်းဖြစ်သော အနာရောဂါ။) [ဗျာဓိ=ဝိ+အာ+ဓာ ဓာတ် ဣပစ္စည်း။] ဗျာဓိ+သဉ္စာတော ဧတဿာတိ ဗျာဓိတံ။ [“သဉ္စာတံ တာရ ကာဒိ-တို့တော” ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ဇာနိကဏ္ဍ ၄၅-သုတ်ဖြင့် ဣတ ပစ္စည်း သက်။] သေ နယော ဒုက္ခိတန္တိ ဧတ္ထာပိ။ -တိက-အံ-ဝိ-ပထမပဏ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်။

ပြီ။ ဒေဝ။ တံ စ၊ အ သင်မင်းသားသည်လည်းကောင်း။ မယံ စ၊ ကျွန်တော် မျိုးတို့သည်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့သည်။ ဗျာဓိ မ္ဗော၊ ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဗျာဓိံ၊ ကို။ အနတီတာ၊ ကုန်သည်။ အမ္မာ ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဣတိ၊ ပြီ။

ထမ္မ သာရထိ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ဗီလိ “နာ” ရမယ်ဆိုလျှင်။) ။ပ။ ပစ္စနိယျာဟိ ။ပ။ ပစ္စနိယျာသိ။ [ပုဒ်စဉ် ၄၄-အတိုင်းပေးပါ။] ဘိက္ခဝေ။ တတြ၊ ထိုနန်းတော်၌။ ။ပ။ ပဇ္ဈာယတိ။ (ကိံ။) [ရွှေ ၄၄-အတိုင်းပေးပါ။] ယတြ၊ အကြင်ဇာတိသည်။ (သတိ၊ ရှိလတ်သော်။) ဇာတဿ၊ မွေးဖွားလာသောသတ္တဝါ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဇရာ၊ သည်။ ပညာ ယိဿတိ နာမ၊ ထင်ရှားရ၏။ ဝါ၊ အထင်အရှား ဖြစ်ရ၏။ ဗျာဓိံ၊ အနာရောဂါသည်။ ပညာယိဿတိ နာမ။ (သာ) ဇာတိ၊ သည်။ ဝိ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်သည်။ (ထိံ ထိံ ထူးထိုက်သည်။) အတ္ထု ကိရ ဘော၊ ဖြစ် လေစွ ဩော်။ ဣတိ၊ သို့။ (ပဇ္ဈာယတိ။)

၄၀။ ။အထ ခေါ် ။ပ။ ပညာယိဿတိ တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၄၅-အတိုင်း ပေးပါ။]

ကာလင်္ဂတပုရိသ

၄၉။ ။ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၄၆-၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။
၅၀။ ။ဘိက္ခဝေ။ပ။နိယျဇ္ဇော၊ လတ်သော်။ မဟာဇနကာယံ၊ များ စွာသော လူအပေါင်းကို။ သန္နိပတိတံ၊ စုဝေးနေသည်ကိုလည်းကောင်း။ နာနာရတ္တာနံ၊ အမျိုးမျိုးသော ဆိုးရွေဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော။ ဒုဿာနံ၊ အဝတ်တို့၏။ ဝိလာတံ၊ အလောင်းတင်ထမ်းစင်ကို။ ကယိရမာနံ၊ ပြုနေ သည်ကိုလည်းကောင်း။ အဒ္ဓသာ၊ ပြီ ။ပ။ အာမဇ္ဇေသိ။ (ကိံ။) သမ္မသာရထိ။ ကိံ န၊ အဘယ့်ကြောင့်။ သော မဟာဇနကာယော၊ သည်။ သန္နိပတိ တော၊ စုဝေးနေသနည်း။ နာနာ ရတ္တာနံ၊ ကုန်သော။ ဒုဿာနံ၊ တို့၏။ ဝိလာတံ စ၊ ကိုလည်း။ ကယိရတိ၊ ပြုနေသနည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ [လူသေကို မမြင်ဘူးသော်လည်း ထမ်းစင်ကို မြင်ဘူးသောကြောင့် “နာနာ ရတ္တာနံ ဒုဿာနံ ဝိလာတံ” ဟု ပြောသည်။] ဒေဝ။ သော၊ သည်။ ကာလင်္ဂတော နာမ၊ ကာလင်္ဂတမည်ပါ၏။ ဝါ၊ သူသေမည်ပါ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။ သမ္မ သာ ရထိ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ သော ကာလင်္ဂ မဟာဝါ (ပ) ၂ (က)

တော၊ ထို ကာလကံတသည်။ (ထို သူသေသည်။) (အတ္တိ။) တေန၊ ထို သူသေရှိရာ အရပ်သို့။ ရထံ၊ ကို။ ပေသေဟိ၊ စေလွှတ်လော့။ (မောင်း နှင်လော့။) ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းပြီ။ ပ။ ပေသေသိ၊ စေလွှတ်ပြီ။ (မောင်း နှင်ပြီ။)

ဘိက္ခုဝေ ဝိပဿီ။ ကုမာရော၊ သည်။ ပေတံ၊ ဤ ဘဝမှ ကင်းကွာ သွားသော။ (ဤဘဝမှ ဘဝတပါးသို့ ပြောင်းသွားသော။) ကာလကံတံ၊ သူသေကို။ အဒ္ဓဿ၊ မြင်ရပြီ။ ပ။ အာမဓန္တသိ။ (ကိ။) သမ္မသာရထိ။ အယံ ကာလကံတော နာမ၊ ဤ ကာလကံတ မည်သူသည်။ (ဤသူသေ မည်သည်။) ကိံ ပန၊ အဘယ်နည်း။ ပ။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝ။ သော၊ ဤ သူသည်။ ကာလကံတော နာမ၊ မည်ပါ၏။ ဝါ၊ ပြုအပ် ပြီးဆုံးစေအပ် ပြီးသော အသက်ရှင်ရာ ကာလရှိပါ၏။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ တံ၊ ထိုသူ့ကို။ မာတာ ဝါ၊ အမိသည်သော်လည်းကောင်း။ ပိတာ ဝါ၊ အဖသည်သော် လည်းကောင်း။ အညေ၊ အမိအဖတို့မှ အခြားကုန်သော။ ဉာတိသာလော ဟိတာ ဝါ၊ ဆွေမျိုး သွေးသားတော်စပ်သူတို့သည် သော်လည်းကောင်း။ န ဒက္ခန္တိ၊ မြင်ကြရလိမ့်မည် မဟုတ်တော့ပါ။ သော ပိ၊ ထို သူသေသည် လည်း။ (သူသေကောင်ကလည်း။) မာတာရံ ဝါ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း ။ ပ။ ဉာတိသာလောဟိတေ ဝါ၊ တို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ န ဒက္ခိယတိ၊ မြင်ရလိမ့်မည် မဟုတ်တော့ပါ။ ဣတိ၊ ပြီ။

သမ္မသာရထိ။ ကိံ ပန၊ အဘယ်သို့နည်း။ အဟမ္မိ၊ သည်လည်း။ မရဏ ဓမ္မော၊ သေခြင်းသဘောရှိသည်။ (ဟုတွာ။) မရဏံ၊ သေခြင်းကို။ အနတိ တော၊ မလွန်မြောက်နိုင်ဘူးလော။ (မလွန်မြောက်နိုင် ဘူးလား။) ဓံ ပိ၊ ကိုလည်း။ ဒေဝေ ဝါ၊ ဓမည်းတော် မင်းမြတ်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဒေဝီ ဝါ၊ မယ်တော် မိဖုရားသည်သော်လည်းကောင်း။ ပ။ န ဒက္ခန္တိ-မမြင်ကြ လိမ့်မည်အံ့လော။ (မမြင်ကြရမယ် မဟုတ်လား။) အဟံ ပိ၊ သည်လည်း။ ဒေဝံ

၁။ ကာလကံတံ။ ။ကတကာလံ ဟု ဤ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ ထိုကို “ပရိယော သာဝိတ ဇီဝနကာလံ” ဟု ဦးကာဖွင့်၏။ ကတော+ ကာလော သေနာတိ ကတကာ လော ဟု ဆိုလိုလျက် ကာလနှင့်ကတကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးငှာ နိဂုံးဟိတ်လာ၍ “ကာလကံတော”ဟု ဖြစ်သည်။ “ကာလကံတော၊ ပြုအပ်ပြီးဆုံး စေအပ်ပြီးသော+အသက်ရှင်ရာ ကာလရှိသူ”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ တတိယ ပါရာဇိက သာရတ္ထိ၌ကား ကာလသဒ္ဓါ၏ အနက်ကို တံမျိုးဖွင့်ထားသည်။ [ပေတံ၏အဖွင့်ကို တာသုသာန်ကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဝါ။ပ။န ဒက္ခိဿာမိ၊ မမြင်ရလိမ့်အံ့လော။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝ။ တံ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ မယံ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ပ။အမှ၊ ကုန်၏။ တံ ပိ၊ အရှင်မင်းသားကိုလည်း။ ဒေဝေါ ဝါ။ပ။န ဒက္ခန္တိ၊ မြင်ကြရလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ တံ ပိ၊ အသင်မင်းသားကလည်း။ ဒေဝံ ဝါ။ပ။န ဒက္ခိဿာမိ၊ မြင်ရလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။) ဣတိ၊ ပြီ။ပ။ပဇ္ဇာယတိ။ (ကိ။) ယတြ၊ အကြင် ဇာတိသည်။ (သတိ။) ဇာတဿ၊ ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဇရာ၊ သည်။ ပညာယိဿတိ နာမ၊ ထင်ရှားရ၏။ ဝါ၊ ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ရ၏။ဗျာဓိ၊ သည်။ ပညာယိဿတိ နာမ၊ မရဏံ၊ သည်။ ပညာယိဿတိ (နာမ)။ (သာ) ဇာတိ၊ သည်။ ဓိ၊ သည်။ အတ္ထု ကိရ ဘော၊ ဖြစ်လေစွ ဪဠာ။ ဣတိ (ပဇ္ဇာယတိ)။

၉၁။ ။ပုဒ်စဉ် ၄၅-ကို နည်းမှီပေးပါ။

ပဗ္ဗဇိတ

၅၂။ ။ပုဒ်စဉ်နိပါတ် ၄၆-၌ “အထ ခေါ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ ပရိစာရေ တိ” ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဒ်စဉ်နိပါတ် ၄၃-၌ “အထ ဘိက္ခဝေ ။ပ။ နိယျာ သိ” ကိုလည်းကောင်း အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

၅၃။ ။ဘိက္ခဝေ ။ပ။ နိယျုန္တော၊ လတ်သော်။ ဘဏ္ဍုံ၊ ဦးပြည်း (ခေါင်းတုံး) ဖြစ်သော။ (ဦးခေါင်း၌ ဆံပင်များကို ရိတ်ပယ်ထားအပ် သော။) ပဗ္ဗဇိတံ၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သော။ (ရဟန်းဖြစ်သော။)

ယတြ ဟိ နာမ။ပ။ပညာယိဿတိ။ ။“ယာယ ဇာတိယာ သတိ” ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သောကြောင့် “ယတြ” ၌ တြ ပစ္စည်းသည် သတ္တမိ အနက်၌ သက်၏၊ သတ္တမိဟု ဆို သော်လည်း “၌” ဟု ပေးရသော သတ္တမိ မဟုတ်၊ “လတ်သော်” ဟု ပေးရသော ဘာဝလက္ခဏာတည်း။

နာမသည် ဂရဟာ (ကဲ့ရဲ့ခြင်း) အနက်ဟော နိပါတ်၊ “ပညာယိဿတိ” ၌ “ဿတိ” ကို (ပညာယတိ ဟု ဖွင့်သောကြောင့်) အတိတ်အနက်၌သက်၊ “အတိတ်” ဟု ဆိုရာ၌ ဇာတိဖြစ်ပြီးမှ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏတို့ ဖြစ်ရသောကြောင့် ဇရာ စသည်တို့သည် အနာဂတ်ပင်ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် ဝိပဿီမင်းသားက ဥယျာဉ်သို့သွားစဉ် မိမိမြင်အပ်ခဲ့သော သူအို သူနာ သူသေတို့ကို နန်းတော်သို့ပြန်ရောက်မှ တယောက်တည်း စဉ်းစားလျက် သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်ပွားကာ ညည်းတွားသော စကားဖြစ်သောကြောင့် “အတိတ် အနက်” ဟုပင် ဆိုရ ပေသည်။

ကသာယဝသနံ၊ ဖန်ရည်ဖြင့်ဆိုးအပ်သော အဝတ်ရှိသော၊ ဝါ-ဖန်ရည်
 ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကိုဝတ်ထားသော။ ပုရိသံ၊ ကို။ အဒ္ဓသ၊ ပြီ။ ပ။
 အာမန္တေသိ။ (ကိံ) သမ္ပ သာရထိ။ အယံ ပန ပုရိသော၊ ကိုကား။ ကိံ
 ကတော၊ အဘယ်ပြုအပ်သနည်း။ (ဘာဖြစ်နေသနည်း။) အဿ၊ ဤ ယောကျ်ား
 ၏။ သိသံ ပိ၊ ဦးခေါင်းသည်လည်း။ အညေသံ၊ တို့၏။ (သိသံ) ယထာ၊
 ကဲ့သို့။ န၊ မဟုတ်ပါတကား။ အဿ၊ ၏။ ဝတ္ထာနိ ပိ၊ အဝတ်တို့သည်
 လည်း။ အညေသံ၊ တို့၏။ (ဝတ္ထာနိ) ယထာ၊ တို့ကဲ့သို့။ န၊ မဟုတ်ပါ
 တကား။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဒေဝ၊ မင်းသား။ ဒေသော ပုရိသော၊ သည်။ ပဗ္ဗဇိတော နာမ၊ ပဗ္ဗဇိတ
 မည်ပါ၏။ (ရဟန်းမည်ပါ၏။) ဣတိ၊ ပြီ။ သမ္ပ သာရထိ။ ဒေသော ပဗ္ဗဇိ
 တော နာမ၊ ဤ ပဗ္ဗဇိတ မည်သည်။ ကိံ ပန၊ အကယ်နည်း။ [ရဟန်း
 ကို မမြင်ဘူး၍ ပဗ္ဗဇိတ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို မသိသောကြောင့် မေးသည်။ ဒေဝ။
 ဒေသော ပဗ္ဗဇိတော နာမ၊ ဤ ပဗ္ဗဇိတ မည်သည်။ (ပဗ္ဗဇိတော-ဟူသော
 ပါဌသေသ-၌ စပ်။) ဓမ္မစရိယာ၊ ကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးကို ကျင့်
 ခြင်းသည်။ သာဓု၊ ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ (ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်း
 ပြုသူပါတည်း။) သမစရိယာ၊ အညီအမျှကျင့်ခြင်းသည်။ (ညီမျှသော ကုသလ
 ကမ္မပထ တရားကို ကျင့်ခြင်းသည်။) သာဓု၊ ၏။ ဣတိ၊ ၍။ (ပဗ္ဗဇိတော။)
 ကုသလကိရိယာ၊ ကုသလကမ္မပထတရားဆယ်ပါးဟူသော ကုသိုလ်ကိုပြုခြင်း
 သည်။ သာဓု။ ဣတိ၊ ၍။ (ပဗ္ဗဇိတော။) ပုညကိရိယာ၊ ကုသလကမ္မပထတရား
 ဆယ်ပါးဟူသော ကောင်းမှုကိုပြုခြင်းသည်။ သာဓု။ ဣတိ၊ ၍။ (ပဗ္ဗဇိတော။)
 အဝိဟိံ သာ၊ သတ္တဝါတို့ကိုမညှဉ်းဆဲခြင်းသည်။ ဝါ၊ သတ္တဝါတို့ကို မညှဉ်းဆဲ
 ကြောင်း ကရုဏာသည်။ သာဓု။ ဣတိ၊ ၍။ (ပဗ္ဗဇိတော။) ဘူတာနုကမ္မာ၊
 သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ သတ္တဝါတို့ကို ချီး
 မြှောက်ကြောင်း မေတ္တာသည်။ သာဓု၊ ကောင်း၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။
 ပဗ္ဗဇိတော၊ ပါတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့သံတော်ဦးတင်ပြီ။

သမ္ပ သာရထိ။ သော ပဗ္ဗဇိတော နာမ၊ ထို ပဗ္ဗဇိတမည်သူသည်။ (ထို
 ရဟန်းမည်သည်။) သာဓု ခေါ်၊ ကောင်းပေသည်သာ။ ဓမ္မစရိယာ၊ သည်။

၁။ သာဓု ဓမ္မစရိယစသည်။ သာဓု ဓမ္မစရိယာတိ ပဗ္ဗဇိတော တိ ယော
 ဇနာ၊ ဧဝံ သာဓု သမစရိယာ တိ ပဗ္ဗဇိတောတိ ကေမေကဿ ပဒဿ ယောဇ
 နာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။-ဇိကာ။ အဋ္ဌကထာ၌ “သာဓုတိ စိန္တေတွာ ပဗ္ဗဇိတော” ဟု
 စိန္တေတွာ ထည့်၍ဖွင့်ခြင်းကား ပါဠိတော်လာ ဣတိ ၏ အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း။

သာဓု၊ သည်သာ။ပ။ တူတာနုကမ္မာ၊ သည်။ သာဓု ခေါ်၊ သည်သာ။
 [အထက်ကအတိုင်းအကျယ်ပေးပါ။] သမ္မသာရထံ။ တေနဟံ၊ တိုက်တုန်းပါ
 ၏။ [တေနဟံ သည် ဥယျောဇနတ္တနိပါတ်။]။ပ။ပေသေဟံ။ပ။ တံ ပဗ္ဗဇိတံ၊
 သို့ ရဟန်းကို။ တေ၊ ကို။ အဝေါ စ။(ကိ။)သဗ္ဗ၊ မိတ်ဆွေ။ တံ၊ သည်။
 ကိ ကတော၊ နည်း။ပ။ အညေသံ၊(ပတ္တာနိ) ယတာ။ န၊ တကား။ ဣတိ
 ဤသို့ မေးပြီ။ပ။

ဒေဝ။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ပဗ္ဗဇိတော နာမ၊ပဗ္ဗဇိတမည်ပါ၏။(ရဟန်း
 မည်ပါ၏။) ဓမ္မစရိယာ၊ သည်။ သာဓု ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ (ပဗ္ဗ
 ဇိတော၊ ရဟန်းပြုခဲ့သူပါတည်း။)။ပ။ တူတာနုကမ္မာ၊ သည်။ သာဓု။ဣတိ၊
 ၍။ (ပဗ္ဗဇိတော။) ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။ (ရဟန်းက ပြောပြီ။) သမ္မ၊မိတ်
 ဆွေရဟန်း။ တံ၊ သည်။ သာဓု ခေါ်၊ စွာသာလျှင်။ ပဗ္ဗဇိတော နာမ၊
 ပဗ္ဗဇိတမည်ပါ၏။ ဓမ္မစရိယာ၊ သည်။ သာဓု၊ ကောင်းလှပါ၏။ပ။တူတာ
 နုကမ္မာ၊ သည်။ သာဓု၊ ကောင်းပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

မုဗ္ဗေချက်။ ။ဝိပဿိမင်းသားသည် နှစ်ပေါင်း ရာထောင်များစွာကြာမှ သူ့အိုကို
 မြင်၏။ ထို့နောက် နှစ်ပေါင်းရာထောင် များစွာကြာ သူ့နာ ဤသို့အားဖြင့် လူသေ
 ရဟန်းဟူသော တောထွက်ဖိုရန်အကြောင်းဖြစ်သောနိမိတ်ကြီးများကို မြင်ရ၏။ အသက်
 တန်းရှည်သော ဘုရားလောင်းတို့သည် ဤသို့ကြာလှမှ ကြာလှမှ နိမိတ်ကြီးများကို
 မြင်ကြရ၏။ ငါတို့ဘုရားအလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကား တရက်တည်းဖြင့်ပင်
 နိမိတ်ကြီးများကိုမြင်တော်မူ၍ ထိုနေ့၌ပင် တောထွက်တော်မူသည်။

မောဝိသတ္တပဗ္ဗဇ္ဇာ

၅၄။ ။ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ်၊ ဌ။(နိမိတ်ကြီးလေးပါးကိုမြင်တော်မူပြီး
 ရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။(ကိ။) သမ္မ သာရထံ။
 တေနဟံ၊ တိုက်တုန်းပါ၏။ ရထံ၊ ကို။ အာဒေါယ၊ ယူ၍။-ဣတော စ၊ ဤ
 အရပ်မှပင်။ အန္တေ ပုရံ၊ နန်းတော်သို့။ ပစ္စနိယျာဟံ၊ ပြန်သွားလော့။(ပြန်
 သွားတော့။) အဟံ ပန၊ သည်ကား။ ဣဝေ၊ ဤ အရပ်၌ပင်။ကေသ
 မသံ၊ ဆံ မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ကို။ ဩဟာရေတွာ၊ ပယ်ရှား၍။ကာသာယာနိ၊
 ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော။ ဝတ္တာနိ၊ အဝတ်တို့ကို။ အစ္စာဒေတွာ၊ ဖုံး
 လွှမ်း ၍။(ဝတ်ရုံ၍။) အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။ (အိမ်ရာတည်ထောင် လှူတောင်
 မဟာဝါ (ပ) ၂၇ (ခ)

မ္ဗ။ (နိက္ခမိတော၊ ထွက်၍။) အနဂါရိယံ။ အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ် ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှု မရှိရာရဟန်းအဖြစ်သို့။ ဝါ။ ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ကပ်ရောက်တော့မည်။ (ရဟန်းပြုတော့မည်။) ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပြီ။

ဒေဝ၊ မင်းသား။ ဝေ၊ ကောင်းပါပြီ။ (ဤ အိမ်၌တော်အတိုင်းပါ။) ဣတိ ခေါ်။ ဤသို့လျှင်။ သာရထိ၊ သည်။ ဝိပဿိဿံ၊ သော။ ကုမာရ ယ၊ ၎င်း။ (ဝစနံ၊ ကို။) ပဋိဿတော၊ ရှေးရှုနားထောင်၍။ ရထံ၊ ကို။ အာ ဒါယ၊ ၍။ တတော ဝ၊ ထို အရပ်မှပင်၊ အန္ဓေပုရံ၊ သို့။ ပစ္စ နိယျာသိ၊ ပြန်သွားပြီ။ ဝိပဿိ၊ သော။ ကုမာရော ပန၊ သည်ကား။ တတ္ထေဝ၊ ထို အရပ်၌ပင်။ ပ။ ပဗ္ဗဇိ။

မဟာဇနကာယ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာ

၅၅။ ။ သိက္ခဝေ။ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ဗန္ဓုမတိမည်သော။ ရာဇဇောနိယာ၊ မင်းနေပြည်တော်၌။ မဟာဇနကာယော၊ များစွာသောလူအပေါင်းသည်။ စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့ သည်။ အဿောသိ၊ ကြားသိရပြီ။ (ကိ။) [မဟာဇနကာယော ဟူသော ပဓာနကံကို ငဲ့၍ “အဿောသိ” ဟု ရှိသည်။] ဝိပဿိ၊ သော။ ပ။ အနဂါရိ ယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိတော ကိရ၊ ကပ်ရောက်သတံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားသိရပြီ။

သုတောန၊ ကြောင့်။ တေသံ၊ ထို ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါ တို့၏။ တေ၊ ဤ အကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိ။) ယတ္ထ၊ အကြင် ဓမ္မ ဝိနယ၌။ ဝိပဿိ။ ပ။ အနဂါရိယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ပြီ။ သော ဓမ္မဝိနယော၊ ထို ဓမ္မဝိနယသည်။ (ထို တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာတော်သည်။) ဩ ရကော၊ အညံ့စားသည်။ (အောက်တန်းစားသည်။) န ဟိ နန္ဒ၊ မဖြစ် နိုင်တန်ရာ။ ယတ္ထ၊ အကြင်ပဗ္ဗဇ္ဇာ၌။ (အကြင် ရဟန်းအဖြစ်၌။) ဝိပဿိ။ ပ။ အနဂါရိယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိတော။ သာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ သည်။ (ထို ရဟန်းအဖြစ်သည်။) ဩရကာ၊ သည်။ န၊ မဟုတ်နိုင်တန်ရာ။

၁။ အနဂါရိယံ။ ။ ဤပုဒ်၏ အနက်ကို သုဒ္ဓိန္ဒဘူဏဝါရ-ဋ္ဌ နှင့်သာရတ္ထ၊ ဝိကာကို ကြည့်၍ပေးပါသည်။ ရုပ်ပြီးပုံကို ထို ဘာသာဝိကာ၌ ပြထားပြီ။ သီလက္ခန္ဓ မြဟူစေ လသုတ် အဋ္ဌကထာ-နာ (၁၀၄) ၌ကား တမျိုးဖွင့်၏။ ထို အလို “အနဂါရိယံ၊ အိမ် ၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှုမရှိရာ ရဟန်းအဖြစ်သို့။ (ရဟန်း ဘောင်သို့။)” ဟု ပေးပါ။ [ပဗ္ဗဇိဿာမိ စသည်တို့၏ အနက်ကိုလည်း သီလက္ခန္ဓအဋ္ဌ ကထာအတိုင်း ပေးပါသည်။]

ဝိပဿီ၊ သော။ ကုမာရော ပိ၊ မင်းသားသော်မှလည်း။ ကေသမယံ။ ပ။ အနဂါရိယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိဿတိ နာမ၊ ကပ်ရောက်နိုင်သေး၏။ ဝါ၊ ရဟန်း ပြုနိုင်သေး၏။ မယံ၊ ဝါတွင်သည်။ ကိ မင်္ဂ (ကိ + အင်္ဂ)၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ (န ပဗ္ဗဇိဿာမ၊ - ရဟန်းမပြုနိုင်ကုန်အံ့နည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့အကြံ ဖြစ်ပြီ။ ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ဌ။ (အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) သော မဟာ ဇနကာယော၊ သည်။ (တာနိ) စတုရသီတိ ပါဏသဟဏာနိ၊ တို့သည်။ ပ။ အစ္စာဒေတွာ၊ ရှိ။ အဂါရသ္မာ (နိက္ခမိတွာ။) အနဂါရိယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိတံ၊ ကပ်ရောက်သော။ ဝိပဿီ၊ သော။ ဗောဓိသတ္တံ၊ ဘုရားလောင်းကို။ အနု ပဗ္ဗဇိ သု၊ အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုကုန်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ တာယ နိပရိသာယ၊ ထိုပရိသတ်သည်။ (ထို ရှစ်ဆောင်း လေးထောင်သော ပရိသတ်သည်။) ပရိဝုတော၊ ထက်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်အပ်သည်။ ဝါ၊ ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ) ဝိပဿီ။ ဗောဓိသတ္တော၊ သည်။ ဝါမနိဂမဇနပဒရာဇောနိယု၊ ရွာ၊ နိဂုံး ဇနပုဒ် မင်းနေပြည်တို့၌။ စာရိကံ၊ ခွေသစာရိကို။ စရတိ၊ လှည့်လည်၏။ [လေးလတို့ပတ်လုံး လှည့်လည်တော်မူ၏။]

၅၆။ ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ [ဒေသစာရိ လှည့်လည် ပြီး၍ လေးလကြာပြီးနောက် ကဆုန်လပြည့်၏ အဖိတ်နေ့ (ကဆုန်လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့)၌။] ဝိပဿိဿ၊ သော။ ဗောဓိသတ္တဿ၊ ၏။ (စေတသော-ဌိ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ ရဟောဂ တဿ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ ရောက်သည်

၁။ ဝိပဿီ ဝိ နာမ။ ပ။ ကိ မင်္ဂ။ ဝိပဿီ ဝိ ဌ (အဝိ)သည် သမ္ဘာဝနာ ဇောတက တည်း။ (နာမ)ကား ဝိဗ္ဗယ (အံ့ဩခြင်း) အနက်ဟောတည်း။ ထို နာမသဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ပဗ္ဗဇိဿတိဝယ် အတိတ်ကာလ၌ ဘဝိဿန္တိ သက် သည်။ နာမကိုလည်း ကြိယာနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးရ၏။ ဂရဟာဖြစ်စေ သမ္ဘာဝနာဖြစ်စေ ကြိယာနှင့်တွဲပေးရိုးတည်း။ [သုဒိန္နကဏ္ဍ-တတ္ထ နာမ တံ ။ ပ။ သမာပဇ္ဇိဿတိ-အဖွင့် ဌ ကြည့်ပါ။] ကိ မင်္ဂ ၌ အင်္ဂ-သဒ္ဓါကာရဏ အနက်ဟော။ [ကိမင်္ဂ (ကိ + အင်္ဂ)။]

၂။ ဝါမ နိဂမ ဇနပဒ ရာဇောနိယု။ မြို့၏ လက္ခဏာ ဖြစ်သော ဇေးနှင့် မြို့ရိုး မရှိသော ရွာသည် ဝါမ၊ မြို့ရိုးမရှိ ဈေးသာရှိသော ရွာ အကြီးစားသည် နိဂမ၊ [တောမြို့ကလေး မျိုးတည်း။] မြို့ရိုးလည်းရှိ ဈေးလည်းရှိသော ရွာအကြီးစားသည် နဂရ၊ [မြို့ကြီးများတည်း။] ထို နဂရကို ဤ ပါဠိတော်၌ မပါ၍ ဝါမ၌သွင်းယူပါ။ ကောသလတိုင်း မဂတိုင်းကဲ့သို့သော တိုင်းကြီးများသည် ဇနပဒ၊ ထိုတိုင်း၌ ရှင် ဘုရင် နန်းစံရာ (ယခုခေတ်၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရတို့ ရုံးစိုက်ရာ) မြို့ကြီးသည် ရာဇောနိ မည်၏။ [နိုင်ငံ၏ မြို့တော်တည်း။]

ဖြစ်၍။ [ဋီကာ၌ကား “ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်ထောက်သည် ဖြစ်၍” ဟု ရဟောကို ကံအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်၏။] ပဋိသလ္လိနဿ၊ အာရုံများစွာ စိတ်ကိုခွာ၍ သင့်ရာကောင်းမြတ် တခုတည်းသော အာရုံ၌ ငြိမိစဉ်။ ဝါ၊ တပါး တည်းနေစဉ်။ ဝေ၊ သို့။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ပရိဝိတက္ကော၊ အကြံသည်။ ဥဒ္ဓပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ (ကိ။)

ယော ဟံ၊ အကြင် ငါသည်။ အာကိဏ္ဏော၊ လူတို့နှင့်၊ ရောပွမ်းအပ် သည်။ (ရဟန်းအပေါင်းနှင့် ရောပွမ်းသည်။) (ဟုတော့။) (ယံ) ဝိဟရာမိ၊ အကြင် နေရ၏။ ဝေ၊ ဤသို့ နေခြင်းသည်။ တဿ မေ၊ ထို ငါအား။ န ပတိဂ္ဂပံ၊ မလျှောက်ပတ်ချေ။ (မသင့်တော်ချေ။) (တနည်း) တဿ၊ မေ၊ ထို ငါ၏။ ဝေ၊ ဤသို့ နေခြင်းသည်။ နပတိဂ္ဂပံ၊ ချေ။ အဟံ၊ သည်။ ဧကော၊ တပါးတည်းသည်။ ဂဏမှာ၊ ရဟန်းအပေါင်းမှ။ ဝူပကဋ္ဌော၊ ကင်းကွာသည်။ (ဟုတော့။) ယန္တု၊ န ဝိဟရေယံ၊ အကယ်၍ နေရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ။ (အကြံဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဝိပဿိ။ ဗောဓိသတ္တော၊ သည်။ အပရေန သမယေန၊ တပါးသောအခါ၌။ ပ။ ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။ အညေနော၊ အခြားလမ်းဖြင့်သာ။ [ဋီကာ၌ကား “ဒိသာ ဘာဂေန၊ အရပ်မျက်နှာ အဖို့ဖြင့်” ဟု ဖွင့်၏။] တာနိ စတုရာသီတိ ပဗ္ဗဇိတ သဟဿာနိ၊ ထို ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ရဟန်းတို့သည်။ အဂမံသံ၊ သွားကုန်ပြီ။ အညေန၊ သော။ မဂ္ဂေန၊ ဖြင့်။ ဝိပဿိ ဗောဓိသတ္တော။ (အဂမာသိ။) [ရဟန်းများက ဇမ္ဗုဒိပ်၏ အတွင်း၌ ဒေသစာရီ လှည့်လည် ရန်ဖဲသွားကြသည်။ ဘုရားလောင်းကား ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ ကြွတော်မူသည်။]

ဗောဓိသတ္တအဘိနိဝေသ

၅၇။ ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ။ (ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ ကြွတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဝိပဿိယသော။ ဗောဓိသတ္တဿ၊ ။ (စေတသော-၌ စပ်။)

၁။ အထခေါ။ အညေန မဂ္ဂေန အဂမာသိ၏ အဖွင့်ဖြစ်သော “ဗောဓိမဏ္ဍိုင် အဘိမုခေါ ပါယာသိ” ကို ကြည့်၍ “ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ ကြွတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌” ဟု ဖွဲ့ပါသည်။ ပါဠိတော်၌ လာသော “ဧကော ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟာသိ” ကို ဖွဲ့လျှင်ကား “တပါးတည်း အပေါင်းအဖော်မှ ကင်းကွာ၍ သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထို အခါ၌” ဟု ပေးပါ။

ဝါ၊ သည်။ ဝါသုပဂတဿ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဝယ် တညဉ်မျှ နေခြင်းသို့ ကပ်ရောက်သည်ဖြစ်၍။ ရဟောဂတဿ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ ရောက်သည် ဖြစ်၍။ ပဋိသန္ဓိနဿ၊ စဉ်။ ဝေံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ (ကိံ။) အယ် လောကော၊ ဤ သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ ကိစ္ဆံ၊ ဆင်းရဲခြင်းသို့။ အာပန္နော ဝတံ၊ ရောက်လေစွ ဪဿိ။ ဇာယတိ စ၊ ဖြစ်လည်း ဖြစ်ရ၏။ (ပဋိသန္ဓေလည်း နေရ၏။) ဇီယတိ စ၊ အိုလည်း အိုရ၏။ မိယတိ စ၊ သေ လည်း သေရ၏။ စဝတိ စ၊ ဘဝ အဆက်ဆက်လည်း စုတေရ၏။ ဥပပဇ္ဇတိ စ၊ ဘဝ အဆက်ဆက်လည်း ပဋိသန္ဓေနေရ၏။

အထ စ ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်။ ဇရာမရဏဿ၊ ဇရာ မရဏဟူသော။ (အိုရခြင်း နှာရခြင်းဟူသော။) ဣမဿ ဒုက္ခဿ၊ ဤ ဒုက္ခ၏။ နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ကြောင်းကို။ (ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို။) န ပဇာနာတိ၊ မသိ ရှာ။ ကုဒါဿ၊ အဘယ်အခါ၌။ (ဘယ်တော့များမှ။) ဇရာမရဏဿ၊ သော။ ဣဿေ ဒုက္ခဿ၊ ၏။ နိဿရဏံ၊ ထွက်မြောက်ကြောင်းသည်။ (ထွက်မြောက် ကြောင်း တရားသည်။) ပညာယိဿတိ နာမ၊ ထင်ရှားပါလိမ့်မည်နည်း။ (အထင်အရှား ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဇရာမရဏဟူသော ဒုက္ခ၏လွတ်မြောက် ကြောင်းကို စဉ်းစားနေရာ ထိုအခါ၌။) ဝိပဿိဿ။ ဗောဓိသတ္တဿ၊ ၏။ တေံ၊ ဤ အကြံသည်။ (ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်။) အဟောသိ။ (ကိံ။) ကိမ္ပိ၊ အဘယ်တရားသည်။ သတိံ၊ ရှိလတ်သော်။ ဇရာမရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ န ခေါ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။ [“န”သည် ပုစ္ဆာအနက်ဟောမဟုတ်၊ “သံသယ”အနက်ဟော နိပါတ်၊ “ခေါ”သည် ပဒုပုရုဏနိပါတ်တည်း။ မဟာ

၁။ ဝါသုပဂတဿ။ ။ရှေး၌ “န ခေါ မေတံ ပဋိရူပံ။ ပ။ ပုပကဇ္ဇော ပိတရေယျံ” ဟု အကြံတော် ဖြစ်ခဲ့၏။ ထို နေ့ကား ကဆုန်လဆန်းဆယ့်လေးရက်တည်း။ အလောင်း တော်သည် ထို နေ့၌ပင် “ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ကြွအံ့”ဟု ကြံရာ ထိုနေ့၌ မသွားဖြစ်ပဲ (အပရေန သံမယေန။ ပ။ ပိဟာသိ” ဟု ပါဠိတော်လာတိုင်း) ကဆုန်လပြည့်နေ့ နေ့ လည်အချိန်ဝယ် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ ကြွတော်မူသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကဆုန်လပြည့်နေ့ မကျော်မီ (လပြည့်ကျော် တရက်နေ့သို့ မရောက်မီ ဘုရား ဖြစ်လိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ည ဖြစ်သော တညဉ်မျှ၌ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဝယ် နေတော်မူသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဝါသုပဂတဿ၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင် ဝယ် တညဉ်မျှနေခြင်းသို့ ကပ်ရောက်”ဟု ပါဠိတော်၌ ဆိုသည်။ [အဋ္ဌကထာဒီကာ တို့ကို ကြည့်ပါ။]

ခန္ဓက အပေါလကထာအဖွင့် သာရတ္ထဋီကာကို မှီပါသည်။] ကိံ ပစ္စယာ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ (ဟောတိ န ခေါ၊ နည်း။) ဣတိ၊ အကြံဖြစ်ပြီ။ (စဉ်းစားပြီ။)

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌှိ။ (စဉ်းစားရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ ဗောဓိသတ္တဿ၊ ၎်။ ယောနိသော၊ သံဃံသောအကြောင်းအားဖြင့်။ (အနိစ္စ ဒုက္ခ အစရှိသော သံဃံလျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်။) မနသိကာရာ၊ စိတ်၌ပြုခြင်းကြောင့်။ (နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်။) ပညာယ၊ ပညာ၏။ အဘိသမယော၊ ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိနှင့်အတူ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ အဟု၊ ဖြစ်ပြီ။ (တနည်း)၊ ပညာယ၊ ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းကိုသိမ်းဆည်းတတ်သော ပညာနှင့်အတူ၊ အဘိသမယော၊ ဘုရားအလောင်း၏ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ အဟု၊ ပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း။) ဇာတိယာ၊ သည်။ သတိ၊ လတ်သော်။ ဇရာမရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဇာတိပစ္စယာ၊ ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၎်။ ဣတိ၊ ဤ သို့ ဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ပ။ အဟောသိ။ (ကိံ။) ကိမ္ပိ၊ သည်။ သတိ၊ လတ်သော်။ ဇာတိ၊ သည်။ ဟောတိ န ခေါ၊ နည်း။ ကိံ ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဇာတိ၊ သည်။ (ဟောတိ န ခေါ၊ နည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ပ။မနသိကာရာ၊ ကြောင့်။ ပညာယ၊ ၎်။ အဘိသမယော၊ ဇာတိ၏အကြောင်းဖြစ်သော ဘဝနှင့်အတူ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ အဟု၊ ပြီ။ (တနည်း) ပညာယ၊ ဇာတိ၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတတ်သော ပညာနှင့်အတူ။ အဘိသမယော၊

၁။ ပညာယ အဘိသမယော။ ။အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ နှစ်နည်းပေးပါသည်။ ပထမနည်းအလို “ပညာ၏+ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိနှင့်အတူ ပေါင်းဆုံခြင်း” ဟူသည် ဘုရားအလောင်း၏ပညာက ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိနှင့် ပေါင်းဆုံမိသွားသည်။ ဝါ၊ ဘုရားအလောင်း၏ ပညာက ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိကို အာရုံပြုမိ (ထိုးထွင်းသိမြင်) သွားသည်-ဟူလို။

၂။ ဒုတိယနည်း၌။ ။“ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတတ်သော ပညာနှင့် အတူ + ဘုရားအလောင်း၏ ပေါင်းဆုံမိခြင်း” ဟူသည် “ဇရာမရဏ၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတတ်သောပညာနှင့် ဘုရားလောင်း ပေါင်းမိသွားသည်။ ဝါ၊ ဇာတိ၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတတ်သော ပညာသည် ဘုရားလောင်း သန္တာန်၌ ဖြစ်သည်”။-ဟူလို။

ဘုရားအလောင်း၏ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ အဟု၊ (ကိံ။) ဘဝေ၊ သည်။ သတိ၊ လတ်သော်။ ဇာတိ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဘဝပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဇာတိ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဘဝပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဇာတိ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပြီ။

၉၂။ အမှာ။ ။ ကိမ္မိ န ခေါ သတိ ဘဝေါ ဟောတိ၊ ကိံ ပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဥပါဒါနေ ခေါ သတိ ဘဝေါ ဟောတိ၊ ဥပါဒါနပစ္စယာဘဝေါ၊ ဟူသော နောက်နောက်ဝါကျတို့၌လည်း ပါဠိတော် လာသည့်အတိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုးအစဉ်ကို သတိပြုစာ “ပညာယ အဘိသမယော” ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဆိုပါ။ အထူး မရှိတော့။

အထ ခေါ။ပ။ အဟောသိ။ (ကိံ။) ကိမ္မိ၊ အဘယ်တရားသည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ နာမရူပံ၊ နာမ်ရုပ်သည်။ (နာမ်နှင့်ရုပ်သည်။) ဟောတိ န ခေါ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။ ကိံ ပစ္စယာ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပံ၊ သည်။ (ဟောတိ န ခေါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ (စဉ်းစားပြီ။)။ပ။ ယောနိသော၊ အားဖြင့်။ မနသိကာရာ၊ ကြောင့်။ ပညာယ၊ ပညာ၏။ အဘိသမယော၊ နာမ်ရုပ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိညာဉ်နှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ အဟု၊ ဖြစ်ပြီ။ (တနည်း) ပညာယ၊ နာမ်ရုပ်၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းတတ်သော ပညာနှင့်။ အဘိသမယော၊ ဘုရား အလောင်း၏ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ အဟု။ (ကိံ။) ဝိညာဏေ၊ သည်။ သတိ၊ လတ်သော်။ နာမရူပံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ။ ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ဝိညာဉ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပံ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပြီ။ [ကိမ္မိ န ခေါ သတိ ဝိညာဏံ ဟောတိ စသောဝါကျများကိုလည်း နည်း မှီပေးပါ။]

၅၇။ ။ အထ ခေါ။ပ။ အဟောသိ။ (ကိံ။) ဣဒံ ဝိညာဏံ၊ သည်။ နာမရူပမမှာ၊ မှ။ ပစ္စုဒါဝတ္တတိ၊ ပြန်လည်၏။ (ဆုတ်နစ်၏။) (နာမရူပတော၊ မှ။) အပရံ၊ အခြားသောတရားသို့။ န ဝစ္ဆတိ၊ မသွားတော့။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] နာမရူပပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ယဒိဒံ (ယံ+ဣဒံ) ဝိညာဏံ၊ အကြင် ဝိညာဉ်သည်။ (သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။) ဝိညာဏပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ယဒိဒံ (ယံ+ဣဒံ) နာမရူပံ၊ သည်။ (သမ္ဘဝတိ။) တောဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝိညာဉ် ရုပ်နာမ်တို့၏ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုလျက် ထောက်ပံ့သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းဖြင့်၊ ဇာယေထ

ဝါ၊ ဖြစ်မှုလည်း ဖြစ်ရာ၏။ (ပဋိသန္ဓေ နေမှုလည်း နေရာ၏။) မိယျေထ
 ဝါ၊ အိုမှုလည်းအိုရာ၏။ မိယျေထ ဝါ၊ သေမှုလည်းသေရာ၏။ စဝေထ
 ဝါ၊ ဘဝအဆက်ဆက် (ခန္ဓာအဆက်ဆက်)လည်း စုတေရာ၏။ ဥပပဇ္ဇေထ
 ဝါ၊ ဘဝအဆက်ဆက် (ခန္ဓာအဆက်ဆက်)လည်း ပဋိသန္ဓေနေရာ၏။ [အဋ္ဌ
 ကထာ အဖွင့်အတိုင်း ပေးပါသည်။]

နာမရူပပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ သဠာယတနံ (သမ္ဘဝတံ။) သဠာယတနပစ္စယာ၊
 ကြောင့်။ ဖဿော (သမ္ဘဝတံ။) ဖဿပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဝေဒနာ (သမ္ဘဝတံ။)
 ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ (သမ္ဘဝတံ။) တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ (သမ္ဘဝတံ။)
 ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ (သမ္ဘဝတံ။) ဘဝပစ္စယာ ဇာတိံ (သမ္ဘဝတံ။)
 [သမ္ဘဝတံ ကြိယာကို ပြင်၍ပေးသည်။] ဇာတိပစ္စယာ၊ ဇာတိဟူသော
 အကြောင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ ဇရာမရဏသည်လည်းကောင်း။ (အိုခြင်း
 သေခြင်းသည်လည်းကောင်း။) သောက ။ပ။ ဥပါယာသာ၊ တို့သည်လည်း
 ကောင်း။ (ဝမ်းနည်းခြင်း၊ ငိုခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း၊ ပြင်း
 ထန်စွာပင်ပန်းရခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း။) သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝေ၊
 ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်သာ။ ကေဝလဿ၊
 သုခမဖက်သက်သက်သော။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော။ ဧတဿဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ဤ
 ဒုက္ခအစု၏။ သမုဒယော၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ထင်ရှား၏။

၅၉။ ။ဘိက္ခဝေ။ သမုဒယော သမုဒယောတိ ဝေါ၊ သမုဒယော
 သမုဒယော ဟူ၍။ (ဒုက္ခအစု၏ဖြစ်ခြင်း ဒုက္ခအစု၏ဖြစ်ခြင်းဟူ၍။) ဝိပဿိဿ
 ဗောဓိသတ္တဿ၊ ။ (စက္ခု ဉာဏ်-စသည်၌ စပ်။) ဝါ၊ မှာ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။

၁။ ဝေ ။ပ။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ ။ ။ ဝေန္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌနယနိဒဿနံ (အကျယ်ညွှန်ပြအပ်ပြီး
 သောနည်းကိုပြန်ညွှန်ကြောင်းစကား။) တေန (ထိုဝေဟူသောပါဠိဖြင့်။) အဝိဇ္ဇာဒိဟေဝ
 ကာရဏေဟိ န ဣဿရနိမ္မာနာဒိဟိတိ ဒဿေတိ၊ ကေဝလဿာတိ အသမ္ဘိဿဿ
 (လှခန့်မရောမယှက် သက်သက်သော။) သကလဿ ဝါ၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာတိ ဒုက္ခ
 သမူဟဿ န သတ္တံဿ နာပိ သုဘသုခါဒိနံ။—မဟာခန္ဓက၊ ဗောဓိကထာအဖွင့်—
 သာရတ္ထ။

ဆိုလိုရင်းကား—ဤ အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်သာ သုခနှင့်
 မရောမယှက် သက်သက် ဇာတိစသော ဒုက္ခတုံးဒုက္ခစု၏ဖြစ်ခြင်းသည် လောက၌ ထင်
 ရှား၏။ မြဲဟွာမိဿနိုးတန်ခိုးကြီးမား ထာဝရဘုရားတို့ ဖန်ဆင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်
 မဟုတ်။ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ ငါ သူ ယောက်ျား မိန်းမ၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းမဟုတ်၊ သုဘ
 သုခ (တင့်တယ်သောချမ်းသာသော) ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းမဟုတ်-ဟူလို။
 [ဤ ပဋိသန္ဓေပုဂ္ဂိုလ်၏ အနက်ကျယ်ကို အခြေပြုသဖြင့် ပစ္စည်းပိုင်း၌-ရေးခဲ့ပြီ။]

အန နုဿုတေသု၊ မကြားအပ်ဘူးကုန်သော။ (လူတပါးတို့၏အထံမှ တဆင့် မကြားအပ်ဘူးကုန်သော။) ဓမ္မေသု၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတို့၌။ စက္ခု၊ ပညာ မျက်စိသည်။ (ပကတိမျက်လုံးကဲ့သို့ မြင်တတ်သောဉာဏ်သည်။) ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ ဉာဏံ၊ သိတတ်သောဉာဏ်သည်။ပ။ ပညာ၊ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်သည်။ပ။ ဝိဇ္ဇာ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ်သည် ။ပ။ အဝလောကော၊ ဉာဏ်ရောင်အလင်းသည်။ ဥဒပါဒိ။

အဗ္ဗာ။ ။ဤ စက္ခု၊ ဥဒပါဒိစသော ငါးပုဒ်တို့ဖြင့် အနုလုံနည်းအားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသော ဝိပဿီဘုရားအလောင်းမှာ ဝိညာဉ် အစ ရှိသော အကြောင်းတရားတို့က နာမ်ရုပ်အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားအား ကျေးဇူးပြုပုံသဘောကို သိခြင်းကို ပြသည်။(တနည်း) ဝိပဿီဘုရားအလောင်း အား အကြောင်းအကျိုးတည်းဟူသော လမ်းသို့သွားသော တရုဏဝိပဿနာ (နုသော ဝိပဿနာ)ဖြစ်ပုံကို ပြသည်။

၆၀။ ။အထ ခေါ။ပ။အဟောသိ။ (ကိ။) ကိမ္ပိ၊ အဘယ်တရား သည်။အသတိ၊ မရှိလတ်သော်။ ဇရာမဏံ၊ သည်။ န ဟောတိ န ခေါ၊ မဖြစ် ပါလိမ့်မည်နည်း။ ကိဿ၊ အဘယ်တရား၏။ နိရောဓာ၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဇရာမရဏနိရောဓော၊ ဇရာမရဏ၏ ချုပ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ န ခေါ၊ နည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ (ဤသို့စဉ်းစားပြီ။)

ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ခွံ။ (စဉ်းစားရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ မနသိ ကာရာ၊ ကြောင့်။ ပညာယ၊ ။ အဘိသမယော၊ ဇရာမရဏချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိချုပ်ခြင်းနှင့် ပေါင်းမိခြင်းသည်။ အဟု၊ ပြီ။ (တနည်း) ပညာယ၊ ဇရာမရဏ ချုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို သိမ်းဆည်း တတ်သော ပညာနှင့်။ အဘိသမယော၊ ဘုရားလောင်း၏ ပေါင်းမိခြင်း သည်။ အဟု။ (ကိ။) ဇာတိယာ၊ သည်။ အ သတိ၊ လတ်သော်။ ဇရာ မရဏံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဇာတိနိရောဓာ၊ ဇာတိ၏ ချုပ်ခြင်း ကြောင့်။ ဇရာမရဏ နိရောဓော၊ ဇရာမရဏ၏ ချုပ်ခြင်းသည်။(ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ဖြစ်ပြီ။ [နောက်နောက် ဝါကျတို့၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်း အကျိုး အစဉ်ချုပ်ပုံကို သတိပြုကာ “ပညာယ အဘိသမယော” ပုဒ်တို့၏ အနက်ကိုစိုပါ။]

၆၁။ ။အထခေါ။ပ။ အဟောသိ။ (ကိ။) မေ၊ ငါသည်။ အယံ မဂ္ဂေါ၊ ဤ ဝိပဿနာမဂ်ကို။ သမ္မောဓာယ၊ သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်းငှာ။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို သိခြင်းငှာ။ (တနည်း) သမ္မောဓာယ၊ သစ္စာလေးပါးကို သိ

သော အရိယာမဂ်အကျိုးငှာ။ အဓိဝတော၊ သိအပ်ရအပ်ပြီ။ [သဗ္ဗော
ဓာယ-၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာကြည့်ပါ။]

နာမရူပ နိရောဓာ၊ နာမ်ရုပ်၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဝိညာဏနိရောဓော၊
ဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ။) ဝိညာဏနိရောဓော၊ ကြောင့်၊ နာမ
ရူပနိရောဓော (ဟောတိ)။ [ဤစကားနှစ်ရပ်ဖြင့် အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြု
လျက် ရှိကြသော ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ်တို့၏ တခုချုပ်လျှင် တခုချုပ်ပုံကို ပြ
သည်။] (ယဒိဒံ-အနက်မရှိ။) နာမရူပနိရောဓော၊ ကြောင့်။ သဋ္ဌာယတန
နိရောဓော (ဟောတိ။) ။ပ။ ဇာတိနိရောဓော၊ ကြောင့်။ ဇရာမရဏံ၊ သည်
လည်းကောင်း။ သောက။ပ။ ဥပါယာသာ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ နိ
ရုဇ္ဈန္တိ၊ ချုပ်ကုန်၏။

ဝေ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤ ဝိညာဉ်အစရှိသော အကြောင်း အထက်ဆက်ချုပ်
ခြင်းကြောင့်။ ကေဝလဿ၊ အလုံးစုံသော။ ဝါ၊ သတ္တ၊ အတ္တ၊ ဇီဝမဖက်
သက်သက်သော။ ဇေယျ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ၊ ဤ ဒုက္ခအစု၏။ နိရောဓော၊ ချုပ်
ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ [မဟာခန္ဓကဗောဓိကထာအဖွင့်နှင့် ထို၏ ဋီ
ကာကို ကြည့်၍ပေးပါသည်။]

၆၂။ ။ဘိက္ခဝေ။ နိရောဓော နိရောဓောတိ ခေါ၊ နိရောဓ နိရောဓ
ဟူ၍။ (ချုပ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းဟူ၍။) ဝိပဿိဿ ဗောဓိသတ္တဿ၊ ။ ဝါ၊
ဓမ္မာ။ပ။ အာလောကော ဥဒပါဒိ။ [ဤ ပုဒ်တို့ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကြောင်း
ကျိုးအစဉ် ချုပ်ပုံကိုလည်းကောင်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဟု ဆိုအပ်သော ဗလဝ
ဝိပဿနာဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။]

၆၃။ ။ဘိက္ခဝေ အထ ခေါ၊ ဤ။ ဝိပဿိ။ ဗောဓိသတ္တော၊ သည်။ အပရေန
သမယေန၊ တပါးသော အခါ၌။ (အကြောင်းတရားကိုလည်းကောင်း
အကြောင်းတရား၏ ချုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း သိပြီးရာအခါမှ နေ့စက်
၌။) ပဉ္စသု၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ ဥပါဒါန၏ အကြောင်း
ဖြစ်သောခန္ဓာတို့၌။ ဝါ၊ ဥပါဒါန၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၌။ ဥဒယဗ္ဗ

၁။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု။ ။ဥပါဒါနဿ ပစ္စယဘူတေသု ခန္ဓေသု-ဋီ။ ဥပါဒါ
နဿ ပစ္စယဘူတေသုတိ စတုမ္ဘိသောဝိ ဥပါဒါနဿ အာရမ္မဏပစ္စယာဒိနာ (အာဒိ
ဖြင့် သဟဇာတပစ္စယ နိဿယပစ္စယ စသည်ကိုယူ။) ပစ္စယဘူတေသု၊ ဥပါဒါနိ
ယေသုတိ အတ္ထော။-ဋီ။ ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသည် လောကီစိတ် စေတသိက်
ရုပ်ခန္ဓာများတည်း။ [အခြားနေရာ၌ “ဥပါဒါနတို့၏ အာရုံဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့”
ဟုလည်း ဖွင့်ကြ၏။ ဤဋီကာ၌လည်း မြဟ္မယာစနကထာဝယ် (ဥပါဒါနာနံ+အဒု
ရမ္မဏဘူတာ+ခန္ဓာဟုပင် ဖွင့်ခဲ့သည်)။]

ယာနုပဿိ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။ (ကိ။)

ဣတိ၊ ဤသို့ ရူပနုလက္ခဏာရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ဤသို့ ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ် အပြားရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ရူပံ၊ ရုပ် တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ အာဟာရဟူသော အပြားအားဖြင့်။ ရူပဿ၊ ရုပ်၏။ သမုဒယော၊ ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ အာဟာရတို့၏ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ရူပဿ၊ ။ အတ္ထင်္ဂမော၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ရောက်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ။)

၁။ ဣဓိ ရူပံ။ ။ဣတိ ရူပန္တိ ဣဒံ ရူပံ၊ ဣတေ ဥဒ္ဓိ ရူပံ နတ္ထိတိ ရူပနုသဘာဝံ စေဝ ဘူတုပါဒါယဘေဒံ စ အာဒိ ကတ္တာ။ ပ။ အနဝသေသ ရူပပရိဝံဟော ဝုတ္တော။-ဋ။

ဋီကာ။-ဣတိ ရူပန္တိ ဣတ္ထံ (ဣတိ ရူပံဟူသော ဤပါဠိတော်ပါဠိ၌။) ဒုတိယော ဣတိ သဒ္ဓေါ နိဒဿနတ္ထော၊ တေန ပဋ္ဌဗေ ဣတိသဒ္ဓေါ သရူပဿ ပရိမာဏဿ စ ဗောဓကော (သိစေတတ်၏။) အနေကတ္တံတ္တာ နိပါတာနံ၊ အာဒိဝသေန ဝါ အယ မတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဋီကာ၏ ဆိုလိုရင်းကား။ ။ဣတိ ရူပံ ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဣတိ တလုံး အကျေ ကြိပါ။ ထိုတွင် ပထမ ဣတိသဒ္ဓါသည် ရုပ်၏ သရူပ၊ ပရိမာဏကို သိစေတတ်သော (ထွန်းပြသော) အနက်ရှိ၏။ ဒုတိယ ဣတိ သဒ္ဓါသည် ပထမ ဣတိ သဒ္ဓါ ဖြင့် သိစေအပ်သော ရုပ်ကိုညွှန်ပြခြင်း (နိဒဿန) အနက်ရှိ၏-ဟုလို။

၂။ (တနည်း)။ ။ဣတိ ရူပံ-၌ ဣတိ တလုံး အကျေမကြံပဲ အာဝုတ္တိစသော နည်းအားဖြင့် နှစ်ခါအနက်ပေးပါ။ (အနက်ပေးရာ၌ နှစ်ခါဆိုပါ။) [နိဿယ၌ ဤဋီကာကိုကြည့်၍ ပေးထားပြီ။] ဣတိ သဒ္ဓါ၏ နိဒဿနတ္ထကို “အံ ဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ” ၌ အံဣတိ၊ အံ ဟူသော ဤ ဗိန္ဒုပြောက်သည်။ ဟု အနက်ဆိုရ သကဲ့သို့ မှတ်ပါ။

၃။ ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော။ ။တတ္ထံ ဣတိတိ ဧဝံ သမုဒယော ဟောတိတိ အတ္ထော။ [အဋ္ဌကထာမှ လိုရင်းကို ယူထားသည်။] ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော ဟောတိတိ ဣတ္ထ ပန ဣတိ သဒ္ဓေါ “ဣတိ ခေါ် ဘိက္ခဝေ သပ္ပုဂ္ဂိုဟယော ဗာ လောတိ” အာဒိသု ဝိယ ပကာရတ္ထောတိ အာဟာ “ဣတိတိ ဧဝံ” တိ။-ဋီကာ။ [ရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီး ဤ နည်းကို မှီ၍ နောက်နောက် ဝါကျများ၌ သိပါ။]

ဣတိ၊ ဤသို့ ဝေဒယိတ လက္ခဏာရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ဤသို့ သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာ အပြားရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကမ္မ ဖဿ ဟူသော အပြားအားဖြင့်။ ဝေဒနာယ၊ ၎င်း။ သမုဒယော။ (ဟောတိ။) ဣတိ၊ သို့။ ဝါ၊ ဤ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကမ္မ ဖဿတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဝေဒနာယ အတ္ထင်္ဂမော (ဟောတိ။) [ဝေဒနာ၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။] (သညာ၌) ဣတိ၊ ဤသို့ သညာနှင့် လက္ခဏာရှိသော ဤတရား အပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ဤသို့ ရူပသညာ စသား၊ ခြောက်ပါး အပြားရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ပ။ (သင်္ခါရ၌) ဣတိ၊ ဤသို့ အဘိသင်္ခရဏ လက္ခဏာရှိသော ဤတရား အပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ဤသို့ ဖဿစသား၊ ငါးဆယ် အပြားရှိသော ဤတရား အပေါင်းသည်။ ပ။ [ကြွင်း ဝါကျတို့၌ အနက်တူပြီ။]

(ဝိညာဉ်၌) ဣတိ၊ ဤသို့ ဝိဇာနန လက္ခဏာရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ဤသို့ စက္ခုဝိညာဉ်စသား ခြောက်ပါးအပြားရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဉ်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကမ္မ နာမရူပဟူသော အပြားအားဖြင့်။ ဝိညာဏဿ၊ ၎င်း။ သမုဒယော (ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကမ္မ နာမရူပတို့၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ ဝိညာဏဿ အတ္ထင်္ဂမော (ဟောတိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ အဖန်ဖန် ရှု၍နေပြီ။

တဿ၊ ထို ဝိပဿီ တရားအလောင်း၏။ (စိတ္တံ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ဝိဟရတော-၌ စပ်။) ပဉ္စသု။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ တို့၌။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိနော၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန်ရှုသည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရတော၊ နေလတ်သော်။ [ပဉ္စသု။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ တို့၌။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိနော၊ ၍။ ဝိဟရတော၊ သော။ တဿ၊ ထိုတရားအလောင်း၏။ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။]

၁။ ရူပသညာ စသည်။ ။ ရူပသညာ သဒ္ဓသညာ ဝနံ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဓမ္မသညာ ခြောက်ပါးတည်း။ ဝိညာဉ် ၆-ပါးကား စက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတ၊ ဃာနု၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ၊ မနောဝိညာဉ်တည်း။ ဤဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဖဿစသော သင်္ခါရ၊ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်တို့လည်း ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် လောကီတရားများကိုသာ ယူပါ။ [နောက်၌ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု'ဟု ဟောတော်မူ ကိင်္ဂမင်္ဂ။]

န စိရသေဝ၊ မကြာမီပင်။^၁ အနုပါဒါယ *၊ တစုံတခုသော သင်္ခတ
 တရားကို တဏှာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု မယူမူ၍။ (မစွဲလမ်းမူ၍။) အာသ
 ဝေဟိ၊ အာသဝေတရားတို့မှ။ (အာသဝေတရားကို မှတ်၍ဆိုသည်။) စိတ္တံ
 စိတ်သည်။ ဝိမုစ္စိ၊ လွတ်ပြီ။ ဤ စကားဖြင့် ဝိပဿီတရားအလောင်း၏ အာ
 သဝက္ခယဉာဏ်ဟူသော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်ပြီးနောက် အလုံးစုံ
 သောဂုဏ်တို့ဖြင့် ဟန်ဆာ်ဆင်အပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရကြောင်းကို ပြ
 တော်မူသည်။] ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ဒုတိယဘာဏဝါရော၊ ဒုတိယဘာဏဝါရတည်း။

မြဟွယာစနကထာ

၆၄။ ။ ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (တုရားဖြစ်ပြီး၍ ရှစ်ခုမြောက်
 သတ္တာဟသို့ ရောက်ရာ ထိုအခါ၌။) [အဋ္ဌကထာကိုကြည့်၍ ပေးပါသည်။
 ပါဠိတော် ရှေးကြံယာကို စွဲလျှင်ကား “အထ ခေါ၊ စိတ်၏ အာသဝေတ
 တရားတို့မှ လွတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ တုရားဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။” ဤသို့
 ပေးပါ။] အရဟတော၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ သော။ [ရှေးရှေး၌ ပေးခဲ့
 ပြီ။] ဝိပဿိဿ။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ တေ၊ ဤ အကြံတော်သည်။ အဟောသိ။
 (ကိ။) အဟံ၊ ငါသည်။ ဓမ္မံ၊ ကို။ ယံ နှန ဒေသေယံ၊ အကယ်၍ ဟော
 ရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (အကြံတော်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။)။ ပ။ အဟော
 သိ။ (ကိ။) မေ၊ ငါသည်။ အဓိဂတော၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ် ရအပ်ပြီး
 သော။ အယံ ဓမ္မော၊ ဤသစ္စာလေးပါး တရားကို။ [ဒုဒ္ဓသော-စသော
 ကံဟောပုဒ်တို့၌ စပ်။] ဝါ၊ သည်။ ဂမ္ဘီရော၊ နက်နဲလှ၏။ (မဟာသမုဒ္ဒရာ
 သည် ခြင်ငယ်၏ နှုတ်သီးဖျားဖြင့် မထောက်နိုင်သကဲ့သို့ ပါရမီရှိသူတို့၏

၁။ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ။ ။ ကဉ္စိ သင်္ခတဓမ္မံ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အနု
 ပါဒိယိတွာ-ဝေရဉ္စကဏ္ဍအဖွင့် ဝိဓတိ (စာမျက်နှာ-၉၄။) အာသဝေဟိ အနုပါဒါယ
 အဂ္ဂဟေတွာ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အဟံ မမာတိ အနုပါဒိယိတွာဝ။-မဟာခန္ဓက ယသအဖွင့်
 သာရတ္ထ (နှာ ၁၉၁။) ဤ အဖွင့်များအတိုင်း ပေးပါသည်။ ဤ ပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာ
 ဋီကာတို့၌ကား တမျိုးဖွင့်၏။ ထိုအလို “အနုပါဒါယ၊ ကိလေသာတို့ကို အနည်းငယ်မျှ
 မယူမူ၍။ အာသဝေဟိ၊ တို့မှ။” ဟု ပေးပါ။ နိဿယ၌ ပေးရိုးပေးစဉ် အနက်ကို ပေး
 လိုက်ပါသည်။

ဉာဏ်မှတစ်ပါး အခြားသူတို့၏ဉာဏ်ဖြင့် မထောက်နိုင်လောက်အောင် နက်နဲလှ
 ၏။) (ဂမ္ဘီရတ္တာ ဝေ၊ နက်နဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဒုဒ္ဒသော၊ ခဲယဉ်း
 သဖြင့် မြင်ထိုက်၏။ ဝါ၊ မြင်နိုင်ခဲ၏။ (ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဝေ၊ မြင်နိုင်ခဲသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်ပင်။) ဒုရုနုဗောဓော၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်၏။
 ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ၏။

သန္ဓော၊ ကိလေသာနှင့် သင်္ခါရဟု အပူခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းကင်းပသဖြင့်
 အေးမြ၏။ ဝါ၊ သန္ဓာရမ္မဏ သဘာဝကြောင့် အေးမြပြီ။ ပဏီတော၊ မြတ်
 သည်၏အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်၏။ (သဒ္ဒတ္ထ။) ဝါ၊ အရသာရှိ တောဇဉ်၏သို့
 သိ၍မဝ မှန်မြတ်လှ၏။ [ဤ သန္ဓောပဏီတော နှစ်ပုဒ်ဖြင့် လောကုတ္တရာ
 ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် မဂ္ဂသစ္စာနှစ်ပါးကို ရည်ရွယ်တော်မူ၏။] အ တက္ကာ
 ဝစရော၊ ကြံဆတတ်သောဉာဏ်သည် မသက်ရောက်အပ် မသက်ရောက်နိုင်။
 နိပုဏော၊ သိမ်မွေ့၏။ ပဏ္ဍိတဝေဒနိယော၊ ပညာရှိတို့သာ သိအပ်သိနိုင်၏။ ဝါ
 လူပြုန်းတို့မှာ မတန်ရာသဖြင့် ပညာကြီးလတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သာ သိအပ်
 သိနိုင်၏။

အယံ ပန ပဇာ၊ ဤ သတ္တဝါအပေါင်းသည်ကား။ အာလယရာမာ၊
 ငြိကပ် မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ် တို့ဖြင့် မွေ့လျော်၏။
 (မွေ့လျော်နေ၏။) ဝါ၊ ငြိကပ် မှီဝဲတတ်သော တဏှာဝိစရိတ-တရားတို့ဖြင့်
 မွေ့လျော်၏။ အာလယရာမာ၊ ငြိကပ်မှီဝဲအပ်သော ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်
 တို့၌ အမြဲမွေ့လျော်၏။ ဝါ၊ ငြိကပ် မှီဝဲတတ်သော တဏှာ ဝိစရိတ-
 တရားတို့၌ အမြဲမွေ့လျော်၏။ အာလယသမ္ပဒိတာ၊ ငြိကပ် မှီဝဲအပ်သော
 ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ လွန်စွာဝမ်းမြောက်၏။ ဝါ၊ ငြိကပ် မှီဝဲတတ်
 သော တဏှာ ဝိစရိတ-တရားတို့၌ လွန်စွာဝမ်းမြောက်၏။ (ပျော်ရွှင်နေ၏။)

ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ဣဒပ္ပတ္တယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ဤ သင်္ခါရစသော
 အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ စသောတရားဟူသော
 အကြင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်။ (အတ္ထိ။) [ဋီကာ၌ အခြားနည်းများ ရှိသေး၏။]
 အာလယရာမာယ၊ သော။ ဝါ၊ သော။ပ။ ပဇာယ၊ သည်။ ဣဒံ ဌာနံ၊
 ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟူသော အရာကို။ ဒုဒ္ဒသံ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် မြင်အပ်၏။ ဝါ၊
 မြင်နိုင်ခဲ၏။ (မြင်ဖို့ရာမလွယ်။)

သဗ္ဗသင်္ခါရသမယော၊ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့၏
 ငြိမ်သက်ရာဖြစ်သော။ သဗ္ဗုပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ၊ အလုံးစုံသော ဥပဓိတို့ကို စွန့်
 လွှတ်အပ်ရာဖြစ်သော။ တဏှာက္ခယော၊ တဏှာတို့၏ ကုန်ရာဖြစ်သော။ ဝိရာ

ဂေါ၊ ရာဂကိုမှတ် အရပ်ရပ်သော ကိလေသာတို့၏ မတပ်မက်ရာဖြစ်သော။
 နိရောဓော၊ ဇရာမရဏ စသည်အပြား အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခတရား၏ ချုပ်
 ရာဖြစ်သော။ ယဒိဒံ(ယံ+ဣဒံ) နိဗ္ဗာနံ၊ အကြင် နိဗ္ဗာန်သည်။ (တဘဝနှင့်
 တဘဝ ကမ္မနှင့်ဖလကို ဖွဲ့စပ်တတ်သော တဏှာမှ ထွက်မြောက်တတ်သော
 နိဗ္ဗာန်သည်။ အတ္ထိ။) ဣဒံ ပိ ဌာနံ၊ ဤ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အရာကိုလည်း။
 ဒုဒ္ဒသံ၊ ၏။

အဟံ၊ သည်။ ဓမ္မံ၊ ကို။ စေ ဝ ဒေသေယျံ၊ အကယ်၍ဟောအံ။ စ၊ ထို
 သို့ ဟောလတ်သော်။ ပရော သူတပါးတို့သည်။ မေ၊ ငါ၏ (တရားကို။)
 န အာဇာနေယျံ၊ မသိနိုင်ကုန်ရာ။ သော၊ ထို မသိနိုင်သူတို့အား တရား
 ဟောရခြင်းသည်။ မမ၊ ၏။ ကိလမထော၊ ကိုယ်၏ ပင်ပန်းကြောင်းသည်။
 အံဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ သာ၊ ထို မသိနိုင်သူတို့အား တရားဟောရခြင်းသည်။
 ဝိဟေသာ၊ ကိုယ်ကို ညှဉ်းဆဲကြောင်းသည်။ (ကိုယ်ကို ညှဉ်းဆဲရာရောက်သည်။
 အဿ၊ ရာ၏။ ဣတံ၊ ဤသို့ အကြံတော်ဖြစ်ပြီ။

၆၅။ ။ ဘိက္ခဝေ။ အနုစ္ဆရိယာ(အနု+အစ္ဆရိယာ)၊ အဖန်ဖန်အံ့ဩထိုက်
 ကုန်သော။ (အဖန်ဖန် အံ့အားသင့်ဖွယ်ကောင်းကုန်သော။) (တနည်း)အနုစ္ဆ
 ရိယာ(န+အစ္ဆရိယာ)၊ အကြီးအကျယ်အံ့ဩထိုက်ကုန်သော။ (အကြီးအကျယ်
 အံ့အားသင့်ဖွယ် ကောင်းကုန်သော။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ အဿုတပုဗ္ဗာ၊ မကြား
 အပ်ဘူးကုန်သော။ ဣမာ ဂါထာယော အပိဿ၊ ဤ ဂါထာတို့သည်လည်း။
 အရဟန္တံ၊ သော။ ပ။ ဘဂဝန္တံ၊ ၏။ ပဋိဘံသု၊ ဉာဏ်တော်အား ထင်ရှား
 လာကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ဉာဏ်၏ အာရုံ ဖြစ်လာကုန်ပြီ။ (ကိံ။) ကိစ္ဆေန၊ မေ
 အဓိဂတံ။ ပ။ တမော ခန္ဓေန အာဂုတာတိ၊ ဟူ၍။ (ပဋိဘံသု။)

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) မေ၊ ငါသည်။ ကိစ္ဆေန၊ ပါရမီဖြည့်
 စဉ် ငြိုငြင်ပင်ပန်းသဖြင့်။ အဓိဂတံ၊ သိအပ် ရအပ်ပြီးသော သစ္စာ
 လေးပါး တရားကို။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ပကာသိတံ၊ ထင်ရှား
 ပြခြင်းငှာ။ (ဟောတော် မှုခြင်းငှာ။) အလံ၊ အကျိုးမရှိတော့။
 [ဟလံ-ဟ + အလံ၊ ဟသည် အနက်မရှိသော နိပါတ်၊ ဋီကာ၌
 အခြားနည်းများလည်း ရှိသေး၏။] ရာဂဒေါသပရေတေဟိ၊ ရာဂ
 ဒေါသသည် အလွန်ရောက်အပ်သော သတ္တဝါတို့သည်။ (ရာဂ ဒေါသ
 တို့သည် လွှမ်းမိုးအပ်သတို့သည်။) အယံ ဓမ္မော၊ သစ္စာလေးပါး
 ဤ တရားကို။ န သမ္ဗုဒ္ဓော၊ လွယ်ကူစွာ မသိအပ် မသိနိုင်။

(၂) ပဋိသောတဂါမိံ၊ နိစ္စ အစရှိသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့် ဖြစ်သော။ နိပုဏ်၊ သိမ်မွေ့ သော။ ဂမ္ဘီရံ၊ မြေကိုအောင်ထ ရေတမျှသို့ နက်နဲလှသော။ ဒုဒ္ဒသံ၊ တောင်ဖြင့် လွမ်းဖိ မှန်ညှင်းစေသို့ ကြည့်၍မထင် မြင်နိုင်ခဲ့တသော။ အဏုံ၊ အစိတ်တရာ ခွဲဖြာစိတ်ထား သားမြီးဖျားပမာ သိမ်မွေ့ စွာသော သစ္စာလေးပါးတရားကို။ ဣဂရတ္တာ၊ ကာမ ဘဝ ဒွိဋ္ဌိ သုံးဖြာ ဣဂဖြင့် တပ်မက်နေသော သတ္တဝါတို့သည်။ တမောခန္ဓေန၊ အဝိဇ္ဇာဟု အမှောင်အစသည်။ အာဝုတာ၊ ပိတ်ဖုံးအပ်ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။) န ဒက္ခန္တိ၊ မြင်နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။

ဘိက္ခဝေ။ ဣတိဟ၊ ဤသို့လျှင်။ အရဟတော။ပ။ ဘဂဝတော၊ ဇါ။ (စိတ္တံ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ ပဋိ သဋ္ဌိက္ခတော၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်တော်မူလတ် သော်။ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ၊ (အပ္ပ+ဥဿုက္ကတာယ)၊ တရားဟောမှု၌ အား ထုတ်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (တရားဟောတော် မမူလိုသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်။) စိတ္တံ၊ သည်။ နမိ၊ ညွတ်ပြီ။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ တရားဟောတော် မူလိုခြင်း အားဖြင့်။ နော (နမိ)၊ ညွတ်တော်မမူ။

၆၆။ ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဘုရားရှင်၏ တရားဟောတော်မမူ လိုခြင်း ဟူသော အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) အညတရဿ၊နာမည် အနွယ်အား ဖြင့် မထင်ရှားသော။ (တယောကံသော။) မဟာဗြဟ္မာနော၊မဟာဗြဟ္မာ၏။ (တေ-၌စပ်။) အရဟတော။ပ။ဘဂဝတော၊ ဇါ။စေတော ပရိဝိတက္ကံ၊ စိတ်၏ အကြံတော်ကို။ စေတသာ၊ မိမိစိတ်ဖြင့်။ အညာယ၊ သိ၍။ တေ၊ ဤနှုတ် မြှက်ခြင်းသည်။ (ဤ ကြေးကြော်ခြင်းသည်။) အဟောသိ။ (ကိ။)ဘော၊ အို ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့။ ယတြ၊ အကြင်လောက၌။ပ။ဘဂဝတော၊ ဇါ။ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ၊ ဖြင့်။ စိတ္တံ။ နမတိ နာမ၊ ညွတ်တော်မူ၏။ ဓမ္မ ဒေသနာယ၊ ဖြင့်။ နော (နမိ)၊ ညွတ်တော်မမူ။ (သော) လောကော၊ ထို လောကကြီးသည်။ နုဿတိ ဝတ၊ ပျက်စီးပါပေ၊ တကား။ (သော) လောကော။ ဝိနုဿတိ ဝတ၊ အထူးသဖြင့် ပျက်စီးပါပေ၊ တကား။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှုတ်မြှက်ပြီ။ (ကြေးကြော်ပြီ။) [ဤ စကားကို တသောင်းသော လောကဓာတ်ရှိ ဗြဟ္မာများကြား၍ စည်းဝေးနိုင်လောက်အောင် ကြေးကြော် သည်။]

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (နှုတ်မြှက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သော မဟာ ဗြဟ္မာ၊ သည်။ (ပါတုရဟောသိ-၌ စပ်။) သေယျထာပိ နာမ၊ ဥပမာ

မည်သည်ကား။ ဗလဝါ၊ အားရှိသော။ (ကျန်းမာသဖြင့် အားကောင်းသော။) ပုရိသော၊ သည်။ သမိဉ္ဇိတံ၊ ကျွေးအပ်သော။ ဗာဟံ၊ လက်မောင်းကို။ ပသာရေယျ သေယျထာပိ ဝါ၊ ဆန့်တန်းလိုက် သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပသာရိတံ၊ ဆန့်တန်းအပ်သော။ ဗာဟံ၊ ကို။ သမိဉ္ဇေယျ သေယျထာပိ ဝါ၊ ကျွေးလိုက်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ ဝေမေဝ၊ ဤမတူပင်။ ဗြဟ္မလောကေ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။ အန္တရဟိတော၊ ကွယ်ပျောက်ခဲ့သည်။ (ဟုတ္တာ။)။ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ရွှေတော်၌။ ပါတုရဟောသိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ [တသောင်းသော လောကဓာတ်ရှိ ဗြဟ္မာများ ခြံရံလျက် ဘုရားရှင်ထံ ရောက်လာသည်။]

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ်၊ ၌။ (ဘုရားရှင်၏ ရွှေတော်သို့ ရောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သော မဟာဗြဟ္မာ။ ကေသံ၊ လက်ဝဲဘက် ပခုံးထက်၌။ ဥတ္တရာသဂံ၊ အပေါ်ခြံကို။ ကရိတ္တာ၊ ပြု၍။ ဒက္ခိဏံ၊ လက်ယာ ဖြစ်သော။ ဇာဏုမဏ္ဍလံ၊ ပဆစ်ဒူးဝန်းကို။ ပထဝီယံ၊ မြေ၌။ နိဟန္တာ၊ ထောက်၍။ ယေန၊ အကြင်ဘက်၌။ အရဟံ။ပ။ဘဂဝါ။(အတ္ထိ။) တေန၊ ဘုရားရှင်ရှိရာ ထိုဘက်သို့။ အဉ္စလိံ၊ လက်အုပ်ကို။ ပဏာမေတွာ၊ ညွတ်စေ၍။ မြောက်ချီ၍။)။ပ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ တေ၊ ဤကားကို။ အဝေါစ လျှောက်ပြီ။ (ကိံ။)

ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဓမ္မံ။ ဒေသေတု၊ ဟောတော်မူပါ။ သုဂတော၊ ကောင်းသော စကားကိုသာ မိန့်ဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဓမ္မံ ဒေသေတု။ အပ္ပရဇက္ခဘေတိကာ၊ ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော ရာဂ ဒေါသ မောဟမြူ ရှိသူ၏ အဖြစ် ဟူသော သဘောရှိကုန်သော။ (ပညာမျက်စိ၌ ရာဂ ဒေါသ မောဟမြူ နည်းပါးကုန်သော။) သတ္တာ။ သန္တိ၊ ရှိပါကုန်သေး၏။ ဓမ္မဿ၊ တရားတော်ကို။ အဿဝနတာ၊ မနာရခြင်းကြောင့်။ ဓမ္မဿ၊ မှာ ပရိဟာယန္တိ၊ ဆုတ်ယုတ်ပါကုန်၏။ [ဓမ္မဿ-သည် အဿဝနတာ+ပရိဟာယန္တိ နှစ်ဘက်ကို ငဲ့သော ဥဘယာပေက္ခ ကာကော လောကန နည်းတည်း။] ဓမ္မဿ၊ ကို။ အညာတာရော၊ ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်သူတို့သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ရှိကြပါလိမ့်မည်။ ဣတံ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၆၇။ ။ဘိက္ခဝေ။ ဝေံ၊ သို့။ ဝုဒ္ဓတ္ထာ- လျှောက်အပ်သော် ။ပ။ ထံ ဗြဟ္မာနံ၊ ကို။ တေ ဒဝေါစ။(ကိံ။) ဗြဟ္မေ၊ ဗြဟ္မာ။ မယံ ပိ၊ ငါဘုရား၌လည်း။ ဝါ၊ မှာလည်း။ ယန္တနာဟံ ဓမ္မံ ဒေသေယန္တိ၊ ဟူ၍။ တေ ဒဟောသိ။ ဗြဟ္မေ။ တဿ မယံ၊ ၏။ တေံ၊ သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြန်မဟာစါ (ပ) ၂၈ (ခ)။

ပြီ။ (ကိံ။) အဓိဂတော ခေါ။ပ။သာ မမဿ ဝိဟေသာ။ ဣတိ၊ ပြီ။
 [၆၄-အတိုင်း ပေးပါ။] ပြဟေ အနန္တရိယာ ။ပ။ ဣမာ ဝါယာယော
 အပိဿ၊ တို့သည်လည်း။ မံ၊ ခါ။ ပဋိတံသု။ပ။ အာဂုတာတိ။ [၆၅-
 အတိုင်း ပေးပါ။] ပြဟေ။ ဣတိဟ၊ လျင်။ပ။ ဓမ္မဒေသနာယ၊ ငှာ။နော
 (နမိ)။ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

၆၈။ ။လွယ်ပြီ။

၆၉။ ။ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (တတိယအကြိမ်လျှောက်ထားရာ
 ထိုအခါ၌။)။ပ။ပြဟေ၊ နော၊ ခါ။ အဇ္ဈေသနံ၊ တိုက်တန်း တောင်းပန်ခြင်းကို။
 ဝိဒိတာ စ၊ သိတော်မူလှလည်းကောင်း။ သတ္တေသု၊ တို့၌။ ကာရုညတံ၊ သနား
 ခြင်းရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကို။ ပဋိစ္စ စံ၊ စွန့်လည်းကောင်း။ (အကြောင်း
 ပြုလည်းကောင်း။) ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏ် အာသယာ
 နုသယဉာဏ်ဟူသော ဗုဒ္ဓစက္ခုတော်ဖြင့်။ (ဘုရားရှင်၏ မျက်စိတော်ဖြင့်။)
 လောကံ၊ ကို။ ဝေါလောကေသိ၊ ကြည့်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခဝေ။ပ။ ဝေါလောကေန္တော၊ ကြည့်တော်မူလတ်သော်။ အပ္ပရ
 ဇက္ခေ (အပ္ပ+ရဇ+အက္ခေ)၊ ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော ရာဂ ဒေါသ မောဟ
 မြို့ရှိကုန်သော။ သတ္တေ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ မဟာရဇက္ခေ၊ ပညာမျက်စိ၌
 များသော ရာဂ ဒေါသ မောဟ မြို့ရှိကုန်သော။ (သတ္တေ၊ တို့ကိုလည်း
 ကောင်း။) [နောက်နောက်၌လည်း “သတ္တေ” ကိုလိုက်ပါ။] တိက္ခန္ဓိယေ၊
 ထက်မြက်သော သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော။ပ။ မုဒိန္ဒိယေ၊ နူးညံ့သော
 သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေရှိကုန်သော။ပ။ သွာကာရေ၊ ကောင်းသော သဒ္ဓါ
 စသော အခြင်းအရာရှိကုန်သော။ပ။ ဒွါကာရေ၊ မကောင်းသော သဒ္ဓါ
 စသော အခြင်းအရာရှိကုန်သော။ (သတ္တေ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။)

သုဝိညာပယေ၊ လွယ်ကူစွာ သိစေအပ် သိစေနိုင်ကုန်သော။ (ဟောပြု
 အပ်သော အကြောင်းအရာကို လွယ်ကူစွာသိနိုင်ကုန်သော။) ။ပ။ ဒုဝိညာ
 ပယေ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် သိစေအပ် သိစေနိုင်ကုန်သော။ (ဟောပြုအပ်သော
 အကြောင်းအရာကို မသိနိုင်ကုန်သော။) ။ပ။ အပ္ပေကစ္စေ၊ အချို့ ကုန်သော။
 ပရလောကဝဇ္ဇတယဒဿံဝိနေ၊ တမလွန်လောက အကုသိုလ် အပြစ်တို့ကို

၁။ ပရလောကဝဇ္ဇတယဒဿံဝိနေ။ ။ဒဿံဝိတည်း။ ဧမာဂ္ဂုဏ္ဏာနိဗ္ဗာဒိကဏ္ဍ
 ၇၅-သုတ်ဖြင့် ဒုတိယာ-ယော ဝိဘတ်ကို “နေ” ပြု၊ ဝိ-၌ ရဿပြု၊ သဒ္ဓနိတိနာမ
 ကပ္ပ ၄၅၃-သုတ်၌ကား ယော ဝိဘတ်ကြောင့် ဝိ-၌ ဤ-ကို ဣန ပြုသည်။ ထို
 အလို ယော ဤ ပြုပါ။

ဘေးအားဖြင့် ရှုတတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရန္တေ၊ နေကုန်သော။ (သတ္တေ။) န ပရဇောကဝဇ္ဇာယဒဿာဝိနေ၊ တမလွန်လောက အကုသိုလ်အပြစ်တို့ကို ဘေးအားဖြင့် မရှုကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရန္တေ။ (သတ္တေ)၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ အဒ္ဓဿ၊ မြင်တော်မူပြီ။

သေယုထာပိ နာမ၊ ကား။ ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ၊ ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညို ရုံတို့ ရှိရာ ရေကန်၌သော်လည်းကောင်း။ ပဒုမိနိယံ ဝါ၊ ပဒုမ္မာကြာရုံတို့ ရှိရာ ရေကန်၌သော်လည်းကောင်း။ ပုဏ္ဏရိကိနိယံ ဝါ၊ ပုဏ္ဏရိကကြာရုံတို့ ရှိရာ ရေကန်၌ သော်လည်းကောင်း။ ဥဒကေ၊ ဌ။ ဇာတာနိ၊ ပေါက် ကုန်သော။ ဥဒကေ။ သံဝဇ္ဇာနိ၊ ကြီးပွားကုန်သော။ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ၊ ရေမှ မပေါ်တက်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ အန္တောနိမ္မဂ္ဂပေါသိနိ၊ ရေ၏အတွင်း၌ နှစ်မြုပ်လျက်ကြီးပွားကုန်သော။ အပ္ပေကစ္စာနိ၊ အချို ကုန်သော။ ဥပ္ပလာနိ ဝါ၊ ကြာဖြူ ကြာနီ ကြာညိုတို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ ပဒုမာနိ ဝါ၊ တို့ကို သော်လည်းကောင်း။ ပုဏ္ဏရိကာနိ ဝါ၊ တို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ [ဥပ္ပလိနိယံ-၌ အဋ္ဌကထာဝယ် “ကြာတော” ဟုဖွင့်၍၊ ဋီကာ၌ “ဇလာသယ၊ ရေ၏ တည်ရာ ရေကန်ရေအိုင်” ဟု ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ အတူတူပင်။]

ဥဒကေ၊ ဌ။ ဇာတာနိ၊ ကုန်သော။ ဥဒကေ။ သံဝဇ္ဇာနိ။ ကုန်သော။ သမောဒကံ၊ ရေနှင့်အညီအမျှ။ ဌိတာနိ၊ တည်ကုန်သော။ အပ္ပေကစ္စာနိ။ ပ။ ပုဏ္ဏရိကာနိ ဝါ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဇ္ဇာနိ။ ဥဒကာ၊ မှ။ အစ္စဂ္ဂမ္ပ၊ လွန်တက်၍။ ဌိတာနိ၊ တည်ကုန်သော။ ဥဒကေန၊ သည်။ အနုပလိတ္တာနိ၊ မလိမ်းကျံအပ်ကုန်သော။ အပ္ပေကစ္စာနိ။ ပ။ ပုဏ္ဏရိကာ

၁၈ အမှာ။ ။ပါဠိတော်၌ (၁) ဥဒကာနုဂ္ဂတ အန္တောနိမ္မဂ္ဂပေါသိနိ ကြာ၊ (၂) သမောဒကံဌိတ ကြာ၊ (၃) ဥဒကာအစ္စဂ္ဂမ္ပဌိတ ကြာ၊ ဤသို့ ကြာသုံးမျိုးပြုတော်မူ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ဤသုံးမျိုးအပြင် (၄) ဥဒကာနုဂ္ဂတသရောဇ (သရောဂ) ကြာ တမျိုး လည်းရှိသေး၏။ ထိုကြာကိုလည်း ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ပြပါ-ဟု မိန့်သည်။

ပုံဂ္ဂိုလ်လေးမျိုး။ ။ဥဒ္ဓိတည၊ ဝိပဒ္ဓိတည၊ နေယျ၊ ပဒပရမ ဟု ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးရှိ ၏။ ထိုတွင် ဥဒ္ဓိတညသည် ၃-နံပါတ် ကြာနှင့်၊ ဝိပဒ္ဓိတညသည် ၂-နံပါတ် ကြာနှင့်၊ နေယျသည် ၁-နံပါတ် ကြာနှင့်၊ ပဒပရမသည် ၄-နံပါတ် ကြာနှင့်တူ၏။ ထို ပုဂ္ဂိုလ် လေးမျိုး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ထားပြီ။

နိ ဝါ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ (ပထေယျ) သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ ပ။ အဗ္ဗသာ၊ မြို့။

၇၀။ ။ ဘိက္ခုဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌိ။ (သတ္တဝါတို့ကို မြင်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) သော မဟာဗြဟ္မာ၊ သည်။ ပ။ အညာယ [၆၆-အတိုင်းပေးပါ။] အရဟန္တံ။ ပ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဂါထာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အဗ္ဗဘာသိ(အဓိ+အဘာသိ)၊ မိမိသိစေလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ လျှောက်ပြီ။ (ကိ။) သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတ မုဒ္ဒနိဋ္ဌိတော။ ပ။ အညာတာဓော ဘဝိသန္တိတိ၊ ဟူ၍။ (အဗ္ဗဘာသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) (စက္ခုမာ၊ ပသာဒ စက္ခုရှိသော။ ပုရိ သော၊ သည်။) သေလေ၊ ကျောက်အတိပြီးသော ပဗ္ဗတမုဒ္ဒနိ၊ တောင်ထိပ်၌။ ယထာ ဌိတော ဝ၊ တည်မြဲတိုင်းသာလျှင်။ သမန္တ တော၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ဇနတံ၊ သတ္တဝါ အပေါင်းကို။ ပထေယ ယထာ၊ မြင်နိုင်ရာသကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို့အတူ။) သုမေဝ၊ ကောင်း သော ပညာရှိတော်မူသော။ သမန္တစက္ခု၊ ကြွင်းမဲ့ဥယျံ အလုံးစုံကို သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်စက္ခု ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ (တံ)ပိ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်လည်း။ [ယထာ ပိ-၌ ပိ-နှင့် တံပေးသည်။] တထူပမံ၊ ထို့ ကျောက်တောင်ဟူသော ဥပမာရှိသော။ ဝါ၊ ထို့ ကျောက်တောင်နှင့် တူသော။ ဓမ္မမယံ၊ လောကုတ္တရာ တရားအတိပြီး သော။ ပါသာဒံ၊ ပြာသာဒ်ထက်သို့။ အာရယု၊ တက်တော်မူ၍။ အပေတသောကော၊ ကင်းသော သောကရှိတော်မူသည်။ (သောကမူ ကင်းတော်မူသည်။) (ဟုတော။) သောကာဝတိဏ္ဏံ၊ သောကသည် သက်ရောက်အပ်သော။ (သောကရောက်နေသော။) ဇာတိဇရာဘိဿ တံ၊ ဇာတိ ဇရာသည် လွမ်းမိုးအပ်သော။ ဇနတံ၊ ကို။ အဝေက္ခယျ၊ ကြည့်ရှုတော်မူပါ။

(၂)။ ဝီရ၊ သမ္ပပဓာန ဝီရိယဖြင့် လုံ့လကြီးမြင့် ရဲရင့်တော်မူ သော။ ဝိဇိတသင်္ဂါမ၊ အောင်အပ်ပြီးသော ဒေဝပုတ္တ မစ္စ၊ ကိလေ မာရ်စစ်မြေပြင် ရှိတော်မူသော။ သတ္တဝါဟ၊ ကန်သည်မှူးကြီးနှင့် တူတော်မူသော။ အဏဏ၊ ကာမစွန္ဒဟူသော ကြွေးမြီရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ (တံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်။) ဥဋ္ဌေဟိ၊ နေရာမှထ တော်မူပါ။ ဝါ၊ အပွေ၊ သက္က သင်္ကောစမ္ပ ထတော်မူပါ။ လောကော၊ လောက၌။ ဝီရ၊ သေစာရီလှည့်တော်မူပါ။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။

(တံသညံ။) ဓမ္မံ၊ ကိ။ ဒေသဿု၊ ဟောတော်မူပါ။ အညာတာရော၊ တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ကုန်လိမ့်မည်။

၉၁။ ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ဌ။ (မြဟ္မာက လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ တံ မဟာမြဟ္မာနံ၊ ကိ။ ဂါထာယ၊ ဖြင့်။ အဇ္ဈဘာသိ၊ မိမိသံစေလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) အပါရုတာတေသံ အမတဿ ဒွါရာ။ ပ။ ဓမ္မံ ပဏိတံ မနုဇေသု မြဟေတိ၊ ဟူ၍။ (အဇ္ဈဘာသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။မြဟေ၊ မြဟ္မာ။ ယေ၊ အကြင် သတ္တဝါတို့သည်။ သောတဝန္တော၊ ပသာဒသောတ ဉာဏသောတ ရှိကြကုန်၏။ (တေ၊ တို့သည်။) သဒ္ဓံ၊ ဘုရားတရား၌ ယုံကြည်ခြင်းဟူသော သဒ္ဓါကို။ ပမ္ပန္နံ၊ လွတ်ကြပစေကုန်။ ဝါ၊ ထင်ရှားပြုကြပစေကုန်။ တေသံ၊ ထို သတ္တဝါတို့၏ အတွက်။ အမတဿ၊ သေခြင်းမရှိသော နိဗ္ဗာန်၏။ (အပ္ပိကနိဗ္ဗာန်၏။) ဒွါရာ၊ အရိယာမဂ် တည်းဟူသော တရားကို။ အပါပုတာ၊ ဖွင့်အပ်ပြီ။ အဟံ၊ သည်။ ဝိဟိံသသညိ၊ ကိုယ်နှုတ်တို့၏ ပင်ပန်းရုံသာဟု အမှတ်ရှိတော်မူသည်။ (ဟုတုာ။) ပဂုဏံ၊ အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသော။ ပဏိတံ၊ မှန်မြတ်သော။ ဓမ္မံ၊ သစ္စာလေးပါး တရားကို။ ဝါ၊ အရိယာမဂ် တရားကို။ မနုဇေသု၊ နတ်လူတို့၌။ န ဘာသိ၊ ဟော်တော်မူခဲ့ပြီ။ ဝါ၊ မဟောအံဟု ကြံဟော်မူခဲ့ပြီ။

၁။ ဒေသဿု။ ။ဒိသဓာတ်+ပဉ္စမိ သယု-ဝိဘတ်၊ ဒိသ ဓာတ်သည် ဥစ္စာရဏ (မျှာကရဏ) ရှုတ်ဆိုဟောကြားခြင်းအနက် ဟောရာ၌ ဒေသေတိ စသည်ဖြင့် စုရာမိဂိုဏ်း ဖြစ်သောကြောင့် “ဒေသဿု” ဟု ရှိသင့်သော်လည်း ဂါထာဖြစ်၍ သေ-၌ ဧ-ကို (အ) ပြု၍ “ဒေသဿု” ဟု ရှိသည်။ [ကြွင်းပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂတာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂။ အပါပုတာ။ ။အပ+အာပုဗ္ဗ+ပုံရ ဓာတ်သည် “အဂ္ဂတော ဂမန၊ ရှေ့က သွားခြင်း။” အနက်ကို ဟော၏။ ရှေ့က သွားသူသည် အပိတ်အပင်ရှိလျှင် ဖွင့်၍ သွားရမည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝိဝရ (ဖွင့်ခြင်း) နှင့် အနက်တူ၏။ ထိုနောက် တ-ပစ္စည်းသက်။ [အပါ+ပုံရ+တ] ဓာတွန် ရှိ ချေ၊ ဣတ္ထိဇောတက အာ ပစ္စည်းသက်လျှင် “အပါပုတာ” ဟု ရှိသင့်ကြောင်းကို ဆရာတို့ မိန့်တော်မူကြသည်။

အမှာ။ ။ဤ ဂါထာ၏ အဖွင့်ကို ဝိနည်း မဟာဝါ ဘာသာဒီကာ မြဟ္မာယာစန ကထာ-၌ ပြထားပြီ။ အချို့ ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဝိနည်း သာရတ္ထဒီကာကို ကြည့်၍ ပေးထားပါသည်။

ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ဌှိ။ (ဗြဟ္မာမင်းကို မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ ဌှိ။) သော မဟာဗြဟ္မာ၊ သည်။ (အဘိဝါဒေတွာ ကတွာ-တို့၌ အနည်း ငယ်ဆိုးကံ၍ အန္တရဓာယိ-၌ စပ်။) အရဟတာ။ ပ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဓမ္မ ဒေသနာယ၊ ငှာ။ ကတာဝကာသော၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီးသော အခွင့်ရှိသည်။ (ခွင့်ပြုတော်မူပြီးသည်။) အမိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့သိ၍။ ပ။ အဘိဝါ ဒေတွာ၊ အလွန်ရှိသေစွာ ရှိခိုးပြီး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊ အရှိအသေကို။ ကတွာ၊ ရှိ။ တတ္ထေဝ၊ ထိုအရပ်၌ပင်။ အန္တရဓာယိ၊ ကွယ်ပျောက်ပြီး မိမိနေရာ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ပြန်သွားသည်-ဟူလို။]

အ ဂ္ဂ သ ဝ က ယု ဝ

၇၂။ ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ဌှိ။ (တရားဟောတော်မူမည်ဟု ဆုံးဖြတ် ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ပ။ တေ ဒဟောသိ။ (ကိ။) အဟံ၊ သည်။ ကဿ၊ အဘယ်သူ့အား။ ပဌမံ၊ ရှေ့ဦးစွာ။ ဓမ္မံ၊ ကို။ (တနည်း) ပဌမံ ဓမ္မံ၊ တရားဦးကို။ ဒေသေယျံ၊ နှ ခေါ၊ ဟောရပါအံ့နည်း။ ကော၊ အဘယ် သူသည်။ ဣမံ ဓမ္မံ၊ ကို။ (မိမိ ဟောတော်မူမည့် ဤတရားကို။) ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်စွာသာလျှင်။ အာဇာနိဿတိ၊ သိနိုင်လိမ့် မည်နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ဌှိ။ (အကြံတော်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) ပ။ အဟော သိ။ (ကိ။) ရာဇပုတ္တော၊ မင်း၏သားဖြစ်သော။ အယံ ခဏှော စ၊ ဤ ခဏှသည်လည်းကောင်း။ ပုရောဟိတပုတ္တော၊ ပုရောဟိတ်၏ သားဖြစ်သော။ အယံ တိဿော စ၊ ဤ တိဿသည်လည်းကောင်း။ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ဗန္ဓု မတိမည်သော။ ရာဇဓာနိယာ၊ မင်းနေပြည်၌။ ပဋိဝသန္တိ၊ နေကြ၏။ ပဏ္ဍိတာ၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ သဘာဝပညာရှိကုန်၏။ (ပင်ကိုညက် ရှိကုန် ၏။) ဝိယတ္တာ၊ ထက်မြက်ကုန်၏။ မေဓာဝိနော၊ အကြောင်းအား လျော် စွာ တဏှချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ပညာရှိကုန်၏။ ဒိဃရတ္တံ၊ ရှည်စွာ သော ညဉ့်ပတ်လုံး။ အပ္ပရက္ခေဇာတိကာ၊ ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော ရာဂ ဒေါသ မောဟ မြူရှိသူ၏ အဖြစ် ဟူသော သဘော ရှိကုန်၏။ [ပဏ္ဍိတ စသည်တို့၏ အနက်ကို ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ ပဉ္စဝဂ္ဂိကထာ-၌ ကြည့်ပါ။] အဟံ၊ သည်။ ရာဇပုတ္တဿ၊ သော။ ခဏှဿ စ၊ အားလည်းကောင်း။ ပ။ ယံနုဒ ဒေသေယျံ၊ အကယ်၍ ဟောတော်မူရပါမူကား ကောင်းလေစွ။

တေ၊ ထို ခဏနှင့် တိဿတို့သည်။ပ။ အာဇာနိဿန္တိ၊ သိနိုင်ကြ လိမ့်မည်။
ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံထော်ဖြစ်ပြီ။ (ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီ။)

၇၃။ ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌) ဝိပဿိ။ပ။
သမိဇ္ဇေယျ။ [၆၆-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဧဝမေဝ၊ လျှင်။ ဗောဓိရုက္ခမူလေ၊ ဗောဓိ
ပင်၏ [အနီးအောက်၌] အန္တရဟိတော၊ ကွယ်တော်မူခဲ့သည်။ (ဟုတော့။)
ဗန္ဓုမတိယာ၊ ရာဇဓာနိယာ၊ ဌ။ ခေမေ၊ ခေမမည်သော။ မိဂဒါယေ၊
မိဂဒါဝုန်၌။ (သားကောင်တို့အား ဘေးမဲ့ ပေးရာတော၌။) ပါတုရဟောသိ။

ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ (မိဂဒါဝုန်သို့ ရောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။
ဒါယပါလံ၊ တောစောင့်ကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ခေါ်၍ သိစေ
တော်မူပြီ။) (ကိ။) သမ္ပ ဒါယပါလံ၊ ဒကာတောစောင့်။ ဟိ၊ သွားချေ။
တံ၊ သည်။ ဗန္ဓုမတိ။ ရာဇဓာနိ၊ သို့။ ပဝိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ရာဇပုတ္တံ၊
သော။ ခဏှ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပုရောဟိတပုတ္တံ၊ သော။ တိဿံ စ၊ ကိုလည်း
ကောင်း။ ဝေ၊ သို့။ ဝဒေဟိ၊ ပြောချေ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။)
ဘန္တေ၊ အရှင်တို့။ [ထိုခေတ်က မိမိထက်မြင့်မြတ်သူများကို “ဘန္တေ” ဟု သုံးစွဲ
ရိုး ရှိဟန်တူ၏။ ဤ နေရာ၌ ရာဇပုတ္တံနှင့် ပုရောဟိတပုတ္တံတို့ကို ရည်ရွယ်၍
တောစောင့်က ပြောရမည့် စကားဖြစ်သည်။] ဝိပဿိ။ပ။ ရာဇဓာနိ၊ သို့။
အနုပ္ပတ္တာ၊ ရောက်တော်မူလာသည်။ (ဟုတော့) ခေမေ။ မိဂဒါယေ၊ ဌ။
ဝိဟရတိ၊ သီတင်းသုံးနေပါ၏။ သော၊ ထို မြတ်စွာဘုရားသည်။ တုမ္မာကံ၊
အရှင်တို့ကို။ ဒဿနကာမော၊ တွေ့ခြင်းငှာ အလိမ့်တော်မူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
(ဝဒေဟိ။)

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ပ။ တေဒဝေါ
စ။ (ကိ။) ဘန္တေ၊ အရှင်တို့။ပ။ ဝိဟရတိ။ပ။ ဒဿနကာမော၊ ၏။ ဣတိ၊
ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၇၄။ ။ ဘိက္ခဝေ။ အထခေါ၊ ဌ။ (တောစောင့်က သံတော်ဦးတင်ပြီး
ရာ ထိုအခါ၌။) ခဏှော စ။ပ။ ဘဒ္ဒါနိဘဒ္ဒါနိ၊ ကောင်းကုန် ကောင်းကုန်သော။
ယာနာနိ၊ ယာဉ်တို့ကို။ ယောဇာပေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ (မြင်းနှင့်ကပ်ယှဉ်၍။)
ဘဒ္ဒံ ဘဒ္ဒံ။ ယာနံ၊ သို့။ အဘိ ရဟိတွာ၊ တက်စီး၍။ ဘဒ္ဒေဟိ ဘဒ္ဒေဟိ။
ယာနေဟိ၊ ထိုမြင်း။ ဗန္ဓုမတိယာ ရာဇဓာနိယာ၊ မှ။ နိယျံ သု၊ ထွက်လာ
ကုန်ပြီ။ ယေန၊ အကြင် အရပ်၌။ ခေမော မိဂဒါယော (အတ္ထိ။) တေန၊
ခေမ မိဂဒါဝုန်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ပါယိ သု၊ ရောက်ကုန်ပြီ။ [ပုပ္ဖု+ယာဇာတ်+
အဇ္ဇတနိ (ဥ) ဝိဘတ်၊ ဇာတ်၏အစ၌ (အ) လာ၊ ဒီဃ ပြု၍ “ပါ” ဟု ဖြစ်
သည်။]

ယာဝတီကာ၊ အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်သည်။ ယာနဿ၊
 နါ။ ဘူမိ၊ သွားလောက်ရာ မြေအရပ်တည်း။ (တာဝတိကာ၊ ထိုမျှ အတိုင်း
 အရှည်ရှိသော မြေအရပ်တိုင်အောင်။) ယာနေန၊ ဖြင့်။ ဝန္တာ၊ သွား၍။
 ယာနာ၊ မှ။ ပစ္စောရောဟိတော၊ ဆင်း၍။ ပတ္တိကာဝါ၊ ခြေဖြင့်သွားကုန်
 သည်သာ။ (ခြေကျင်သွားကုန်သည်သာ။) (ဟုတော။) ယေန၊ အကြင်
 အရပ်၌။ ဝိပဿိ၊ ပ။ (အတ္ထိ။) တေန၊ ဝိပဿိဘုရားရှင်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။
 ဥပသကမိံသု၊ သွားကုန်ပြီ။ ဥပသကမိတော၊ သွားပြီး၍။ ပ။ ကေမန္တံ၊ သင့်
 တင့်လျောက်ပတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌။ နိသိဒိံသု၊ ထိုင်နေကုန်ပြီ။

၇၅။ ။တေသံ၊ ထို ခဏ္ဍနှင့် တိဿတို့အား။ ပ။ ဘဂဝါ၊ သည်။
 အနုပုဗ္ဗိ၊ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော။ [တနည်း-အာနုပုဗ္ဗိ၊ အစဉ်အတိုင်း
 ဟောပြုထိုက်သော။] ကထံ၊ တရားစကားကို။ ကထေသိ၊ ဟောတော်မူပြီ။
 သေယျထိဒံ၊ ထို အနုပုဗ္ဗိကထာ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ဒါနကထံ၊ ဒါန
 နှင့် စပ်သော တရားစကားကိုလည်းကောင်း။ သီလကထံ၊ သီလနှင့်စပ်သော
 တရားစကားကိုလည်းကောင်း။ သဂ္ဂကထံ၊ နတ်ပြည်နှင့်စပ်သော တရားစကား
 ကိုလည်းကောင်း။ ကာမာနံ၊ ကာမဂုဏ်တို့၏။ အာဒိနဝံ၊ အပြစ်ကိုလည်း
 ကောင်း။ ဩကာရံ၊ အယုတ်အညံ့ ပြုအပ်ပုံကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ယုတ်ညံ့ပုံ
 ကိုလည်းကောင်း။ သံကိလေသံ၊ ညစ်ညမ်းပုံကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ နှိပ်စက်ပုံ
 ကိုလည်းကောင်း။ နေက္ခမ္မေ၊ ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ရဟန်းအဖြစ်၌။

၁။ ပတ္တိက။ ။ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာ ဦးကာတို့၌ မတွေ့ရ၊ ကစ္စည်း
 သဒ္ဒါကြီး ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ-စသော သုတ်၌မူတွေ့ရ၏။ ပစ္စောန+စရတိတိ ပတ္တိ
 ကော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ အတောင်ဖြင့် လှည့်လည်တတ်သော ငှက်ကို အရကောက်ရ
 သောကြောင့် ထိုအနက်လည်း ဤနေရာနှင့်မလျော်၊ ပတ္တသဒ္ဒါ၏ 'ခြေထောက်အနက်
 ကိုလည်း အတိဓာန်၌ မတွေ့ရပေ။

ဤနေရာ၌ဖြစ်သင့်သောအနက်။ ။ထို့ကြောင့် ခြေလျင်စစ်သား အနက်ကိုဟော
 သော ပတ္တိသဒ္ဒါကို နည်းမှီး၍ ပဇ္ဇတိတိ ပတ္တိ၊ [ပဒေဝတ်+တိ ပစ္စည်း။] ပတ္တိဝေ+
 ပတ္တိကော၊ သူတ္တံ ၌ က ပစ္စည်း၊ ဤသို့ ကစ္စည်း ဘာသာဦးကာ ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ
 စသော သုတ်အဖွင့်၌ ဆရာမြတ်တို့ ကြံတော်မူသည်။

အမှာ။ ။ဤနေရာ၌ “ပတ္တိကာ”ဟု ဗဟုဝစ် ဖြစ်သောကြောင့် “ပဇ္ဇန္တိတိ ပတ္တိ၊
 ပတ္တိယေဝ+ပတ္တိကာ”ဟု ပြုပါ။ [ယာဝတိကာ ပုဒ်ပြီးပုံကို ကစ္စည်းဘာသာဦးကာ ယဒ
 န သုတ်ကြီးအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။] ခြေလျင် စစ်သားဟော ပတ္တိ ပုဒ်၏ ဝေဒနတ္ထကို
 အဘိဓာနပုဒ်ဒိဝိကာသုစိ ၌ တမျိုးပြုသည်။

အာနိသံသံ၊ အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ ပကာသေသိ၊ ထင်ရှားပြတော်မူပြီ။
[သံကိလေသံ၏ အခြားအနက်များကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ၊ ထို ခဏနှင့် တိဿ
တို့ကို။ ကလ္လစိတ္တေ၊ အထက် ဒေသနာ၏ တည်ရာ အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့်
ခံသောစိတ်ရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အသဒ္ဓိယ စသည့်ရောဂါ ကင်း
စင်ကွာသဖြင့် ကျန်းမာသော စိတ်ရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ မုဒစိတ္တေ၊
ဒိဋ္ဌိမာန စသည့်စုစု ကင်းစင်မှုကြောင့် နူးညံ့သော စိတ်ရှိသည်တို့ကိုလည်း
ကောင်း။ ဝိနိဝရဏစိတ္တေ၊ ကာမစွန္ဒ စသည်ခပင်း နိဝရဏမှ ကင်းသော
စိတ်ရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဥဒဂ္ဂစိတ္တေ၊ သမ္မာပဋိပတ်၌ မှန်မြတ်သော
ပီတိပါမောဇ္ဇနှင့် ယှဉ်သည်အတိုက် တက်ကြွသော စိတ်ရှိသည် တို့ကိုလည်း
ကောင်း။ ပသန္တစိတ္တေ၊ သဒ္ဓါစည်ပင်သဖြင့် ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်တို့
ကိုလည်းကောင်း။ အညာသိ၊ သိတော်မူပြီ။ [ကလ္လစိတ္တ စသည်တို့၏ အဖွင့်
ကို မဟာဝဂ္ဂ ယသပဗ္ဗဇကထာအဖွင့် သာရတ္ထဋီကာမှ ယူ၍ သီလက္ခန္ဓ ပါဠိ
တော်နိဿယ အမ္ပဋ္ဌသုတ် ဗုဒ္ဓုပသကံမနကထာ-၌ ပြထားပြီ။]

အထ၊ သိတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏။ သာမဏံ
သိကာ၊ ကိုယ်တော်တိုင် ထုတ်ပြတော် မူအပ်သော။ ယာ ဓမ္မဒေသနာ၊
အကြင် တရားဒေသနာတော်သည်။ (အတ္ထိ။) တံ၊ ထို တရားဒေသနာတော်
ကို။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခသစ္စာကိုလည်းကောင်း။ သမုဒယံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ နိ
ရောဓံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ မဂ္ဂံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပကာသေသိ၊ ပြီ။
[သာမဏံသိကဒေသနာတော်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် ဒုက္ခံ စသည်ကို
မိန့်တော်မူသည်။]

သေယျထာ ပိ၊ ကား။ သုခံ၊ စင်ကြယ်သော။ အပဂတ ကာဠကံ၊
ကင်းသော အညစ်အကြေးရှိသော။ ဝတ္ထံ၊ အဝတ်သည်။ သမ္မဒေဝ၊ ကောင်း
စွာသာလျှင်။ ရဇနံ၊ ဆိုးရည်ကို။ ပဋိဂ္ဂဏေယျ (သေယျထာပိ)၊ ခံယူနိုင်ရာ
သက်သို့။ ဝေမေဝ၊ ဤ အတူသာလျှင်။ ရာဇပုတ္တဿ၊ သော။ ခဏဿ၊ ၏
လည်းကောင်း။ ပ။ တသ္မိ ယေဝ အာသနေ၊ ထိုခနုရာ၌ပင်။ ဝိရဇံ၊ ကင်း

၁။ အမှာ။ ။ဝိရဇံ ဝိတမလံ တို့၏ အနက်ကို သီလက္ခန္ဓ သာမညဖလ သုတ္တ
ဋ္ဌကထာအတိုင်း ပေးထားပါသည်။ သီလက္ခန္ဓ သာမည ဖလသုတ် ပါဠိတော်နိဿယ
အဆုံးနား၌လည်း မဟာဝဂ္ဂ ဓမ္မစက္က ပဝတ္တန ကထာအဖွင့် သာရတ္ထဋီကာအတိုင်း
အနက်အမျိုးမျိုးကို ပြထားပြီ။ ဓမ္မစက္ခုပုဒ်၏ အနက်ကိုလည်း သီလက္ခန္ဓ အဋ္ဌကထာ
ဋီကာနှင့် မဟာဝဂ္ဂ သာရတ္ထတို့ ဖွင့်သည့်အတိုင်း သီလက္ခန္ဓ သာမည ဖလသုတ်
ပါဠိတော် အဆုံးနား၌ အကျယ်ပြထားပြီ။

သော ရာဂအစရှိသော မြူရှိသော။ ဝါ၊ ရာဂအစရှိသော မြူမှကင်းသော။
 ဝိတမလံ၊ ကင်းသော ရာဂအစရှိသော အညစ်အကြေးရှိသော။ ဝါ၊ ရာဂ
 အစရှိသော အညစ်အကြေးမှကင်းသော။ ဓမ္မစက္ခု၊ သစ္စာလေးပါးတရားတို့၌
 သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိ ဉာဏ်မျက်စိသည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်
 ပြီ။ (ကိ။) ယံကိဉ္စိ၊ အမှတ်မရှိ ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံ အလုံးစုံသော အကြင်တရား
 သည်။ သမုဒယဓမ္မံ၊ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ တံ၊
 (ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော) ထိုတရားသည်။ နိဓရာဓဓမ္မံ၊ ချုပ်ပျက်ခြင်းသဘော
 ရှိ၏။ ဣတိ (ဥဒပါဒိ။)

၇၆။ ။ တေ၊ ထို ခဏ္ဍနှင့် တိဿတို့သည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ၊ မြင်အပ်ပြီး
 သော သစ္စာလေးပါးတရား ရှိကုန်သည်။ ပတ္တဓမ္မာ၊ ရောက်အပ်ပြီးသော
 သစ္စာလေးပါး တရားရှိကုန်သည်။ ဝိဒိတံဓမ္မာ၊ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာလေး
 ပါး တရားရှိကုန်သည်။ ပရိယောဂါဋ္ဌဓမ္မာ၊ ထက်ဝန်းကျင် သက်ဝင်
 အပ်ပြီးသော သစ္စာလေးပါး တရားရှိကုန်သည်။ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆာ၊ လွန်
 မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိကုန်သည်။ (ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်ပြီးကုန်
 သည်။) ဝိဂတကထံ ကထာ၊ ကင်းသော အဘယ်သို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်းဟု
 ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိကုန်သည်။ (အဘယ်သို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း ဟု
 ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိ ကိစ္ဆာမှ ကင်းကုန်သည်။) သတ္ထု သာသနော၊ မြတ်စွာ
 ဘုရား၏ သာသနာတော်၌။ ဝေသာရဗ္ဗပတ္တာ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်း
 ရှိသ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း ရဲတင်းသူ၏
 အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်။ အပရပ္ပစ္စယာ၊ မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူဟူသော
 ယုံကြည်ထိုက်သူ မရှိကုန်သည်။ (မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူကို ယုံကြည်စရာ
 မလိုကုန်သည်။) (ဟုတ္တာ။)။ ပ။ တဂဝန္တံ၊ ကို။ တေဒဝေါစုံ။ (ကိ။)

၁။ ဝိဂတကထံ ကထာ။ ။ ဤပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို သီလက္ခန္ဓာသာသနာတော် သာမည
 ဖလသုတ် နိဝရဏ ပဟာနကထာ အဆုံးနား၌ ပြထားပြီ။ “ကင်းသော သို့လော
 သို့လော တွေးတော ယုံမှားခြင်း ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ သို့လော သို့လော တွေးတော
 ယုံမှားခြင်း ဝိစိကိစ္ဆာမှ ကင်းကုန်သည်” ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်နက် ပေးပါ။

၂။ အပရပ္ပစ္စယာ။ ။ သတ္ထုသာသနာ (ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်) ဟူသည်
 အချုပ်အားဖြင့် သီသ သမာဓိ ပညာတည်း။ အရှင်ခဏ္ဍနှင့် အရှင်တိဿတို့သည် ဒိဋ္ဌ
 ဓမ္မ (သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်ပြီးသူများ) ဖြစ်ပေရာ မဂ္ဂသစ္စာတွင် ပါဝင်သော
 သီလ သမာဓိ ပညာသာသနာတော်ကို သန္နိဋ္ဌိက (ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်အပ်ပြီး) ဖြစ်တော့
 ၏။ ထို့ကြောင့် “အပရပ္ပစ္စယာ၊ မိမိမှတစ်ပါး အခြားယုံကြည်ထိုက်သူ မရှိတော့။ မိမိနှင့်

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဘိက္ကန္တံ၊ အလွန် နှစ်သက်အပ်ပါပေစွ။ ဝါ၊ အလွန်ကောင်းပါပေစွ။ ဘန္တေ။ အဘိက္ကန္တံ၊ စူးကြိုပုဒ်၌ အနက်အမျိုးမျိုး ပေးပုံကို သီလက္ခန်ပါဠိတော် နိဿယ သာမညဗလသုတ် ဥပါသကတ္ထပဋိ ဝေဒနာကထာဝယ် အဖွင့်နှင့်တကွ ပြခဲ့ပြီ။] ဘန္တေ။ သေယုထာပိ၊ ကား။ နိက္ခဠိတံ၊ တစုံတယောက်မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို။ ဝါ၊ အလို အလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို။ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ သေယုထာပိ ဝါ၊ လှန်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ပဋိစ္ဆန္တံ၊ မြက် သစ်ရွက်စသည်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရာဝတ္ထုကို။ ဝိဝရေယျ သေယုထာပိ ဝါ၊ ဖွင့်ပြလိုက်သကဲ့ သို့လည်းကောင်း။ မုဠဿ၊ အရပ်မျက်နှာတို့၌ တောဝေနေသူအား။ (မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား။) မဂ္ဂံ၊ လမ်းဖြောင့်လမ်းမှန်ကို။ အာစိက္ခေယျ သေယု ထာပိ ဝါ၊ ပြောပြလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ စက္ခုမန္တော၊ ပသာဒစက္ခု ရှိသူတို့သည်။ (ကောင်းသောမျက်စိရှိသူ မျက်စိမြင်သူတို့သည်။) ရူပါနိ၊ ရူပါရုံ တို့ကို။ ဒက္ခန္တံ၊ မြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ အန္ဓကာရေ၊ အမှိုက်မှောင်၌။ တေလပဇ္ဇောတံ၊ ဆီမီးအလင်းရောင်ကို။ ဓာရေယျ သေယု ထာပိ ဝါ၊ ညှိထွန်း ဆောင်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ [ဆီဟူသော မှီရာရှိသော အလင်းရောင်ကို “တေလပဇ္ဇောတံ” ဟု ခေါ်သည်။] ဝေမေဝံ၊ ဤအတူပင်။ ဘဂဝတံ၊ သည်။ အနေကပရိယာယေန၊ တပါးမက များ စွာသောအကြောင်းဖြင့်။ (ပရိယာယ် အမျိုးမျိုးဖြင့်။) ဓမ္မော၊ တရားတော် ကို။ ပကာသိတော၊ ထင်ရှားပြအပ်ပါပေပြီ။

ဘန္တေ။ တေမယံ၊ ထို့တပည့်တော်တို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဉ္စ၊ တရားတော်ကိုလည်းကောင်း။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမ၊ ဆည်းကပ်ပါကုန်၏။ ဝါ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သိမှတ်ပါကုန်၏။ [သံဃာတော် မရှိသေး

သာသနာတော်၏အကြား၌ အခြားလူတယောက် မရှိတော့။ သာသနာတော်ကို မိမိ ကိုယ်တိုင် သိ၍ ယုံကြည်ယူခြစ်သည်။ အပြောကောင်း အဟောကောင်းသော သူ တပါးကြောင့် ယုံကြည်ခြင်းမဟုတ်-ဟူလို။

၂။ မုတ်ချက်။ ။ သစ္စာလေးပါးသိမြင်၍ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသော ဥပါသကာ ဥပါသိကာနှင့်ရဟန်းတော်များသည် မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း၊ မဂ်တရား ဖိုလ် တရား နိဗ္ဗာန်တရားနှင့်တကွ ဘုရားရှင်စကားတော်များကိုလည်းကောင်း၊ အရိယာ သံဃာများကိုလည်းကောင်း ရိုသေလေးမြတ် ဆည်းကပ်ကြပြီးလျှင် ဥပါသကာ ဥပါ သိကာများက အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ စသည်ဖြင့် လျှောက်ကာ သရဏဂုံတည်ကြ သည်။ တချို့သော ဥပါသကာများကား ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပြီးလျှင် ရှင် ရဟန်းပြုကြသည်။ [ထိုထို ပါဠိတော်များကို သတိပြုပါ။]

သောကြောင့် “သံသံဉ္စ” ပုဒ် မပါ။] ဘန္တေ။ မယံ၊ တို့သည်။ ဘဂဝတော၊
၏။ သန္တိကေ၊ အထံတော်၌။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ ရှင်အဖြစ်ကို။ လဘေယျာမ၊ ရလို့ပါ
ကုန်၏။ (ရကြပါရစေ။) ဥပသမ္ပဒံ၊ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကို။ လဘေ
ယျာမ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။

၇၇။ ဘိက္ခုဝေ။ ပ။ အလတ္တံ၊ ရကုန်ပြီ။ [ဟေတိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်ကို ရကြ
သည်။] တေ၊ ထို ခဏ္ဍနှင့်တိဿတို့ကို။ ပ။ ဘဂဝါ။ ဓမ္မိယာ၊ တဆူးရှိသော။
ကထာယ၊ စကားဖြင့်။ သန္တုဿေသံ၊ ဤဘဝလောက နောက်လောကဟု
ခေါ်ရစဉ်လာ ခန္ဓာ ၅-ပါးဟူသော အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာမြင်
စေတော်မူပြီ။ (ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီ။) သမာဒပေသံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့
ကို ကောင်းစွာယူစေတော်မူပြီ။ (ဆောက်တည်စေတော်မူပြီ။) သမုတ္တေဇေသံ၊
ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာထက်သန်စေတော်မူပြီ။ ဝါ၊ သံဝေဂဉ္ဇာန်
ရင့်သန်စေတော်မူပြီ။ သမ္ပဟံသေသံ၊ ရအပ်ပြီးသောဂုဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ
အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းစေတော်မူပြီ။

သင်္ခါရာနံ၊ တို့၏။ အာဒိနဝံ၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဩကာရံ၊ ယုတ်
ညံ့ပုံကိုလည်းကောင်း။ သံကိလေသံ၊ နှိပ်စက်ပုံကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပူပန်
စေပုံကိုလည်းကောင်း။ [၇၅-၌လည်း အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ထို၌ ပထမမဂ်ကို
ရဖို့ရာ ကာမဂုဏ်တို့၏အပြစ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဤ၌ အာထက်မဂ်သုံးပါး
ကို ရဖို့ရာ သင်္ခါရတို့၏ အပြစ်ကို ဟောတော်မူသည်။] နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်၌။
အာနိသံသံ၊ အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ ပကာသေသံ၊ ထင်ရှားပြတော်မူပြီ။

တေသံ၊ ထို ခဏ္ဍနှင့် တိဿတို့၏။ (စိတ္တာနိ-၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့ကို။ (သန္တုဿိယ
မာနာနံ-စသည်၌စပ်။) ။ ပ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ (မြတ်စွာဘုရားက။) ဓမ္မိယာ။
ကထာယ၊ ဖြင့်။ သန္တုဿိယမာနာနံ၊ ဤဘဝလောက နောက်လောကဟု
ခေါ်ရစဉ်လာ ခန္ဓာ ၅-ပါးဟူသော အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာမြင်
စေအပ်ကုန်လတ်သော်။ (ကောင်းစွာ ပြအပ်ကုန်လတ်သော်။ သမာဒပိယ

၁။ အလတ္တံ။ ။ လဘဓံဝတ်+အဇ္ဇတနိဉ္စိဝိဘတ်၊ “လဘသံဉ္စ ဤ ဣနံ ဣတ္ထိ”
သုတ်၏အပီအရင်ကို နည်းမှီး၍ သုတ်ကြီးဖြင့် ဉ္စံကို ထွ်။ ဓာတွန်(ဘိ)ကိုချေပါ။
ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ်၌ မူမောဂ္ဂလ္လာန် တျာဒိကဏ္ဍ (၇၃)
သုတ်ကိုမှီး၍ တနည်းရုပ်ပြီးစေတော်မူသည်။ [မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ် တျာဒိကဏ္ဍ
စာမျက်နှာ-၃၆၃၊ ၃၆၄။]

၂။ သန္တုဿေသံစသည်။ ။ ဤပုဒ်တို့၏အနက်ကို ဤအဋ္ဌကထာအတိုင်း ပေးပါ
သည်။ ပါရာဇိက ဝေရုဒ္ဓကဏ္ဍကထာ ပိုကာတို့၌ကား တနည်းဖွင့်ထားပါသည်။

မာနာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာယူစေအပ်ကုန်လတ်သော်။ သမုတ္တေ
 ဇီယမာနာနံ၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ လက်သန်စေအပ်ကုန်လတ်သော်။
 ဝါ၊ သံဝေဂဉာဏ်ရင့်သန်စေအပ်ကုန်လတ်သော်။ သမ္ပဟံသိယမာနာနံ၊ ရအပ်
 ပြီးသောဂုဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းစေအပ်ကုန်လတ်သော်။
 န စိရသေဝ။ပ။[ပုဒ်စဉ် ၆၃-ဒုတိယဘာဏဝါရ အဆုံး၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]
 စိတ္တာနံ၊ တို့သည်။ ဝိမုစ္စိံသု၊ လွတ်ကုန်ပြီ။

မဟာဇနကာယပဗ္ဗဇ္ဇာ

၇၀။ ဘိက္ခုဝေ။ပ။အသောသိ။ [ပုဒ်စဉ် ၅၅-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]
 (ကိံ။) ဝိပဿိ။ပ။ ဗန္ဓုမတိံ။ ရာဇဓာနိံ၊ သို့။ အနုပ္ပတ္တော၊ အစဉ်
 ရောက်တော်မူလာသည်။ (ဟုတ္တာ။) ခေမေ မိဂဒါယော၊ ။ ဝိဟရတိ
 ကိရ၊ သိတင်းသုံးတော်မူနေသတဲ့။ ရာဇပုတ္တော၊ သော။ ခဏ္ဍော စ၊
 သည်လည်းကောင်း။ပ။အနဂါရိယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိတာ ကိရ၊ ကပ်ရောက်ကုန်
 သတဲ့။ ဣတိ၊ ဤ သို့ကြားပြီ။ [ကေသမယံ စသောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို
 ၅၄-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

သုတ္တာန၊ ကြောင့်။ နေသံ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော လူတို့၏။
 တေံ၊ ဤအကြံသည်။ (ဤသို့ စဉ်းစားခြင်းသည်။) အဟောသိ။ (ကိံ။)
 န ဟိ နန္ဒ။ပ။မယန္တိ။ [၅၅-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဘိက္ခုဝေ။ အထခေါ၊ ။
 (အကြံ ဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သော မဟာဇနကာယော၊ သည်။ (တာနံ)
 စတုရာသီတိ ပါဏသဟဿာနံ၊ တို့သည်။ပ။ နိက္ခမိတ္တာ။ ယေန၊ အကြင်
 အရပ်၌။ ခေမော မိဂဒါယော (အတ္ထိ။) ယေန၊ ။ အရဟံ။ပ။ ဘဂဝါ

၁။ ယေန ခေမော မိဂဒါယော ယေန စိပဿိ။ ။ဤသို့ အနိယမ နှစ်ဝါကျ ရှိ၍
 နိယမ ကား “တေနပသက်မိံသု”ဟု တဝါကျသာ ရှိ၏။ ထိုသို့ ရှိရာ၌ အနိယမ
 ယေန သဒ္ဓါ နှစ်ပုဒ်ဖြင့် ပြအပ်သောအနက်ကို နိယမ တေန သဒ္ဓါ တခုတည်းဖြင့်
 ပြန်၍ ညွှန်ပြနိုင် စွဲနိုင်၏။ တို့ကြောင့် “တေန၊ ခေမ မိဂဒါရန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား
 ရှိတော်မူရာ ထိုအရပ်သို့”ဟု ပေးပါသည်။

သာဏေ။ ။ယေသံ သင်္ခတ ဓမ္မာနံ၊ ယေဓမ္မာ ပစ္စယာ ယထာ၊ တံ ဝိဘာဝ
 မိဟေ ဒါနိ၊ ပဝက္ခာမိ ယထာရဟံ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ ပစ္စည်းပိုင်း။ ဤ၌ ယေသံ
 သင်္ခတဓမ္မာနံ၊ ယေဓမ္မာ ပစ္စယာ၊ ယထာ-ဟု ယ သဒ္ဓါ သုံးပုဒ်ဖြင့် ညွှန်ပြ အပ်
 သော အနက်ကို “တံ ဝိဘာဝံ”ဟု ပြန်စွဲသည်။

မဟာဝါ (ပ) ၂၉

(အတ္ထိ။) တေန၊ ခေမ မိဂဒါဝုန်ဝယ် ဝိပဿိ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထိုအရပ် သို့။ ဥပသင်္ကမိံ သု၊ သွားကုန်ပြီ။ ပ။ နိသိဒိံ သု။

၇၉။ ။ တေသံ။ ပ။ နိရောဓေဗ္ဗန္တိ။ [၇၅-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

၈၀။ ။ တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မာ။ ပ။ ဥပသမ္ပဒန္တိ။ [၇၆-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

၈၁။ ။ အလတ္ထိ၊ ခေါ။ ပ။ ဝိမုစ္စိံ သု။ [၇၇-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ဟေိ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရကြ၏။ ဤသူတို့သည် လူ့ဘဝတုန်းက အရှင်ဓဏ္ဍ နှင့် အရှင်တိဿတို့၏ အလုပ်အကျွေး တပည့်များတည်း။]

ပုရိမပဗ္ဗဇိတာနံ ဓမ္မာဘိသမယ

၈၂။ ။ ဘိက္ခဝေ။ ပုရိမာနိ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ တာနိ စတုရာ သီတိ ပဗ္ဗဇိတ သဟဿာနိ၊ ထို ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော ရဟန်း တို့သည်။ အသောသံ။ (ကိံ။) ဝိပဿိ။ ပ။ ဝိဟရတိ ကိရ၊ သတံ။ ဓမ္မဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ဒေသေတိ ကိရ၊ ဟောတော်မူသတံ။ ဣတိ (အသောသံ။) [ဤ ပုဂ္ဂိုလ်များကား ဝိပဿိ ဘုရားလောင်းကို အတုလိုက်၍ တောထွက် ကာ ရဟန်းပြုခဲ့သော အမျိုးသားတို့တည်း။ ဤသူတို့သည် ဝိပဿိဘုရား ရှင် အထံမှ အနုပုဗ္ဗိကထာကို နာရ၍ တရားထူးရကာ ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို ခွင့်တောင်းကြသောအခါ ဘုရားရှင်က ဟေိဘိက္ခု၊ အဖြစ်ဖြင့် ရဟန်းပြုပေး တော်မူပြီးနောက် မကြာမီပင် ရဟန္တာဖြစ်ကြသည်။]

အမှာ။ ။ ဤပါဠိတော်၌ စတုရာသီတိ ပဗ္ဗဇိတသဟဿာနိဟု ဟောတော်မူ၏။ နောက်နား၌ “လဘေယျာမ မယံ ဘန္တေ။ ပ။ ပဗ္ဗဇိံ” ဟု နောက်ထပ် ပဗ္ဗဇာကို ခွင့်တောင်း၏။ ထို့ကြောင့် ရှေ့ပဗ္ဗဇာကို “ဗာဟိရက ပဗ္ဗဇာ၊ ဝါ-ရသေ့အဖြစ်” ဟု မှတ်ပါ။

ပါဠိတော်။ ။ ယာစာဝုသော ဝိသာခ သမ္မာဝါစာ၊ ယော စ သမ္မာကမ္မန္တော၊ ယော စ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သီလက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ။ -မဇ္ဈိမ မူလ ပဏ်၊ ၅-ဝဂ်၊ ၄-သုတ်။ ဤပါဠိ၌လည်း နည်းတူ။

တနည်း။ ။ ယေန၊ ဌ။ ခေမော မိဂဒါယော (အတ္ထိ။) တေန၊ ခေမ မိဂဒါ ဝုန်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့လည်းကောင်း။ ယေန၊ ဌ။ ဝိပဿိ။ ပ။ (အတ္ထိ။) တေန၊ ဝိပဿိ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထိုအရပ်သို့လည်းကောင်း။ ဥပသင်္ကမိံ သု။ ဤသို့လည်း နိယမ တခုတည်၍ ဆရာမြတ်တို့ အနက်ပေးတော်မူ ကြသည်။

စာရိကာ အနုဇာနန

၇၆။ ။ဘိက္ခဝေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ ဗန္ဓုမတိယာ၊
 သော။ ဣဇဇာနိယာ၊ ဌ။ မဟာဘိက္ခုသံသော၊ များစွာသော ရဟန်း
 အပေါင်းသည်။ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟယံ၊ ရဟန်းပေါင်း ခြောက်သန်း ရှစ်
 သိန်းသည်။ ပဋိဝသတိ၊ နေ၏။ ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဘုရားဖြစ်
 ပြီးမှ အခါမှ ခုနစ်နှစ် ခုနစ်လ ခုနစ်ရက်လွန်ရာ ထိုအခါ၌။) အရဟကော
 ။ပ။ ဘဂဝတော၊ ။ (စေတသော-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ ရဟော
 ဂတသ- ရှိ။ ပဋိသလ္လိနယ၊ စဉ်။ ဝေ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။
 (ကိ။) [၅၆-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တေရဟိ၊ ဌ။ ဗန္ဓုမတိယာ၊ သော။ ဣဇဇာနိယာ၊ ဌ။ မဟာ၊ များ
 စွာသော။ ဘိက္ခု သံသော၊ သည်။ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟယံ၊ သည်။
 ပဋိဝသတိ၊ ။ အဟံ၊ သည်။ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ ယံ နန္ဒ အနုဇာနေယံ။
 အကယ်၍ ခွင့်ပြုရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ ခွင့်ပြုမည်
 နည်း။) ဘိက္ခဝေ။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ များစွာသော လူအပေါင်းတို့၏ စီး
 ပွား အလို့ငှာ။ ဗဟုဇနသုခါယ၊ များစွာသော လူအပေါင်း၏ ချမ်းသာ
 ခြင်းငှာ။ လောကနုကမ္မာယ၊ သတ္တလောကကို သနား စောင့်ရှောက် ချီး
 မြှောက်ခြင်းငှာ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏။ အတ္တာယ၊ အကျိုးငှာ။
 ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ စာရိကံ၊ ဒေသ
 စာရိကို။ (ထိုထိုအရပ်၌ လှည့်လည်ခြင်းကို။) စရထ၊ လှည့်လည်ကြကုန်
 လော့။ ဧကေန၊ တလမ်းတည်းဖြင့်။ ခွေ၊ နှစ်ပါးတို့သည်။ မာ အဂမိတ္ထ၊
 မသွားကြနှင့်။

ဘိက္ခဝေ။ အာဓိကလျာဏံ၊ အစဉ်လည်း ကောင်းသော။ မဇ္ဈေကလျာ
 ဏံ၊ အလယ်၌လည်း ကောင်းသော။ ပရိယောသာနကလျာဏံ၊ အဆုံး၌လည်း
 ကောင်းသော။ သာတ္ထံ၊ သတိပဋ္ဌာန် စသော အနက် အဓိပ္ပာယ်နှင့်လည်း တကွ
 ဖြစ်သော။ သဗျဉ္ဇနံ၊ သိထိလ ခနိတ စသော သဒ္ဓါနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။
 ကေဝလပရိပဏံ၊ ထည့်သွင်းဖို့ရန်အနက်ကောင်းလည်းမကျန် စွန့်ပစ်ဖို့ရာ အနက်

ခ။ သာတ္ထံ စသည်။ ။သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ စသည်တို့၏ အနက်ကို သိသကွန် သံ
 မညဇလ သုတ္တဋ္ဌကထာ အတိုင်း ပေးပါသည်။ သီလကွန် အဋ္ဌကထာ အလို အာဓိ
 ကလျာဏံ အစ ပရိသုဒ္ဓံ အဆုံးခုနစ်ပုဒ်လုံးသည် ခမ္မိဏိဝေသသနချည်းတည်း။ မြဟ္မစရိယံ
 အရလည်း သာသနမြဟ္မစရိယ တမျိုးကိုသာ ယူသည်။ [ဤစကားအရ ဒေသထ
 ဘိက္ခဝေ။ပ။ ပရိသုဒ္ဓံသည် တဝါကျ၊ မြဟ္မစရိယံ ပကာသေထသည် တဝါကျ-ဟုခွဲပါ။]

ညစ်လည်း မပါတော့သဖြင့် အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော။ ပရိသုဒ္ဓါ၊
 လာဘသက္ကာ မဇ္ဇပါပိ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော။
 ဓမ္မံ၊ ကိ။ ဒေသေထ၊ ဟောကြကုန်လော့။ (ဓမ္မံ၊ ကိ။ ဒေသေန္တာ၊ ဟောကုန်
 လျက်။ ဝါ၊ ဟောကြယင်းပင်။ မြဟ္မစရိယံ၊ သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့်
 မြတ်သော အကျင့်ဖြစ်သော သာသနမြဟ္မစရိယကို။ ပကာသေထ၊ ထင်ရှား
 ပြကြကုန်လော့။

သန္တိ။ပ။ အညာတာရော။ [၆၆-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] အပိ စ၊ သို့သော်လည်း။
 (သို့ရာတွင်။) သန္တိ သန္တိ ဝယံနံ၊ ခြောက်နှစ် ခြောက်နှစ်တို့၏။ အစ္စဓေယန၊
 လွန်ရာ အခါ၌။ ဗန္ဓုမတိ၊ သော။ ရာဇောနိ၊ သို့။ ပါတိမောက္ခဒေသာယ၊
 ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြခြင်းငှာ။ ဥပသင်္ဂမိတဗ္ဗာ၊ ချဉ်းကပ်ထိုက်၏။ (ပြန်လာ
 ထိုက်၏။) ဝါ၊ ချဉ်းကပ်ရမည်။ (ပြန်လာရမည်။) ဣတိ၊ ဤသို့ ခွင့်ပြုရပါ
 မူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံတော်ဖြစ်ပြီ။ [ဣတိ တလုံး
 အကျေကြံပါ။]

၇၇။ ။ သိက္ခာဝေ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဝိပဿိဘုရားရှင်၏ အကြံတော်
 ဖြစ်ရာ ထို အခါ၌။) အညာတာရော။ မဟာမြဟ္မာ၊ သည်။ [တရားဟောဖို့ရာ
 တောင်းပန်သော မြဟ္မာပင်တည်း။]။ပ။ အဝေါစ။ သန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။

ပါရာဇိကအဋ္ဌကထာနည်း။ ။ ပါရာဇိကဋ္ဌ၊ ဝေရဋ္ဌကဏ္ဍ၌ကား တမျိုးဖွင့်၏။ ထို၌
 အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သုံးပုဒ်သည် ဓမ္မံ၏ ဝိသေ
 သန၊ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓိ လေးပုဒ်သည် မြဟ္မစရိယံ၏ ဝိသေသန
 အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်၏။ မြဟ္မစရိယအရကိုလည်း သာသနမြဟ္မစရိယ မဂ္ဂမြဟ္မစရိယ နှစ်မျိုးလုံး
 ယူသည်။

အနက်ပေး။ ။ အာဒိကလျာဏံ + သော။ပ။ ပရိယောသာန ကလျာဏံ၊ လော။ ဓမ္မံ၊
 ကိ။ ဒေသေထ၊ ကုန်လော့။ (ဓမ္မံ၊ ဒေသေန္တာ။ သာတ္ထံ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ် တိုက်ရိုက်
 အကျိုး အဆက်ဆက်အကျိုးနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သဗျဉ္ဇနံ၊ သိထိလ ဓနိတ
 စသောသဒ္ဓါ၊ နက်နဲသော အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ပေါ်လွင်အောင် ပြနိုင်သောသဒ္ဓါနှင့်လည်း
 တကွဖြစ်သော။ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ၊ ထည့်သွင်းဖို့ရန် အနက်ကောင်းမကျန်တော့သဖြင့်
 အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံသော။ ပရိသုဒ္ဓါ၊ စွန့်ပစ်ဖို့ရာ အနက်ညစ်မပါတော့သဖြင့်
 ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော။ မြဟ္မစရိယံ၊ သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သူ
 တို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော သာသနမြဟ္မစရိယ မဂ္ဂမြဟ္မစရိယကို။ ပကာသေထ၊ ကုန်လော့။

အမှာ။ ။ သုတ္တံဋ္ဌကထာနှင့် ဝိနယဋ္ဌကထာတို့ အဖွင့်ချင်းမတူပုံကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်
 ပါ။ သီလက္ခန္ဓစသော သုတ္တန်ပိဋိတော်များ၌ သီလက္ခန္ဓအဋ္ဌကထာအလို အနက်ပေး
 ၍၊ ဝိနည်းပိဋိတော်များ၌ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာအလို ပေးပါ။

တေံ၊ ဤ အကြံတော်သည်။ ဧဝံ၊ ဤ အတိုင်း မှန်ပါ၏။ (ကြံသည်အတိုင်း မှန်ပါ၏။) သုဂတ၊ ကောင်းသောစကားကို ပြောဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။ ဧတံ၊ သည်။ ဧဝံ၊ ။ပ။ အညာတာရော။ [ဤ၌ မပေးအပ်သော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ရှေး၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အပိစ၊ သို့သော်လည်း။ (မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်ပြု၍ ရဟန်းတို့က ထိုထို ဤဤ ဒေသစာရီ လှည့်လည်နေကြပါသော်လည်း။) ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြုလတ်သော်။ ဘိက္ခု။ပ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသာယာ၊ ငှားငှပ်သက်မိသန္တိ၊ ချဉ်းကပ်ကြပါလိမ့်မည်။ မယံ၊ တို့သည်။ တထာ၊ ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (ခြောက်နှစ်တကြိမ် ဗန္ဓုမတီ မင်းနေပြည်သို့ ရဟန်းများ စည်းဝေးနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ကရိဿာမိ၊ ပြုပါမည်။ ဣတံ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ပ။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝတံ၊ လျှောက်ပြီး၍။ ။ပ။ အန္တရဓာယံ။

၈၈။ ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ်၌။ (ဗြဟ္မာက လျှောက်ထားပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ သာယနသမယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌။ ပဋိသလ္လာနာ၊ အာရုံများစွာ စိတ်ကိုခွါ၍ သင့်ရာကောင်းမြတ် တခုတည်းသော အာရုံ၌ ငြိမိတော်မူခြင်းမူ။ ဝါ၊ တပါးတည်း နေတော်မူခြင်းမူ။ ဝုဋ္ဌိတော၊ ထပြီးသည်။ (ဟုတော။) ဘိက္ခု၊ အာမန္တေသိ။ပ။ အန္တရဓာယံ။ [ဤ ဝါကျများကို နှုတ်တက်အောင် အနက်ပေးပါ။ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းတို့အား (က) မိမိအကြံ ဖြစ်တော်မူပုံ၊ (ခ) ဗြဟ္မာက မိမိအကြံကိုသိ၍ လာပြီးလျှောက်ပုံတို့ကို မိန့်တော်မူသည်။]

ဘိက္ခဝေ။ အနုဇာနာမိ၊ ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ (ငါဘုရား ခွင့်ပြုတော်မူ၏။) ။ပ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသာယာတံ။ [ရှေး၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ်၌။ (ခွင့်ပြုတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘိက္ခု။ ယေဘုယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ ကောဟေနေဝ၊ တရက်တည်းဖြင့်ပင်။ ဇနပဒစာရိကံ၊ ဇနပုဒ်

၁။ ကောဟေနေဝ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိံ သူ။ ။ ကောဟေနေဝ သည် ကြိယာပ ဝေတည်း။ [အကျယ်ကို ဆိုင်ရာသဒ္ဓါကျမ်းများ၌ ရှိပါ။] ဇနပဒစာရိကံ၊ ဇနပုဒ် ဒေသစာရိကို။ ဝါ၊ ဇနပုဒ်၌ လှည့်လည်ခြင်းကို။ ပက္ကမိံ သူ၊ ဖဲသွားကုန်ပြီ။ ဤသို့ ပေးလျှင် စာရိကာအရ လှည့်လည်ခြင်းဟူသည် သွားခြင်း၊ ပက္ကမိံ သူအရလည်း သွားခြင်းပင်ဖြစ်၍ ကံနှင့်ကြိယာ အရမပြားသောကြောင့် အအောဒတောဒ္ဓပစာရ ကြိပါ။ [ပုဒ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ ဒုတိယအုပ်၌ ပြထားပြီ။]

တို့၌ လှည့်လည်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဇနပုဒ်ဝယ် လှည့်လည်အပ်သော အရပ်သို့။ ပက္ကမိံ သု၊ ဖဲသွားကုန်ပြီ။ (ကြွသွားကုန်ပြီ။)

၈၉။ ။ ဓတန ခေါ် ပန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ (ရဟန်းတို့ ဇနပုဒ် ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြရာ ထိုအခါ၌။) ဇမ္ပုဒိပေ၊ ဇမ္ပုဒိပ်၌။ (ဇမ္ပုကျွန်း၌။) စတုရာသီတိ အာဝါသ သဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတိုက်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ [ကျောင်းတိုက်တခုလျှင် ရဟန်းပေါင်း တသောင်းနှစ်ထောင် ခန့်ရှိသော ကျောင်းတိုက်ကြီးများတည်း။] ဟိ၊ ဆက်ဦးအံ့။ [တနည်း၊ ဟိကို အနက်မရှိဟု မှတ်ပါ။] ဧကမ္ပိ ဝဿေ၊ တနှစ်သည်။ နိက္ခန္တေ၊ ထွက်သွားလတ်သော်။ (လွန်သွားလတ်သော်။) ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ သဒ္ဓါ၊ အသံကို။ အနုဿာဝေသံ၊ အဆင့်ဆင့် ကြားသိစေကြကုန်ပြီ။ (ကြွေးကြော်ကြကုန်ပြီ။) (ကိံ။)

မာရိယာ၊ အရှင်ဘုရားတို့။ ဧကံ ဝဿံ၊ တနှစ်သည်။ နိက္ခန္တေ၊ ထွက်သွားပါပြီ။ (လွန်သွားပါပြီ။) ဒါနိ၊ ၌။ ပဉ္စဝဿာနိ၊ ငါးနှစ်တို့သည်။ ယေသာနိ၊ ကြွင်းကျန်ပါကုန်၏။ ပဉ္စန္တံ ဝဿာနံ၊ တို့၏။ အစ္စယေန၊ ၌။ ဗန္ဓုမတိ၊ သော။ ရာဇောနိ၊ သို့။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသာယ၊ ငှာ။ ဥပသကံ မိတဗ္ဗာ၊ ပါ၏။ (ချဉ်းကပ်တော်မူပါ။) ဣတိ (အနုဿာဝေသံ။) ဒိသု ဝဿေသု၊ တို့သည်။ နိက္ခန္တေသု၊ ကုန်လတ်သော်။ ပ။ စတုသု ဝဿေသု နိက္ခန္တေသု။ ပ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသာယ။ [ပါဠိတော်၌ ပေယျာလ မြုပ်ထားသည်။]

၁။ တနည်း။ ။ ဇနပုဒ်စာရိကံ၊ ဇနပုဒ်ဝယ် လှည့်လည်အပ်သော အရပ်သို့။ ပက္ကမိံ သု။ ဤသို့ပေးလျှင် စရိယတေတိ စာရိကာ။ [စရ+ကံဟော ဣ။] ဇနပဒေ သု+စာရိကာ ဇနပဒစာရိကာ ဟု ပြု၍ လှည့်လည်အပ်သော ခရီးခြံရံသောကြောင့် အဘေဒေါဘေဒူပစာရ ကြိယမလိုတော့။

၂။ မာရိယာ။ ။ နတ် မြဟွာတို့သည် မိမိတို့အချင်းချင်း ပြောရာ၌ “မာရိယ” ဟု သုံးစွဲရိုး ရှိ၏။ သစေ ခေါ် မာရိယာ ဒေဝါနံ သင်္ဂါမဂတာနံ (စသည်)-ဓဇပု သုတ်တော်။ ရဟန်းများနှင့် ပြောကြရာ၌လည်း ထိုအတူသုံးစွဲ၏။ ဧဟိ ခေါ် မာရိယ မောဂ္ဂလ္လာန၊ (စသည်)-မူလပဏ် ၄-ဝပ် ၇-သုတ်။ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက် ရာ၌လည်း ထိုအတူပင်တည်း။ သက္ကပဉ္စသုတ်လာ စကားများနှင့် အာဇာနည်ယ လုတ်လာ စကားများကို သတိပြုပါ။ [အခြားစကားများဖြင့်လည်း ပြောပါသေး၏။]

အမ္ပာ။ ။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓိရန် (နာယုဒ္ဓိရန်) နတ်တို့က သံဃာများအား လျှောက် ထားကြပုံကို ဤပါဠိတော်လာ အတိုင်း ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ ဖွင့်ပြ ထားသည်။

ဆသု ခေယေသု နိက္ခန္ဓေသု။ပ။ အနုဿာဝေသံ။ (ကိံ။) မာရိသာ၊
 တို့။ ဆဗ္ဗဿာနိ၊ ခြောက်နှစ်တို့သည်။ နိက္ခန္ဓာနိ၊ ပါကုန်ပြီ။ ဒါနိ၊ ဌ။
 ဗန္ဓုမတိ ရာဇဓာနိ၊ သို့။ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသာယ၊ ၄။ ဥပသကမိတုံ၊
 ၄။ သမယော၊ အခါပါတည်း။ ဣတိ (အနုဿာဝေသံ။) ဘိက္ခဝေ။
 အထ ခေါ၊ ဌ။ (နတ်တို့က အဆင့်ဆင့် ကြွေးကြော်ကြရာ ထိုအခါ၌။)
 တေ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ အပေကစ္စေ၊ အချို့သော ရဟန်းတို့သည်။ (တချို့
 က။) သကေန၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ တန်ခိုး အာနုဘော်
 ဖြင့်လည်းကောင်း။ အပေကစ္စေ။ ဒေဝတာနံ၊ တို့၏။ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန၊
 ဖြင့်။ [ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန ကား ကရိုက်။] ကောဟေနေဝ၊ တရက်တည်း
 ဖြင့်သာ။ [ကြိယာပဝဂ္ဂ။]။ပ။ဥပသကမိသု။

၉၀။ ။ဘိက္ခဝေ။ တကြ၊ ထို အခါ၌။ (ရဟန်းတို့ စည်းဝေးပြီးရာ
 ထိုအခါ၌။) ဝိသယိ။ပ။ဘိက္ခုသံဃေ၊ ရဟန်းအပေါင်း၌။ ဝေ၊ သို့။ ပါတိ
 မောက္ခံ၊ ပါတိမောက်ကို။ ဥဒ္ဓိသတိ၊ ရွတ်ပြတော်မူ၏။ (ကိံ။) ခန္တိ
 ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ။ပ။ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနန္တိ၊ ဟူ၍။ (ဥဒ္ဓိသတိ။)
 [ဤဂါထာ သုံးပုဒ်သည် ဘုရားရှင် အဆူဆူတို့ ရွတ်ပြတော် မူရိုးဖြစ်သော
 ဩဝါဒပါတိမောက်တည်း။]

(၁) တိတိက္ခာ၊ မိမိကသာ အရာရာဝယ် အသာမစ် အနာ
 ခံခြင်းဟူသော။ ခန္တိ၊ စွပ်စွဲစော်ကား ချမ်းပူများကြောင့် စိတ်
 အားမထန် သည်းခံခြင်းသည်။ ပရမံ တပေါ၊ အကျင့်တရား များ
 အပြားထက် ထူးခြားလွန်တင့် အသာဆုံး အကျင့်ပေတည်း။ ဗုဒ္ဓါ၊
 ဂင်္ဂါသဲတူ ပွင့်တော်မူသည့် ဆူဆူထွတ်ထား မြတ်ဘုရားတို့သည်။
 နိဗ္ဗာနံ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာမှန် အေးနိဗ္ဗာန်ကို။ ပရမံ၊
 သန္တ ပဏိတ နိပုဏနှင့် သီဝ ခေမံ ဂုဏ်လျှံ လွှမ်းဖုံး အသာ
 ဆုံးဟူ၍။ ဝါ၊ မဂ်ဖိုလ်ရှစ်တန် ဓမ္မက္ခန်ထက် ကဲလျှံလွှမ်းဖုံး အသာ
 ဆုံးဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ ရတနသုတ်လာ မြတ်သစ္စာဝယ် သေချာထုတ်
 'ဖော် ဟောပြတော်မူကြကုန်၏။ (ရတနသုတ်ဝယ် ခယ် ဝိရာဂံ

၁။ နိဗ္ဗာန် ပရမံ ဒေန္တိ။ ။ဝါန (တဏှာ) မှ ထွက်မြောက်တတ်သော နိဗ္ဗာန်သည်
 သန္တ၊ ငြိမ်သက်။ ပဏိတ၊ စွန့်မြတ်။ နိပုဏ၊ သိမ်မွေ့။ သီဝ၊ အေးမြ။ ခေမ၊ ဘေး
 မရှိဟူသော အလုံးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဘယ်တရားနှင့်ယှဉ်ယှဉ် အသာဆုံးဟု
 ဘုရားရှင်တို့ ဟောတော်မူကြသည်။ [သင်္ခတဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်ဘို့ထက် မြတ်ပုံကို
 အင်္ဂုတ္တရ ပထမပဏ် ၄-ဝဂ်၊ ၄-သုတ်တို့ကြည့်၍ သိပါ။]

အစရှိသောဂါထာဖြင့် နိဗ္ဗာန်တရားကို အမြတ်ဆုံးဟု ဟောတော် မူထားသည်။]

ပရူပသာတီ၊ ရှင်လူအများ ကိုယ်နှုတ်အားဖြင့် ထိပါးပုတ်ခတ် ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော၊ ခေါ်သကဲ့ဖြုတ် မနှင်ထုတ်သဖြင့် အဟုတ်အစစ် ပဗ္ဗဇိတ မဖြစ်နိုင်ချေ။ ပရံ၊ ကိုယ်မှ တပါး ရှင်လူများတွင် သနားဖွယ်ရာ အဖြာဖြာကို။ ဝိဟောဋ္ဌ ယန္တော၊ ကရုဏာကင်း မေတ္တာရှင်း၍ နှိမ်နင်းပုတ်ခက် ညှဉ်းဆဲ တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သာမဏော၊ ကိလေသာငြိမ်းအေး အပူ ဝေးမှ ခေါ်ဆိုရသည့် သမဏ အစစ်သည်။ န ဟောတီ၊ သမဏ အမှန် သူဝန်ခံလည်း ကော်စစ်စစ် မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။

အနက်ကျဉ်း။ ။(၁) တိတိက္ခာ၊ အရာရာဝယ် အနာခံခြင်း ဟူသော။ ခန္တီ၊ သည်းခံခြင်းသည်။ ပရမံ၊ မှန်မြတ်သော။ တပေါ၊ အကျင့်တည်း။ ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ပရမံ၊ အမြတ် ဆုံး ဟူ၍။ ဝဒန္တိ၊ ဟောတော်မူကုန်၏။ ပရူပသာတီ၊ သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော၊ ပဗ္ဗဇိတ အစစ် မဖြစ်နိုင်။ (ရဟန်းအစစ် မဖြစ်နိုင်။) ပရံ၊ သူတပါးကို။ ဝိဟောဋ္ဌ ယန္တော၊ ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သာမဏော၊ သမဏအစစ် သည်။ (ရဟန်းအစစ်သည်။) န ဟောတီ၊ မဖြစ်နိုင်။

(၂)။ ။သဗ္ဗပါပဿ၊ ယုတ်မာသောသူမ်း ဟော့ရမ်းသမှု အကုသိုလ်အစုစုကို။ အကရဏံ၊ လုံးဝပြောင်စင်အောင် ရှောင်ကြဉ် သမှု မပြုမလုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ကုသလဿ၊ ကာမ မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ်ခေါ်မည် အလီလီပွား ကုသိုလ်တရားကို။ ဥပသမ္ပဒါ၊ တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်ထက်မြင့်အောင် မလင့်ပုံသေ ပြီးစီးစေခြင်းသည် လည်းကောင်း။ သစိတ္တပရိယောဒါပနံ၊ မိမိစိတ်ရင်း ပုတ်သစ်ဝင်း သည့် ခရုသင်းအနေ ဖြူစင်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ တေ၊ အကုသိုလ် ကွင်း ကုသိုလ်သွင်း၍ စိတ်ရင်းစင်ရိုး ဤ ၃-မျိုးသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဂင်္ဂါ သံတူ ပွင့်တော်မူသည့် ဆူဆူထုတ်ဆား မြတ်ဘုရားတို့၏။ သာသနံ၊ လိုရင်းနှုန်းပြု ထုံးအရဖြင့် သုံးကြပစေ ဆုံးမတော်မူချက်ပါပေတည်း။

အနက်ကျဉ်း။ ။(၂) သဗ္ဗပါပဿ၊ အလုံးစုံသောအကုသိုလ် ကို။ အကရဏံ၊ မပြုမကျင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ကုသလဿ၊ စတုတ္ထမကကုသိုလ်ကို။ ဥပသမ္ပဒါ၊ ပြီးစေခြင်းသည် လည်းကောင်း။ သစိတ္တပရိယော ဒါပနံ၊ မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်း

သည်လည်းကောင်း။ ဧတံ၊ ဤသုံးမျိုးသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဘုရားရှင်တို့၏။ သာသနံ၊ အဆုံးအမတော်တည်း။ [ပထမပါဒဖြင့် သီလသံဝရဒုတိယဖြင့် လမထဝိပဿနာ တတိယဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုပြု၏။]

(၃)။ ။ အနုပဝါဒေါ၊ သူတပါး၌ ဖြစ်ပွားတတ်လင့် ပြုအကျင့်ကို နှုတ်ဖြင့်ရှဲ့ရှဲ့ မကဲ့ရွံ့ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အနုပဿာတော၊ ရှင်လူအများ ကိုယ်စိတ်အားဖြင့် ထိပါးသတ်ညှဉ်း မဖျက်ဆီးခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ပါတိမောက္ခော၊ ဝိနည်းပိဋကတ် အရုပ်ရုပ်ဝယ် ပညတ်ထုတ်ဖော် ပါတိမောက်ပါဠိတော်၌။ သံဝရော စ၊ သဒ္ဓါတရား သတိထား၍၊ ကြီးမားလွန်မင်း စောင့်စည်းခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဘတ္တသ္မိံ၊ မစားကြလျှင် သက်မရှင်၍ နေ့စဉ်စားရဆွမ်းပစ္စည်းဟူသော အာဟာရ၌။ မတ္တညူတာ စ၊ ခံယူသောခါစားသုံးရာဝယ် ကိုယ့်မျှာ လိုသမျှ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို သိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ပန္နဉ္စ သယနာသနံ၊ ရှင်လူသီးသီး အရောက်နည်းသည့် တိုက်ကြီးစွန်းဖျားတောဒုရကျောင်းများဝယ်တပါး တည်းပျော် မွေ့လျော်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အဓိစိတ္တော၊ ဝိပဿနာအခြေခံ သမာပတ်စျာန်နှင့် ရှစ်တန်ဖိုလ်မဂ် အလွန်ထက်သော စိတ်ကောင်းစိတ်မြတ်၌။ အာယောဂေါ စ၊ ယနေ့နက်ဖြန် ရမည့်ဟန်ဖြင့် မှန်မှန်ကြီးကုတ် အားထုတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဧတံ၊ အနုပဝါဒစသည်အပြား ဤခြောက်ပါးသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ၊ တို့၏။ သာသနံ၊ တည်း။ အနုကံကျဉ်း။ ။ (၃) အနုပဝါဒေါ၊ နှုတ်ဖြင့် မစွပ်စွဲခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အနုပဿာတော၊ ကိုယ်စိတ်ဖြင့် မညှဉ်းဆဲ မနှိပ်စက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ပါတိမောက္ခော၊ ပါတိမောက္ခ သီလ၌။ သံဝရော စ၊ စောင့်စည်းခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဘတ္တသ္မိံ၊ ဆွမ်း၌။ (ဆွမ်းဖြင့်သတ်မှတ်အရုပ်ရုပ်သော ပစ္စည်း၌။) မတ္တညူတာ စ၊ ခံယူသုံးဆောင်ခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို သိသူ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ပန္နံ၊ အစွန်အဖျားကျ၍ ဆိတ်ငြိမ်သော။ သယနာသနံ စ၊ အိပ်ရာနေရာကျောင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အိပ်ရာနေရာကျောင်း၌ နေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အဓိစိတ္တော၊ ဝိပဿနာ၏အခြေခံဖြစ်သော လွန်ကဲသောသမာပတ်စိတ်၌။ ဝါ၊ မဂ်ဖိုလ်စိတ်၌။ အာယောဂေါ စ၊ လွန်စွာကြီးကုတ် အားထုတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဧတံ၊ ဤခြောက်မျိုးသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ။

ဒေဝတာရာဇန

၉၁။ ဘိက္ခုဝေ။ အဟံ၊ သည်။ ကေ၊ တပါးလော။ သမယံ၊ အခါ
၌။ [ကေမိဒါယန္တိ ကေ+အဟံ၊ ဣဒံ သဒ္ဓေါ နိပါတ်မတ္တံ။-ဋီကာ။] ဥက္ကဋ္ဌာယံ၊
ဥက္ကဋ္ဌာမြို့၌။ ဝါ၊ ဥက္ကဋ္ဌာမြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ သုဘဂဝိနေ၊ သုဘဂမည်
သော တော၌။ သာလရာဇမူလေ၊ တော၏အရှင်ဖြစ်သော သစ်ပင်ကြီး၏
အနီးအောက်၌။ ဝါ၊ တောစိုးသစ်ပင်ကြီး၏ အနီးအောက်၌။ ဝိဟရာမိ၊
နေတော်မူ၏။ [သာလရာဇမူလေတံ ဝနပုတိဇေဋ္ဌကဿ မူလေ။-အဋ္ဌကထာ။]

ဘိက္ခုဝေ။ တဿ မယံ။ ပ။ ဥဒပါဒိ။ (ကိံ ။) [၅၆-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] မယာ၊
သည်။ သုဒ္ဓါဝါသေဟံ၊ သုဒ္ဓါဝါသ ဘံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ သုဒ္ဓါ
ဝါသ မည်ကုန်သော။ ဒေဝဟံ၊ ဗြဟ္မာတို့ကို။ အညတြ၊ ကြည့်၍။ ယော၊
အကြင် သတ္တာဝါသကို။ ဒိဃေန၊ ရှည်စွာသော။ ဣမိနာ အဒ္ဓုနာ၊ ဤ
ကာလဖြင့်။ အနာဝတ္ထပုဗ္ဗော၊ ရှေး၌မနေအပ်။ ဝါ၊ မနေအပ်ခဲ့ဘူး။ သော
သတ္တာဝါသော၊ သည်။ ဝါ၊ ထိုသတ္တာဝါသ၏ တည်ရာ ဘုံ၌နည်း။ န
သုလဘရူပေါ၊ လွယ်ကူစွာရအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောမရှိ။ [သုလ
ဘံ၌ ဘာဝ ပဓာန ဘာဝလောပ ကြံပါ။] ဝါ၊ လွယ်ကူစွာရခြင်း သဘော
မရှိ။ အဟံ ယေန သုဒ္ဓါဝါသ ဒေဝါ (သန္တိ။) တေန၊ သို့။ ယံနုန ဥပသင်္က
မေယံ။ အကယ်၍ သွားရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံ
တော်ဖြစ်ပြီ။

ဘိက္ခုဝေ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (အကြံတော်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) အဟံ။
(ပါတု ရဟောသိ-၌ စပ်။) သေယျထာပိ နာမ။ ပ။ ပါတုရဟောသိ။
[၆၆-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ဘိက္ခုဝေ။ တသ္မိံ ဒေဝနိကာယေ၊ ထို အဝိဟာဗြဟ္မာ
အပေါင်း၌။ အနေကာနိ၊ တထောင်မက များစွာကုန်သော။ ဒေဝတာ
သဟဏာနိ၊ ဗြဟ္မာအထောင်တို့သည်လည်းကောင်း။ အနေကာနိ၊ တသိန်း
မကများစွာကုန်သော။ ဒေဝတာ သတသဟဏာနိ၊ ဗြဟ္မာအသိန်း တို့သည်
လည်းကောင်း။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ အဟံ (အတ္ထိ။) တေန၊ သို့။
ဥပသင်္ကမိ သူ။ ပ။ မံ၊ ကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ကေမန္တံ၊ သင့်တင့်
လျောက်ပတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌။ အဋ္ဌသု၊ တည်ကုန်ပြီ။ ကေမန္တံ၊
၌။ ဌိတာ၊ တည်ပြီးကုန်သော။ တာ ဒေဝတာ၊ ထိုဗြဟ္မာတို့သည်။ မံ၊
ကို။ တေ၊ ဤကားကို။ အဝေါစုံ၊ လျောက်ကုန်ပြီ။ (ကိံ ။) ☸

အမှာ။ ။ ဣတော သော မာရ်သာ မှစ၍ ရာဇောနိ အဟောသိ တိုင်အောင်
သော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပုဒ်စဉ် နိပါတ် ၄၊ ၅-စသည်၌ ရေးခဲ့ပြီ။ ဘိက္ခုဝေ

နေရာဝယ် “မာရိသာ၊ မြတ်စွာဘုရား။” ဟု ရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ထို၌ ပါဠိတော် အသွားတမျိုးရှိ၍၊ ဤ၌ ပါဠိတော် အသွားတမျိုးရှိသည်ကိုလည်းကောင်း သတိပြုပါ။

မာရိသာ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝိပဿိဿ။ ပ။ ဘဂဝတော၊ ဇါ။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ (ဒီပုံဒီနည်း။) အတိန်ကမ္မနံ၊ တောထွက်တော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဧဝံ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ရဟန်းအဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဧဝံ။ ပမာနံ၊ တရားအားထုတ်တော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း။ (ဘုရားဖြစ်ရန် ကျင့်တော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း။) ဧဝံ။ အဘိသမ္မောဓိ၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဧဝံ။ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ၊ ဓမ္မစကြာကို ဖြစ်စေတော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း။ (ဟောတော်မူခြင်းသည်လည်းကောင်း။) အဟောသံ၊ ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။ မာရိသာ။ ဧက မယံ၊ ထို တပည့်တော်တို့သည်။ ဝိပဿိမ္မိ၊ သော။ ဘဂဝတိ၊ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌။ ဗြဟ္မစရိယံ။ စရိတွာ၊ ကျင့်ပြီး၍။ ကာမေသု၊ တို့၌။ ကာမတ္ထန္တံ၊ လိုချင်တတ် နှစ်သက်တတ်သော ရာဂကို။ ဝိရာဇေတွာ၊ တတ်မက်ခြင်းကင်းစေ၍။ ဣဓ၊ ဤ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံသို့။ ဥပပန္နာ၊ ကပ်ရောက်ပါကုန်ပြီ။ [ဣဓ၊ ဤ။ ဥပပန္နာ၊ ဖြစ်ပါကုန်ပြီ။ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] ဣတိ (အဝေါစုံ။)

အမှာ။ ။ဝိပဿိဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်၌ ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်ခဲ့ကြသော အဝိဟာဘုံသား၊ ဗြဟ္မာများက လျှောက်ကြသည်။ ထို့အတူ သိဒ္ဓိစသော ဘုရားရှင်တို့၏ သာသနာတော်၌ ဗြဟ္မစရိယကျင့်ခဲ့ရသော ဗြဟ္မာများကလည်း မိမိတို့ဘုရားရှင်၏ အကြောင်းကို လျှောက်ကြသည်။ [ပါဠိတော်၌ ချုံးထားပါသည်။]

ထို့နောက်၊ မိမိတို့ဝေါတမဘုရားရှင်၏ သာသနာ၌ ဗြဟ္မစရိယ ကျင့်ခဲ့ရသော ဗြဟ္မာများကလည်း ဝေါတမဘုရားရှင်၏အကြောင်းကို လျှောက်ကြသည်။ ထို ဝါကျများ၏အနက်ကို ရေးခဲ့ပြီ။

၉၂။ ။ဘိက္ခဝေ။ အထ ခေါ၊ ဤ။ (အဝိဟာဗြဟ္မာများက လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ။) အဟံ။ အဝိဟေဟိ၊ အဝိဟာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အဝိဟာမည်ကုန်သော။ ဒေဝေဟိ၊ တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ ဤ။ အတပ္ပါ၊ အတပ္ပါတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အတပ္ပါ မည်ကုန်သော။ ဒေဝါ (သန္တိံ။) တေန၊ သို့။ ဥပသကံမိံ၊ ကြွတော်မူပြီ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ ဣဓပပန္နာတိ ဟိုင်အောင်သော ပုဒ်တို့၏အနက်သည် လွယ်ပြီ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါဠိတော်အစဉ်ကြည့်၍သိပါ။

၉၃။ ။အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာတို့က မိမိတို့ ဝေါတမဘုရားရှင်၏ အကြောင်းအရာကို လျှောက်သည်။ အနက်လွယ်ပြီ။

၉၄။ ။ဘိက္ခုဝေ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ယသျာံ ဓမ္မဓာတုယာ
 ။ပ။ ဣတိ ပိ။ တထာဂတသေဝံ၊ သည်ပင်။ သော ဓမ္မဓာတု၊ ကို။ သပ္ပုဋ္ဌိ
 ဝိဒ္ဓါ၊ ပြီ။ [၁၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ဤ ဘိက္ခုဝေ စသောစကားတော်ဖြင့်
 ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော ဘုရားရှင်တို့၏ အကြောင်းအရာကို ကိုယ်တော်
 တိုင် သိကြောင်းကို နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်။]

ယေန၊ အကြင် လျှောက်အပ်သော အကြောင်းအရာကြောင့်။ တထာ
 ဂတော။ပ။ဣတိ ပိ။ ဒေဝတာ ပိ၊ တို့သည်လည်း။ တထာဂတဿ၊ အား။
 တေမတ္ထံ အာရောစေသံ။ [၁၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ဤစကားဖြင့် နတ်တို့က
 လျှောက်ကြောင်းကို နိဂုံးအုပ်တော်မူသည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။
 [၁၅-နံပါတ်ဝယ် ပါခဲ့သော ဘဂဝါ တေဒဝေါစ - ၌ အခေါစ - ဝယ်
 ပြန်လှည့်ပါ။]

ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ [၁၆-နံပါတ်၌ ပါခဲ့သော
 ဣတော သော ဘိက္ခုဝေ အစ၊ ဣတိ ပိ တိုင်အောင်သော စကားတော်ကို။]
 အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ တေ ဘိက္ခု။ တို့သည်။ အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ် ရှိ
 ကုန်သည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။) (ဟုတွာ။) ဘဂဝတော၊ ။
 ဝါ၊ သည်။ ဘာသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်ကို။ (မဟာပဒါ
 န သုတ်တော်ကို။) အဘိနန္ဒု၊ ဝေမေတံ ဘဂဝါ ဝေမေတံ သုဂတ ဟု
 ဦးထိပ်တင်ထား လွန်လေးစားလျက် နှစ်သက်ကြကုန်ပြီ။ [အဘိနန္ဒ-သဒ္ဓါ အနု
 မောဒန အနက်ဟော။] ဝါ၊ အားရနှစ်သက် ရှင်အားတက်လျက် လက်ခံ
 ကြကုန်ပြီ။ [သမ္ပုဋ္ဌိစွန အနက်ဟော။] ဣတိ၊ သို့။ (သုတ်၊ နာယမုတ်သား
 ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) [ဝေ မေ သုတ် မှ ကိံ၏ အမေးကို ဖြေသည်။]
 ဣတိ၊ မဟာပဒါနသုတ်အပြီးတည်း။ [ဣတိ တလုံး အကျေကြံပါ။]

ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော။ (ပထမ ဖြစ်သော။) မဟာပဒါနသုတ္တံ၊ သည်။
 နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

၁။ အဘိနန္ဒု။ ။ဝေ မေတံ ဘဂဝါ ဝေမေတံ သုဂတာတိ မတ္တကေန သမ္ပုဋ္ဌိစွနာ
 အနုမောဒိံ သု စေဝ သမ္ပုဋ္ဌိစွနံ သုစာတိ အတ္ထော။-ဝိနယဟောဝဂ္ဂ- အနုတ္တလက္ခဏ
 သုတ္တံ၊ သာရတ္ထ။

၂-မဟာပဒါနသုတ္တ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ

၉၅။ ။ ဧဝံ မေ သုတံ။ [မဟာပဒါနသုတ် နိဿယ အစတုန်းကအတိုင်း ဆိုပါ။ မဟာပဒါနသုတ္တံ-နေရာ၌ မဟာပဒါနသုတ္တံ-ဟု ထည့်ရုံသာ ထူးပါ သည်။] ဧကံ သမယံ။ အဂဝါ။ သည်။ ကုရူသု။ ကုရူအမည်ရသော ဇန ပုဒ်၌။ [“ကုရူ”ဟု ဗဟုဝုစံ နာမည်အားဖြင့် ထင်ရှားသော ဇနပုဒ်၌။ ဝါ။ ကုရူတိုင်း၌-ဟူလို။] ကမ္မာသမ္ပေ နာမ၊ ကမ္မာသမ္ပေမည်သော။ ဝါ။ ပြောက်ကျားသော ခြေရှိသော ပေါရီသာဒကို ဆုံးမအပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်

၁။ ကုရူသု။ ။ ကုရူဟူသည် ဇနပုဒ် (တိုင်း) ကို အစိုးရသော မင်းသားတို့၏ အနွယ်အားဖြင့် ရအပ်သော နာမည်ရင်းတည်း။ ထိုမင်းသားတို့၏ နေရာဖြစ်သော ဇနပုဒ်ကိုလည်း (ဌာနီမင်းသားတို့၏ကုရူ-ဟူသောအမည်ကို ဌာနဇနပုဒ်၌ တင်စား၍) ရှဋ္ဌိ သဒ္ဓါအဖြစ်ဖြင့် ကုရူဟုပင် ဗဟုဝုစံဖြင့် ဆိုထားသည်။ ဇနပုဒ်တခုတည်းပင် ဖြစ် လင့်ကစား မင်းသားအများ၏ ကုရူဟူသော ဗဟုဝုစံနာမည် အတိုင်းပင် သူတို့၏ နေရာအရပ်ကိုလည်း “ကုရူ”ဟု ဆိုထားအပ်သည်-ဟူလို။ [အကျယ်ကို ကစ္စည်း တာသာဒီကာ ဣရာဂါတသေဒ-သုတ် အဖွင့်၌ ပြထားပြီ။]

တနည်း။ ။ မန္ဒာတု စကြာမင်း လက်ထက်၌ စကြာရတနာဖြင့် လေးကျွန်းလုံး ကို လှည့်လည်သောအခါ အရှေ့ကျွန်း အနောက်ကျွန်း မြောက်ကျွန်းသားတို့ လိုက် လာလေရာ ထိုသူတို့အား နေဗ္ဗိရာ ဇနပဒ တခုစီ ပေး၏။ ထိုသူတို့၏ နေရာဇနပုဒ် သည် မိမိတို့၏ ကျွန်းနာမည်အတိုင်း ထင်ရှား၏။ ဥတ္တရကုရူမည်သော မြောက် ကျွန်းမှ လိုက်လာသူတို့၏ နေရာဇနပုဒ်လည်း ကုရူရဋ္ဌ-ဟူသော အမည်ကို ရ၏။ ထိုဇနပုဒ်ကို “ကုရူ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုဇနပုဒ်၌ ပါဝင်သော များစွာသောရွာနိဂုံးတို့ကို အကြောင်းပြု၍ ဇနပုဒ်ကို “ကုရူ”ဟု ဗဟုဝုစံဖြင့် ခေါ်ထားအပ်သည်။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ ကုရူပုဒ်က ဗဟုဝုစံ ဖြစ်သော်လည်း ထို၏ ဝိသေသန ဖြစ်သော ဇနပဒက (ဇာတိသဒ္ဓါဖြစ်သောကြောင့်) “ဇနပဒေ”ဟု ဧကဝုစံသာ ရှိရသည်။ [ဋီကာ။] ဤစကားအရ “ကောသလေသု ဇနပဒေ, ကုရူသု ဇနပဒေ”ဟု ပါဠိ တော်များ ရှိသည်ကို သတိပြုပါ။ အနက်ပေးရာ၌မူ သဒ္ဓါက ဗဟုဝုစံ ဖြစ်စေကာမူ အနက်ဖြစ်သော ဇနပုဒ်က တခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် “ကုရူသု၊ ကုရူမည်သော။ (ကုရူဟု ဗဟုဝုစံအမည်ရသော။) ဇနပဒေ၊ ဋ္ဌ။”ဟု ဆရာတို့ အနက်ပေးတော် မှကြသည်။

ကမ္မာသ ဓမ္မမည်သော။ [တနည်း] ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ၊ ငါးပါး သီလတရား ပြောက်ပြောက်ပြက်ပြက် ရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် ကမ္မာသဓမ္မမည်သော။ ကုရုနံ၊ ကုရုတိုင်းသုတိုင်းသားတို့၏။ နိဂမော၊ နိဂုံးသည်။ (အတ္ထိ။) (တံ၊ ထို ကမ္မာ သဓမ္မ နိဂုံးကို။ ဂေါစရဂါမံ၊ ဆွမ်းခံရွာကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။) ဝိဟရတံ၊ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

အထခေါ၊ ဌ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ကုရုတိုင်း၊ ကမ္မာသဓမ္မနိဂုံးဝယ် သီတင်း သုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ယေန၊ ဌ။ ဘဂဝါ။ (အတ္ထိ။) ဇတန၊ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကံမိ၊ သွား ပြီး။ ဥပသကံမိတွာ၊ (ရောက်ရာ အရပ်မှတစ်ဆင့် သာ၍နီးကပ်သော အရပ်သို့) သွားပြီး၍။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ဧကမန္တံ၊ သင့် တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့၌ ထိုင်နေသည် မည်လောက်အောင်။ (တနည်း) ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌။ နိသီဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။ ဧကမန္တံ၊ အောင်။ ဝါ၊ ဌ။ နိသိန္ဒော၊ ထိုင်နေပြီးသော။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဧတံ၊ ဤ စကားကို။ အဂေါစ၊ လျှောက်ပြီ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်သနည်း။)

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား၊ အတ္ထရိယံ၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချိုးထိုက် ပါပေစူ။ ဘန္တေ၊ အတ္ထုတံ၊ မဖြစ်စဘူး ထူးဆန်းပါပေစူ။ ဘန္တေ၊ ယာဝ၊ အတိုင်းအရှည်ကို လွန်၍သာ။ ဝါ၊ အလွန်ပင်။ အယံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ၊ ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်။ ဂမ္ဘီရာ စ၊ နက်နဲလည်း နက်နဲပါ၏။ ဂမ္ဘီရာဝ ဘာသော စ၊ နက်နဲသည်ဖြစ်၍လည်း ထင်လာပါ၏။ (နက်နဲသည်ဟုလည်း

၁။ ကမ္မာသဓမ္မံ။ပ။နိဂမော။ ။ [ကမ္မာသဓမ္မ အမည်ရပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့် ပါ။] ထို ကမ္မာသဓမ္မ နိဂုံး၌ ဘုရားရှင်သီတင်းသုံးဖို့ရာကျောင်းမရှိသောကြောင့် “ကုရုသု ဝိဟရတံ ကမ္မာသဓမ္မ နာမ ကုရုနံ၊ နိဂမေ” ဟု သတ္တမိ ဝိဘတ်ဖြင့် ‘မဆိုပဲ ကမ္မာသ ဓမ္မ နာမ ကုရုနံ နိဂမော ဟု ပထမာ ဝိဘတ်ဖြင့် ဆိုသည်။ [“တံ ဂေါစရဂါမံ ကတွာ” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပါဠိသေသ ထည့်သည်။]

၂။ ဧကမန္တံ။ ။ပထမ အနက်ပေးရာ၌ ဘာဝနပုံသက ဟု ခေါ်သော ကြိယာ ဝိသေသနတည်း။ ယထာ။ပ။တထာ နိသီဒိ ကို ကြည့်၍ “ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက် ပတ် တခုသော အရပ် အဖို့၌ ထိုင်နေသည် မည်လောက်အောင်”ဟု ပေးသည်။ ရှေးက “သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ” ဟု အလွယ်ပေးတော်မူကြ၏။ ဒုတိယနည်း၌ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ ကို ကြည့်ပေးသည်။ [ဧကံ-တခုသော+အန္တံ- အဖို့၊ “ယုတ္တံပဒေသေ”ဟု ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ ဝိမတိဖွင့်၏။]

ထင်ရပါ၏။) အထ စ ပန၊ ထို သို့ ဖြစ်ပါလျက်။ မေ၊ တပည့်
တော်၏ (ဉာဏ်၌။) ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ၊ ပေါ်လွင် ပေါ်လွင်သကဲ့သို့။
ဝါ၊ အလွန် ပေါ်လွင်သကဲ့သို့။ ခါယတိ၊ ထင်လာပါ၏။ (ထင်ရှားလာ
ပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ [မာယေဝံ=မာ + ဝေံ။] ဝေံ၊ သို့။ မာ အဝစ၊
မပြောလင့်။ (မပြောနဲ့။)။ပ။ ဂမ္ဘိရာဝဘာသော စ၊ ၏။ အာနန္ဒ။ တေဿ
ဓမ္မဿ၊ ဤ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအရပ်ရပ်ကို။ အနန္တဗောဓော၊ အဖန်
ဖန် မသိခြင်းကြောင့်။ (နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ဟူသော
ဉာဏပရိညာဖြင့် အဖန်ဖန် မသိခြင်းကြောင့်။) အပ္ပဋ္ဌိဝေဓော၊ ထိုးထွင်း၍
မသိခြင်းကြောင့်။ (ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်ဟူသော တိရုဏပရိညာ ပဟာနု
ပရိညာတို့ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်။) [ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ဘာ
သာဠီကား၌ ပြထားပြီ။]

ဝေံ၊ ဤသို့။ (သို့ကလောက်။) အယံ ပဇော၊ ဤ သတ္တဝါအပေါင်းသည်။
တန္တာကုလကဇာတာ၊ ယက်ကန်းသည်တို့၏ ချည်ထွေးကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးသည်
ဖြစ်၍ဖြစ်သည်။ (ယက်ကန်းသည်တို့၏ ချည်ထွေးကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေး နေသည်။)
(တနည်း) တန္တာကုလကဇာတာ၊ ယက်ကန်းသည်တို့၏ ရှုပ်ထွေးသော
ချည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ (ယက်ကန်းသည်တို့၏ ရှုပ်ထွေးသော ချည်လို ဖြစ်
နေသည်။) ကုလာဂဏ္ဍိက ဇာတာ၊ ယက်ကန်းသည်တို့၏ ကစီရေ တင်အပ်

၁။ တန္တာကုလကဇာတာ။ ။တန္တံ ဝိယ အာကုလကဇာတာ။-အဋ္ဌကထာ။ တန္တ
ဟူသည် အဝတ်ယက်ဖို့ရာ ယက်ကန်းစင်၌ ဖြန့်ထားအပ်သော ချည်အမျှားတည်း။
အထားမကောင်းသဖြင့် ကြွက်ကိုက်ထားအပ်သော ထိုချည်ကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေးနေသည်-
ဟူလို။

၂။ တနည်း။ ။တန္တမေဝ ဝါ အာကုလံ တန္တာကုလံ၊ တန္တာကုလံ ဝိယ
ဇာတာ ဘူတာတိ တန္တာကုလဇာတာ။-ဋီကာ။ ယက်ကန်းသည်တို့၏ ရှုပ်ထွေးသော
ချည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဟူလို။

၃။ ကုလာဂဏ္ဍိကဇာတာ။ ။ကုလာဂဏ္ဍိကံ ဝုစ္စတိ ပေသကာရကဋီယသုတ္တံ။-
အဋ္ဌကထာ။ ဝိနနတော (ဖွဲ့ဆက် ချုပ်စပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) “ကုလာ”တိ
ဣတ္ထိလိင်္ဂဝေသန လဒ္ဓနာမဿ တန္တဝါယဿ (“ကုလာ” ဟု ဣတ္ထိလိင်္ဂ၏ အစွမ်းဖြင့်
ရအပ်သော နာမည်ရှိသော ယက်ကန်းသည်၏။) ဂဏ္ဍိကံ နာမ အာကုလဘာဇဝန
။ပ။ခလိတတန္တသုတ္တံ (ချွတ်ယွင်းရှုပ်ထွေးသော ယက်ကန်းချည်။) -ဋီကာ။

သော ချည်ထွေး၏ ရှုပ်ထွေးသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ (တနည်း)၊ ကုလာဂဏ္ဍိက
ဇာတာ၊ စာမ ကလေး၏ ရှုပ်ထွေးသော အသိုက်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ဝါ၊
စာပေါင်းသိုက်နှင့် တူသည်။ မူ၉ ပဗ္ဗဇာတာ၊ ဖြူဆံမြက် ပြိုနိုးမြက်ကဲ့သို့
ဖြစ်သည်။ (ကြီးကျစ်ထားအပ်သော ဖြူဆံမြက် ပြိုနိုးမြက်ကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေး
သည်။) (ဟုတော။) [နာတိဝတ္တတိ-၌ စပ်။]

အပါယ်၊ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းမှ ကင်းသော။ ဝါ၊ သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း
ကောင်းမှုမကင်းသော။ ဒုဂ္ဂတိ၊ ဒုက္ခအပေါင်း၏ လည်းလျောင်းရာ ဖြစ်
သော။ ဝိနိပါတံ၊ သုံးဖြစ်ခြင်းမှ ဖောက်ပြန်ပျက်စီး၍ ကျရောက်ရာ ဖြစ်
သော အပါယ်လေးဘုံကိုလည်းကောင်း။ သံသာရံ၊ အလုံးစုံသော သံသရာ
ကိုလည်းကောင်း။ (ကြွင်းသော ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်တို့၏ မပြတ်ဖြစ်ခြင်း
ကိုလည်းကောင်း။) နာတိဝတ္တတိ၊ မလွန်မြောက်နိုင်။ [“အပါယ်” စသော
သုံးပုဒ်အရ အပါယ် ၄-ဘုံရ၍ “သံသာရံ” အရ ကြွင်းသောလူ နတ် ဗြဟ္မာ
သတ္တဝါတို့၏ သံသရာကို ရသည်။]

၉၆။ ။ အာနန္ဒ။ အတ္တိ ဣဒပ္ပတ္တယာ^၁ ဇရာမရဏန္တိ၊ အတ္တိ ဣဒပ္ပတ္တယာ
ဇရာမရဏံ-ဟူ၍။ ဝါ၊ ဤ မည်သောအကြောင်းကြောင့် ဇရာမရဏသည်
ထင်ရှားရှိသလော ဟူ၍။ ဣတိ၊ သို့။ ဗုဒ္ဓေန၊ မေးအပ်သည်ဖြစ်၍။ သတာ၊
ဖြစ်သောပညာရှိသည်။ (အမေးခံရသော ပညာရှိသည်။) အတ္တိတိ၊ အတ္တိ
ဟူ၍။ ဝါ၊ ထင်ရှားရှိ၏ ဟူ၍။ ဝစနိယံ၊ ပြောဆိုထိုက်သည်။ (ဖြေဆို
ထိုက်သည်။) အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ကိံ၊ ပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ၊ ကိံ ပစ္စယာ
ဇရာမရဏံ-ဟူ၍။ ဝါ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဇရာမရဏသည် ထင်ရှား
ရှိသနည်း ဟူ၍။ ဣတိ၊ သို့။ စေ ဝဒေယျ၊ အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့။
(အကယ်၍ မေးအံ့။) (ဧဝံ သတိ၊ သော်။) ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ၊
ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ-ဟူ၍။ ဝါ၊ ဇာတိ-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်

၁။ တနည်း။ ။ ကုလာနာမ သကုဏိကာ (ကုလာမည်သည် ငှက်မတည်း။)
တဿာ ကုလာဝကော (ရှုပ်ထွေးသော အသိုက်။) - အဋ္ဌကထာ။ ဤအဖွင့်များကိုကြည့်
၍ အနက် နှစ်နည်းပေးပါသည်။ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။

၂။ ဣဒပ္ပတ္တယာ။ ။ ဣတ္ထ အယံ ပစ္စယောတိ ဣဒပ္ပတ္တယော၊ [ဣဒံနှင့် ပစ္စယသည်
အရတူသော ကမ္မဓာရည်း သမာသ်-ဟူလိ။] တသ္မာ ဣဒပ္ပတ္တယာ၊ ဣသ္မာ ပစ္စယာ
တိ အတ္ထော၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ - ဣမသ္မာ နာမ ပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ ဧဝံ
ဝတ္တံဗျော အတ္တိ န ခေါ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယောတိ။ - ဝိကာ။ အဋ္ဌကထာ၌ကား
တမျိုးဖွင့်၏။ ဝိကာ၌ အကျယ်ကြည့်ပါ။

ဇရာမရဏသည် ထင်ရှားရှိ၏ ဟူ၍။ ဣတိသ္မိံ။ ဝစနိယံ သည်။ အထာ
ရာ၏။ [နောက်နောက် ဝါကျများ၌ ဤနည်းမိုး၍ ပေးပါ။] ≡

၉၇။ ။ အာနန္ဒ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမ်ရုပ်
ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝိညာဏံ သည်။ (သမ္ဘဝတံ၊ ဖြစ်၏။) ဝိညာ
ဏ ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ နာမရူပံ (သမ္ဘဝတံ။) [ဤစကားဖြင့် နာမ်ရုပ်နှင့်
ဝိညာဉ်တို့ အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုပုံကို ဟောတော်မူသည်။] ဇာတိပစ္စယာ
ပ။ ဟောတို့။ [မဟာပဒါနသုတ် ၅၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၉၈။ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ဟူ၍။ ဣတိ ဇတံ၊
ဤ စကားကို။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။)
အာနန္ဒ။ တံ ဇတံ၊ ထိုစကားကို။ (ဝေဒိတဗ္ဗံ-၌ စပ်။) ယထာ၊ အကြင်
အကြောင်းကြောင့်။ [ဣမိနာ ပိ ပရိယာယေန-၏ အနိယမစကား။] ဇာတိ
ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဇရာမရဏံ (သမ္ဘဝတံ။) ဣမိနာ ပိ ပရိယာယေန၊ ဤ
အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။ (သိနိုင်၏။)

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။ သဗ္ဗေန၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံအကုန်အစင်။ ဝါ၊ အလုံးစုံသော။ သဗ္ဗထာ၊ အလုံးစုံ
သော အပြားအားဖြင့်။ (အလုံးစုံသော သဘောအားဖြင့်။) သဗ္ဗံ၊ စင်။ ဝါ၊
သော။ ဇာတိသညံ။ ကဿစိ၊ တစုံတယောက်သော သတ္တဝါ၏ (သန္တာန်၌။) ကိမ္မိ
စိ၊ တစုံတခုသော ဘဝ၌။ စ နာဘဝိဿ၊ အကယ်၍ မဖြစ်အံ့။ [အဋ္ဌကထာ
၌ “စ” ကို “ယဒိ” ဟု ဖွင့်သည်။] သေယျထိဒံ၊ ထို သတ္တဝါ ထို ဘဝတို့ဟု
သည် အဘယ်နည်း။

ဒေဝါနံ ဝါ၊ နတ်တို့၏သော်လည်း။ ဒေဝတ္တာယ၊ နတ်အဖြစ်အကျိုး
ငှာ။ (နတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော ဘဝအကျိုးငှာ။)
(ဇာတိ၊ ဇာတိလည်းကောင်း။) [ဒေဝ-နတ်ဟု နာမည်တပ်၍ ပညတ်ထား
အပ်သော သတ္တဝါ၊ ထို သတ္တဝါဟု ပညတ်ဖို့ရန် ဖြစ်သော ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ
ကဋ္ဌတ္တာရုပ်နှင့်တကွ စိတ် စေတသိက် ရုပ်တရားများ ဟူသော ဒေဝတ္တာ ထို
ရုပ်နာမ်တို့၏ အထင်အရှားဖြစ်မှုသည် (ဥပါဒ်မှုသည်) ဇာတိ၊ ဤသုံးမျိုး
ကို သတ်ပြုပါ။]

၈။ သေယျထိဒံ။ ။ ဤပုဒ်၏အနက်ကို ဋီကာဖွင့်အတိုင်း ကထေတု ကမျတာ
ပုစ္ဆံအဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးပါသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ကား တမျိုးဖွင့်၏။ ထို အလို
“သေယျထိဒံ၊ ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ကဿစိ ကိမ္မိ စိ ပုဒ်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို
အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူအံ့။ ဝါ၊ အကျယ်ဝေဖန်တော်မူအံ့” ဟု ပေးပါ။

ဂန္ထဗ္ဗာနံ ဝါ၊ ဂန္ထဗ္ဗနုတ်တို့၏သော်လည်း။ ဂန္ထဗ္ဗတ္တာယ၊ ဂန္ထဗ္ဗအဖြစ်
 အကျိုးငှာ။ (ဇာတိ။) ယက္ခာနံ ဝါ၊ ယက္ခနုတ်တို့၏ သော်လည်း (ဘိလူး
 တို့၏ သော်လည်း။) ယက္ခတ္တာယ၊ ယက္ခအဖြစ်အကျိုးငှာ (ဇာတိ။) ဘူတာနံ
 ဝါ၊ အမှတ်မထား တပါးပါး ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ သော်လည်း။
 ဘူတတ္တာယ၊ ဖြစ်သော သတ္တဝါအကျိုးငှာ။ (ဇာတိ။) [ဒီကာအလို တူ
 တာနံ ဝါ၊ ကုမ္ဘဏ်နုတ်တို့၏ သော်လည်း။ ဟု ဆိုပါ။]

မနုဿာနံ ဝါ မနုဿတ္တာယ (ဇာတိ။) စတုပ္ပဒါနံ ဝါ၊ ခြေလေး
 ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏ သော်လည်း။ စတုပ္ပဒတ္တာယ၊ ခြေလေးချောင်း
 ရှိသော သတ္တဝါအဖြစ် အကျိုးငှာ။ (ဇာတိ။) ပက္ခိနံ ဝါ၊ ငှက်တို့၏
 သော်လည်း။ ပက္ခိတ္တာယ၊ ငှက်အဖြစ်အကျိုးငှာ။ (ဇာတိ။) သရီယပါနံ
 ဝါ၊ မြေ ကင်းစသော သတ္တဝါတို့၏ သော်လည်း။ သရီယပတ္တာယ၊ ငှာ။
 (ဇာတိ။ ဇာတိလည်းကောင်းတည်း။)

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ မုန့်၏။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ ထိုထို သတ္တဝါတို့၏။
 တဒတ္တာယ၊ ထို(ဒေဝ ဂန္ထဗ္ဗ စသော) အဖြစ်အကျိုးငှာ။ ဇာတိ၊ သည်။
 စ နာဘဝိဿ၊ အကယ်၍ မဖြစ်အံ့။ သဗ္ဗသော၊ ကြွင်းမဲ့ညီညီ အလုံးစုံအား
 ဖြင့်။ ဇာတိယာ၊ ဇာတိသည်။ အသတိ၊ မရှိလတ်သော်။ ဇာတိ နိရောဓာ၊
 ဇာတိ၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ (ဇာတိ၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်။) ဇရာမရဏံ၊
 သည်။ ပညာယေထ အပိ နု ခေါ၊ ထင်ရှားရာသေးသလော။ (ထင်ရှား
 ဖြစ်ရာသေးသလော။) ဣတိ၊ ဤသို့မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ ရား။ ဧတံ၊ ဤ
 သို့ ထင်ရှားခြင်းသည်။ (ဤသို့ ဇာတိမရှိပါပဲ ဇရာမရဏ၏ ထင်ရှားဖြစ်
 ခြင်းသည်။) နောဟိ၊ မသင့်ပါ။ (မဖြစ်နိုင်ပါ။)

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဟ၊ ဤလောက၌။ ယဒိဒံ
 (ယာ+အယံ) ဇာတိ၊ အကြင်ဇာတိသည်။ (အတ္ထိ။) ဒေသဝ၊ ဤဇာတိ
 သည်သာ။ ဇရာမရဏဿ၊ ဇရာမရဏ၏။ ဟေတု၊ အကြောင်းတည်း။ ဧတံ
 (ဝေ)၊ ဤ ဇာတိသည်သာ။ (ဇရာမရဏဿ။) နိဒါနံ၊ အပ်နှင်းတတ်သော
 အကြောင်းတည်း။ သေ (ဝေ)၊ သည်သာ။ (ဇရာမရဏဿ။) သမုဒယော၊
 ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းတည်း။ (ဖြစ်ကြောင်းတည်း။) သေ(ဝေ)၊ သည်သာ။
 (ဇရာမရဏဿ။) ပစ္စယော၊ စွဲ၍ ဖြစ်ရာအကြောင်းတည်း။ [နောက်နောက်
 ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာ၌သာရေးပါမည်။]

၉၉။ ။ဘဝပစ္စယာ ဇာတိတိ၊ ဟူ၍။ ဝါ၊ ဘဝဟူသော အကြောင်း
 ကြောင့် ဇာတိဖြစ်၏ ဟူ၍။ ဣတိ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ (မယာ) ဝုတ္တံ။ပ။

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ သဗ္ဗေန၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ စင်။ သဗ္ဗဏှာ၊ အားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ စင်။ ဘဝေါ၊ ကဿဝိ၊ ဧ (သန္တာန်၌)။ ကိမ္မိ၊ စိ၊ ဌံ။ စ နာဘဝိယ၊ အံ့။ သေယျထိဒံ၊ ထိုဘဝဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာမဘဝေါ ဝါ၊ ကာမဘဝသည် သော်လည်းကောင်း။ ရူပဘဝေါ ဝါ၊ သည်သော်လည်းကောင်း။ အရူပဘဝေါ ဝါ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ပ။ ယဒိဒံ ဘဝေါ။

၁၀၀။ ။ ဥပါဒါနပစ္စယာ။ ပ။ ကာမုပါဒါနံ ဝါ၊ ကာမုပါဒါနံသည် သော်လည်းကောင်း။ ပ။ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ ဝါ၊ အတ္တဝါဒုပါဒါနံသည် သော်လည်းကောင်းတည်း။

၁၀၁။ ။ တဏှာပစ္စယာ။ ပ။ ရူပတဏှာ၊ ရူပါရုံ၌ နှစ်သက်တတ်သော တဏှာလည်းကောင်း။ ပ။ ဓမ္မတဏှာ၊ ဓမ္မာရုံ၌ နှစ်သက်တတ်သော တဏှာလည်းကောင်းတည်း။

၁၀၂။ ။ ဝေဒနာပစ္စယာ ။ ပ။ သေယျထိဒံ၊ ထို ဝေဒနာဟူသည် အဘယ်နည်း။ စက္ခုသမ္မာဇာ၊ စက္ခုသမ္မာဇာကြောင့် ဖြစ်သော။ (စက္ခုပသာဒ၌ မှီသော ဖဿစေတသိက်ကြောင့် ဖြစ်သော။) [စက္ခုဝိညာဉ်နှင့် ယှဉ်သော ဖဿ-ဟူလို။] ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်လည်းကောင်း။ ပ။ မနောသမ္မာဇာ၊ မနောသမ္မာဇာကြောင့် ဖြစ်သော။ (မနောဒွါရဟူသော ဘဝင်စိတ်၌ ဖြစ်သော ဖဿကြောင့် ဖြစ်သော။) ဝေဒနာ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ပ။

၁၀၃။ ။ အာနန္ဒ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ဧတံ ဝေဒနံ၊ ဤ ဝေဒနာကို။ (စက္ခုသမ္မာဇာ စသော ဤဝေဒနာကို။) ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ တဏှာ၊ တဏှာသည်။ (သမ္ဘဝတံ။) တဏှံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ ၍။ ပရိယေသနာ၊ ရှာခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတံ။) [ရူပအစရှိသော အာရုံတို့ကို ရှာရသည်။] ပရိယေသနံ ပဋိစ္စ။ လာဘော၊ ရခြင်းသည်။ (ရူပအစရှိသော အာရုံကိုရခြင်းသည်။) (သမ္ဘဝတံ။) လာဘံ ပဋိစ္စ။ ဝိနိစ္စယော၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတံ။) [အလိုရှိအပ်သောအာရုံ အလိုမရှိအပ်သော အာရုံကိုလည်းကောင်း၊ ကောင်း၊ မကောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဤ ပစ္စည်းက ရူပါရုံအတွက်၊ ဤမစ္စည်းက သဒ္ဓ အစရှိသော အာရုံအတွက် ဟုလည်းကောင်း၊ ဤဟာက ဝါ၊ ဤဟာက သူများဖို့ ဟုလည်းကောင်း၊ ဤမျှလောက်ကို စားမည်၊ ဤမျှလောက်ကို သိမ်းထားမည် ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိတက်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ကြံစည်ခြင်းတည်း။]

ဝိနိစ္ဆယံ။ ပဋိစ္စံ။ ရှိ။ ဆန္ဒရာဂေါ၊ အနည်းငယ်နှစ်သက်ခြင်း အကြီး အကျယ်တပ်မက်ခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတိ။) ဆန္ဒရာဂံ ပဋိစ္စံ။ အဇ္ဈောသာနံ၊ ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု သက်ဝင်မျှသိပ် ပြီးဆုံးခြင်းသည်။ ဝါ၊ ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတိ။) [တဏှာ ဒိဋ္ဌိဖြင့် ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်သည်။] အဇ္ဈောသာနံ ပဋိစ္စံ။ ပရိဂ္ဂဟော၊ ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းသည်။ ဝါ၊ သိမ်းဆည်းခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတိ။) [တရားကိုယ်မှာ လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။] ပရိဂ္ဂဟံ ပဋိစ္စံ။ မစ္ဆရိယံ၊ ဝန်တိုခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတိ။) [ဝန်တိုခြင်းဟူသည် မိမိပစ္စည်းကို သူတပါးတို့ မသုံးစွဲစေလိုခြင်း သုံးစွဲမှာ စိုးခြင်းတည်း။ တရားကိုယ်မှာ မစ္ဆရိယ ပြဇာနီးသော ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း။]

မစ္ဆရိယံ ပဋိစ္စံ။ အာရက္ခော၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်။ (သမ္ဘဝတိ။) [တံခါးကိုပိတ်ခြင်း လုံခြုံသောသေတ္တာ စသည်၌ထားခြင်း စသည်များတည်း။ ဋီကာ၌ “အာရက္ခော၊ လေးလေးစားစား စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်” ဟု ဖွင့် ၏။] အာရက္ခာဓိကရဏံ၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဒဏ္ဍာဒါနသတ္တာဒါနကလဟံ ဝိဂ္ဂဟ ဝိဝါဒံ တုဝံ တုဝံ ပေသုည မုသာဝါဒါ၊ တုတ်ကိုကိုင်ရခြင်း ဓားစသောလက်နက်ကိုကိုင်ရခြင်း ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်ထိပါး၍ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုယူခြင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောဆိုရခြင်း နှင့် နှင်ဟု ပြောဆိုရခြင်း ရန်တိုက်ရခြင်း မုသားပြောဆိုရခြင်း ဟူကုန်သော။ အနေကေ၊ တပါးမက များစွာကုန်သော။ ပါပကာ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ အကုသလာ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရားတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ။

၁။ ကလဟ။ ။ ကလဟဟူသည် လက်ကိုကိုင်ဆွဲခြင်း (ကိုယ်ချင်းထိခြင်း) ကိုယ်ချင်းတိုက်ခြင်း စသည်ဖြင့် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ရန်ဖြစ်ခြင်း ဟူသော ကာယ ကလဟ၊ နှုတ်ဖြင့် မကြားကောင်းမနာသာ ထိခိုက်အောင်ပြောဆိုခြင်းဟူသော ဝါစာ ကလဟတည်း။ [ရှေးက “ကလဟ-ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း” ဟု ဘာသာပြန်တော်မူကြ၏။ “ထိခိုက်၍ရန်ဖြစ်ခြင်း” ဟု ဆိုလိုသည်။]

၂။ ဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒ။ ။ ဝိဂ္ဂဟဟူသည် ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဘက်စကား ကို ပြောခြင်းတည်း။ [ရှေးဦးစွာဆန့်ကျင်ဘက်စကားပြောခြင်း-ဟူလို။] ဝိဝါဒဟူသည် နောက်အဖို့၌ဖြစ်သော ဆန့်ကျင်ဘက်စကားကို ပြောခြင်းတည်း။ [နောက်နောက်ဆန့် ကျင်ဘက်စကားပြောခြင်း-ဟူလို။]

အမှာ။ ။ ဤ ဒဏ္ဍာဒါန သတ္တာဒါနစသည်ကား တမျိုးပြီးမှတမျိုး အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ အာရက္ခဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ သော အကုသိုလ်တရားများတည်း-ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်။

[ဇဏ္ဍာဒါန စသည်တို့၏ တရားကိုယ်မှာ ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်
သော ဒေါသမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့တည်း။]

၁၀၄။ ။ ယခုအခါ တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ အစရှိသော အနုလောမ
နည်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော ဒေသနာတော်ကို ပဋိလောမနည်းအားဖြင့်လည်း
သမုဒါစာရတဏှာကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် အာရက္ခာဓိကရဏံ အစရှိသည်
ဖြင့် အားထုတ်တော်မူလျက် ဒေသနာကို နှစ်စေပြီ။

☞ [ဤ(၁၀၄)မှစ၍ (၁၁၁)တိုင်အောင် ဝါကျတို့၌ အနက်ထူးမရှိ၊ (၉၀)
ဝါကျကို နည်းမှီး၍ ပေးနိုင်လောက်ပြီ။]

၁၁၂။ ။ [၉၀-ကိုမှီး၍ အပြည့်အစုံပေးပါ။] သေယျထိဒံ၊ ထို တဏှာ
ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာမတဏှာ၊ ကာမတဏှာလည်းကောင်း။ (ရူပ
အစရှိသော ကာမတို့၌ နှစ်သက်တတ်သော တဏှာလည်းကောင်း။) [ကာမ
ဂုဏ်ဝါးပါး၌ နှစ်သက်သော ထုဂတည်း။] ဘဝတဏှာ၊ 'လည်းကောင်း။
(အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်၏ဟု ဖြစ်သော ဘဝဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော တဏှာလည်း
ကောင်း။) [သဿတဒိဋ္ဌိ တည်း။] ဝိဘဝတဏှာ၊ လည်းကောင်း။ (ပျက်စီး
၏ဟု ဖြစ်သော ဝိဘဝဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော တဏှာလည်းကောင်းတည်း။)
ဥဒ္ဓေသဒိဋ္ဌိ တည်း။ အချုပ်မှူး-ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်သော လောဘကို တဝ
တဏှာ ဝိဘဝတဏှာ ဟုဆိုသည်။]။ပ။

အာနန္ဒ။ တူတိ ခေါ၊ လျှင်။ ဇော၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေဓမ္မာ^၁၊
ဤ တရားတို့သည်။ (ဝဋ္ဋမူလတဏှာ သမုဒါစာရတဏှာ ဟူသော တရား
တို့သည်။) ဒုယေန^၂၊ နှစ်ပါးသော အဖို့အားဖြင့်။ ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာ၌။
ဧက သမော သရဏာ^၃၊ တခုတည်းသော ပေါင်းဆုံရာ ရှိကုန်သည်။ (တနည်း)

၁။ ဓမ္မေဓမ္မာ။ ။ “သေ ပစ္စယော ဥပါဒါနဿ၊ ယဒိဒံ တဏှာ” ဟု (၁၀၁)၌
ဟောတော်မူအပ်ခဲ့သော တဏှာသည် ဝဋ္ဋမူလတဏှာ မည်၏။ [ဝဋ္ဋမူလတဏှာ၊
ဝဋ္ဋ၏ အကြောင်းရင်း ဖြစ်သော တဏှာ။] “တဏှံ ပဋိစ္စ ပရိယေသနာ” ဟု
ဟောတော်မူအပ်သော တဏှာသည် သမုဒါစာရတဏှာ မည်၏။ [သမုဒါစာရ၊
အထင်အရှားဖြစ်သောအားဖြင့် ဧကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ အဆက်မပြတ် ဖြစ်
ပေါ်လာသော တဏှာ။]

၂။ ဒုယေန။ ။ ထို တဏှာ နှစ်မျိုးသည် တစ်မက်တတ်သော လက္ခဏာအား
ဖြင့် တမျိုးတည်းဖြစ်သော်လည်း ဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရအားဖြင့် နှစ်မျိုး-ပြားသော
ကြောင့် “ဒုယေန” ဟု ဟောတော်မူသည်။

၃။ ဝေဒနာယ ဧကသမောသရဏာ။ ။ ဤကာအဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။
ဆိုလိုရင်းမှာ တဏှာနှစ်မျိုးလုံးသည် ဝေဒနာ၌ ပေါင်းဆုံကြရာ ဝေဒနာအားဖြင့်
တခုတည်းသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကြ၊ ဝါ-ဝေဒနာဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကြ (ဝေဒနာ
ကြောင့်) ဖြစ်ကြရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဝိဂ္ဂဟုကို တာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဝေဒနာယ၊ ဝေဒနာအားဖြင့်။ ဧကသမောသရဏာ၊ တခုတည်းသော အကြောင်းရှိကုန်သည်။ ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၁၃။ ။ ဖဿပစ္စယာ။ ပ။ သေယျထိဒံ၊ ထို ဖဿဟူသည် အဘယ်နည်း။ စက္ခုသမ္ပယော၊ စက္ခုသမ္ပယလည်းကောင်း။ ဝါ၊ စက္ခုပသာဒကို မှီသော သမ္ပယလည်းကောင်း။ [စက္ခုဝိညာဉ် စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဖဿတည်း။ သောတ သမ္ပယ စသည်၌လည်း နည်းမှီးသိပါ။]။ ပ။ မနောသမ္ပယော၊ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သော သမ္ပယလည်းကောင်းတည်း။ [အတိတဘဝင် ဘဝင်စလန ဘဝင်ပစ္စေဒတို့နှင့် တကွဖြစ်သော ဖဿတည်း။ ဤ စက္ခု သမ္ပယ စသည်တို့က ဝေဒနာအား ကျေးဇူးပြုပုံကို ဤ ဋီကာ၌လည်း ကောင်း၊ ဝိနည်း မဟာဝါ အာဒိတ္တပရိယာယသုတ်အဖွင့် သာရတ္ထ၌လည်း ကောင်း အကျယ်ပြထားသည်။]

၁၁၄။ ။ နာမရူပ ပစ္စယာ။ ပ။ ဖဿော။ [၉၀-အတိုင်း ပေးပါ။]

(က) ပထမပြဿနာ။ ။ အာနန္ဒ။ ယေဟိ အာကာရေဟိ၊ အကြင် အခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ ယေဟိ လိင်္ဂေဟိ၊ အကြင် အသွင်အပြင်တို့ဖြင့်။ ယေဟိ နိမိတ္တေဟိ၊ အကြင် အမှတ်အသားတို့ဖြင့်။ ယေဟိ ဥဒ္ဓေသေဟိ၊ အကြင် ညွှန်ပြောဆိုထိုက်သော အပြားတို့ဖြင့်။ နာမကာယဿ၊ နာမ်အပေါင်းကို။ (ဝေဒနာ သညာစသော နာမ်အပေါင်းကို။) ပညတ္တိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းသည်။ (ပညတ်ခြင်းသည်။) ဟောတိ။

တေသု အာကာရေသု၊ ထို အခြင်းအရာတို့သည်။ တေသု လိင်္ဂေသု၊ ထို အသွင်အပြင်တို့သည်။ တေသု နိမိတ္တေသု၊ ထို အမှတ်အသားတို့သည်။ တေသု ဥဒ္ဓေသေသု၊ ထို ညွှန်ပြောဆိုထိုက်သော အပြားတို့သည်။ အသတိ၊ မရှိကုန်လတ်သော်။ [အသတိသည် ဝစန ဝိပလ္လာသ။] ရူပကာယေ၊ ရူပ

၁။ အာကာရစသည်။ ။ ဝစနတ္ထကို ဋီကာ၌ကြည့်ပါ။ အာကာရ၊ သိအပ်သော အခြင်းအရာ။ လိင်္ဂံ၊ မထင်ရှားသော အနက်ကို သိစေတတ်သော အသွင်အပြင်။ နိမိတ္တံ၊ သိမှတ်အပ်ကြောင်း အမှတ်အသား။ ဥဒ္ဓေသံ၊ ညွှန်ပြောဆို ထိုက်သော အပြား။ ဤပုဒ်တို့ဖြင့် ဝေဒနာ၏ ခံစားခြင်းသဘော သညာ၏ သိမှတ်ခြင်းသဘော စေတနာစသော သင်္ခါရတို့၏ စေ့ဆော်ခြင်းစသောသဘော ဝိညာဉ်၏အာရုံကို သိခြင်းသဘော လက္ခဏာတို့ကို ပြသည်။

၂။ နာမကာယဿပညတ္တိ။ ။ ထို သဘောလက္ခဏာရှိသော တရားအပေါင်းကို နာမကာယ (နာမ်တရားအပေါင်း)ဟု ပညတ်ထားအပ် နာမည်တပ်ထားအပ်သည်။

ကာယ၌။ (စက္ခုပသာဒစသော ရူပကာယ၌။) အဓိဝစန သမ္ပယော၊
 အနက်၏ အထက်၌ ဖြစ်သော သဒ္ဓါဖြင့် မှတ်ယူထိုက်သော ဖဿသည်။
 ဝါ။ မနောသမ္ပယာသည်။ ပညာယေထ အပိ န ခေါ်။ ထင်ရှားရာသေး
 သလော။ ဣတိ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ ရူး။ တေ၊ ဤသို့
 ထင်ရှားခြင်းသည်။ (နာမကာယကို ပညတ်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော
 ခံစားခြင်းစသော အခြင်းအရာတို့ မရှိလျှင် ရူပကာယ၌ အဓိဝစနသမ္ပယာ
 မည်သော မနောသမ္ပယာ၏ ထင်ရှားခြင်းသည်။) နောဟိ၊ မသင့်ပါ။
 (မဖြစ်နိုင်ပါ။)

(ခ) ဒုတိယပြဿနာ။ ။အာနန္ဒ။ ယေဟိ အာကာရေဟိ။ ပ။ ယေဟိ
 ဥဒ္ဓေယေ ဟိ။ [ရွေးအတိုင်းဆိုပါ။] ရူပကာယဿ၊ ရုပ်တရားအပေါင်းကို။ ပညတ္တိ၊
 သည်။ ဟောတိ။ [အကြင် ရူပနုစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် စက္ခုပသာဒစသော

၁။ ရူပကာယ။ ။စက္ခု သောတ ဓာန ဇိဝှါ ကာယဟူသော ပသာဒငါးပါးနှင့်
 တကွ ရုပ်တရားအားလုံးကို ရူပကာယဟု ဆိုသည်။ ပညာယေထ အရ 'ထင်ရှားခြင်း'
 ဟူသည် အထင်အရှား ဖြစ်ခြင်းတည်း။

၂။ အဓိဝစနသမ္ပယော။ ။ဤ၌ အဓိဝစနသမ္ပယာဟူသည် မနောဒွါရ၌ဖြစ်သော
 ဖဿတည်း။ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါးကို မှီ၍
 မနောဒွါရ၌ဖြစ်သော "သမ္ပယာ" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဝေဒနာစသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး
 က မိမိနှင့်ယှဉ်ဖက် ဖဿအား နိဿယ သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို သတိ
 ပြုပါ။] ဤပုဂံ၏အနက်ကို နောက်၌လာမည့်ဇီကာ (နှာ-၁၀၇) အဓိသဒ္ဓေါ ဥပရိဘာ
 ဝေ စသည်နှင့် အဓိဝစနမုခေန ပညတ္တိမုခေန ဂတေတဗ္ဗတ္တာ (ဇီ-နှာ-၁၀၁)
 စသည်ကိုကြည့်၍ ပေးပါသည်။

၃။ ပညာယေထ အပိ န ခေါ်။ ။အကြင် ခံစားခြင်းစသော သဘောလက္ခဏာ
 အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်တို့ကို နာမ်တရားဟု ပညတ်ထား
 အပ်၏။ ထို ခံစားခြင်းစသော သဘောလက္ခဏာ အခြင်းအရာများ မရှိလျှင် ဝေဒနာ
 စသော နာမ်တရားလေးပါးကို မှီ၍ (ထို တရားများနှင့် ယှဉ်၍) မနောဒွါရ၌ဖြစ်သော
 အဓိဝစနသမ္ပယာမည်သော မနောသမ္ပယာသည် ရူပကာယ၌ (စက္ခုပသာဒစသည်ကို
 မှီ၍) စက္ခုသမ္ပယာစသော နာမည်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်ပါဦးမည်လော။-ဟု မေးကော်မူသည်။

၄။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။ ။ခံစားခြင်းစသော သဘောလက္ခဏာ အခြင်းအရာ
 မရှိလျှင် ဝေဒနာစသော နာမ်တရားလေးပါးမရှိနိုင်၊ နာမ်တရားမရှိလျှင် ထိုကိုမှီရသော
 ဖဿလည်းမဖြစ်နိုင်၊ သို့ဖြစ်လျှင် မိမိ၏မှီရာမရှိပါ။ အဘယ်နည်းဖြင့် ဖဿသည် သက်
 သက် စက္ခုပသာဒစသော ရူပကာယ၌ ဖြစ်နိုင်တော့အံ့နည်း။ ဥပမာ-သရက်ပင်မရှိ
 လျှင် သပြေပင်မှ သရက်သီး မသီးနိုင်သကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် "နော ဟေတံ"
 ဟု ဖြေသည်။

တရားအပေါင်းကို ရုပ်တရားဟုပညတ်ထားအပ်၏။] တေသု။ပ။အသတိ၊ကုန္တိ
 လက်သော်။ နာမကာယော ဌ။ ပဋိသသမ္ပယော၊ ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စာရုံတို့၏
 အချင်းချင်းထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သမ္ပယာသည်။ ပညာယေထ အပိ
 န ခေါ၊ လော။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ၊ ဧတံ၊ ဤသို့ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသည်။
 (ရုပ်အပေါင်းကို ပညတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရပ္ပနစသော သဘော
 လက္ခဏာအခြင်းအရာမရှိလျှင် နာမကာယဌ ပဋိသသမ္ပယာ၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း
 သည်။) နောဟိ၊ မသင့်ပါ။ (မဖြစ်နိုင်ပါ။)

(ဂ) တတိယပြဿနာ။ ။ အနက်လွယ်ပြီ။ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးမရှိလျှင် အဓိ
 ဝစနသမ္ပယာ ပဋိသသမ္ပယာ နှစ်ပါးစုံ၏ မဖြစ်နိုင်ပုံကို ဟောတော်မူသည်။
 ဥပမာ-ကောင်းကင်၌ သရက်သီး သပြေသီးတို့၏ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။

(ဃ) စတုတ္ထပြဿနာ။ ။ အနက်လွယ်ပြီ။ ဖဿနှစ်မျိုးတို့၏ အကြောင်း
 အသီးသီးတို့ကို ပြုပြီး၍ ယခုအခါ ထို ဖဿနှစ်မျိုးတို့၏ သာမညအားဖြင့်
 နာမ်ရုပ်ဟူသော အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့်
 ဤ စတုတ္ထပြဿနာကို အားထုတ်တော်မူသည်။ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးက ဖဿအား
 ကျေးဇူးပြုပုံကို အဋ္ဌကထာ ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။

၁၁၅။ ။ ဝိညာဏပစ္စယာ။ပ။ အာနန္ဒာ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့။
 ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဉ်သည်။ (ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သည်။) မာတုကုစ္ဆိသ္မိ၊ အမိ
 ဝမ်း၌။ စ န ဩက္ကမိဿထ၊ အကယ်၍ မသက်ရောက်အံ့။ (အမိဝမ်း၌ ဝင်
 ၍ ဖြစ်သကဲ့သို့ ပဋိသန္ဓေနေသောအားဖြင့် မဖြစ်အံ့။) (ဧဝံ သတိ။) နာမ
 ရူပံ၊ သည်။ မာတုကုစ္ဆိသ္မိ၊ ဌ။ သမ္ပုဗ္ဗိဿထ အပိ န ခေါ၊ ပေါင်းစုနိုင်
 ရာအံ့လော။ (ပေါင်းစု၍ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်လော။) [ကလလရေကြည် အစရှိသည်
 ၏အဖြစ်ဖြင့် ပေါင်းစု၍ ဖြစ်နိုင်ပါမည်လား။] ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ။ ဧတံ၊ ဤ
 သို့ ပေါင်းစု၍ဖြစ်ခြင်းသည်။ နောဟိ၊ ပါ။

၁။ ပဋိသသမ္ပယော။ ။ ဝတ္ထုရမ္ပဏာနံ အညမညပဋိဟနနံ ပဋိဗော၊ တတော
 ပဋိသတော-ဇာတော ပဋိသသမ္ပယော။-ဋီကာ။ စက္ခုပသာဒ စသော ဝတ္ထုနှင့် ရူပ
 စသော အာရုံတို့၏ တိုက်မိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဖဿ။ စက္ခုသမ္ပယာ စသည်တည်း။

၂။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။ ။ ရပ္ပန စသောအခြင်းအရာ လက္ခဏာမရှိလျှင်
 စက္ခုဝတ္ထု ရူပါရုံ စသည်တို့ မရှိနိုင်၊ ထိုတရားတို့ မရှိလျှင် ယင်းတရားတို့ကို အကြောင်း
 ပြု၍ဖြစ်ရသော ဖဿလည်း မဖြစ်နိုင်၊ သို့ဖြစ်လျှင် မိမိ၏မိရာ စက္ခုဝတ္ထု ရူပါရုံ စသည်
 တို့မပါပဲ နာမကာယဌ ပဋိသသမ္ပယာသည် အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါတော့အံ့နည်း။
 ဥပမာ - သပြေပင်မရှိလျှင် သရက်ပင်မှ သပြေသီး မသီးနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အံ။ ဝိညာဏံ၊ သညံ။ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ၊ ဌံ။ ဩက္ကမိတုာ၊ သက်ရောက်ပြီး၍။ (ပဋိပက္ခန္တေ နေပြီး၍။) စ ဝေက္ခမိဿထ၊ အကယ်၍ ပြတ်ခြင်းသို့ ရောက်လိမ့်မည်ဖြစ်အံ့။ (သေသောအားဖြင့် ပျက်စီးခြင်း ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်မည်ဖြစ်အံ့။) (ဝေံ သတိ။) နာမရူပံ၊ သညံ။ ဣတ္ထတ္ထာယ၊ ဤသို့ပြားသော ခန္ဓာငါးပါး၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ။ (ခန္ဓာငါးပါး အပြည့်အစုံဖြစ်ခြင်းငှာ။) အဘိနိဗ္ဗတ္တိဿထ အပိ န ခေါ၊ ဖြစ်နိုင်ရာ အံ့လော။ (ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်လော။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ။ တေံ၊ ဤသို့ ဖြစ်နိုင်ခြင်းသည်။ နောဟိ၊ ပါ။ [ဝေက္ခမိဿထ ၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အံ။ ဒဟရသေဝ၊ ငယ်ရွယ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော။ ကုမာရဿ၊ အမျိုးသားသည်။ သတော ဝါ၊ ဖြစ်စဉ်သော်လည်းကောင်း။ (ဒဟရာယ၊ သော။) ကုမာရိကာယ၊ အမျိုးသမီးသည်။ (သန္တိယာ) ဝါ၊ ဖြစ်စဉ်သော်လည်းကောင်း။ ဝိညာဏံ၊ သညံ။ စ ဝေက္ခမိဿထ(ဝိ+အဝ+သိဋ္ဌိဿထ။) အကယ်၍ ပြတ်လိမ့်မည်ဖြစ်အံ့။ (အစဉ်အဆက် မဖြစ်တော့ပဲ ပြတ်သွားအံ့။) (ဝေံ သတိ။) နာမရူပံ၊ သညံ။ ဝုဒ္ဓိံ၊ ကြီးပွားခြင်းသို့။ ဝိရုဋ္ဌိံ၊ စည်ပင်ခြင်းသို့။ ဝေပုလ္လံ၊ ကျယ်ပြန့်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပဋ္ဌိဿထ အပိ န ခေါ၊ ရောက်နိုင်ရာအံ့လော။ (ရောက်နိုင်ပါမည်လော။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ။ တေံ၊ ဤသို့ ရောက်နိုင်ခြင်းသည်။ (ဝိညာဉ်ပြတ်လျှင် နာမ်ရုပ်၏ ကြီးပွား စည်ပင် ကျယ်ပြန့်ခြင်းသို့ ရောက်နိုင်ခြင်းသည်။) နော ဟိ၊ ပါ။ ပ။ ယဒိဒံ ဝိညာဏံ။

၉၁၆။ ။ [ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူပြီး၍ နာမ်ရုပ်ကြောင့်လည်း ဝိညာဉ်ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူလိုသောငှာ ဤ ဝါရကို မိန့်တော်မူသည်။]

နာမရူပပစ္စယာ။ ပ။ အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အံ။ ဝိညာဏံ၊ သညံ။ နာမရူပေ၊ ဌံ။ ပတိဋ္ဌံ၊ တည်ရာကို။ (တည်ခွင့်ကို။) စ န လဘိဿထ၊ အကယ်၍ မရအံ့။ (ဝေံ သတိ။) အာယတိံ၊ နောင်အခါ၌။ ဇာတိဇရာမရဏံ၊ ဇာတိ ဇရာ

၁။ ဝုဒ္ဓိံ စသည်။ ။ အစိတ် အစိတ် အင်္ဂါတို့၏ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံခြင်းသည် ဝုဒ္ဓိံ၊ ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည် ဝိရုဋ္ဌိံ၊ ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည် ဝေပုလ္လံ။-ဋီကာ။ အဋ္ဌကထာ၌ ပထမအရွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကြီးပွားခြင်းသည် ဝုဒ္ဓိံ၊ မဇ္ဈိမအရွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စည်ပင်ခြင်းသည် ဝိရုဋ္ဌိံ၊ ပစ္စိမအရွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်ခြင်းသည် ဝေပုလ္လံ၊ ဤသို့ ဖွင့်ထား၏။

မရုဏဟူသော။ ဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ။ ဒုက္ခအပေါင်း၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ပညာယေထ အပိ နုခေါ၊ ထင်ရှားရာအံ့လော။ (ထင်ရှားနိုင်မည်လော။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ။ တေ၊ ဤသို့ ထင်ရှားခြင်းသည်။ (ဝိညာဉ်၏ နာမ်ရုပ် ၌ တည်ခွင့်ကို မရလျှင် ဇာတိ ဇရာ မရုဏဟူသော ဒုက္ခအပေါင်း၏ ထင်ရှားခြင်းသည်။) နောဟိ၊ ပါ။ [ဒုက္ခသမုဒယ သမ္ဘဝေါ-၌ သမုဒယ သည် သမုဒါယ သဒ္ဒါကိုသို့ သမူဟ၏ ပရိယာယ်တည်း။]

အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ယဒိဒံ နာမရူပံ။ (အတ္ထိ။) ဧသေဝ၊ သည်သာ။ ဝိညာဏဿ ဟေတု။ ပ။ နိဒါနံ။ [၉၀-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ။ တောဝတာခေါ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်။ (ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ်တို့၏ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုလျက် ဖြစ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းဖြင့်။ ပ။ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ။ [၅၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ယဒိဒံ (ယံ+ဣဒံ) နာမရူပံ၊ သည်။ ဝိညာဏေန၊ နှင့်။ သဟ၊ အတူ။ အညမည ပစ္စယတာ၊ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ပဝတ္တိတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဖြစ်နေ၏။) တောဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော အကြောင်းဖြင့်။ (ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝိညာဉ်နှင့်အတူ နာမ်ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်း မျှဖြင့်။) အဓိဝစနပထော၊ သဒ္ဒါမျှကိုသာ စွဲမှီ၍ ဖြစ်သော ခေါ်ဝေါ်ပညတ် နာမည် တပ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ တောဝတာ၊ ဖြင့်။ နိရုတ္တိပထော၊ အကြောင်းကို ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆို အပ်သော အခေါ်အဝေါ်၏ အကြောင်းသည်။ တောဝတာ၊ ဖြင့်။ ပညတ္တိပထော၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော အခေါ်အဝေါ်၏ အကြောင်းသည်။ တောဝတာ။ ပညာဝစရံ၊ ပညာဖြင့် သက်ဝင်ထိုက် သိထိုက်သောအနက် သည်။ ဟောတိ။

တောဝတာ၊ ဖြင့်။ ဣတ္ထိတ္တံ၊ ဤသို့ပြားသော ခန္ဓာငါးပါး၏ အဖြစ် ကို။ (ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းကို။) ပညာပနာယ၊ နာမည်တပ်၍ ပညတ် ခြင်းငှာ။ [ခန္ဓာ အာယတန စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဖဿ ဝေဒနာ

၁။ တောဝတာ ခေါ။ ။ဝိညာဏေ နာမရူပဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ၊ နာမရူပေ ဝိညာဏဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ၊ ဦးသူ အညမညပစ္စယဝသေန ပဝတ္တေသု ဧတ္တ ကေန ဇာယေထ ဝါ။-အဋ္ဌကထာ။

၂။ တောဝတာစသည်။ ။တောဝတာ ဧတ္တကေန၊ သဟဝိညာဏေန နာမရူပ ပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော။-ဝိကာ။ အညမညပစ္စယတာ-၌ အညမညပစ္စယတာယ ဟု ဆိုလိုလျက် နာမိတတ်၏ ကာရိယ ဖြစ်သော ယ ကျေနည်းသည်။ [အဓိဝစနပထော စသည်တို့၏အနက်ကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပေးပါသည်။ဝိကာ-၌ တနည်းဖွင့်သေး၏။]

စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါစသည်ဖြင့်လည်းကောင်း။ မိန်းမ ယောက်ျားစသည်ဖြင့်လည်းကောင်း နာမည်တပ်၍ ပြောဆိုခြင်းငှာ။] ပဉ္စ၊ ကိလေသ ကမ္မ ဝိပါက ဟု သုံးဝအပြား ဝဋ်တရားသည်။ ဝါ၊ သံသရာ ဝဋ်သည်။ ဝတ္တတိ၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်၏။ [ဝတ္တတိတိ ပဝတ္တတိ။-ဋီကာ။]

အတ္တပညတ္တိ

၁၁၇။ အမှာ။ ။ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် “ဝန္တိရာ စာယံ အာနန္ဒ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဝန္တိရာဝဘာသော စ”ဟူသော ပုဒ်နှင့် ဆက်သွယ်နေသော ဒေသနာတော်ကို ပြတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ၌ တန္တာကုလကဇာတာ ပုဒ်နှင့် ဆက်သွယ် သော ဒေသနာတော်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် “တ္တော ဝတာ စ”အစရှိသော စကားကို အားထုတ်စောင့်မူသည်။

အာနန္ဒ။ ကိတ္တာဝတာ စ၊ အသယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်း ဖြင့်လည်း။ အတ္တာနံ၊ အတ္တကို။ ပညပေန္တော၊ ပညတ်လတ်သော်။ ဝါ၊ ပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပညပေတိ၊ ပညတ်သနည်း။ အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အဖြေကား။ ရူပိ ဝါ၊ ရုပ်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။ (မိမိ၏ စိတ်၌ ထင် လာသော ကသိုဏ်းနိမိတ်ဟူသော ရုပ် ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။) ပရိတ္တံ၊ သေးငယ်သော။ (ကသိုဏ်း အာရုံကို အကျယ်မဖြန့်အပ်သဖြင့် ကျဉ်းငယ် သော။) အတ္တာနံ၊ ကို။ ပညပေန္တော၊ သော်။ ဝါ၊ သည်။ ပညပေတိ၊ ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပညတ်သနည်း။) မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ အတ္တသည်။ ရူပိ၊ ရုပ် ရှိ၏။ ပရိတ္တော၊ ကျဉ်းငယ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပညတ်၏။

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အဖြေကား။ ရူပိ ဝါ၊ သော။ အနန္တံ၊ အဆုံးအပိုင်း အခြား မရှိသော။ (ကသိုဏ်း အာရုံက အတိုင်းအရှည် မရှိသောကြောင့် အပိုင်းအခြား၏ စိတ်သည်းမှာ မထင်လာသည့်အတွက် အပိုင်းအခြား မရှိ သော။) အတ္တာနံ၊ ကို။ ပညပေန္တော၊ ပညပေတိ။ (ကိံ။) မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ ရူပိ၊ ၏။ အနန္တော၊ အပိုင်းအခြားမရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပညတ်၏။ အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အဖြေကား။ အရူပိ ဝါ၊ ကသိုဏ်းရုပ် မရှိသည် မူလည်း ဖြစ်သော။ ပ။ ပညပေတိ။ (ကိံ။) မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ အရူပိ၊

၁။ အရူပိ။ ။ကသိုဏ်းအာရုံကို ခွဲ၍ရအပ်သော ကသိုဏ်းနိမိတ်သည် တွေ့ထိ အပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုကောင်းကင် ပညတ်ကို အာရုံ ပြုသော ဈာန်စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါး၊ သို့မဟုတ် ဈာန်စိတ်ဟူ သော ဝိညာဉ်မျှကိုလည်းကောင်း “အတ္တ”ဟု ယူ၏။ ထို့ကြောင့် “ရုပ်မရှိ”ဟု ပညတ်သည်။

ကသိုက်ရုပ်မရှိ။ ပရိတ္တာ၊ နိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ပညတ်၏။ [စတုတ္ထ ပုဂ္ဂိုလ်၌ “အနန္တ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော” ဟု ဆို။]

၁၁၈။ ။ အာနန္ဒ၊ တကြ၊ ထို လေးယောက်တို့တွင်။ (ထို လေးယောက် သော အတ္တ ဟု ပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်။) ယော သော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရူပိံ၊ သော။ ပရိတ္တံ၊ သော။ အတ္တာနံ၊ ကိ။ ပညပေန္တော၊ လတ်သော်။ ပညပေတိ၊ နိ။ သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧကရဟိ ဝါ၊ ယခု ပစ္စုပ္ပန် တဝဋ်သော်လည်း။ ဝါ၊ ဤ ယခုပစ္စုပ္ပန်တဝဋ်သာ။ ရူပိံ။ ပ။ ပညပေတိ၊ နိ။ [ဤပုဂ္ဂိုလ်က အတ္တသည် သေလျှင်ပြတ်၏ ဟု ယူဆ သည်။] တတ္ထ၊ ထို နောက်လောက၌။ (နောက်တဝဋ်။) တာဝိံ ဝါ၊ ဖြစ်မြဲ ဖြစ်လတ္တံ့ မူလည်း ဖြစ်သော။ ရူပိံ။ ပ။ ပညပေတိ။ [ဤသို့ ပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်က “အတ္တသည် မပျက်မစီးပဲ အမြဲတည်၏” ဟု ယူဆသည်။]

ဝါ ပန၊ သည်သာမကသေး။ (ထိုသို့ ပညတ်ရုံသာ မကသေး။) အ တထံ၊ မမှန်သော သဘောရှိသည့်ဖြစ်၍။ (မမှန်သည်ဖြစ်၍။) သန္တံ၊ ဖြစ်သောအတ္တကို။ တထတ္တာယ၊ ထို မှန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ။ ဥပကပေယံ၊ မိ၊ ကပ် ၍ ခိုင်မြဲစေအံ့။ ဝါ၊ ပြီးစီးစေအံ့။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော်လည်း။ အယ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ (ထို အတ္တဟု ပညတ်သော မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌။) ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ (ဤအကြံမျိုးဖြစ်၏။) [မမှန်မကန် မိမိ ယူဆထားအပ်သော အတ္တကို အမှန်လုပ်၍ သူတပါးအား ယုံကြည်အောင် ပြောပြအံ့ဟု အကြံဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။]

အာနန္ဒ။ ဧဝံ သန္တံ၊ ဤသို့ ဖြစ်နေသော။ (ဤသို့ ရုပ်ရှိသော ကျဉ်းဖယ် သောအတ္တကို ပညတ်နေသော။) ရူပိံ၊ ရူပကသိဏဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ (ဝစနာယ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သို့။ (အနုသေတိ-၌ စပ်။) ပရိတ္တတာနုဒိဋ္ဌိ (ပရိတ္တ + အတ္တ + အနုဒိဋ္ဌိ)၊ ပရိတ္တ အတ္တဟု ဖြစ်သော အယူသည်။ ဝါ၊ ရူပိံ ပရိတ္တ အတ္တဟု ဖြစ်သော အယူသည်။ အနုသေတိတိ၊ အစဉ်လိုက်၍ ကိန်းနေ၏ ဟူ၍။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝစနာယ၊ ပြောဆိုခြင်းငှာ။ အလံ၊ သင့်၏။ [ထိုပုဂ္ဂိုလ် ကို ပရိတ္တတာနုဒိဋ္ဌိ ကိန်းနေသူဟု ပြောဆိုထိုက်သည်။]

အပ္ပာ။ ။ နောက်၌ ဤနည်းကိုမှီး၍ ပေးပါ။ “အရူပိံ၊ အရူပကသိဏ ဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ပ။ ဝစနာယ အလံ။ အရူပကသိဏဈာန်ဟူသည် ကသိုက်-၉-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကိုခွါ၍ ရအပ်သော ကောင်းကင် ပညတ်ဟူသောအာရုံရှိသော အရူပဈာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ကည်း။ ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်။ ပ။ ပညပေတိ။

န အတ္တပညတ္တိ

☞ (၁၁၉)။ အတ္တကိုပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပြုပြီး၍၊ အတ္တမဟုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ပြုတော်မူလိုသောကြောင့် ဤဝါရကို မိန့်တော်မူသည်။ မပညတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။ ဤဝါရ၌ “န” ပဋိသေနေပါတ်ပါသည်သာ ထူး၏ “န ပညပေတိ၊ မပညတ်” စသည် ဆိုပါ။

အတ္တသမနုပဿနာ

အမှာ။ ယခုအခါ အတ္တကို ပညတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းအားဖြင့် ရှုမြင်၍ ပညတ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ရှုမြင်ခြင်းမှာလည်း နှစ်ဆယ်သော အကြောင်းဝတ္ထုရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မပယ်အပ်သည့်အတွက် ဖြစ်ရပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထိုနှစ်ဆယ်သော အကြောင်းဝတ္ထုရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုလည်းကောင်း ပြုတော်မူလိုသောကြောင့် ကိတ္တာဝတာ စ အာနန္ဒ-စသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။

၁၂၀။ ။အာနန္ဒ။ ကိတ္တာဝတာ စ၊ အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်လည်း။ အတ္တာနံ၊ အတ္တကို။ သမနုပဿမာနော၊ အဖန်ဖန် ရှုလတ်သော်။ ဝါ၊ အဖန်ဖန်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ သမနုပဿတိ၊ အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။ (ဒိဋ္ဌိဖြင့် အဖန်ဖန် ရှုသနည်း။) အာနန္ဒ။ ဟိ၊ အဖြေကား။ ဝေဒနံ ဝါ၊ ဝေဒနာကိုသော်လည်း။ အတ္တာနံ၊ အတ္တဟူ၍။ သမနုပဿမာနော၊ သည်။ သမနုပဿတိ၊ ၏။ (ကိံ။) မေ၊ ၏။ ဝေဒနာ၊ သည်။ အတ္တာ၊ အတ္တတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အဖန်ဖန် ရှု၏။ [ဝေဒနာကို အတ္တဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့် ထင်မှားခြင်းကိုပင် “ရှု” ဟု ဆိုသည်။ ဤစကားဖြင့် ဝေဒနာကွနွာ ဟူသော ဝတ္ထုရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဟောတော်မူသည်။]

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင်ပြဋ္ဌိအံ့။ န ဟေဝ ခေါ မေ ဝေဒနာ အတ္တာ၊ အပုဋ္ဌိသံဝေဒနော မေ အတ္တာတိ၊ န ဟေပ ခေါ မေ။ပ။အတ္တာ-ဟူ၍။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့သော်လည်း။ အတ္တာနံ၊ ကိံ။ သမနုပဿမာနော၊ သည်။ သမနုပဿတိ၊ ၏။ မေ၊ ၏။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်။ အတ္တာ၊ အတ္တသည်။ န ဟေဝ ခေါ၊ မဟုတ်သည်သာ။ မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ အပုဋ္ဌိသံဝေဒနော၊ မခံစားတတ်။ [ဤစကားဖြင့် ရှုပကွနွာ ဟူသော ဝတ္ထု

၁။ အပုဋ္ဌိသံဝေဒနော။ ။ဗုဒ္ဓ အစရှိသော အာရုံကို မခံစားတတ်သောကြောင့် “အပုဋ္ဌိသံဝေဒနော” ဟု ဆိုသည်။ ခံစားတတ်သည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်လိုက်သဖြင့်

ရှိသောသက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဟောတော်မူသည်။ ဤပုဂ္ဂိုလ်က ရုပ်ကို အတ္တဟု ဟုဆိုသည်။]

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့။ န ဟေဝ ခေါ် မေ ဝေဒနာ အတ္တာ။ပ။ ဝေဒနာဓမ္မော ဟိ မေ အတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဣတိ ဝါ၊ သော်လည်း။ အတ္တာနံ၊ ကို။ သမနုပဿမာနော၊ သည်။ သမနုပဿတိ၊ [မေး ၏။ ဝေဒနာ၊ သည်။ အတ္တာ၊ သည်။ န ဟေဝ ခေါ်၊ မဟုတ်သည်သာ။ မေး ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ အပ္ပဋိသံဝေဒနော ပိ၊ မခံစားတတ်သည်လည်း။ (မခံစားနိုင်သည် လည်း။) နော၊ မဟုတ်။ မေး ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ ဝေဒိယတိ၊ ခံစား တတ်၏။ ဝါ၊ ခံစားနိုင်၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ မေး ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ ဝေဒနာဓမ္မော၊ ခံစားခြင်းသဘောရှိ၏။]

အမှ။ ။ ဤစကားဖြင့် သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ် ဟူသော မှီရာဝတ္ထု ရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဟောတော်မူသည်။ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်က ထို ခန္ဓာသုံးပါးကို အတ္တ ဟု ဟုဆိုသည်။

[ယခုအခါ ထို ဝါရ (ဝါဒ) တို့၌ အပြစ်ကို ပြတော်မူလိုသောကြောင့် တကြာနန္ဒ စသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။]

၁၂၂။ အာနန္ဒ။ တတြ၊ ထို သုံးယောက်တို့တွင်။ (ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးယောက်တို့တွင်။) ယော၊ သော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြောပြီ။ (ကံ။) မေး ၏။ ဝေဒနာ၊ သည်။ အတ္တာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (အယ-၌ စပ်။) ဝါ၊ ကို။ (ဝေဒနာကို အတ္တဟု ပြောသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို။) ဧဝံ၊ သို့။ (ဤဆိုအပ်

သင်္ခါရန (အမှတ်ပြုလျက်သိခြင်း) စသော သဘောကိုလည်း တားမြစ်အပ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤ “အပ္ပဋိသံဝေဒနော မေ အတ္တာ” စသော စကားဖြင့် ရူပက္ခန္ဓ ဝတ္ထု ရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဟောတော်မူသည်။ [အပ္ပဋိသံဝေဒနော၏ ဝစနတ္ထကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၁။ အတ္တာ မေ ဝေဒိယတိ စသည်။ ။ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်တို့က ဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် “ဝေဒိယတိ၊ ခံစား၏။” ဟု ဆိုသည်။ ထို သညာ စသော သမ္ပယုတ် တရားတို့မှာ ခံစားခြင်းသဘော (ဝေဒနာဓမ္မ) လည်း မကင်းပဲ အမြဲယှဉ်လျက်နေ၏။ ထို့ကြောင့် “အတ္တာ မေ ဝေဒိယတိ၊ ဝေဒနာ ဓမ္မော ဟိ မေ အတ္တာ” ဖြင့် သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ် ဟူသော မှီရာရှိသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဟောတော်မူသည်။

၂။ မှတ်ချက်။ ။ “ဝေဒနာ ဓမ္မော ဟိ မေ အတ္တာ—ဝါ၏ အတ္တသည် ဝေဒနာ ဓမ္မ (ခံစားခြင်းသဘော) ရှိ၏” ဟု ဆိုသဖြင့် ဝေဒနာကို မရ၊ ဝေဒနာနှင့် ယှဉ်သော သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ် ဟူသော ခန္ဓာသုံးပါးသာ ရကြောင်းကို သိပါ။

လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်။) ဝစနိယော၊ ပြောဆိုထိုက်သည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။
(ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောဆိုထိုက်သနည်း။)

အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ တိဿော၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဣမာ ဝေဒနာ၊
ဤ ဝေဒနာတို့သည်။ (သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။) သုခါ၊ သုခဖြစ်သော။ (ချမ်း
သာသော။) ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာလည်းကောင်း။ ဒုက္ခာ၊ သော။ (ဆင်းရဲ
သော။) ဝေဒနာ၊ လည်းကောင်း။ အဒုက္ခမသုခါ၊ ဒုက္ခလည်းမဟုတ် သုခ
လည်း မဟုတ်သော။ (ဆင်းရဲသည်လည်းမဟုတ် ချမ်းသာသည်လည်းမဟုတ်ပဲ
အလယ်အလတ်ဖြစ်သော။) ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာလည်းကောင်းတည်း။ တံ၊
သင်သည်။ တိဿန္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမာသံ ဝေဒနာနံ၊ ဤ ဝေဒနာတို့တွင်။
ကတမံ၊ အဘယ်ဝေဒနာကို။ အတ္တတော၊ အတ္တ၏ အဖြစ်ဖြင့်။ ဝါ၊ အတ္တ
ဟူ၍။ သမနုပဿတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်၏။ (မေးထိုက်၏။)

[အကြင်အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် အကြင်သူစသော ဝေဒနာကို အတ္တဟု
ရှု၏။ ထိုသို့ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သုခစသော ဝေဒနာဟူသော အတ္တ၏ တရံတခါ၌
ဖြစ်၍ တရံတခါ၌ မဖြစ်ခြင်းစသော အပြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းငှာ ယသ္မိံ
သမယေ အာနန္ဒ စသော ဤစကားကို မိန့်တော်မူသည်။] အာနန္ဒ။ ယသ္မိံ
သမယ၊ အကြင်အခါ၌။ သုခံ၊ သော။ ဝေဒနံ၊ ကိံ။ ဝေဒတိ၊ ခံစား
၏။ တသ္မိံ သမယေ၊ ထိုအခါ၌။ (သုခဝေဒနာကို ခံစားနေရာ ထိုအခါ
၌။) ဒုက္ခံ၊ ဝေဒနံ၊ ကိံ။ နေဝ ဝေဒတိ၊ မခံစားနိုင်။ အဒုက္ခမသုခံ၊
သော။ ဝေဒနံ၊ ကိံ။ န ဝေဒတိ၊ နိုင်။ တသ္မိံ သမယေ၊ ၌။ သုခံ
ယေဝ၊ သုခသာလျှင် ဖြစ်သော။ ဝေဒနံ၊ ကိံ။ ဝေဒတိ၊ ၏။ [နောက်
ဝါကျတို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။]

အမှာ။ ။ဤ ယသ္မိံ သမယေ စသော စကားဖြင့် ဝေဒနာ
သုံးပါးတွင် တပါးဖြစ်ခိုက် တပါးမဖြစ်နိုင်ပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။

၁၂၃။ ။အာနန္ဒ။ သုခါ၊ သော။ ဝေဒနာ ပိ၊ ဘည်လည်း။
အနိစ္စာ၊ ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် မမြဲ။ သင်္ခတာ၊ ကံ စသော
အကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ ပြုစီရင်အပ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ၊
ထိုထိုအကြောင်းကို စွဲ၍ ကောင်းစွာဖြစ်၏။ [စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ ရူပစသော
အာရုံ ဝိညာဉ်စသော ထိုထိုအကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်သည်။] ဝယဓမ္မာ၊ ကုန်
ခန်းခြင်း သဘောရှိ၏။ ဝယဓမ္မာ၊ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏။ ဝိရာဂဓမ္မာ၊
မတပ်မက်ခြင်း သဘောရှိ၏။ ဝါ၊ ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိ၏။ နိရောဓ
ဓမ္မာ၊ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ [နောက်နောက် ဝါကျတို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။

ဝိရုဇ္ဇတီတိ ပလုဇ္ဇတီ။-သာရတ္ထ-၂၊ ၁၇-ကို ထောက်၍ ဝိရာဂသဒ္ဓါကို ပျက်စီးခြင်း အနက်ဟောဟု ယူပါ။]

အမှာ။ ။ဤ စကားတော်ဖြင့် ဝေဒနာသုံးပါးလုံးပင် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း “အနိစ္စ ဥပ္ပါဒ ဝယ” သဘောရှိကြောင်းကို သတိပြုခံပါ။

တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ (ဣတိ၊ ဤအယူသည်-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ သုခံ။ ဝေဒနာ ကို။ ဝေဒိယမာနဿ၊ ခံစားစဉ်။ သော၊ ဤသုခဝေဒနာသည်။ မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ အတ္တတည်း။ ဣတိ၊ ဤအယူသည်။ ဟောတိ။ သုခါယ၊ သော။ တဿာယေဝ ဝေဒနာယ၊ ၏ပင်။ နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ ဗျဂါ၊ ပျက်စီးပြီ။ ဣတိ၊ သည်။ ဟောတိ။ [နောက်နောက် ဝါကျများ၌ လွယ်ပြီ။]

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ယော သော၊ သည်။ ဝေဒနာ၊ မေ အတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ ဝေ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြီ။ သော၊ သည်။ (ဝေဒနာကို အတ္တဟု ပြောသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘော၌ပင်။ (ဤ ဘဝ၌ပင်။) အနိစ္စ သုခ ဒုက္ခ ဝေါက်ဏ္ဍိ၊ အနိစ္စ သုခ ဒုက္ခတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းအပ်သော။ (ရောပြွမ်းနေသော။) ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မံ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သဘော ရှိသော။ အတ္တာနံ၊ ကို။ သမနုပဿမာနော၊ လျက်။ သမနုပဿတိ။ [အနိစ္စ သုခ ဒုက္ခ ဝေါက်ဏ္ဍိ ဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အာနန္တံ၊ တသွာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဟ၊ ဤလောက၌။ ဇေတန ပိ၊ ဤအကြောင်းဖြင့်လည်း။ (ထိုသို့ အချင်းချင်း ရှေ့နောက် ဆန့်ကျင်ခြင်း ဟူသောအကြောင်း အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင် အတ္တ၏ မရှိခြင်း ဟူသော အကြောင်းဖြင့်လည်း။) ဝေဒနာ မေ အတ္တာတိ၊ ဝေဒနာ မေ အတ္တာဟူ၍။ (ငါ၏ ဝေဒနာသည် အတ္တတည်း ဟူ၍။) (ယံ) သမနုပဿိတုံ၊ အကြင် အဖန်ဖန် ရှုမြင်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) [သမနုပဿိတံ၌ တုံ ပစ္စည်းကို

၁။ ဗျဂါ။ ။ဝိ+ဂမုဓာတ်+အဇ္ဇတနီ(ဤ)ဝိဘတ်၊ ဓာတ်၏ အစဉ်(အ)လားကွမ် ဓာတု ဖြင့် (ဂမ်)ကို ဝါ ပြု၊ နောက် ဤကိုလည်း ချေ၊ ထို့နောက် (ဝိ)နှင့် သဒ္ဓိစပ်၍ “ဗျဂါ”ဟု ဖြစ်သည်။ “ဗျဂါ၊ ကင်းခြင်းသို့ ရောက်ပြီ။ ဝါ၊ ပျက်စီးပြီ”ဟု ဝေးပါ။ [ရူပသိဒ္ဓိ-အတ္တဂါ ရုပ်ပြီးပုံကို နည်းမှီးပါသည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ ကား တမျိုးရုပ်ပြီးသည်။]

ကတ္တားအနက်ဟောဟု ကြံပါ။] တေံ၊ ဤသို့ ရှုမြင်ခြင်းသည်။ န-ကမ္မတိံ၊ ပညာရှိတို့အား မနှစ်သက်၊ [ပညာရှိများက ထိုသို့ ရှုမြင်ခြင်းကို မနှစ်သက်ကြ၊ လက်မခံကြ-ဟူလို။]

၁၂၄။ ။ အာနန္ဒ။ တတြ။ ပ။ ဝစနိယော။ [ရှေးအတိုင်း ပေးပါ။] (ကိံ။) အာဂုသော၊ ငါ့ရှင်။ ယတ္ထ၊ အကြင် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမဖက် သက်သက်သော ရူပက္ခန္ဓာ၌။ (ထန်းရွက် ယပ်ဝန်း လေသောက် ပြတင်းစသည်၌။) သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝေဒယိတံ၊ အာရုံကို ခံစားခြင်းသည်။ ဝါ၊ ခံစားတတ်သော သဘောသည်။ နတ္ထိံ၊ မရှိ။ တတ္ထ၊ ထို ဝေဒနာက္ခန္ဓာမဖက် သက်သက်သော ရူပက္ခန္ဓာ၌။ (သိယာ-၌ စပ်။) အယံ၊ ဤရုပ်သည်။ အဟံ၊ ငါသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ စွဲလမ်းခြင်းသည်။ (ငါဟု ပြုခြင်းသည်။) သိယာ၊ အပီ နှ ခေါ်၊ ဖြစ်နိုင်ရာအံ့လော။ [ခံစားမှု မရှိသော ရုပ်တရားကြီးက သူ့ကိုယ်သူ “ငါ” ဟု ပြောမည်လော-ဟူလို။] ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆို ထိုက်၏။ (မေးထိုက်၏။)

၁။ ဧတေန ပေတံ နကမ္မတိံ။ ။ ဧတေန ဝိရုဗ္ဗတ္ထ သာဓနေန ဝိ (ဆန့်ကျင်သည် ၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော အကြောင်းဖြင့်လည်းကောင်း။) သဗ္ဗေန သမ္ဘိ အတ္တနော အဘာဝေန ဝိ (အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် အကုန်အစင်ပင် အတ္တ၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။) ပဏှိတာနံ နရုတ္တတိ၊ ဧတံ ဒဿနံ ဓိရာ နကမ္မန္တိတိ အတ္ထော။-ဇ္ဇိကာ။

ရှေ့ စကား နောက်စကား ဆန့်ကျင်ပုံ။ ။ မိစ္ဆာအယူရှိသူက ဝေဒနာ သုံးပါးတွင် တပါးကိုဖြစ်စေ၊ သုံးပါးလုံးကိုဖြစ်စေ အတ္တဟုအယူရှိ၏။ ထို ဝေဒနာသုံးပါးသည် တပါးဖြစ်ခိုက် တပါးမဖြစ်နိုင်။ ဥပမာ-သုခဖြစ်ခိုက် ဒုက္ခ ဥပေက္ခာတို့ မဖြစ်နိုင်ကြ။ ထို သုံးပါးလုံးပင် အနိစ္စ ဥပ္ပါဒဝယ (မမြဲခြင်း ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း) သဘောရှိ၏။

အတ္တသည်အနိစ္စဖြစ်။ ။ သို့ဖြစ်လျှင် မိမိက အတ္တဟု ယူထားအပ်သော ဝေဒနာ သည် မမြဲသောကြောင့် “အတ္တသည် အနိစ္စဖြစ်၏” ဟူသော အပြစ် ဖြစ်နေပြီ။

တပြိုင်နက် ဝေဒနာသုံးပါးဖြစ်။ ။ အတ္တသည် အနိစ္စမဟုတ်ပါ။ အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိပါသည်။ ဝါ-မြဲပါသည်ဟု ဆိုလျှင် “တပြိုင်နက်တည်း ဝေဒနာ သုံးပါး လုံး ဖြစ်၏” ဟူသော အပြစ် ဖြစ်နေပြန်သည်။

မိစ္ဆာအယူရှိသူက ခွင့်မပြု။ ။ မိစ္ဆာအယူ ရှိသူကလည်း အနိစ္စဖြစ်သော အတ္တကိုခွင့်ပြု မည်ဟုတ်၊ လက်ခံမည် မဟုတ်၊ တပြိုင်နက်ထဲမှာ ဝေဒနာ သုံးပါးလုံးလည်းမဖြစ်နိုင်။

ဤသို့လျှင် ဝေဒနာသုံးပါးလုံး တပြိုင်နက် မဖြစ်ပါဟု ဝန်ခံလျှင် အတ္တသည် အနိစ္စဖြစ်၏ဟူသော အပြစ်၊ အတ္တသည် နိစ္စပါဟုဆိုလျှင် တပြိုင်နက် ဝေဒနာ သုံးပါးလုံး ဖြစ်၏ဟူသော အပြစ် ဖြစ်နေရကား၊ ရှေ့ နောက်စကားနှစ်ရပ် ဆန့်ကျင် နေသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရှိများက ဝေဒနာကို “အတ္တ” ဟု လက်မခံ ကြပေ။ [ဤဝါရဖြင့် ရုပ်ကို အတ္တဟုရှုသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်တော်မူသည်။]

မဟာဝါ (ပ) ၃၁

ဘန္တေ၊ ရား။ တေ၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ရုပ်တရားသက်သက်၌ “ဝါ” ဟု စွဲလမ်းမှုဖြစ်ခြင်းသည်။) နောဟိ၊ မသင့်ပါ။ (မဖြစ်နိုင်ပါ။) အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဝါ၊ ရုပ်တရားသက်သက်၌ “ဝါ” ဟု စွဲလမ်းမှု မရှိခြင်းကြောင့်။ [ရုပ်တရားသက်သက်က ထ၍ ဧကိယူ “ဝါ” ဟု မပြောခြင်းကြောင့်-ဟု ဆိုလိုသည်။] ဣဟ၊ ဤ။ ဧတေန ပိ၊ ဤအကြောင်း ဖြင့်လည်း။ န ဟေဝ ခေါမေ။ပ။ အတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ယံ)သမနုပဿိတံ (အတ္ထံ။) တေ နက္ခမတိ။ [ဤ စကားဖြင့် ရုပ်ကို အတ္ထ ဟု စွဲသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပယ်တော်မူသည်။]

ဤဝါရန္တံ ဆိုလိုရင်း။ ။ဤပုဂ္ဂိုလ်က ရုပ်ကို အတ္ထဟု ယူထား၏၊ ထိုသူ့ကိုမေးရမည်မှာ- ဝေဒနာမပါသော၊ ဝါ- စိတ်ဝိညာဉ်မပါသော ဝါယောဓာတ်ဖြင့် လှုပ်ရှားနေသော ရုပ်တရားများ၌ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဝါဟု စွဲလမ်းထင်မှားမှု ဖြစ်နိုင်မည်လော ဟု မေးရမည်။ ထိုသို့မေးလျှင် မဖြစ်နိုင်ဟုပင် ဖြေရလိမ့်မည်။

သို့ဖြစ်လျှင် လူစသော သက်ရှိခန္ဓာ၌ဖြစ်သော ရုပ်တရားများ၌လည်း အတ္ထမရှိ။ အမှန်မှာ-သက်ရှိ ခန္ဓာကိုယ်၌ ရှိသောရုပ်ကို ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သောစိတ်က အတ္ထဟု ယူဆနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ဝါ-ကိုယ့်ခန္ဓာ၌ရှိသောရုပ်ကို ဝါရုပ်ဟု ဝါ-အတ္ထ ဟု စွဲလမ်းထင်မှားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

၃၅။ ။တကြာနန္ဒ။ပ။ ဝေမဏ ဝစနိယော၊ (ကိ။) [ရေးအထိုင်းပေးပါ။] အာဝုသော၊ ဝါရှင်။ ဝေဒနာ၊ ထို့သည်။ သဗ္ဗေန၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်။ သဗ္ဗထာ၊ အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ စင်။ အ ပရိသေသာ၊ အကြွင်းမရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) စ နိရုဇ္ဈေယျံ၊ အကယ်၍ ချုပ်ကုန်အံ့။ [စ-သည်(စေ) အနက်ဟော နိပါတ်။] (ဝေံ သတိ၊ ဤသို့ ချုပ်ကုန်လတ်သော်။) သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံအားဖြင့်။ ဝေဒနာယ၊ သည်။ အသတိ၊ မရှိလတ်သော်။ ဝေဒနာ နိရောဓာ၊ ဝေဒနာ၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထို ဝေဒနာ သဘောရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးတို့တွင်။ အယံ၊ ဤမည်သော တရားသည်။ အဟံ၊ သည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်သည်။ သိယာံ အပိ န ခေါ၊ ဖြစ်ရာအံ့လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

၁။ တတ္ထ။ပ။ သိယာ။ ။ဤပါဠိ၌ အဋ္ဌကထာဝယ် နှစ်နည်းဖွင့်ထား၏။ ပထမနည်းအလိုမှာ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဟူသော ခန္ဓာသုံးပါးကို “အတ္ထ” ဟု ယူထား၏။ သူက ပြောပုံမှာ “န ဟေဝ ခေါ မေ။ပ။ ဝေဒနာဓမ္မော ဟိ မေ အတ္တာ”တည်း။ [ထိုစကားကို မြန်မာပြန်ကြည့်ပါ။]

သူ့အား မေးရမည်မှာ-အသင်က အတ္ထကို ဝေဒနာဓမ္မ (ဝေဒနာသဘော ရှိ၏) ဟု ပြော၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ဝေဒနာ လုံးဝမရှိတော့ပဲ ချုပ်သွားသောအခါ ဝေဒနာ

တနည်း။ ။ဝေဒနာနိရောဓာ၊ ကြောင့်။ တတ္ထ၊ ထိုဝေဒနာနှင့်အတူ
 ချုပ်သော။ ခန္ဓာသုံးပါးတို့၌။ အယံ၊ ဤ တရားအပေါင်းသည်။ အဟံ၊
 သည်။ အသ္မိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ စွဲလမ်းခြင်းသည်။ (ငါဟု ပြုခြင်းသည်။)
 သံယာ အပိ န ခေါ၊ လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ။ တေ၊
 ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ နောဟိ၊ မသင့်ပါ။ အာနန္တ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ဣယ၊ ၌။ ဧတေန ပိ၊ ဤ အကြောင်းဖြင့်လည်း။ န ဟေဝ ခေါ မေ။ ပ။
 အတ္တာတိ၊ ဟူ၍။ (ယံ) သမနုပဿိတုံ (အတ္တိ။) တေ န ကမ္မထိ။ [၁၂၃-
 အတိုင်းဆိုပါ။]

၁၂၆။ ။ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ တွေ့ဝေသော
 မိစ္ဆာအယူရှိသူအား ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့် ဝဋ်တရား
 ကိုဟောပြုပြီး၍ ယခုအခါ ဝဋ်မှထွက်မြောက်ပုံကို ဟောတော်မူလိုသော
 ကြောင့် “ယတော ခေါ ပန အာနန္တ ဘိက္ခု” အစရှိသော စကားကို မိန့်
 တော်မူသည်။ ။

ထို့ ဝိဝေဒကထာကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားသည် ဒေသနာတော်၌ ကျမ်းကျင့်
 တော်မူသောကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို စွန့်လွှတ်ထားသော နဝကမ္မအစရှိ

ဓမ္မဖြစ်သော (ဝေဒနာကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီး၍ ချုပ်ခြင်းသဘောရှိသော) သညာ သင်္ခါရ
 ဝိညာဉ်တို့လည်း ချုပ်ကြရ၏။

ထို ဝေဒနာဓမ္မဖြစ်သော သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ် ခန္ဓာသုံးပါးတို့တွင် အဘယ်
 တရားကို “အတ္တ” ဟု ပြောထိုက်သနည်း ဟု မေးရမည်။ (အတ္တဆိုသော
 တရားသည် မြစ်၊ နိစ္စဖြစ်၏။ ယခုကား ဝေဒနာဓမ္မ ရှိသော ခန္ဓာသုံးပါးတွင်
 အဘယ်ကို အတ္တဟု ပြောရမည်နည်း။ အတ္တဟု ပြောထိုက်ပါသေးသလား။ ဤသို့
 မေးလျှင် “နော ဟေတံ” ဟု ဖြေရလိမ့်မည်။

၁။ ဒုတိယနည်း။ ။ဝေဒနာချုပ်လျှင် ဝေဒနာနှင့်အတူ တပြိုင်နက်ပင်ချုပ်ကြရသော
 သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ် ခန္ဓာသုံးပါးတို့၌ ဤတရားသည် ငါဟု စွဲလမ်းမှု (ထင်မှား
 မှု) ဖြစ်ဦးမည်လော။

၂။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။ ။နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးကို မှီ၍ “ငါ” ဟု ထင်မှားမှု
 ဖြစ်၏။ ဥပမာ--ငါစားသည်၊ ငါသွားသည်၊ ငါပြုလုပ်သည်စသည်တည်း။ ထို ထင်မှား
 မှုသည် အနိစ္စသဘောရှိသော တရားများ၌ ထင်မှားမှုတည်း။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာချုပ်
 လျှင် ဝေဒနာနှင့် တပြိုင်နက်ချုပ်ကြသော ခန္ဓာသုံးပါး၌ အဘယ်မှာ အဟံ ကာရ (ငါဟု
 ပြုမှုထင်မှားမှု) ဖြစ်သင့်ပါတော့အံ့နည်း။ ဥပမာ--လောကဗယ် ထင်ရှားမရှိသော ယုန်ချို
 ကို (ယုန်သတ္တဝါ၏ဦးချိုကို) “ယုန်ချိုက ချွန်လိုက်တာ” ဟု မပြောနိုင်သကဲ့သို့တည်း။
 [ဤဝါရဖြင့် သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ကို အတ္တဟုစွဲသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ဖယ်တော်
 မူသည်။]

သော အလုပ်ဖြင့် ထိုထိုအာရုံ၌ ပြန်လွင့်သောစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသုံးသပ်(မညွှန်ပြပဲ)မိမိ၏ ဩဝါဒကို ပြုကျင့်လိုက်နာသော သတိပဋ္ဌာန်တရားဖြင့် နေလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့် အားထုတ်တော်မူလို(ညွှန်ပြတော်မူလို)သောကြောင့် “နေဝ ဝေဒနံ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ” စသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။

အာနန္ဒ။ ယတော၊ အကြင်အခါ၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ (သတိပဋ္ဌာန်အလုပ်ကို အားထုတ်လျက် သမ္မာပဋိပတ်ဖြင့်နေသော ရဟန်းသည်။) ဝေဒနံ၊ ဝေဒနာကို။ အတ္တာနံ၊ အတ္တဟူ၍။ နေဝ သမနုပဿတိ၊ အဖန်ဖန်မရှု။ အပ္ပဋိသံဝေဒနံ၊ အာရုံကိုမခံစားတတ်သော။ (အာရုံကိုမခံစားနိုင်သော။) အတ္တာနံ ပိ၊ ကိုသည်း။ နော သမနုပဿတိ၊ မရှု။ မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ အတ္တသည်။ ဝေဒိယတိ၊ ခံစား၏။ ဟိ၊ မှန်၏။ မေ၊ ၏။ အတ္တာ၊ သည်။ ဝေဒနာမဓမ္မာ၊ ခံစားခြင်းသဘောရှိ၏။ ဣတိ ပိ၊ သို့လည်း။ နော သမနုပဿတိ၊ အဖန်ဖန်မရှု။

(တတော၊ ထိုအခါ၌။) သော၊ ထိုရဟန်းသည်။ ဝေ၊ ဤသို့။ (အတ္တဟု။) န သမနုပဿန္တော၊ အဖန်ဖန်မရှုလတ်သော်။ လောကေ၊ ခန္ဓာစသော လောက၌။ ဝါ၊ ရုပ်အစရှိသောတရား၌။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော တရားကိုမျှ။ (ဘာကိုမျှ။) န စ ဥပါဒိယတိ၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိဖြင့် ကပ်၍မယူတော့။ ဝါ၊ ဝါ ဝါ ဥစ္စာဟု မစွဲလမ်းတော့။ [ရုပ်အစရှိသော တရားတို့တွင် တစုံတခုကိုမျှ အတ္တ-ဝါဟုလည်းကောင်း၊ အတ္တနိယ-ဝါ၏ ဥစ္စာဟုလည်းကောင်း မယူမှားတော့။] အနုပါဒိယံ၊ ဝါ ဝါ ဥစ္စာဟု မယူလတ်သော်။ ဝါ၊ မစွဲလမ်းလတ်သော်။ န ပရိတဿတိ၊ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိဖြင့် မတောင့်တတော့။ အပရိတဿံ၊ မသောင့်တလတ်သော်။ ပစ္စတ္တညေဝ၊ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ကိလေသာခပ်သိမ်း ရှေးငြိမ်းတော့၏။

[ဤသို့ ကိလေသာတို့ ငြိမ်းအေးပြီးသော ထိုရဟန်းမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူလို၍ ဒိဏာဇာတိ စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။]

ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်။ ဒိဏာ၊ ကုန်ပြီ။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို။ ဝုသိတံ၊ -ကျင့်သုံးအပ်ပြီ။ ကရဏီယံ၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ ဣတ္တတ္ထာယ၊ တဆယ့်ခြောက်ပါး ဤသို့ပြားသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ် မဂ်ကိစ္စအကျိုးငှာ။ အပရံ၊ ကပါးသောမဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ်ကိစ္စသည်။ န၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိ၏။ (ကွဲကွဲပြားပြား သေသေချာချာ သိ၏။) [သီလက္ခန္ဓ

သာမညပလသတ္တ အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပေးပါသည်။ ထို၌ အခြားနည်းများ လည်း ရှိသေး၏။]

အာနန္ဒ။ ဧဝံ သို့။ (ဤနည်းအားဖြင့်။) ဝိမုတ္တစိတ္တံ၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသောစိတ်ရှိသော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းကို။ (ရဟန္တာဖြစ်သော ရဟန်းကို။) ယော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧဝံ သို့။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာ၏။ (ပြောအံ့။) (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရာသနည်း။) 'တထာဂတော၊ သတ္တဝါသည်။ မရဏာ၊ သေရာအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အဿ၊ ကိလေသာတို့မှလွတ် ပြီးသောစိတ်ရှိသော ထိုရဟန်း၏။ ဝါ၊ ထိုရဟန္တာ၏။ (ရဟန္တာမ္ပာ။) ဣတိ၊ ဤသို့သော အယူသည်။ (အတ္ထိ၊ ရှိသေး၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ပြောရာ၏။ (တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။) တံ၊ ထို ပြောခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထို ပြောအပ်သောစကား သည်။ အကလ္လံ၊ မသင့်။

တနည်း။ ။တထာဂတော၊ သည်။ မရဏာ၊ မှ။ ပရံ၊ ၌။ ဟောတိ၊ ၏။ အဿ၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသောစိတ်ရှိသော ထိုရဟန်း၏။ ဝါ၊ ထိုရဟန္တာ၏။ (ရဟန္တာမ္ပာ။) ဒိဋ္ဌိံ၊ အယူသည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ အပြားရှိ၏။ ဝါ၊ ဤသို့ သဘောရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောရာ၏။ (တဿ၊ ၏။) တံ၊ သည်။ ဝါ၊ သည်။ အကလ္လံ။

[နောက်နောက်ဝါရတို့၌ ရှေးအတိုင်း အပြည့်အစုံဆိုပါ။ ထူးထူးသစ အနက်ရေးပါမည်။] တထာဂတော၊ သည်။ ပ။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ တထာ ဂတော။ ပ။ ဟောတိ စ၊ ဖြစ်လည်းဖြစ်၏။ န စ ဟောတိ၊ ဖြစ်လည်းမဖြစ်။ တထာဂတော။ ပ။ နေဝ ဟောတိ၊ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်။ န န ဟောတိ၊ မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်။ ပ။ အကလ္လံ။

တံ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ထိုပြောအပ်သောစကား၏ မသင့်ခြင်းသည်။) ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း။ အာနန္ဒ။ ယာဝတာ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ (အကြင်မျှလောက်သော။) အဓိဝစနံ၊

၁။ ဣတိဿ ဒိဋ္ဌိ။ ။ယော တထာဂတိမုတ္တော အရဟတာ၊ ဧဝ မဿ ဒိဋ္ဌိတိ အတ္ထော။—အဋ္ဌကထာ။ [ဧဝံသည် ဣတိ၏အဖွင့်။] ဧဝ မဿ ဒိဋ္ဌိတိ ဧတ္ထာပိ ဧပံ ပကာရာ အဿ အရဟတော ဒိဋ္ဌိတိ အာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။—ဋီကာ။

၂။ ယာဝတာ အဓိဝစနံ။ ။ယတ္ထကော အဓိဝစနသင်္ခါတော ဝေါဟာရော အတ္ထိ။—အဋ္ဌကထာ။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မိန်းမယောက်ျား စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာ အာယတန စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒဿ ဝေဒနာ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ပညတ် နာမည်တပ်ထားအပ်သော စကားလုံးသည် (သဒ္ဓါသည်) ဝေါဟာရ မည်၏။ [အဓိဝစန စသည်တို့၏ ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌကထာ ရှေးအခန်း၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

သဒ္ဓါမျှကိုသာ စွဲမှီ၍ဖြစ်သော အခေါ်အဝေါ်သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတ၊ သော။ အဓိဝစနပထော၊ သဒ္ဓါမျှကိုသာ စွဲမှီ၍ဖြစ်သော ခေါ်ဝေါ်ပညတ် နှာမည်တပ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ ဝါ၊ သဒ္ဓါမျှကိုသာ စွဲမှီ၍ဖြစ်သော ခေါ်ဝေါ်ပညတ်နှာမည်တပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတ၊ သော။ နိရုတ္တိ၊ အကြောင်းကိုထုတ်ဖော် ၍ ပြောဆိုအပ်သော အခေါ်အဝေါ်သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတ၊ သော။ နိရုတ္တိပထော၊ အကြောင်းကို ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုအပ်သော အခေါ်အဝေါ် ၏ အကြောင်းသည်။ (အတ္ထိ။)

ယာဝတ၊ သော။ ပညတ္တိ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သော အခေါ် အဝေါ်သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတ၊ သော။ ပညတ္တိပထော၊ အပြားအား ဖြင့် သိစေတတ်သော အခေါ်အဝေါ်၏ အကြောင်းသည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝ တ၊ သော။ ပညာ၊ လောကီ လောကုတ္တရာပညာသည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝ တ၊ သော။ ပညာဝစရံ၊ ပညာဖြင့် သက်ဝင်ထိုက် သိထိုက်သော ခန္ဓာ ဝါးပါးအပေါင်းသည်။ (အတ္ထိ။) (တနည်း)၊ ယာဝတ၊ သော။ ပညာ၊ လောကီပညာသည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတ၊ သော။ ပညာဝစရံ၊ ပညာဖြင့် သက်ဝင်ထိုက် သိထိုက်သော ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော ခန္ဓာဝါးပါးအပေါင်း သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတ၊ သော။ ဝဋ္ဋံ၊ ဝဋ္ဋံတရားသည်။ (ကိလေသ ကမ္မ ဝိပါကဟု သုံးဝအပြား ဝဋ္ဋံတရားသည်။) ဝါ၊ သံသရာဝဋ္ဋံသည်။ (အတ္ထိ။)

၁။ အဓိဝစန အဓိဝစနပထ။ ။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူသော သဒ္ဓါ စကားလုံး အခေါ်အဝေါ် နှာမည်သည် အဓိဝစန၊ ထိုသို့ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဝါ-ခေါ်ဝေါ် ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟု သမုတ်ထားအပ်သော ခန္ဓာဝါးပါး ဟူသော အနက်ဖြစ်သည် အဓိဝစနပထ။ ဖဿဟူသော နှာမည်သဒ္ဓါ စကားလုံးသည် အဓိဝစန၊ တွေ့ထိခြင်းသဘော အနက်ဖြစ်သည် အဓိဝစနပထ။ နိရုတ္တိ နိရုတ္တိပထ စသည်ကိုလည်း နည်းမှီးသိပါ။ တူပြီ။

၂။ ပညာ ပညာဝစရံ။ ။ ပညာဝစရံ အရ ခန္ဓာဝါးပါး အပေါင်းတည်း၊ နိဗ္ဗာန် ကိုလည်း ရှေးအဖို့၌ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်းဖြင့်ပင် ပညတ်အပ်၏။ (ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ် သော သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာကိုပင် နိဗ္ဗာန်ဟု ခေါ်ရ၏။) ထို့ကြောင့် ထို နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ခန္ဓာကို အဦးပဓာန ပြုသဖြင့်သာ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်ထိုက် သိထိုက်၏။ သို့ဖြစ် ရကား ခန္ဓပဉ္စကံ အရ၌ နိဗ္ဗာန်ပါဝင်သည်။ ဤနည်း၌ ပညာအရ လောကီ လော ကုတ္တရာပညာ နှစ်မျိုးလုံးကို ယူပါ။

၃။ တနည်း။ ။ ဤ ဒေသနာသည် ဝဋ္ဋံကထာ ဖြစ်၍ ပညာဝစရံ အရ ကာမ ရူပ အရူပဟူသော ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်သော ခန္ဓာဝါးပါးကို ယူပါ။ ဤနည်း၌ ပညာ အရ လောကီပညာကိုသာ ယူရသည်။-ဋီကာ။

ယာဝတာ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်။ ဝဋ္ဋတိ၊ လည်း၏။ (ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်နေ၏။)

တံ၊ ထိုအလုံးစုံကို (ထို အဓိဝစန အဓိဝစနပထ စသည်ကို။) အဘိညာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ ဘိက္ခု၊ သည်။ (ရဟန္တာဖြစ်သော ရဟန်းသည်။) ဝိမုတ္တာ၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီ။ အဘိညာ၊ ၍။ ဝိမုတ္တံ၊ သော။ ဘိက္ခု၊ ကိ။ [ဣတိ၊ ဤသို့ပြောအံ့။- ခွဲစပ်။] န ဇာနာတိ၊ မသိ။ န ပဿတိ၊ မမြင်။ [နာမည်ပညတ်နှင့် ထို၏ အကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်းကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မသိမမြင်။ ဝါ-ဘာကိုမျှ မသိမမြင်။] ဣတိ၊ ဤသို့ပြောအံ့။ တံ၊ ထို ပြောခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထို ပြောအပ်သော စကားသည်။ အကလ္လံ၊ မသင့်။ (တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်တည်း။) [ထို့ကြောင့် “ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ ဣတိဿ ဒိဋ္ဌိ” စသည်ဖြင့် ပြောအပ်သော စကားမှားသည်-ဟူလို။ ဤသို့ “တံ ကိဿ ဟေထု၊ အမေး” သို့ ပြန်လည်ပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ နိဗ္ဗာန်ကို ခန္ဓာကို အဦး ပြုသဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင် ကြောင်းကို “ဣမသ္မိံ ယေဝ ဗျာမမတ္ထေ ကဋ္ဌေဝရေ သ သညိမ္ပိ ဣသ မနကေ လောကဉ္စ ပညပေမိ၊ လောကသမုဒယန္တံ လောကနိရောဓဉ္စ လောကနိရောဓဂါမိနိဉ္စ ပဂ္ဂိပဒံ” ဟူသော [အံ ၁-၃၅၇။] သုတ်တော်ကို ကြည့်၍သိပါ။

၁။ “ယာဝတာ ဝဋ္ဋံ၊ ယာဝတာ ဝဋ္ဋတိ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏။ ထိုအတိုင်းပင် အနက်ပေးထားသည်။ သီဟိုဠ်မှ၌လည်းကောင်း၊ မြီကာ၌လည်းကောင်း “ယာဝတာ ဝဋ္ဋံ ဝဋ္ဋတိ” ဟု ရှိ၏။ ထိုအလို “ယာဝတာ၊ သော။ ဝဋ္ဋံ၊ သည်။ ဝဋ္ဋတိ၊ ၏။” ဟု ပေးပါ။

၂။ န ဇာနာတိ န ပဿတိ။ ။ ဤပုဒ်၏ နောက်၌ “ဣတိဿ ဒိဋ္ဌိ” ဟု တွေ့ရ၏။ ထိုပုဒ် ရှိသင့်မည် မထင်ပါ။ “န ဇာနာတိ န ပဿတိတိ၊ တဒ ကလ္လံ” ဟူသော ရှိသင့်မည် ထင်ပါသည်။

ချဲ့ဦးအံ့-“သတ္တဝါသည် သေရာအခါမှ နောက်၌ ဖြစ်သေး၏ စသည်ဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ မိစ္ဆာအယူရှိ၏” ဟု ပြောလျှင် ထိုစကားမသင့်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုလျှင် နာမည် ပညတ်နှင့် ထို၏အကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅-ပါးတို့၏ သဘောကို ဉာဏ်ထူးဖြင့် သိပြီးမှ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော ရဟန္တာကို တာကိုမျှမသိဟု ပြောဆိုရာ ရောက်၏။

တဒ ဘိညာ၊ ပ။ န ပဿတိတိ၊ တဒ ကလ္လံ-ရဟန္တာကို ထိုသို့လည်း မပြောသင့် ထို့ကြောင့် “ဟောတိ တထာဂတော၊ ပရံ မရဏာ ဣတိဿ ဒိဋ္ဌိ” စသည်ဖြင့် ပြောအပ်သောစကားသည် မသင့်ပေ။ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် န ဇာနာတိ န ပဿတိ ၏ နောက်၌ “ဣတိဿ ဒိဋ္ဌိ” ပုဒ် မရှိသင့်ပါ။ [ပါဠိတော် အဓိပ္ပာယ် အသွားနှင့် အဋ္ဌကထာကို သတိပြုပါ။]

သတ္တဝိညာဏဋီတိ

အနုသန္ဓေ။ ။ယခုအခါ၌ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို န ပညပေတိ ဟု ဟောတော် မူအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာ မဂ်တို့ဖြင့် တက်၍တက်၍ သွားလတ် သော် ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တ မည်၏။ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း န သမနု ပဿတိ ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပဿနာ မဂ်တို့ဖြင့် တက်၍တက်၍ သွားလတ်သော် ပညာဝိမုတ္တမည်၏။ ထို့ကြောင့် အောက်၌ ဟောအပ်ပြီးသော ထို ရဟန်းနှစ်ပါးတို့၏ ထွက်မြောက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ နာဓညကိုလည်းကောင်း ပြတော်မူခြင်းငှာ သတ္တ ခေါ် အာနန္ဒ ဝိညာဏဋီ တိယော- အစရှိသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။

၁၂၇။ ။အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ဝိညာဏဋီတိယော။ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်၏ တည်ရာ အကြောင်းတို့သည်။ ဝါ။ စိတ်ဝိညာဉ်၏ တည်ရာ အကြောင်း တို့သည်။ သတ္တ၊ ခုနစ်ပါးတို့တည်း။ အာယတနာနိ၊ နေရာ အရပ်တို့သည်။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးတို့တည်း။ ကတမာ သတ္တ၊ အဘယ်ခုနစ်ပါးတို့နည်း။

(၁) အာနန္ဒ။ ။ နာနတ္တကာယာ၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ မတူထူးခြား ကွဲပြား သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော။ (တနည်း) နာနတ္တကာယာ၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသော သဘောရှိသော ခန္ဓာကိုယ်ရှိကုန်သော။ နာနတ္တ သညိနော၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသော သဘောရှိသော ပဋိသန္ဓေ သညာ ရှိကုန်သော။ သတ္တာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ သေယျထာ ပိ၊ အဘယ်သတ္တဝါတို့နည်း။ မနုဿာ၊ လူတို့လည်းကောင်း။ ဧကဓမ္မေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဒေဝါ စ၊ နတ်တို့လည်းကောင်း။ (နတ်ပြည် ခြောက် ထပ်ရှိ နတ်တို့လည်းကောင်း။) ဧကဓမ္မေ၊ ကုန်သော။ ဝိနိပါတိကာ စ၊ ဝိနိပါတိကာ အသုရာတို့လည်းကောင်းတည်း။ အယံ၊ ဤ သတ္တဝါအပေါင်း သည်။ ဝါ၊ ဤ ခန္ဓာအပေါင်းသည်။ ပဌမာ၊ သော။ ဝိညာဏဋီတိ၊ တည်း။

၁။ ဝိညာဏဋီတိယော။ ။ [ဝစနတ္တကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။ တရားကိုယ်ကား နာနတ္တကာယ နာနတ္တသည်တာ ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော ပဉ္စဝေါကာရာ၌ ရူပ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ခန္ဓာလေးပါး၊ စတုဝေါကာရာ၌ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ခန္ဓာသုံးပါးတည်း။ [နာနတ္တကာယ နာနတ္တသည်တို့၏ ဝစနတ္တကို ဘာသာ ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂။ ဝိနိပါတိကာ။ ။ ဝစနတ္တကို ဘာသာဋီကာ၌ကြည့်ပါ။ ဝိနိပါတိကာ အသုရာ တု ဆိုသော်လည်း အပါယ်လေးပါး၌ ပါဝင်သော အသုရာမဟုတ်၊ နတ်အဖြစ်၌ ပါဝင်သော ယက္ခနတ်မျိုးတည်း။ ဝေမာနိကာ ပြိတ္တာများလည်း ဤ ဝိနိပါတိကာ ၌ ပါဝင်၏။ [သုခအပေါင်းမှ ဖောက်ပြန်၍ ကျခြင်းရှိသော နတ်အငယ်စား တို့။ ဝါ၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ ကျရောက်ခြင်းမရှိသော နတ်အငယ်စားတို့။]

(၂) အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ နာနတ္တကာယာ၊ ကုန်သော။ ဝါ၊ ကုန်သော။ ကေတ္တသညိနော၊ တခုတည်းသော သဘောရှိသော ပဋိသန္ဓေ သညာ ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တူသော သဘောရှိသော ပဋိသန္ဓေ သညာ ရှိကုန်သော။ သတ္တာ သန္တိ။ သေယျထာ ပိ၊ အဘယ်သတ္တဝါတို့နည်း။ ဗြဟ္မကာယိကာ၊ ပထမဈာန် ဗြဟ္မာအပေါင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ၊ ပထမဈာန်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော။ (ပထမဈာန် ကုသိုလ်စေတနာကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော။) ဒေဝါ၊ ဗြဟ္မာတို့တည်း။ (တနည်း) ဗြဟ္မကာယိကာ၊ ကုန်သော။ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ၊ ကုန်သော။ ဒေဝါ သေယျထာ ပိ၊ ဗြဟ္မာတို့ ကဲ့သို့တည်း။ [ဤသို့လည်း သေယျထာ ပိ-ကို သီးခြားမပေးပဲ နောက်ပုဒ်များနှင့် တွဲပေးနိုင်သည်။] အယံ၊ ဤ ပထမဈာန် ဗြဟ္မာအပေါင်းသည်။ ဒုတိယာ၊ နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၊ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော ခန္ဓာတည်း။

အပေါ်သတ္တဝါတို့သည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ဤ နာနတ္တကာယာ ကေတ္တသညိ ဟု ဝင်၏။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ကြည့်ပါ။]

(၃)။ အာနန္ဒ။ ကေတ္တကာယာ၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ တူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တူသော သဘောရှိသော ခန္ဓာကိုယ်ရှိကုန်သော။ (တူသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိကုန်သော။) နာနတ္တသညိနော၊ ကုန်သော။ သတ္တာ သန္တိ။ သေယျထာ ပိ၊ နည်း။ အာဘဿရာ၊ အာဘဿရာတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ တို့တည်း။ အယံ၊ ဤ အာဘဿရာ ဗြဟ္မာအပေါင်းသည်။ တတိယာ၊ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၊ တည်း။

ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒ (အမြင့်မြတ်ဆုံး ဗြဟ္မာကိုပိုင်းခြားသော) အားဖြင့် “အာဘဿရာ ဒေဝါ” ဟု ဟောတော်မူထား၏။ ပရိတ္တာဘာ အပ္ပမာဏာဘာ အာဘဿရာဟူသော ဒုတိယဈာန်တို့သား ဗြဟ္မာအားလုံးပင် ကေတ္တကာယာ နာနတ္တသညိတို့တည်း။

မှန်၏။ ။ ထိုဗြဟ္မာအားလုံးတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် တူသောပမာဏအားဖြင့် ကျယ်ပြန့် ကြီးမားလျက် သဘာဝအားဖြင့် မွန်မြတ်၏။ ပဋိသန္ဓေ သညာကား တချို့မှာ-အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တ ခေါ် ဒုတိယဈာန် ဝိပါက်လည်းကောင်း၊ တချို့မှာ-အဝိတက္က အဝိစာရ ခေါ် တတိယဈာန် ဝိပါက်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။ [ဒုတိယဈာန်ဝိပါက်နှင့် တတိယဈာန်ဝိပါက်သည် ဒုတိယဈာန်တို့ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုပါ။]

(၄)။ အာနန္ဒ။ ကေတ္တကာယာ ကေတ္တသညိနော သတ္တာ သန္တိ။ သုဘကိဏှာ၊ သုဘကိဏှာတို့၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါ သေယျထာ ပိ၊ ဗြဟ္မာတို့ ကဲ့သို့တည်း။ [ဤသို့လည်း ဥက္ကဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် သုဘကိဏှာကို ဆို

သည်။ ပရိတ္တာသုဘာ အပ္ပမာဏာသုဘာ ဟူသော တတိယဈာန်ဘုံသား
 မြဟွာအားလုံးကိုပင် ယူပါ။ မှန်၏။-ထိုမြဟွာအားလုံးသည် ခန္ဓာကိုယ်အား
 ဖြင့်လည်း တူကြ၊ စတုတ္ထဈာန် ပဋိသန္ဓေ သညာအားဖြင့် လည်းတူကြ၏။
 အယံ သည်။ စတုတ္ထိ၊ သော။ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ၊ တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဝေဟပွိုလ်သည် ပါဠိတော်၌မပါသော်လည်း ဧကတ္တကာယာ
 ဧကတ္တသညီ ဟူသော ဤ စတုတ္ထဝိညာဏဋ္ဌိကိုပင်၏။ အသညသတ္တကား
 ဝိညာဉ်မရှိသောကြောင့် နောက်၌ သတ္တာဝါသ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူလိမ့်
 မည်။ [သုဒ္ဓါဝါသမြဟွာများလည်း ဤ စတုတ္ထဝိညာဏဋ္ဌိတိ ဤစတုတ္ထသတ္တာ
 ဝါသ၌ ပါဝင်သည်ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။]

(၅)။ သဗ္ဗသော၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သမတိက္ကမာ-
 စသည်၌ စပ်။) ဝါ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံကုန်သော။ (ရူပသညာနံ- စသည်
 ၌ စပ်။) ရူပသညာနံ၊ ရူပသညာတို့ကို။ ဝါ၊ ရူပဈာန်၌ ဖြစ်သောသညာ
 ကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို။ သမတိက္ကမာ၊ လွန်မြောက်ခြင်း
 ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပဋိသသညာနံ၊ ပဋိသသညာတို့၏။ ဝါ၊ ပဉ္စဝတ္ထု
 ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒေဝပဉ္စဝိညာဉ် သညာတို့၏။
 အတ္တကံမာ၊ ချုပ်မှုသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ (ချုပ်ခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း။) နာနတ္ထသညာမ၊ အထူးထူးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌
 ဖြစ်ကြသော ကာမာဝစရ သညာတို့ကို။ ဝါ၊ အထူးထူးသော သဘော
 ရှိသော ကာမာဝစရ သညာ တို့ကို။ အ မနသိကာရာ၊ စိတ်၌ မပြုခြင်း
 ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နှလုံး မသွင်းခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။
 အာကာသော၊ ကောင်းကင် ပညတ်သည်။ အနန္တော၊ ဥပါဒ် ဘင်
 ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဘဝေတွာ၊ မိမိ သန္တာန်၌
 ဖြစ်စေ၍။ ဝါ၊ ပွားစေ၍။) အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ၊ အာကာသာ
 နဉ္စာယတနဘုံသို့ ရောက်ကုန်သော။ သတ္တာ သန္တိ၊ အယံ ပဉ္စမိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။

(၆) အာနန္ဒ။ သဗ္ဗသော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊ ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ အလုံးစုံသော။
 အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ တည်ရာအာရုံရှိသော ဈာန်
 အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို။ [အာ
 ကာသာနဉ္စာယတနဈာန် ထိုဈာန်၏အာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို။
 ဤသို့ အကျဉ်းဆိုပါ။] သမတိက္ကမာ၊ လွန်မြောက်၍။ ဝိညာဏံ၊ ပထမာရူပ
 ဝိညာဉ်သည်။ အနန္တံ၊ ဥပါဒ် ဘင် ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိ။ (ဥပါဒ် ဘင်
 ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ကို အာရုံပြုသောကြောင့်
 အနန္တဖြစ်သည်။) ဣတိ၊ သို့။ (ဘာဝေတွာ။) ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ၊ ဝိညာ

ဏ္ဍာယတနဘုံသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ သတ္တာ သန္တိ၊ အယံ သတ္တိ ဝိညာဏ္ဍိတိ။

(၇) အာနန္ဒ။ သဗ္ဗသော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊ ယော။ ဝိညာဏ္ဍာယတနံ၊ ဝိညာဏ္ဍဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသောစွာနှင့် ဝိညာဏ္ဍဟူသော တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ပထမာရူပဝိညာဉ်ကို။ [ဝိညာဏ္ဍာယတနစွာနှင့် ထိုစွာ၏ အာရုံဖြစ်သော ပထမာရူပဝိညာဉ်ကို။ ဤသို့ အကျဉ်းဆိုပါ။] သမတိက္ကမ္မာရ်။ ကိဉ္စိ၊ နည်းငယ်စိုးစဉ်း ဘဲငယ်အကြောင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဣတိ၊ သို့။ (ဘာဝေတွာ။) အာကိဉ္ဇာယတနပဂါ၊ သတ္တာ သန္တိ။ အယံ သတ္တိ ဝိညာဏ္ဍိတိ။

အသညသတ္တာယတနံ၊ အသညသတ္တာယတနလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အသညသတ်ပြဟွာတို့၏ နေရာအရပ်လည်းကောင်း။ ဒုတိယံ၊ နှစ်ခုမြောက်သော။ နေဝသညာနာသညာယတနမေဝ၊ နေဝသညာနာသညာယတနသာလျှင် လည်းကောင်းတည်း။ ဝါ၊ နေဝသညာနာသညာ ပြဟွာတို့၏ တည်နေရာ အရပ်လည်းကောင်းတည်း။ [ရုန့်ရင်းသောသညာကာမဋ္ဌိ သိမ်မွေ့သောသညာ မရှိသည်မဟုတ်သော စွာ၏တည်ရာလည်းကောင်း။ ဤသို့သော်လည်း ဆိုပါ။] ဤ ၂-ပါးဖြင့် ဒွေ အာယတနာနိ-၏ သရုပ်ကို ပြတော်မူသည်။

အမှာ။ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ တို့၏အဖွင့်ကို အဋ္ဌသာလိနိတာသာဋီကာ စတုတ္ထအုပ် စာမျက်နှာ (၅၅၂) ၌ ပြထားပြီ။ ဤ ဝိညာဏ္ဍိတိ ၇-ပါးနှင့် အာယတန ၂-ပါးကို ပေါင်းလျှင် နဝသတ္တာဝါသ-သတ္တာဝါသဘုံကိုးဝ၊ ဝါ-သတ္တာဝါတို့၏ တည်နေရာဘုံကိုးဝဖြစ်သည်။ ထိုဘုံကိုးဝကိုလည်း ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ၌ ပြအပ်သည့် အတိုင်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ဝိထိမုတ်ပိုင်း ပဋိသန္ဓိစတုက္က အဆုံး၌ပြထားပြီ။

၁၂၈။ ။ အာနန္ဒ။ တတြ၊ ထို ခုနစ်ပါးသော ဝိညာဏ္ဍိတိတို့တွင်။ [တာသု ဝိညာဏ္ဍိတိသု။-အဋ္ဌကထာ။] ပဌမာ၊ ရှေးဦးစွာသော။ ယာ ယံ (ယာ+အယံ) ဝိညာဏ္ဍိတိ၊ အကြင်သို့သော ဤဝိညာဏ္ဍိတိသည်။ (အတ္ထိ။) နာနတ္ထကာယာနာနတ္ထသည်နော၊ နာနတ္ထကာယာ နာနတ္ထသည် နတ္ထဝါတို့သည်။ (သန္တိ။) သေယျတာ ပါ၊ နည်း။ မနုဿာ၊ လည်းကောင်း။ ဧကစေဓဝါ စ၊ လည်းကောင်း။ ဧကစေဓ ဝိနိပါတိကာ စ၊ လည်းကောင်းတည်း။

အာနန္ဒ။ ယော၊ အကြင်ရဟန်းသည်။ တဉ္စ၊ ထို ပထမဝိညာဏ္ဍိတိကိုလည်း။ ပဇာနာတိ၊ အပြားအားဖြင့် သိ၏။ တဿာ၊ ထို ပထမဝိညာဏ္ဍိတိ၏။ သမုဒယံ စ၊ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း။ ပဇာနာတိ။ တဿာ၊ ၏။ အတ္တဂံမံ စ၊ ချုပ်ကြောင်းတို့လည်း။ ပဇာနာတိ။ တဿာ၊ ၏။ အဿာဒံ စ၊ သာယာအပ်သော သဘောကိုလည်း။ (သာယာဖွယ်ဖြစ်သောသုခ သော

မနုဿံကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။ တဿာ၊ ဧ။ အာဒီနဝံ စ၊ အပြစ်ကိုလည်း။
 (အနိစ္စ ဒုက္ခ ဝိပရိဏာမအပြစ်ကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။ တဿာ၊ ဧ။ နိဿ
 ရဏံ စ၊ ဆန္ဒရာဂမ္မိ ထွက်မြောက်ကြောင်းကိုလည်း။ ဝါ၊ ထွက်မြောက်ရာ
 ကိုလည်း။ (ထို ဝိညာဏဋ္ဌိတိဋ္ဌိ နှစ်သက်တယ်တာသော ဆန္ဒရာဂမ္မိ ထွက်
 မြောက်ကြောင်းမဂ်နှင့် ထွက်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန်ကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။

တေန၊ ထို ရဟန်းသည်။ တံ၊ ထို ပထမဝိညာဏဋ္ဌိတိကို။ အဘိနန္ဒိတုံ၊
 အလွန်နှစ်သက်ခြင်းငှာ။ (တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိဖြင့် ဝါဟုလည်းကောင်း၊ ဝါဉစ္စာ
 ဝါခန္ဓာဟုလည်းကောင်းလွန်စွာနှစ်သက်ခြင်းငှာ။) ကလ္လံ နှုသင်္ဃုပါမည်လော။
 ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ တေ၊ ဤသို့နှစ်သက်
 ခြင်းသည်။ နောဟိ၊ မသင်္ဃုပါ။ [ဒုတိယဝိညာဏဋ္ဌိတိ စသည်၌လည်း ဤသို့
 အကျယ်မိန့်တော်မူသည်။ ပါဠိတော်၌ ပေယျာလ မြုပ်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ။]

အာနန္ဒ။ တကြ၊ ထို နှစ်ပါးသော အာယတနတို့တွင် (ထို နှစ်ပါးသော
 နေရာအရပ်တို့တွင်။) ယ မိဒံ (ယံ+ဣဒံ) အသညသတ္တာယတနံ၊ အကြင် အသ
 ညသတ္တာယတနသည်။ (သညာမဂ္ဂိသော သတ္တဝါတို့၏ နေရာအရပ်သည်။
 (အတ္ထိ။) ။ပ။ ယ မိဒံ (ယံ+ဣဒံ) နေဝသညာနာသညာ ယတနံ၊ သည်။ (အကြင်
 ရှုန်ရင်းသောသညာကားမဂ္ဂိသိမ်မွေ့သော သညာ မဂ္ဂိသည်မဟုတ်သော ဗြဟ္မာ
 တို့၏ နေရာအရပ်သည်။) [ရှုန်ရင်းသော သညာကားမဂ္ဂိ သိမ်မွေ့သောသညာ
 မဂ္ဂိသည် မဟုတ်သောစျှာန်၏ တည်ရာသည်ဟု ရှေးနိဿယ၌ပေး၏။] (အတ္ထိ။)
 [ရှေးအတိုင်းအကျယ်ဆိုပါ။] ။ပ။

အာနန္ဒ။ ယတော၊ အကြင် အခါ၌။ [တောပစ္စည်းကို သတ္တမိအနက်၌
 သက်သော ကာလအနက်ဟော ဟုမှတ်။] ဘိက္ခု၊ သည်။ သတ္တန္တံ၊ ကုန်သော။
 ဣမာသဉ္စ ဝိညာဏဋ္ဌိတိနံ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ ဒိန္တံ၊ ကုန်သော။ ဣမေသဉ္စ
 အာယတနာနံ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ သမုဒယဉ္စ။ ပ။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်
 အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း။ ဝါ၊ မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ ဝိဒိတုာ၊
 သိ၍။ အနုပါဒါ၊ ဥပါဒါန်လေးပါးဖြင့် တစုံတခုသော သင်္ခါရကို ဝါ ဝါ
 ဉစ္စာဟု မယူမူ၍။ ဝိမုတ္တော၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သည်။ ဟောတိ။ အာနန္ဒ၊
 (တတော၊ ထိုအခါ၌။) အယံ ဘိက္ခု၊ ဤရဟန်းကို။ ပညာဝိမုတ္တော၊ ပညာ

၁။ ပညာဝိမုတ္တော။ ။ပဇာနန္တော ဝိမုတ္တောတိ ဝါ ပညာဝိမုတ္တော။ ဤသို့
 လည်း ဝိကာ တနည်းဖွင့်၏။ ထိုအလို—“ပညာဝိမုတ္တော၊ ပိုင်းခြား၍သိခြင်း အစရှိ
 သောအပြားတို့ဖြင့် သစ္စာလေးပါးတို့ကိုသိလျက် ကိလေသာတို့မှ အထူးသဖြင့် လွတ်
 သောပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ပေးပါ။

ဝိမုတ္တဟူ၍။ ဝါ၊ အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ [ပညာအရ ဤအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ အထူး မဖွင့်သော်လည်း အဂ္ဂိတ္တရဒုကာ၊ ပထမပဏ်၊ ၅-ဝဂ်၊ ၄၉-သုတ် ဋီကာ၌ အရ ဟတ္တမဂ် ပညာဟု ဖွင့်ထားသည်။]

အဋ္ဌဝိမောက္ခာ

[လနုသန္ဓေ။ ။ဤသို့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ခုနစ်ယောက်တို့တွင် တယောက် သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပရိဇာနန အစရှိသောအစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော တွတ် မြောက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တဟူသော နာမည်ကိုလည်းကောင်း ပြု တော်မူပြီး၍၊ အခြားသော ဥတတောဘာဝဝိမုတ္တ ဖြစ်သော ရဟန္တာ၏တွတ် မြောက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ နာမည်ကိုလည်းကောင်း ပြုခြင်းငှာ အဋ္ဌ ခေါ် ဣမေ အာနန္ဒ ဝိမောက္ခာ အစရှိသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်။]

၁၂၉။ ။အာနန္ဒ။ ဝိမောက္ခာ၊ ဝိမောက္ခတို့သည်။ [ဆန့်ကျင်ဘက်တရား တို့မှ အထူးထူးဖြင့် (ကောင်းစွာ)လွတ်မြောက်သော တရားတို့သည်။ ဝါ၊ အာရုံ၌ ကောင်းစွာ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သော တရားတို့သည်။ ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထ ဆိုပါ။] ဣမေ အဋ္ဌ၊ ဤ ရှစ်ပါးတို့တည်း။ ကတမေအဋ္ဌ၊ အတယ်ရှစ်ပါးတို့ နည်း။

(၁)။ ရူပီ၊ အဇ္ဈတ္တကေသာ စသည်တို့၌ ဖြစ်စေအပ်သော ရူပဈာန် ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ။) ရူပါနိ၊ ဗဟိဒ္ဓ၌လည်း ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို။ ပဿတိ၊ ဈာန် စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၏။ အယံ၊ ဤသည်ကား။ ပဌမော၊ သော။ ဝိမောက္ခော၊ တည်း။

ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ။မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိသော ဆံပင်အစရှိသော နီလကသိုဏ်း ရုပ် စသည်ကို ပရိကံပြုလျက် (ကသိုဏ်းစီးဖြန်းလျက်) ဈာန်ရပြီးနောက် အဇ္ဈတ္တ ကသိုဏ်းရုပ်များကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓ ကသိုဏ်းရုပ်များကိုလည်းကောင်း ကြည့် လျက် ဈာန်ဝင်စားနိုင်သော ရူပဈာန်လေးပါးကို ရသုတည်း။

(၂)။ ။အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိသန္တာန်၌။ အရူပသညိ၊ ကသိုဏ်းရုပ်၌ ဖြစ် သော ပရိကံသညာရှိသူ မဟုတ်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပသန္တာန်၌။ ရူပါနိ၊ ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို။ ပဿတိ၊ ဈာန်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၏။ [ဤပုဂ္ဂိုလ် သည် ဗဟိဒ္ဓ၌ဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို ပရိကံပြု၍ ဈာန်ရပြီးနောက် ဗဟိဒ္ဓ ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကိုပင် ကြည့်ရှုလျက် ဈာန်ဝင်စားနိုင်သော ရူပဈာန် လေးပါးကို ရသုတည်း။]။ပ။

(၃)။ ။ သုဘန္တေဝ (သုဘံ+ဣတိ+ဝေ)၊ တင့်တယ်၏ဟူ၍သာ။ (သုဘဟူ၍သ-။) အဓိမုဒတ္တာ၊ စွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သည်။ ဝါ၊ နှလုံးသွင်းသည်။ ဟေတုတိ။ပ။ [ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် အလွန်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်လော နိလစသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်းတို့ကို အာရုံပြု၍ ဈာန်ဝင်စားသူတည်း။] (တနည်း) မေတ္တာကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်တည်း။]

(၄)။ ။ သဗ္ဗသော။ပ။ အနန္တော အာကာသောတိ (ဘာဝေတွာ)။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ရောက်၍။ ဝိဟရတိ။ပ။ (၅)။ သဗ္ဗသော။ပ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ။ပ။ (၆)။ သဗ္ဗသော။ပ။ အာကိဉ္စညာယတနံ၊ သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပ။ (၇)။ သဗ္ဗသော။ပ။ နေဝသညာနာသညာယတနံ၊ သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပ။ [ဤပုဂ္ဂိုလ်၏ အနက်ကို (၁၂၇)၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

(၈)။ ။ သဗ္ဗသော၊ အားဖြင့်။ ဝါ၊ သော။ နေဝသညာနာသညာယတနံ၊ နေဝသညာနာသညာယတဈာန် ထိုဈာန်၏အာရုံဖြစ်သော တတိယာရူပဝိညာဉ်ကို။ သမတိက္ကမ္မ၊ ၍။ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ၊ သညာဝေဒနာတို့၏ ချုပ်ခြင်းသို့။ (သညာဝေဒနာတို့၏ချုပ်ရာ နိရောဓ သမာပတ်သို့။) ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပ။ ဝိမောက္ခာ။ ဣမေ အဋ္ဌ၊ တို့တည်း။

၁၃၀။ အာနန္ဒ။ ယတော၊ အကြင်အခါ၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အဋ္ဌ၊ ကုန်သော။ ဣမေ ဝိမောက္ခေ၊ ဤ ဝိမောက္ခတို့သို့။ [သမာပဇ္ဇတိ၏ ကံ။] အနုလောမံ ပိ၊ အနုလုံလည်း။ (အစမှ စ၍ အဆုံးတိုင်အောင်လည်း။) သမာပဇ္ဇတိ၊ ကောင်းစွာရောက်၏။ ဝါ၊ ဝင်စားနိုင်၏။ ပဋိလောမံ ပိ၊ ပဋိလုံလည်း။ (အဆုံးမှ စ၍ အစတိုင်အောင်လည်း။) သမာပဇ္ဇတိ။ အနုလောမံ ပိ၊ အနုလုံပဋိလုံလည်း။ (အစမှ အဆုံး၊ အဆုံးမှကစတိုင်အောင်လည်း။) သမာပဇ္ဇတိ။ ယတ္ထိစ္ဆကံ၊ အကြင်အရပ်၌ အလိုရှိတိုင်း။ ယဒိစ္ဆကံ၊

၁။ သမာပဇ္ဇတိ။ ကံ တံ သမာပတ္တိံ ပပိသတိ။-အဋ္ဌကထာ။ သမာပဇ္ဇတိ ပပိသတိတိ သမာပတ္တိသမာပိပုဂ္ဂလော တံ တံ ပပိဋ္ဌော၊ ပိယ ဟောတိတိ ကတ္တာ (ဤသို့ နှလုံးပြည့်။) ဝုတ္တံ။-ဋီကာ။ သမာပဇ္ဇ-ကောင်းစွာရောက်ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏။ ကောင်းစွာ ရောက်ဟူသည်လည်း ထိုထိုသမာပတ်အတွင်းသို့ သမာပတ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်က ဝင်နေသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် “ပပိသတိ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်သည်။ ဤအဋ္ဌကိုကြည့်၍ လည်း “သမာပဇ္ဇတိ၊ ဝင်စား၏။” ဟု ပေးကြသည်။

၂။ ယတ္ထိစ္ဆကံ စသည်။ ။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ (သမာပဇ္ဇတံ၊ ငှာလည်း ကောင်း။ ဝုတ္တံတံ၊ ငှာလည်းကောင်း။ ဣစ္ဆတိ၊ အလိုရှိ၏။ (တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။)

အကြင်သမာပတ်ကို အလိုရှိတိုင်း။ ယာဝတိစ္ဆကံ၊ အကြင်မျှလောက်ကာလ ပတ်လုံး အလိုရှိတိုင်း။ သမာပဇ္ဇတိ ပိ၊ ကောင်းစွာလည်း ရောက်နိုင်၏။ (ဝင်စားလည်း ဝင်စားနိုင်၏။) ဝုဠာတိ ပိ၊ ထလည်း ထနိုင်၏။

အာသဝါနံ စ၊ အာသဝေါတရားတို့၏လည်း။ ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ အနာသဝံ၊ အာသဝေါမရှိသော။ (အာသဝေါတရားတို့၏ အာရုံမဟုတ်သော အာရုံ အပြုမခံရသော။) စေတောဝိမုတ္တိံ၊ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိကိုလည်းကောင်း။ [စေတော အရ စိတ်ကို ပခာနနည်းအားဖြင့် ခေါင်း တပ်သော်လည်း သမာဓိကို ယူရသည်။] ပညာဝိမုတ္တိံ၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ် ပညာကိုလည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ၊ မျက် မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော၊ သဘောဟူသော ပစ္စက္ခ အတ္ထုဘောဉ်ပင်။ (ပစ္စုပ္ပန် တဝဉ်ပင်။) သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ အဘိညာ၊ ထူးသော အရဟတ္တ မဂ်ညဏ်ဖြင့် သိ၍။ သစ္စိကာတွာ၊ မျက်မှောက်ပြု၍။ ဥပသမ္ပဇ္ဇေ၊ ရောက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေနိုင်၏။ [သီလက္ခန္ဓာ အဋ္ဌကထာ မဟာလိသုတ် အပွင့်အတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။]

အာနန္ဒ၊ (တတော၊ ထို အခါ၌။) အယံ ဘိက္ခု၊ ကို။ ဥဘတော ဘာဂ ဝိမုတ္တော၊ အရူပဈာန် သမာပတ် မဂ်ဟူသော နှစ်ပါးသော အဖို့တို့ ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍။ (တနည်း) ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တော၊ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခွါခြင်း အကြောင်းမဲ့ ပယ်သတ်ခြင်းတို့ဖြင့် ရူပကာယ နာမကာယဟူသော နှစ်ပါးသော အဖို့တို့မှ လွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍။ ဝုဠတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဣစ္ဆကံ၊ အလိုရှိတိုင်း။ သမာပဇ္ဇတိ ပိ ဝုဠာတိ ပိ၊ ၏။ ယံ၊ အကြင်သမာပတ်ကို။ (သမာပဇ္ဇိတံ၊ ငှာလည်းကောင်း။ ယတော၊ အကြင်သမာပတ်မှ။ ဝုဠာတံ၊ ငှာလည်း ကောင်း။ ဣစ္ဆတိ၊ တံ၊ ထိုသမာပတ်ကို။) ဣစ္ဆကံ၊ တိုင်း။ သမာပဇ္ဇတိ ပိ ဝုဠာတိ ပိ။ ယာဝတာ၊ အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး။ (သမာပဇ္ဇိတံ ဝုဠာတံ ဣစ္ဆတိ။) တာဝတာ၊ ထိုမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ကာလပတ်လုံး။ ဣစ္ဆကံ၊ တိုင်း။ သမာပဇ္ဇတိ ပိ ဝုဠာတိ ပိ။ ဤသို့လည်း ပါဠိသေသထည့်၍ အနက်ကျယ်ပေးနိုင်ပါသည်။

၁။ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော။ ။ “ဥဘတော ဘာဂ” အရ အရူပဈာန်သမာပတ် မဂ်ဟူသော လွတ်မြောက်ကြောင်းအဖို့ နှစ်ဖို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပကာယ နာမကာယ ဟူသော လွတ်မြောက်ထိုက်သော အဖို့ နှစ်ဖို့ကိုလည်းကောင်း ယူရသည်။ အကျယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ [ပုဂ္ဂလပညတ္တိ-၄၊ မူလဋီ (၃၅) အနဋီ (၄၇) တို့၌လည်း အကျယ်စွင့်ထားသည်။]

အာနန္ဒ၊ ဣမာယ စ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိယဒ၊ ဤ ဥဘတောဘာဂ
 ဝိမုတ္တိမှလည်း။ ဝါ၊ ထက်လည်း။ အညာ၊ အခြားသော။ ဥတ္တရိ တရာ
 ဝါ၊ အထူးသာလွန်သည် မှလည်းဖြစ်သော။ ပဏိတတရာ ဝါ၊ သာ၍
 မှန်မြတ်သည် မှလည်း ဖြစ်သော။ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိ၊ သည်။ နတ္ထိ၊
 မရှိတော့။ ဣတံ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣဒံ၊ ဤစကား
 တော်ကို။ (ဤ သုတ်တော်ကို။) အဝေါစ၊ ပြီ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊
 သည်။ အတ္တမနေော၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်။ ဟုတော့။)
 ဘဂဝတော၊ ဤ။ ဝါ၊ သည်။ ဘာသိတံ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော မဟာ
 နိဒါနသုတ်တော်ကို။ အဘိနန္ဒါ၊ ဦးထိပ်တင်ထား လွန်လေးစားလျက် နှစ်
 သက် လက်ခံပြီ။ ဣတံ၊ သို့။ (သုတ်၊ နယုတ္တိသား ဆောင်ယားအပ်
 ပါပြီ။) [ဝေ မေ သုတ်မှ သုတ် ကို ပြန်လှည့်သည်။]

ဒုတိယံ၊ သော။ မဟာနိဒါနသုတ္တံ၊ သည်။ နိဗ္ဗိတံ၊ ပြီးပြီ။

အချုပ်မှတ်ဖွယ်။ ။ပညာဝိမုတ္တနှင့် ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ အပြားကို အဋ္ဌကထာ၌
 ကြည့်ပါ။ အချုပ်မှတ်ယူရန်မှာ—ဈာန်လုံးဝမရသော သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာသည်လည်း
 ကောင်း၊ ရူပဈာန် လေးပါးကိုသာရ၍ ထိုလေးပါးတွင် တပါးပါးကို အခြေခံကာ
 ဝိပဿနာ ပွားပြီးနောက် 'အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း
 ပညာဝိမုတ္တမည်၏။' [ပညာဝိမုတ္တ၊ ဝိမောက္ခရှစ်ပါးကို မရသည့်အတွက် လွန်ကဲ
 သော သတ္တိရှိသော သမာဓိမဖက် ပညာသက်သက်ဖြင့်သာ ကိလေသာတို့မှ လွယ်သူ။]

(၂) ရူပ အရူပဈာန် အားလုံးကို ရ၍ အရူပဈာန် လေးပါးတွင် တပါးပါးကို
 အခြေခံကာ ဝိပဿနာပွားပြီးလျှင် 'အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း
 ကောင်း၊ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားပြီးနောက် အရဟတ္တဖိုလ်သို့
 ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တမည်၏။ [ဥဘတော
 ဘာဂ ဝိမုတ္တ=အရူပ သမာပတ်ဖြင့် ရူပကာယမှ၊ မဂ်ဖြင့် နာမကာယမှ လွတ်သူ။]

၁။ သာလွန်ပုံ။ ။ဝိမောက္ခ ရှစ်ပါးတို့ကို (၁) အနုလောမ (၂) ပဋိလောမ
 (၃) အနုလောမ ပဋိလောမ ဝင်စားနိုင်ခြင်းဖြင့် လွန်ကဲသော အစွမ်းသတ္တိရှိအောင်
 ခန္ဓာအစဉ်ကို ပြုပြင်ထားအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ရှစ်ခု
 မြောက် ဝိမောက္ခကို (နိရောဓသမာပတ်ကို) အခြေခံကာ ဝိပဿနာ ပွားပြီးလျက်
 အရဟတ္တမဂ်ကို ရသဖြင့် နာမကာယ ရူပကာယဟူသော နှစ်ပါးသောအဖို့မှ လွတ်
 မြောက်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိ အားလုံးတွင် ဤ နောက်
 ဆုံး ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိက အသာဆုံး ဖြစ်ပေသည်။—ဋီကာ။

သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာနှင့်ပါဠိတော်နိဿယ
 'ပထမတွဲ' ပြီးပြီ။

မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်နိဿယ

၃။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တ

၁၃၁။ (ဘန္တေ။ မဟာပရိ ဗ္ဗာနသုတ္တံ၊ ကိ။) ဧဝံ သိ။ ဝါ၊ ဤ
 လျှောက်အပ်မည့်အတိုင်း။ သုတံ၊ နာယုမ္ပတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။
 (ကိ။) ကံ၊ တပါးသော။ သမယံ၊ အခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ရာဇဂဟော
 ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌၊ ဝါ။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ ဂိဇ္ဈကုဋေ၊ ဂိဇ္ဈကုဋ် မည်
 သော။ ပဗ္ဗတော၊ တောင်၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ တေန ခေါ် ပန သမယေန၊
 ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ဝယ် နေတော်မူရာ
 ထိုအခါ၌။) မာဂဇော၊ မဂဓတိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော။ (မဂဓ တိုင်း၏
 အစိုးရဖြစ်သော။) အဇာတသတ္တု၊ အဇာတသတ်မည်သော။ ဝေဒေဟိ
 ပုတ္တော၊ ဝေဒေဟိ-မိဖုရား၏ သားတော် ဖြစ်သော။ ရာဇာ၊ သည်။
 ဝဇ္ဇိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ကို။ အဘိယာတု ကာမော၊ လွှမ်းမိုးဖို့ရာ သွားခြင်းငှာ
 အလိုရှိသည်။ (လွှမ်းမိုးနိုင်စက် ဖျက်ဆီးဖို့ရာ သွားလိုသည်။) ဟောတိ။

သော၊ ထို အဇာတသတ်မင်းသည်။ ဧဝံ သိ။ အာဟ၊ ပြောပြီ။
 (ကိ။) အဟံ၊ သည်။ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကော၊ ဤသို့ ကြီးသောတန်ခိုး ရှိကုန်
 သော။ (ဤသို့ ကြီးသော ညီညွတ်ခြင်းဟူသော မင်းတို့၏ တန်ခိုး ရှိကုန်
 သော။) ဝါ၊ သို့ ကလောကံ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။ ဧဝံ သိ။ မဟာနု
 ဘာဝေါ၊ ကြီးသော အာနုဘော် ရှိကုန်သော။ (ဤသို့ ဆင်အတတ် အစ
 ရှိသည်တို့၌ ကောင်းစွာသင်ပြီးသော အစွမ်းသတ္တိ ရှိကုန်သော။) ဝါ၊ သို့
 ကလောကံ အာနုဘော်ရှိကုန်သော။ ဣမေ ဝဇ္ဇိ၊ ဤ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ကို။ ဥစ္ဆေဓ္စာမိ၊
 အမျိုးပြတ်အောင် ဖြတ်မည်။ (မျိုးဖြုတ်မည်။) ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ ဝိနာသေဿာမိ၊

၁။ ဂိဇ္ဈကုဋေ။ ။ “ဂိဇ္ဈာ ဧတ္ထ ဝသန္တိတိ ဝိဇ္ဇံ” စသော ဋီကာအလို- “ဂိဇ္ဈ
 ကုဋေလင်းတတို့၏နေရာအထွတ်ရှိသော။ ဝါ၊ လင်းတနှင့်တူသော အထွတ်ရှိသော”။
 ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ-ပေးပါ။

၂။ ဝဇ္ဇိ။ ။ ဝဇ္ဇိ ရာဇာနောတိ “ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ ဣမေ” တိ အာဒိတော ပဝတ္တံ
 ဝစနံ ဥပါဒါယ “ဝဇ္ဇိ” တိ လဒ္ဓနာမာ ရာဇာနော၊ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌဿ ဝါ ရာဇာနော ဝဇ္ဇိ-
 ရာဇာနော၊ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌဿ ပန ဝဇ္ဇိသမညာ တန္တိ ဝါ သိရာဇကုမာရဝသေန (ထို ဝဇ္ဇိတိုင်း၌
 နေသော မင်းသားတို့နှင့် စပ်သဖြင့်။) ဝေဒိတဗ္ဗာ။-ဋီကာ။ ဤအလို- “ဝဇ္ဇိ၊ (တန်ခိုး
 အာနုဘော် အလွန်ကြီးမားသည့်အတွက် မဖက်ပြိုင်ပဲ့) ရှောင်ကြဉ်ထိုက်သော မင်းတို့။
 ဝါ၊ ဝဇ္ဇိတိုင်း၏ မင်းတို့” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ပေးပါ။

ပျက်စီးစေမည်။ (ဖျက်ဆီးမည်။) ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ အနယဗျသနံ၊ ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့။ အာပါဒေဿာမိ၊ ရောက်စေမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

၁၃၂။ အထခေါ၊ ခွံ။ (ပြောပြီးရာ - ထိုအခါ၌။) မာဂဇော။ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ မဂမေဟာမတ္တံ၊ မဂဇော-မင်း၏ အမတ်ကြီးဖြစ်သော။ ဝါ၊ မဂဇော-တိုင်း၌ အမတ်ကြီးဖြစ်သော။ ဝဿကာရံ၊ ဝဿကာရ-မည်သော။ ဗြာဟ္မဏံ၊ ဗြာဟ္မဏ-ကို။ (ပုဏ္ဏားကို။) အာမန္တေသိ၊ အမိန့်တော်ရှိပြီ။ (ခေါ်၍ ပြောပြီ။) (ကိံ။) ဗြာဟ္မဏ။ ဟိ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ ယေန ဘဂဝါ (အတ္ထိ။) တေန၊ မြတ်စွာဘုရားရှ်ရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမ၊ ချဉ်းကပ်ချေ။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ရှိ။ မမ၊ ငါ၏။ စေနေန၊ စကားဖြင့်။ (တနည်း) မမဝစနေန၊ ငါအလျောက်ဖြင့်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပါဒေါ ခြေတော်တို့ကို။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းဖြင့်။ ဝန္ဒာဟိ၊ ရှိခိုးချေ။ (ရှိခိုးပါ။)

အပ္ပါဗာဓံ၊ နှိပ်စက်ပြင်းစွာ မခံသာသော ရောဂါကြီး၏ မရှိခြင်းကို လည်းကောင်း။ အပ္ပါတကံ၊ ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ဖွယ် ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း။ လဟုဠာနံ၊ လျင်မြန်ပေါ့ပါး ထ သွားနိုင်ခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ ဗဟံ၊ ကိုယ်အားကိုလည်းကောင်း။ ဗာသုဝိဟာရံ၊ ချမ်းသာအေးမြ နေထိုင်ရခြင်း ကိုလည်းကောင်း။ ပုစ္ဆံ၊ မေးလျှောက်ချေ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ မေးရမည်နည်း။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မာဂဇော ။ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပါဒေါ တို့ကို။ သိရသာ၊ ဖြင့်။ ဝန္ဒတိ၊ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။ အပ္ပါဗာဓံ။ပ။ ပုစ္ဆတိ၊ မေးလိုက်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ချေ။ ။

ဇေဝဉ္ဇေ၊ ဤသို့လည်း။ ဝဒေဟိ၊ လျှောက်လိုက်ပါဦး။ (ကိံ၊ အဘယ် သို့ လျှောက်ရမည်နည်း။) ဘန္တေ။ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ အဘိ ယာတုကာမော၊ ပါ၏။ သော၊ ထိုမင်းသည်။ ဝေံ၊ သို့။ အာဟ၊ ပြော ပါပြီ။ (ကိံ။) အဟံ၊ သည်။ပ။ အာပါဒေဿာမိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော ပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်လိုက်ပါဦး။ [ဝဒေဟိ-၌ ပြန်လှည့်ဖို့ရန် ဣတိ-တလုံး အကျေကြပ်ပါ။] ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ တော၊ သင့်အား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဗျာကရောတိ၊ မိန့်တော်မူ၏။ (တထာ၊ ထို မိန့်တော်မူအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။) ဟံ၊ ထို စကားတော်ကို။ သာဓကံ၊ ကောင်းစွာ။ ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ မှတ်ယူ၍။ မမ၊ အား။ အာရောဇေ ယျာသိ၊ သံတော်ဦးတင်ပါ။ ဟိ၊ မှန်၏။ (ဘုရားရှင်၏စကားသည် မှတ်သား

သင့်၏။) စထာဂတာ၊ တိံသည်။ ဝိတထံ၊ ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သော စကားကို။ န ဘဏန္တိ၊ မိန့်တော်မမူကြကုန်။ ဣတိ၊ သို့။ (အာမန္တေသိ။)

ဝဿကာရ ဗြာဟ္မဏ

၁၃၃။ ဘော၊ အရှင်မင်းမြတ်။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ (အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။) ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ ဝဿကာရော၊ ပ။ ရညော၊ ၏။ (ဝစနံ၊) ပဋိဿုတွာ၊ ရှေးရှုနားထောင်၍။ (ဝန်ခံ၍။) ဘဒ္ဒါနိ ဘဒ္ဒါနိ၊ ကောင်းကုန် ကောင်းကုန်သော။ ယာနာနိ၊ ယာဉ်တို့ကို။ ယောဇေတွာ၊ ယှဉ်စေ၍။ (မြင်းနှင့်ယှဉ်ကပ်စေ၍။) တဒ္ဒံ ဘဒ္ဒံ၊ သော။ ယာနံ၊ သို့။ အဘိရုဟိတွာ၊ တက်စီး၍။ ဘဒ္ဒေဟိ ဘဒ္ဒေဟိ။ ယာနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ရာဇဂဟာ၊ မှ။ နိယျာသိ၊ ထွက်လာပြီ။ ယေန၊ ဌ။ ဂိဇ္ဈကဇ္ဇော ပဗ္ဗတော (အတ္ထိ။) တေန၊ သို့။ ပါယာသိ၊ သွားပြီ။ ယာဝတိကာ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ယာနဿ၊ ၏။ ဘုမိ၊ သွားလောက်ရာ မြေအရပ်သည်။ (သွား၍ဖြစ်နိုင်လောက်ရာ မြေအရပ်သည်။ အတ္ထိ။ တာဝတိကံ၊ ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော မြေအရပ်တိုင်အောင်။) ယာနေန၊ ဖြင့်။ ဂန္ဓာ၊ ၍။ ယာနာ၊ မှ။ ပစ္စောရောဟိတွာ၊ ဆင်း၍။ ပတ္တိကောဝ၊ ခြေဖြင့်သွားသည်သာလျှင်။ (ခြေကျင့်သွားသည်သာလျှင်။ ဟုတွာ ယေန ဘဂဝါ အတ္ထိ။) တေန၊ သို့။ ဥပသက်မိ၊ သွားပြီ။

ဥပသက်မိတွာ၊ သွားပြီး၍။ (ရောက်ရာအရပ်မှတ်ဆင့် သာ၍နီးကပ်သော အရပ်သို့ သွားပြီး၍။ ဘဂဝတာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ သမ္မောဒိ၊ ခမနိယ စသည်သဘော မေးမြန်းပြောလျက် ရောနှောမိပြီ။ သမ္မောဒနိယံ၊ ဝမ်းမြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော။ (တနည်း) သမ္မောဒနိယံ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ သာရုံဏိယံ၊ အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေထိုက်သော။ (အနက် အဓိပ္ပာယ်နှင့် စကားသုံး ကောင်းလှသဖြင့် ဤစကားမျိုးကို အဆက်မပြတ် ထပ်ကာထပ်ကာ ပြောထိုက်သော။) ဝါ၊ မပြတ်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်သော။ (ပြောပြီးနောက်လည်း မပြတ်မပြတ် အမှတ်ရနေထိုက်သော။) ကတံ၊ စကားကို။ ဝိတိသာရေတွာ၊ ပြီးဆုံးစေပြီး၍။ ကေမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့၌။ နိသိဒ္ဓိံ၊ ထိုင်ပြီ။ [သမ္မောဒိ-စသောပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ-၌ ပြထားပြီ။]

ကေမန္တံ၊ ၌။ နိသိဒ္ဓော၊ ထိုင်ပြီးသော။ ဝဿကာရော၊ ပ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစံ၊ လျှောက်ပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်သနည်း။) ဘောဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ပ။ ဝန္တတိ၊ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။ ပ။

ပုစ္ဆတိ၊ မေးလိုက်ပါ၏။ (လျှောက်လိုက်ပါ၏။) ။ပ။ အဘိယာတုကာမော၊
ပါ၏။ပ။ အာပါဒေဿာမိ။ ဣတိ သိ။ အာဟ၊ ပြောပါပြီ။ ဣတိ သိ။
(အဝေါစ။)

ရာဇအပရိဟာနိယဓမ္မ

၁၃၄။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဌိ။ (ဝဿကာရ ဗြာဟ္မဏက မြတ်
စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊
သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပိဋ္ဌိတော၊ နောက်၌။ (နောက်က။) သဂဝန္တံ၊
ကိ။ ဝိဇယမာနော၊ ယပ်ခတ်လျက်။ ဌိတော၊ တည်နေသည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။ အထခေါ၊ ၌။ ။ပ။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။
ကိန္တံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ (ဘယ်လိုများ။) တေ၊ သည်။ သုကံ၊ ကြားအပ်
သနည်း။ (ကြားဖူးသနည်း။) ဝဇ္ဇိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့သည်။ အဘိဏုံ၊ မပြတ်။
သန္နိပါတာ၊ စည်းဝေးကြကုန်၏။ သန္နိပါတ ဗဟုလာ၊ များသော စည်း
ဝေးခြင်းရှိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကို။ (သုတံ၊ ကြားအပ်ဖူး
သလော။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

ဘုန္တေ။ မေ၊ တပည့်တော်သည်။ တေ၊ ဤအကြောင်းကို။ သုတံ၊
ကြားအပ်ပါပြီ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ ကြားအပ်သနည်း။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။
အဘိဏုံ၊ မပြတ်။ သန္နိပါတာ၊ စည်းဝေးကြကုန်၏။ သန္နိပါတ ဗဟုလာ၊
များသောစည်းဝေးခြင်းရှိကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကို။ (သုတံ၊ ပါပြီ။)
ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [ဣတိ-တလုံး အကျေကြပ်ပါ။]

အာနန္ဒ။ ယာဝကီဝဉ္စ၊ အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး။ [စ-အနက်
မရှိ။] ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ အဘိဏုံ။ သန္နိပါတာ၊ ကုန်သည်။ သန္နိပါတ
ဗဟုလာ၊ ကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တံ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ အာနန္ဒ။ ဧဝံ သတိ။
(တတ္တကံ၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး။) [တာဝကီဝဉ္စ-ဟုလည်း ထည့်
နိုင်၏။] ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ ကြီးပွားခြင်းကိုသာ။ ပါဠိကင်္ခါ၊ အလို

၁။ ပါဠိကင်္ခါ။ ။ပဋိ+ကင်္ခိ (သို့မဟုတ်) ကင်္ခိ-ဓာတ်+အနက်ဟော၊
ဘူဝါဒိ။ ပဋိ+ကင်္ခိတဗ္ဗာတိ ပဋိကင်္ခါ၊ ကံအနက်၌ အ-ပစ္စည်း။ ပဋိကင်္ခါယေဝ+ပါဠိ
ကင်္ခါ (သုတ္တံ၌ က-ပစ္စည်း။) “ပါဠိကင်္ခါ၊ အလိုရှိထိုက်၏။” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ပေး။
“အဝဿံ ဘဝိဿတိတိ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ အတ္ထော” ဟုသော အစွင့်အရ၊ “ကေန
ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မှတ်ထိုက်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထုတ်ပေးပါ။ အချို့နေရာ၌မူ အဝဿံ
ဘာဝိတိ အတ္ထာ” ဟုသာ ဖွင့်၏။ ထို အလို “ကေန ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ပေးပါ။

ရှိထိုက်၏။ ဝါ၊ ကေန ဖြစ်လိမ့်မည် ဟု မှတ်ထိုက်၏။ ပရိဟာနိ၊ ဆုတ်
ယုတ်ခြင်းကို။ နော (ပါဠိကခါ)၊ အလိမ့်ရှိထိုက်။ (၁) [နောက်နောက်
ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

ကိန္တိ။ပ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ သမဂ္ဂါ၊ ညီညွတ်ကုန်သည်။ (ဟုတုာ။) သန္တိ
ပတန္တိ၊ စည်းဝေးကြကုန်၏။ သမဂ္ဂါ (ဟုတုာ။) ဝုဠဟန္တိ၊ အစည်းအဝေးမှ
ထကြကုန်၏။ သမဂ္ဂါ (ဟုတုာ။) ဝဇ္ဇိကရဏိယာနိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏ ပြုဖွယ်
တို့ကို။ ဝါ၊ ဝဇ္ဇိ-အမျိုးတို့၌ ပြုဖွယ်တို့ကို။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြကုန်၏။ ဣတိ၊
ဤ အကြောင်းကို။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။ သန္တိပတိယန္တိ၊ စည်းဝေးကြ
လိမ့်မည်။ပ။ [“ဝုဠဟ” အရ သူခိုး ဒမြ သူပုန် နိမိနင်းဖို့ရာ တက်တက်
ကြွကြွ ဖြစ်မှုကိုလည်း အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သေး၏။] (၂)

ကိန္တိ။ပ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ အပညတ္တိ၊ မပညတ်အပ်သေးသော ကျင့်ဝတ်
ဥပဒေကို။ (မပညတ်အပ်သေးသော ကင်းခွန် လယ်ခွန် ယာခွန် ဒဏ်ငွေ
ဥပဒေကို။) န ပညပေန္တိ၊ မပညတ်ကြကုန်။ ပညတ္တိ၊ ပညတ်အပ်ပြီးသော
ကျင့်ဝတ်ဥပဒေကို။ န သမုစ္ဆန္တိ၊ မဖြတ်ကြကုန်။ (မဖျက်ကျကုန်။) ယထာ
ပညတ္တေ၊ အကြင်အကြင် ပညတ်အပ်ပြီးကုန်သော။ ပေါရာဏေ၊ ရှေး၌ဖြစ်
ကုန်သော။ ဝဇ္ဇိဓမ္မေ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်တရားတို့ကို။ သမာဒါယ၊
ကောင်းစွာယူ၍။ ဝတ္တန္တိ၊ ကျင့်ကြကုန်၏။ ဣတိ၊ ကို။ (သုတံ၊ လော။)
။ပ။ န ပညပေယန္တိ၊ ပညတ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ပ။(၃)

☐ ကိန္တိ။ပ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ (သက္ကရောန္တိ-စသည်၌ စပ်။) ယေ တေ၊ အကြင်
ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဝဇ္ဇိနံ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏။ ဝဇ္ဇိမဟလ္လကာ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းကြီးတို့
တည်း။ တေ၊ ထို ဝဇ္ဇိ-မင်းကြီးတို့ကို။ သက္ကရောန္တိ၊ ကောင်းစွာပြုကြကုန်
၏။ ဂရုံ၊ လေးစားမှုကို။ ကရောန္တိ၊ ကုန်၏။ မာနေန္တိ၊ မြတ်နိုးကြကုန်၏။
ပူဇေန္တိ၊ ပူဇော်ကြကုန်၏။ တေသံ စ၊ ထို ဝဇ္ဇိ-မင်းကြီးတို့၏လည်း။ (ဝစနံ၊
စကားကို။) သောတဗ္ဗံ၊ နားထောင်ထိုက်၏ ဟူ၍။ မညန္တိ၊ ထင်မှတ်ကြကုန်
၏။ ဣတိ၊ ကို။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။ သက္ကရိယန္တိ၊ ကောင်းစွာပြုကြလိမ့်
မည်။ပ။(၄)

ကိန္တိ။ပ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့သည်။ (န ဝါသေန္တိ-၌ စပ်။) ယာ တာ၊ အကြင်
အမျိုးသမီးတို့သည်။ ကုလိတ္ထိယော၊ အမျိုး၏ အိမ်ရှင်မတို့တည်း။ ကုလကုမာ
ရိယော၊ အမျိုး၏ သမီးပျိုတို့တည်း။ တာ၊ ထို အမျိုးသမီးတို့ကို။ (အိမ်
ရှင်မဖြစ်သူ မိန်းမပျိုဖြစ်သူ အမျိုးသမီးတို့ကို။) ဩက္ကဿ၊ ဆွဲငင်၍။ ပသယ၊

လှမ်းမိုး၍။ (အနိုင်အထက်ပြု၍။) န ဝါသေန္တိ။ မိမိအိမ်၌ 'မနေစေကြကုန်။
(ဇနီးအဖြစ်ဖြင့် မသိမ်းပိုက်ကြကုန်။) ဣတိ၊ ကိ။ (သုတ်၊ လော။) ။ပ။ န
ဝါသေသန္တိ။ နေစေကြလိမ့်မည် မဟုတ် ။ပ။ (၅)

ကိန္တိ။ပ။ဝဇ္ဇိ၊ တိသည်။ (သက္ကရာဇ်-စသည်၌ စပ်။) အဗ္ဘန္တရာနိ စေဝ၊
မြို့တိုင်း၌ တည်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဗာဟိရာနိ စ၊ မြို့ပြင်၌တည်သည်
လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ယာနိ တာနိ ဝဇ္ဇိစေတိယာနိ၊ အကြင်
ဝဇ္ဇိ-တိုင်း၌ စေတိတို့သည်။ (အကြင် ဝဇ္ဇိ-တိုင်း၌ နတ်ကွန်း၊ နတ်နန်း၊ နတ်
စင် နတ်ရံသစ်ပင်တို့သည်။ သန္တိ။) တာနိ၊ ထို ထို စေတိတို့ကို။ (ထို နတ်
ကွန်း၊ နတ်နန်း၊ နတ်စင် နတ်ရံသစ်ပင်တို့ကို။) သက္ကရာဇ် ။ပ။ ပူဇော်။
[(၄)-အတိုင်းဆိုပါ။] ငတသံ စ၊ ထို စေတိတို့အားလည်း။ ဒိန္နပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌
ပေးအပ်သော။ ကတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ ပြုအပ်သော။ ဓမ္မိကံ၊ တရား၌ယှဉ်သော။
ဝါ၊ တရားနှင့်လျော်သော။ ဗလိံ၊ ပူဇော်မှုကို။ (ပ သ မှုကို။) နော ပရိ

ဝ။ ဓမ္မိကံဗလိံ။ 'နတ်တို့အား တရားသဖြင့် ပူဇော် ပ သ မှုဟူသည်သတ္တဝါတို့၏
အသက်ကိုသတ်၍ ယဇ်နတ်ပူဇော်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပဲ နတ်တို့နေထိုင်ဖို့ရာ ရည်မှန်း၍ နတ်
ကွန်း၊ နတ်နန်း၊ နတ်စင်ဆောက်ပေးခြင်း၊ နတ်တို့၏ ရုပ်တုကို ထုလုပ်ပူဇော်ခြင်း၊
အဝတ်ပုဆိုးဖြင့် ပူဇော်ခြင်း၊ အစားအသောက်တို့ဖြင့် ပ သ ခြင်း၊ ဆီမီးပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်
ခြင်း၊ ပိမိပြုအပ်သော ကုသိုလ်အဖို့ကို နတ်တို့အား အမျှဝေခြင်းများတည်း။

ပူဇော်ပသရကျီး။ ။နတ်တို့အား 'ရှေးအစဉ်အလာအတိုင်း (မိရိုးဖလာအတိုင်း)
ပြုအပ်ခဲ့သော ပူဇော်ပ သ မှုကိုမပြုလျှင် နတ်တို့က ပြန်၍ စောင့်ရှောက်မှုကို မပြုကြ။
မဖြစ်သေးသောဒုက္ခကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ကြသော်လည်း ကံ-စသော အကြောင်း
အားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးသော ချောင်းဆိုးမှု ခေါင်းကိုက်မှုစသော ရောဂါကိုမူ
တိုးပွားအောင် ပြုနိုင်ကြ၏။ စစ်ပွဲဖြစ်လျှင် အဖော်အဖြစ်ဖြင့် မကူညီကြ။

ရှေးအစဉ်အလာအတိုင်း ပူဇော်ပ သ လျှင်မူ သူတို့က ဘေးမဖြစ်အောင် စောင့်
ရှောက်ကြ၏။ မဖြစ်သေးသောချမ်းသာကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကြသော်လည်း
ဖြစ်ပေါ်နေသော ချောင်းဆိုးမှု ခေါင်းကိုက်မှုစသော ရောဂါကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ကြ၏။
ပျောက်အောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ကြ၏။' စစ်ပွဲ၌လည်း အဖော်အဖြစ်ဖြင့် ကူညီနိုင်
ကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။အကျိုးပေးခွင့် မရသေးသော မကောင်းမှုကံနှင့် ထိုကံ၏အကျိုး၌
နတ်တို့နှင့်စပ်သော ဘေးရန်က မပါရောက်နိုင်ပါ။ ထိုမကောင်းမှုကံ အကျိုးပေးခွင့်
ရသောအခါ၌မူ နတ်တို့နှင့်စပ်သောဘေးရန် ပါဝင်လာနိုင်ပါသည်။'

ထို့အတူ အကျိုးပေးခွင့်မရသေးသော ကုသိုလ်ကံနှင့် ထိုကံ၏အကျိုး၌ နတ်တို့နှင့်
စပ်သောအကျိုးက မပါရောက်နိုင်။ ကုသိုလ်ကံ 'အကျိုးပေးခွင့်ရရာ အခါ၌မူ နတ်တို့
နှင့်စပ်သောအကျိုးလည်း ပါဝင်လာနိုင်ပါသည်။

ဟာပေန္တိ၊ မယုတ်လျော့စေကြကုန်။ ဣတိ၊ ကို။ (သုတံ၊ လော။) ။ပ။
သက္ကရိယန္တိ၊ ကောင်းစွာ ပြုကြလိမ့်မည်။ပ။နော ပရိဟာပေဿန္တိ၊ ယုတ်
လျော့စေကြလိမ့်မည်မဟုတ် ။ပ။ (၆)။

ကိန္တိ။ပ။ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။အရဟန္တေသု၊ရဟန္တာတို့၌။ (ရဟန္တာတို့အပေါ်၌။)
ဓမ္မိကာ၊ သော။ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ၊ အလိမ္မိရုံအပ်သော ဘေးရန်မရောက်
လာအောင် စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသောတားမြစ်ခြင်း၊ အလိမ္မိရုံအပ်သောအကျိုး
မပျက်အောင် လျှို့ဝှက်ခြင်းကို။ သုသံဝိဟိတာ၊ ကောင်းစွာစီမံအပ်ပြီ။ (ကိံ၊
အဘယ်သို့ကြံ၍ စီမံအပ်သနည်း။) ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ အနာဂတာ၊
မရောက်လာကုန်သေးသော။ အရဟန္တော စ၊ တို့သည်လည်း။ ဝိဇိတံ၊ နိုင်ငံသို့။
အာဂစ္ဆေယျံ၊ ရောက်လာ ကုန်ရာပါအံ့နည်း။ (ရောက်လာကြပါမလဲ။)
အာဂတာ၊ ရောက်လာပြီးကုန်သော။ အရဟန္တော စ၊ တို့သည်လည်း။ ဝိဇိ
တေ၊ ၌။ ဖာသု၊ ချမ်းသာစွာ။ ဝိဟရေယျံ၊ နေနိုင်ကုန်ရာပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့ကြံ၍။ (သုသံဝိဟိတာ၊ အပ်ပြီ။) ဣတိ၊ ဤအကြောင်းကို။ (သုတံ၊
လော။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဣတိ-နုစလံး အကျေကြပ်ပါ။]။ပ။
သုသံဝိဟိတာ၊ သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ပ။ ဣတိ(အာမန္တေသိ)။(၇)

၁၃၅။ အထခေါ၊ ၌။ (အရှင် အာနန္ဒာ-အား မိန့်တော်မူပြီးရာ ထို
အခါ၌။)။ပ။ အာမန္တေသိ။(ကိံ။) ဗြာဟ္မဏ-ဗြာဟ္မဏ၊ အဟံ။ ငါသည်။
ဧကံ၊ သော။ သမယံ၊ ၌။ [ဧကမိဒါဟံ-ဧကံ+ဣဒံ+အဟံ။ ဣဒံ-အနက်
မရှိ။] ဝေသာလိယံ၊ ၌။ ဝါ-၏ အနီးဖြစ်သော။ သာရန္တဒေ၊ သာရန္တဒေ-
မည်သော။ စေတိယေ၊ စေတီ၌။ (နတ်ကုန်း၌။) (တနည်း) သာရန္တဒေ
စေတိယေ၊ သာရန္တဒေ စေတီယ-မည်သော ကျောင်း၌။ ဝိဟရာမိ၊ ၏။
တကြ၊ ထိုအခါ၌။ (ငါဘုရား၏ သာရန္တဒေ စေတီယ-ဝယ် သီတင်း သုံး

၁။ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ။ ။ရက္ခာ ဝေ ယထာ အနိစ္ဆိတံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဧဝံ အာဝရဏ
တော အာဝရဏံ။ ယထာဣစ္ဆိတံ န ဝိနဿတိ၊ ဧဝံ ဂေါပါယနတော ဂုတ္တိ။-အဋ္ဌ
ကထာ။ ဤ၌ 'ရက္ခာ'နှင့် 'အာဝရဏ'သည် ကမ္မဓာရည်း၊ 'ရက္ခာဝရဏ'နှင့် 'ဂုတ္တိ'
သည် စွန်တည်း။ [သီလက္ခန်၌ပူ တနည်းဖွင့်ခဲ့သည်။]

၂။ သာရန္တဒေ စေတိယေ။ ။ဘုရားရှင် ပွင့်တော် မမူမီက ထို အရပ်သည်
သာရန္တဒေ-နတ်ဘီလူး၏ နေရာအရပ်တည်း။ လူ-များက လေးစားပူဇော်အပ်သော
ကြောင့် စေတီယ-ဟုလည်း အမည်ရ၏။ ဝေသာလီ-သို့ ဘုရားရှင် ကြွလာတော်
မူသောအခါ ထို သာရန္တဒေ စေတီယ-အရပ်ဝယ် ဘောက်သားအပ်သော ကျောင်း
လည်း သာရန္တဒေစေတီယ-ဟုပင် နာမည်တွင်နေသည်။

တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အဟံ၊ သည်။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့အား။ သတ္တံ၊ ခုနစ်
 ပါးကုန်သော။ အပရိဟာနိယေ၊ မဆုတ်ယုတ်ခြင်းငှာ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော။
 (မဆုတ်ယုတ်ဖို့ရာ စီးပွားဖြစ်ကုန်သော။) ဝါ၊ မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဖြစ်
 ကုန်သော။ ဣမေ ဓမ္မေ၊ ဤ ကျင့်ဝတ်တရားတို့ကို။ ဒေသေသိ၊ ဟော
 တော်မူခဲ့ပြီ။ [အပရိဟာနိယေ-၏ အဖွင့်ကို တာသာဠိကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဗြာဟ္မဏ။ ယာဝကီဝဉ္စ၊ ပတ်လုံး။ပ။ ဣမေ၊ ဓမ္မေ၊ တို့သည်။ ဝဇ္ဇိယံ၊
 တို့၌။ ဌသန္တိ၊ တည်ကြကုန်အံ့။ သတ္တသံ၊ ပ။ ဣမေသု ဓမ္မေသု စ၊ တို့၌
 လည်း။ ဝဇ္ဇိ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ကို။ သန္တိသိသန္တိ၊ တွေ့မြင်အပ်ကုန်အံ့။ (တွေ့မြင်
 ရကုန်အံ့။ ဧဝံ သတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။) [အပရိဟာနိယ-
 တရားတို့က ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၌ တည်ကုန်၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့ ကိုလည်း အပရိဟာ
 နိယ-တရားတို့၌ တွေ့မြင်ရကုန်လတ်သော်။] ဗြာဟ္မဏ။ (တတ္ထကံ၊ ထိုမျှ
 လောက် ကာလပတ်လုံး။) ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဠိကင်္ခါ၊ နော
 ပရိဟာနိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ ဝဿကာရော၊ ပ။ အဝေါစ၊
 လျှောက်ပြီ။ (ကိ။) ဘော ဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ဧက မေကေနပိ၊
 တပါးတပါးလည်း ဖြစ်သော။ အပရိဟာနိယေန၊ မဆုတ်ယုတ်ကြောင်း
 ဖြစ်သော။ ဓမ္မေန၊ ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်။ သမန္တာဂတာနံ၊ ပြည့်စုံကြ
 ကုန်သော။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ ကြီးပွားခြင်းကိုသာ။ ပါဠိကင်္ခါ၊
 အလိုရှိထိုက်ပါ၏။ (ဧကေန ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မှတ်ထိုက်ပါ၏။) ပရိဟာနိ၊
 ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို။ နော (ပါဠိကင်္ခါ)၊ အလိုမရှိ ထိုက်ပါ။ သတ္တဟံ၊
 ကုန်သော။ အပရိဟာနိယေဟံ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မဟံ၊ တို့နှင့်။ (သမန္တာ
 ဂတာနံ။ ဝဇ္ဇိနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယာ၊ ကြီးပွားခြင်း၌။) ဝါဒေါ၊ ပြောဆို ဖွယ်
 သည်။ ကော ပန၊ အဘယ်မှာ ရှိပါအံ့နည်း။ (တနည်း) ကော ပန
 ဝါဒေါ၊ ဘာပြောဖွယ် ရှိပါတော့အံ့နည်း။

ဘော ဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ဝဇ္ဇိ၊ တို့ကို။ မာဂဓေန ။ပ။ ရုညာ၊
 သည်။ ဥပလာပနာယ၊ ဖြားယောင်းခြင်းကို။ (ချော့မြူ၊ သိမ်းသွင်းခြင်းကို။)
 အညတြ၊ ကြည့်၍လည်းကောင်း။ မိထုဘေဒံ၊ အချင်းချင်း ကွဲပြားစေခြင်း
 ကို။ ဝါ၊ အချင်းချင်း ကွဲအောင်ခွဲခြင်းကို။ အညတြ၊ ကြည့်၍လည်းကောင်း။
 [ယဒိဒံ-သည် အနက်မရှိသော နိပါတ်။] ယုဒ္ဓဿ၊ စစ်တိုက်ခြင်းဖြင့်။
 [ကရိုဏ်းအနက်၌ ဆဋ္ဌိ-ဝိဘတ်သက်။] အကရဏိယာဝ၊ အလိုရှိတိုင်း တစုံတစု

သောအမှုကို မပြုအပ် မပြုနိုင်ပါကုန်သည်သာ။ [ကာမံကာရဝသေန ကိဉ္ဇိပိ
နကရဏီယာတံ အကရဏီယာ။-ဋီကာ။] ဝါ၊ မဖမ်းယူအပ် မဖမ်းယူနိုင်
ကုန်သည်သာ။

ဘော ဂေါတမ၊ မ။ ဟန္တ စ၊ စကားကိုဖြတ် လက်စသတ်၍။ [မြန်မာ
လို] “ကိုင်း” ဟုလည်းကောင်း၊ “ကဲ” ဟုလည်းကောင်း သုံးစွဲအပ်သော
ပုဒ်တည်း။] ဣဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ မယံ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်။ ဂစ္ဆာမ၊ ပြန်
သွားလိပ်ပါကုန်၏။ ဝါ၊ ပြန်ပါဦးမည်။ [ကိုင်း...အခု ကျွန်ုပ်တို့ ပြန်ပါ
ဦးမယ်-ဟုလို။] မယံ၊ တို့သည်။ ဗဟုကိစ္စာ၊ များသောကိစ္စရှိပါကုန်၏။
(မလဲကေန် အမှန်ပြုရမည့် ကိစ္စရှိပါကုန်၏။) ဗဟုကရဏီယာ၊ များသော
ပြုဖွယ်ရှိပါကုန်၏။ [အခွင့်သင့်လျှင် ပြုသင့်ပြုဖွယ် အသွယ်သွယ်သော ကိစ္စ
ရှိပါကုန်၏။] ဣတိ (အဂေါစ။)

ဗြာဟ္မဏ။ တံ၊ သည်။ ဒါနိ၊ ၌။ ယဿ၊ အကြင် ပြန်သွားခြင်း၏။
ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညသိ၊ သိ၏။ (တဿ၊ ထိုပြန်သွားခြင်း၏။) ကာလံ၊
အချိန်ကို။ ကရောဟိ၊ ပြုလော့။ ဣတိ၊ ပြီ။ [တံ၊ ထို ပြန်သွားချိန်ကို။
တုမေဝ၊ သင်သည်သာ။ ဇာနာဟိ၊ သိပေတော့။-ဤသို့လည်း ပေးနိုင်
သည်။] အထခေါ၊ ၌။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ ဘဂဝတော၊
၏။ ဝါ၊ သည်။ ဘာသိတံ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်ကို။ (အပရိ
ဟာနိယဓမ္မ-ကို။) အဘိနန္ဒိတာ၊ စိတ်ဖြင့် အလွန်နှစ်သက်၍။ အနုမောဒိတာ၊
နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ဝမ်းငမြောက်၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။
ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။ [ပက္ကမိ-ကို “ဂတော” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။]

ဘိက္ခုအပရိဟာနိယဓမ္မ

၁၃၆။ အထခေါ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝဿကာရော၊ သော။
မဂဓမဟာမတ္တော၊ သော။ ဗြာဟ္မဏေ၊ သည်။ အစိရပက္ကန္တေ၊ ပြန်သွား
ပြီးသော ဗြာဟ္မဏ၏ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသေးမီ။ (ပြန်သွားပြီး၍ မကြာ
သေးမီ။) အာယသ္မန္တံ၊ အာနန္ဒံ၊ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒံ။ ဂစ္ဆာ
သွားလော့။ တံ၊ သည်။ (သန္နိပါတေဟိ-၌ စပ်။) ယာဝတိကာ၊ အကြင်
မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ရာဇဂဟိ၊ ကို။ ဥပ
နိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝိဟရန္တိ၊ နေကြကုန်၏။ တေ သဗ္ဗေ၊ ထို အလုံးစုံသော
ရဟန်းတို့ကို။ ဥပဋ္ဌာနသုလုပုယံ၊ ဆည်းကပ်ရာ တန်ဆောင်းဝန်း၌။ (စည်း

ဝေးရာ ဇရပ်၌။) သန္နိပါတေဟိ၊ စည်းဝေးစေလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ ပ။ သန္နိပါတာ ပေတွာ၊ စည်းဝေးစေပြီး၍။ ပ။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ပြီ။ ပ။ ဌိတော၊ တည်ပြီးသော။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ ပ။ အဝေါစ။ ဘန္တေ။ ဘိက္ခုသံသော၊ ရဟန်းအပေါင်းသည်။ သန္နိ ပတိတော၊ စည်းဝေးမိပါပြီ။ (စည်းဝေးနေပါပြီ။) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဒါနိ၊ ၌။ ယဿ၊ အကြင် ကြွတော်မူခြင်း၏။ ကာလံ၊ ကို။ မညတိ၊ သိတော်မူ၏။ (တံ၊ ထို ကြွတော်မူချိန်ကို။ ကရောတု၊ ပြုတော်မူပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အထ ခေါ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အာသနာ၊ မှ။ ဥဋ္ဌာယ၊ ၌။ ပ။ ပညတ္တေ၊ ခင်းအပ်ပြီးသော။ အာသနေ၊ နေရာ၌။ နိသိဒ္ဓိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။ နိသဇ္ဇ၊ ထိုင်တော်မူပြီး၍။ ဘဂဝါ။ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဝေါ၊ တို့အား။ သတ္တ၊ ကုန်သော။ အပရိဟာနိယေ။ ဓမ္မေ၊ တို့ကို။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။ စံ၊ ထိုအပရိဟာနိယဓမ္မ-ကို။ သုဏာထံ၊ နားစိုက်ကြ။ သာဓကံ၊ ကောင်းစွာ။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရောတု၊ ပြုကြ။ [မနသိ ကရောထံ၊ နှလုံးသွင်းကြ။] ဘုဒ္ဓသိသာမိ၊ အကျယ်ဟောတော်မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ။ ဝေံ၊ ပါ။ ဣတိ၊ ခေါ၊ လျှင်။ တေ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝတော (ဝစနံ။) ပစ္စယောသံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ဘဝိဿန္တိ။ ဘိက္ခဝေ (တတ္တကံ။) ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ သီလ-စသောဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးပွားခြင်းကိုသာ။ ပါဠိကင်္ခါ၊ ၏။ ပရိဟာနိ၊ သီလ-စသော ဂုဏ်မှ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို။ နော (ပါဠိကင်္ခါ။) (၁)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ သံဆုကရဏီယာနိ၊ သံသာ၏ ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ကို။ ကရိဿန္တိ၊ ပြုကြလိမ့်မည်။ ပ။ (၂)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ အပညတ္တံ၊ မပညတ်အပ်သေးသော သိက္ခာပုဒ်ကို။ န၊ ပညပေဿန္တိ၊ ပညတ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ ပ။ (၃)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ (သက္ကရိဿန္တိ-စသည်၌၊ စပ်။) ယေ တေ ဘိက္ခု၊ အကြင်ရဟန်းတို့သည်။ ထေရာ၊ ထေရ်တို့တည်း။ ရတ္တည၊

ရဟန်းပြုရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိကုန်၏။ [များစွာ
 သော ရက်တို့ကို သိကုန်၏။] စိရပဗ္ဗဇိတာ၊ ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ ကြာရှည်သော
 ကာလ ရှိကုန်၏။ သံသပိတရော၊ သံဃာ၏ အဖတို့တည်း။ (သံဃာ၏ အဖ
 အရာ၌ တည်ကုန်၏။) သံသပရိကာယကာ၊ သံဃာကို ရွှေဆောင်နေကုန်
 ၏။ [သိက္ခာသုံးပါး၌ မိမိတို့က ဦးဆောင်ကာကျင့်လျက် သံဃာကိုလည်း
 ကျင့်စေကြကုန်၏။] တေ၊ တို့ကို။ သက္ကရိယန္တိ၊ ကောင်းစွာ ပြုကြလိမ့်
 မည်။ပ။ (၄)

ယာဝကီဝဉ္စူ။ပ။ ဥပ္ပန္နာယ၊ မိမိတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ (ဖြစ်ပေါ်လာ
 သော။) ပေါနောဗ္ဗဝိကာယ၊ တဖန် ဘဝ-ဟူသော အကျိုးကိုပေးခြင်း
 အလေ့ရှိသော။ ဝါ၊ ဘဝသစ်ဟူသော အကျိုးကို ပေးလေ့ရှိသော။
 တဏှာယ၊ ၏။ ဝသံ၊ အလိုသို့။ န ဂစ္ဆိယန္တိ၊ လိုက်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။
 [ပစ္စည်းလေးပါးဟူသော အကြောင်းကြောင့် အလုပ်အကျွေး ဒကာ ဒကာမ
 တို့၏ နောက်သို့ တကောက်ကောက် လိုက်လျက် တရွာမှ တရွာသို့ လှည့်
 လည်ခြင်းကို “တဏှာ၏ အလိုသို့လိုက်” ဟု ဆိုသည်။]။ပ။ (၅)

ယာဝကီဝဉ္စူ။ပ။ အာရုညကေသု၊ တော၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ တောရ
 ဖြစ်ကုန်သော။ [ဋီကာ၌ “တော၏အဖို့ ဖြစ်ကုန်သော” ဟု ဖွင့်၏။] သေနာ
 သနေသု၊ အိပ်ရာနေရာ ကျောင်းတို့၌။ သာပေက္ခာ၊ ငဲ့ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်
 ကုန်သည်။ ဝါ၊ ရွှင့်ခြင်း ရှိကုန်သည်။ (တောကျောင်း၌ နေလိုကုန်သည်။)
 ဘဝိယန္တိ၊ လိမ့်မည်။ [တောကျောင်း နေလိုသော ဆန္ဒကို အခြေခံ၍ ‘တော
 ကျောင်း၌ နေခြင်းတည်း။]။ပ။ (၆)

ယာဝကီဝဉ္စူ။ပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ပစ္စတ္တညေဝ (ပတိ+အတ္တံ+ဇေ)၊
 အသီးအသီး မိမိသန္တာန်၌ပင်။ သတိ၊ ကို။ ဥပ္ပဋ္ဌပေဿန္တိ၊ ကပ်၍ တည်
 စေကြလိမ့်မည်။ ဝါ၊ ဖြစ်စေကြလိမ့်မည်။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်စေ
 သနည်း။) ကိန္တိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ အနာဂတာ၊ မရောက်လာသေး ကုန်
 သော။ ပေသလာ၊ ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သီလကိုချစ်မြတ်နိုး
 ကုန်သော။ သဗြဟ္မစာရီ စ၊ အတူတကွ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသူတို့
 သည်လည်း။ ဝါ၊ သီတင်းသုံးဖော်တို့သည်လည်း။ အာဂစ္ဆေယျံ၊ ရောက်လာ
 ကုန်ရာ ပါအံ့နည်း။ (ရောက်လာကြပါမလဲ။) အာဂတာ၊ ရောက်လာပြီးကုန်
 သော။ပ။ သဗြဟ္မစာရီ စ။ ဖာသု၊ ချမ်းသာစွာ။ ဝိဟရေယျံ၊ နေနိုင်ကုန်ရာ
 ပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်စေကြလိမ့်မည်။ပ။ (၇) ယာဝကီဝဉ္စူ။ပ။
 နော ပရိဟာနိ။ [၁၃၄-အဆုံးနားအတိုင်း ပေးပါ။]

၁၃၇။ ဘိက္ခုဝေ၊ စိန္တိ၊ ဝေ၊ တို့အား။ အပရေပိ၊ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပ။ အဝေ၊ စ။ (ကိ။) ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ကမ္မာရာမာ၊ အလုပ် ဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အလုပ်သာလျှင် မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန်သည်။ န ဘဝိယန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ ကမ္မရတာ၊ အလုပ် ဌာသ မွေ့လျော်ကုန်သည်။ န (ဘဝိယန္တိ)။ ကမ္မာရာမတံ၊ အလုပ်ဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိသတို့၏ အဖြစ်ကို။ အနုယုတ္တာ၊ အဖန်ဖန် အားထုတ် ကုန် သည်။ န (ဘဝိယန္တိ)။ [အလုပ်ကိစ္စနှင့်သာ အချိန်ကုန်၍ ပါဠိတော်ကို သင်ယူမှု ရွတ်အံ့မူ စေတီတော် ရင်ပြင်၌ ဝတ်ပြုမှု ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းမှုကို မပြုပဲနေသူကို “ကမ္မာရာမ” ဟု ဆိုသည်။] (၁)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ဘဿာရာမာ၊ စကားဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန် သည်။ ဝါ၊ စကားပြောဆိုခြင်းဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိကုန်သည်။ န ဘဝိယန္တိ။ ဘဿရတာ၊ စကား၌ မွေ့လျော်ကြကုန်သည်။ ပ။ ဘဿာရာမတံ၊ စကားဟူသော မွေ့လျော်ရာ ရှိသတို့၏ အဖြစ်ကို။ အနုယုတ္တာ၊ ကုန်သည်။ န (ဘဝိယန္တိ)။ ပ။ (၂)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ နိဒ္ဒါရာမာ၊ အိပ်ငိုက်ခြင်းဟူသော မွေ့လျော်ရာရှိကုန်သည်။ [လယ်ပြို၊ သွားယင်း ထိုင်ယင်း လျောင်းယင်း အမြဲတမ်းလေးလံထိုင်းမှိုင်းလျက် အိပ်ငိုက်နေသူကို “နိဒ္ဒါရာမ” ဟု ဆိုသည်။] ပ။ (၃)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ သင်္ဂဏိကာရာမာ၊ အပေါင်းအဖော်၌ ပေါင်းဆုံကျရောက် ခြင်းဟူသော မွေ့လျော်ရာရှိကုန်သည်။ ပ။ [ဣရိယာပုတ် လေးပါးတို့၌ မိမိ တပါးတည်း တရားဖြင့်မနေနိုင်ပဲ အဖော်များနှင့်သာ ရောနှောနေထိုင်သူကို “သင်္ဂဏိကာရာမ” ဟု ဆိုသည်။] (၄)

ပါပိစ္ဆာ၊ ယုတ်မာသော အလိုရှိကုန်သည်။ န ဘဝိယန္တိ။ ပါပိကာနံ၊ ယုတ် မာကုန်သော။ ပ။ ဣစ္ဆာနံ၊ အလိုတို့၏။ ဝံသံ၊ အလိုသို့။ ဂတာ၊ လိုက်ကုန် သည်။ န ဘဝိယန္တိ။ [မိမိ၌ ထင်ရှားမရှိသော သီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းခံလိုခြင်းကို “ပါပိစ္ဆာ” ဟု ဆိုသည်။ ပ။ (၅)

၁။ ဘဿာရာမ။ ။ ဘာသီယတေတိ ဘာသံ၊ ပြောအပ်သောစကား။ [ဘာသ+ဏှ ပစ္စည်း။] ဘာသံ+အာရာမော ယေသန္တိ ဘဿာရာမာ၊ ဘာသ-အရ စကားကိုရသော် လည်း စကားပြောခြင်းကြိယာတိုင်အောင်ယူပါ။ စုမိလျှင် အကျိုးမရှိသော စကား များကို ပြောဆိုလျက် ရှေးရောညဉ့်ပါ အချိန်ကုန်စေသူကို “ဘဿာရာမ” ဟု ခေါ်၏။ သီလ သမာဓိ ပညာတိုးပွားသောစကားကို ပြောဆိုခြင်းမှာမူ ဘဿာရာမ မဟုတ်ပါ။

ပါပမိတ္တာ၊ မကောင်းသော မိတ်ဆွေရှိကုန်သည်။ပ။ ပါပသဟာယ၊ မကောင်းသော သဟာယ်ချင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ မကောင်းသော မိတ်ဆွေ တို့နှင့် အတူဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်။န။ ပါပသမ္ပဝင်္ကာ၊ မကောင်းသော မိတ်ဆွေတို့၌ ညွတ်ကင်းခြင်းရှိကုန်သည်။ပ။ (၆)

ယာဝကီဝဉ္စ။ပ။ သြရမတ္တကေန၊ အနည်းငယ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဝိသေ သာဓိဂမေန၊ တရားထူးကို ရခြင်းမျှဖြင့်။ [သီလဝိသုဒ္ဓိ ဝိပဿနာမျှဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဈာန်ရခြင်း သောတာပန်စသည်ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့် လည်းကောင်း။] အန္တရာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်မီအကြား၌။ ဝေါသာနံ၊ ပြီးဆုံးခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဝီရိယကို လျှော့ချခြင်းသို့။ န အာပဇ္ဇိသန္တိ၊ ရောက်ကြလိမ့်မည်မဟုတ် ။ပ။ (၇) ။ပ။

၁၃၀။ အပရေပိ။ပ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သဒ္ဓါ၊ သဒ္ဓါ ရှိကုန်သည်။ပ။ ဟိရိမနာ၊ ဟိရိ-ရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်း ရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည် ။ပ။ သြတ္တပီ၊ မကောင်းမှုမှ လန့်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ။ပ။ ဗဟုဿုတာ၊ များသောသုတ-ရှိကုန်သည်။ [များစွာ ကြားနာအပ်ပြီး သော ဘုရားစကားတော်ရှိကုန်သည်။] ။ပ။ အာရဒ္ဓဝီရိယာ၊ အားထုတ် အပ်သော ဝီရိယရှိကုန်သည်။ [အားထုတ်အပ်သော ကာယိကဝီရိယ စေတသိက

၁။ ပါပမိတ္တ-စသည်။ ။မကောင်းသော မိတ်ဆွေရှိသူ မကောင်းသူတို့နှင့် ပေါင်း သင်းချစ်ခင်သူသည် ပါပမိတ္တာ၊ ထိုသို့ ပေါင်းသင်းရုံသာမက ဣရိယာပုထိလေးပါး၌ပင် အတူသွား အတူလာ အတူနေစသည်ဖြင့် အတူတကွဖြစ်ခြင်းသည် ပါပသဟာယ၊ မကောင်းသောမိတ်ဆွေ အပေါ်၌သာ မိမိစိတ်က စွဲစွဲ မြဲမြဲ ညွတ်နေ အမှတ်ရနေခြင်း သည် ပါပသမ္ပဝင်္ကာ။

၂။ ဟိရိမနာ။ ။ဟိရိ+တေဿ+အတ္တိတိ ဟိရိ။ [ဟိရိ-ဟူသော ဤကာရန္တနောင် အဿတ္တိ-အနက်၌ ဤ ပစ္စည်းသက်။ နောဟူသော နပုလ္လိင် အဘိဓေယျကိုဝံ့၍ ရဿ ပြုထားသောကြောင့် “ဟိရိ” ဟု ဖြစ်သည်။] ဟိရိ+မနော တေသန္တိ ဟိရိမနာ။ [တချို့နေရာ၌မူ “ဟိရိမနာ၊ ဟိရိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်” ဟု ဖွင့်သည်။]

၃။ ဗဟုဿုတာ။ ။ “ဗဟု+သုတံ (သုတ္တဂေယျာဒိ) ယေနာဟိ ဗဟုဿုတော။ - ဇီတာ။ အဋ္ဌကထာ-၌မူ ပရိယတ္တိကိုဝံ့၍ “သာ (ပရိယတ္တိ) ယေန ဗဟု+သုတာ” ဟု (သုတာ+ဝပင်) ဣတ္ထိလိင်ရှိသည်။ အချို့နေရာ၌မူ “ဗဟု+သုတံ (ပုဒ္ဓဝေနံ)” ဟု ဖွင့်၏။ အားလုံးအဓိပ္ပာယ်တူ၏။ [“ဗဟု+သုတံ ယေဟိ” ဟု ဤနေရာ၌ ဗဟုဝုစ ပြပါ။]

ဝိရိယ-ရှိကုန်သည်။] ။ပ။ ဥပဋ္ဌိတဿတိ၊ အာရုံ၌ ကပ်၍တည်သော သတိ ရှိကုန်သည် ။ပ။ ပညာဝန္တော၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကိုသိသော ပညာရှိကုန်သည် ။ပ။ နော ပရိဟာနိ။

၁၃၉။ အပရေပိ။ပ။ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂံ၊ သတိသမ္ပောဇ္ဈင်္ဂံ။ ဘာဝေ-
ဿန္တိ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေကြလိမ့်မည်။ ဝါ၊ တိုးပွားစေကြလိမ့်မည်။ပ။
လွယ်ပြီ။

၁၄၀။ အပရေပိ။ပ။ အနိစ္စသညံ၊ တေဘူမက သင်္ခါရ-တို့၌ အနိစ္စဟု
ဖြစ်သော သညာကို။ ဝါ၊ အနိစ္စာနုပဿနာ-နှင့် တကွဖြစ်သော သညာကို။
ဘာဝေဿန္တိ။ပ။ အနတ္တသညံ၊ အနတ္တ-ဟု ဖြစ်သော သညာကို။ ဝါ၊
အနတ္တာနုပဿနာ-နှင့် တကွဖြစ်သော သညာကို။ပ။ အသုဘသညံ၊ အသုဘ-
ဟု ဖြစ်သော သညာကို။ပ။ အာဒိနဝသညံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ အပြစ်ဟု
ဖြစ်သော သညာကို။ပ။ ပဟာနသညံ၊ ပယ်ခြင်း၌ဖြစ်သော သညာကို။ပ။
ဝိရာဂသညံ၊ မတပ်မက်ခြင်း၌ ဖြစ်သော သညာကို။ [ပဟာန-အရ တဒဂံ
ပဟာနစသော ပဟာနငါးမျိုး၊ ဝိရာဂ-အရ တဒဂံဝိရာဂ-စသော ဝိရာဂ-
ငါးမျိုးကို အင်္ဂုတ္တရ ကေကနိပါတဋ္ဌကထာ ၌- ဖွင့်ထားသည်။] တနည်း-
ဝိရာဂသညံ၊ ရာဂကိုမှတ် အရပ်ရပ်သော ကိလေသာတို့၏ မတပ်မက်ရာ
နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော သညာကို။ပ။ နိရောဓသညံ၊ သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ခြင်း၌
ဖြစ်သော သညာကို။ ဝါ၊ ဝဋ် ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ ဖြစ်သော
သညာကို။ပ။

၁၄၁။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဝေါ၊ တို့အား။ ဆ၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။
ပ။ ဒေသေသာမိ။ပ။ ဘိက္ခူ၊ တို့သည်။ သဗြဟ္မစာရီသု၊ သီတင်း သုံးဖော်
တို့၌။ (သီတင်းသုံးဖော်တို့ အပေါ၌။) အာဝိစေဝ၊ ထင်ရှားစွာလည်း
ကောင်း။ [ဋီကာ။] ဝါ၊ မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း။ [အဋ္ဌကထာ။]
ရဟော၊ မထင်ရှားစွာလည်းကောင်း။ ဝါ၊ မျက်ကွယ်၌လည်းကောင်း။

၁။ ဥပဋ္ဌိတဿတိ။ ။ အကြောင်းအရာအားလုံးကို မှတ်မိသော သတိအားလုံး
နှင့် ရအောင် “ဥပဋ္ဌိတဿတိ၊ အာရုံ၌ ကပ်၍တည်သော သတိ ရှိကုန်သည်။
ဝိပဿနာအား ကျေးဇူးများသော သမ္မာသတိ-ရအောင် “အာရုံမြတ်၌ ကပ်၍တည်
သော သတိရှိကုန်သည်” ဟု ဆိုပါ။ [အာရုံက တကယ်မြတ်သော်လည်း ကာယာ
နုပဿနာ သတ်ပဋ္ဌာန်စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ “မြတ်” ဟု ဆိုပါသည်။]

မေတ္တံ၊ မေတ္တာရှိသော။ (မေတ္တာပါသော။) ဝါ၊ မေတ္တာစိတ်ဟူသော
 ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ (မေတ္တာစိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော။) ကာယကမ္မံ၊ ကာယ
 ကံကို။ ပစ္စုပဋ္ဌာပေဿန္တိ၊ ရှေးရှုကပ်၍ တည်စေကြလိမ့်မည်။ ဝါ၊ ဖြစ်
 စေကြလိမ့်မည်။ ဘိက္ခုဝေ။ (တတ္တကံ၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး။)
 [မေတ္တာကာယကံကို ရှေးရှုဖြစ်စေသမျှ ကာလပတ်လုံး။] ဝုဒ္ဓိယေဝ၊ ကိုသာ။
 ပါဠိကန်၊ ထိုက်၏။ ပရိဟာနိ၊ ကို။ နော (ပါဠိကန်)၊ ထိုက်။ (၁)
 [၂-၃ လွယ်ပြီ။]

ယာဝကိဝဉ္ဇ၊ ပ။ ယေ တေ လာဘာ၊ အကြင်လာဘ်တို့သည်။ (အကြင်
 ရအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့သည်။) ဓမ္မိကာ၊ တရားသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်
 လာကုန်၏။ [ဓမ္မတော + အာဂတာတိ ဓမ္မိကာ။ - ဝိကာ။] ဓမ္မလဒ္ဓါ၊ တရား
 သဖြင့် ရအပ်ကုန်၏။ အန္တမသော၊ အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။
 ဝါ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္မိ၊ သပိတ်၌ အကျုံး
 ဝင်သော ဆွမ်းမျှသည်လည်း။ (သပိတ်၏အတွင်း၌ဖြစ်သော နှစ်ဇွန်း သုံးဇွန်း
 သော ဆွမ်းမျှသည်လည်း။) (ဓမ္မိကံ ၏။ ဓမ္မလဒ္ဓံ ၏။) တဏှာ ရူပေဟိ၊ ထိုသို့
 သဘောရှိကုန်သော။ (ထိုသို့ ဓမ္မိက ဓမ္မလဒ္ဓ-ဖြစ်ကုန်သော။) လာဘေဟိ၊
 တို့ဖြင့်။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ၊ မခွဲခြားပဲ သုံးဆောင်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊

၁။ မေတ္တံ။ ။ “မေတ္တံ၊ မေတ္တာရှိသော။” ဟု အံ ဝိ-၃၊ စာ ၈၉-၌ ဖွင့်၏။
 ဤဝိကာသ်မှ “မေတ္တာစိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော” ဟု ဖွင့်သည်။ အကျယ်ကို
 ဘာသာဝိကာသ် ပြထားပြီ။

၂။ အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ။ ။ န + ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ + ဘောဂီ - မခွဲခြားပဲ သုံးဆောင်ခြင်း
 ရှိကုန်သည်။ [အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ - သည် ကြိယာဝိသေသန။] တနည်း - အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ
 ဘောဂီ - မခွဲခြားအပ်သောလာဘ်ကို သုံးစွဲခြင်း ရှိကုန်သည်။ [အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ - သည်
 ဘောဂီ - ၏ ကံ။] - ဝိကာ။

ခွဲခြားခြင်း နှစ်မျိုး

“မည်သည့်ပစ္စည်းကိုပေးမည်၊ မည်သည့်ပစ္စည်းကို မပေး” ဟု စိတ်ထဲက
 ဆွမ်းစသော အာမိသကို ခွဲခြားခြင်း (ခွဲခြား ခွဲခြား ပြခြင်း) သည် အာမိသ
 ပဋ္ဌိဝိဘတ္တ (အာမိသကို ခွဲခြားခြင်း) မည်၏။

“ဤသို့ အားပေးမည်။ ဤသို့ အား မပေး” ဟု စိတ်ထဲက ပုဂ္ဂိုလ်ကို
 ခွဲခြားခြင်းသည် ပုဂ္ဂလပဋ္ဌိဝိဘတ္တ မည်၏။ ထိုသို့ စိတ်ထဲကပင် ခွဲခြားခွဲခြား
 မပြုပဲ ရရှိသမျှ ပစ္စည်းကို ရဟန်းသွားမဂ္ဂဏ အားလုံးနှင့် အတူသုံးစွဲခြင်းသည်
 အပ္ပဋ္ဌိဝိဘတ္တဘောဂီ မည်၏။

မခွဲခြားအပ်သော လာဘ်ကို သုံးစွဲခြင်း ရှိကုန်သည်။ သီလဝန္တေဟိ၊ သီလ ရှိကုန်သော။ သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ တို့နှင့်။ သာဓာရဏဘောဂီ၊ ဆက်ဆံသော သုံးစွဲခြင်း ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အတူ သုံးစွဲခြင်းရှိကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ။ ပ။ (၄)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ယာနိ တာနိ သီလာနိ၊ အကြင်သီလတို့သည်။ [အဋ္ဌကထာ၌ “မဂ်” သီလ-ဟု ဖွင့်သည်။] အဓဏ္ဍာနိ၊ ကျိုးပျက်သော သိက္ခာပုဒ်မရှိကုန်။ [နတ္ထိ+တေသံ ခဏ္ဍန္တိ၊ အဓဏ္ဍာနိ။ - ဋီကာ။] အတ္ထိဒ္ဓါနိ၊ ပေါက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်။ အသဗလာနိ၊ ကျားကွက်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်။ အကမ္မာသာနိ၊ အပြောက်ထင်သော သိက္ခာပုဒ် မရှိကုန်။ ဘုဇိဿာနိ၊ တဏှာကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လပ်ကုန်၏။ ဝါ၊ တဏှာ၏ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်လပ် သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်၏။ ဝိညာပသတ္တာနိ၊ ပညာရှိတို့သည် ချီးမွမ်း အပ်ကုန်၏။ အပရာမဋ္ဌာနိ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ် အပ်ကုန်။ ဝါ၊ သူတပါးက စောဒနာသောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်။ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ၊ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ-ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏။

တထာဂ္ဂသေ၊ ကုန်သော။ သီလေသု၊ တို့၌။ သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ တို့နှင့်။ အာဝိ စေဝ ရဟော စ၊ [ရှေးအတိုင်းပေးပါ။] သီလသာမညဂတာ၊ သီလ အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ တူသောသီလရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်ကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟရိဿန္တိ၊ နေကြလိမ့်မည်။ ပ။ (၅)

ယာဝကီဝဉ္စ။ ပ။ ယာယံ ဒိဋ္ဌိ၊ အကြင် မဂ်နှင့်ယှဉ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်။ အရိယာ၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသည်။ ဝါ၊ ဖြစ်စေသန့်ရှင်း အပြစ်ကင်း သည်။ နိယျာနိကာ၊ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်။ (ဟုတွာ။)

၁။ သာဓာရဏဘောဂီ။ ။ မိမိ ပုဂ္ဂလိက-ရအပ်သော ပစ္စည်းကို မိမိတဦးတည်း မသုံးပဲ အလှူခံစဉ်ကပင် “သံဃာနှင့် သက်ဆိုင်ပါစေ”ဟု နှလုံးသွင်းကာ ခံယူပြီး သံဃိက-ပစ္စည်းကဲ့သို့ သုံးစွဲသူ။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာရှု။]

၂။ ဘုဇိဿာနိ။ ။ ဝဋ်မှကင်းသော နိဗ္ဗာန်ကို မှီသော (ရည်ရှယ်သော) သီလ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းသည် “တဏှာ၏ ကျွန် အဖြစ်မှ လွတ်ခြင်း” မည်၏။ မိမိ၏ သီလကြောင့် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ စသည်ကို မတောင့်တပဲ “ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနံ သာ ပစ္စယော ဟောတု” စသည်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တလျက် ဆောက်တည်အပ်သော သီလဟူလို။ [သမာဓိ သံဝတ္တနိကာနိ-၏ အဖွင့်ကို ဘာသာနိကာ၌ ပြထားပြီ။]

၃။ နိယျာနိကာ။ ။ ယာယံ ဒိဋ္ဌိ-အရ မဂ်သမ္ပယုတ္တ-သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိသည် သင်္ခါရတရားဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခကို အာရုံမပြု နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏။ ထိုကြောင့် ထို ဒိဋ္ဌိ သည် ဝဋ်ဒုက္ခမှ မချထွက်မြောက်၏။ မိမိက ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်သည်အတွက် မိမိကိန်းရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စည်း ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်စေသည်။ [နိယျာတီတိ နိယျာ နိကာ-၉။]

တက္ကရဿ၊ ထို ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်ကို ပြုကျင့်လိုက်နာသူ၏။ သမ္မာ။
 ကောင်းစွာ။ ဒုက္ခက္ခယာယ၊ ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ကုန်ခြင်းအကျိုးငှာ။ နိဿျာတိ။
 ဖြစ်၏။ ဝါ၊ ထွက်မြောက်တတ်၏။ တထာ ရူပါယ၊ သော။ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ဦး။
 သဗြဟ္မစာရီဟိ၊ တို့နှင့်။ အာဝိ စေဝ၊ လည်းကောင်း။ ရဟော စ၊ လည်း
 ကောင်း။ ဒိဋ္ဌိသဒမညဂတာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်
 ကုန်သည်။ ဝါ၊ တူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ရဲ့သူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်။
 (ဟုတွာ။) ဝိဟရိဿန္တိ။ပ။ (၆)။ပ။နောပရိဟာနိ၊ ဣတိ(အဝေါစ)။

၁၄၂။ ဘဂဝါ။ တတြ ရာဇဂဟေ၊ ထို ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌။ [သဒံ-အနက်
 မရှိ။]ဂိဇ္ဈကဋေ၊ သော။ ပဗ္ဗတေ၊ ဦး။ ဝိဟရန္တော၊ နေတော်မူစဉ်။ ဘိက္ခုနံ၊
 တို့အား။ ဗဟုလံ၊ များစွာ။ (အကြိမ်များစွာ။) ဓမ္မိ၊ တရားရှိသော။
 (တရားပါသော။) တေဒေဝ ကထံ၊ ဤစကားတော်ကိုသာ။ [နောက်၌ မိန့်
 တော်မူမည့် သီလ သမာဓိ ပညာ-နှင့်စပ်သော စကားတော်ကိုသာ။]ကရောတိ၊
 ပြုတော်မူ၏။ (မိန့်တော်မူ၏။) [မကြာခင်သော တနှစ်ကျော်လောက် ကာလ
 အတွင်းဝယ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူမည် ဖြစ်သောကြောင့် ဤ စကားကိုသာ
 မိန့်တော်မူသည်။] (ကိ-နည်း)။

သီလံ၊မဂ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော လောကီယစတုပါရိယုဒ္ဓိ သီလသည်။
 ဣတိ၊ ဤသို့ ဧပြားရှိ ဤသို့ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ သမာဓိ၊ မဂ်၏ အဆောက်
 အဦ ဖြစ်သော သမာဓိသည်။ ဣတိ၊ ။ ပညာ၊ မဂ်၏ အဆောက်အဦ
 ဖြစ်သော ဝိပဿနာ ပညာသည်။ ဣတိ၊ ။ [ဣတိ-သဒ္ဓါ၏ အနက်ကို
 ဘာသာဒီကာ၌ ပြထားပြီ။]

သီလပရိဘာဝိတော၊ မဂ်၏ အခြေခံဖြစ်သော စတုပါရိယုဒ္ဓိ သီလသည်
 ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ -ဖြင့် ထုံမွမ်းအပ်သော။ သမာဓိ၊
 မဂ္ဂသမာဓိ ဖလသမာဓိ-သည်။ မဟပ္ပလော၊များသော အကျိုးရှိသည်။ မဟာ

၁။ နိဿျာတိ။ ။ပဝတ္တတိ၊ သမ္မာဒုက္ခက္ခယာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။-ဝိမတိ- ၂။
 နှာ (၂၇၅)။ နိဿရတိ နိဂစ္ဆတိ။-ဤဒီကာ။ “နိဿျာနိကာ (ဟုတွာ) နိဿျာတိ၊ ထွက်
 မြောက်တတ်သည်ဖြစ်၍ ထွက်မြောက်တတ်၏”ဟု သဒ္ဓါတူ ၂-ပုဒ် ဆိုထားသဖြင့်
 “ကေန ထွက်မြောက်တတ်၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ [သီလက္ခန် ဘာသာဒီကာ
 စတုတ္ထအုပ်၊ တေဝိဇ္ဇ-သုတ်အဖွင့်ကို မှီပါသည်။]

၂။ သီလပရိဘာဝိတော။ ။ပရိဘာဝိတောတိ တေန သီလေန သဗ္ဗသော
 (ပရိ၏ အဖွင့်) ဘာဝိတော သမ္ဘာဝိတော။ (ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော။)-
 ဒီကာ။ ဤ အဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ပရိဘာဝိတော၊ ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်စေအပ်”ဟု သဒ္ဓတ္ထ၊
 “ထုံမွမ်းအပ်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထု-ပေးပါ။ [ဟေပုလ မဟာနိသံသ-ဖြစ်ပုံကို ဒီကာ၌
 ဖွင့်ထားပြီ။]

နိသံသော၊ များသော အာနိသင်ရှိသည်။ ဟောတိ။ သမာဓိ ပရိဘာဝိတော၊ မဂ်၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာဓိသည် ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ သော။ ပညာ၊ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာသည်။ ပ။ ပညာပရိဘာဝိတံ၊ ဝိပဿနာ ပညာသည် ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေအပ်သော။ ဝါ၊ ဝိပဿနာ-ပညာဖြင့် ထုံ့မှမ်းအပ်သော။ (ဋီကာ၌ သမာဓိ ပညာ-နှစ်မျိုးဟု ဖွင့်သေး၏။) စိတ္တံ၊ မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်သည်။ သမ္ပဒေဝ၊ ကောင်းစွာ သာလျှင်။ အာသဝေယံ၊ ထို့မှ။ ဝိမုစ္စတိ၊ လွတ်မြောက်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထို အာသဝ-တို့ဟူသည် အသယ်နည်း။ ကာမာသဝါ၊ မှလည်းကောင်း။ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါ၊ မှလည်းကောင်းတည်း။ ဣတိ (ကရောတိ။)

၁၄၃။ အထ ခေါ၊ ဌ။ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ။ ယထာ တိရန္တံ၊ ကျွတ်ထိုက်ကြသား ဝေနေများကို ထောက်ထားရှုမျှော် အလိုတော် အတိုင်း။ ဝိဟရိတော၊ နေတော်မူပြီး၍။ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ အာမန္တေသိ။ (ကံ။) အာနန္တံ၊ အာယာမ၊ လာ သွားကြစို့။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ အမ္မလဋ္ဌိကာ၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ၊ ဥယျာဉ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ-ဥယျာဉ် ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကမိသာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခုသံသေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန အမ္မလဋ္ဌိကာ (အတ္ထိ။) တံ၊ အမ္မလဋ္ဌိကာ-ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝသရိ၊ ရောက်တော်မူပြီ။ [“ယထာတိရန္တံ၊ အာယာမ” ပုဂံတို့၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌-ပြထားပြီ။]

ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ အမ္မလဋ္ဌိကာယံ၊ ၌။ ရာဇဂါရကေ၊ မင်း၏ အိမ်တော်၌။ (မင်းကုန်း စံနန်း၌။) ဝိဟရတိ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြာပိ အမ္မလဋ္ဌိကာယံ၊ ထို အမ္မလဋ္ဌိကာ-ဥယျာဉ်၌လည်း။ ရာဇဂါရကေ၊ ၌။ ဝိဟရန္တော။ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၁၄၄။ ပ။ နာဠန္ဒာ၊ နာဠန္ဒာ-မြို့သည်။ (အတ္ထိ။) ပ။ တတြ-နာဠန္ဒာယံ၊ ၌။ ဝါ၊ ၏ အနီးဖြစ်သော။ ပါဝါရိကမ္မဝနေ၊ ပါဝါရိက-သံဃဌေး၏ သရက်ဥယျာဉ်၌။ ဝိဟရတိ။

သာရိပုတ္တသီဟနာဒ

၁၄၅။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ နာဠန္ဒာ-မြို့အနီး ပါဝါရိက-သံဃဌေး၏ သရက် ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်။ ပ။ အဝေ၊ ၁။ (ကံ။)

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဘဂဝတိ၊ မြတ်စွာ
 ဘုရား၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်၌။) ဧဝံ ပသန္တော၊ ဤသို့ ကြည်ညို
 ပါ၏။ [ယဒိဒံ-အနက်မရှိ။] သမ္မောဓိယံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 အရာ၌။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားထက်။ ဘိယျော ဘိညတရော၊
 အထူးသဖြင့် သာလွန်၍ သိနိုင်သော။ (အထူး သာလွန်၍ သိနိုင်သော။)
 (တနည်း) ဘိယျော ဘိညတရော၊ အထူးသဖြင့် သာလွန်သော ဉာဏ်
 ရှိသော။ (အထူးသာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသော။) အညော၊ အခြားသော။
 သမဏော ဝါ၊ သမဏ-အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း။ (ရဟန်း
 မှန်သမျှသည်လည်းကောင်း။) ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ ဗြာဟ္မဏ-အမည် ရသော
 ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း။ (ဗြာဟ္မဏ-မှန်သမျှသည် လည်းကောင်း။) န
 စာဟု-ရှေးကလည်း မရှိခဲ့ပါ။ န စ ဘဝိဿတိ၊ နောက်၌လည်း ရှိလိမ့်
 မည် မဟုတ်ပါ။ တေရဟိ စ၊ ယခုအခါ၌လည်း။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိပါ။
 ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

သာရိပုတ္တ။ တေ၊ သင်သည်။ ဥဠာရာ၊ မွန်မြတ်သော။ အာသဘိ၊
 ဥသဘ-တို့၏ ဥစ္စာနှင့်တူသော။ ဝါ၊ ဥသဘ-တို့၏ စကားနှင့် တူသော။
 အယံ ဝါစာ၊ ဤ စကားကို။ ဘာသိတာ၊ လျှောက်အပ်ပြီ။ ဧကံ သော။
 (ဧက+အံသော)၊ တခုသော အဖို့ကို။ ဂဟိတော၊ ယူအပ်ပြီ။ သီဟနာဒေါ၊
 တွန့်ဆုတ်ကြောက်ရွံ့ မရှိလင့်ပဲ ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းအလား မြတ်
 သောစကားကို။ နဒိတော၊ မြွက်ဆီအပ်ပြီ။ (ကိံ။) ဧဝံ ပသန္တော။ ပ။
 သမ္မောဓိယံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မြွက်ဆီအပ်ပြီ။ [အာသဘိ-စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို
 ပါထိကဝဂ္ဂ-၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။]

၁။ ဘိယျော ဘိညတရော။ ။အဘိညာယတီတိ အဘိညော၊ (သိတတ်သူ။)
 [အဘိ+ဉာ+အ-ပစ္စည်း။] အဓိကော+အဘိညော ဘိယျော ဘိညော၊ (သာလွန်
 သော သိတတ်သူ။) [ကမ္မဓာရယ သမာသံ။] ဝိသေသေန+ဘိယျော ဘိညော
 ဘိယျော ဘိညတရော၊ (အထူးသဖြင့် သာလွန်သော သိတတ်သူ။ ဝါ၊ အထူး သာ
 လွန်၍ သိတတ်သူ။) [ဝိသေသ-အနက်၌ တရ-ပစ္စည်း။]

၂။ တနည်း။ ။အဘိဇာနာတီတိ အဘိညာ။- (အထူးသိတတ်သော ဉာဏ်=
 ထူးသာဉာဏ်။) [အဘိ+ဉာ+အ- ပစ္စည်း။ ဣတ္ထိဇောတက အာ- ပစ္စည်း။]
 ဘိယျော+အဘိညာ+တေသာာတိ ဘိယျောဘိညော၊ (သာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူ။)
 [ဗဟုဗ္ဗိဟိ။] ဝိသေသေန+ဘိယျောဘိညော ဘိယျောဘိညတရော၊ (အထူးသဖြင့်
 သာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူ။) ပါထိကဝဂ် ဋီကာကိုဖို့၌ ဝိဂ္ဂဟ-ပြပါသည်။

၉ သာရိပုတ္တ၊ ရာ၊ ကိံ၊ အဘယ်သို့နည်း။ [တေ-ကို နောက်မှ အနက်ပေး မည်။] အတိတံ၊ လွန်ပြီးသော။ အဒ္ဓါနံ၊ ကာလ၌။ အရဟန္တော၊ ဝါ သနာနှင့်တကွ တထောင်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူကုန်သော။ ယေ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ် တော်မူကုန်ပြီ။ (ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ။) သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ ဘဂဝန္တော၊ ထို ဘုရားရှင်တို့ကို။ [သဗ္ဗေ တေ-ကို သဗ္ဗေ+တေ-ဟု ပုဒ်မဖြတ်ပါနှင့်။ သဗ္ဗေ နှင့် တေ-ဟု မှတ်ပါ။ သမ္မာသာဒနိယ-သုတ်၌ ထင်ရှားလိမ့်မည်။] တေ၊ သင်သည်။ [ကိံ၊ တေ-မှ တေ-ကို ယူ၍ပေး သည်။] စေတသာ၊ မိမိစိတ်ဖြင့်။ စေတော၊ ဘုရားရှင်တို့၏ စိတ်ကို။ ပရိစ္စ၊ ပိုင်းခြား၍။ ဝိဒိတာ၊ သိအပ်ကုန်သလော။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်း။)

တေ ဘဂဝန္တော၊ ထို ဘုရားရှင်တို့သည်။ ဧဝံ သီလာ၊ ဤသို့ လောကီ လောကုတ္တရာ သီလရှိကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့ လည်းကောင်း။ [ဧဝံ ဓမ္မာ-စသည်တို့၌လည်း တေ ဘဂဝန္တော အဟေသံ ဣတိပိ-ပုဒ်တို့ကို လိုက်စေပါ။ ပါဠိတော်၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်။] တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ ဧဝံ ဓမ္မာ၊ ဤသို့ လောကီ လောကုတ္တရာ သမာဓိ၊ သမာဓိပက္ခ-တရားရှိကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ပြီ။ ဣတိပိ၊ လည်း ကောင်း။ [သမာဓိပက္ခ-ဖြင့် ဝိရိယ သတိ-စသည်များကို ယူပါ။]။ပ။ဧဝံ ပညာ၊ ဤသို့ မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာ ရှိကုန်သည်။ [ပညာ-အရ လောကုတ္တရာ ပညာကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ယူ၏။]။ပ။ဧဝံ ဝိဟာရီ၊ ဤသို့ နိရောဓသမာ ပတ်ဖြင့် နေခြင်း ရှိကုန်သည်။ (တနည်း) ဧဝံ ဝိဟာရီ၊ ဤသို့ နေကြောင်း ဖြစ်သော နိရောဓသမာပတ် ရှိကုန်သည်။ပ။တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ ဧဝံ ဝိမုတ္တာ၊ ဤသို့ တဒဂ်-စသော ဝိမုတ္တိ ငါးပါးဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်တော်မူကုန်ပြီ။ ဣတိပိ၊ ဤသို့လည်း ကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။ (ဝိဒိတာ၊ သိအပ်ကုန်သလော။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ ရား။ - တေ၊ ဤသို့ သိခြင်းသည်။ (ဘုရားရှင် တို့၏ စိတ်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် သိခြင်းသည်။) နော ဟိ၊ မဖြစ်ပါ။

[အနာဂတဝါရ ပစ္စုပ္ပန် ဝါရ-တို့၌ အထက်ပါအတိုင်း အပြည့်အစုံ ပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။] အနာဂတံ၊ အနာဂတ် ဖြစ်သော။ (မရောက်လာ သေးသော။) အဒ္ဓါနံ၊ ကာလ၌။ အရဟန္တော၊ ကုန်သော။ ယေ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်။ ဘဝိသန္တိ၊ ဖြစ်တော်မူကြလိမ့်မည်။

(ပွင့်တော်မူကြလိမ့်မည်။) ။ပ။ တေရဟံ၊ ယခုအခါ၌။ အရဟံ၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သော။ အဟံ၊ ငါ့ကို။ တေ၊ သည်။ စေတသား ဖြင့်။ စေတော၊ ငါ၏စိတ်ကို။ ပရိစ္စ၊ ပိုင်းခြား၍။ ဝိဒိတော၊ လော။ပ။နော ဟေတံ ဘန္တေ။ ။

သာရိပုတ္တ၊ ရာ။ တေ၊ သင်၏။ ဝါ၊ သင့်မှာ။ [စေတောပရိယဉာဏံ-၌ စပ်။] အတိတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နေသု၊ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန် သော။ အရဟန္တေသု၊ ကုန်သော။ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု၊ ဤ ဘုရားရှင်တို့ ၌။ (ဘုရားရှင်တို့အပေါ်၌။) စေတောပရိယဉာဏံ၊ စေတောပရိယ-ဉာဏ်သည်။ (စိတ်တော်ကို ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သော ဉာဏ်သည်။) နတ္ထိ၊ မရှိ။ သာရိပုတ္တ။ အထ၊ ထိုသို့ မရှိပါပဲလျက်။ ကိဉ္ဇရဟံ၊ အဘယ်ကြောင့်။ တေ၊ သည်။ပ။ နဒိတော။ပ။ သမ္မောဓိယန္တိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၄၆။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မေ၊ ။ပ။ စေတောပရိယဉာဏံ၊ သည်။ န ခေါ် အတ္ထိ၊ မရှိပါ။ အပိ စ၊ ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း။ မေ၊ သည်။ ဓမ္မန္တယော၊ သဘာဝအားဖြင့် သိထိုက်သော ဧညယုတရားကို ဆောင် ထား ဆုံးဖြတ်နိုင်သော ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော အနုမာနဉာဏ်ကို။ [“ဓမ္မန္တယော၊ ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော အနုမာနဉာဏ်ကို” ဟု အကျဉ်းပေးပါ။] ဝိဒိတော၊ သိအပ်ပါပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ သိအပ် သနည်း။)

[ထို အနုမာန နယဂ္ဂါဟ-ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြတော်မူလို၍ သေယုထာပိ ဘန္တေ-စသောစကားကို လျှောက်သည်။] ဘန္တေ။ သေယု ထာပိ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ရညော၊ ။ပ။ ပစ္စန္ဒိမံ၊ တိုင်းပြည်၏ အစွန်

၁။ ဓမ္မန္တယော။ ။အနုမာနဉာဏံ ဝိယ သံသယပိဋ္ဌိကံ အဟုတ္တာ (အနုမာန ဉာဏ်ကဲ့သို့ သံသယ-ဟူသော ကျောထောက်နောက်ခံ မရှိပဲ။) ဣဒ မိဒန္တိ ယထာ- သဘာဝတော (ဤဟာသည် ဤလိုတည်းဟု မှန်သောသဘောအားဖြင့်။) ဧညယု ဓာဓေတိ နိစ္စိနောတိတိ (ဆုံးဖြတ်တတ်သောကြောင့်။) ဓမ္မော။ (ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်ကို အရကောက်ပါ။)

အနု ဝေတိ အန္တယော၊ [အနု+ဣဓာတ်+(ဂတိ-အနက်ဟော၊) ဣ ပစ္စည်း။] ဓမ္မဿ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်သို့+အန္တယော၊ အစဉ်လိုက်သော ဉာဏ်တည်း။ ဓမ္မန္တယော၊ ဉာဏ်။ (အနုမာနဉာဏ် ရသည်။) ပစ္စုပ္ပန်-အားဖြင့် ထင်ရှားသောအနက်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဉာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ဒိဋ္ဌမြင်အပ်သော အရာဖြင့် မမြင်အပ်သောအရာကို လျော်စွာမှန်းသ၍ သိခြင်းပင်တည်း။ [အနုမာန-ကို “နယဂ္ဂါဟ၊ နည်းယူခြင်း။” ဟုလည်း ခေါ်သည်။]

အဖျား၌ဖြစ်သော။ [“ပစ္စန္ဓရစ်၌ဖြစ်သော”ဟု ရှေးကပေးကြ၏။] နဂရံ၊ မြို့သည်။ ဒဠုဒ္ဓါပံ(ဒဠု+ဥဒ္ဓါပံ)၊ ခိုင်ခံ့သော မြို့ရိုးအခြေ ရှိပါ၏။ ဒဠု ပါကာရတောရဏံ၊ ခိုင်ခံ့သော မြို့ရိုး ခိုင်ခံ့သော တုရိုက်တိုင် ရှိပါ၏။ [မြို့ရိုးတံခါးတိုင်ကို “တောရဏ၊ တုရိုက်တိုင်”ဟု ခေါ်သည်။] ကေဒ္ဓါရံ၊ တပေါက်တည်းသော တံခါးရှိပါ၏။

တကြ၊ ထိုမြို့၌။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုး မြင်သိ ပင်ကိုဉာဏ်ရှိသော။ ပိယတ္ထော၊ ထိုထို ကိစ္စတို့၌ ကျမ်းကျင်ထက်မြက်သော။ မေဓော၊ အကြောင်း အားလျော်စွာ တခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော ဗညာရှိသော။ အညာတာနံ၊ မသိအပ်သူတို့ကို။ (မိမိမသိသော လူစိမ်းတို့ကို။) နိဝါရေတာ၊ တားမြစ် တတ်သော။ ဉာတာနံ၊ သိအပ်သူတို့ကို။ (မိမိသိသူတို့ကို။) ပဝေသေတာ၊ ဝင်စေတတ်သော။ (မြို့တွင်းသို့ ဝင်ခွင့်ပေးတတ်သော။) ဒေါဝါရိကော၊ တံခါးမှူးသည်။ (တံခါးကို စောင့်ရှောက်အုပ်ချုပ်သော တံခါးမှူးသည်။) အဿ၊ ရှိရာပါ၏။

သော၊ ထို တံခါးမှူးသည်။ တဿ နဂရဿ၊ ၏။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်း ကျင်၌။ အနုပရိယာယပတံ၊ အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ကြောင်းဖြစ်သော လမ်း ကို။ (မြို့ပတ်လမ်းကို။) အနုက္ကမမာနော၊ အစဉ် လှည့်လည်လတ်သော်။ ပါ ကာရသန္တိ ဝါ၊ မြို့တံတိုင်း အစပ်ကိုသော်လည်းကောင်း။ ပါကာရဝိဝရံ ဝါ၊ မြို့တံတိုင်း အပေါက်ကိုသော်လည်းကောင်း။ အန္တမသော၊ နောက် ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ ဝါ၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်။ ဗိဠာရနိက္ခမနမတ္တံပိ၊ ကြောင်ထွက်လောက်ရုံ အပေါက်မျှကိုလည်း။ (ကြောင် သတ္တဝါထွက်လောက်ရုံ အပေါက်မျှကိုလည်း။) န ပဿေယျ၊ မမြင်ရာပါ။

တဿ၊ ထို တံခါးမှူး၏။ ဝေံ၊ ဤအကြံသည်။ (ဤသို့ စဉ်းစားခြင်း သည်။) အဿ၊ ဖြစ်ရာပါ၏။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း။) ယေ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ ဩဠာရိကာ၊ ကြီးကြီး မား မား ထင်ရှားကုန်သော။ ပါဏာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ ဣမံ နဂရံ၊ ဤမြို့သို့။ ပဝိသန္တိ ဝါ၊ ဝင်မှုလည်း ဝင်ကြကုန်၏။ (ဣမမှာ နဂရာ၊ မှ။) နိက္ခမန္တိ ဝါ၊ ထွက်မှုလည်း ထွက်ကြကုန်၏။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထို သတ္တဝါတို့သည်။ ဣမံ နာဝ ဒ္ဓါရေန၊ ဤတံခါးဖြင့်သာ။ ပဝိသန္တိ ဝါ၊ ဝင်လည်းဝင်ရကုန်၏။ (နိက္ခမန္တိ ဝါ၊ ထွက်လည်းထွက်ရကုန်၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ရာ၏။

[တံခါးမူးဟူသော ဥပမာနုကိုပြုပြီး၍ မိမိတည်းဟူသော ဥပမေယျ ကို ပြလိုသောကြောင့် ဝေမေဝ-စသည်ကိုလျှောက်သည်။] ဘန္တေ။ ဝေမေဝ၊ ဣ၊ အတူပင်။ မေ။ ပ။ အဟေသုံ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ ဘဂဝန္တော၊ တို့သည်။ စေတသော၊ စိတ်၏။ ဥပက္ကိလေသေ၊ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော။ (တနည်း) စေတသော၊ စိတ်ကို။ ဥပက္ကိလေသေ၊ ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်ကုန်သော။ ပညာယ၊ ၏။ ဒုဗ္ဗလိကရဏေ၊ အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်ကုန်သော။ (အားမရှိအောင် ပြတတ်ကုန်သော။) ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ နိဝရဏေ၊ နိဝရဏ-တို့ကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ စတုသု၊ ကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနေသု၊ တို့၌။ သုပုတိဋ္ဌတစိတ္တာ၊ ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတော။) သတ္တ၊ ကုန်သော။ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ တို့ကို။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း။ (မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။) ဘာဝေတွာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြီး၍။ အနုတ္တရံ၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သောတရား မရှိသော။ (အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော။) သမ္မာသမ္မောဓိံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္မညတ ဉာဏ်တော်ကို။ အဘိသမ္မုဇ္ဈိံ သု၊ ထီးထွင်း၍ သိတော်မူကုန်ပြီ။ [အနာဂတဝါရ ပစ္စုပ္ပန်ဝါရ-တို့၌ ဤနည်းအတိုင်းပေးပါ။] ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

၁၄၇။ ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

ဒုသိလ အာဒိနဝ

၁၄၈။ အထခေါ။ ပ။ တဒ ဝသရိ၊ [ပုဂံစဉ် နံပါတ် ၁၄၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ “ပါဠိလိဂါမော၊ ပါဠိလိ-ရွာသည်။” ဟု ဆိုပါ။] ပါဠိလိဂါမိကာ၊ ပါဠိလိ-ရွာ၌ နေကုန်သော။ ဥပါသကာ၊ ဥပါသကာ တို့သည်။ (ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်သူတို့သည်။) အထောသုံ၊ ကြားကုန်ပြီ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ကြားကုန်သနည်း။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဠိလိဂါမိသို့။ အနုပ္ပတ္တော ကိရ၊ အစဉ်ရောက်တော်မူလာသတို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားကုန်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ကြားသိကြရာ ထိုအခါ၌။) ပါဠိလိဂါမိကာ။ ဥပါသကာ၊ တို့သည်။ ပ။ အဝေဝိစုံ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ လျှောက်ကုန်သနည်း။) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ နော၊ တပည့်တော်တို့၏။ အာဝသထာဂါရံ၊ ဧည့်သည်တို့ တည်းခိုးရာ အိမ်ကို။ [မင်းမှထမ်းတို့ ရောက်လာလျှင် တည်းခိုဖို့ရာ ဆောက်လုပ်အပ်သော ဇရပ်ကို။] အဓိဝါသေတု၊ လက်ခံတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တုဏှိ ဘာဝေန၊

ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဆိတ်ဆိတ် ! နေတော်မူခြင်းဖြင့်)။ အဓိဝါသေသိ၊
လက်ခံတော်မူပြီ။ [အဓိ+ဝါသေသိ၊ ဥပါသကာတို့၏ စကားကို မပယ်
ရှားပဲ မိမိအထက်၌ သက်ဝင်တည်နေစေပြီ။ ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထ-ပေးပါ။]

အထ ခေါ၊ ဌ။ (လက်ခံတော်မူရာ ထိုအခါ၌။)။ ပ။ တဂဝတော၊ ၏။
အဓိဝါသနံ၊ လက်ခံတော်မူခြင်းကို။ ဝိဒိတွာ၊ သိ၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။
ဥဋ္ဌာယ၊ ထ၍။ တဂဝန္တံ၊ ကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊
အရိုအသေကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ပ။ သဗ္ဗသန္တရိံ၊ အလုံးစုံ ခင်းအပ်သည်
မည်လောက်အောင်။ အာဝသထာဂါရံ၊ ကို။ သန္တရိတွာ၊ ခင်းပြီး၍။
အာသနာနိ၊ နေရာတို့ကို။ ပညာပေတွာ၊ ခင်း၍။ ဥဒကမဏိကံ၊ ရေအိုး
ကြီးကို။ ပတိဋ္ဌာပေတွာ၊ တည်စေ၍။ တေလပဒိပံ၊ ဆီမီးကို။ အာရော
ပေတွာ၊ ညှိထွန်း၍။ ပ။ အဝေါစံ။ (ကို။)

ဘန္တေ။ သဗ္ဗသန္တရိံ၊ အောင်။ အာဝသထာဂါရံ၊ ကို။ သန္တတံ၊
ခင်းအပ်ပါပြီ။ အာသနာနိ၊ တို့ကို။ ပညတ္တာနိ၊ ခင်းအပ်ပါ၊ ကုန်ပြီ။
ဥဒကမဏိကော၊ ကို။ ပတိဋ္ဌာပိတော၊ တည်စေအပ်ပါပြီ။ (တည်ထား
အပ်ပါပြီ။) တေလပဒိပေါ၊ အာရောပိတော၊ ညှိထွန်းအပ်ပါပြီ။ ဘန္တေ။
ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ တဂဝါ၊ သည်။ ယဿ၊ အကြင် ကြွတော်မူခြင်း၏။
ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညတိ၊ သိတော်မူ၏။ တံ၊ ထို ကြွတော်မူချိန်ကို။
ကရောတု၊ ပြုတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ။ ပ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဥပါသကာတို့က လျှောက်ကြရာ ထိုအခါ၌။) တဂဝါ၊
သည်။ သာယနသမယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌။ နိဝါသေတွာ၊ သင်းပိုင်ကို ပြင်
ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍။ ပတ္တစိဝရံ၊ သပိတ် သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။
သင်္ကန်းကို ကိုယ်၌ ရံတော်မူ၍ သပိတ်ကို လက်တော်ဖြင့် ပွေ့ယူတော်မူ၍။]
ဘိက္ခုသံသေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ ၌။ အာဝသထာ
ဂါရံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ အာဝါသထာဂါရ-ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။

၀။ ပဒက္ခိဏံ။ ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို သီလက္ခန် တာသာဝိကာ(တ)အုပ်၊ စာ
မျက်နှာ (၂၆၉)၌ ပြထားပြီ။ “ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟိ အနုသာသနိံ၊ အဆုံးအမကို ရှိရှိ
သေသေ ယူလေ့ရှိ၏” ဟူရာ၌ ပဒက္ခိဏ-သဒ္ဓါကိုသို့ ဤသို့လည်း “ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေ
ကို။ ကတွာ” ဟု ပေးပါသည်။ ဝတ်ချပြီးနောက် လှည့်မပြန်သေးပဲ လက်အုပ်ချီ၍
အတော်ဝေးအောင် နောက်ဆုတ်နောက်ဆုတ် ထကာ အရိုအသေပြုလျက် ပြန်သွား
သည် ဟုဆိုလိုသည်။ ဤနေရာမျိုးဝယ် ရှေးဆရာတော်များကား “ပဒက္ခိဏံ၊ လက်ယာရစ်
လှည့်သည်ကို” ဟု ပေးတော်မူကြ၏။

ဥပသကံမိ၊ ကြတော်မူပြီ။ ဥပသကံမိတွာ၊ ကြတော်မူပြီး၍။ ပါဒေ၊ ခြေထော်
တို့ကို။ ပက္ခာလေတွာ၊ ဆေးတော်မူ၍။ အာဝသထာဂါရံ၊ သို့။ ပဝိသိတွာ၊
ဝင်၍။ မဇ္ဈိမံ၊ အလယ်ဖြစ်သော။ ထမ္ဘံ၊ တိုင်ကို။ နိဿယ၊ မှီ၍။ ပုရတ္တာဘိ
မုခေါ၊ အရှေ့အရပ်၌ ရှေးရုမျက်နှာရှိတော်မူသည်။ (အရှေ့အရပ်၌ မျက်နှာ
မူတော်မူသည်။ ဟုတွာ။) နိသိဒိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။

ဘိက္ခုသံသော ပိ။ ပ။ ပစ္စိမံ၊ အနောက်အရပ်၌ ဖြစ်သော။ ဘိတ္တိံ၊ နံရံကို။
နိဿယ၊ ၍။ ဘဂဝန္တံ ယေဝ၊ ကိုသား။ ပုရက္ခတွာ၊ ရှေ့၌ပြု၍။ (ရှေ့က
ထား၍။) ပုရတ္တာဘိမုခေါ၊ သည်။ (ဟုတွာ။) နိသိဒိ။ ပါဠိလိဂါမိကော၊
ကုန်သော။ ဥပါသကာပိ၊ တို့သည်လည်း။ ပ။ ပုရတ္ထိမံ၊ အရှေ့အရပ်၌ ဖြစ်
သော။ ဘိတ္တိံ နိဿယ၊ ဘဂဝန္တံ မေဝ ပုရက္ခတွာ။ ပစ္စိမာဘိမုခေါ၊ အနောက်
အရပ်၌ ရှေးရု မျက်နှာရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) နိသိဒိ သု။

၁၄၉။ အထ ခေါ၊ ၌။ (အာဝသထာဂါရ-ဝယ် ထိုင်နေတော်မူပြီးရာ
ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဠိလိဂါမိကော။ ဥပါသကော၊ တို့ကို။
အာမန္တေသိ။ (ကို။) ဂဟပတယော၊ အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့။ ဒုသိလဿ၊
သီလမရှိသူ၏။ သီလဝိပတ္တိယာ၊ သီလ၏ ပျက်စီးခြင်း၌။ (သီလပျက်ခြင်း၌။)
အာဒိနဝါ၊ အပြစ်တို့သည်။ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဤ ငါးပါးတို့တည်း။ ကတမေ
ပဉ္စ၊ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်း။ ဂဟပတယော၊ တို့။ ဣမေ ဤလောက၌။
ဒုသိလော၊ သော။ သီလဝိပန္နော၊ ပျက်သော သီလရှိသူသည်။ ပမာဒါမိ
ကရဏံ၊ မေ့လျော့ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ [သီလမပျက်အောင်
စောင့်စည်းနိုင်သော သတိ-မရှိခြင်းကိုပင် “မေ့လျော့ခြင်း” ဟု ဟောတော်
မူသည်။] မဟတိံ၊ ကြီးစွာသော။ (အကြီးအကျယ်ဖြစ်သော။) ဘောဂ

၁။ ဒုသိလော။ ။နုတ္ထိ+သီလံ+ယဿာတိ ဒုသိလော၊ (သီလလုံးလုံးမရှိသူ။)
ဒုပ္ပညော-၌ ဒု-သဒ္ဓါက္ခယံ ဤ၌ ဒု-သဒ္ဓါသည် အဘာဝ (မရှိခြင်း) အနက်
ဟော။ ဂရဟာ အနက်ဟော မဟုတ်။

၂။ သီလဝိပန္နော။ ။သီလဆောက်တည်ပြီး၍ (သီလယူပြီး၍) တစုံတခုသော
အကြောင်းကြောင့် သီလပျက်သူသည်လည်းကောင်း၊ လုံးလုံးသီလ ဆောက်တည်ပဲ
သီလအကျင့်မှ ယုတ်လျော့သူသည်လည်းကောင်း သီလဝိပန္နမည်၏။ မှန်၏။ ထိုလုံးလုံး
သီလ မဆောက်တည်သူသည်လည်း မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သော သူတော်ကောင်း
တို့ ကျင့်ထိုက်သော ကောင်းသောအကျင့်ကို ဖျက်ဆီးသောကြောင့် သီလ ဝိပန္န
(ပျက်စီးသော သီလရှိသူ) ပင် မည်သည်။ [သီလ ပျက်ခြင်းကြောင့် ဥစ္စာပျက်စီးပုံကို
အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ဇာနိံ၊ စည်းစိမ် ဥစ္စာ၏ဆုံးရှုံးခြင်းသို့။ (ဆုတ်ယုတ် ပျက်စီးခြင်းသို့။) နိဂစ္ဆတိ၊ ရောက်ရ၏။ အယံ၊ ဤ ဥစ္စာ၏ဆုံးရှုံးခြင်းသည်။ ဒုဿီလဿ၊ ၏။ သီလဝိပတ္တိယာ၊ ဤ။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ အာဒိနဝေ၊ အပြစ် တည်း။ [နောက်ဝါကျတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေးမပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

၉ ဂဟပတယော၊ တို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ (တမျိုးသော အာဒိနဝ-ကား။) ဒုဿီလဿ၊ သီလဝိပန္နဿ၊ ၏။ ပါပ ကော၊ မကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊ ပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်သိတင်း သည်။ အဗ္ဗဂစ္ဆတိ၊ ပျံ့နှံ့၍တုတ်၏။ (ဟိအရပ် ဒိအရပ်သို့ ပျံ့နှံ့ သွား ၏။)။ပ။

ပုန စ။ပ။ယညဒေဝ ပရိသံ (ယံ ယံ+ဝေ+ပရိသံ)၊ အကြင် အကြင် ပရိသတ်သို့။ [ဤပုဒ်ကို ထပ်၍ ဖွင့်ပြတော် မူလိသောကြောင့်၊ “ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] ‘ယဒိ ခတ္တိယပရိသံ၊ မင်း ပရိသတ်သို့သော် လည်းကောင်း။ (မင်းမျိုး၊ မင်းနွယ် ပရိသတ်သို့ သော် လည်းကောင်း။) ယဒိ ဗြာဟ္မဏပရိသံ၊ ဗြာဟ္မဏ-ပရိသတ်သို့ သော် လည်း ကောင်း။ ယဒိ ဂဟပတိပရိသံ၊ အိမ်ရှင် သူကြွယ် ပရိသတ်သို့ သော် လည်းကောင်း။ ယဒိ သမဏပရိသံ၊ ရဟန်းပရိသတ်သို့ သော်လည်းကောင်း။ ဥပသက္ခမတိ၊ သွား၏။ (ဝင်၏။) တံတံ ပရိသံ၊ သို့။ အဝိသာရဒေါ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသူ မဟုတ်သည်။ [ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်းသူ- မကြောက်ရွံ့သူ မဟုတ်သည်။] မက္ခတုတော၊ မျက်နှာ မသာမယာသူ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ (ဟုတော။) ဥပသက္ခမတိ၊ သွားရ၏။ (ဝင်ရ၏။)။ပ။

သမ္မုဇ္ဇော၊ လွန်စွာတွေဝေသည်။ (ဟုတော။) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ဝါ၊ သေချိန်ကို။ ကရောတိ၊ ပြုရ၏။ [မိမိ ပြုခဲ့သော မကောင်းမှု ကံနှင့် ထိုကံ၏ အာရုံများ ထင်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မကောင်းသော ဂတိနိမိတ်များ ထင်လာသောကြောင့်လည်းကောင်း။ တွေဝေ မိန်းမော လျက် ဆင်းရဲစွာ သေရသည်။]။ပ။

ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္နက-ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒေါ၊ ပျက်ခြင်း ဟူသော။ မရဏာ၊ သေခြင်းမှ။ (သေရာအခါမှ။) ပရံ၊ နောက်၌။ (နောက်ဖြစ် သော အသစ်ခန္ဓာကို ယူရာအခါ၌။) အပါယံ၊ သုခ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမကင်းသော။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဒုက္ခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာ ဖြစ် သော။ (ဒုက္ခ-ရောက်ရာဖြစ်သော။) ဝိနိပါတံ၊ ကင်းသော အလို့ရှိသည်

ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော။ (ကျရောက်လိုသော ဆန္ဒမရှိပဲ ကျရောက်ရာ ဖြစ်သော။) နိရုဿံ၊ သာယာအပ်သော အသာဒ-တရားတို့ မရှိရာ ငရဲသို့။ (သာယာအပ်သော သုခ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဣဋ္ဌာရုံများမရှိရာ ငရဲ သို့။) ဥပပဇ္ဇတိ၊ ကပ်ရောက်ရ၏။ [ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ ဝေရုဠကဏ္ဍ ဒိဗ္ဗ စက္ခုဉာဏကထာ-အဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။]။ပ။

သီလဝန္တအာနိသံသ

၁၅၀။ ဂဟပတယော၊ တို့။ သီလဝတော၊ သီလရှိသူ၏။ သီလသမ္ပဒါယ၊ သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌။ အာနိသံသာ၊ အာနိသင်တို့သည်။ (အကျိုးတို့သည်။) ဣမေ ပဉ္စ၊ တို့တည်း။ပ။ သီလဝါ၊ သော။ သီလသမ္ပန္နော၊ သီလနှင့် ပြည့် စုံသူသည်။ အပ္ပမာဒါဓိကရဏံ၊ မမေ့ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ မဟန္တံ၊ များစွာသော။ ဘောဂက္ခန္ဓံ၊ စည်းစိမ်အစုကို။ အဓိဂစ္ဆတိ၊ ရ၏။ပ။

ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဇ္ဇေ၊ သည်။ အပ္ပဂ္ဂစ္ဆတိ။ပ။ ဝိသာရဒေါ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသည်။ (ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်း သဖြင့် ရဲဝံ့သည်။) အမက္ခိတူတော၊ မျက်နှာ မသာမယာသု မဖြစ်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဥပသင်္ကမတိ။ပ။ အသမ္ပုဇ္ဇော၊ လွန်စွာမတွေ့ဝေသည်။ (ဟုတ္တာ။) ကာလံ ကရောတိ။ပ။ သဂတိံ၊ သခဲအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာဖြစ်သော။ (ချမ်းသာ၏ ရောက်ရာဖြစ်သော။) သဂ္ဂံ၊ ရှုပါရုံ-စသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာ မြတ်သော။ လောကံ၊ လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့။ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ၏။ပ။ ဣမေ ပဉ္စ၊ တို့တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၅၁။ အထ ခေါ၊ ၌။ပ။ ဗဟုဒေဝ၊ များစွာသာလျှင် ဖြစ်သော။ ရတ္တိံ၊ ပတ်လုံး။ ဓမ္မိယာ၊ သော။ ကထာယ၊ ဖြင့်။ သန္တယေတော၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ စီးပွားနှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာရှုမြင် စေပြီး၍။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ပြပြီး၍။ - သမာဒပေတာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေပြီး၍။ ဝါ၊ ဆေးကပ်တည်စေပြီး၍။ သမုတ္တေဇေတော၊ ကုသိုလ်တရား တို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေပြီး၍။ သမ္ပဟံသေတာ၊ အားတက် သရော ရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင် လန်းစေပြီး၍။ ဥယျောဇေသိ၊ ပြန်လွတ်တော်မူပြီ။ (ကိ။)

ဂဟပတယော၊ တို့။ ရတ္တိံ၊ သည်။ အဘိက္ကန္တာ၊ လွန်သွားပြီ။ [အဘိက္ကန္တာတိ အဘိက္ကန္တာ ခိဏာ။-အဋ္ဌကထာ။] ခါနိ။ တုမေ။ ယဿ၊

မဟာဝါ-(ပ) ၂၃ (က)

အကြင် ပြန်သွားခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညှိထ၊ သိကုန်၏။ (တံ၊ ထို ပြန်ချိန်ကို။ ကရေထ၊ ကုန်လော့။) ဣတံ၊ ဤသို့ ပြန်လွှတ်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတံ ခေါ၊ လျှင်။ ပ။ ပကမိ သူ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဥပါသကာတို့ ပြန်သွားကြရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝံ၊ သည်။ ပါဠိလိဂါမိကေသု၊ ကုန်သော။ ဥပါသကေသု၊ တို့သည်။ အစိရပကန္တေသု၊ ဖဲသွားပြီး၍ ကြာမြင့်သောကာလ မိဂ္ဂိကုန်သေးမီ။ (ပြန်သွားပြီး၍ မကြာသေးမီ။) သုညာဂါရံ၊ အိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့။ ပါဝိသိ၊ ဝင်တော်မူပြီ။

ပါဠိလိပုတ္တနဂရမာပန

၁၅၂။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ပါဠိလိ ရွာငယ်ငယ် အာဝသထာဂါရ-မှာ သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထို အခါ၌။) သုနိဓဝသကာရာ၊ သုနိဓ-နှင့် ဓဝသကာရ-တို့ မည်သော။ မဂမဟာမတ္တာ၊ မဂဓ-မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့သည်။ ဝါ၊ မဂဓတိုင်း၌ အမတ်ကြီးတို့သည်။ ဝဇ္ဇိနံ၊ ဝဇ္ဇိ-မင်းတို့၏။ (အာယမုခံ၊ ဝင်လာသော အခွန်တို့၏ အဝံ ကို။) [အခွန် ဝင်လာရာ လမ်းကြောင်းကို။] ပဋိဗာဟာယ၊ တခးမြစ် ခြင်းငှာ။ ပါဠိလိဂါမေ၊ ပါဠိလိရွာ၌။ နဂရံ၊ မြို့ကို။ မာပေန္တိ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းကြကုန်၏။ [ပါဠိလိရွာကို မြို့ဖြစ်အောင် တည်ထောင်ကြသည် ဟု ဆိုလိုသည်။] တေန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ (ပါဠိလိရွာကို မြို့ဖြစ်အောင် တည်ထောင်ကြရာ ထိုအခါ၌။) သမ္ပဟုလင်္ဂ၊ များစွာကုန်သော။ ဧဝံတခ ယော၊ နတ်တို့သည်။ သဟဿသေဝံ၊ (သဟဿသော+ဝေ)၊ တထောင် တစု တထောင်တစုအားဖြင့်သာလျှင်။ ပါဠိလိဂါမေ၊ ၌။ ဝတ္ထုနိ၊ အိမ် နေရာတို့ကို။ ပရိဂ္ဂဏန္တိ၊ သိမ်းပိုက်ကြကုန်၏။ [“ပရိဂ္ဂဏန္တိ၊ ပိုင်းခြား၍ ယူကြကုန်၏” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။]

၁။ သုညာဂါရံ။ ။ ဤ၌ သုညာဂါရ အသီးအခြား မရှိပါ။ ။ ထို အာဝသထာ ဂါရ-၏ ဘေးတဘက်၌ အဝတ်ကန်လန်တာကို ကာရံ၍ ဘုရားရှင် အပန်းဖြေတော် မူဖို့ရန် ခုတင်ငယ်ကိုခင်း၍ အခန်းသဖွယ် ပြုထားအပ်သော အရပ်ကို “သုညာဂါရ” ဟု ခေါ်သည်။

၂။ သဟဿသေဝံ။ ။ “သဟဿသေဝံ” ဟု ပါဠိ ရှိရမည်။ “သဟဿသော+ ဝေ” ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ အကျယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ ပိနယမဟာဝဂ္ဂ တေ သဒ္ဒကုန်က-၌ မှ ဤပုဒ်ခေါ် မပါပါ။

ယသိံ ပဒေသေ၊ အကြင်အရပ်၌။ မဟေသက္ခာ၊ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။
 ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ဝတ္ထုနိ ပရိဂ္ဂဏန္တိ။ တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ မဟေ
 သက္ခာနိ၊ ကုန်သော။ ရညံ၊ မင်းတို့၏လည်းကောင်း။ ရာဇမဟာမတ္တာနိ၊
 မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့၏လည်းကောင်း။ နိဝေသနာနိ၊ နေအိမ်တို့ကို။ မာ
 ပေတံ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းခြင်းငှာ။ (ဆေခက်လုပ်ခြင်းငှာ။) စိတ္တာနိ၊
 စိတ်တို့သည်။ နမန္တိ၊ ညွတ်ကုန်၏။ ပ။ မဇ္ဈိမာ၊ တန်ခိုးအားဖြင့် အလယ်
 အလတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ပ။ နိစာ၊ တန်ခိုးအားဖြင့် နိမ့်ကျကုန်သော။ ပ။
 [နတ်တို့၏ တန်ခိုးကြောင့် အိမ်ရာမြေ၏ အတတ်ပညာကို ရွတ်ဖတ်ပြောကြား
 သော ဆရာတို့၏ စိတ်များညွတ်ကြသည်။]

ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝိသုဒ္ဓေန၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိ-တို့၏
 စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ တံဆဲ တပါးသော ဥပက္ခိလေသ-တို့မှ
 စင်ကြယ်သော။ [“ဝိသုဒ္ဓေန၊ အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော” ဟု အလွယ်
 ဆိုပါ။] အတိက္ကန္တမာနုသကေန၊ လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုကိုလွန်
 သော။ (လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော စက္ခုပသာဒ-ကို ကျော်လွန်၍ မြင်နိုင်သော။)
 ဒိဗ္ဗေန၊ နတ်၌ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုနှင့်တူသော။ [“နတ်၌ ဖြစ်သော” ဟု
 သာ မပေးနှင့်။ ဒိဝိ+ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ၊ ဤသို့ပြုပြီးနောက်-ဒိဗ္ဗံ ဝိယာတိ ဒိဗ္ဗံ-ဟု
 ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်ထားသည်။] စက္ခုနာ၊ အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်။ တာ ဒေဝ
 တာယော၊ တို့ကို။ ပ။ ပရိဂ္ဂဏန္တိယော၊ သိမ်းပိုက်နေကြသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသာ၊
 မြင်တော်မူပြီ။ [ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ-စသည်တို့၏အနက်ကို ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ
 ဝေရုဠကဏ္ဍ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ-ကို ကြည့်၍ပေးသည်။]

အထ ခေါ၊ ၌။ (မြင်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ရတ္တိ
 ယာ၊ ၏။ ပစ္စုသသမယံ၊ မိုးသောက်အခါ၌။ (ပစ္စိမ-ယံ ၏ နောက်ပိုင်း
 အချိန်၌။) ပစ္စုဋ္ဌာယ၊ စောစောထတော်မူ၍။ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ၊ ကို။
 အာမန္တေသိ။ (ကို။) အာနန္ဒ။ (ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။) ပါဠိလိဂါမေ
 ၌။ နဂရံ မာပေန္တိ။ (တေ၊ ထိုသူတို့သည်။) ကေ နုခေါ၊ အဘယ်သူတို့
 နည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ အာနန္ဒ။ တာဝတိံ သေဟိ၊ တာဝတိံ သာ-ဘုံ၌ နေ
 ကုန်သော။ ဒေဝေဟိ၊ တို့နှင့်။ မန္တေတာ၊ တိုင်ပင်၍။ (မာပေန္တိ) သေယျ
 ထာပိ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းကြသကဲ့သို့။ အာနန္ဒ။ ...ဝေ မေဝ၊ ဤ အတူ
 ပင်။ ပ။ မာပေန္တိ။ အာနန္ဒ။ ဣဓ၊ ယနေ့။ အဟံ၊ သည်။ ပ။ ပရိဂ္ဂဏန္တိယော၊
 တို့ကို။ အဒ္ဓသာ၊ မြင်တော်မူပြီ။ ပ။ [လှယ်ပြီ။]

အာနန္ဒ။...ယာဝတော၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ အရိယာယတနံ၊ အရိယဒေသ-၌ နေကြကုန်သောလူတို့၏ သက်ရောက်ရာအရပ်သည်။ (အတ္ထိ။) ယာဝတော၊ သော။ ဝဏိပုထော၊ ကုန်သည်တို့ ဆောင်ယူအပ်သောဘဏ္ဍာ၏ ရောင်းဝယ်ရာအရပ်သည်။ (တနည်း) ဝဏိပုထော၊ ကုန်သည်တို့၏ နေရာအရပ်သည်။ (အတ္ထိ။) ဣဒံ ပါဠိလိပုတ္တံ၊ ဤပါဠိလိပုတ်မြို့သည်။ (တေသံ၊ ထိ အရိယာယတနံ ဝဏိပုထ-တို့၏။ ဝါ၊ တိုတင်။) အဂ္ဂနဂ္ဂံ၊ အမြတ်ဆုံးမြို့သည်။ ပုဋ္ဌဘေဒနံ၊ ကုန်ထုပ်ကို ဖြေရာမြို့သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။

အာနန္ဒ။ ပါဠိလိပုတ္တဿ၊ ။ (တယော အန္တရာယာ-၌စပ်)၊ အဂ္ဂိတောဝါ၊ မီးကြောင့်လည်းကောင်း။ ဥဒကတောဝါ၊ ရေကြောင့်လည်းကောင်း။ မိထံဘေဒါဝါ၊ အချင်းချင်း ကွဲခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။ (အချင်းချင်း ကုန်းတိုက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း။) တယော၊ သုံးမျိုးကုန်သော။ အန္တရာယာ၊ အန္တရာယ်တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၅၃။ အထခေါ၊ ။ (ပါဠိလိပုတ္တံ အာဝဿထာဂါရ-ဝယ် သီတင်း သုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌)။ ပ။ အဝေ၊ စုံ၊ [၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ကေဝုစိ ဗဟုဝုစိသာ ထူး၏။] (ကိ။) ဘဝံ၊ ဂေါတမော၊ အရှင်ဂေါတမ-သည်။ နော၊ အကျွန်ုပ်တို့၏။ [ဤ အမတ်ကြီးတို့က ဥပါသကာများ မဟုတ်သောကြောင့် “တပည့်တော်တို့၏” ဟု မပေးပဲ “အကျွန်ုပ်တို့၏” ဟု ပေးပါသည်။] အဇ္ဇတနာယံ၊ ယနေ့၌ဖြစ်သောကောင်းမှု ပီတိပါမောဇ္ဇ-အကျိုးငှာ။ (ယနေ့ဆွမ်းတိုင်းပေးခြင်းငှာ။) ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ တိက္ခသံဃေန၊ ရဟန်း

၁။ အရိယာယတနံ။ ။ စာအုပ်များ၌ “အရိယံ အာယတနံ” ဟု တွေ့ရ၏။ “အရိယာ ယတနံ” ဟု သင်္ဂြိုဟ်ရာ၌ မှီကာနှင့်ညီမည်။ အကျယ်ကို ဝိနည်း မဟာဝါ ဘာသာဋီကာ ဘေသဇ္ဇကုန္ဒက ပါဠိလိပုတ္တံ ဝတ္ထုကထာ-၌ ပြထားပြီ။

၂။ အဂ္ဂိတောဝါ။ ။ အဂ္ဂိတောဝါတိ အာဒိသု စ-ကာရဏော ဝါ သဒ္ဓေါ၊ (ဝါ သဒ္ဓါသည် စ သဒ္ဓါကဲ့သို့ သမုစ္စည်း အနက်ရှိ၏၊ ဝိကပ် အနက် အနိယမအနက်မဟုတ် ဟူလို။) မှန်၏။ ထိုမြို့၏ တစ်ဝတ်တပိုင်းသည် မြင်း၍ မဲနိုင်သော မီးကြောင့် ပျက်စီးလိမ့်မည်။ တစ်ဝတ်တပိုင်းသည် ဝင်္ဂါမြစ်ရေလွှမ်းမိုးခြင်းကြောင့် ပျက်စီးလိမ့်မည်။ တစ်ဝတ်တပိုင်းကား အချင်းချင်း ကုန်းတိုက်၍ မယုံကြည်မှုကြောင့် ပျက်စီးလိမ့်မည်။

အပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အဓိဝါသေတု၊ လက်ခံတော်မူပါ။ ပ။ ယေန၊ ဤ။ သကော၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ အာဝသထော၊ ဧည့်သည်တို့ တည်းခိုရာ အိမ်သည်။ (အတ္ထိံ) တေန၊ သို့။ ဥပသကံမိံ သူ။

ဥပသကံမိံတာ၊ ရှိ။ သကော၊ သော။ အာဝသထော၊ ဤ။ ပဏီတံ၊ ကောင်းမွန်သော။ ခါဒနီယံ၊ ခံဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဘောဇနီယံ၊ ဘောဇဉ်ကို လည်းကောင်း။ ပဋိယာဒါပေတု၊ စီစဉ်စေပြီး၍။ (စီစဉ်ခိုင်းပြီး၍) ဘဂဝတော၊ အား။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ အာရောစာပေသံ၊ လျှောက်စေကုန်ပြီ။ (အလျှောက်ခိုင်းကုန်ပြီ) (ကိံ) ဘော ဂေါတမ၊ အရှင်ဂေါတမ။ ကာလော၊ ဆွမ်းစားချိန်ပါတည်း။ ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းသည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပါပြီ။ (စီစဉ်ပြီးပါပြီ) ဣတိ (အာရော စာပေသံ။)

အထ ခေါ၊ ဤ။ (ဆွမ်းစီစဉ်ပြီးကြောင်း လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပုဗ္ဗဏှသမယံ၊ နံနက်အခါ၌။ (နံနက်အခါဝယ် တခုသော အချိန်၌။) နိဝါသေတု၊ သင်းပိုင်ကို ပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍။ ပတ္တစီဝရံ၊ သပိတ်သင်္ကန်းကို။ အာဒါယ၊ ယူတော်မူ၍။ ဘိက္ခုသံဃေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ သုနိဓဝဿကာရာနံ၊ ကုန်သော။ မဂဓမဟာမတ္တာနံ၊ တို့၏။ အာဝသထော၊ တည်းခိုရာ အိမ်သည်။ (အတ္ထိံ) တေန၊ အာဝသထ-ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကံမိံ၊ ကြွတော်မူပြီ။ ဥပသကံမိံတာ၊ ကြွတော်မူပြီး၍။ ပညတ္တေ၊ ခင်းထားအပ်သော။ အာသနေ၊ နေရာ၌။ နိသိဒိံ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ၊ ဤ။ (မြတ်စွာဘုရား ထိုင်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) သုနိဓဝဿကာရာ၊ ကုန်သော။ မဂဓမဟာမတ္တာ၊ တို့သည်။ ဗုဒ္ဓပုဗ္ဗံ၊ ဘုရားအမှူးရှိသော။ ဘိက္ခုသံဃံ၊ ကို။ ပဏီတေန၊ ကောင်းမွန်သော။ ခါဒနီယေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဘောဇနီယေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ သဟတ္ထော၊ မိမိလက်ဖြင့်။ (ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြပ်။) သန္တပေသံ၊ ကောင်းစွာ နှစ်သက်စေကုန်ပြီ။ (ရောင်ရဲ စေကုန်ပြီ။) သမ္ပဝါရေသံ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ပယ်မြစ်စေကုန်ပြီ။ [“တော်ပြီ” ဟု လည်းကောင်း၊ “ပြည့်စုံပြီ” ဟု လည်းကောင်း နှုတ်ဖြင့် (သို့မဟုတ်) လက်အမှုအရာဖြင့် ပယ်မြစ်လောက်အောင် ဆက်ကပ်ကြကုန်ပြီ။]

အထ ခေါ် ။ (ဆွမ်းကပ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌) သုန်ဝေယံကာရာ။ မဂဓမဟာမတ္တာ၊ တံသညံ။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ ဘုတ္တာဝိ၊ ဆွမ်းတိုင်းပေးတော်မူပြီးသည် ဖြစ်၍။ ဩနိတပတ္တပါဏိ၊ သပိတ်တော်မှ ဖယ်အပ်ပြီးသော လက်ရှိတော်မူသည်ကို။ (ဥတုာ သိ၍။) [စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် “ဥတုာ သို့မဟုတ်-ဝိဒိတုာ၊ ဇာနိတုာ” ဟု ပါဠိသေသထည့်ပါ။]

အညတရံ၊ တမျိုးသော။ နိစံ၊ နိမ့်သော။ အာသနံ၊ နေရာကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ဧကမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တံစုံသောအရပ် အဖို့၌။ နိသိဒိ သု၊ ထိုင်နေကုန်ပြီ။ ဧကမန္တံ ။ နိသိန္နော၊ ထိုင်နေပြီးကုန်သော။ သုန်ဝေယံ ကာရေ၊ ကုန်သော။ မဂဓမဟာမတ္တာ၊ တံကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ၊ ဤဂါထာတို့ဖြင့်။ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်တော်မူပြီ။ (အနုမောဒနာ-ပြုတော်မူပြီ။) (ကိ။) ယသ္မိံ ပဒေသေ ကပေတိ။ ပ။ သဒါ ဘဒြာနိ ပဿတိတိ၊ ဟူ၍။ (အနုမောဒိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင် အရပ်၌။ ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ ပညာရှိအမျိုး၌ ဖြစ်သူသည်။ (တနည်း) ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူသည်။ ဝါသံ၊ နေခြင်းကို။ ကပေတိ၊ ပြု၏။ ဧထေ၊ ဤ မိမိနေရာ အရပ်၌။

၁။ ဘဂဝန္တံ။ ပ။ နိသိဒိ သု။ ။ “ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိ ဩနိတပတ္တပါဏိ။ ပ။ ဧကမန္တံ နိသိဒိ သု” ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။ ထို၌ “ဘဂဝန္တံ” စသော သုံးပုဒ်၏ စပ်ရာပုဒ် မရှိသောကြောင့် “ဘဂဝန္တံ၊ ကိ။ ဘုတ္တာဝိ၊ ဖြစ်၍။ ဩနိတပတ္တပါဏိ၊ ကိ။ ဥတုာ၊ သိ၍။” ဤသို့ “ဥတုာ” ထည့်၍ ပေးပါသည်။ “ဇာနိတုာ၊ ဝိဒိတုာ” ဟု လည်း ထည့်နိုင်၏။ စပ်ပုဒ်ရှိရာ၌မူ ထည့်ဖွယ်မလိုပါ။ ရှေးနိဿယ၌ “သလ္လက္ခေတွာ မှတ်သား၍” ဟု ထည့်၏။ မိမိကား ဝိနယမဟာခန္ဓကံ ယသပဗ္ဗဇ္ဇာကထာ-အဖွင့် သာဓုတ္ထံ (၁၉၀) ကိုမှီ၍ “ဥတုာ” ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်။

၂။ ပဏ္ဍိတဇာတိယော။ ။ ပဏ္ဍိတဿ+ဇာတိ (အမျိုးဇာတ်။) ပဏ္ဍိတဇာတိ၊ ပဏ္ဍိတဇာတိယံ+ဇာတော ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ (ဣယ ပစ္စည်း။) [ကစ္စည်း ဝုတ္တိဇာတာဒိန မိမိယာ စ-သုတ်၌ “ပဏ္ဍိတဇာတိယာ+ဇာတော” ဟု ရှိ၏။]

၃။ တနည်း။ ။ ပဏ္ဍိတော (ပညာရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော) +ဇာတိ (သဘော။) ယဿာတိ ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ [သမာသန္တ (က) ပစ္စည်းသက်၍ က-ကို ယ-မြို့ ပဏ္ဍိတော-၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝလောပ-ကြံပါ။]

(ဤ အိမ်သစ် ဤ ရပ်ကွက်သစ်၌။) သညတေ။ စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ် ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် စောင့် စည်းကုန်သော။ ဗြဟ္မစာရယော။ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ ရှိကုန်သော။ သီလဝန္တေ၊ သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဘောဇေတွာ၊ ရှေးဦးစွာ ဆွမ်းတဦးပေးစေပြီး၍။ (ဆွမ်းကပ်ပြီး၍။) [အာဒိသေ- ဌံ စပ်။]

(၂) တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ (ထိုမြို့သစ် အိမ်သစ် ရပ်ကွက်သစ်၌။) ယာ ဒေဝတာ၊ အကြင် နတ်တို့သည်။ အာသံ၊ ရှိကြကုန်ပြီ။ တာသံ၊ ထိုနတ်တို့အား။ ဒက္ခိဏံ၊ မိမိပြုအပ်သော အလှူကို။ အာဒိ သေ၊ ညွှန်ပြရာ၏။ ဝါ၊ အမျှ ပေးဝေရာ၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ ဒေဝ တာ-အရ အိမ်စောင့်နတ်များကိုသာ ဥပလက္ခဏ-နည်းအားဖြင့် ဖွင့်သည်။]

ပူဇိတာ၊ အိမ်ရှင်သည် (အမျှ ပေးဝေသောအားဖြင့်) ပူဇော် အပ်ကုန်သော။ တာ၊ ထို နတ်တို့သည်။ နံ၊ ထို အိမ်ရှင်ကို။ ပူဇ ယန္တိ၊ အတုံ့ပြန်၍ ပူဇော်ကြကုန်၏။ [ဘေးရန်မဖြစ်အောင် စောင့် ရှောက်ကြကုန်၏။] မာနိတာ၊ အိမ်ရှင်သည် (ပ သ-မူ ဗလိကမ္မ-ကို ပြုသောအားဖြင့်) မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။ တာ၊ ထိုသည်။ နံ၊ ကို။ မာနယန္တိ၊ အတုံ့ပြန်၍ မြတ်နိုးကြကုန်၏။ (ဖြစ်ပေါ်နေသော ဘေး ရန်ကို ပယ်ရှားကြကုန်၏။)

၁။ သညတေ။ သံယဗိယဇကတိ သညတံ၊ (စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ်။) သံ+ယမု-ဓာတ်+ကံဟော တ ပစ္စည်း။ သညတံ+ယေသံ+အတ္ထိတိ သည တာ၊ အသတ္ထိ-အနက်၌ ဏ-ပစ္စည်း။ [သညကေတိ သမ္ပဒေဝ သညတေ၊ သုသံ ဝုတ ကာယဝါစာ စိတ္တေ။-ဒီကာ။] တနည်း-သံယမန္တိ၊ စောင့်စည်းကုန်၏။ ဣတိ သညတာ၊ ကတ္တာ အနက်ဟော တ-ပစ္စည်း။ [ကာယဝါစာမနေဟိ သညတေ။- အဋ္ဌ။] “စက္ခုနာ သံဝရော သာဓု” စသည်၌ကဲ့သို့ ကရိုဏ်းဟု မှတ်ပါ။ ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် အကုသိုလ်တို့ကို စောင့်စည်းသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

၂။ ဗြဟ္မစာရယော။ ဗြဟ္မသဒ္ဓူပပဒ+စရ-ဓာတ်+ဣ-ပစ္စည်းဖြင့် မုနိ-ကဲ့သို့ ဗြဟ္မစာရိ”ဟုဣကာရန္တ-ဖြစ်၍၊ “ဗြဟ္မစာရယော”ဟု ရှိသည်။ အကျယ်ကို သဒ္ဓနိတိ ပဒမာလာ ၂၅၄-၌ ကြည့်ပါ။ မူလပဏ် အနင်္ဂဏသုတ္တဋ္ဌ ၁-ဝဂ် ၅-သုတ် ၁၅၇- ၌လည်း ဣကာရန္တဖြင့် ဖွင့်ထား၏။ [ဗြဟ္မစာရိနော-ဟုလည်း မုက္ခုရှိ၏။ ထို အတိုင်း လည်း ဤကာရန္တ-ဖြင့် ရုပ်ရှိနိုင်သည်။]

(၃) တတော၊ ထိုသို့ အိမ်ရှင်က ပူဇော် မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်။
 မာတာ၊ အမိသည်။ ဩရသံ၊ ရင်၌ဖြစ်သော။ ပုတ္တံ၊ သားကို။
 (အနုကမ္မတိ) ဣဝ၊ စီးပွားဖြင့် စောင်ရွှောက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို
 အတူ။) နံ၊ ထို အိမ်ရှင်ကို။ အနုကမ္မန္တိ၊ စီးပွားဖြင့် စောင်ရွှောက်
 ကြကုန်၏။ ဧဝတဝနုကမ္မိတော၊ နတ်တို့သည် စောင်ရွှောက်အပ်
 သော။ ပေါသော။ အိမ်ရှင်ယောက်ျားသည်။ သဒါ၊ အခါခပ်သိမ်း။
 တဒြာနိ၊ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာတို့ကို။ [“ကောင်းသော
 ကြောင့်ရုံတို့ကို” ဟု ဋီကာ၌ဖွင့်၏။] ပဿတိ၊ တွေ့ရမြင်ရ၏။
 အထ၊ ခေါ်။ ဤ၊ ဘဝဝါ။ သုနိဓဝသကာရာ၊ ကုန်သော။ မဂမမဟာ
 မတ္တာ၊ တို့ကို။ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အနုမောဒိတွာ၊ အဖန်ဖန်
 ဝမ်းမြောက်တော်မူပြီး၍။ (အဖန်ဖန်၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ထို
 အမတ်ကြီးတို့အား တရားဟောတော်မူပြီး၍။) အာသနာ၊ မ။ ဥဋ္ဌာယ၊
 ၍။ ပုတ္တမိ၊ ပြန်ကြွတော်မူပြီ။
 ၁၅၄။ တေန၊ ခေါ် ပန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ (မြတ်စွာ တရား၏
 ပြန်ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) သုနိဓဝသကာရာ၊ ကုန်သော။ မဂမမဟာ
 မတ္တာ၊ တို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားသို့။ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော၊
 နောက်၌ နောက်၌။ (နောက်က နောက်က။) အနုဗန္ဓာ၊ အစဉ်လိုက်ကုန်
 သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ (ကို၊ အဘယ်သို့ကြ၍ လိုက်ကုန်သနည်း။)
 အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ သမဏော ဂေါတမော၊ ရဟန်းမြတ် ဂေါတမသည်။ ယေန
 ဒ္ဓါရေန၊ အကြင်တံခါးဖြင့်။ နိက္ခမိဿတိ၊ ထွက်တော်မူလိမ့်မည်။ တံ၊
 ထိုတံခါးသည်။ ဂေါတမဒ္ဓါရံ နာမဂေါတမ-တံခါးမည်သည်။ ဘဝိဿတိ၊

၁။ အနုမောဒိတွာ။ ။ တေဟိ တံဒါ ပသုတပုညဿ (ထို အမတ်ကြီးတို့သည်
 ထို အချိန်၌ ဖြစ်စေအပ်သော ကောင်းမှုကို) အနုမောဒနဝသေန (အဖန်ဖန် ဝမ်း
 မြောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်။) တေသံ ဓမ္မကထံ ကတွာ (ထို အမတ်ကြီးတို့အတွက်
 တရားစကားကိုပြုတော်မူ၍)။—ဋီကာ။ ဤအစွင့်ကိုကြည့်၍ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်း
 မြောက်တော်မူပြီ။ အနုမောဒိတွာ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်တော်မူပြီး၍။ ဤသို့
 ပေးပါ။ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက် (စေ)ပြီ။ ဟု ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ အနက်
 ဖြစ်သော (စေ) မပါပါစေနှင့်။

မှန်၏။ ကောင်းမှုရှင်တို့ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုကို မိမိက ဝမ်းမြောက်ခြင်း
 ကြောင့် ဝမ်းမြောက်ကြောင်း စကားကို (တရားစကားကို) ပြုခြင်းသည် “အနုမော
 ဒနာ” မည်၏။ [အနုမောဒနာ၊ အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်ကြောင်းစကား။] ထိုသို့
 မိမိက ဝမ်းမြောက်၍ ဝမ်းမြောက်ကြောင်းစကားကို ပြောလိုက်လျှင် အလှူရှင်တို့
 လည်း ဝမ်းမြောက်ကြရတော့သည်။

ဖြစ်လိမ့်မည်။ ယေန တိဋ္ဌေန၊ အကြင် ဆိပ်ကမ်းဖြင့်။ ဂင်္ဂါ၊ ဂင်္ဂါမည်သော။
နဒီ၊ မြစ်ကို။ တရိယတိ၊ ကူးတော်မူလိမ့်မည်။ တံ၊ ထို ဆိပ်ကမ်းသည်။
ဂေါတမတိတ္ထံ နာမ၊ ဂေါတမ-ဆိပ်ကမ်းမည်သည်။ ဘဝိယတိ၊ လိမ့်မည်။
ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ လိုက်ကြကုန်၏။

အထ ခေါ၊ ဌ။ ပ။ နိက္ခမိ၊ ထွက်တော်မူပြီ။ ပ။ ဂေါတမဒွါရံ နာမံ၊
သည်။ အဟောသိ၊ ပြီ။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ (မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ဂင်္ဂါမြစ်သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဂင်္ဂါ၊ ဂင်္ဂါမည်သော။
နဒီ၊ မြစ်သည်။ ပူရာ၊ ရေဖြင့်ပြည့်သည်။ သမတိတ္ထိကာ၊ ကမ်းနှင့် ညီမျှ
သော ရေရှိသည်။ ကာကပေယျာ၊ ကျီးသောက်ထိုက်သော ရေရှိသည်။
(ကမ်း၌တည်သော ကျီးသည် သောက်နိုင်သော ရေရှိသည်။) ဟောတိ။

အပေကစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ မနုဿာ၊ လူတို့သည်။ အပါရာ၊ ဤ
ဘက်ကမ်းမှ။ ပါရံ၊ ဟိုဘက်ကမ်းသို့။ ဂန္တုကာမာ၊ သွားခြင်းငှာ အလို
ရှိကုန်သည်။ (ဟုတော့။) နာဝံ၊ လှေကို။ ပရိယေသန္တိ၊ ရွာကြကုန်၏။ ပ။
ဥဠုမ္ပံ၊ သစ်ဖောင်ကို။ ပရိယေသန္တိ။ ပ။ ကုလ္လံ၊ ကျူဖောင် ဝါးဖောင်ကို။
ဗန္ဓန္တိ၊ ဖွဲ့တပ်ကြကုန်၏။ [ဥဠုမ္ပ ကုလ္လ-တို့၏ အထူးကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ ခေါ။ ပ။ ဗာဟံ သမိဇ္ဈေယျ၊ [ပုဒ်စဉ်နိပါတ် ၆၆-၌ အနက်ရေး
ခဲ့ပြီ။] ဝေမေဝ၊ ဤအတူပင်။ ဂင်္ဂါယ၊ သော။ နဒိယာ၊ ၏။ သြရိမ
တိရေ၊ ဤဘက်ကမ်း၌။ အန္တရဟိတော၊ ကွယ်ပျောက်တော် မူသည်။
(ဟုတော့။) ပါရိမတိရေ၊ ဟိုဘက်ကမ်း၌။ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ။ ပစ္စုဋ္ဌာသိ၊
ရှေးရှု တည်တော်မူပြီ။

ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ မနုဿေ၊ တို့ကို။ [သမည-ကံ။] အပါရာ၊
မှ။ ပါရံ၊ သို့။ ဂန္တုကာမေ၊ သွားလိုကုန်သည်ဖြစ်၍။ အပေ ကစ္စေ၊

၁။ ဂေါတမဒွါရံ နာမ။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် အနွယ်အားဖြင့် “ဂေါတမ” ဟု
ထင်ရှားတော်မူ၏။ မြာဟူကံ-တို့က မြတ်စွာဘုရားကို “သမဏော ဂေါတမော-
ရဟန်းမြတ် ဂေါတမ” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွသောအခါ
ထွက်တော်မူရာတံခါးကို “ဂေါတမဒွါရံ” ဟု နာမည်မှည့်ကြသည်။ ဂင်္ဂါမြစ်တိုက်ား
ဆိပ်ကမ်းက မြစ်ကူးတော်မူပဲ တံနန်းဖြင့် ကူးတော်မူသောကြောင့် “ဂေါတမတိတ္ထံ”
ဟု နာမည်ပေးရတော့ချေ။

မှတ်ချက်။ ။ယခု ခေတ်၌လည်း ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နာမည်ကိုယူ၍
မြို့ရွာ လမ်း စသည်တို့ကို နာမည်ပေးကြ၏။ ထိုသို့ ပေးရခြင်းမှာ အိန္ဒိယ နိုင်ငံ၌
သာသနာတော် မထွန်းပေါ်မီကပင် (သို့မဟုတ်) သာသနာတော် ထွန်းပေါ်ကာစ
ကပင် ဆင်းသက်လာသော အစဉ်အလာဖြစ်သည်။

အချို့သောလူတို့ကို။ နာဝံ၊ လောကီ။ ပရိယေသန္တေ၊ ရှာနေသည် တို့ကို
 လည်းကောင်း။ အပ္ပေကစ္စေ။ပ။ဗန္ဓန္တေ၊ ဖွဲ့တုပ်နေသည်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 (ဝိသေသ-ကံ။) အဒ္ဓသာ၊ မြင်တော်မူပြီ။ အထ ခေါ်။ ဦး။ (မြင်တော်
 မူရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ တေမတ္ထံ၊ ဤအကြောင်းကို။ (ပုထုဇဉ်
 လူများက၊ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကလေးကိုသော်မှ ကူးဖို့ရန် လေ့ ဖောင်များ ရှာဖွေ
 ချည်တုပ်နေရပုံ၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်တကွ မိမိက သံသရာတည်းဟူသော မြစ်
 ကြီးကို အရိယာမဂ် တံတားဖြင့် ကူးမြောက်တော်မူပြီးပုံကို။) ဝိဒိတာ၊
 သိ၍။ တာယံ ဝေလ္လာယံ၊ ထိုအချိန်၌။ ဣမံ ဥဒါနံ၊ ဤ ဥဒါနံကို။
 (ပီတိ-အတွက် လေဟုန်တက်၍ ပေါ်ထွက်လာသော ဤစကားတော်ကို။)
 ဥဒါနေသိ၊ ကျူးရင်တော်မူပြီ။ (ကိ။) ယေ တရန္တိ။ပ။ မေဓာဝိနော
 ဇနာတိ၊-ဟူ၍။ (ဥဒါနေသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ယေ၊ အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ အဏ္ဏဝံ၊
 အစောက်လည်းနက် အပြန်လည်း ကျယ်သော ရေရှိသော။ သရံ၊
 တဏှာ-တည်းဟူသော မြစ်ကို။ ဝါ၊ သံသရာ-တည်းဟူသော မြစ်ကို။
 တရန္တိ၊ ကူးကြကုန်၏။ [သရံ-အရ သံသရာ-တည်းဟူသော မြစ်
 ကိုလည်း ဥဒါနံ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ထားသည်။] (တေ၊ ထို အရိယာ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။) သေတံ၊ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော တံတားကို။
 ကတွာန၊ ပြု၍။ ပလ္လလာနိ၊ ရှည်တို့ကို။ ဝိသဇ္ဇ၊ စွန့်လွှတ်၍။
 (တရန္တိ။)

ဇနော၊ လူအပေါင်းသည်။ (အပ္ပမတ္တကံ၊ အနည်းငယ်သော
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော။ ဝါ၊ အနည်းငယ်မျှသော။ ဣမံ ဥဒါနံ၊
 ဤ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကို။ ဥတ္တရိတုကာမော၊ ကူးမြောက်လိုသည်။ ဟုတွာပိ၊
 ဖြစ်၍လည်း။) ကုလ္လံ၊ ကျူးဖောင် ဝါးဖောင်ကို။ ဗန္ဓတံ၊ ဖွဲ့တုပ်
 နေရ၏။ [ကုလ္လံ ဟိ-၌ “ဟိ” ကား နိပါတ်မျှသာ။] မေဓာဝိနော၊
 မဂ္ဂလေးဖြာ ပညာရှိအစစ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော။ ဇနော၊ ဗုဒ္ဓ
 ဗုဒ္ဓသာဝက-ဖြစ်သူ လူတို့သည်။ (ကုလ္လေန၊ နှင့်။ ဝိနာ ဝေ၊
 ကင်း၍သာလျှင်။) တိဏ္ဏာ၊ သံသရာ ရေအယဉ်ကို လွန်မြောက်တော်
 မူကုန်ပြီ။ ဝါ၊ တဏှာ ရေအယဉ်ကို လွန်မြောက်တော်မူကုန်ပြီ။

ပဌမဘူတ ဝါဇရာ-ပထမဘူတ ဝါရတည်း။

အရိယသစ္စကထာ

၁၅၅။ အထ ခေါ်။ ဤ။ပ။အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ အာယာမ၊ လာ သွားကြစို့။ ယေန၊ ဤ။ ကောဋီဂါမေ၊ ကောဋီရွာသည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ ကောဋီရွာရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကံမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ်။ ဤသို့လျှင်။ပ။တဒ' ဝသရိ။ [ပုဒ်စဉ်နိပါတ် ၁၄၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ကောဋီဂါမေ ထို ကောဋီ-ရွာ၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ တတြ၊ ကောဋီရွာဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။)

၂။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ စတုန္နံ၊ လေးပါးကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ အရိယသစ္စာတို့ကို။ (အရိယာ၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သော သစ္စာတို့ကို။) အနန္တ ဗောဓော၊ 'လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်။ [အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်-ဟူလို။] အပုဋ္ဌိဝေဓော၊ ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်။ [မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်-ဟူလို။]

မမဉ္ဇေဝ၊ ငါဘုရားသည်လည်းကောင်း။ တုမ္မာကဉ္စ၊ သင်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝေ၊ ဤသို့။ (သို့ကလောက်။) ဒီဃံ၊ ရှည်လျားလှစွာသော။ ဣမံ အဒ္ဓါနံ၊ ဤ သံသရာခရီးကို။ သန္တာဝိတံ၊ အဆက်မပြတ် ပြေးသွား

၁။ အရိယသစ္စာနံ။ ။အရိယဘာဝကရာနံ သစ္စာနံ။- အဋ္ဌကထာ။ မိမိဟူသော သစ္စာလေးပါးကို ထိုထွင်း၍ သိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အရိယာဖြစ်အောင် ပြတတ်သော သစ္စာများ-ဟူလို။ အရိယာဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော ၊ တရားကိုပင် “အရိယာအဖြစ်ကို ပြတတ်”ဟု ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသည်။ [ဝိနယ-သာရတ္ထ၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန-သုတ်၌မူ “အရိယသစ္စ-အရိယာတို့သည် ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သောတရား” စသည်ဖြင့် ဖွင့်သေး၏။]

၂။ သန္တာဝိတ သံသရိတ။ ။ဘဝ-တမျိုးမှ ဘဝ-တမျိုးသို့ ပဋိသန္ဓေ-နေသော အားဖြင့် ပြေးသွားနေရခြင်းသည် “သန္တာဝိတ”။ [သံ-အဆက်မပြတ်+ဘဝ-ပြေးသွားရခြင်း။] ထိုသို့ သွားနေရာဝယ် တကြိမ်တခါစီ မဟုတ် ဘဝများစွာ၌ ထပ်ကာ ထပ်ကာ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်နေရခြင်းသည် “သံသရိတ”။ [သံ-အဆက်မပြတ်+သရိတ-ဖြစ်ခြင်း။]

ဝဋ်ဋ်ကျင်လည်ခြင်း၏အကြောင်း။ ။“မဂ်ဉာဏ်”ဖြင့် သိခြင်းဟူသော မပုဋ္ဌိဝေဓ-သည် “ဝိပဿနာဉာဏ်”ဖြင့် သိခြင်းဟူသော အနုဗောဓ-ရှေ့သွားရှိ၍ အနုဗောဓ-နှင့် ကင်း၍မဖြစ်နိုင်။ အချို့ သောအနုဗောဓ-သည်လည်း ပပုဋ္ဌိဝေဓ-နှင့် ဆက်သွယ်နေ၏။ ထို ဉာဏ်နှစ်ပါး မိမိသန္တာနိ၌ မဖြစ်ပွားခြင်းသည် “ဝဋ်ဋ်ကျင်လည်ရခြင်း၏ အကြောင်း” ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် “အနုဗောဓောပ။ တုမ္မာကဉ္စ” - ဟောတော်မူသည်။

အပ်ခဲလုလေပြီ။ သံသရိတံ၊ တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်အပ်ခဲလုလေပြီ။
 (တနည်း။) မမဉ္ဇေဝ၊ ဇာလည်းကောင်း။ တုမ္မာကဉ္စ၊ တိဇာလည်းကောင်း။
 ဝေ၊ သို့။ ဒိဗံ။ ဣမံ အဒ္ဓါနံ၊ ကိ။ သိန္ဓဝိတံ၊ အဆက်မပြတ် ပြေးသွား
 ခဲ့ရခြင်းသည်။ သံသရိတံ၊ တပြောင်း ပြန်ပြန် ကျင်လည်ခဲ့ရခြင်းသည်။
 (အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။)

ကတမေသံ စတုန္နံ၊ အဘယ် လေးပါးတို့ကိုနည်း။ (တနည်း)ကတမေသံ၊
 အဘယ် မည်ကုန်သော။ စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ တို့ကို အန
 နုဗောဓော၊ ကြောင့်။ ပ။ မမဉ္ဇေဝ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ သံသရိတံ၊
 တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်အပ်ခဲလေသနည်း။ (တနည်း) မမဉ္ဇေဝ၊ ဇာ
 လည်းကောင်း။ ပ။ သံသရိတံ၊ ကျင်လည်ရခြင်းသည်။ (အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့
 သနည်း။) [ဤသို့လည်း အကျယ်ပေးနိုင်၏။] ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဒုက္ခဿ၊
 ဒုက္ခဖြစ်သော။ အရိယသစ္စဿ၊ ကိ။ အန နုဗောဓော၊ ကြောင့်။ ပ။ ဒုက္ခ
 သမုဒယဿ၊ ဒုက္ခသမုဒယဖြစ်သော။ (ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် မေင်္ဂါ
 မိဂုတ်သော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော။) အရိယသစ္စဿ၊ ပ။
 ဒုက္ခနိရောဓဿ၊ သော။ (ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာဖြစ်သော။) အရိယသစ္စဿ၊
 ကိ။ ပ။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသော
 အားဖြင့် သွားတတ်သော။ ပဋိပဒါယ၊ အကျင့်ဖြစ်သော။ အရိယသစ္စဿ၊
 ကိ။ ပ။ [ရှေးအတိုင်းပေးပါ။]

ဘိက္ခဝေ။ ဒုက္ခံ၊ သော။ တယိဒံ (တိ။ ဣဒံ) အရိယသစ္စံ၊ ကိ။ အန
 နုဗောဓံ၊ လျော်စွာသိတော်မူအပ်ပြီ။ ပဋိဝိဒ္ဓံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ။ မ။
 ဘဝတဏှာ၊ ဘဝ၌ တပ်မက်တတ်သောတဏှာကို။ ဥစ္စိန္နာ၊ ဖြတ်အပ်ပြီ။
 ဘဝနေတ္ထိ၊ ဘဝသို့ဆွဲဆောင်ကြောင်း တဏှာတည်းဟူသော ကြီးသည်။
 ခိဏာ၊ ကုန်ပြီ။ ဒါနိ၊ ဌ။ ပုနပ္ပဝေ၊ နောက်ထပ်ဘဝသည်။ (ဘဝအသစ်
 သည်။) နတ္ထိ၊ မရှိတော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဝဝါသည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (စတုန္နံ၊ ဘိက္ခဝေ အရိယ
 သစ္စာနံ-စသော စကားတော်ကို။ အဝေ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ သုဂတော၊

၁။ 'ဘဝနေတ္ထိ' ။ လက်၌ကြီးရှိသောယောက်ျားတယောက်သည် ထိုကြီးရှည်ဖြင့်
 ငှက်ကိုချည်နှောင်လျက် သွားလိုရာအရပ်တပါးသို့ ယူဆောင်၍ သွားသကဲ့သို့၊ အဘိ
 သင်္ခါရမည်သော 'ကံ'ကလည်း တဏှာ-တည်းဟူသောကြီးဖြင့် သတ္တဝါတည်းဟူ
 သော ခန္ဓာအစဉ်ကို ဖွဲ့လျက်-ဘဝတပါးသို့ ဆောင်သွားသည်။ [ဘဝ+နေတ္ထိ=ဘဝ
 သို့+ဆောင်ကြောင်းကြီး။]

ကောင်းသောစကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ ဝတ္တာန၊ မိန့်တော်မူပြီး၍။ အထ၊ ထိုမှ နောက်၌။ အပရံ၊ တမျိုးသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ (နောက်၌ လာမည့် ဂါထာစကားကို။) သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အဝေ၊ မိန့်တော်မူပြီး (ကို။) စတုန္နံ။ ပ။ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဗဝေ၊ တိ-ဟူ၍။ (အဝေ၊ စ။)

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ အရိယသစ္စာနံ၊ တို့ကို။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်ကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း။ ဝါ၊ မဖောက် မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ အဒဿနာ၊ မသိ မမြင်ခြင်းကြောင့်။ တာသု တာသေဝ ဇာတိယ၊ ထိုထို ဘဝထို၌ပင်။ ဒိဿံ၊ သော။ အဗ္ဗါနံ၊ သံ သရာခရီးကို။ သံသိတံ၊ ကျင်လည်အပ်ခဲ့လှလေပြီ။ [သံ ပုဗ္ဗ+သိဓာတ်+ ဂတိ-အနက်ဟော။ သံသရနှင့် အနက်တူသည်။]

(၂) တာနိ၊ ထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော။ တောနိ၊ ဤအရိယ သစ္စာတို့ကို။ ဒိဗ္ဗာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင်။ "မြင်အပ် ကုန်ပြီ။ ဘဝနေတ္ထိ၊ ကို။ သမ္မဟတာ၊ ကောင်းစွာ ပယ်နှုတ်အပ်ပြီ။ ဒုက္ခဿ၊ တောဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။ မူလံ၊ တဏှာ-တည်းဟူသော အမြစ်အရင်းကို။ ဥစ္ဆိန္နံ၊ အရိယမဂ်ဓာတ် လက်နက်မြတ်ဖြင့် ဖြတ်အပ်ပြီ။ ဒါနိ၊ ဌံ။ ပုနဗ္ဗဝေ၊ နောက်ထပ်ဘဝသည်။ ဝါ၊ ဘဝ အသစ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။

ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ပိ ကောဋ္ဌိဂါမေ၊ ဌံလည်း။ ပ။ အဝိဇ္ဇာ သဝါတိ၊ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အနာဝတ္တိဓမ္မ သမ္ပောဓိပရာယဏ

၁၅၆။ အထ ခေါ။ ပ။ တဒဝသရံ။ [ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၄၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။ "နာတိကာ၊ နာတိကာ-ရှာသည်" ဟု ဆိုပါ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ နာတိကေ၊ ထို နာတိကာရှာ-၌။ ဂိဉ္ဇကာဝသထေ၊ အုတ်တို့ဖြင့် ပြုအပ် သောကျောင်း၌။ ဝါ၊ အုတ်တိုက်ကျောင်း၌။ ဝိဟရတိ။

၁။ အထ ခေါ။ ဌံ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ နာတိကာ-ရှာ အုတ်တိုက်ကျောင်း ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) အာယသွာ၊ အာနန္ဒော။ ပ။ အဝေ၊ စ။

၁။ တတြ သုဒံ။ ။ ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌ "တတြ ပိ သုဒံ ဘဂဝါ နာတိ ကေ" ဟု ပိ-သဒ္ဓါ တွေ့ရ၏။ ထို ပိ-သဒ္ဓါ ပိုနေသည်။ ဤဝါကျမျိုး ဤစာသွားမျိုး၌ ထိုသို့ ပိ-သဒ္ဓါ ပါလေ့မရှိပါ။ ရှေးနိဿယ-၌လည်း မတွေ့ပါ။

လျှောက်ပြီ။ (ကိံ။) ဘုန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ သာဠောနာမ၊ သာဠော-မည်
သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ နာတိကော၊ ဤ။ ကာလကံတော၊ သေခြင်းကံပြုပါ
ပြီ။ ဝါ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိပါပြီ။ (သေပါပြီ။) တဿ၊ ထိုရဟန်း၏။
ဂတိံ၊ ဉာဏဂတိသည်။ ဝှါ၊ သောတာပတ္တိ-မဂ်ဉာဏ်စသော ဉာဏ်၏အဖြစ်
သည်။ ကာ၊ အဘယ်ပါနည်း။ အဘိသမ္ဗရာယော၊ ဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော
ရှေးရှုကောင်းစွာ အလွန်ရောက်ထိုက်သော ဘဝသည်။ ကော၊ နည်း။

ဘန္တေ။ နန္ဒာ-နာမ၊ နန္ဒာ-မည်သော။ ဘိက္ခုနီ၊ ဘိက္ခုနီသည်။ ပ။
သုဒတ္တေ၊ နာမ၊ သုဒတ္တ-မည်သော။ ဥပါသကော၊ ဥပါသကာသည်။ ပ။
သုဇာတာ နာမ၊ သုဇာတာ-မည်သော။ ဥပါသိကာ၊ သည်။ ပ။ [နောက်၌
ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ။]။ ပ။ အဘိသမ္ဗရာယော၊ သည်။ ကော၊ နည်း။ ဣတိ၊
ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၁၅၇။ အာနန္ဒ သာဠော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အာသဝါနံ။ ပ။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ။
ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။ [မဟာနိဒါနသုတ်အဆုံး ပုဒ်စဉ်နံပါတ် ၁၃၀-၌ အနက်
ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ နန္ဒာ၊ သော။ ဘိက္ခုနီ၊ သည်။ - ပုဉ္ဇန္တံ၊ ငါးပါးကုန်သော။
ဩရုမ္ဘာဂိယာနံ။ အောက်ကမာဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော။ ဝါ။

၁။ ဂတိ။ ။ “ဂတိ” ဟူသည် ဉာဏ်၏ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဉာဏ်အဆင့်အတန်း
တည်း။ “ဤ သူသည် သောတာပန်တည်း။ ဤသူသည် သကဒါဂါမ်တည်း” စသည်
ဖြင့် ထိုထိုဉာဏ်ကို ရပုံကို နောက်၌ မိန့်တော်မူလိမ့်မည်။

၂။ အဘိသမ္ဗရာယော။ ။ [အဘိ၊ ရှေးရှု+သံ၊ ကောင်းစွာ+ပရ၊ အလွန်+အယ၊
ရောက်ထိုက်သော ဘဝ။] ရှေးရှု ကောင်းစွာ (သေသေချာချာ) ရောက်ရမည်ဖြစ်သော
ဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ နေသောအားဖြင့် နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းတည်း။
ဤအဘိသမ္ဗရာယံ-ကို ရည်ရွယ်၍ “နိယတော သမ္မောဓိပရာယကော” စသည်ဖြင့်
လည်းကောင်း၊ “သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တဝ ဗုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ” စသည်ဖြင့်
လည်းကောင်း မိန့်တော်မူလိမ့်မည်။ [အဘိသမ္ဗရာယောတိ။ ပ။ ဉာဏသဟိတော၊ ပစ္စ
ဘာဝေါ၊ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်း။ - သာရတ္ထ- ၃၊ နာဒိ ၃၄၀။]

၃။ ဩရုမ္ဘာဂိယာနံ။ ။ “ဩရံ” ဟူသည် ကာမဘုံတည်း။ ဘန္တိတိ ဉာဂိ
ယာနိ။ [ဘဇဘတ်+ဏှ၊ ပစ္စည်း-ကတ္တားဟော။] ဩရံ+ဘာဂိယာနိ ဩရုမ္ဘာဂိယာနိ၊
အောက်ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်သော သံယောဇဉ်တို့။ “ကပ်ရောက်” ဟူသည်
ကာမဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေ-နေဖို့ရန်အကြောင်းဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဤ ဩရုမ္ဘာဂိယ-သံယော
ဇဉ်မကင်းသေးသူများ ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ကြရသည်။

က။ တနည်း။ ။ ဩရံ+ဘာဂေါ၊ ဩရုမ္ဘာဂေါ။ အောက်ဖြစ်သောအဖို့။ ဝါ။
အောက်အဖို့ဖြစ်သော ကာမဘုံ၊ ဩရုမ္ဘာဂဿ+ဟိတာနိ ဩရုမ္ဘာဂိယာနိ၊ ကာမဘုံ

ကာမဘုံဟူသော အောက်အဖို့၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော။ သံယောဇနာနံ၊ သံယောဇဉ်တို့၏။ ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ဩပပါတိကာ၊ ဥပပါတ်

ဟူသော အောက်အဖို့၏ အစီးအပွားဖြစ်သော သံယောဇဉ်တို့။ [တဒဿ ဌာန မိယော စ-၌ စ-သဒ္ဓါဖြင့် ပာတ-အနက်ဝယ် ဣယ-ပစ္စည်းသက်ပါ။] “အစီးအပွား ဖြစ်”ဟူသည် အောက် ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ-နေဖို့ရာအကြောင်း ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။

ခ။ တနည်း။ ။ဩရံ-အရ အောက်မဂ်သုံးပါးကို ယူပါ။ ဩရံ+ပဟာတဗ္ဗော- ဘာဂေါဩရုပ္ပာဂေါ။ အောက်မဂ် သုံးပါးဖြင့် ပယ်ထိုက်သော အဖို့။ ဩရုပ္ပာဂေါ ယေသံ+အတ္တိတိ ဩရုပ္ပာဂိယာနိ။ အောက်မဂ်သုံးပါးဖြင့် ပယ်ထိုက်သော အဖို့ရှိ သော သံယောဇဉ်တို့။ ဝါ၊ အောက်မဂ်သုံးပါး ပယ်ဖို့ဖြစ်သော သံယောဇဉ်တို့။ [ဩရန္တိ လဒ္ဓနာမေတိ ဝါ-တိဟိ မဂ္ဂေတိ ပဟာတဗ္ဗာနိတိဝိ ဩရုပ္ပာဂိယာနိ- ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ ဤသို့ ဝိဂ္ဂဟ-ပြုပါသည်။]

ဂ။ တနည်း။ ။ဘဉ္စိတဗ္ဗာနိတိ ဘဉ္စိယာနိ။ [ဘဉ္စ-ဇာတ်+အနိယပစ္စည်း၊ နိ-၌ ရုဿပျိ။] ဩရံ၊အောက်မဂ်သုံးပါးဖြင့်+ဘဉ္စိယာနိ။ ဖျက်ဆီးထိုက်သော သံယောဇဉ် တို့သည်။ ဩရုပ္ပာဂိယာနိ၊ ဩရုပ္ပာဂိယ-တို့မည်၏။ [ဩရံ-သည် နိပါတ်ဖြစ်၍ တတိ ယာဝိဘတ်ချေပါ။] ဤစကားအရ “ဩရုပ္ပာဂိယ”ဟု ဆိုလိုလျက် (ဘ)၌ (အ)ကို အာ-ပျိ၊ (ဉ္စိ)၌ (ဉ်)ကိုချေ၊ (ဇ)ကို (ဂ) ပြု၍ “ဩရုပ္ပာဂိယာနိ”ဟု ပြီး သည်။ [ဩရုပ္ပာဂိယာနိ ဝါ ဩရုပ္ပာဂိယာနိ ပုတ္တာနိ နိရုတ္တိနယေန-ဒီကာ]

သံ။ ကာမဘုံ၏ အစီးအပွားဖြစ်ပုံ။ ။ကာမစ္ဆန္ဒ၊ ဗျာပါဒ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိ ကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ-အားဖြင့် ဩရုပ္ပာဂိယ-သံယောဇဉ် ၅-ပါးရှိ၏။ ထို တွင် ကာမစ္ဆန္ဒ-နှင့် ဗျာပါဒတို့သည် ရူပ အရူပ-ဇာန် သမာပတ်ဖြင့် မပယ်ခွါအပ် သေးလျှင် (သို့မဟုတ်) မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ မပယ်အပ်သေးလျှင် အထက်အဖို့ ဖြစ် သော ရူပ အရူပ-ဘုံသို့ သွားခွင့်ဖြစ်ခွင့်မပေးကြ။

င။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-စသော သုံးပါးတို့ကား ရူပဘုံ၌ ရောက်နေသူကိုသော်မှလည်း ဆောင်ယူ၍ ဤ ကာမဘုံသို့သာ ဖြစ်စေကြကုန်၏။ အချုပ်မှာ-ဤ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ- မကင်းသေးသော ပုထုဇဉ်သည် ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ရောက်နေသော်လည်း ကာမဘုံသို့သာ ပြန်လာရမည်-ဟူလို၊ဤသို့လျှင် ဤ သံယောဇဉ် ငါးပါးသည် ကာမဘုံ၌ ဖြစ်ဖို့ရာ အစီးအပွား (အကြောင်း)ဖြစ်ကြသည်။

ခ။ ဩပပါတိကော။ ။ဩပပါတိကောတိ ဥပပါတိကယောနိကော၊ (ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေရှိ၏။) ဥပ ပတနေ သာဓုကာရီ (ခုန်လွှားကျရောက်ခြင်းတို့သို့ ခန္ဓာကိုယ် အထင်အရှားဖြစ်ခြင်း၌ ကောင်းစွာပြုလေ့ရှိ၏။) သေသယောနိပဋိက္ခေပဝစနံ မေတံ၊ (ဩပပါတိက-ဟူသော ဤ သဒ္ဓါသည် ကြွင်းသောယောနိ-ကို ပယ်ကြောင်းစကား တည်း။) တေန ဂမ္ဘိဝါသဒုက္ခာဘာဝ မာယံ၊ (ထို ဩပပါတိကော-ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် အဓိ ဝမ်း၌ နေရခြင်းဆင်းရဲ မရှိခြင်းကို ဟောတော်မူသည်။)-တိကဂုံတ္တရ-မ္မိ၊ ဒုတိယပဏ်၊ ၄-ဝဂ်၊ ၆-သုတ်။

ပဋိသန္ဓေ ရှိသည်။ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ နေသည်။ (ဟုတော့။) တုတ္ထ၊ ထို
ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌။ ပရိနိဗ္ဗာယ်နိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလေ့ရှိသည်။ တသ္မာ-လောက၊
ထို ဗြဟ္မာ့လောကမှ။ (ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ။) အနာဝတ္တိဓမ္မာ၊ ပြန်လှည့်ခြင်း
သဘော မရှိသည်။ (ပြန်လာခြင်းသဘော မရှိသည်။) (ဟောတံ။)

အာနန္ဒ။ သုဒတ္တော၊ သုဒတ္တ-မည်သော။ ဥပါသကော၊ သည်။ တိဏ္ဍံ၊
ကုန်သော။ သံယောဇနာနံ၊ တို့၏။ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတ
ပရာမာသ-သံယောဇဉ်တို့၏။) ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ ရာဂဒေါသ
မောဟာနံ၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟ-တို့၏။ တနုတ္တာ၊ နည်းပါးကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်။ သကဒါဂါမိ၊ သကဒါဂါမိ သည်။ (ဟုတော့။) သကံ ဒေဝ၊
တကြိမ်သာလျှင်။ ဣမံ လောကံ၊ ဤကမလောက-သို့။ (ကာမ-ဘုံသို့။)
အာဂန္တု၊ ပြန်လာ၍။ (ပဋိသန္ဓေနေသောအားဖြင့်လာ၍။) ဒုက္ခဿ၊ ဝဋ်
ဒုက္ခ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ ကရိယတိ၊ ပြုလိမ့်မည်။

အာနန္ဒ။ သုဇာတာ၊ သော။ ဥပါသိကာ၊ သည်။ တိဏ္ဍံ၊ သံယောဇနာ
နံ၊ ပရိက္ခယာ။ သောတာပန္နာ၊ အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သမ-တည်း။ ဝါ၊
သောတာပန်တည်း။ အဝိနိပါတဓမ္မာ၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ ဖောက်ဖောက်
ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိ။ နိယတာ၊ မဂ္ဂဓမ္မနိယာမဖြင့် မြဲ၏။ [နောက်
သို့ ပြန်မဆုတ်တော့ပဲ အထက်မဂ် သုံးပါးသို့သာ ရောက်ခြင်း ရခြင်းအား
ဖြင့် မြဲသည်။] သဓမ္မာဓိပရာယဏာ၊ အထက်မဂ်သုံးပါး ဟူသော အလွန်
ရောက်ထိုက်သော တရားရှိ၏။ ဝါ၊ အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော လဲလျောင်း
ရာ ရှိ၏။ [ဤ အဋ္ဌကထာအတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။ အခြားအဋ္ဌကထာ
ဋီကာတို့၌ နည်းအမျိုးမျိုးဖွင့်သေး၏။]။ပ။

အာနန္ဒ။ ပရောပညာသံ၊ ငါးဆယ် ကျော်သော။ နာတိကော၊ ဤ၊
ကာလကံတာ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်း ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သေပြီး
ကုန်သော။ ဥပါသကော၊ တို့သည်။ပ။ အနာဝတ္တိ ဓမ္မာ၊ မရှိကုန်။ အာနန္ဒ။
နာတိကော၊ ဤ။ ကာလကံတာ၊ ကုန်သော။ သာဓိကာ၊ အပိုအလွန်နှင့်
တကွဖြစ်သော။ နဝုတိ၊ ကိုးဆယ်သော။ (တနည်း) သာဓိကာ နဝုတိ၊

၁။ ဤ သကဒါဂါမိ-အပြားကို အဋ္ဌကထာ၌ လေးမျိုး၊ ဋီကာ၌ ငါးမျိုး ပြထား
၏။ ထို ကိုးမျိုးကို သဘောတူရာပေါင်းလျှင် သကဒါဂါမိ-ခြောက်မျိုးရှိသည်။ အဋ္ဌ
ကထာနှင့် ဋီကာကို တိုက်ဆိုင်ကြည့်ပါ။

ကိုးဆယ်ကျော်သော။ နာတိကော ဌ။ ဥပါသကာ၊ တို့သည်။ ပ။ အာနန္ဒ။ ကာလကံတာ၊ ကုန်သော။ သာတိရေကာနိ၊ အပိုအလွန်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စသတာနိ၊ ငါးရာအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ (တနည်း) သာတိရေကာနိ ပဉ္စသတာနိ၊ ငါးရာကျော်ကုန်သော။ နာတိကော ဌ။ ဥပါသကာ၊ တို့သည်။ ပ။ သဓမ္မာဓိပရာယဏာ၊ ကုန်၏။

ဓမ္မာဒါသဓမ္မပရိယာယ

၁၅၀။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ မနုဿဘူတော၊ လူဖြစ်၍ ဖြစ်သူသည်။ (လူဖြစ်သူသည်။) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ဝါ၊ သေချိန်ကို။ ယံ ကရေယျ၊ အကြင် ပြုရာ၏။ ဧတံ၊ ဤ ပြုခြင်းသည်။ (ဤ သူဖြစ်သူ၏ သေခြင်းသည်။) အနတ္တရိယံ၊ မအံ့ဩထိုက်ပါ။ (မအံ့ဩလောက်ပါ။) တသ္မိံ ယေဝ၊ ထို လူသည်ပင်။ ကာလကံတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိလတ်သော်။ ဝါ၊ သေလတ်သော်။ တထာဂတံ၊ ငါဘုရားသို့။ ဥပသကံမိတ္တာ၊ ချဉ်းကပ်၍။ ဧတမတ္ထံ၊ ဤ အကြောင်းကို။ (ဤ ဂတိအဘိသမ္မရာယ-ဟူသော အကြောင်းကို။) (ယံ) ပုစ္ဆိဿထ၊ အကြင် မေးလာကုန်အံ့။ ဝါ၊ အကြင် မေးကြလိမ့်မည်။ အာနန္ဒ။ သော၊ ဤသို့ မေးခြင်းသည်။ တထာဂတဿ၊ ငါဘုရား၏။ ဝိဟေသာ၊ ကိုယ်၏ ပင်ပန်းကြောင်းတည်း။

အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဟ၊ ဤ လောက၌။ [အချို့ နေရာ၌ “ဣဟ” ကို “နိပါတ်” ဟုလည်း ဖွင့်၏။ ထိုအလို အနက် မပေးရ။] ယေန၊ အကြင် မိမိကိုယ်ကို ကြည့်ရှုကြောင်း အရိယာမဂ် တရားတည်း ဟူသော မှန်နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ အရိယ သာဝကော၊ အရိယာဖြစ်သော သာဝကသည်။ ဝါ၊ အရိယာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝကသည်။ အာကခံမာနော၊ ပြောဆိုလိုလတ်သော်။ (သူတပါးက မေးလျှင်လည်း ဖြေဆိုလိုလတ်သော်။) အတ္တနာဝ၊ ကိုယ်တိုင်

၁။ ဝိဟေသာ။ ။ထိုထို သေကြသော သတ္တဝါတို့၏ ဂတိ (ဉာဏ်၏ ဖြစ်ပုံ) နှင့် အဘိသမ္မရာယ (တမလွန်တဝ) ကို ကြည့်ရှု နေရသော ဘုရားရှင်မှာ ကိုယ်၏ ပင်ပန်းမှု ဖြစ်၏။ လာလျှောက်တိုင်း လျှောက်တိုင်း ကြည့်ရှုနေရလျှင် ပင်ပန်းရုံသာ ရှိမည်။ ထိုသို့ ကြည့်ရှုနေခြင်းဖြင့် ဝေနေယျတို့မှာ တစုံတရာသော အကျိုး မပြီးနိုင်- ဟူလို။ [မြတ်စွာဘုရားမှာ ဆင်းရဲစေတတ်သော ကိလေသာအားလုံး မရှိသည့်အတွက် စိတ်တော်၏ ပင်ပန်းမှုကား မဖြစ်ပါ။]

သာလျှင်။ "အတ္တနံ၊ မိမိကို။ (ကိုယ်ကိုယ်ကို။)၊ ဗျာကရေယျ၊ ပြောဆိုရာ၏။ (ဖြေဆိုရာ၏။) (ကံ၊ အဘယ်သို့ ပြောဆိုရာသနည်း။)"

(အဟံ၊ ငါသည်။) ခိဏနိရယော၊ ကုန်ပြီးသော ငရဲရှိသည်။ (ငါ့မှာ ငရဲကုန်ပြီးသည်။) ခိဏတိရစ္ဆာနယောနိ၊ ကုန်ပြီးသော တိရစ္ဆာန်အမျိုးဇာတ် ရှိသည်။ ခိဏပေတ္တိဝိသယော၊ ကုန်ပြီးသော ပြိတ္တာအပေါင်း၏ နေရာရှိသည်။ ခိဏာပါယဒဂ္ဂတိဝိနိပါတော၊ ကုန်ပြီးသော အပါယ် ဒဂ္ဂတိ ဝိနိပါတ် ရှိသည်။ အမှိ၊ ဖြစ်၏။ [ပေတ္တိ-ပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ-ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဒီကာ ဝိထိမုတ်ပိုင်း အစဉ် ပြထားပြီ ။]

အဟံ၊ သည်။ သောတာပန္နော၊ အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သူသည်။ ဝါ၊ သောတာပန်သည်။ အဝိနိပါတဓမ္မော၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ "ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန် ကျခြင်းသံတော့ မရှိသည်။" နိယတော၊ မဂ္ဂ ဓမ္မ နိယာမ-ဖြင့် မြဲသည်။ သမ္မောဓိပရာယဏော၊ အထက်မဂ်သုံးပါး ဟူသော အလွန်စရာက ထိုက်သော တရားရှိသည်။ (အထက်မဂ်သုံးပါး ဟူသော လဲလျောင်းရာ ရှိသည်။) အတ္ထိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (ဗျာကရေယျ၊ ရာ၏။) ဓမ္မာဒါသံ နာမ၊ ဓမ္မာဒါသံ-မည်သော။ (မိမိကိုယ်ကို ကြည့်ရှုကြောင်း အရိယာမဂ်တရား တည်းဟူသော မှန်မည်သော။) (တံ) ဓမ္မပရိယာယံ၊ ထိုတရားဒေသနာတော် ကို။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။

၁။ ဓမ္မာဒါသံ ။ [ဓမ္မ-တရား+အာဒါသံ-မှန်။] အာဒိယတေ အနေနာတိ အာ ဒါသော၊ မိမိကို ကြည့်ရှုကြောင်း မှန်။ [အာ+ဒိသံ-ဘော်+ဏ-ပစ္စည်း၊ ဒိ-ဒ္ဓိ-ကို (အာ) ပြု။] ဓမ္မဘူတော+ အာဒါသော ဓမ္မာဒါသော၊ မိမိကို ကြည့်ရှုကြောင်း တရားတည်းဟူသောမှန်။

ဓမ္မာဒါသံအရဏောကံ။ ။ သစ္စာလေးပါးတရား၌ ဖုံးထားသော မောဟ-ကိုဖျက် ဆီးပြီးသော အရိယာသာဝက-တို့၏ မိမိကိုယ်ကိုလည်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း သိပြီး၍ 'ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း ပြောနိုင်ကြောင်း ဖြစ်သော အရိယ မဂ်ဉာဏ်သည် (အရိယမဂ် တရားသည်) စင်စစ် ဓမ္မာဒါသံ-မည်၏။ ထိုကိုပြုကြောင်း ဖြစ်သော 'တသ္မာ တိဟ အာနန္ဒ၊ ဓမ္မာဒါသံ နာမ ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေသာမိ' စသော သုတ်တော်ကား အကြောင်း (အနက်) ဖြစ်သော အရိယမဂ္ဂ-၏ ဓမ္မာဒါသံ-အမည်ကို အကျိုး (သဒ္ဓါ) ဖြစ်သော သုတ်တော်၌ တင်စား၍ ကာရုဏျမစာရ-အားဖြင့် ဓမ္မာ ဒါသံ-မည်သည်။

၃။ မှတ်ချက်။ ။ ဤကာ၌ "အာဒိယတိ အာလောကိယတိ" ဝယ် "အာဒိယတိ" ဟု ဝေ့တရ၏။ ပါဠိဖျက်နေသည်။ အာ+ဒိသံဘော်သည် အပေက္ခန (ကြည့်ရှုခြင်း) အနတ်ဟော၊ မဟာဝဂ္ဂ သောတာပတ္တိသံယုတ္တ-ဒီကာ (၅၃၁) ၌ "အာဒိယတိ" ဟု ရှိပါသည်။

၁၅၉။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ယေန၊ နှင့်။ သမန္တာဂတော၊ ပ။ ဗျာက
ရေယျ။ ဓမ္မာဒါသော၊ မည်သော။ သော - ဓမ္မပရိယာယော၊ ဟူသည်။
ကတမော စ၊ နည်း။

☐ အာနန္ဒ၊ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ အရိယသာဝကော၊ သည်။
ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရား၌။ အဝေစ္စ ပယာဒေန (အဝ+ဣစ္စ+ပယာဒေန)၊
ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းနှင့်။ သမန္တာဂတော၊ ပြည့်စုံသည်။
ဟောတိ။ (ကိ။) သော ဘဂဝါ၊ ထို မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဣတိ ပိ၊
ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏
အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ အရဟံ၊ အရဟံ-မည်တော်
မူ၏။ သော 'ဘဂဝါ၊ သည်။' ဣတိပိ၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင်
အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်း
ကြောင့်လည်း။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ၏။

သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိ ပိ၊ ဝိဇ္ဇာ-သုံးပါး၊ ဝိဇ္ဇာ-ရွတ်ပါး၊ စရဏ-
တဆဲ့ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်၏ အဖြစ် ဟူသော ဤ အကြောင်း
ကြောင့်လည်း။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ဗုဒ္ဓော၊ ၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိ
ပိ၊ ကျိုးရှိဟုတ်မှန် သူနာခံလို့ မနာလိုဟု ထိုနှစ်မျိုးသာ ချိန်ခါချင့်မြော်
ဟောပိန့်တော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။
သုဂတော၊ ၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣတိ ပိ၊ သတ္တောကာသ သင်္ခါရ-
ဟု လောကသုံးပုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသည်၏ အဖြစ်
ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ လောကဝိဒ္ဓါ၊ ၏။

၁။ အဝေစ္စ ပယာဒေန။ ။ [အဝေစ္စ-၌ အဝပုဗ္ဗ၊ ဣ-ဓာတ်+တွာ-ပစ္စည်း။
-ဣ-ဓာတ်သည် ဂတိ-အနက်ဟော။] အဝေစ္စ ယာထာဝတော ဇာနိတွာ (ဘုရား
ရှင်၏ လောကီ လောကုတ္တရာ၊ ဂုဏ်တော်များကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။)
တံ နိမိတ္တဥပ္ပန္နပယာဒေါ (ထို သိခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ
သော ကြည်ညိုခြင်းသည်။) အဝေစ္စ ပယာဒေါ (အဝေစ္စ ပယာဒ-မည်၏။)
[ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော ကြည်ညိုခြင်း။ ဝါ-ဉာဏ်နှင့် သွင်သော သဒ္ဓါတရား-ဟု
ဆိုလိုသည်။]

အမှာ။ ။ ဤကား ဝေဠါဒိဂမေန ဥပ္ပန္နပယာဒေါ-မဂ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်
ဖြစ်ပေါ်လာသော ကြည်ညိုခြင်း ဟု ဖွင့်၏။ ထိုစကားသည် ခိုင်မြဲသော မလှုပ်မရှား
သော ကြည်ညိုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း။ မှန်၏-မဂ်ရပြီးသော အရိယာ
သာဝကသည် ဘုရားအပေါ်၌ ယုံမှားမှု မရှိတော့ချေ။ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း
မိမိ၏သဒ္ဓါကို အခြေခံ၍ ဘုရားဂုဏ်တော်များကို ပွားများဖန် (အာရုံပြုဖန်) များ
လျက် ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်ကြည်ညိုလျှင် အဝေစ္စ ပယာဒ-ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သော ဘဂဝါ သည်။ ဣတိ ပိ၊ အတိမရှိ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဆုံးမ ထိုက်သော ဗုဒ္ဓယောကျ်ား နတ်ယောကျ်ား တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ား တို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်း ကြောင့်လည်း။ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ၊ ဤ။ သော ဘဂဝါ သည်။ ဣတိ ပိ၊ နတ်လူ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ် ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန်၊ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန်-မည်တော်မူ၏။

သော ဘဂဝါ သည်။ ဣတိ ပိ၊ သစ္စာ-လေးပါးကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သိ၊ ဝေနေယျ-တို့ကိုလည်း သိစေတော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓ-မည်တော်မူ၏။ သော ဘဂဝါ သည်။ ဣတိ ပိ၊ ဣဿရိယ စသည် အပြား ဘုန်းခြောက်ပါး ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ဘဂဝါ ဘဂဝါ-မည်တော် မူ၏။ ဣတိ ဤသို့။ (အဝေစ္စ ပဿာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။)

ဓမ္မော တရား၌။ ပ။ ဟောတိ။ (ကိ။) ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရား သည်။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဓမ္မက္ခန်ဟု ဆယ်တန်သော တရားတော် မြတ်ကို။ သွာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာဟောတော်မူအပ်၏။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ သန္တိကော၊ မိမိကိုယ် တိုင် သိမြင်ထိုက် သိမြင်နိုင်၏။ ဓမ္မော၊ သောတာပတ္တိ စသည့်လေးပါး မဂ်-တရားသည်။ အကာလိကော၊ အကျိုးပေးရာ ဆိုင်းငံ့အပ်သော အခါ မရှိ။ ဝါ၊ အကျိုးပေးရာ အခါမဲ့ အခြားမဲ့ ဖိုလ် အကျိုးကိုလည်း ပေး တတ်၏။

ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ ဧဟိ ပဿိကော၊ လိုက်ခဲ့စမ်းပါ ကြည့်စမ်းပါဟု ခေါ်၍ပြခြင်းငှာ ထိုက်တော်မူ၏။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်။ ဩပနေယျိ ကော၊ မိမိစိတ်သို့ ကပ်၍ဆောင်ထိုက်၏။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုး တန်သော တရားတော်မြတ်ကို။ ဝိညဟိ၊ အရိယာအပေါင်း ပညာရှိသတော် ကောင်းတို့သည်။ ပစ္စတ္တိ၊ မိမိ မိမိ၏ စိတ်၌။ ဝါ၊ ကိုယ်စိကိုယ်စီ။ ဝေဒိ တဗ္ဗော၊ သိထိုက် သိနိုင် ခံစားနိုင်၏။ ဣတိ ဤသို့။ (အဝေစ္စ ပဿာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။) [သွာက္ခာတ-စသည်တို့၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏိ ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ် သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂ-အခန်း၌ ပြထားပြီ။]

သံဃော၊ အရိယာသံဃာဉ္စိ။ပ။ ဟောတိ။ (ကိ။) ဘဂဝတော၊ ဧ။ သာဝကသံဃော၊ တပည့်ဖြစ်သော အရိယာသံဃာသည်။ သုပ္ပဋိပန္နော၊ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ သာဝကသံဃော၊ သည်။ ဥပ္ပဋိပန္နော၊ ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်တော်မူတတ်၏။ [နောက်နောက် ပုဒ်တို့၌လည်း ဤသို့ “ဘဂဝတော သာဝကသံဃော”ကို ပေးပါ။] ဥပ္ပဋိပန္နော၊ သံသင့် သိထိုက်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ ပ။ သာမိဓိပ္ပဋိပန္နော၊ လူတို့ ပြုအပ်သော ရှိသေမှုအားလျော်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။

စတ္တာရိ၊ မဂ်ဖိုလ်နှစ်ပါး အစုံအားဖြင့် လေးပါးကုန်သော။ ယဒိဒိ ပုရိသယုဂါနိ၊ အကြင် ယောက်ျားအစုံတို့သည်။ အဋ္ဌ၊ အသီးအခြား ခွဲသောအားဖြင့် ရှစ်ပါးကုန်သော။ ပုရိသပုဂ္ဂလာ၊ ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ ဧဝ-ဧသော သာဝကသံဃော၊ ဤ တပည့်ဖြစ်သော အရိယာသံဃာသည်။ အာဟုနေယျော၊ အဝေးမှသော်လည်း ယူဆောင်၍ ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်ပေ၏။ ပါဟုနေယျော၊ အရပ်တပါးမှလာသော ၊ ဧည့်သည်တို့ဖို့ ၊ စီမံအပ်သောပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏။ ဒက္ခိဏေယျော၊ တမလွန်ဘဝကို ရည်မှန်း၍လူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်၏။

အာလိကရဏိယော၊ လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုထိုက်ရာ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးမှု ပြုခြင်းကို ထိုက်တော်မူ၏။ လောကဿ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်း၏။ အနုတ္တရံ၊ အတူမရှိ မြတ်သော။ ပုညက္ခေတ္တံ၊ ကောင်းမှုမျိုးစေ့တို့၏ စိုက်ပျိုးကြံ့ချရာ လယ်ယာမြေကောင်းပါပေတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (အဝေစ္စ ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။)

၁။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ။ရှင်ဘုရင်၏ သလေးစပါး စိုက်ပျိုးရာ သလေးခင်းကို “ရညော သာလိခေတ္တံ” ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ တလောကလုံး၏ကောင်းမှုမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးရာ (စိုက်ပျိုးသည့်အတိုင်း အသီးအပွင့် အကျိုးများ၏ ဖြစ်ထွန်းရာ) အရိယာ-သံဃာတော်ကိုလည်း “လောကဿ ပုညက္ခေတ္တံ” ဟု ဆိုအပ်သည်။ မှတ်ချက်။ ။အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ-အရ သာဝကသံဃော (အရိယာသံဃာ) ဟူသော ပုလ္လိင်ကို အရကောက်ရံပါလျက် “ပုညက္ခေတ္တံ” ဟု နှံပုလ္လိင် ရှိသောကြောင့် ပုညက္ခေတ္တံ-၌ ခေတ္တံ-ကို သဒိသုပစာရ-ပုဒ်ဟု ကြံပါ။ ဥပစာ သဒ္ဓါ-တူသမျှ၌ မူလ လိင် ပုဒ် မပျက်စေရ။ ဥပစာ-မကြံပဲ ဥပမာ-တဒ္ဓိတ် ကြံလျှင် ကား “အနုတ္တရော ပုညက္ခေတ္တော” ဟု သံဃော-နှင့် လိင်တူရလိမ့်မည်။ အဖွင့်များ၌ “ခေတ္တံ ဝိယ ခေတ္တံ” ကိုလည်း သဒိသုပစာရ-ကို ပြုသည်ဟု မှတ်ပါ။

မဟာဝါ (၅)၂၄ (၁)

အရိယံကံန္တေဟိ၊ အရိယာတိသည် - နှစ်သက်အပ်ကုန်သော။ (အရိယာတိ
 နှစ်သက်အပ်သည့်အတွက် 'ဘဝံ-တပါး၌သော်လည်း မစွန့်အပ်ကုန်သော။)
 အခဏ္ဍေဟိ။ ပ။ သမာဓိသံဝတ္တနိကေဟိ။ ကုန်သော။ သီလေဟိ။ တို့နှင့်။
 သိမန္တာဝတောံ ဟောတိ။ [အစိတ္တ-စသည်တို့၏ အနက်ကို ပုဂံစဉ် ၁၄၃-၌
 ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ ယေန။ ပ။ ဗျာကရေယျ။ ဓမ္မာဒါသော၊ မိမိကိုယ်ကို ကြည့်ရှု
 ကြောင်း အရိယံမဂ်တရား တည်းဟူသော မှန်ဖြစ်သော။ သော-ဓမ္မပရိယာ
 ယော၊ ဟူသည်။ အယံ ခေါ၊ ဤသည်ပင်တည်း။ (ဤ တရား တရား
 သံဃာ၌ ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်း အရိယကန္တ-သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်း
 ပင်တည်း။)

တကြံဗိ။ ဖျိ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဂံစဉ် ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၁၆၀။ အထ ခေါ။ မ။ တ ဒ၊ ဝသရိ။ [၁၄၃-ကို နည်းမှီပေးပါ။
 လွယ်ပြီ။] ဘဂဝါ၊ ဟူသည်။ တကြံ-ဝေသာလိယျံ ထို ဝေသာလိ-မြို့၌။
 အမ္မပါလိဝနေဂါ အမ္မပါလိ - ၌ ဥယျာဉ်၌။ [အမ္မပါလိ - ပြည့်တန်ဆာမ၏
 သရက်ဥယျာဉ်၌-ဟူလို။] ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ တကြံ မြတ်စွာတရား၏
 အမ္မပါလိ-ဥယျာဉ်ဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ဘဂဝါ သည်။ ဘိက္ခု၊
 တို့ကို။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။)

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ သတော၊ မပြတ်မလပ်
 အမှတ်ရသည်။ သမ္ပဗ္ဗာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။
 (ဟုတွာ။) ဝိဟရေယျ၊ နေရာ၏။ အယံ ဤ သတိ ပညာဖြင့် နေဖို့ရာ
 ညွှန်ပြခြင်းသည်။ ဝေဝါ၊ အသင်တို့၏ (အတွက်)။ အမှာကံ၊ ဝါတို့၏။
 အနုသာသနိ၊ အဆုံးအမ-တည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကထဉ္စ၊ အဘယ်အပြား
 အားဖြင့်။ (အဘယ်နည်းဖြင့်။) ဘိက္ခု၊ သည်။ သတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။

ဘိက္ခဝေ။ ဣမံ ဤ သာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ကာယေ၊
 ရူပကာယ-၌။ ဝါ၊ ဆံပင် အစရှိသော ကောဠာသ-၌။ ကာယာနုပဿိ၊
 ကိုယ်ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်
 မြှိုက်တတ်သော သမ္ပပူဇာန ဝိရိယ-ရှိသည်။ သမ္ပဗ္ဗာနော၊ ကောင်းစွာ
 အပြားအားဖြင့် သိသည်။ သတိမာ၊ သတိ-ရှိသည်။ (ဟုတွာ။) ဝေဝါကေ၊
 ရူပကာယ-ဟူသော လောက၌။ ဝါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟူသော လောက၌။
 အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ-ကို။ (လောဘ ဒေါသ-ကို။)
 ဝိနေယျ၊ ဝိပယ်ဖျောက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ [နောက်ဝါကျများ၌ ဤသို့
 အပြည့်အစုံပေးပါ။]

ဝေဒနာသု၊ ဝေဒနာတို့၌။ ဝေဒနာနုပဿိ၊ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်။ ပ။ စိတ္တော၊ ၌။ စိတ္တာနုပဿိ၊ စိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ ပ။ ဓမ္မေသု၊ တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿိ၊ တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ [ဤပုဂံ၏ အရကောက်ကို သတိပဋ္ဌာန-သုတ်တော်၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။] ပ။ ဝိဟရတိ။ ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ဝေ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအား ဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဘိက္ခုဝေ။ ကလ္လဉ္စ၊ သို့လျှင်။ ဝါ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သမ္ပဇာနော၊ သည်။ ဟောတိ၊ နည်း။ ဘိက္ခုဝေ။ ဣဓ၊ ၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အဘိက္ကန္တေ၊ ရှေ့သို့ သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရှေ့ တိုးခြင်း ၌လည်းကောင်း။ ပဋိက္ကန္တေ၊ နောက် ဆုတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္ပဇာန ကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ဖြင့် ရှေ့သွားမှု နောက်ဆုတ်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ် သော ဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

အာလောကိတော၊ ရှေ့ရှိ ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရှေ့ကို ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝိလောကိတော၊ ရှေ့ရှုမဟုတ်သော ဘေးစောင်း အရပ်ကို ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စောင်း၍ ကြည့်ခြင်း၌လည်း ကောင်း။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့် ရှေ့ရှိကြည့်မှု စောင်း၍ကြည့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ။

သမိဉ္စိတော၊ လက်ခြေတို့ကို ကွေးခြင်း၌လည်းကောင်း။ ပဿာရိတော၊ လက်ခြေတို့ကို ဆန့်တန်းခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ကွေးမှု ဆန့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ။ သံဃာဋီပတ္တစီဝရဓာရဏေ၊ သင်္ကန်းကြီး သပိတ် ကေသီ သင်းပိုင်-သင်္ကန်းတို့ကို ဝတ်ရုံသုံးစွဲခြင်းဟူသော ဆောင်ခြင်း၌။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြား အားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ဝတ် ရုံ သုံးစွဲမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။

အသိတော၊ စားဖွယ်ဟူသမျှကိုစားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ပီတော၊ သောက်ဖွယ် ဟူသမျှကို သောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ခါယိတော၊ ခဲဖွယ်ဟူသမျှကို ခဲခြင်း ၌လည်းကောင်း။ (စားခြင်း၌လည်းကောင်း။) သာယံတော၊ သာယာဖွယ်

ဟူသမျှကို သာယာခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ လျက်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောညာဏ်ဖြင့် စားမှု သောက်မှု ခဲမှု သာယာမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဥစ္စာရ ပဿာဝကုမ္ပေ၊ ကျင့်ကြီးစွန့်မှု ကျင့်ငယ်စွန့်မှု၌။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်း စွာ အပြားအားဖြင့် သိသောညာဏ်ဖြင့် ကျင့်ကြီးစွန့်မှု ကျင့်ငယ်စွန့်မှုကို ပြု လေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။

၈၀၀။ သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဌိတေ။ ရုပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ နိသိန္ဒေ၊ ထိုင်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သုတ္တော၊ အိပ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း။ (အိပ်ခါနီး၌လည်းကောင်း။) ဇာဂရိတေ၊ နိုးခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဘာသိ တေ၊ ပြောဆိုခြင်း၌လည်းကောင်း။ တုဏှိဘာဝေ၊ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း။ (တိတ်တိတ်နေခြင်း၌လည်းကောင်း။) သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောညာဏ်ဖြင့် သွားမှု ရုပ်မှု ထိုင်မှု အိပ်မှု နိုးမှု ပြောဆိုမှု တိတ်တိတ်နေမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။ ဘိက္ခဝေ။ ဧဝံ ခေါ၊ လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ သမ္မဇာနော၊ သည်။ ဟောတိ။ [နိဂုံးကိုပြုတော်မူလျှင် 'သတော ဘိက္ခဝေ' စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။ အနက်လွယ်ပြီ။]

အမ္မပါလိဂဏိကာ

၁၆၁။ အမ္မပါလိ၊ အမ္မပါလိ-မည်သော။ ဂဏိကာ၊ ပြည့်တန်ဆာမ သည်။ အသောသိ၊ ကြားပြီ။ (ကိ။) တုဂဝါ၊ သည်။ ဝေသာလိံ၊ သို့။ အနုပ္ပတ္တော၊ အစဉ်ကြွေရောက်တော်မူလာသည်။ (ဟုတွာ။) ဝေသာ လိယံ၊ ၌။ ဝါ၊ ၏ အနီးဖြစ်သော။ မယျံ၊ ငါ၏။ အမ္မဝနေ၊ သရက် ဥယျာဉ်၌။ ဝိဟရတိ ကိရ၊ နေတော်မူသတဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားပြီ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ကြားရာ ထိုအခါ၌။) အမ္မပါလိ ဂဏိကာ။ ပ။ နိသိဒိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၈၀၁။ ကေမန္တံ၊ သင့်တင့်လျော်ကပ်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့၌။ နိသိန္ဒေ၊ ထိုင်နေ ပြီးသော။ အမ္မပါလိံ၊ သော။ ဂဏိကာ၊ ကိ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဓမ္မိယာ၊ တရားရှိသော။ ကထာယ၊ စကားဖြင့်။ သန္ဓုသေသိ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ စီး ပွား နှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာရှုမြင်စေတော်မူပြီ။ ဝါ၊ ကောင်းစွာပြုတော်မူ ပြီ။ သမာ ဒပေသိ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီ။ ဝါ၊

ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ဆောက်တည်စေတော်မူပြီ။ သမုတ္တေဇေသိ၊
ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီ။ သမ္ပဟံသေသိ၊ အား
တက်သရောရိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာအပြားအား
ဖြင့် ရှင်လန်းစေတော်မူပြီ။

[အမှာ။ ။ သန္ဓေသေသိ-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပါရာဇိက ဝေဉ္စ
ကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ-အတိုင်းပေးပါသည်။ ပုဒ်စဉ် ၇၇-၌လည်း မဟာ
ပဒါန-သုတ် အဖွင့်အတိုင်း တနည်းပေးခဲ့ပြီ။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရားက တရားဟောတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ
၌။) အမွပပါလိ၊ သော။ ဂဏိကာ ၊ သည်။ ဘဂဝတ၊ မြတ်စွာဘုရားက။ ဓမ္မိ
ယ၊ သော၊ ကထာယ၊ ဖြင့်။ သန္ဓေသိတာ၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ စီးပွား နှစ်
ဖြာကို ကောင်းစွာရှုမြင်စေအပ်ပြီးသည်။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသရာ စီးပွားနှစ်ဖြာ
ကို ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီးသည်။ သမာဒပိတာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ
ယူစေအပ်ပြီးသည်။ ဝါ၊ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ဆောက်တည်စေအပ်
ပြီးသည်။ သမုတ္တေဇိတာ၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေအပ်ပြီး
သည်။ သမ္ပဟံသိတာ၊ အားတက်သရောရိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြား ဂုဏ်တို့ဖြင့်
ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းစေအပ်ပြီးသည်။ (ဟုတော။) ဘဂဝန္တံ၊
ကို။ ဧတံ။ အဝေါစ။ (ကိ။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဘဂဝါ၊ သည်။
မေ၊ ၏။ သွာတနာယ၊ နက်ဖြန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု ပီတိပါ
မောဇ္ဇ-အကျိုးငှာ။ (နက်ဖြန် ဆွမ်းတိုင်းပေးခြင်းငှာ။) ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။
ဘိက္ခုသံသေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အဓိဝါသေတု၊ လက်
ခံတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ပ။ ပဒကိဏံ၊ အရှိအသေကို။ ကတော၊
ပြု၍။ ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။

၁။ အမွပပါလိဂဏိကာ။ ။ [ဂဏိကာဂုဏ်၏ဥစ္စာဖြစ်သူမ။ ဝါ၊ အများဆိုင် အများ
ပိုင် အမျိုးသမီး။] အမွပပါလိ-တူသည် သာသနာတော်၌ ထင်ရှားသော ဥပါသိ
ကာမ-တယောက်တည်း။ ထို အမွပပါလိသည် သရက်ပင်ပေါ်၌ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ-
နေခဲ့သော အမျိုးသမီးဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်သောအခါ အလွန် လှပ-သူဖြစ်၍
မင်းသားတိုင်းက အလိုရှိနေကြသောကြောင့် တရားရုံး၌ သူရထိုက် ငါရထိုက် ငြင်း
ခုံကြရာ ထိုရန် မအေးမည်ဖိုး၍ တရားသူကြီးတို့က အများနှင့် ဆက်ဆံအောင် ပြည်
တန်ဆာမ-ရာထူးဖြင့် မြှောက်စားလိုက်ကြလေသည်။

ထိုကဲ့သို့ ပြည်ကြီး၏ အဆင်တန်ဆာ (ပြည်တန်ဆာမ) အဖြစ်ဖြင့်နေစဉ် ဓိဗ္ဗိသာရ-
မင်းသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က နောက်ပါ သုံး-လေးယောက်နှင့် အတူ ရုပ်ဖျောက်၍
အမွပပါလိ-ထံ ရောက်ဖူး၏။ ထိုအကြိမ်၌ပင် ဤဝန်ရကြောင်းကိုသိ၍ ပြောသော

ဝေသာလီကာ၊ ဝေသာလီ-မြို့ဟူသော နေရာရှိကုန်သော။ [ဝေသာလီ၊ နိဝါသော ဧတေသန္တိ၊ ဝေသာလီကာ။] ဝါ၊ ဝေသာလီ-မြို့၌ နေကုန်သော။ လိစ္ဆဝီ၊ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့သည်။ အသောသံ၊ ကြားကုန်ပြီ။ ပ။ အထခေါ၊ ဌ။ လိစ္ဆဝီ၊ တို့သည်။ ဘဒ္ဒါနိ၊ ဘဒ္ဒါနိ၊ ကောင်းကုန်၊ ကောင်းကုန်သော။ ယာနာနိ၊ ယာဉ်တို့ကို။ ယောဇာပေတံ၊ ယဉ်စေ၍။ (မြင်းနှင့်ကပ်ယဉ်စေ၍။) ဘဒ္ဒိ၊ ဘဒ္ဒိ၊ သေဘံ။ ယာနိ၊ သိ။ အဘိရုံဟိတံ၊ တံကံစီး၍၊ ဘဒ္ဒေဟိ၊ ဘဒ္ဒေဟိ၊ ကုန်သော။ ယာနေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဝေသာလီယံ၊ ဝေသာလီ-မြို့မှ။ နိယျိ၊ သု၊ သွက်လာကုန်ပြီ။

တတြ၊ ထို လိစ္ဆဝီမင်းတို့တွင်။ ကေဇ္ဇေ၊ အချို့ကုန်သော။ လိစ္ဆဝီ၊ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့သည်။ နိလံ၊ အလုံးစုံ၊ ညီကုန်သည်။ (အားလုံးညီကုန်သည်။) နိလဝဏ္ဏာ၊ ညီသောအဆင်းရှိကုန်သည်။ နိလဝဏ္ဏာ၊ ညီသောအဝတ်ရှိကုန်သည်။ နိလာလင်္ကာရာ၊ ညီသော တန်ဆာရှိကုန်သည်။ [ညီသောပတ္တမြားညီသောပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားကုန်သည်။] ဟောန္တိ၊ ကေဇ္ဇေ၊ လိစ္ဆဝီ၊ ပီတာ၊ ရှေ့ကုန်သည်။ ပ။ လောဟိတာ၊ နိကုန်သည်။ ပ။ သြဒါတာ၊ ဖြူကုန်သည်။ ပ။

‘အခါ ဗိမ္ဗိသာရ-ကလည်း သူ့ကိုယ်သူ ‘ဗိမ္ဗိသာရ-မင်းဖြစ်ကြောင်း’ တိုးတိုးတိတ်တိတ် နှုတ်ပိတ် လက်ဆောင်ပေးခဲ့၏။’

ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ မွေးဖွားသောအခါ “ဝိမလကောဏ္ဍည” အမည်ရှိသော သတို့သားကို ရ၏။ ထို သတို့သားကြီးရင့်သောအခါ ရဟန်းပြု၍ ရဟန္တာ-ဖြစ်သည်။ အဗ္ဗပေါလီ-မယ်တော်လည်း နောင်အခါ သူ့ဥယျာဉ်ဝယ် ကျောင်းတိုက်တည်၍ သုရားရှင်အား လှူဒါန်းပြီးနောက် ကျောင်းအမဲ-ဖြစ်ပြီးမှ ဘိက္ခုနီ-ပြု၍ ရဟန္တာမ-ဖြစ်လေသည်။ (ကျောင်းတိုက်လှူပုံ နောက်၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။) [အဗ္ဗပေါလီထေရီဝါတာ။]

၁။ လိစ္ဆဝီမင်းများဝတ်ဆင်လာပုံ။ ။ လိစ္ဆဝီမင်းတို့တွင် အချို့သော မင်းတို့သည် ညီသော အဆင်းရှိအောင် တကိုယ်လုံးကို ညီသောနံသာဖြင့် လိမ်းကျံ၍ ညီသော အဝတ်ကို ဝတ်ပြီးလျှင် ညီသောပတ္တမြား ညီသောပန်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားကြ၏။ သူတို့၏ ယာဉ်ရထား မြင်း၊ ထိုရထား၏ အဆင်တန်ဆာတို့သည် အညိုချည်းသာဖြစ်ကြ၏။ မြင်း၏ နှင်တံသော်မှလည်း အညိုပင်ထည်း။ [ရှေ့သောအဆင်း စသည်တို့၌လည်း နည်းမှီသိပါ။]

၂။ နိလဝဏ္ဏာ။ ။ “ညီသော ‘အဆင်းရှိ’ ဟူရာ၌ ထိုမင်းသားတို့၏ ပင်ကို အဆင်းသည် ညီသည်မဟုတ်ပါ။ ညီသော နံသာကို လိမ်းကျံထားသောကြောင့်သာ ညိုရသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ မိန့်သည်။ ထိုမင်းတို့၏ ပင်ကို အဆင်းမှာ ရှေ့အဆင်းရှိသကဲ့သို့။”

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဘုရားရှင်အထံမှ ပြန်လာ၍ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့နှင့်တွေ့ရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ ဒဟရာနံ ဒဟရာနံ၊ ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော။ လိစ္ဆဝီနံ၊ တို့၏။ [အကွံ-စသည်၌ စပ်။] အက္ခေန၊ မိမိ၏ ရထားဝင်ရိုးဖြင့်။ အက္ခ၊ ရထားဝင်ရိုးကို။ စက္ကေန၊ မိမိ၏ ရထားဘီးဖြင့်။ စက္ကံ၊ ရထားဘီးကို။ ယုဂေန၊ မိမိ၏ ရထားထမ်းပိုးဖြင့်။ ယုဂံ၊ ကို။ ပဋိဝဇ္ဇေသိ၊ တဖန် လိမ့်စေပြီ။ ဝါ၊ ပြန်လည်စေပြီ။ ဝါ၊ တိုက်ခတ်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ ပ။ အဝေါစံ။ (ကိ။) ဇေ အဗ္ဗပေါလိ၊ အို... အဗ္ဗပေါလိ။ ကိ၊ အဘယံ ကြောင့်။ ဒဟရာနံ ဒဟရာနံ။ ပ။ ပဋိဝဇ္ဇေသိ၊ ပြန်လည်စေသနည်း။ ဝါ၊ တိုက်ခတ်သနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ (မေးကြပြီ။)

အယျပုတ္တာ၊ အရှင်သားတို့။ ဟိ၊ အကြင်ကြောင့်။ မေ၊ ကျွန်တော်မ သည်။ ဘဂဝါ၊ ကို။ သွာတနာယ၊ နက်ဖြန်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော ကောင်းမှု ပီတိ ပါမောဇ္ဇ-အကျိုးငှာ။ (နက်ဖြန် ဘုဉ်းပေးခြင်းငှာ။) ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ ဘိက္ခုသံဃေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ နိမန္တိတော၊ ပင့်ဖိတ်ထားအပ်ပါပြီ။ တထာ၊ ထို့ကြောင့်ပါတည်း။ [ဟိ-သည် ယသွာ-အနက်ဟော။ တထာ-သည် တသွာ-အနက်ဟော။]

တနည်း။ ။အယျပုတ္တာ၊ တို့။ ယေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ မေ၊ သည်။ ပ။ နိမန္တိတော၊ အပ်ပြီ။ တထာ ဟိ၊ (တတော ဝေ)၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဒဟရာနံ။ ပ။ ပဋိဝဇ္ဇေသိ၊ ပြန်လည်စေပါ၏။ ဝါ၊ တိုက်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ (ဖြေပြီ။) [ဤသို့လည်း တနည်းပေးပါ။]

ဇေ အဗ္ဗပေါလိ၊ အို... အဗ္ဗပေါလိ။ (အမှာကံ)၊ တို့အား။ ဧတံ ဘတ္တံ၊ ဤဆွမ်းကို။ (ဤ နက်ဖြန်၌ အသင်ဖိတ်ထားအပ်သော ဆွမ်းကို။) သတ သဟဿေန၊ တသိန်းဖြင့်။ ဒေဟိ၊ ပေးပါလော့။ (ရောင်းပါလော့။) ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ အယျပုတ္တာ၊ တို့။ မေ၊ ကျွန်တော်မအား။ သာဟာရံ၊ အခွန်ကို ဆောင်ယူရာ ဇနပုဗ္ဗံနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဝေသာလိံ၊ ဝေသာလိ-တမြို့လုံးကို။ သစေပိ ဒဿထ၊ အကယ်၍မူလည်း ပေးစေကုန် ဦးတော့။ ဝေ၊ ဤသို့ ပေးစေကာမူ။ အဟံ၊ သည်။ တံ ဘတ္တံ၊ ကို။ န ဒဿာမိ၊ မပေးနိုင်ပါ။ (မရောင်းနိုင်ပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ [သာဟာရံ-၏

၁။ ပဋိဝဇ္ဇေသိ။ ။ရထားဝင်ရိုးချင်း ရထားဘီးချင်း-တိုက်သောအခါ အနည်းငယ် ပြန်လှည့်သွားသောကြောင့် “ပဋိဝဇ္ဇေသိ” ပြန်လည်စေပြီ။” ဟု မိန့်သည်။ အဠကထာ-၌ ပဟရိ၊ တိုက်ပြီ။” ဟု လည်းကောင်း၊ ဋီကာ-၌ “ပဋိဝဇ္ဇေသိ၊ ထိခိုက်ပြီ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းမှာ အဓိပ္ပာယ်တည်း။

အဖွင့်ကို ဦးကာ-၌ ကြည့်ပါ။ ‘‘ဇနပုဒ် နယ်ပယ်နှင့် တကွဖြစ်သော ဝေ
သာလီ-တမြို့လုံး’’ ဟူသည် ဝေသာလီ-မြို့ အပါအဝင် တတိုင်းပြည် လုံး
တည်း။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ (အမ္မပါလီ-က ပြောဆိုရာ ထိုအခါ၌။) တေ လိစ္ဆဝီ၊
ထို လိစ္ဆဝီ-မင်းသားတို့သည်။ အင်္ဂုလိ၊ လက်ချောင်းကို။ ဖောဇ္ဇေသံ၊
ခါကြကုန်ပြီ။ (တနည်း) အင်္ဂုလိ၊ ဖောဇ္ဇေသံ၊ လက်ဖျား ခါကြကုန်ပြီ။
(ကိ၊ အဘယ်သို့ ပြော၍ လက်ဖျားခါကုန်သနည်း။) ဘော၊ အမောင်တို့။
အမ္မကာယ၊ မိန်းမသားသည်။ ဝါ၊ မိန်းမသားက။ ဇိဇာ၊ အောင်အပ်
ကုန်သည်။ (အနိုင်ယူအပ်ကုန်သည်။) အမှ ဝတ၊ ဖြစ်လေကုန်စွ တကား။
ဘော၊ တို့။ ပ။ အမှဝတ၊ စ။ ဣတိ၊ သို့ ပြော၍ လက်ဖျားခါကြကုန်ပြီ။
[ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ၊ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက-၌ နောက်ဝါကျဝယ် ‘‘ပရာဇိတမှ
ဝတ ဘော အမ္မကာယ’’ ဟု ရှိသည်။]

အထ ခေါ်၊ ၌။ တေ လိစ္ဆဝီ၊ တို့သည်။ ယေန၊ ၌။ အမ္မပါလီဝနံ၊
အမ္မပါလီ-၏ သရက် ဥယျာဉ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ အမ္မပါလီ-၏
သရက်ဥယျာဉ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ပါယံသု၊ သွားကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။
တေ လိစ္ဆဝီ၊ တို့ကို။ ဒုရတောဝ၊ အဝေး၌ပင်။ (အဝေးကြီးကပင်။)
အာဂစ္ဆန္တေ၊ လာနေသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်တော်မူပြီ။ ဒိသ္မာန၊ မြင်
ခြင်းကြောင့်။ ဘိက္ခု၊ အာမန္တေသိ။ (ကိ။)

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ယေသံ ဘိက္ခုနံ၊ အကြင် ရဟန်းတို့သည်။ [တတိယာ-
ဝိဘတ်၏ ကတ္တား-အနက်၌ ဆဋ္ဌိ-သက်။ မဟာဝါ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓက-၌ကား
‘‘ယေဟိ ဘိက္ခုဟိ’’ ဟု ရှိ၏။] တာဝတိံသာ၊ တာဝတိံသာ-သံ၌ နေ
ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ နတ်တို့ကို။ အဒိဋ္ဌပဗ္ဗာ၊ ရှေး၌ မမြင်အပ်ကုန်။
ဝါ၊ မမြင်ဖူးကုန်။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ (တေ တုမေ၊ ထို သင်တို့သည်။)
[တာဝတိံသာ-နတ်များကို မမြင်ဖူးသော ထို အသင် ရဟန်းတို့သည်။]
လိစ္ဆဝီပရိသံ၊ လိစ္ဆဝီ-ပရိသတ်ကို။ ဩလောကေထ၊ ကြည့်လိုက် ကြကုန်။

၁။ ဖောဇ္ဇေသံ။ ။ စုရာဒိ ဖုဋ္ဌ-ဓာတ်သည် ဝိဇနန (ခါတွက်ခြင်း) အနက်ကို
ဟော၏။ ထို-ခါတွက်ခြင်း ဟူသည်လည်း လက်ချောင်းကို လှုပ်စေခြင်း၏-အစွမ်း
ဖြင့်သာလျှင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖောဇ္ဇေသံ-ကို ‘‘အင်္ဂုလိ’’ စာလေသို့-လက်ချောင်း
ကို လှုပ်စေကြကုန်ပြီ’’ ဟု အဋ္ဌကထာ-၌ ရှိ၏။ မြန်မာတို့က ‘‘လက်ဖျားခါသည်’’
ဟု ခေါ်ကြသည်။ [အမ္မကာယ-၏ အဖွင့်ကို မဟာဝါဘာသာဒီတာ ၄၉၇-၌
ပြထားပြီ။]

ဘိက္ခုဝေ။ လိစ္ဆဝိ ပရိသံ၊ ကိ။ အပလောကေထ၊ လှည့်၍ကြည့်လိုက်ကြ
ကုန်။ ဝါ၊ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ကြည့်လိုက်ကြကုန်။ ပ။ လိစ္ဆဝိ ပရိသံ၊ ကိ။
တာဝတိံသ သဒိသံ၊ တာဝတိံသာ-နတ်ပရိသတ်နှင့် တူသည်ကို။ ဝါ၊
တူအောင်။ ဥပသံဟရထ၊ ကပ်ဆောင် လိုက်ကြကုန်။ (စိတ်ထဲ၌ ကပ်၍
ဆောင်ထားလိုက်ကြကုန်။) [တာဝတိံသာ-ပရိသတ်နှင့် လိစ္ဆဝိ-ပရိသတ်ကို
အတူထား၍ ကြည့်လိုက်ကြကုန်။] ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ၊ တေလိစ္ဆဝိ။ ပ။ နိသိဒိံ သု။ [ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၇၄-၌ လည်း
ကောင်း၊ ၁၃၃-၌လည်းကောင်း၊ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ကေမန္တံ။ ပ။ သမ္ပဟံ
သေသိ။ [ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၁၆၁-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] အထ ခေါ၊ ဌ။ တေ
လိစ္ဆဝိ၊ တို့သည်။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားက။ ဓမ္မိယာ၊ ကထာယ၊
ဖြင့်။ သန္တသိတာ၊ ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ စီးပွားနှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာ ရှုမြင်
စေအပ်ပြီးကုန်သည်။ ပ။ (ဟုတ္တာ။)။ ပ။ အဝေါစုံ။ (ကိ။) [ရေး အတိုင်း
အကျယ်ဆိုပါ။]။ ပ။ ဘိက္ခုသံသေနာတိ။ [လွယ်ပြီ။]

အထ ခေါ၊ ဌ။ (လိစ္ဆဝိ-မင်းတို့က လျှောက်ကြရာ လိုအခါ၌။)။ ပ။
အဝေါစ။ (ကိ။) လိစ္ဆဝိ၊ လိစ္ဆဝိ-မင်းတို့။ မေ၊ ငါသည်။ သွာတနာယ၊
ငှာ။ အမ္မပါလိယာ၊ သော။ ဂဏိကာယ၊ ၏။ ဘတ္တံ၊ ကိ။ အဓိဝတ္တံ၊
လက်ခံတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (မြတ်
စွာဘုရားက မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။)။ ပ။ အမ္မကာယာတိ။ [ရေး အတိုင်း
ဆိုပါ။] အထ ခေါ။ ပ။ ပက္ကမိံ သု။ [ပုဒ်စဉ် ၁၃၅-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။
ကေဝုစ ဗဟုဝုစသာ ထူး၏။]

၁၆၂။ အထ ခေါ။ ပ။ သကေ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ (မိမိပိုင်ဖြစ်သော။)
အာရာမေ၊ ဌ။ (သရက်ဥယျာဉ်၌။)။ ပ။ နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တန္တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၃-၌

၁။ အမှာ။ ။ ဤသို့ လိစ္ဆဝိ-ပရိသတ်ကို တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်နှင့် အတူ
စိတ်ထား၍ သေသေချာချာ ကြည့်ကြည့်ရန် မိန့်တော်မူခြင်းမှာ သံဝေဂ-ရရှိရန် မိန့်
တော်မူခြင်းတည်း။ မှန်၏-နောက် မကြာသောတာလ၌ ဤမျှလောက်ကြီးကျယ်သော
တာဝတိံသာ-နတ် ပရိသတ်ကဲ့သို့ ရုဗ္ဗယ်ကောင်းလှသော လိစ္ဆဝိ-မင်း ပရိသတ်သည်
အဇာတသတ်နှင့် စစ်ဖြစ်၍ အလုံးစုံ ပျက်စီးကြရရှာလိမ့်မည်။ ထိုအခါ သံဝေဂ-
ဖြစ်ဖို့ရန် ဤ ကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသည်။ [အဇ္ဈကထာ-၌ အခြား တနည်းလည်း ရှိ
သေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤ လိစ္ဆဝိ-မင်းတို့၏ ယာဉ်ရထား မြင်းများနှင့်တကွ အဆင်တူ
ဝတ်စားဆင်ပြင်ပုံကို ထောက်၍ တာဝတိံသာ-နတ်တို့လည်း ဤသို့ ဆင်တူဝတ်ဆင်
သော ရှိပုံကို သိနိုင်ပါသည်။

အနက်ရှေးခဲပြီ။]။ပ။ ဂဏိကာယ၊ ၎င်း။ နိဝေသနံ၊ နေအိမ်သည်။ (အတ္ထိ။)
 ။ပ။ နိသိဒ္ဓိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၃-အတိုင်း ပေးပါ။ ဧကဝုဗ္ဗံ ဗဟုသိသ ဟူး၏။]
 ။ပ။ အဝေ၊ (ကိ။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်မ
 သည်။ ဣမံ အာရာမံ၊ ဤ အရံကို။ (ဤ သရက်ဥယျာဉ်ကို။) ဗုဒ္ဓပမုခဿ၊
 ဘုရားအမှူးရှိသော။ ဘိက္ခုသံသဿံ၊ အား။ ဒမ္မိ၊ လှုပ်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့
 လျှောက်ပြီ။]။ပ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ၊ လက်ခံတော်မူပြီ။

အထ ခေါ်။ပ။ သမ္ပဟံသေတွာ၊ ရှိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၃-အတိုင်း အကျယ်
 ဆိုပါ။]။ပ။ ပက္ကမံ၊ ကြံတော်မူပြီ။ပ။ တတြပိ-ဝေသာလိယံ၊ ချွဲလည်း။
 အမ္ပပါလိဝနေ၊ ချွဲ။ ဝိဟရန္တော၊ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၁-၌
 အနက်ရှေးခဲပြီ။]

ဝေဠုဝဂါမဝေသုပဝစန

၁၆၃။ အထ ခေါ်။ပ။ အာနန္ဒ။ အာယာမ၊ လာ သွားကြစို့။
 ယေန၊ ချွဲ။ ဝေဠုဝဂါမကော၊ ဝေဠုဝ-ရှာငယ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊
 ဝေဠုဝ-ရှာငယ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသကမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊
 ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ ရား။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ၊ ခေါ်၊ လျှင်။
 အာယသ္မာ အာနန္တော၊ သည်။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ ပစ္စယော
 သိ၊ ရှေးရှုနားထောင်ပြီ။ (တနည်း) ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ (ဝစနံ၊ စကား
 တော်ကို။) ပစ္စယောသိ၊ ရှေးရှုနားထောင်ပြီ။

၁။ ဧဝံ ဘန္တေ။ ။ဧဝံ-သည် သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒန (လက်ခံခြင်း ဝန်ခံခြင်း) အနက်
 ဟော နိပါတ်။ ဘန္တေ-သည် ဝန်ခံရာဝယ် ရိသေမ္ပုကိုပြုသောအားဖြင့် ရိသေထိုက်
 သူကို ဟောသော (ဂါရဝါဓိဝစန)သဒ္ဓါ။ “ဧဝံ ဘန္တေ၊ မှန်ပါ အရှင်ဘုရား။”
 ဟုပေး။

တနည်း။ ။ဧဝံ-သည် သမ္ပုဋ္ဌိန္ဒန-နိပါတ်။ ဘန္တေ-သည် မြတ်စွာဘုရားအား
 စကားတုံပေးခြင်း (ခေါ်သောအခါ လှူးခြင်း) ဟုသော ပဋိဝစန-သဒ္ဓါတည်း။ ဤ
 အလို “ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။” ဟု တပုဒ်စီ ခွဲပေးပါ။ [ဧဝံ၊ မှန်
 ပါ။ ကောင်းပါပြီ။ ဤအတိုင်းမှန်ပါ။ အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။ စသည်ဖြင့် အရာဌာန
 အားလျော်စွာ ပေးနိုင်သည်။]-ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ။

၂။ ဘဂဝတော ပစ္စယောသိ။ ။အဋ္ဌကထာတို့အလို ဘဂဝတော-သည် သမ္ပုဋ္ဌိ
 တည်း။ “ဝစနံ”ဟု သမ္ပုဋ္ဌိ-စည်ပါ။ ဝိကာနှင့် သဒ္ဓါကျမ်းတို့အလိုကား ပဋိ-ရှေး
 ရှိသော သု-ဓာတ်၏ ယှဉ်ရာဖြစ်၍ “ဘဂဝတော၊အား။” ဟု ပေးရသော သမ္ပုဋ္ဌိ
 ဟု မှတ်ပါ။ အကျယ်ကို ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ ဒုတိယအုပ် စာမျက်နှာ
 ၁၆၈-၌ ပြထားပြီ။

အထ ခေါ၊ ခွံ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခု
 သံဃေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ ခွံ။ ဝေဠုဝဂါမကော၊ (အတ္ထိ။)
 တံ၊ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝသရိ၊ ရောက်တော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊
 သည်။ တတြ-ဝေဠုဝဂါမကော၊ ထို ဝေဠုဝ-ရွာငယ်၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်
 မူ၏။ [ပေယျာလ မြှုပ်ထားသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ပုဒ်စဉ်နိပါတ်
 ၁၄၃-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တတြ၊ ဝေဠုဝ-ရွာငယ် ဝယ် 'နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ပ။ အာမန္တေ
 သိ။ (ကိ။) ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ထေ၊ သွားကြကုန်။ တုမေ၊ တို့သည်။ ဝေ
 သာလိံ၊ ဝေသာလိ-မြို့၏။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ယထာ မိတ္တံ၊ အကြင်
 အကြင် မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့။ ယထာ သန္တိဉ္စ၊ အကြင်အကြင် သန္တိဉ္စ
 မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့။ (အကြင်အကြင် ထိုဤအရပ် ပေါင်းဆုံလတ်၍ မြင်အပ်
 ဖူးသော မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့။) [ဟိုအရပ် ဒီအရပ်ဝယ် တွေ့ဖူးမြင်ဖူးသော
 သာမန်မျှ ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေရှိရာ အရပ်သို့-ဟူလို။]

ယထာ သမ္ပတ္တံ၊ အကြင်အကြင်သမ္ပတ္တ-မိတ်ဆွေရှိရာ အရပ်သို့။ အကြင်
 အကြင် အာမိသသမ္ဘောဂ ဓမ္မသမ္ဘောဂ-တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ ဆည်းကပ်
 ဖော် ဆည်းကပ်ဖက်ဖြစ်သော မိတ်ဆွေရှိရာ အရပ်သို့။) [အာမိသ-ကို
 အတူသုံးဆောင်ခြင်း ဓမ္မ-ကို အတူသုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ကောင်းစွာ
 ဆည်းကပ်ဖော် ဆည်းကပ်ဖက် အတူနေဖက်ဖြစ်သော အလွန်ရင်းနှီးသော
 မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့-ဟူလို။] ဝသံ၊ မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့။ ဝါ၊ ဝါသို့။
 ဥပေထ၊ ကပ်ကြကုန်လော့။ (တနည်း) ဝသံ ဥပေထ၊ ဝါကပ်ကြကုန်
 လော့။ အဟံ ပန၊ ငါသည်ကား။ ဣဓေ ဝေဠုဝဂါမကော၊ ခွံပင်။
 ဝသံ၊ သို့။ ဥပဂစ္ဆာမိ၊ ကပ်တော်မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ပ။
 ဥပဂစ္ဆိံ သု၊ ကုန်ပြီ။ပ။ ဥပဂစ္ဆိံပြီ။

၁၆၄။ အထ ခေါ၊ ခွံ။ (ဝေဠုဝ-ရွာငယ်ဝယ် ဝါကပ်တော်မူရာ ထို
 အခါ၌။) ဝဿူပဂတဿ၊ ဝါသို့ ကပ်ရောက်တော်မူပြီးသော။ ဘဂဝ
 တော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ (မြတ်စွာဘုရားမှာ။) ခရော၊ ကြမ်းသော။ (ပြင်း

၁။ ဝေဠုဝ-ရွာငယ်။ ။ဤရွာသည် ဝေသာလိ-မြို့မှနံနက်အခါ၌ ဖြစ်စေ ညနေ
 အခါ၌ဖြစ်စေ သွားလျှင် ပြန်လာနိုင်သော ဝေသာလိ-မြို့၏ အနီး၌ တည်နေသော
 အခြံအရံ ရွာတည်း။ ထို ရွာငယ်၌ သံဃာအများနေဖို့ရန် နေရာမရှိသောကြောင့်
 ရဟန်းများကို ဝေသာလိမြို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဝယ် မိဒီတို့ မိတ်ဆွေရှိရာအရပ်သို့သွား၍
 ဝါကပ်ဖို့ရန် မိန့်တော်မူသည်။

ရဟန်းအပေါင်းကို မပန်ပြောပဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည်။ န ခေါ် ပဋိရူပံ၊ မသင်္သလျော်ချေ။ [တော်၊ သည်။ တဿ မေ၊ အား။ န ပဋိရူပံ၊ ချေ။ ဤသို့လည်း သမ္ပဒါန် ပေးပါ။]

အဟံ၊ သည်။ ဣမံ အာဗာဓံ၊ ဤ ရောဂါကို။ (ဤ လွန်စွာနှိပ်စက် တတ်သော ရောဂါကို။) ဝီရိယေန၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝီရိယ ဖလသမာပတ္တိ ဝီရိယ-ဖြင့်။ ပဋိပဏာမေတွာ၊ တွန်းလှန်၍။ (ပယ်ခွာ၍။) ဇီဝိတ သင်္ခါရံ၊ ဇီဝိတ-ရုပ်ကို အဆက်မပြတ်အောင် ပြုစီမံတတ်သော ဖလသမာပတ်ကို။ အဓိဋ္ဌာယံ၊ စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်၍။ (ဝင်စားသောအားဖြင့် ဆောက် တည်၍။) ယံ နန္ဒ ဝိဟရေယံ၊ အကယ်၍ နေရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံတော်ဖြစ်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ဤ။ (အကြံတော်ဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ ဝိဟာသိ၊ နေတော်မူပြီ။ အထ ခေါ၊ ဤ။ (ဝီရိယ-ဖြင့် တွန်းလှန်လျက် ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝတော၊ ၏။ သော အာဗာဓော၊ သည်။ ပဋိပုဿမ္ဘိ၊ ငြိမ်းအေးပြီ။

၁။ ဝီရိယေန။ ။ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားမီ ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သောဖလသမာပတ် ၏ ပရိကံ ဝီရိယ-သည် ပုဗ္ဗဘာဂဝီရိယ-တည်း။ ဖလသမာပတ်နှင့် ယှဉ်သော (အရ ဟတ္ထုဖိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော) ဝီရိယ-သည် ဖလသမာပတ္တိ ဝီရိယ-တည်း။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် ထို ဝီရိယ-နှစ်မျိုးဖြင့် ရောဂါကို တွန်းလှန်တော်မူသည်။

၂။ ဇီဝိတသင်္ခါရံ။ ။သင်္ခါရောတိတိ သင်္ခါရော၊ ဇီဝိတံ + သင်္ခါရော ဇီဝိတသင်္ခါရော၊ ဇီဝိတ-ရုပ်ကို အဆက်မပြတ်မသွားအောင် ပြုစီမံတတ်သော ဖလသမာပတ်။

၃။ အဓိဋ္ဌာယ ဝိဟရေယံ။ ။“ဖလသမာပတ်ကိုဝင်စား၍နေ”ဟူရာ၌ ရှေးရှေးက ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စားသည် မဟုတ်၊ ဝင်စားတော်မူသည်သာ။ သို့ရာ တွင် ထိုရှေးရှေးက ဝင်စားအပ်သော သမာပတ်သည် (အသက် ရှည်စေနိုင် လောက် အောင်) ပုဗ္ဗဘာဂ သင်္ခါရ-ကို မပြုပဲ တဏှာချင်း ဝင်စားအပ်သော ခဏိက- သမာပတ်တည်း။ ထို ခဏိက-သမာပတ်သည် သမာပတ် ဝင်စားခိုက်၌သာ ဝေဒနာ ကို ပယ်ခွါနိုင်၏။

ယခု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူအပ်သော သမာပတ်ကား မဟာဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝေဒနာကို ပယ်ခွာ၍ (ဆယ်လ-အတွင်း ဤ ဝေဒနာ မဖြစ်စေသတည်း-ဟု မိဋ္ဌာန် တော်မူ၍) ဝေဒနာကို ကြာရှည်စွာ ပယ်ခွါနိုင်လောက်သော သတ္တိထူး ရှိသော ပုဗ္ဗဘာဂ သင်္ခါရ-ကို ပြုလျက် ဝင်စားတော်မူအပ်သော မဟာသမာပတ်တည်း။ ဤ သမာပတ်ဖြင့် ပယ်ခွါအပ်သော ဝေဒနာသည် ဆယ်လလုံးလုံး မဖြစ်တော့ပေ။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ ခေါ်၍ ဦး။ (ရောဂါ ငြိမ်းအေးပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝေါ၊
 သည်။ ဂိလာနာ၊ ဂိလာန-၏ အဖြစ်မှ။ [ဂိလာန ဘာဝတော။-ဦးကာ။]
 ဝုဋ္ဌိတော၊ ထတော်မူပြီးသည်။ (ဟုတူ။) ဂေလညာ၊ မကျန်းမာသူ၏
 အဖြစ်မှ။ အစိရဝုဋ္ဌိတော၊ ထ ပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ကြာသောကာလ
 မရှိသေးမီ။ (ထ ပြီး၍ မကြာသေးမီ။) ဝိဟာရာ၊ ကျောင်းမှ။ နိက္ခမ္မာ
 ထွက်၍။ ဝိဟာရပစ္စယာယံ၊ ကျောင်း၏ အရိပ်၌။ [ဝိဟာရ+ပ+ဆာယာယံ၊
 ပ-သဒ္ဒါ အနက်မရှိ။] ပညတ္တော၊ ခင်းထားအပ်သော။ အာသနေ၊ နေရာ၌။
 နိသိဒ္ဓိ၊ ထိုင်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ်၍ ဦး။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ထိုင်နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။)
 ၂။ ၂။ အဝေါစ။ (ကိ။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မေ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ဖာသု၊ ချမ်းသာခြင်းကို။ (ချမ်းသာနေသည်ကို။) ဒိဋ္ဌော၊ မြင်အပ်
 ပါပြီ။ ၂။ ၂။ ခမနိယံ၊ ခန့်ကျန်းသည်ကို။ (ကျန်းမာနေသည်ကို။) ဒိဋ္ဌံ၊ ပြီ။
 ဘန္တေ။ အပိ စ၊ သို့သော်လည်း။ (ထိုသို့ မြင်အပ်ပါသော်လည်း။) မေ၊
 ၏။ ကာယော၊ သည်။ မရုရကဇာတော၊ ဝိယ၊ လေးလံသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ
 ပါ၏။ (တောင့်မာသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါ၏)။

ဘဂဝတော၊ ၏။ ဂေလညေန၊ ကျန်းမာတော်မူခြင်းကြောင့်၊ မေ၊
 အား။ ဒိသာသု၊ အရပ်မျက်နှာတို့သည်လည်း။ န ပက္ခာဟန္တိ၊ မထင်ပါ
 ကုန်။ [သောကကြောင့် ဟိုဟို ဒီဒီ ကြည့်သောအခါ ကြည်ကြည်လင်လင်
 ပီပီပြင်ပြင် မထင်ပဲ မှန်ဝါးဝါး ထင်နေသည်။] ဓမ္မာပိ၊ သတိပဋ္ဌာန်အစ
 ရှိသော တရားတို့သည်လည်း။ မံ၊ တပည့်တော်၏(ဉာဏ်၌)။ န ပဋိတန္တိ၊
 ရှေးရှုမထင်ပါကုန်။ ဘန္တေ။ အပိ စ၊ သို့ပါသော်လည်း။ (မြတ်စွာဘုရား၏
 ကျန်းမာတော်မူခြင်းကြောင့် ဤမျှလောက် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဖောက်ပြန်
 နေပါသော်လည်း။) မေ၊ ၏။ ဝါ၊ တပည့်တော်မှာ။ ကာစိ ဒေဝ၊ တစုံ

၁။ မရုရကဇာတော။ ။ ထိုထို ကိစ္စ၌ ခန္ဓာကိုယ်၏ ပျော့ပျော့ ပျောင်းပျောင်း
 သွက်သွက်လက်လက် မရှိပဲ တောင့်တင်း ခိုင်မာသကဲ့သို့ ဖြစ်နေခြင်းသည် “မရု
 ရက” မည်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်နေခြင်းကို မြန်မာတို့က “လေးလံထိုင်းမှိုင်း” ဟု ခေါ်ကြ
 သည်။ [မရုရကဘာဝေါ နာမ သရီရဿ ထမ္ဘိတတ္ထံ။-ဦးကာ။]

၂။ ဓမ္မာပိ မေ န ပဋိတန္တိ။ ။ ကာယာနုပဿနာ-အစရှိသော ထင်နေကျ (စိတ်
 ထည်း၌ ပွားများနေကျ) အနုပဿနာ-တရားများ ရှေးအခါက ထင်ထင်ရှားရှား
 ထင်လာပါသော်လည်း ယခု တပည့်တော်၏ဉာဏ်၌ မထင်ရှားပါးကုန်။ [ပါဠိတော်
 တည်းဟူသော တရားတော်များကား အရှင်အာနန္ဒာမှာ လွန်စွာကျော်ပြန်နေပါသည်။]

တခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ အဿာသမတ္တာ^၁ - အနည်းငယ် သက်သာရာသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပါပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့တွေး၍ သက်သာရာရပါသနည်း။)

ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခုသံဃံ၊ ကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ ကိဉ္စိ ဒေဝ၊ တစုံတခုသောစကားကိုသာလျှင်။ နဉ္စါဟရတိ၊ မိန့်ဆိုတော်မမူသေး။ တာဝ၊ ထို မိန့်ဆိုတော်မမူရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ ဘဂဝါ၊ သည်။ န ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူလိမ့်ဦးမည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍ သက်သာရာ ရနေပါပြီ။ ဣတိ (အဝေါစ)။

၁၆၅။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကိံပန၊ အဘယ်ကို။ (အဘယ်အရာကို။) ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ မယိ၊ ငါဘုရားအပေါ်၌။ ပစ္စာသိသတိ၊ တောင့်တနေ သနည်း။ အာနန္ဒ၊ အန္တရံ၊ အတွင်းကို။ အကရိတွာ၊ မပြုပဲလည်းကောင်း။ (တနည်း) အန္တရံ၊ အတွင်း၌။ အကရိတွာ၊ မထားပဲလည်းကောင်း။ ဗာဟိရံ၊ အပ ကို။ အကရိတွာ၊ လည်းကောင်း။ (တနည်း) ဗာဟိရံ၊ ၌။ အကရိတွာ၊ မထားပဲလည်းကောင်း။ မယာ၊ သည်။ ဓမ္မော၊ ကို။ ဒေသိတော၊ ဟော တော်မူအပ်ပြီ။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ (ငါဘုရားမှာ။) ဓမ္မော၊ တို့၌။ အာစရိယမုဋ္ဌိ၊ ဆရာ၏ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် တရားသည်။

၁။ အဿာသမတ္တာ အဟောသိ။ မြတ်စွာဘုရား၏ ကျန်းမာတော်မမူခြင်းကြောင့် ထိုမျှလောက် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဖောက်ပြန်ပါသော်လည်း သက်သာရာ ရသည့်အချက် တချက်တော့ရှိပါသေး၏။ ထိုအချက်ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရဟန်းသံဃာကိုအကြောင်း ပြု၍ အရေးကြီးသော နောက်ဆုံးတရားတမျိုး (ဩဝါဒတမျိုး) မိန့်တော်မမူသေးခြင်း ပင် ဖြစ်ပါသည်။-ဟူလို။

၂။ အနန္တရံ အဘဟိရံ ကရိတွာ။ ။န+အန္တရံ-န+ဘဟိရံ၊ အယုတ္တ-သမာသ် ဖြစ်၍ န-သဒ္ဓါကို ကရိတွာ-နှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးပါ။ ငါသည် ဟောသင့်သော တရား အားလုံးကို အတွင်း အပ-မကျန်ရအောင် ဟောတော်မူပြီးပြီ-ဟူလို။ အကျယ်ကို အဠ ကထာ-မှာရှု။

၃။ အာစရိယမုဋ္ဌိ။ ။ [မုဋ္ဌိ-လက်ဆုပ်။] မုဋ္ဌိ-အရ လက်ဆုပ်ကိုသာမယူပဲ လက်ဆုပ်၌ထားအပ်သော (လက်ဆုပ်၌ရောက်နေသော) ပစ္စည်းဝတ္ထု (မုဋ္ဌိဂတ) တိုင်အောင်ယူပါ။ ဤနေရာ၌ ထိုပစ္စည်းနှင့်တူသော လျှိုဝှက်ထားအပ်သော ပညာ တမျိုး (တရားတမျိုး) သည် “မုဋ္ဌိ” မည်၏။ အာစရိယဿ+မုဋ္ဌိ အာစရိယမုဋ္ဌိ- ဆရာ၏လက်ဆုပ်၌ ထားအပ် (ဆရာ့လက်၌ ဆုပ်ကိုင်ထားအပ်)သော ပညာ။

တနည်း။ ။မုဋ္ဌိ-မိမိ မရှိလျှင် နောက်နောက် တရားတို့၏ ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်သော အခြေခံ မူလတရား။ အာစရိယဿ-မုဋ္ဌိ အာစရိယမုဋ္ဌိ-ဆရာ၏ အခြေခံ မူလတရား။ ဝါ-ဆရာသိအပ်သော အခြေခံ လိုရင်းတရား။ [ဤနည်း၌ ဝစနတ္ထကို ဘာသာ ဇီကာဝယ် ပြထားပြီ။]

နတ္ထိ၊ မရိ၊ အာနန္ဒ၊ ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ ဝါ-မှာ။ ဧဝံ၊ ဤသို့သော အကြံ
 သည်။ အံဿ နန္ဒ၊ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ရာ၏။ (ဖြစ်စရာရှိ၏။) (ကံ၊ အဘယ်သို့
 ဖြစ်ရာသနည်း။) အဟံ၊ ငါသည်သာ။ [အဋ္ဌကထာ-၌ ဧဝ-သဒ္ဓါ ထည့်၍ဖွင့်
 သည်။] ဘိက္ခုသံဃံ၊ ကို၊ ပရိဟရိဿာမိ၊ ရှေ့ဆောင်အံ့။ ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့
 သော်လည်းကောင်း။ ဘိက္ခုသံဃော၊ သည်။ မမုဒ္ဓေသိကော၊ ငါဟူသော
 ညွှန်ပြထိုက်သူရှိ၏။ (ငါ့ကိုသာဆရာဟု ညွှန်ပြထိုက်၏။) ဣတိ ဝါ၊ ဤသို့
 သော်လည်းကောင်း။ (ဧဝံ၊ ဤ အကြံမျိုးသည်။ အဿ-ရာ၏။) အာနန္ဒ၊
 သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်။ ဘိက္ခုသံဃံ အာရဗ္ဗ၊ ကိဉ္စိ ဧဝံ၊ ကိုသာ။
 ဥဒါဟရေယျ နန္ဒ၊ မိန့်ဆိုတန်ရာ၏။

အာနန္ဒ၊ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဧဝံ၊ ဤအကြံသည်။ န ဟောတိ ။ပ။
 ဘိက္ခုသံဃောတိ ဝါ။ အာနန္ဒ၊ သ (သော) တထာဂတော၊ သည်။
 ကံ၊ ကြောင့်။ ပ။ ဥဒါဟရိဿတိ၊ မိန့်ဆိုလိမ့်မည်နည်း။ [ဘိက္ခုသံဃာကို
 ငါသာလျှင်ရှေ့ဆောင်မည်။ ဘိက္ခုသံဃာ-ကလည်း ငါ့ကိုသာ အားကိုးရ
 မည်။ ဤသို့ ယူဆသော ဆရာများသာ ဆရာ့လက်ဆုပ်တရား ချန်ထား
 တတ်၏။ ငါတရားမှာ ထိုကဲ့သို့ လျှို့ဝှက်၍ ချန်ထားအပ်သောတရား မရှိ။
 ထိုကဲ့သို့ လက်ဆုပ်တရား ချန်မထားသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဘိက္ခုသံဃာကို
 အကြောင်းပြု၍ အဘယ်စကားကို မိန့်ဆိုဖို့ လိုတော့အံ့နည်း။-ဟူလို့။]

အာနန္ဒ၊ အဟံ ခေါ ပန၊ ငါသည်ကား။ တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။
 ဝိဇ္ဇော၊ အံ့ပြီ။ ဝုဒ္ဓေါ၊ ကြီးပြီ။ မဟလ္လကော၊ ကြီးသူ၏အဖြစ်ကို ယူပြီး။
 (ရင့်ရော်ပြီ။) အဒ္ဓဂတော၊ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်ပြီ။ ဝယော အနုပ္ပတ္တော၊
 ပစ္စိမအရွယ်သို့ရောက်ပြီ။ မေ၊ ၏။ ဝယော၊ အရွယ်သည်။ အာသိတိကော၊
 အနှစ်ရှစ်ဆယ်ရှိသည်။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ [ဤစကားဖြင့် ဝယော အနုပ္ပတ္တော-
 ကို ပေါ်လွင်အောင် မိန့်တော်မူသည်။]

အာနန္ဒ၊ သေယျထာပိ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဇစ္စရသကဋံ၊ လှည်းအို
 သည်။ ဝေဋ္ဌမိဿကေန၊ ရစ်ပတ်ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းကြီးနှင့် ရောသဖြင့်။ ဝါ၊ ရစ်

၁။ နတ္ထိ။ သာသနာပ လောကီ-ဆရာများ၌ ဆရာ့လက်ထဲဝယ် ဆုပ်ကိုင်
 ထားသော အာစရိယမုဋ္ဌိ-ခေါ် ပညာတမျိုးရှိ၏။ ထိုပညာမျိုးကို ငယ်ရွယ်စဉ်၌ ဘယ်
 သူမှ ပြောမပြုပဲ သေခါနီး နောက်ဆုံးအချိန်ကျမှ အလွန်ရင်းနှီးသော အန္တေဝါသိက-
 တပည့်အား ပြောပြလေ့ရှိ၏။ ငါတရားမှာ လျှို့ဝှက်ထားအပ်သော ထိုကဲ့သို့ အာစရိယမုဋ္ဌိ
 တရားမရှိ-ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ပတ်ဖွဲ့တုပ်ကြောင်း အဖွဲ့အတုပ်နှင့် ရောသဖြင့်။ [လှည်းသံ လှည်းဘီးအစရှိသည်ကို ရစ်ပတ် ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းဖြစ်သောကြိုးနှင့် ခိုင်မြဲအောင် ပြင်ဆင်ဖွဲ့ချည်တုပ်နှောင်ခြင်းဖြင့်။] ယာပေတိ သေယျထာပိ။ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်ရသကဲ့သို့။ ဝါ၊ ထိုထိုအရပ်သို့ ရောက်ရသကဲ့သို့။ ဝါ၊ သွားနိုင်သကဲ့သို့။ အာနန္ဒ။ ဝေမေဝါ ဤအတူသာလျှင်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ကာယော၊ ကိုယ်သည်။ ဝေဠုမိဿကေန၊ အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော ရစ်ပတ် ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းကြိုးနှင့် ရောသဖြင့်။ ယာပေတိ မညေ၊ ရှည်သောကာလသို့ရောက်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ဝါ၊ မျှတရသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။

အမှာ။ ။ရှေးနိဿယ၌ မညေ - သဒ္ဓါကို သဒိသ - အနက်ဟောကြီး၍ “ဇ္ဈေရ သကဇ္ဈော မညေ-လှည်းအိုနှင့်တူသော။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ကာယော၊ ရုပ်ကာယသည်။ ဝေဠုမိဿကေန၊ ဖြင့်။ ယာပေတိ တိဋ္ဌတိ၊ တည်၏။ ဤသို့ အနက်ပေးသည်။ [ယာပေတိ၌ ယပဓာတ်-စုရာဒိဂိုဏ်း၊ အခြားနေရာ၌ ကာရိတ် ပစ္စည်းဖြစ်သင့်၏။]

[ယခုအခါ၌ ခန္ဓာကိုယ်တော်ကို အရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော ဖွဲ့တုပ်ကြောင်းကြိုးဖြင့် မျှတစေရပုံကို ထင်ရှားပြင်တော်မူလို၍ ယသ္မိ အာနန္ဒ သမယေ-စသော စကားတော်ကို မိန့်သည်။]

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ယသ္မိ သမယေ၊ အကြင်အခါ၌။ တထာဂတော၊ သည်။ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ၊ အလုံးစုံသော ရူပနိမိတ် အစရှိသည်တို့ကို။ အ မနသိ ကာရော၊ စိတ်၌ မပြုခြင်းကြောင့်။ (နုလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်။) ဧကစွာနံ၊ အချို့ ကုန်သော။ ဝေဒနာနံ၊ လောကီဝေဒနာ-တို့၏။ (ကာမ ရူပ အရူပ-စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာ-တို့၏။) နိရောဓော၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ အနိမိတ္တံ၊ ရူပ-စသော သင်္ခါရ-နိမိတ် မရှိသော။ စေတော သမာဓိံ၊ အရဟတ္တဖိုလ် စိတ်နှင့် ယှဉ်သော သမာဓိ-သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ရောက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ အာနန္ဒ၊ တသ္မိ သမယေ ၌။ (အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိ-ဖြင့် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) တထာဂတဿ၊ ၏။ ကာယော၊ သည်။ ဖာသုတရော၊ သာ၍ ချမ်းသာသည်။ ဝါ၊ အလွန်ချမ်းသာသည်။ ဟောတိ။

၁။ သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ။ ။နိမိတ္တ-သဒ္ဓါသည် ပုံသဏ္ဍာန်အနက်ကို ဟော၏။ ရူပ-အစရှိသော သင်္ခါရတရားတို့သည် အာရုံပြုကြည့်သောအခါ အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်ကဲ့သို့ ထင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ရူပနိမိတ္တာဒိနံ” ဟု ဖွင့်သည်။ နိဗ္ဗာန်၌ ကား ထိုကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်မရှိပါ။ [လောကီဝေဒနာများချုပ်၍ ချမ်းသာပုံကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ဖလ-သမာပတ်ဖြင့် နေရခြင်းက ချမ်းသာလှခြင်းကြောင့်။) ဣဟ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ (တုမေ၊ အသင်တို့သည်။) အတ္တဒီပေါ၊ မိမိဟူသော မှီရာကျွန်း ရှိကုန်သည်။ (မိမိကိုမှီရာကျွန်းပြုကုန်သည်) အတ္တသရဏာ၊ မိမိဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်။ (မိမိကိုသာ အားကိုးကုန်သည်။) အနညသရဏာ၊ မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူဟူသော အားကိုးရာမရှိကုန်သည်။ (မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူကို အားမကိုးကုန်သည်။) (ဟုတော။) ဝိဟရထ၊ ကုန်လော့။

ဓမ္မဒီပေါ၊ တရားတည်းဟူသော မှီရာကျွန်း ရှိကုန်သည်။ ဓမ္မသရဏာ၊ တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်။ (တရားကိုသာ အားကိုးကုန်သည်။) အနညသရဏာ၊ တရားမှတစ်ပါး အခြားအားကိုးရာမရှိကုန်သည်။ (တရားမှတစ်ပါး အခြားအရာကို အားမကိုးကုန်သည်။) (ဟုတော။) ဝိဟရထ၊ နေကြကုန်လော့။ [အသင်တို့လည်း အရဟတ္တဖိုလ် သမာပတ်ဖြင့် ချမ်းချမ်းသာသာ နေနိုင်ဖို့ရန် ကိုယ် ကိုယ်ကိုသာ အားကိုး၍နေကြ။ တရားကိုသာ အားကိုး၍နေကြ ဟုလို။]

အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကထဉ္စ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အတ္တဒီပေါ၊ မိမိဟူသော မှီရာကျွန်းရှိသည်။ ပ။ အနညသရဏော၊ သည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရတိ၊ နည်း။ အာနန္ဒ၊ ဣမ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ပ။ ဝိနေယျ၊ လောကေ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ။ [ပုဂံစဉ်နံပါတ် ၁၆၀-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ။ ဧဝံ ခေါ၊ လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ ပ။ အနညသရဏော (ဟုတော) ဝိဟရတိ။

၁။ ဒီပ။ ။ ဒွိတိ (ဘာဂေတိ) + အာပေါ ဂတော ဧတ္ထာတိ ဒီပေါ-ရေ၏ 'နှစ်ပါးသော အဖို့ကိုဖြင့် စီးသွားရာ အရပ်၊ ရေ၏ နှစ်မြာခွဲ၍ စီးသွားရာကျွန်း။ [ဒွိ+အာပေါ-မှ ဒွိကို ဒီ-ပြု၊ ဒီ+အာပေါ-ကို သဒ္ဓိစပ်။] ဤ နေရာ၌ ကာမောသ-စသော ရေအယဉ်လေးပါး (သို့မဟုတ်) သံသရာတည်းဟူသော ကြီးစွာသော ရေအယဉ်သည် မလွှမ်းမိုးနိုင်သော အတ္တာ (မိမိ)ကို "ဒီပ" ဟု ယူပါ။

၂။ အတ္တာ။ ။ "အတ္တာ" ဟူသည် ပြောရိုးဆိုစဉ်အားဖြင့် "မိမိ" ဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံးတည်း။ ဤနေရာ၌ ထို ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မဆိုလိုပါ။ ပရမတ္ထ (တရားကိုယ်) အားဖြင့် မိမိ၏ ကိုယ်တိုင်း၌ဖြစ်သော တရားကို "အတ္တာ" ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသို့လျှင် ပြီးစေအပ် ဖြစ်စေအပ်သော ထို တရားသည်- အသင်တို့၏ သမုဒ္ဒရာ အလယ်၌ မှီရာကျွန်းသဖွယ် ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟုလို။ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မဒီပေါ" စသည်ကို ဆက်၍မိန့်တော်မူသည်။

အမှာ။ ။မိမိကိုယ်ကို အားကိုးရာဖြစ်အောင်၊ တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာ ရှိအောင် ရဟန်းသည် တာယာနုပဿနာ ဘာဝနာကို ပွားများ၍သော်လည်း နေရ၏။ ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာဘာဝနာ၊ ဓမ္မာနုပဿ နာဘာဝနာ—ကို ပွားများ၍သော်လည်း နေရ၏။ ဤသို့ ပွားများ၍နေလျှင် လိုချင်မှု“အဘိဇ္ဈာ”ကိုလည်းကောင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု “ဒေါမနဿ”ကိုလည်း ကောင်း ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။ ထိုသို့ ပယ်ဖျောက်နိုင်လျှင် မိမိကိုယ်ကို မှီရာကျွန်း သဖွယ်ဖြစ်အောင်၊ တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာရှိအောင် နေရာရောက် သည်—ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။

အာနန္ဒ။ ယေဟိ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ သည်။ တေရဟိ ဝါ၊ ငါဘုရားထင်ရှားရှိရာ ယခုအခါ၌လည်းကောင်း။ မမ၊ ၏။ အစ္စယေန ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရာအခါ၌လည်းကောင်း။ အတ္တဒီပါ၊ ကုန် သည်။ ပ။ အနုညသရဏာ၊ ကုန်သည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရိဿန္တိ၊ နေကြလိမ့် မည်။ အာနန္ဒ။ ယေ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ သိက္ခာ ကာမာ၊ သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလားကုန်သော။ ဧတေ ဘိက္ခု။ ဤရဟန်း တို့သည်။ မေ၊ ငါဘုရား၏ (သာသနာတော်၌)။ [သာသနေ—ဟု ဒွိကာ ထည့်သည်။] တမတဂ္ဂေ၊ အလွန်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ (တနည်း) တမတဂ္ဂေ၊ အလွန်မြတ်သူတို့၏ အဖြစ်၌။ [အလွန်မြတ်သူ၏အဖြစ်၌—ဟုလို။] ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဒုတိယဘာဏဝါရော၊ ဒုတိယဘာဏဝါရ—တည်း။

၁။ (က) တမတဂ္ဂေ။ ပ။ ဘိက္ခု။ ။ တမတဂ္ဂေ—တမ+အဂ္ဂေ။ မေတေ—မေ+တေ။ မေ—ကို “မေ” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၍ “သာသနေ” ဟု ဒွိကာထည့်သည်။ ဤဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းကား—တရားတည်းဟူသော အားကိုးရာရှိအောင် သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလား လျက် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးကို ပွားများကာ နေကြသော ရဟန်းများသည် (အရဟတ္တ ဖိုလ်ကို ရသည့်အတွက်) ငါဘုရား၏သာသနာ၌ အမြင့်မြတ်ဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ် ကြလိမ့်မည်—ဟုလို။

(ခ) တမတဂ္ဂေ။ ။ “တမ+အဂ္ဂေ” ဟု ဖြစ်၊ “ဝိသေသေန+အဂ္ဂါ အဂ္ဂတမာ” ဟု ဆိုလိုလျက် တမပစ္စည်း ရှေး၌ကျ၍ “တမ အဂ္ဂါ”၊ (တ်) လာလျှင် “တမ တဂ္ဂါ” ဟု ဖြစ်သည်။ အဂ္ဂ’သဒ္ဒါ ‘ဥတ္တမ’အနက်ဟော။ [အဘယာရာမ အရာတော်၏ မောဂ္ဂလာန်နိဿယသစ်၊ သညာဒိကဏ္ဍ၊ ၄၅—သုတ်ကို မှီအပ်သော အဓိပ္ပာယ်သည်။]

(ဂ) တမ တဂ္ဂေ—၌ ဝိဘတ်။ ။ “တမ တဂ္ဂေ မေ တေ အာနန္ဒ ဘိက္ခု၊ ဘဝိဿန္တိ၊ ယေ ကေစိ သိက္ခာကာမာ” ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဧတေ

ဘိက္ခု-နှင့် အရတူအောင် တမ တဂ္ဂေ-၌ ပထမာယောကို (၆) ပြုထားသည်ဟု ကြံ
ပါ။ [သဒ္ဓနီတိ၊ နာမကပ္ပ၊ ၂၇၇-သုတ်ဖြင့် ပထမာ-ယောကို (၆) ပြု။]

(ဃ) အနက်ပေး။ ။ဤအဖွင့်အရ “အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ၊ ဧတေ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။
မေ၊ ဇ် (သာသနာတော်၌) တမ တဂ္ဂါ၊ အလွန်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
ဝါ၊ အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။” ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

(င) ဋီကာနည်း။ ။ဋီကာ၌ကား “ဟမတဂ္ဂေ”၌ တမ-သဒ္ဓါ၊ ရှေ့ကျသည်ဟု
ယူဆရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် “တမ ယောဂံဿ အဂ္ဂေ၊ တမ-သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်စပ်
သုံးစွဲခြင်း၏ အထွတ်အထိပ်။ တဿ အတိက္ကန္တာဘာဝတော။ (ဘုကြောင့်နည်း)
ထို တမ ယောဂ-ထက် သာလွန်သော တမယောဂ-မရှိသောကြောင့်တည်း” ဤသို့
ဖွင့်ထားသည်။

ဆက်ဦးအံ့-ဤ သတိပဋ္ဌာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိသော ရဟန်းတို့သည် မိမိကို တရား
တည်းဟူသော အားကိုးရာရှိအောင် ပြုပြီးဖြစ်ရကား မိမိတို့အထက်၌ တမ-ပစ္စည်း
ဖြင့် ယှဉ်စပ်သုံးစွဲရာ ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ။ သူတို့သည်ပင် “တမ တဂ္ဂ၊ တမ-ပစ္စည်းနှင့်
ယှဉ်ခြင်း၏ အထွတ်အထိပ်” များဖြစ်ကြသည်-ဟုလို၊ ဣမေ+အဂ္ဂတမာထိ တမ
တဂ္ဂါ” စသော အဋ္ဌကထာကို အဓိပ္ပာယ်ထွ်-ဟု ဋီကာဆရာ ယူဆဟန်တူပါသည်။

(စ) ဤ ဋီကာအလို။ ။တမ တဂ္ဂေ-၌ တမ-နောင် ယောဂ-သဒ္ဓါ ကျ
၏။ အဂ္ဂ-သဒ္ဓါလည်း ဥတ္တမ-အနက်ကိုမဟောဝဲ ကောဋီ (အထွတ်အထိပ်) အနက်
ကို ဟော၏-ဟု မှတ်ပါ။

(ဆ) အနက်ပေး။ ။အာနန္ဒ၊ န္ဒာ။ 'ဧတေ ဘိက္ခု။ တို့သည်။ မေ၊ ဇ် (သာ
သနာ၌) တမ တဂ္ဂေ၊ တမ-သဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်ခြင်း၏ အထွတ်အထိပ်တို့သည်။ ဝါ၊ အလွန်
မြင့်မြတ်သူတို့သည်။ ဘဝိဿန္တိ။

(ဇ) ရှေးနိဿယ။ ။ရှေးနိဿယ၌ “အတိ ဝိယ အဂ္ဂေ ဥတ္တမဘာဝေ”ဟု
သော အဋ္ဌကထာကို ထောက်၍ “တမ တဂ္ဂေ”ကို သတ္တဝီဝိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်ဟု
ယူဆကာ “တမ တဂ္ဂေ၊ အလွန်မြတ်သည်၏ အဖြစ်၌”ဟု အနက်ပေးထား၏။ ထို
အတိုင်းလည်း တနည်းပေးလိုက်ပါသည်။

နိမိတ္တောဘာသကထာ

၁၆၆။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဥက္ကာစေလ-မြို့မှ ထွက်တော်မူ၍ ဝေသာလီ မြို့ဝယ် ရောက်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ။ ပုဗ္ဗဏှသမယံ၊ နံနက် အခါ၌။ [“နေ၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော အခါ၌” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ပေးပါ။] နိဝါ သေတွာ၊ သင်းပိုင်ကိုပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍။ ပတ္တ-စိဝရံ၊ သပိတ် သင်္ကန်းကို၊ အာဒါယ၊ ယူ၍။ [သင်္ကန်းကိုရုံပြီး သပိတ်ကို လက်ဖြင့်ပေး တော်မူ၍။] ဝေသာလီ၊ ဝေသာလီမြို့သို့။ ပိဏ္ဏာယ၊ ဆွမ်းအလို့ငှာ။ (ဆွမ်း ရရှိရာ-ဆွမ်းခံ။) ပါဝိသိ၊ ဝင်တော်မူပြီ။

ဝေသာလီယံ၊ ဌ။ ပိဏ္ဏာယ၊ ငှာ။ စရိတွာ၊ လှည့်လည်တော်မူပြီး၍။ ပစ္စာ ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းစားရာကာလ၏နောက်အဖို့၌။ [ဘတ္တ-ဖြင့် ဘတ္တံ၊ ဘုရား-တိုင်အောင် ငှာနုပစာရ-အားဖြင့် ယူပါ။] ပိဏ္ဏပါတ ပဋိက္ကန္တော၊ ဆွမ်းစားရာ အရပ်မှ ဖဲခဲ့သည်။ [တချို့ နေရာ၌ “ဆွမ်းခံရုံမှ ဖဲခဲ့သည်” ဟု ပေးပါ။] (ဟုတွာ။) အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ၊ ကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။

၁။ ဘုရားရှင်၏ ခရီးစဉ်။ ။ပါဝိတော် ပုဒ်စဉ် ၁၆၃-၌ ပါသည့်အတိုင်း ဘုရား ရှင်သည် ဝေသာလီ-မြို့ အနီး “ဝေဠုဝ” ရွာဝယ်၌ ဝါကပ်တော်မူပြီးနောက် ဝါကျွတ် သောအခါ ထိုရွာမှ ထွက်တော်မူ၍ သာဝတ္ထိမြို့ ဖောတန်ကျောင်းတိုက်သို့ကြွတော် မူသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမြို့၌ နေတော်မူစဉ် တရားစစ်သူကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိ ပုတ္တရာသည် မဂဓတိုင်း “နာဠက” ရွာဝယ် မိမိဖွားမြင်ခဲ့ရာတိုက်ခန်း၌ တန်ဆောင် မုန်းလပြည့်နေ့မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသောအခါ သာဝတ္ထိမှ ရာဇဂြိုဟ် သို့ ရောက်တော်မူ၏။ ထိုမြို့၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည် “ကာဠသိလာ” မည် သော အရပ်ဝယ် (အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံရာရက်မှ တဆယ် ငါးရက် လွန် ၍) တန်ဆောင်မုန်းလကွယ်နေ့မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြန်သည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အဂ္ဂသာဝက-နှစ်ပါးတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးနောက် ရာဇဂြိုဟ် မှ ထွက်၍ ချားစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ဒေသစာရီ လှည့်လည်သောအခါ “ဥက္ကာစေလ” မြို့သို့ ရောက်လျှင် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းဝယ် ငွေပြားအဆင်းနှင့်တူသော သဲ သောင်ပြင်၌ သီတင်းသုံးလျက် အဂ္ဂသာဝက-နှစ်ပါးတို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းနှင့် စပ်သော ဂုဏ်ကို မိန့်တော်မူသည်။ [ထိုသုတ်သည် သံ-၃၊ ၁၄၁-၌ ပါ၏။]

ထို “ဥက္ကာစေလ” မြို့မှထွက်၍ ဝေသာလီမြို့သို့ ကြွတော်မူသည်။ ထိုမြို့ ရောက်ပြီး နောက် နံနက်အခါဝယ် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူသည်။

နိသိဒ္ဓနံ၊ နိသိဒ္ဓိင်္ဂကို။ (သားရေပိုင်း၊ သားရေနှယ်ကို။) ဂဏှာဟိ၊ ယုဒ္ဓံ
 လောဘ။ [နိသိဒ္ဓနန္တိ ဧတ္ထ စမ္မခဏှံ အဓိပေတံ။-အဋ္ဌကထာ။ ရှေးက
 စမ္မခဏှ-ကို ကြည့်၍ “စမ္မခဏှ” ဟု ခေါ်ကြသည်။] ယေန၊ ဌ။ စာပါလံ၊
 စာပါလ-မည်သော။ စေတိယံ၊ စေတိသည်။ (နတ်ကွန်းသည်။) (အတ္ထိ။)
 တေန၊ စာပါလ စေတိ-ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဒီဝါ ဝိဟာရာယ၊ နေအခါ၌
 နေခြင်းငှာ။ ဥပသကံမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။
 [ဧဝံ ဘန္တေတိ-စသော ဝါကျတို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။]

၁၆၇။ ကေမန္တံ၊ ဌ။ နိသိန္ဒံ၊ ထိုင်နေပြီးသော။ အာယသ္မန္တံ အာနန္တံ၊
 ကိ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။
 (ကိ။) အာနန္တံ။ ဝေသင်္ဂလိ၊ ဝေသာလိမြို့ကို။ ရမဏိယာ၊ မွေ့လျော်
 ထိုက်၏။ [ဤသို့ ကံ-ဟော ဝါကျ ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာစကားချော
 အောင် အနက်ပေးပါမည်။] ဥဒေနံ၊ ဥဒေန-မည်သော။ စေတိယံ၊ စေတိ
 သည်။ ဝါ၊ ဥဒေန-နတ်ကွန်းသည်။ ဝါ၊ ဥဒေန-နတ်ကွန်း၌ ဆောက်
 အပ်သော ကျောင်းသည်။ ရမဏိယံ၊ မွေ့လျော်ထိုက်၏။ ဝါ၊ ပျော်စရာ
 ကောင်း၏။ [နောက်နောက်ပုဒ်တို့၌ ဤနည်းမို့၍ ပေးပါ။]။ပ။ ရမဏိယံ
 စာပါလံ စေတိယံ။

အာနန္တံ။ ယဿ ကဿစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော
 ပုဂ္ဂိုလ်အား။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်တို့ကို။
 (တန်ခိုး၏ အခြေခံ တရားတို့ကို။) ဘာဝိတာ၊ မိမိသန္တာန်၌ တိုးပွားစေအပ်ကုန်
 ပြီ။ ဗဟုလိကတာ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ယာနိကတာ၊

၁။ ဥဒေနံ စေတိယံ။ ။ “ဥဒေန” ဟူသည် ယက္ခ-အနွယ်ဝင် နတ်ဘီလူး၏
 နာမည်တည်း။ ထို ဥဒေန-နတ်၏ အတွက် အုတ်စသည်ဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ် စီအပ်
 သော နတ်ကွန်း နတ်နန်းသည် လူတို့က အရိုအသေ ပြုအပ်သောကြောင့် “ဥဒေန
 စေတိယံ” မည်၏။

ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာသော အခါ၌ကား လူတို့နှင့် ကင်းရှင်း၍ တိတ်ဆိတ်
 ငြိမ်သက်သော ထိုနေရာဝယ် ဘုရားရှင်အံတွက် ကျောင်းဆောက်ကြ၏။ ထို ကျောင်း
 လည်း ရှေးနာမည်ရင်းအတိုင်းပင် (ဥဒေန စေတိယံ) ဟု ထင်ရှားနေသည်။ [ဂေါ
 တမကံ စေတိယံ-စသည်တို့လည်း နည်းတူပင်။]

၂။ ယာနိကတာ။ ။ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။-အဋ္ဌကထာ။ အာဇာနည်မြင်းနှင့်
 ကပ်ယှဉ်အပ်သော ရထားသည် ကျွမ်းကျင်လိမ်မာသော ရထားထိန်းက အုပ်ချုပ်မောင်း
 နှင်အပ်လျှင် အလိုရှိတိုင်းဖြစ်နိုင် (သွားလိုရာအရပ်သို့ လွယ်လွယ်ကူကူ သွားရောက်နိုင်)၊
 သကဲ့သို့၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါးတို့လည်း ထိုဣဒ္ဓိပါဒ်ရှင်ကို အလိုရှိရာ ဖြစ်စေနိုင်သည်။

ကပ်ယဉ်အပ်သော ယဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ ဝတ္ထုကတာ၊ တည်ရာမြေ
 ကဲ့သို့ ပြုအပ်ကုန်ပြီ။ အနုဋ္ဌိတာ၊ ထိုထိုအကျိုးတို့၏တည်ခြင်းငှာ လျှောက်
 ပတ်အောင် တားအပ်ကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ဆောက်တည်အပ်ကုန်ပြီ။ ပရိစိတာ၊
 ထက်ဝန်းကျင် ဆည်းပူးအပ်ကုန်ပြီ။ သုသမာရဒ္ဓါ၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်
 ကုန်ပြီ။ သော၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အာကခံမာနော၊ အလိုရှိလတ်သော်။ (မသေပဲ
 နေလိုလတ်သော်။) ကပ္ပံ ဝါ၊ အာယုကပ်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း။
 ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ၊ အာယုကပ်ထက် ပိုလွန်ကြွင်းကျန်သော ကာလပတ်လုံး
 သော်လည်းကောင်း။ တိဋ္ဌေယျ၊ မသေပဲ တည်နိုင်ရာ၏။ အာနန္ဒ၊ တထာ
 ဂတယ၊ သည်။ ပ။ သုသမာရဒ္ဓါ။ အာနန္ဒ။ အာကခံမာနော၊ လတ်သော်။
 တထာဂတော၊ သည်။ [ဤ၌ “သော” ပါသည်မှာပို၏။] ပ။ တိဋ္ဌေယျ။
 ဣတိ၊ ပြီ။

အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ဧပံပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာ
 ဘုရားက။ သြဋ္ဌာရိကော၊ ထင်ရှားသော။ နိမိတ္တော၊ အရိပ်နိမိတ်ကို။ ကယိရ
 မာနေ၊ ပြုအပ်သော်။ သြဋ္ဌာရိကော၊ သော။ သြဘာသေ၊ အရိပ်အရောင်
 ကို။ ကယိရမာနေ၊ ပြုအပ်သော်။ ပဋိဝိဇ္ဇိတံ၊ ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ။
 (အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ခြင်းငှာ။) နာသက္ခိ၊ မစွမ်းနိုင်။ [နိမိတ္တ-နှင့် သြဘာသ-
 အထူးကို ခြိကော၌ကြည့်ပါ။]

ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ န ယာစိ၊ မတောင်းပန်နိုင်။ (ကို၊ အဘယ်သို့မတောင်းပန်
 နိုင်သနည်း။) ဘန္တေ၊ ရား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ များ
 စွာသော လူအပေါင်း၏ စီးပွားအလို့ငှာ။ ဗဟုဇနသုခါယ၊ များစွာသော
 လူအပေါင်း၏ ချမ်းသာအလို့ငှာ။ (ချမ်းသာဖို့ရာ။) လောကာနံကမ္မာယ၊ သတ္တ

၁။ ဝတ္ထုကတာ။ ။ [ဝတ္ထု၊ တည်ရာ။] အားလုံးကုန်အောင် စိတ်၏ညစ်နွမ်း
 ကြောင်း (ဥပက္ကိလေသ) တို့ကို သုတ်သင်ခြင်းအားဖြင့် တန်ခိုးဖြစ်ခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်
 အောင် ပြုအပ်ကုန်ပြီ။

၂။ အနုဋ္ဌိတာ။ ။ ထိုထိုအကျိုးတို့၏တည်ခြင်းအား သင့်လျော်အောင် တားအပ်
 ကုန်၏။ [‘အကမ္မက’ ဖြစ်သော ဋ္ဌာ-ဓာတ်သည် အနု-ရှေးရှိသောကြောင့် ‘သကမ္မက’
 ဖြစ်သည်။ (တ)ပစ္စည်း ‘ကံ’ အနက်ဟော။]

၃။ ကပ္ပံ ဝါ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ။ ။ “ကပ္ပ” ဟူသည် ထိုထိုကာလ၌ဖြစ်သော လူတို့
 ၏အသက်တမ်းတည်း။ “အာယုကပ်” ဟု ခေါ်လိုသည်။ “ကပ္ပါဝသေသံ=အာယုကပ်၏
 အကြွင်းအကျန်” ဟူသည် အသက်တမ်းထက် အပိုအလွန်ဖြစ်သော ကာလတည်း။
 [အဋ္ဌကထာ၌ မဟာသီဝ-ထေရ်၏ ဝါဒကိုလည်း ပြသေး၏။]

လောက-ကို သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊
နတ်လူတို့၏။ အတ္တယ၊ အကျိုးငှာ။ ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊
ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ကပ္ပံ၊ အာယုကပ်ပတ်လုံး။ တိဋ္ဌတု၊ တည်တော်မူပါ။
သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား
သည်။ ကပ္ပံ၊ လုံး။ တိဋ္ဌတု၊ ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မတောင်းပန်နိုင်။

မာရေန၊ မာရ်နတ်သည်။ ပရိယုဋ္ဌိတ စိတ္တော၊ ထက်ဝန်းကျင် လူယူ
အပ်သော စိတ်ရှိသူသည်။ ဝါ၊ လွှမ်းမိုးအပ်သော စိတ်ရှိသူသည်။ ပဋိဝိဇ္ဈိတံ၊
ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ၊ (န သက္ကုဏေယျ) ယထာ၊ မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့။
(တထာ၊ တူ။) ပဋိဝိဇ္ဈိတံ၊ ငှာ။ နာသက္ခိ၊ နိုင်။ [ယထာ တံ-၌ “တံ”
သည် အနက်မရှိ။]

အမှာ။ ။မာရ်နတ် အနှောင့်အယှက် ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း
သည် အကြောင်းအရာတခု၏ အကျိုးရှိမရှိကို နားမလည်နိုင် သကဲ့သို့
အရှင်အာနန္ဒာ၏ စိတ်ကိုလည်း မာရ်နတ်က နှောင့်ယှက်ထားသော
ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူအပ်သော (အာယုကပ် ပတ်လုံး
နေနိုင်၏ဟူသော) စကားကို နားမလည်၍ မြတ်စွာဘုရားကို အာ
ယုကပ်ပတ်လုံး တည်နေတော်မူပါ-ဟု မတောင်းပန်နိုင်။

☸ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ။ပ။တတိယမ္ပိ ခေါ။ပ။ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော။ [ရှေးအတိုင်း
ပေးပါ။] အထ ခေါ။ ဋ္ဌ။ (သုံးကြိမ်မြောက် မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ
။။)။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။ တံ၊။]သည်။ ဂစ္ဆ၊ သွားတော့။
ဒါနိ၊ ဋ္ဌ။ ယထာ၊ အကြင် သွားခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညသိ၊
သိ၏။ (တံ၊ ထိုသွားချိန်ကို။) (ကရောဟိ၊ ပြုလော့။) ဣတိ၊ ပြီ။ပ။
အဝိဒ္ဓုရော၊ အနိုးဖြစ်သော။ အညတရသ္မိံ၊ အမှတ်မရှိ တပင်သော။ ရုက္ခ
မူလော၊ သစ်ပင်၏ အနိုးအောက်၌။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။

၁။ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော။ ။ယထာ (အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် လွှမ်းမိုး အပ်
သော) ကိစ္စိ အတ္ထာနတ္ထံ (တစုံတခုသော အကျိုးရှိသည် မရှိသည်ကို။) သလ္လက္ခေတံ
န သက္ကုဏေယျ၊ ဧဝံ အဘိဘူတစိတ္တော။ (ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့် လွှမ်းမိုးအပ်သော စိတ်
ရှိသူသည်။) [နာသက္ခိ-၌ စစ်။]-နိကာ။

မာရယာစနကထာ

၁၆၈။ အထ ခေါ်၊ ဌ။ (အရှင်အာနန္ဒာ ထ-သွားရာ ထိုအခါ၌။) ပါပိမာ၊ မကောင်းမှုရှိသော။ (မကောင်းမှု အကုသိုလ် တရားရှိသော။) မာရော၊ မာရ်နတ်သည်။ [ဥပသင်္ကမိ-စသည်၌ စပ်။] အာယသ္မန္တေအာနန္ဒေ၊ အရှင်အာနန္ဒာသည်။ အစိရပက္ကန္တေ၊ ဖဲသွားပြီးသော အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကြာသောကာလ မရှိသေးမီ။ ဝါ၊ ဖဲသွားပြီး၍ မကြာသေးမီ။ ပ။ ဥပသင်္ကမိ၊ သွားပြီ။ ပ။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ပြီ။ ဧကမန္တံ၊ ဌ။ ဌိတော၊ တည်ပြီးသော။ ပါပိမာ၊ သော။ မာရော၊ သည်။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိ။) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဒါနိ၊ ဌ။ ပရိနိဗ္ဗာတု၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပါ။ သုဂတော၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာတု၊ ပါ။ ဘန္တေ။ ဒါနိ၊ ဌ။ ဘဂဝတော၊ ဧ။ ပရိနိဗ္ဗာန ကာလော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ အခါပါတည်း။

ဘန္တေ။ ဘဂဝတော၊ သည်။ သော ဝါစာ၊ ဤ စကားကို။ ဘာသိတာ ခေါ်၊ မိန့်တော်မူအပ်သည်သာ။ [မိန့်တော်မူဖူးသည်သာ။] (ကိ။ အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူအပ်ဖူး သနည်း။) ယာဝ၊ အကြင် မျှလောက်။ မေ၊ ဧ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သာဝကာ၊ စကားကို နားထောင် ကုန်သည်။

၁။ ပါပိမာ။ ။ပါပိ+ယဿ+အတ္ထိတိ ပါပိမာ၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ် တရားရှိသော မာရ်နတ်၊ [ပါပပုဂ်+ဣမန္တ-ဝစည်း။]

၂။ မာရော။ ။မာရေတိတိ မာရော၊ (မရ+ကာရိတ်ကျေ+ဏ ပစည်း။) သတ္တဝါတို့ကို စီးပွားမဲ့၌ တိုက်တွန်းလျက် ကောင်းသော ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း အားဖြင့် သတ်ဖြတ်တတ်သောကြောင့် “မာရ်” မည်၏။-အဋ္ဌကထာ။

တနည်း။ ။ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့် “ဇာတိ” ဟူသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် ထိုထို ဘဝ၌ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော သတ္တဝါတို့ကို သတ်တတ်သောကြောင့် “မာရ်” မည်၏။-ဋီကာ။

၃။ ဘာသိတာခေါ် ပနေသာ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ မကြာမီ ရှစ်သတ္တံဟ-မြောက် အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်ဝယ် သီတင်းသုံးတော် မူစဉ် ကလည်း ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ရန် မာရ်နတ်လာ၍ တောင်းပန်ခဲ့ဖူး သေး၏။ ထိုစဉ် “န တာဝါဟံ ပါပိမ” စသည်ဖြင့် အကြောင်းပြ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ပယ်ခဲ့ဘူး၏။ မာရ်နတ်သည် ထိုအချက်ကိုပြ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ရန် လျှောက်လေသည်။ [အကျယ်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

၄။ န သာဝကာ။ ။ဘိက္ခု၊ န သာဝကာ-ဟု န-သဒ္ဓါ၏နောက်၌ ရှိသော ကြောင့် သာဝကာ-ကို ဝိကတိ-ကတ္တား (သို့မဟုတ်) ဝိသေသ-ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် “မေ၊ ဧ။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ သာဝကာ၊ စကားကိုနားထောင်ကုန်သည်။” ဟု ပေး

ဝိယတ္တာ၊ မဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ထက်မြက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ သစ္စာ-ကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ပညာဖြင့် ထက်မြက်ကုန်သည်။

ဝိနိတာ၊ မဂ်၏အစွမ်းအားဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဝါ၊ ကိလေသာ တို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သည်။ ဝိသာရဒါ၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်းသဖြင့် ရဲဝံ့ကုန်သည်။

ဗဟုဿုတာ - များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရား စကားတော်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရားစကားတော်ကို များစွာကြားနာပြီးကုန်သည်။ ဓမ္မဓရာ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော တရားတော်ကို ဆောင်နိုင်ကုန်သည်။

လိုက်ပါသည်။ ဘိက္ခု-၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် “မေ၊ ဇာ၊ သာဝကာ၊ သာဝက ဖြစ်ကုန်သော။ (တပည့်ဖြစ်ကုန်သော။) ဘိက္ခု၊ ဝိသေသန။” ဤသို့လည်း ရှေးနိဿယ အတိုင်း ပေးနိုင်ပါသည်။

၁။ ဝိယတ္တာ။ ။မဂ္ဂဝသေန ဝိယတ္တာ-အဋ္ဌကထာ။ သစ္စသမ္ပုဋ္ဌိပေဓ ဝေယျတ္တိ ယေန။ (သစ္စာကိုကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော ထက်မြက်သူ၏ အဖြစ်ဖြင့်။) ဗဟုတ္တာ။-ဋီကာ။

အမှတ်။ ။ဝိယတ္တာ-နှင့် ဗဟုတ္တာ-သည် အနက်တူ၏။ ဝိ+အဋ္ဌ-ဓာတ် (ထင်စွာပြုခြင်း အနက်ဟော) +တ ပစ္စည်းဖြင့် ဝိ+အတ္တာ-ဟု ဖြစ်၏။ (ယံ) လာလျှင် “ဝိယတ္တာ”၊ (ယံ) မလာဘဲ ဝိ-၌ ဣ-ကို ယ၊ ဝ-ကို ဗ-ပြုလျှင် “ဗဟုတ္တာ”ဟု ဖြစ်သည်။

၂။ ဝိနိတာ။ ။တထေဝ (ထို မဂ်၏အစွမ်းဖြင့်ပင်။) ဝိနိတာ။-အဋ္ဌကထာ။ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒဝိနယနေန၊ (ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ သက်ဖြတ်ခြင်း ဟူသော ဆုံးမခြင်းအားဖြင့်။) ဝိနိတာ။-ဋီကာ။

၃။ ဝိသာရဒါ။ ။တထာ (ထို မဂ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်) ဝိသာရဒါ။-အဋ္ဌကထာ။ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမေနေဝ (အရိယာမဂ်ကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကြောင့်ပင်။) သတ္တုသာသနေ ဝေသာရဇ္ဇပတ္တိယာ (ရဲဝံ့သူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့်။) ဝိသာရဒါ။ သာရဇ္ဇ တရာနံ (ကြောက်ရွံ့ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော။) ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဒိပါပဓမ္မာနံ (တို့၏) ဝိဂမေန (ကင်းခြင်းကြောင့်) ဝိသာရဒဘာဝံ ပတ္တာတိ အတ္ထော။-ဋီကာ။

၄။ ဗဟုဿုတာ။ ။အကြင်ကြားနာအပ်သော ဘုရားစကားတော်၏ အစွမ်းဖြင့် ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်မြောက်နိုင်၏။ ထို ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရားစကားတော်ကို ဤနေရာ၌ “သုတ”ဟု ယူပါ။ သောတဗ္ဗန္တိ သုတံ၊ ကြားနာထိုက်သော ပိဋကတ်သုံးပုံ ဟူ သော ဘုရားစကားတော်။ [ဧတပိဋကံ သောတဗ္ဗဘာဝေန သုတန္တိ ဝုတ္တံ။-ဋီကာ။]

ဆက်ဦးအံ့-သုတ-အရ ကြားနာအပ်သော အညံ့၊ အလတ်၊ အမြတ်ဖြစ်သော စကားအားလုံး (တရားအားလုံး) နှင့် ဆိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ ဝဋ်ဒုက္ခမှ ထွက်

ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော ဝိပဿနာ-တရားကို ကျင့်ပြီးကုန်သည်။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နာ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျောက်ပတ်သော ဝိပဿနာတရားကို ကျင့်ပြီးကုန်သည်။

အနုဓမ္မစာရိနော၊ ဝိပဿနာ-အကျင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိအကျင့် အားလျော်သော အပိစ္ဆတာ-စသောတရားကို ကျင့်လေ့ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ လျော်သော မဂ် ဖိုလ်တရားရှိသော ဝုဠာနဂါမိနိ ဝိပဿနာကိုကျင့်လေ့ရှိကုန်သည်။ န တဝိဿန္တိ၊ မဖြစ်ကြကုန်သေး။

မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဘုရားစကားတော်ကိုသာ ဥက္ကဋ္ဌနိဗ္ဗေသ (အမြတ်ဆုံးကိုညွှန် ပြကြောင်း) နည်းဖြင့် “သုတ” တု ဆိုအပ်သည်။

၁။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ။ ။ [ဓမ္မ+အနုဓမ္မ+ပဋိပန္န။] ဓမ္မ-အရမဂ်ဖိုလ်တရားရှစ်ပါး (တနည်း) နိဗ္ဗာန်နှင့်တကွ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကိုယူပါ။ အနုဓမ္မပေါ+ဓမ္မော အနုဓမ္မော။ ဓမ္မဿ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား+အနုဓမ္မော၊ လျော်စွာ ဖြစ်သော ဝိပဿနာ-တရားတည်း။ ဓမ္မာနုဓမ္မော၊ တရား။ “လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါး အားလျော်” ဟူသည် ထိုတရားတို့ကို ရရှိရာ လျော်သောအကြောင်း ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ပဋိပဋ္ဌိံ သူတိ ပဋိပန္နာ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မံ+ပဋိပန္နာ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နာ။

၂။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နာ။ ။ သာမိစိ - သဒ္ဓါသည် အနုစ္ဆရိက-နှင့် အနက်တူ၏။ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော အကျင့်ဟူသည် ဝိပဿနာတရား။ (တနည်း။) သီလဝိသုဒ္ဓိ-စသော ဝိသုဒ္ဓိ-ခြောက်ပါးတည်း။ [ဝိသုဒ္ဓိ-ခြောက်ပါးအကုယ် သည် အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂဟ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း၌ ပါ၏။]

သာမိစိပ္ပဋိပန္နာတိ အနုစ္ဆရိကပဋိပဗ္ဗံ ပဋိပန္နာ။ အဋ္ဌကထာ။ အနုစ္ဆရိကပဋိပဗ္ဗန္တိ စ တမေဝ ဝိပဿနာဓမ္မ မာဟ၊ ဆဗ္ဗိဓာ ဝိသုဒ္ဓိယော ဝါ။-ဋီကာ။] ဝိသုဒ္ဓိ-ခုနစ်ပါးရှိရာ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ-မှတစ်ပါး ရှေ့ခြောက်ပါးတည်း။ သာမိစိ-ပုဒ်ပြီးပုံကို ကစည်း တဒ္ဓိတ်တာသာဋီကာ (၂) တွဲ၊ နှာ ၁၅၂-၌ ပြထားပြီ။

၃။ အနုဓမ္မစာရိနော။ ။ အနုဓမ္မစရဏသီလော။ -အဋ္ဌကထာ။ အနုဓမ္မန္တိ တဿာယထာဝုတ္တပဋိပဒါယ (အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိပဿနာ-အကျင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ အကျင့်အား။) အနုဓမ္မံ အဘိသလ္လေခိတံ (ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာခြစ်ပစ်တတ်သော။ အလွန်ခေါင်းပါးသော အကျင့်ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော။ အပိစ္ဆတာဒိဓမ္မံ။-ဋီကာ။ ဤ အလို “အနုဓမ္မပေါ၊ ဝိပဿနာ-အကျင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ-အကျင့်အားလျော်သော+ဓမ္မော၊ အပိစ္ဆတာ-အစရှိသောတရားတည်း။ အနုဓမ္မော၊ ရား။ ဤသို့ပြပါ။

၄။ တနည်း။ ။ အနု+မဂ္ဂဖလဓမ္မော ဧတိဿာတိ ဝါ အနုဓမ္မော။ ဤသို့ ဋီကာ၌ တနည်းဖြင့် ဝုဠာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ကို အရကောက်၏။ စရန္တိ သီလေနာတိ စာရိနော၊ အနုဓမ္မံ+စာရိနော အနုဓမ္မစာရိနော။

သင်္ကံ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ အာစရိယကံ၊ ဆရာ၏ဥစ္စာဖြစ်သောဝါဒ-
 ကို။ (ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒ-ဖြစ်သော သစ္စာ-လေးပါး
 တရားကို။) ဥဂ္ဂဟေတု၊ သင်ယူ၍။ န အာစိက္ခိယန္တိ၊ အစမှ စ၍မပြော
 ပြနိုင်ကုန်သေး။ (မိမိသင်ယူအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သူတပါးတို့ကို မသင်
 ယူစေနိုင်ကြကုန်သေး။) န ဒေသေယန္တိ၊ မဟောနိုင်ကြကုန်သေး။ (ပါဠိ
 တော်ကို ကောင်းစွာ မပို့ချနိုင်ကြသေး။) န ပညာပေယန္တိ၊ အပြားအား
 ဖြင့် မသိစေနိုင်ကြကုန်သေး။ (အကျဉ်းမပြနိုင်ကြကုန်သေး။) န ပဌပေ
 ယန္တိ၊ အမျိုးမျိုး အစားစား အပြားတို့ဖြင့် မတည်စေနိုင်ကြကုန်သေး။
 (ထင်ရှားအောင် အကျယ်မပြနိုင်ကုန်သေး။) န ဝိဝရိယန္တိ၊ မဖွင့်ပြနိုင်ကုန်
 သေး။ န ဝိဘဇိယန္တိ၊ မဝေဖန်နိုင်ကုန်သေး။ ဥတ္တာနိ၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှား
 အောင်။ န ကရိယန္တိ၊ မပြုနိုင်ကုန်သေး။

ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်ပေါ်လာသော။ ပရပ္ပဝါဒံ၊ သူတပါးတို့၏ ဝါဒ-ကို။ (သူ
 တပါးတို့၏ အယူကို။) သဟဓမ္မေန၊ အကြောင်းနှင့်တကွဖြစ်သော စကား
 ဖြင့်။ သုနိဂ္ဂဟိတံ၊ ကောင်းစွာနှိပ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။ (ကောင်း
 စွာနှိမ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။) နိဂ္ဂဟေတု၊ နှိပ်၍။ (နှိမ်၍။)
 သပ္ပာဋိဟာရိယံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပယ်ရှားတတ်သောအဖြေနှင့် တကွဖြစ်
 သော။ (အကြောင်းဥဒါဟရုဏ်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော။) ဓမ္မံ၊ ကို။ န ဒေ
 သေယန္တိ၊ မဟောနိုင်ကုန်သေး။

ပါပိမ၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ရှိသော မာရ်နတ်။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက်
 ကာလပတ်လုံး။ (ရဟန်းတို့၏ ဝိယတ္တ-စသည် မဖြစ်သေးသမျှ၊ ဆရာ၏

၁။ အာစရိယကံ။ ။အာစာရံ+သိက္ခာပေဘိတိ အာစရိယော။ [အာစာရ-ပုဒ်
 နောင်+သိက္ခာပေတိ-အနက်၌ ဣယ-ပစ္စည်းသက်ထားသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်ဟု ကြံပါ။]
 နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော တလောကလုံးအား ကောင်းသော (သီလ သမာဓိ ပညာ)
 အကျင့်ကို သင်ပေးတော်မူတတ်သောကြောင့် ဘုရားရှင်သည် “အာစရိယ” မည်
 တော်မူ၏။ ထိုဘုရားရှင်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဝါဒဟူသည် သစ္စာလေးပါးတရားတည်း။
 [ဝိဂ္ဂဟ-ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂။ အမှာ။ ။အာစိက္ခိယန္တိ-စသောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဋီကာကြည့်၍ ပေး
 ထားပါသည်။ ဤ ပါဠိတော်၌ အာစိက္ခိယန္တိ-မှ စ၍ သပ္ပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မဒေသေ
 သန္တိ-တိုင်အောင် ကြိယာရှစ်ပုဒ်ရှိရာတွင် အာစိက္ခိယန္တိ ဒေသေယန္တိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်
 ဗျဉ္ဇနပဒ-ခြောက်မျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပညာပေယန္တိ-စသော ခြောက်ပုဒ်တို့ဖြင့် အတ္ထ
 ပဒ-ခြောက်မျိုးကိုလည်းကောင်း ပြသည်ဟု ဋီကာမိန့်၏။ ဗျဉ္ဇနပဒ၊ အတ္ထပဒတို့၏
 အကျယ်ကို သဒ္ဒနိတိ သုတ္တုဇာလာ၊ ပါဠိနယာဒိသင်္ဂဟ-၌ ကြည့်ပါ။

ဝါဒ-ဖြစ်သော သစ္စာလေးပါးကို မဟောပြုနိုင်သေးသမျှ၊ သူတပါးတို့၏ အယူဝါဒကို မနှိမ်နင်းနိုင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။) အဟံသည်။ န ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလိမ့်ဦးမည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤစကားကို။ ဘာသိတာ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပါပြီ။

ဘန္တေ၊ ရာဇ။ ဧတရဟိ၊ ဦး။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုသည်။ သာဝကာ၊ စကားကို နားထောင်ပါကုန်ပြီ။ ဝိယတ္တာ၊ ပါကုန်ပြီ။ (တနည်း) ဘဂဝတော၊ ၏။ သာဝကာ၊ သာဝက ဖြစ်ကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုသည်။ ဝိယတ္တာ၊ ထက်မြက်ပါကုန်ပြီ။ ပ။ အနုဓမ္မစာရိနော၊ ပါကုန်ပြီ။ သကံ၊ သော။ ပ။ အာစိက္ခန္တိ၊ အစမှ စ၍ ပြောပြနိုင်ပါကုန်၏။ ပ။ ဓမ္မံ၊ ဒေသေန္တိ၊ ပါကုန်၏။ [အထက်ကအတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။]။ ပ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလော၊ ပါတည်း။

အမှာ။ ။ ဘိက္ခုနီဝါရာ ဥပါသကဝါရာ ဥပါသိကာဝါရာ-တို့၌ ဤနည်းအတိုင်းပေးပါ။ လွယ်ပြီ။

ဘန္တေ။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ သော-ဝါစာ၊ ကို။ ဘာသိတာ ခေါ်၊ အပ်သည်သာ။ (ကိ။) ယာဝ၊ လောက်။ မေ၊ ၏။ ဣဒံ၊ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ဤသိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သောအကျင့်ဟူသော သာသနာတော်သည်။ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ၊ (ဈာန်ချမ်းသာအားဖြင့်) ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း။ ဖိတဉ္စ၊ အဘိညာဉ်အားဖြင့် စည်ပင်သည်လည်းကောင်း။ ဝိတ္ထာရိကံ၊ ထိုထို အရပ်၌ ဖြန့်အပ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကျယ်ပြန့်သည်လည်းကောင်း။ ဗာဟုဇညံ၊ များစွာသော လူအပေါင်း၏ အစီးအပွားသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ များစွာသော လူအပေါင်းသည် သိအပ်သည်လည်းကောင်း။ ပုထုဘူတံ၊ ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ များသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ (တနည်း) ပုထုဘူတံ၊ ကျယ်ပြန့်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ များသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သည်လည်းကောင်း။

၁။ ဗာဟုဇညံ။ ဗဟုဇနေဟိ ဉ္စတံ ပဋိဝိဒ္ဓံ မဟာဇနာ ဘိသမယ ဝသေန။-အဋ္ဌကထာ။ ပဋိဝေဓဝသေန ဗဟုနော ဇနဿ ဟိတန္တိ ဗာဟုဇညံ၊ တေနာဟ ဗဟုဇနာဘိသမယ ဝသေနာတိ။-ဋီကာ။ [အဋ္ဌကထာ၌ “မဟာဇန” ဟု ရှိ၍ ဋီကာ၌ “ဗဟုဇန” ဟု ရှိ၏။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အတူတူပင်။]

၂။ ပုထုဘူတံ။ ။ ပုထု ပုထုလံ ဘူတံ ဇာတံ၊ ပုထု ဝါ ပုထုတ္တံ ဘူတံ ပတ္တန္တိ ပုထုဘူတံ။-ဋီကာ။

ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ၊ နတ်လူတို့တိုင်အောင်။ သုပ္ပကာသိတံ၊ ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြအပ်သည်လည်းကောင်း။ န ဘဝိဿတိ၊ မဖြစ်သေး။ ပါပိမ၊ မာရ်နတ်။ တာဝ၊ ဗြဟ္မစရိယ-၏ ဣဒ္ဓ-စသည် မဖြစ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး။ အဟံ၊ သည်။ န ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ၊ မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤစကားကို။ (ဘာသိတာ ခေါ်။)

ဘန္တေ။ တေရဟိ၊ ဤ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သည်။ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ၊ ပြည့်လည်းပြည့်စုံပါပြီ။ ဇိတံ စ၊ စည်ပင်လည်း စည်ပင်ပါပြီ။ ဝိတ္တာရိတံ၊ ထိုထိုအရပ်၌ ဖြန့်အပ်ပါပြီ။ ပ။ သုပ္ပကာသိတံ၊ ပါပြီ။ ပ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလော၊ ပါတည်း။ ဣတိ၊ သို့။ (အဝေါစ။)

ဝေါ သို့။ ဝုတ္တေ၊ လျှောက်အပ်သော်။ ဘဂဝါ၊ ပါပိမန္တံ၊ မကောင်းမှုရှိသော။ မာရံ၊ ကို။ တေ၊ ကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) ပါပိမ၊ မာရ်နတ်။ တံ၊ သည်။ အပ္ပေဿက္ခော၊ အားထုတ်ခြင်း မရှိသည်။ (ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ကိစ္စ-၌ ကြောင့်ကြ မစိုက်သည်။) ဟောဟိ၊ ဖြစ်လော့။ န စိရံ၊ မကြာမီ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဣတော၊ ဤနေ့မှ။ တိဏ္ဏံ၊ မာသာနံ၊ သုံးလှတို့၏။ အစ္စယေန၊ လွန်ရာအခါ၌။ တထာဂတော၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အာယုသင်္ခါရ ဩဿဇ္ဇန

၁၆၉။ အထ ခေါ၊ ဤ။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ။ စာပါလေ၊ စာပါလ-မည်သော။ စေတိယေ၊ စေတီ၌။ ဝါ၊ လူတို့အမှတ် သစ်ပင်မြတ်ဟု ဆည်းကပ်မြတ်နိုး ကိုးကွယ်အပ်သော နတ်ရဲ့သစ်ပင်၌။ (နတ်ရှိသော သစ်ပင်၌။) [ထို အရပ်၌ ဆောက်လုပ် အပ်သော ကျောင်းလည်း “စာပါလ စေတီယ” မည်သည်ပင်။] သတော၊ မပြတ်မလတ် အမှတ်ရတော်မူသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိထော်မူသည်။ (ဟုတော။) အာယုသင်္ခါရံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ-ကို ပြုစီမံတတ်သော ဖလသမာပတ်ကို။ ဩဿဇ္ဇိ၊ စွန့်လွှတ်တော်မူပြီ။

၁။ အာယုသင်္ခါရံ။ ။ “အာယု” ဟူသည် မြန်မာတို့က “အသက်” ဟူ၍ ခေါ်အပ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ-တည်း။ ထို ဇီဝိတိန္ဒြေ-ကို အဆက်ပြတ် မသွားအောင် ပြုစီမံနိုင်သော ဖလသမာပတ် (အရဟတ္တဖိုလ်တရား) ကို “အာယု သင်္ခါရ” ဟု ခေါ်၏။ [သင်္ခါရောတိတိ သင်္ခါရော၊ အာယု+သင်္ခါရော အာယုသင်္ခါရော။]

ဘဂဝတာ၊ သည်။ အာယုသင်္ခါရေ၊ ကိ။ သြဿဇ္ဇေ၊ စွန့်လွှတ်အပ်
 သော်။ ဘိသနကော၊ ရာဂ-မကင်းသေးသူတို့ကို ကြောက်စေတတ်သော။
 [အဝီတရာဂေ ဘိသေတိတိ ဘိသနော၊ သောယေဝ ဘိသနကော။
 -ဋီကာ။] ဝါ၊ ကြောက်စရာကောင်းသော။ သလောမဟံသော၊ မွေးညင်း
 တို့၏ ရှင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ကြက်သီးမွေးညင်း ထလောက်သော။
 မဟာဘူမိစာလော၊ စ။ ကြီးစွာသော မြေလှုပ်ခြင်းသည်လည်း။ အဟောသိ၊
 ဖြစ်ပြီ။ ဒေဝဒုန္နုဘိယော၊ စ၊ မိုးစည်တို့သည်လည်း။ (နတ်စည်တို့ သည်
 လည်း။) ဖလိသု၊ မြည်ကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ထစ်ချုန်းကုန်ပြီ။ [ဒေဝဒုန္နုဘိ-၏
 အဓိပ္ပာယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

အထ ခေါ၊ ဌ။ (အာယုသင်္ခါရ-ကို လွှတ်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။)
 ဘဂဝါ၊ သည်။ တေမတ္ထံ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ ဝိဒိတော၊ သိတော်

စွန့်လွှတ်တော်မူပုံ။ ။သြဿဇ္ဇိ-အရ “စွန့်”ဟူရာ၌ လက်ဖြင့် ခွဲကို လွှင့်ပစ်လိုက်
 သလို စွန့်ပစ်သည်မဟုတ်။ အာယုသင်္ခါရ-မည်သော ဖလသမာပတ်ကို “သုံးလမျှ
 လောက်သာ ဝင်စားတော်မူမည်။ သုံးလမှနောက်၌ ဖလသမာပတ်ကို မဝင်စား
 တော့အံ့”ဟု စိတ်ကို ဆုံးဖြတ်၍ စွန့်လွှတ်တော်မူခြင်းကို “အာယုသင်္ခါရ လွှတ်ခြင်း”ဟု
 ခေါ်၏။

ထို သမာပတ်ကို စွန့်လွှတ်လိုက်သဖြင့်ပင် ဇီဝိတိန္ဒြေ-ဟူသော အသက်ကိုလည်း
 “သုံးလမှ နောက်၌ ဆက်၍မဖြစ်စေတော့အံ့”ဟု စွန့်လွှတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်။ [သတိ
 သမ္ပဇေ-ဖြစ်ပုံကို ဋီကာ၌-ကြည့်ပါ။]

၁။ မဟာဘူမိစာလော။ ။လှုပ်ရာအရပ်၏ ကျယ်ဝန်းခြင်း၊ လှုပ်ပုံ အခြင်းအရာ၏
 ကြီးကျယ်ခြင်းကြောင့် “မဟာဘူမိစာလ-အကြီးအကျယ် မြေလှုပ်ခြင်း”ဖြစ်၏။ မှန်၏-
 ထိုအခါ တသောင်းသော လောကဓာတ်သည် ခြောက်မျိုးသော အခြင်းအရာအား
 ဖြင့် အကြီးအကျယ် လှုပ်လေသည်။

ခြောက်မျိုး။ ။ခြောက်မျိုး ဟူသည် (၁) အထက်အထက်သို့ တက်၍ တတ်၍
 လှုပ်ခြင်း၊ (၂) အထက်အောက် နိမ့်တုံမြင့်တုံလှုပ်ခြင်း၊ (၃) အရှေ့မှ အနောက်
 သို့၊ (၄) အနောက်မှ အရှေ့သို့၊ (၅) တောင်မှ မြောက်သို့၊ (၆) မြောက်မှ
 တောင်သို့ - လှုပ်ခြင်းတည်း။ [သီလက္ခန္ဓ ဋီကာသစ်၊ ပထမ မဟာသံဂီတိကယာ
 ဝဏ္ဏနာ-အဆုံးနား၌ တနည်းဖွင့်ထားသေး၏။]

၂။ တေမတ္ထံ ဝိဒိတော။ ။ခန္ဓာငါးပါး သင်္ခါရ-တရားနှင့် နိဗ္ဗာန်တည်း ဟူသော
 သင်္ခါရ-မရှိရာ ဝိသင်္ခါရ-တရားတို့၏ ထူးခြားပုံအကြောင်းအရာကို သိတော်မူ၍။

မု၍။ တာယံ ဝေလာယံ၊ ထို အချိန်၌။ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ ၁။
(ကံ။) “တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ။ပ။ အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝ” န္တိ။ ဟူ၍။
(ဥဒါနေသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။မုနိ၊ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သော လောကကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သမ္ဘဝံ၊ အကျိုးတရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ခဲ့ရာလည်း ဖြစ်ထသော။ ဘဝသင်္ခါရံ၊ အသစ်တဖန် ဘဝကို စီမံတတ်သည်လည်း ဖြစ်ထသော။ တုလံ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာ ချိန်အပ် ပိုင်းဖြတ် အပ်သော ကာမာဝစရ ‘ကံ’ ကို လည်းကောင်း။ အတုလံ စ၊ ချိန်ခွင်ပမာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ကောင်းစွာပိုင်ပိုင် မချိန်အပ် မချိန်နိုင်သော မဟဂ္ဂုတ် ‘ကံ’ ကိုလည်းကောင်း။ အဝဿဇိ၊ မဂ်အရဟတ္တ ရတုန်းကပင် လုံးဝမင့် စွန့်လွှတ်တော်မူခဲ့လေပြီ။

(မဟာယောဓော၊ သူရဲကောင်းကြီးသည်။) ကဝစံ၊ စစ်ဝတ်တန်ဆာကို။ (ဘိန္ဒုတိ) ဣဝ၊ ဆုတ်ဖျက်သကဲ့သို့။ (တထာ၊ ထို့ အတူ။) အဇ္ဈတ္တရတော၊ မိမိသန္တာန်၌ ဂေါစရသေဝန-ဖြင့် မွေ့လျော်တော်မူသည်။ သမာဟိတော၊ ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ-ရှိတော်မူသည်။ (ဟုတွာ။) အတ္တသမ္ဘဝံ၊ မိမိသန္တာန် အဖန်ဖန်ဖြင့် မှန်မှန်ဖြစ်ပွား ကိလေသာတရားကို။ ‘အဘိန္ဒိ၊ အရဟတ္တ မဂ်ဖြင့် ဖျက်ဆီးတော်မူပြီ။

တနည်း။ ။မုနိ၊ သည်။ အတုလံ စ၊ အတုမရှိသော နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း။ သမ္ဘဝံ၊ အလုံးစုံသောဘဝ- ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အလုံးစုံသောဘဝ- ၌ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း။ တုလံ (တုလေန္တော)၊ နှိုင်းချိန်သည့်အသွင် ကောင်းစွာမြင်တော်မူလျက်။ ဘဝသင်္ခါရံ၊ အသစ်တဖန် ဘဝ-ကို စီမံတတ်သော ‘ကံ’ ကို။ (ကမ္မက္ခယကရေန၊ ‘ကံ’ ၏ကုန်ခြင်းကိုပြုတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်။) အဝဿဇိ၊ ပြီ။

၁။ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ ။ “ငါသည် ဤသို့ ရှည်ကြာသော ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာကိုယ်-ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ဒုက္ခတည်းဟူသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးကို ဆောင်ထားအပ်ပြီ။ ယခုအခါ မကြာမီပင် ဤဒုက္ခတုံးကြီးကို ပစ်ချရတော့မည်” ဟု ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူဖို့ရန် နီးလာသည့် အရေးကို တွေး၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော ပီတိ-အဟုန်ကြောင့် ဥဒါနံ-ကျူးတော်မူသည်။

(မဟာယောစော၊ သည်။) ကဝစံ၊ ကို။ ဘိန္ဒုတိ ဣဝ၊ ကဲ့သို့။
 (တထာ၊ တူ။) မုနိ၊ သည်။ အဇ္ဈတ္တရတော၊ ပိပဿနာ-အားဖြင့်
 မိမိသန္တာန်၌ မွေ့လျော်တော်မူသည်။ သမာဟိတော၊ သမထ-အား
 ဖြင့် ကောင်းစွာ အာရုံ၌ထားအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်။ (ဟုတော။)
 အတ္တသမ္ဘဝံ၊ မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကိလေသာတည်းဟူသော ပိုက်
 ကန်ကို။ အတိန္ဒ၊ ပြီ။

မဟာဘူမိစာလဟေတု

၁၇၀။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (အကြီးအကျယ် မြေလှုပ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)
 အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ၊ ဇာ။ တေ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိ။)
 အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချိုးလောက်ပါပေစွ...ဪ။
 (အံ့ဩစရာကောင်းလိုက်တာနော်။) အဗ္ဗုတံ ဝတ ဘော၊ မဖြစ်စဖူး ထူး
 ဆန်းပါပေစွ...ဪ။ (ထူးဆန်းလိုက်တာနော်။) အယံ ဘူမိစာလော၊ ဤ
 မြေလှုပ်ခြင်းသည်။ မဟာ ဝတ၊ ကြီးကျယ်ပေစွတကား။ ဘိသနကော၊
 သော။ သ လောမဟံသော၊ သော။ အယံ ဘူမိစာလော၊ သည်။ သု မဟာ
 ဝတ၊ အလွန်ကြီးကျယ်ပေစွတကား ။ပ။ ဖလံ သု။ မဟတော၊ သော။
 ဘူမိစာလဿ၊ ဇာ။ ပါတုဘာဝါယံ၊ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဟေတု၊ အကြောင်း
 သည်။ ကော နု ခေါ၊ အဘယ်နည်း။ ပစ္စယော၊ အထောက်အပံ့သည်။
 ကော နု ခေါ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ ပ။ ပါတုဘာဝါယာတိ။
 [လွယ်ပြီ။]

၁၇၁။ အာနန္ဒ။ မဟတော။ ပ။ ပါတုဘာဝါယ၊ ငှာ။ ဟေတု၊ တို့သည်။
 ဣမေ အဋ္ဌ၊ ဤရှစ်ပါးတို့တည်း။ ပစ္စယာ၊ ဣမေအဋ္ဌ၊ တို့တည်း။ ကတမေ
 အဋ္ဌ၊ အဘယ်ရှစ်ပါးတို့နည်း။

အာနန္ဒ။ အယံ မဟာပထဝီ၊ (ယူဇနာ နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထူရှိ
 သော) ဤမြေကြီးသည်။ ဥဒကေ၊ (ယူဇနာ လေးသိန်းရှစ်သောင်း အထူ
 ရှိသော) ရေ၌။ ပတိဋ္ဌိတ၊ တည်၏။ ဥဒကံ၊ သည်။ ဝါတေ၊ (ယူဇနာ ကိုး

၁။ ပါတုဘာဝါယံ။ *တဒတ္ထ-သမ္ဘဝါနအဖြစ်ဖြင့် ပေးလိုက်ပါသည်။ သဒ္ဓနီတိ သုတ္တ
 မာလာ၊ ကာရကကပ္ပ စာမျက်နှာ ၁၇၅-၌ကား “ကော နု ခေါ တန္တေ ဟေတု
 ကော ပစ္စယော၊ တဂဝတော သိတဿ ပါတုကမ္မာယ-ဝါကျဝယ် ပါတုကမ္မာယ-ဇာ
 အနက်ကို တမျိုးဖွင့်ထားပါသည်။

သိန်းခြောက်သောင်း အထူရှိသော)လေ၌။ ပထဝီတံ၊ ၏။ ဝါတော၊ သည်။ အာကာသဋ္ဌော၊ ဟင်းလင်းအပြင် အောက်ကောင်းကင်၌တည်၏။

ယံ၊ အကြင်အခါ၌။ [ယသ္မိံ - သမယေ - ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်၏။ ကရိုဏ်းအနက်လည်း တနည်း ဖွင့်သေး၏။] မဟာဝါတာ၊ ကြီးစွာသော လေတို့သည်။ ဝါယန္တိ၊ လာကုန်၏။ (တိုက်ခတ်ကုန်၏။) မဟာဝါတာ၊ တို့သည်။ ဝါယန္တာ၊ ကုန်လတ်သော်။ ဥဒကံ၊ ကို။ ကမ္ပေန္တိ၊ လှုပ်စေကုန်၏။ ကမ္ပိတံ၊ လေသည် လှုပ်အပ်သော။ ဥဒကံ၊ သည်။ ပထဝီ၊ ကို။ ကမ္ပေတိ၊ ၏။ အာနန္ဒ၊ သော သမယော၊ ထိုအခါသည်။ ဟောတိ၊ ခေါ်။ ရှိနိုင်သည်သာ။ အယံ၊ ဤအကြောင်းသည်။ (မြေကိုခံသော ရေ၏ အောက်၌ရှိသော လေထု၏ ပြင်းစွာတိုက်ခတ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) မဟတော၊ ပ။ ပါတုဘာဝါယ၊ ဌာ။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ ဟေတု၊ တည်း။ ပဌမော၊ သော။ ပစ္စယော၊ တည်း။

အာနန္ဒ၊ ပုန စ၊ တဖန်လည် ။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ (တမျိုးသောမြေလှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းကား။) (တနည်း) ပုန စ၊ အပရံ၊ နောက်တမျိုးကား။ ဣဒ္ဓိမာ၊ တန်ခိုးရှိသော။ (တန်ခိုးကြီးသော။) စေတောဝသိပ္ပတ္တော၊ စိတ်၏ စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည့် အဖြစ်သို့ရောက်သော။ ယော သမဏော ဝါ၊ အကြင် သမဏ-အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယော) ဗြာဟ္မဏော ဝါ၊ အကြင် ဗြာဟ္မဏ-အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း။ မဟိဒ္ဓိကော၊ ကြီးသော တန်ခိုးရှိသော။ မဟာနုဘာဝေါ၊ ကြီးသော အာနုဘောရှိသော။ (ယော) ဒေဝေါ ဝါ၊ အကြင်နတ်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ရှိ၏။

တဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ပရိတ္တာ၊ နည်းသော။ (အားမရှိသော။) ပထဝီသညာ၊ ပထဝီကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော သညာသည်။ ဝါ၊ ကို။ ဘာဝိတာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သည်။ ဝါ၊ ပွားစေအပ်သည်။ ဟောတိ။ အပ္ပမာဏာ၊ အတိုင်းအရှည်မရှိသော။ ဝါ၊ အားရှိသော။ အာပေါသညာ၊ အာပေါ-ကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော သညာသည်။ ဝါ၊ ကို။ (ဘာဝိတာ ဟောတိ။)

သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ထို တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ ဒေဝ-တယောက်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) ဣမံ ပထဝီ၊ ဤမြေကို။ ကမ္ပေတိ၊ လှုပ်စေ၏။ သက်မ္ပေတိ၊ အထက်အထက်သို့တက်ကာ ပြင်းစွာ

လှုပ်စေ၏။ သမ္ပကမ္ပေတိ၊ အထက်အောက် နိမ့်တုံ မြင့်တုံ အပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်စေ၏။ သမ္ပဝေဓေတိ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ ယိမ်းထိုးလျက် အမျိုးမျိုးအပြားအားဖြင့် ပြင်းစွာလှုပ်စေ၏။ အယံ၊ သည်။ (တန်ခိုးရှင် များက လှုပ်စေခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော ပစ္စယော။ [နောက်နောက် ဝါကျများ၌ ထူးရာကိုသာ အနက်ပေးပါမည်။] ။ ပုန ၈။ပ။ပဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ဗောဓိသတ္တော၊ အရဟတ္တ-မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်၌ ငြိမ်သော သတ္တဝါ အထူးသည်။ ဝါ၊ ဘုံရားအလောင်း သည်။ တုသိတကာယာ၊ တုသိတာ-နတ်အပေါင်းမှ။ (တုသိတာ နတ်ပြည် မှ။) စဝိတွာ၊ စုတေ၍။ သတော၊ သတိမပြတ် အမှတ်ရသည်။ သမ္ပဇော နော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ (ဟုတွာ။) မာတုကုဋ္ဌိသ္မိံ၊ မယ်တော်၏ ဝမ်းသို့။ ဩက္ကမတိ၊ သက်ရောက်၏။ တဒါ၊ ၌။ (ဘုရား လောင်း၏ မယ်တော် ဝမ်းသို့ သက်ရောက်ရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ ဘုရား လောင်း၏ ပဋိသန္ဓေနေရာ ထိုအခါ၌။) အယံ ပထဝီ၊ သည်။ ကမ္ပတိ၊ လှုပ်၏။ပ။ အယံ၊ သည်။ (ဘုရားလောင်း၏ ပဋိသန္ဓေ-နေခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော။

ပုန ၈။ပ။ မာတု ကုဋ္ဌိသ္မိံ၊ မှ။ နိက္ခမတိ၊ ထွက်လာ၏။ တဒါ၊ ၌။ (ဘုရားလောင်း၏ မယ်တော် ဝမ်းမှ ထွက်လာရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ ဘုရား လောင်း၏ ဖွားမြင်ရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ သမ္ပဝေဓေတိ။ အယံ၊ သည်။ (ဘုရား လောင်း ဖွားမြင်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော။

ပုန ၈။ပ။ တထာဂတော၊ သည်။ အနုတ္တရံ၊ အတူမရှိမြတ်သော။ သမ္မာ သမ္မောဓိံ၊ အရဟတ္တ-မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို။ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ တဒါ၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အရဟတ္တ-မဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ထိုးထွင်း၍ သိရာ ထိုအခါ၌။ ဝါ၊ ဘုရားဖြစ်ရာ ထို အခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ ဘုရားဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။ ။ပ။ ပစ္စယော။

၈။ပ။ ဓမ္မစက္ကံ၊ ဓမ္မစက်ကို။ (ဓမ္မစက္ကာတရားကို။) ပဝတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေတော်မူ၏။ (ဟောတော်မူ၏။) တဒါ၊ ၌။ (ဓမ္မစက္ကာကို ဟော တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ (ဓမ္မစက္ကာကို ဟောတော်မူ ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်။) ။ပ။ပစ္စယော။

ပုန ၈။ပ။ အာယုသင်္ခါရံ၊ ဩဿဇ္ဇတိ။ တဒါ၊ ၌။ (အာယုသင်္ခါရ- ကို လွှတ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အယံ၊ သည်။ (အာယုသင်္ခါရ-ကို လွှတ်တော်မူခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) ။ပ။ ပစ္စယော။

ပုန စ။ပ။ အနုပါဒိသေသာယ၊ ဝိပါကိနာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်-ဟူသော အကြောင်းအကျန် မရှိသော (ဝိပါကိနာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်မကျန်တော့သော။) နိဗ္ဗာန ဓာတုယာ၊ နိဗ္ဗာန-ဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာယတံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။ တဏှိ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အနုပါဒိသေသ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အယံ သည်။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အနုပါဒိသေသ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်း ဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) ။ပ။ ဣမေ ခေါ် ။ပ။ ပါတု ဘာဝါယံ ။

အဋ္ဌပရိသာ

၁၇၂။ အာနန္ဒ။ ပရိသာ။ ပရိသတ်တို့သည်။ ဣမာ အဋ္ဌ၊ ဤရှစ်မျိုး တို့တည်း။ ကတမာ အဋ္ဌ၊ အဘယ်ရှစ်မျိုးတို့နည်း။ ခတ္ထိယပရိသာ၊ မင်း ပရိသတ်လည်းကောင်း။ (မင်းမျိုးမင်းနွယ် ပရိသတ်လည်းကောင်း။) ပြာဟ္မဏ ပရိသာ၊ ပြာဟ္မဏ-ပရိသတ်လည်းကောင်း။ [ဂဟပတိ၊ အိမ်ရှင်သူကြွယ်။ သမဏ၊ ရဟန်း။ စတုမဟာရာဇိကာ၊ စတုမဟာရာဇ်နတ်။ပ။] ပြဟ္မပရိသာ၊ ပြဟ္မပရိသတ်လည်းကောင်းတည်း။

၁။ အာနန္ဒ။ အဟံ၊ ငါသည်။ အနေကသတံ၊ တရာမက များသော။ (ရာပေါင်းများစွာသော။) ခတ္ထိယပရိသာ၊ သို့။ ဥပသင်္ကမိတာ၊ ချဉ်းကပ်

၁။ မှတ်ချက်။ ။ဣမေ ခေါ် အာနန္ဒ အဋ္ဌ ဟေတု။ပ။ မဟာတော ဘူမိ စာလ သာ ပါတုဘာဝါယ-အာနန္ဒာ...ကြီးစွာ မြေလှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့သည် ဤရှစ် ပါးတို့တည်း။ ဤသို့ ဟောတော်မူသောကြောင့် အကြီးမြေလှုပ်ခြင်းသည်ဤအကြောင်း ရှစ်ပါးတွင် တပါးပါးကြောင့်ဖြစ်၏။ သာမန် အနည်းငယ် မြေလှုပ်ခြင်းတို့ကား ဤ အကြောင်း ရှစ်ပါးတို့၌ မပါဝ်- အခြားအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကြသည်ဟု မှတ်ပါ။

၂။ ဥပသင်္ကမိတာ။ ဤပုဒ်သည် “အဟံ” ဟူသော ကတ္တားနှင့် အရတူ၏။ အဘိ ဇာနာမိ-၏ ပဓာန-ကတ္တားသည် အဟံ-တည်း။ အပဓာန-ကား ဥပသင်္ကမိတာ- တည်း။ အဘိဇာနာမိ-၌ အဟံ-ဟူသော ကတ္တားအပြင် ဥပသင်္ကမိတာ-ဟူကတ္တား တပုဒ် အပိုပါနေ၊ ပိုလွန်နေ၏။ ထို ပိုလွန်နေသော ကတ္တား၏ စပ်ရာပုဒ် မပါသော ကြောင့် “ဥပသင်္ကမိတာ၊ သည်။ ဟုတွာ၊ ရှိ။” ဟု “ဟုတွာ” ထည့်ရသည်။ [ကတ္တား လွန်သို့၊ စပ်စေရုံရာ၊ ပုဒ်ပေါ်၊ ဟုတွာ-ထည့်မြဲတည်း။] မြန်မာလို “အဘိဇာနာမိ ဥပသင်္ကမိတာ၊ ချဉ်းကပ်ဖူးသည်ကို အမှတ်ရတော်မူ၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း သဒ္ဒါနည်းအားဖြင့်မူ ဥပသင်္ကမိတာ-သည် “ကံ” ပုဒ် မဟုတ်ပါ။ [ဤ စာသွားမျိုး ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ-တို့၌ တွေ့ရတတ်၏။ သတိပြုပါ။]

ဖူးသည်။ (ဟုတော့။) အဘိဇာနာမိ၊ သိတော်မူ၏။ (အမှတ်ရတော်မူ၏။) တကြ ပိ၊ ထို မင်းပရိသတ်၌လည်း။ မယာ၊ ငါသည်။ သန္နိသိန္နပုဗ္ဗဇ္ဇေ၊ ကောင်းစွာလည်း နေထိုင်ဖူးပြီ။ သလ္လပိတပုဗ္ဗဇ္ဇ၊ အတူလည်း စကားပြော အပ်ဖူးပြီ။ သာကတ္တာ စ၊ အဟူပြောဆိုခြင်းသို့လည်း။ (ဆွေးနွေးခြင်းသို့ လည်း။) သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗပုဗ္ဗ၊ ကောင်းစွာရောက်အပ်ဖူးပြီ။

တတ္ထ၊ ထို မင်းပရိသတ်၌။ တေသံ၊ ထိုမင်းတို့၏။ ဝဏ္ဏော၊ ပုံသဏ္ဌာန် သည်။ ယာဒိသကော၊ အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ (အကြင်သို့ သဘော ရှိသည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ မယံ၊ ၏။ ဝဏ္ဏော၊ သည်။ တာဒိသကော၊ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။ (ထိုသို့ သဘောရှိသည်။) ဟောတိ။ [ဝဏ္ဏ-သဒ္ဓါသည် သဏ္ဌာန်-၏ ပရိယာယ်တည်း။] တေသံ၊ တို့၏။ ယာဒိသကော၊ သော။ သရော၊ အသံသည်။ ဟောတိ။ မယံ၊ ၏။ တာဒိသကော သရော ဟောတိ။

ဓမ္မိယာ ကထာယ။ပ။ သမ္ပဟံသေမိ။ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင် လန်းစေတော်မူ၏။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘာသမာနံ စ၊ ဟောပြောတော်မူနေစဉ်လည်း။ ဝါ၊ ဟောပြောတော်မူနေသည်လည်း ဖြစ် သော။ မံ၊ ကို။ န ဇာနန္တိ၊ မသိကြကုန်။ (ကိ။) အယံ၊ ဤသူသည်။

၁။ ယာဒိသကော တေသံ ဝဏ္ဏော။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မင်းပရိသတ်၌ တရား ဟောတော်မူလျှင် ပတ္တမြားနားတောင်းစသော တန်ဆာဝတ်ဆင်၍ ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါ။ တရားရှင်၏ အသွင်သဏ္ဌာန်ဖြင့်သာ ထိုင်၍ဟောတော်မူပါသည်။ သို့ရာ တွင် တရားနာသော ပရိသတ်က မိမိတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်အတိုင်းပင် ဖူးမြင်ရ၍ မိမိတို့၏ စကားဖြင့်ပင် နာကြားရပေသည်။

ဗုတ်ချက်။ ။ ဤစကားကိုထောက်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မြန်မာလူမျိုးတို့အား တရား ဟောတော်မူလျှင်လည်း တရားနာပရိသတ်က အလွန်တင့်တယ်သောမြန်မာ့ပုံသဏ္ဌာန်၊ အလွန်သဒယာသော မြန်မာ့စကားသံဖြင့် ဟောတော်မူနေ၏ဟု ထင်ကြရပေလိမ့် ညော်။

၂။ မသိသော်လည်းတရားဟော။ ။ ကိုယ်တော်မြတ်ကို ကွဲကွဲပြားပြား မသိသူတို့ အား နောင်အခါ၌ အထုံဝါသနာပါခြင်းအကျိုးငှာ တရားဟောတော်မူ၏။ ကိုယ် တော်မြတ်ကို သိအောင်ပြုလျက် တရားဟောတော်မူလျှင် ထိုသူတို့မှာ သာ၍ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါ-မဖြစ်ပေဘူးလားဟု မေးစရာရှိ၏။ ကိုယ်တော်ကိုသိအောင်မပြုပဲ တရားဟောမှ ပို၍ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါ-ဖြစ်မည်သူတို့အား (သိစေလျက် တရားဟောလျှင် သဒ္ဓါ-မဖြစ်မည် သူတို့အား) ထိုသို့ မသိစေပဲ တရားဟောတော်မူရသည် ဟု မှတ်ပါ။

ဘာသတိ၊ ပြောဟောနေ၏။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်သူနည်း။ ဒေဝေါ ဝါ၊ နတ်လေလော။ မနုဿော ဝါ၊ လူလေလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မသိကြကုန်။ [လူလား၊ နတ်လားဟု စဉ်းစားသော်လည်း မသိကြ-ဟူလို။]

ဓမ္မိယာ။ပ။ သမ္ပဟံသေတွာ၊ ရှိ။ အန္တရဗောဿာမိ၊ ကွယ်ပျောက်တော်မူ၏။ [ပုန်စဉ် ၁၅၁-အတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။] အန္တရဟိတံ စ၊ ကွယ်ပျောက်သွားသည်လည်း ဖြစ်သော။ မံ၊ န ဇေနန္တိ။ပ။ မနုဿော ဝါ'တိ။ [ဗြဟ္မဏပရိသံ-စသော နောက်နောက်ဝါရ-တို့၌ ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ။] အာနန္ဒ။ ပရိယာ၊ တို့သည်။ ဣမာအဋ္ဌ၊ တို့တည်း။

အန္တရဘိဘာယတန

၁၇၃။ အာနန္ဒ။ အဘိဘာယတနာနိ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း လွှမ်းမိုးနိုင်သော ပရိကံ ဉာဏ်-ဟူသော တည်ရာအကြောင်းရှိသော ဈာန်တို့သည်။ (တနည်း) အဘိဘာယတနာနိ၊ လွှမ်းမိုးထိုက်သော အာရုံဟူသော တည်ရာအကြောင်းရှိသော ဈာန်တို့သည်။ (တနည်း) အဘိဘာယတနာနိ၊ အာရုံကိုလည်းလွှမ်းမိုးတတ်၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သုခဝိသေသ-တို့၏ တည်ရာအကြောင်းလည်း ဖြစ်သောဈာန်တို့သည်။ ဝါ၊ အာရုံကိုလည်းလွှမ်းမိုးတတ်၊ မနာယတန ဓမ္မာယတန-လည်း ဖြစ်သော သသမ္ပယုတ္တ-ဈာန်တို့သည်။ ဣမာနိ အဋ္ဌ။ပ။ [အဘိဘာယတန-၏ ဝစနတ္တ-ကို ဋီကာ၌ဖွင့်ထားပြီ။]

အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိသန္တာန်၌။ (မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ရှိသော ဆံပင် စသောရုပ်၌။) ရူပသည်၊ ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော ပရိကံ သညာ-ရှိသည်။ (ဟုတွာ။) ဧကော၊ အချို့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပ သန္တာန်၌။ ပရိတ္တာနိ၊ ကျဉ်းငယ်ကုန်သော။ သုဝဏ္ဏဗုဗ္ဗဏာနိ၊ ကောင်းသောအဆင်းရှိကုန်၊ မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ရူပါနိ၊ ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို။ ပဿတိ၊ ရှု၏။ [အပ္ပနာ-တည်းဟူသော ဈာန်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၏။]

တာနိ၊ ထို ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို။ အဘိဘုယု၊ လွှမ်းမိုး၍။ (သမာပဇ္ဇတိ၊ ဝင်စား၏။) ဇာနာမိ၊ ငါသိနိုင်၏။ ပဿာမိ၊ ငါမြင်နိုင်၏။ ဣတိ ဝေ-

၁။ ကော န ခေါ အယံ ဘာသတိ။ "ကော ဧမ ဝန္တတိ ဝါဒါနိ"၌ ဝန္တတိ-ကို နာမ်ပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးသကဲ့သို့၊ ဤ၌လည်း "ဘာသတိ၊ ပြောဟောနေသော။ အယံ ဤသုကား။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်သူပါနည်း။" ဤသို့-တနည်းပေးနိုင်ပါသည်။

သည်။ ဤသို့သော သညာရှိသည်။ ဤသို့သော အာဘောဂသညာ စူးစူး
 သညာ-ရှိသည်။) ဟောတိ။ [“အဘိဘုယျ၊ ရှိ။ သမာပဇ္ဇတိ၊ ဧ။” ဟု
 အဋ္ဌကထာ၌ ပါဠိသေသ-ထည့်၍ဖွင့်၏။ ထိုအတိုင်းပေးပါသည်။ (တနည်း)
 “အဘိဘုယျ၊ လွမ်းမိုးကာ ဝင်စားပြီး၍။” ဤသို့သော်လည်း ပေးပါ။]
 ဣဒံ၊ ဤသည်ကား။ ပဌမံ၊ သော။ အဘိဘာယတနံ၊ အဘိဘာယတန-
 တည်း။ [နောက်နောက်ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာ
 ဌ်သာ ရေးပါမည်။]

အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ အပ္ပမာဏာနိ၊ တိုးပွားစေအပ်သော ပမာဏ-ရှိကုန်သော။
 သုဝဏ္ဏဒဗ္ဗဏ္ဍာနိ၊ ကုန်သော။ ရူပါနိ ပဿတိ။ပ။

၉။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ဌ။ အရူပသည်၊ ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော - ပရိကံသညာ-ရှိသူ
 မဟုတ်သည်။ (ဟုတွာ) ။ပ။ ပဿတိ။ပ။ စတုတ္ထံ အဘိဘာယတနံ။

အဇ္ဈတ္တံ၊ အရူပသည် (ဟုတွာ) ဧကော။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ ဌ။ နီလာနိ၊ အလုံးစုံ
 ညိုကုန်သော။ [အဆင်းအားဖြင့်လည်းညို၊ အမြင်အားဖြင့်လည်းညို၊ အရောင်
 အားဖြင့်လည်း ညိုသောအားဖြင့်၊ အလုံးစုံညိုကုန်သော။] နီလဝဏ္ဏာနိ၊ ညို
 သော အဆင်းရှိကုန်သော။ နီလနိဒဿနာနိ၊ တခဲနက်ညိုသည်ဖြစ်၍ မြင်အပ်
 ကုန်သော။ [တပါးသော အဆင်းတို့နှင့် မရောနှောပဲ အညိုသက်သက်
 ဖြစ်ကုန်သော။] နီလနိဘုဒ္ဓာသနိ၊ ညိုသောအရောင် ရှိကုန်သော။ ရူပါနိ
 ပဿတိ။

သေယျထာပိ နာမ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဥမာပုပ္ဖံ၊ နှမ်းကြပ်ပွင့်
 သည်။ နီလံ၊ ညိုသည်။ နီလဝဏ္ဏံ၊ ညိုသောအဆင်းရှိသည်။ နီလနိဒဿနံ၊
 ညိုသည်ဖြစ်၍ မြင်အပ်သည်။ နီလနိဘာသံ၊ ညိုသောအရောင်ရှိသည်။ ဟော
 တိ သေယျထာပိ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝါ ပန၊ ဥပမာ-တနည်း
 ကား။ ဗာရာဏသေယျကံ၊ ဗာရာဏသီမြို့၌ ဖြစ်သော။ ဥဘတောဘာဂ
 ဝိမဋ္ဌံ၊ အတွင်းအပ နှစ်ဖွဲ့အားဖြင့် ပြေပြစ်သော။ တံ ဝတ္ထံ၊ ထိုအဝတ်
 သည်။ နီလံ၊ သည်။ပ။ ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဧဝ
 မေဝ၊ ဤအတူပင်။ အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ ပဌမံ အဘိဘာယတနံ။ [နောက်ဝါကျ
 များ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။]

အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ ဝိတံ၊ နီ၊ အလုံးစုံရေကုန်သော။ပ။ ကဏိကာရပုပ္ဖံ၊ မဟာ
 လောကားပန်းသည်။ပ။ ဆဋ္ဌံ အဘိဘာယတနံ။ အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ လောဟိတကာနိ၊
 နီကုန်သော။ပ။ ဗန္ဓုဇီဝကံပုပ္ဖံ၊ မိုးစေ့ပန်းသည်။ပ။ သတ္တမံ အဘိဘာယတနံ။

အဇ္ဈတ္တံ။ပ။ ဩဒါတာနိ၊ ပြုကုန်သော။ ဩသမိတာရကာ၊ သောက်ရှူးကြယ်သည်။ (သောကြာကြယ်သည်။) ။ပ။ အဋ္ဌမံ အဘိဘာယတနံ။ပ။

အမှာ။ ။အဘိဘာယတန - ရှစ်ပါးသည် အဘိဓမ္မ ဓမ္မသင်္ဂဟီ-ပါဠိတော်၌ တမျိုးဟောတော်မူ၏။ သရုပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဖွင့်အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း မတူပုံကို ဇီကာ၌လည်း ပြထား၏။ ထို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာနှင့် ဤ သုတ္တန်ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဇီကာတို့ကို တိုက်ဆိုင်၍ လေ့လာကြပါကုန်။

အဋ္ဌဝိမောက္ခ

၁၇၄။ မဟာနိဒါနသုတ် အဆုံး ပုဒ်စဉ် နံပါတ် ၁၂၉-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။

၁၇၅။ အာနန္ဒ။ ကောံ၊ သော။ သမယံ၊ ၌။ အဟံ၊ သည်။ ဥရုဝေလယံ၊ ဥရုဝေလ-တော၌။ ဝါ၊ အနီးဖြစ်သော။ နေရုဉ္ဇရာယ၊ နေရုဉ္ဇရာ-မည်သော။ နုဇ္ဇာ၊ မြစ်၏။ တီရော၊ ကမ်း၌။ အဇပါလနိဂြောဓေ၊ အဇပါလ-ညောင်ပင်၌။ အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေးပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီးသည်။ ဝါ၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးသည်။ (ဟုတွာ။) ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ (နောက်နောက် နေခြင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ။) ဝိဟရာမိ၊ နေတော်မူ၏။ [အဋ္ဌမသတ္တာဟ-၌ နေတော်မူသည်။]

အာနန္ဒ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဥရုဝေလ-တော နေရုဉ္ဇရာ- မြစ်ကမ်း အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်ဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ သုပ္ပကာ သိတံ'န္တိ။ [အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်၌ မာရ်နတ်လာ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဖို့ ရန် လျှောက်ပုံ၊ ကိုယ်တော်မြတ်က ပယ်တော်မူခဲ့ပုံကိုမိန့်သည်။]

၁၇၆။ အာနန္ဒ။ အဇ္ဇ၊ ယနေ။ ဣဒါနေဝ၊ ယခုအခါ၌ပင်။ စာပါလေ။ စေတိယော၊ ၌။ပ။ ဘဂဝတောတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၁၇၇။ ဝေံ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ လျှောက်အပ်သော်။ပ။ အဝေါစံ၊ မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ။ (မိန့်တော်မူလိုက်ပြီ။) ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိတိ။ပ။ တထာဂတေန၊ သည်။ သတေန၊ သတိမပြုတ် အမှတ်ရတော်မူသည်။ သမ္ပဇာနေန၊ သည်။ (ဟုတွာ။) အာယုသင်္ခါရော၊ ကို။ ဩဿဇ္ဈော၊ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ။ ဣတံ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အာနန္ဒယာစနကထာ

၁၇၀။ ဧဝံ သိ။ ဝုတ္ထေ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ပ။ ဒေဝမနုဿာနန္တိ။
[ပုဂံစဉ်နံပါတ် ၁၆၇-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ။ အလံ၊ မသင်္ခ။ ဒါနိ၊
ယခအခါ၌။ တထာဂတံ၊ ငါဘုရားကို။ မာယာစိ၊ မတောင်းပန်နှင့်တော့။
[ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးပဲ အာယုကပ်ပတ်လုံး တည်နေနိုင်သို့ရန် မတောင်းပန်နှင့်
တော့။] အာနန္ဒ။ ဒါနိ၊ ခွံ။ တထာဂတံ၊ ကို။ ယာစနာယ၊ တောင်းပန်
ခြင်းငှာ။ အကာလော၊ အခါမဟုတ်တော့။ ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။ပ။

အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ တထာဂတဿ၊ ငါဘုရား၏။ ဇောဓိ၊ လေးပါး
သော မဂ်ဉာဏ်အရင်းခံလျက် ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို။
သဒ္ဓဟယိ၊ ယုံကြည်၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့မေးတော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ (ယုံကြည်ပါ၏။) အာနန္ဒ။ အထ၊ ထိုသို့ ယုံကြည်
လျှင်။ ကိဉ္ဇရဟိ၊ အဘယ်ကြောင့်။ တံ၊ သည်။ တထာဂတံ၊ ကို။ ယာဝ
တတိယကံ၊ သုံးကြိမ်တိုင်အောင်။ အဘိနိပ္ပိလေသိ၊ နှိပ်စက်ရသနည်း။ (တောင်း
ပန်ရသနည်း။) ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ မေ၊ သည်။ ဧတံ၊ ဤအကြောင်းကို။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္မုခေါ၊
မျက်မှောက်တော်၌။ သုတံ၊ ကြားအပ်ဖူးပါပြီ။ သမ္မုခေါ၊ ခွံ။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊
နာယူအပ်ဖူးပါပြီ။ (ကို၊ အဘယ်သို့ ကြားနာအပ်ဖူးသနည်း။) ယဿ
ကဿစိ။ပ။ ကပ္ပါဝသေသံဝါတိ။ [၁၆၇-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ☸

အာနန္ဒ။ တံ၊ (ဧတံ ဝစနံ၊ ဤစကားကို။) သဒ္ဓဟယိ၊ လော။ ဣတိ၊ ပြီ။
ဧဝံ ဘန္တေ။ အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ (ဒုက္ကဋ္ဌံ အပရဒ္ဓံ-တိ၌ စပ်)။ တံ၊
သည်။ (နာသက္ခိ နယာစိ-တိ၌စပ်။) ဟထာဂတေန၊ သည်။ ဧဝံ၊ ဩဠာရိကေ၊
သော။ နိမိတ္တေ၊ ကို။ ကယိရမာနေ၊ အပ်သော်။ ဩဠာရိကေ ဩဘာသေ
ကယိရမာနေ၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတံ၊ ငှာ။ ယံ နာသက္ခိ၊ အကြင်မစွမ်းနိုင်ခဲ့။ တိဋ္ဌတု
ဘန္တေ။ပ။ ဒေဝမနုဿာနန္တိ၊ ဟူ၍။ တထာဂတံ၊ ကို။ (ယံ) နယာစိ၊ အကြင်
မတောင်းပန်ခဲ့။ ဧတံ၊ ဤသို့ အရိပ်အရောင်ကို အထင်အရှားပြုအပ်ပါလျက်
မသိခြင်း၊ မတောင်းပန်ခြင်းသည်။ တုယေဝ၊ သင်၏သာ။ ဒုက္ကဋ္ဌံ၊ မကောင်း

၁။ ယံ တံ။ပ။အပရဒ္ဓံ။ ။အာနန္ဒာ-ငါဘုရားသည် သင့်အား “အာယုကပ်ပတ်လုံး
တည်နိုင်၏” ဟု ထင်ထင်ရှားရှားကြီး အရိပ်နိမိတ်ပြုအပ်ပါလျက် ထိုအခါတုန်းက
“အာယုကပ်ပတ်လုံး တည်တော်မူပါဘုရား” ဟု အသင် မတောင်းပန်ခဲ့။

သဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုတည်း။ တေ၊ သည်။ တုယောဝ၊ ဤသော။ အပရဒ္ဓံ၊ ချို့ယွင်းချက်တည်း။ [ဩဠာရိကေ-စသည်တို့၏အနက်ကို ၁၆၇-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ တံ တထာဂတံ။ သစေ ယာစေယျာသိ၊ အကယ်၍တောင်းပန်အံ့။ (ထိုအခါတုန်းက တောင်းပန်အံ့။) (ဝေံ သတိ။) တေ၊ သင်၏။ ဇေယောဝ၊ နှစ်ခွန်းသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါစာ၊ တို့ကို။ တထာဂတော၊ သည်။ ပဋိက္ခိပေယျ၊ ပယ်မြစ်ရာ၏။ အထ၊ နှစ်ကြိမ်ပယ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။ တတိယကံ၊ သုံးကြိမ်မြောက်စကားကို။ (သုံးကြိမ်မြောက် တောင်းပန်စကားကို။) အဓိဝါသေယျ၊ လက်ခံရာ၏။ (လက်ခံရမည်သာ။) အာနန္ဒ။ တဿ၊ ကြောင့် [ဣဟ၊ အနက်မရှိ။] တေ၊ ဤမတောင်းပန်ခြင်းသည်။ (ထိုအခါတုန်းက မတောင်းပန်ခြင်းသည်။ တုယောဝ၊ သင်၏သာ။ပ။ အပရဒ္ဓံ။

၁၇၉။ အမှာ။ ။ ငါသည် ဤ စာပါလစေတီ - ၌သာ ထို အကြောင်းကို မိန့်တော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ အခြားအရပ်၌လည်း သင့်ကိုခေါ်၍ ထင်ရှားသော အရိပ်နိမိတ် ပြုခဲ့ပြီ။ ထို အရိပ်နိမိတ် ကိုလည်း သင် မသိခဲ့။ ထို အချက်သည် သင်၏ အပြစ်သာဖြစ်၏ဟု သောက-ကို ပယ်ဖျောက်ဖို့ရာ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ရှင်အာနန္ဒာကို အပြစ်တင်ခြင်း အကျိုးငှာ ကေမိဒါဟံ-စသည်ဖြင့် အရိပ်နိမိတ် ပြုခဲ့ရာငှာန များစွာကို ပြတော်မူသည်။ [တံဟံ=တံ အဟံ။ “တံ၊ သင့်ကို။” ဟု ဆိုပါ။]

၁၈၀။ အာနန္ဒ။ ပ။ တတ္ထေဝ ရာဇဂဟေ၊ ထို ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ပင်။ ဂေါတမ နိဂြောဓေ၊ ဂေါတမ-မည်သော နတ်၏နေရာ ညောင်ပင်၌။ ဝိဟရာမိ။ [တကြာပီ ခေါ် တာဟံ အာနန္ဒ အာမန္တေသိ၊ ရမဏိယံ အာနန္ဒ ရာဇဂဟံ၊ ရမဏိယော 'အာနန္ဒ ဂေါတမ နိဂြောဓော၊ ယဿကဿစိ-စသည်ကို ပေယျာလ-မြှုပ်သည်။ နောက်နောက်၌ နည်းတူသိပါ။] ၉'

စောရပပါတေ၊ သူခိုး၊ ခေးမြ၊ သူပုန်တို့ကို ပစ်ချရာ ချောက်၌ ။ပ။ ဝေဘာရပဿေ၊ ဝေဘာရတောင်နိပါး၌။ သတ္တပဏ္ဍိဂဟာယံ၊ သတ္တပဏ္ဍိ-လိုက်ဂူ၌။ (စရည်းပင် ပေါက်ရာ လိုက်ဂူ၌။) ။ပ။ ဣသိဂိလိပဿေ၊ ဣသိဂိလိ-

၁။ သစေ တံ။ပ။အပရဒ္ဓံ။ ။ထိုအခါတုန်းက တောင်းပန်လျှင် ငါတုရားသည် သင်၏စကားကို နှစ်ကြိမ်လောက်သာ ပယ်နိုင်စရာရှိသည်။ သုံးကြိမ်မြောက်သော် လက်ခံရမည်သာ။ အာနန္ဒာ-ထိုအခါတုန်းက မတောင်းပန်ခြင်းသည် သင်၏ချွတ်ယွင်း ချက်သာဖြစ်သည်။

တောင်နံပါး၌။ ကာဠသိလာယံ၊ ကျောက်ညိုလှိုက်ဂူ၌။ပ။ သီတဝနေ၊ ယင်း
တိုက်တော၌။ သပ္ပသောဏ္ဍိက ပဗ္ဗာရေ၊ မြေ၏ ပါးပျဉ်းနှင့်တူသော တောင်
ဝှမ်း၌ ။ပ။

တပေါဒါရာမေ၊ တပေါဒါရုံကျောင်းတိုက်၌ ။ပ။ ကလန္ဒကနိဝါပေ၊
ရှဉ့်တို့အား၊ အစာပေးရာ ဖြစ်သော။ [နိဝါပံ အဓိသု၊ ဧတ္ထာတိ နိဝါပံ၊
ကလန္ဒကနံ နိဝါပံ ကလန္ဒကနိဝါပံ။] ဝါ၊ ရှဉ့်တို့အား အစားကြေး
လျက် ဘေးမဲ့ပေးထားရာ ဖြစ်သော။ ဝေဠုဝနေ၊ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်၌။
(ဝါးတောဥယျာဉ်၌။)။ပ။ ဇီဝကမ္မဝနေ၊ ဇီဝက-၏ သရက်ဥယျာဉ်၌။ပ။
မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ၊ မဒ္ဒကုစ္ဆိအရပ်၌။ မိဂဒါယေ၊ မိဂဒါဝန်တော၌။ (သားကောင်တို့
အား ဘေးမဲ့ပေးရာတော၌။)။ပ။

၁၀၁။ ၁၀၂။ -လွယ်ပြီ။

၁၀၃။ အာနန္ဒ သဗ္ဗေဟေဝ ပိယေဟိ မနာပေဟိ။ပ။ နေတံ ဌာနံ
ဝိဇ္ဇတိတိ၊ -ဟူသော။ တေ၊ ဤစကားကို။ မယာ၊ သည်။ ပဋိကဇ္ဇေဝ၊
စောစောကပင်။ (ကြိုတင်၍ပင်။) အက္ခာတာ နန္ဒ၊ မိန့်တော်မူအပ်သည်
မဟုတ်လော။

အာကာရဝါကျအနက်။ ။(ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။) သဗ္ဗေဟေဝ၊
အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ပိယေဟိ၊ ချစ်အပ်ကုန်သော။ မနာပေဟိ၊
မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်။ နာနာဘာဝေါ၊ ဇာတ်ချင်းမတူ အမှု
ကွဲပြား တသီးတခြားဖြစ်ရခြင်းသည်။ ဝိနာဘာဝေါ၊ မပြန်တမ်းသေခြင်း
ဖြင့် ကွေကွင်း၍ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အညထာဘာဝေါ၊ ဘဝ-ချင်းကွဲပြား၍
တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ရခြင်းသည်။ (ဟောတိ။)

၁။ မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ ။ မဒ္ဒကုစ္ဆိသ္မိံ၊ မဒ္ဒကုစ္ဆိ -မည်သော။ မိဂဒါယေ၊ မိဂဒါဝန်တော၌။
ဤသို့လည်းပေးပါ။ အဇာတသတ်မင်း ပဋိသန္ဓေနေစဉ် မယ်တော်ဖြစ်သူ ဝေဒေဟီ-
မိဖုရားက တိုယ်ဝန်ကျစေရန်အတွက် မိမိဝမ်းကို နှိပ်နယ်စေရာဖြစ်သောကြောင့် ထို
ဥယျာဉ်သည် မဒ္ဒကုစ္ဆိ-မည်သည်။ အကျယ်ကို သာမညဗလသုတ္တဂ္ဂကထာ-၌
ကြည့်ပါ။

၂။ သဗ္ဗေဟေဝ။ပ။ဝိဇ္ဇတိတိ။ ။အာနန္ဒာ-ငါဘုရားသည် ဤ အကြောင်းအရာကို
စောစောကပင် ပြောအပ်သည် မဟုတ်လော။ အလုံးစုံသော ချစ်အပ်သူ မြတ်နိုးအပ်
သူတို့နှင့် အမျိုးမျိုးကွဲကွာ၍ ဖြစ်ရခြင်းသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ သဘောပင်ဖြစ်၏။
ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ-ဟူသမျှသည် (ငါ ဘုရား၏ ခန္ဓာပင် ဖြစ်စေ
ကာမူ) ပျက်ပါစေနှင့် ဟု-တောင့်တ၍ မရနိုင်။

တံ၊ ထို့ကြောင့်။ [အဋ္ဌကထာ၌ “တဿ” ဟု ဖွင့်သည်။] ဧတ္ထ၊ ဤ ခန္ဓာအစဉ်၌။ (ပါရမီတော်တို့ကိုဖြည့်၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရပြီးနောက် ဓမ္မ စကြာတရားဟော၊ အစုံအစုံသော တန်ခိုးပြာဋိဟာကိုပြ၊ တာဝတိံသာ-နတ် ပြည်သို့ တက်နိုင်သော ငါဘုရား၏ခန္ဓာအစဉ်၌လည်း။) ယံ တံ၊ အကြင် တရားသည်။ (အကြင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည်။) ဧဝံ၊ ဖြစ်၏။ ဘူတံ၊ ထင်ရှား ၏။ သင်္ခတံ၊ ကံ-စသောအကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ ပြုပြင် အပ်၏။ ပလောကဓမ္မံ၊ ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိ၏။ (ဖရိုဖရဲ ပျက်စီးခြင်းသဘော ရှိ၏။)

တံ၊ ထို့ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းရှိသော တရားသည်။ (ရုပ်နာမ် ခန္ဓာသည်။) ဝတ၊ စင်စစ်။ မာပလုဠိ၊ မပျက်စီးပါစေနှင့်။ ဣတံ၊ သို့တောင့်တခြင်းကို။ ဝါ၊ တောင်းတ တိုင်း။ ကုတော၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ဝါ၊ အဘယ်မှာ။ လဗ္ဘာ၊ ရအပ် ရနိုင်ပါအံ့နည်း။ ဧတံ ဌာနံ၊ ဤသို့ တောင်းတအပ်သည့် အတိုင်း ရနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိနိုင်။

အာနန္ဒ။ တထာဂတေန၊ သည်။ ယံ ဧတံ၊ အကြင်သို့သော ဤ အာယု သင်္ခါရကို။ စတ္ထံ၊ စွန့်အပ်ပြီး။ ဝန္တံ၊ ထွေးအန်အပ်ပြီး။ မုတ္တံ၊ လွှတ်အပ်ပြီး။ ပဟိနံ၊ ပယ်အပ်ပြီး။ ပဋိနိဿဋ္ဌံ၊ အကြွင်းမဲ့ စွန့်အပ်ပြီး။ [ဤ စကားတော် ကို ထင်ရှားစေလို၍ ဩဿဋ္ဌော အာယုသင်္ခါရော-ဟု ဆက်၍ မိန့်တော်မူ သည်။ ရှေးနိဿယ၌ကား ယံ ကိလေသဇာတံ-ဟု စွဲသည်။] အာယုသင်္ခါ ရော၊ ကို။ ဩဿဋ္ဌော၊ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီး။ ဧကံသေန၊ တခုသော အဖို့အား ဖြင့်။ ဝါစာ၊ စကားကို။ ဘာသိတာ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီး။ (ကံ။) နစိရံ ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီတိ၊ ဟူ၍။ (ဘာသိတာ။)

တဉ္စ၊ ထို ထွေးအန်အပ်ပြီးသော အာယုသင်္ခါရ-ကိုလည်း။ ဝါ၊ ထို မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကိုလည်း။ တထာဂတော၊ သည်။ ဇီဝိတဟေတု၊ အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ပုန၊ တဖန်။ ပစ္စာဝမိဿတိ၊ ပြန်၍ မျိုလိမ့်မည်။ ဣတိ ဧတံ ဌာနံ၊ ဤ အကြောင်းသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိ။

၁။ ယံ ပနေတံ။ပ။ ဝိဇ္ဇတိ။ ။အာနန္ဒာ-အသက် ဇီဝိတ-ကို ပြုပြင်နိုင်သော ဖလ သမာပတ်ကို သုံးလလွန်လျှင် မဝင်စားတော့အံ့-ဟု စွန့်လွှတ်တော်မူအပ်ပြီး။ သုံးလ လွန်လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော့မည် ဟူသောစကားကို အမှန်ပင် ပြောဆိုအပ်ပြီး။ ထို စွန့်လွှတ်အပ်ပြီးသော အာယုသင်္ခါရ-နှင့် ပြောအပ်ပြီးသော ထိုစကားကို ငါဘုရား သည် အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သော်မှလည်း ပယ်ဖျက်တော့မည်-မဟုတ်။

[ထေးအန် အပ်ပြီးသော အာယုသင်္ခါရနှင့် စကားကို အသက် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်သော်မှ ပြန်၍ ပယ်ဖျက်လိမ့်မည် မဟုတ်-ဟူလို။]

အာနန္ဒ။ အာယာမ၊ လာ-သွားကြစို့။ ယေန၊ ဤ။ မဟာဝန်၊ မဟာဝန် တောသည်။ ဝါ၊ တောကြီးသည်။ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ၊ အံထွတ် တပ်အပ် သော ဂန္ဓကုဋ္ဌိ-ကျောင်းသည်။ ဝါ၊ ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ-ကျောင်းတိုက် သည်။ (အတ္ထိ။) [ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ-ပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာ ဌီကာ တတိယအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၄၀-၌ ပြထားပြီ။] တေန၊ မဟာဝန် တော ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ-ရှိရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပသကမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ ဥပသကမိ။

☸ ဥပသကမိတော။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ယာဝတိကာ၊ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဝေသာလိံ၊ ကိုး၊ ဥပနိဿာယ၊ မှီ၍။ ဝိဟရန္တိ၊ နေကြကုန်၏။ တေ သဗ္ဗေ၊ ထို အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ကို။ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ၊ ဥဆည်း ကပ်ရာ တန်ဆောင်း၌။ သန္နိပါတေဟိ၊ စည်းဝေးစေလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ သန္နိပါတာ ပေတော၊ စည်းဝေးစေပြီး၍။ ပ။ တန္တေ။ ဘိက္ခု သံစော၊ သည်။ သန္နိ ပတိတော၊ စည်းဝေးနေပါပြီ။ တန္တေ။ ဒါနိ၊ ၌။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ယဿ၊ အကြင် ကြွတော်မူခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညတိ၊ သိတော်မူ၏။ (တံ၊ ထို-ကြွတော်မူချိန်ကို။ ကရောတု၊ ပြုတော်မူပါ။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [ရှေးနိဿယ-၌ “ယဿ ဓမ္မ ဒေသနာ ကရဏဿ၊ အကြင်တရားဟောခြင်းကို ပြုခြင်း၏။ ကာလံ မညတိ၊ တံ ဓမ္မဒေသနံ ကရောဟိ” ဟု ပေးသည်။]

၂၁၄။ အထ ခေါ၊ ၌။ (လျှောက်ထားရာထိုအခါ၌။)။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) ဘိက္ခဝေ။ ဘိက္ခုတို့။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ (ကောင်းမွန်စွာ သင်ယူ၍ အာသေဝန-စသော အမှုကိုပြုလတ်သော်။) ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သောအကျင့် ဟူသော ဤသာသနာတော်သည်။ အဒ္ဓနိယံ၊ ရှည်သောကာလကိုခံသည်။ ဝါ၊ မြဲမြံ တည်တံ့ အရှည်ခံသည်။ စိရဋ္ဌိတိကံ၊ ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းရှိသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။

တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဣဟ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ (အာသေဝိတဗ္ဗ- စသည်၌ စပ်။) ယေ တေ ဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ မယာ၊ သည်။ အဘိညာ၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ ဒေသိတာ၊ ဟောတော်မူအပ် ကုန် ပြီ။ (တထာ၊ ထို သာသနာတော်၏ အဒ္ဓနိယ စိရဋ္ဌိတိက-ဖြစ်နိုင်လောက်

အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။) တေး ထို တရားတို့ကို။ ဝေါ၊ သင် တို့သည်။ သာဓုကံ၊ ကောင်းမွန်စွာ။ ဥဂ္ဂဟေတု၊ သင်ယူပြီး၍။ အာသေဝိတဗ္ဗာ၊ မှီဝဲထိုက်ကုန်၏။ (နေ့စဉ် အမြဲ ကျင့်ထိုက်ကုန်၏။) ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏။ ဗဟုလီကာတဗ္ဗာ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ ပြုထိုက်ကုန်၏။

တံ၊ ထို ကြာမြင့်စွာ ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းသည်။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ ဝာ။ပ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ တို့၏။ အတ္တာယ၊ ဟိတာယ၊ သုခါယ၊ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၇-အတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။] (တနည်း) ဘိက္ခဝေ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ ဣယ၊ ချွံ။ပ။ဗဟုလီကာတဗ္ဗာ၊ ကုန်၏။ ယထာ၊ ယင်းသို့ ကောင်းမွန်စွာသင်ယူ၍ အာသေဝန-စသော အမှုကို ပြုအပ်သော်။ ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ သည်။ပ။အဿ။ ဤသို့လည်း “ယထာ” ကို နိယမဝါစက-ကြံ၍ တနည်း ပေးပါ။ [“ကတမေစ” စသော ပုစ္ဆာဝါကျ၌ အနက်လွယ်ပြီး။]

သေယျထိဒံ၊ ထို တရားတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ စတ္တာရော၊ လေးပါး ကုန်သော။ သတိပဋ္ဌာနာ၊ သတိပဋ္ဌာန် တို့လည်းကောင်း။ပ။ အရိယော၊ ကံလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော။ ဝါ၊ ဖြစ်စင်သန်ရှင်း အပြစ်ကင်းသော။ ဝါ၊ မြတ်သော။ အဋ္ဌဂီကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်လည်းကောင်းတည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ယေ၊ အကြင်တရားတို့ကို။ပ။ဗဟုလီကာတဗ္ဗာ။ ယထာ၊ လတ်သော်။ပ။အဿ။ တံ၊ သည်။ပ။ဟိတာယ။ အဿ။ မယာ၊ သည်။ အဘိညာ၊ ၍။ ဒေသိတာ၊ အပ်ကုန်သော။ တေ မ္မော၊ ထို တရားတို့ဟူသည်။ ဣမေ၊ ခေါ၊ ဤသည်တို့တည်း။ (ဤဗောဓိပက္ခိယ-တရား သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးတို့တည်း။)

၁၈၅။ အထ ခေါ၊ ချွံ။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထို အခါ၌။)။ပ။ အာမန္တယာမိ။ (ကိ။၁)။

ဘိက္ခဝေ။ ဟန္တ၊ တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဝေါ၊ အသင်တို့အား။ အာမန္တယာမိ၊ သိစေတော်မူခဲ့မည်။ ဝါ။

၁။ အမန္တယာမိ ဝေါ။ “ဝေါ” ကို ကစည်း၊ ရူပသိဒ္ဓိတို့၌ “အာရောစနတ္ထ-သဗ္ဗဒါနိ” ဟု ဆို၏။ ထို့အလို “ဝေါ၊ သင်တို့အား။ အာမန္တယာမိ၊ သိစေတော်မူခဲ့မည်။ ဝါ။ ဗုဒ္ဓတော်မူခဲ့မည်။” ဤသို့ပေးပါ။ သဒ္ဓနိတိ သုတ္တမာလာ၊ ‘ကာရက ၅၅၄-သုတ် အဖွင့်၌ကား အာမန္တနတ္ထ-၌ ဒုတိယာ-သာ များသောကြောင့် ‘ဟန္တ ဒါနိ ဘိက္ခဝေ၊ အာမန္တယာမိ ဝေါ’ ၌ ‘ဝေါ’ ကိုလည်း စတုတ္ထိ-မဟုတ် ‘ဒုတိယာ-သာ’ ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။ ထို အလို ‘ဝေါ၊ သင်တို့ကို။’ ဟု ပေးပါ။

အသိပေးတော်မူခဲ့မည်။ သင်္ခါရာ၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ သင်္ခါရတို့သည်။ ဝယဓမ္မာ၊ ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒေန၊ ပမာဒ-၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သတိဖြင့်။ ဝါ၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့မဆသော သတိဖြင့်။ သမ္မာဒေထ၊ အလုံးစုံသောကိစ္စတို့ကို ပြီးစီးစေကြလော့။ (ပြီးစီးအောင် ကြိုးစားကြကုန်လော့။)

န စိရံ ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော့မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဣဒ မဝေါ စ။ပ။ သတ္တာ။[ပုဒ်စဉ် ၁၅၅-ကို နည်းမီ၍ ပေးပါ။] (ကို။) ပရိပက္ခော ဝယော မယံ။ပ။ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိသတိတိ-ဟူ၍။ (အဝေါစ။)

ဂါထာအနက်။ ။(၁) (ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။) မယံ၊ ငါတုရား၏။ ဝယော၊ အရွယ်တော်သည်။ ပရိပက္ခော၊ ကြီးရင့်ပြီ။ မမ၊ ၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်သည်။ ပရိတ္တံ၊ နည်းပြီ။ (အနည်းငယ်သာ ကျန်တော့သည်။) ဝေါ၊ အသင်တို့ကို။ ပဟာယ၊ စွန့်ခွါ၍။ ဂမိဿာမိ၊ သွားရတော့မည်။ မေ၊ ငါတုရားသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ သရဏံ၊ အားကိုးရာကို။ ကတံ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီ။ (ပြုတော်မူပြီးပြီ။)

(၂) ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ (တုမေ။) အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့သူတို့သည်။ သတိမန္တော၊ သတိရှိသူတို့သည်။ (အရာရာ၌ သတိထားကုန်သည်။) သုသိလာ၊ ကောင်းသော သိလရှိသူတို့သည်။ (သိလစင်ကြယ်သူတို့သည်။) ဟောထ၊ ဖြစ်ကြကုန်လော့။ သုသမာဟိတသကပ္ပာ၊ ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော အကြံရှိသူတို့သည်။ (သမာဓိ တရား ကောင်းစွာထား၍ ကောင်းသော အကြံရှိသူတို့သည်။ ဟုတော့။) သစိတ္တံ၊ မိမိစိတ်ကို။ အနုရက္ခထ၊ အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ကြကုန်လော့။

(၃)။ ယော၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ ဤသာသနာ၌။ အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့သည်။ (ဟုတော့။) ဝိဟဿတိ၊ နေရစ်လိမ့်မည်။ သော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဇာတိ သံသာရံ၊ ဇာတိ-တည်းဟူသော သံသရာကို။ ဝါ၊ ပဋိသန္ဓေ-နေရာခြင်းဟူသော သံသရာကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဒုက္ခဿ၊

တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ ကရိယတိ။ ပြုနိုင်လိမ့်မည်။ [ဝိဟယတိ-၌ ဝိ+ဟရ ဓာတ်+ယတိ-ဝိဘတ်၊ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဓာတုန်(ရ်)ကို ချေပါ။]

တတိယော၊ သုံးခုမြောက်သော။ ဘာဏဝါရော၊ ဘာဏဝါရတည်း။

နာဂါပလောကီတ

၁၈၆။ အထ ခေါ။ပ။ ပိဏ္ဏပါတ ပဋိက္ခန္ဓော (ဟုတ္တာ) [ပုဂံစဉ် ၁၆၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] နာဂါပလောကီတံ၊ ဆင်ပြောင်ကြီး၏ ပြန်၍ ကြည့်ခြင်းနှင့်တူသော ကြည့်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဆင်ပြောင်ကြီး၏ ကြည့်ခြင်းနှင့်တူသော ကြည့်ခြင်းမည်လောက်အောင်။ ဝေသာလီ၊ ကို။ အပလောကေတွာ၊ ကြည့်တော်မူ၍။ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ၊ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။ ဣဒံ၊ ဤ ကြည့်တော်မူခြင်းသည်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဝေသာလီယာ၊ ကို။ ပစ္ဆိမကံ၊ နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော။ ဒဿနံ၊ ကြည့်ရှုခြင်းသည်။ ဘဝိယတိ၊ လိမ့်မည်။ အာယာမာ နန္ဒ။ ယေန၊ ၌။ ဘဏ္ဍဂါမော၊ ဘဏ္ဍရွာသည်။ (အတ္ထိ။)။ပ။ ပစ္စယောသိ။

၁။ နာဂါပလောကီတံ။ ။ [နာဂ-ဆင်ပြောင် + အပလောကီတ - လှည့်ကြည့်ခြင်း။] လူအများ၏ အရိုးဆက်ပုံသည် “တေဆက်” ဖြစ်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့၏ ဆက်ပုံမှာ “ချိတ်ဆက်” ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်တို့၏ ဆက်ပုံမှာမူ ‘သံကွင်းချင်းဆက်သကဲ့သို့ “ကွင်းဆက်” ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဝေသာလီ-မြို့မှ ထွက်တော်မူကာနီးဝယ် မြို့တံခါးပေါက်၌ ရပ်တော်မူ၍ ဝေသာလီ-မြို့ကို ကြည့်ကော်မူလို၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အရိုးဆက်တို့သည် “ကွင်းဆက်” ဖြစ်ရကား ဦးခေါင်းတော်ချည်း လှည့်၍ကြည့်လို့မဖြစ်။ (ယင်တို့သည် နောက်ကိုကြည့်လိုသောအခါ တကိုယ်လုံး လှည့်၍ကြည့်ရသကဲ့သို့) ကိုယ်တော်ပါ လှည့်၍ ကြည့်ရပေတော့မည်။

ထိုသို့ မလှည့်ရအောင် “ဝေသာလီ-မြို့ကိုလှည့်၍ကြည့်တော်မူမည်” ဟု စိတ်တော်ပြင်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဤမြေကြီးက အိုးလုပ်သောစက်ကဲ့သို့လည်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ဝေသာလီ-မြို့ဘက်သို့ မျက်နှာမူမိအောင် ပြုပေးလိုက်သည်။ ထို အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် ရည်ရွယ်၍ “နာဂါပလောကီတံ ဝေသာလီ” အပလောကေတွာ” ဟု သံဂါယနာတင်သော ထေရ်တို့ မိန့်သည်။ [နာဂါပလောကီတံ-၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ကြိယာဝိသေသန-အနက်မှာ သက်ပါ။ [

မှတ်ချက်။ ။ ဝေသာလီမင်းတို့သည် သုံးနှစ်လွန်မြောက်သောအခါ အဇာတသတ်ပင်းနှင့်စစ်ဖြစ်၍ ပျက်စီးကြလိမ့်မည်။ မြတ်စွာဘုရား နောက်ဆုံးကြည့်တော်မူကြောင်းကို

☐ အထ ခေါ်၊ ဌ။ (မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ သည်။ မဟတာ၊ များစွာသော- ဘိက္ခုသံသေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ-အတူ။ ယေန၊ ဌ။ ဘဏ္ဍဂါမော၊ သည်။ (အတ္ထိ။) တံ၊ ဘဏ္ဍ-ရွာရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝ သရိ၊ ရောက်တော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ဘဏ္ဍဂါမေ၊ ထိုဘဏ္ဍ-ရွာ၌။ ဝိဟရတိ။ တတြ၊ ဘဏ္ဍ-ရွာဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။ ပ။ စတုနံ။ ပ။ ပုနဗ္ဗဝေ၊ တိ။ [ပုဒ်စဉ်နိပါတ် ၁၅၅-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဣဒ မဝေ၊ စ။ ပ။ သတ္တာ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅၅-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] (ကိံ။)

ဂါတာအနက်။ ။ (၁)။ (အနုတ္တရံ၊ မိမိထက်မြတ်သောတရား မရှိသော။ ဝါ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော။) သီလံ၊ သီလ-ကိုလည်းကောင်း။ [အနုတ္တရာ-ကို လိင်ပြင်၍ လိုက်သည်။] (အနုတ္တရော၊ သော။) သမာဓိ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (အနုတ္တရာ။) ပညာ စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ အနုတ္တရာ၊ သော။ ဝိမုတ္တိ စ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း။ [သီလ သမာဓိ ပညာ-အရ လောကုတ္တရာကို ယူပါ။] ဣမေ ဓမ္မာ၊ ဤတရားတို့ကို။ ယသသိနာ၊ များသောအခြံအရံ ရှိတော်မူသော။ ဂေါတမေန၊ အနွယ်အားဖြင့် ဂေါတမ-မည်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ အနုဗုဒ္ဓါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ် ကုန်ပြီ။

(၂)။ ဣတိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘုရား ရှင်သည်။ အဘိညာယ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့အား။ ဓမ္မံ၊ ကို။ အက္ခာသိ၊ ဟောတော်မူပြီ။ ဒုက္ခဿ၊ တေဘူမက-ဝဋ် ဒုက္ခ၏။ အန္တကရော၊ အဆုံးကို ပြုတော်မူတတ်သော။ စက္ခုမာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗမံသာ ငါးဖြာသော စက္ခုရှိတော်မူသော။ သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီ။

ကြားရသောအခါ ထိုနေရာ၌ စေတီ-တည်၍ ကိုးကွယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျိုးများလိမ့်မည်။ ဤသို့ကြံ၍ (အခြားရှိမှ ထွက်တော်မူသောအခါ နာဂါပလောကီတံ - အကြည့်မျိုး ကြည့်တော်မမူပဲ) ဝေသာလီ-ရှိမှ ထွက်တော်မူရာ၌သာ ကြည့်တော်မူသည်။ [အကျယ် ကို အဋ္ဌကထာမှာ ကြည့်။]

၁။ စက္ခုမာ။ ။ စက္ခု-သရုပ်ကို ဤနီကာနှင့် စတုတ္ထဂုံတ္တရာ၊ ၁-ဝဂ်၊ ၁-သုတ် နီကာတို့၌ “ဗုဒ္ဓဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗမံသာ ငါးဖြာသောစက္ခု” ဟု ဖွင့်၏။ အချို့ နေရာ၌ “မိသ” မပါပဲ “ပညာ စက္ခု” ယည်၍ “စက္ခုမာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြစ်မျက်ရှု ဉာဏ်စက္ခု-ရှိတော်မူသော” ဟုလည်း ဖွင့်ကြသည်။ [ဤစက္ခု-တို့၏ အကျယ်သည် အဋ္ဌယာလိနီ၊ ရူပကဏ္ဍ၊ ဒုကနိဒ္ဒေသ-၌ ပါ၏။]

ဘဂဝါ၊ သည်း။ တကြာ ပိ ဘဏ္ဍဂါမော ဌ်လည်း။ ဝိဟရန္တော။ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဂံစဉ် ၁၄၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

စတုမဟာပဒေသကထာ

၁၇၇။ အထ ခေါ၊ ဌ်။ ဘဂဝါ။ ဘဏ္ဍဂါမော ဌ်။ ယထာဘိရန္တံ၊ ကျွတ်ထိုက်ကြသား ဝေနေများကို ထောက်ထားရှုမျှော် အလိုတော်အတိုင်း။ ဝိဟရိတော၊ နေတော်မူပြီး၍။ပ။ ယေန၊ ဌ်။ ဟတ္ထိဂါမော၊ ဟတ္ထိ-ရှာသည်။ (အတ္ထိ။)။ပ။ အမ္မဂါမော၊ အမ္မ-ရှာသည်။ပ။ ဇမ္မဂါမော၊ ဇမ္မ-ရှာသည်။ ပ။ ယေန၊ ဌ်။ ဘောဂနဂရံ၊ ဘောဂ-မြို့သည်။ (အတ္ထိ။)။ပ။ ဘောဂနဂရေ၊ ဌ်။ အာနန္ဓေ၊ အာနန္ဒ-မည်သော။ စေတိယေ၊ စေတီ၌။ (လူတို့ သိမှတ် သစ်ပင်မြတ်ဟု ဆည်းကပ်မြတ်နိုး ကိုးကွယ်အပ်သော နတ်ရဲသစ်ပင် ၌။) ဝိဟရတီ။

အမှာ။ ။ ပုဒ်မြတ်စွာသည် ဘဏ္ဍရှာ၌ နေသင့်သမျှ နေတော်မူ ပြီး၍ ဟတ္ထိရှာသို့လည်းကောင်း၊ အမ္မရှာသို့လည်းကောင်း၊ ဇမ္မရှာသို့ လည်းကောင်း ဘောဂမြို့သို့လည်းကောင်း ကြွတော်မူသည်။ ဘောဂ မြို့သို့ ရောက်တော်မူ၍ အာနန္ဒစေတီ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။

တကြ၊ ဘောဂ-မြို့ အာနန္ဒ-စေတီဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ ၌။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန် သော။ မဟာပဒေသေ၊ မဟာပဒေသ-တို့ကို။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော် မူမည်။ [“မဟာပဒေသေ၊ ကျယ်ဝန်းသော တရားတော်၏ တည်ရာဌာန တို့ကို။ (တနည်း) ကြီးမြတ်သော ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသော အကြောင်း တို့ကို” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဆိုပါ။]

၁။ မဟာ ပဒေသေ။ ။ [မဟာ၊ ကျယ်ဝန်းသော+ပဒေသ၊ တရားတော်၏ တည်ရာဌာန။] ပဒေသ-ကို အဋ္ဌကထာ၌ “ဩကာသ” ဟု ဖွင့်၍ နိကာ၌ “ဌာန” ဟု ဖွင့်သည်။ အကြင် ဌာနတို့၌ တည်စေအပ်သောဓမ္မကို ယုံမှားမရှိသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏။ ဓမ္မကို တည်စေတတ်သော ထိုကျယ်ဝန်းသော အရာဌာနတို့ သည် “မဟာပဒေသ” ဖြစ်၏။

တနည်း၊ ။ [မဟာ+အပဒေသ။] အပဒိသိယန္တေတိ အပဒေသာ။ ညွှန်ပြ အပ်သော ဘုရားအစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့။ မဟန္တာ+အပဒေသာ ယေသန္တိ မဟာပဒေ သာ၊ ဘုရား အစရှိသော ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သော ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသော အကြောင်းအရာတို့။ [ညွှန်ပြအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကား ပါဠိတော်၌ ထင်ရှားပြီ။]

တံ၊ ထို မဟာပဒေသ-လေးပါးကို သုဏ္ဍာယ၊ နားစိုက်ကြကုန်။ သာဓုကံ၊ ကောင်းမွန်စွာ။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရောထ၊ ပြုကြကုန်။ (တနည်း) မနသိ ကရောထ၊ နှလုံးတွင်းကြကုန်။ ဘာသိသာမိ၊ အကျယ်ဟောတော် မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ တန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ၊ ဤသို့လျှင်။ တေ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (ဝစနံ၊ စကားတော်ကို။) ပစ္စဿောသံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ ဝါ၊ လက် ခံကြကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေ၊ ဤ စကားကို။ (နောက်၌လာမည့် ဣဓ ဘိက္ခဝေ-အစရှိသော ဤစကားကို။) အဝေါ စ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။)

၁၀၀။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဓ၊ ဤ သံသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း တပါးသည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာ၏။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ ပြော ရာသနည်း။) အာဝုသော၊ အရှင်ဘုရားတို့။ (သို့မဟုတ်-ငါ့ရှင်တို့။) မေ၊ တပည့်တော်သည်။ တေ၊ ဤစကားကို။ (ဤ တရားကို။) ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္ပုခေါ၊ မျက်မှောက်၌။ သုတံ၊ ကြားနာ အပ်ပါပြီ။ ပ။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ အယံ၊ ဤ တရားသည်။ (ယခု တပည့်တော် ကြားနာ ခဲ့ရသော ဤ တရားသည်။) ဓမ္မော၊ ဓမ္မ-အစစ်ပါတည်း။ အယံ၊ သည်။ ဝိနယော၊ ဝိနယ-အစစ်ပါတည်း။ ဣဒံ၊ သည်။ သတ္ထုသာသနံ၊ ဘုရား ရှင်၏ အဆုံးအမတော် အစစ်ပါတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောရာ၏။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ တဿ ဘိက္ခုနောံ၊ ထို ရဟန်း၏။ ဘာသိတံ၊ ပြော အပ်သော စကားကို။ နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ၊ နှစ်လည်း မနှစ်သက်ထိုက်။ [စောစောကပင် ရှင်လန်းနှစ်သက်သော အမူအရာဖြင့် ကောင်းချီးပေးလျက် နားမထောင်ထိုက်။] န ပုဋိက္ခောသိတဗ္ဗံ၊ တားလည်း မတားမြစ်ထိုက်။ [စောစောကပင် “ဒိ နားမလည်တဲ့အကောင်က ဘာပြောရတာလဲ” ဟု မကန့် ကွက်ထိုက်။]

အနဘိနန္ဒိတော၊ မနှစ်သက်မူ၍။ (မနှစ်သက်သေးပဲ။) အပုဋိက္ခောသိတော၊ မတားမြစ်မူ၍။ (မတားမြစ်သေးပဲ။) တာနိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ၊ ထို ပဒဗျဉ္ဇန- တို့ကို။ [ဋီကာ၌ ပဒ-အရ၊ အတ္ထပဒ၊ ဗျဉ္ဇန-အရ ဗျဉ္ဇနပဒ-ဟု ဖွင့်၏။] ဝါ၊ ထို သဒ္ဒါ-စကားလုံး၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို။ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။ ဥဂ္ဂဟေတွာ၊ မှတ်ယူပြီး၍။ သုတ္တေ၊ သုတ္တ အဘိဓမ္မ-၌။ [သုတ္တန်ပါဠိတော်

၁။ သုတ္တ ဝိနယ။ ဤ ပုဒ်တို့၏ အရက် အဋ္ဌကထာ၌ ငါးနည်း ဖွင့်ထား၏။ ထိုတွင် စတုတ္ထ-နည်းအတိုင်း အနက်ပေးပါသည်။ ထေရဝါဒ-ဖြစ်သော ပဉ္စမနည်း အလိုမှ “သုတ္တေ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံဟူသော ဘုရားစကားတော်ဖြစ်သော သုတ်တော်၌။

အဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌-ဟူလို။] ဩသာရေတဗ္ဗာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်
စေထိုက်ကုန်၏။ [ဉာဏ်ဖြင့် သွင်း၍ ကြည့်ထိုက်ကုန်၏။] ဝိနယေ၊ ဝိနည်း၌။
[ဝိနည်း ပါဠိတော်၌-ဟူလို။] သန္တယေတဗ္ဗာနိ၊ နှီးနှော၍ ကြည့်ရှုထိုက်
ကုန်၏။ (တိုက်ဆိုင် ကြည့်ထိုက်ကုန်၏။)

တာနိ၊ ထို ပဒ ဗျဉ္ဇန-တို့ကို။ (ထို ပုဒ် ဗျည်းတို့ကို။) သုတ္တေ၊ ။
ဩသာရိယမာနာနိ၊ သက်ရောက်စေအပ်ကုန်လတ်သော်။ (ဉာဏ်ဖြင့်သွင်း၍
ကြည့်အပ်ကုန်လတ်သော်။) ဝိနယေ၊ ။ သန္တယိယမာနာနိ၊ နှီးနှော၍ ကြည့်
ရှုအပ်ကုန်လတ်သော်။ (တိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ရှုအပ်ကုန်လတ်သော်။) သုတ္တေ၊
။။ စေ န စေဝ ဩသရန္တိ၊ အကယ်၍ မသက်လည်း မသက်ရောက်ကုန်အံ့။
(မပါလည်းမပါဝင်ကုန်အံ့။) ဝိနယေ၊ ။ စေ န စ သန္တိယန္တိ။ အကယ်၍
ကောင်းစွာလည်း မတွေ့မြင်အပ်ကုန်အံ့။ (ထင်လည်း မထင်ရှားကုန်အံ့။)

ဝေ သတိ၊ ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်။ (သုတ္တ-၌လည်း မပါဝင်၊ ဝိနယ-၌
လည်း မထင်ရှားလတ်သော်။) တ္ထေ၊ ဤ ပဒ ဗျဉ္ဇန-။။ (ထိုရဟန်း ပြော
အပ်သော စကား။။) နိဋ္ဌံ၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့။ ဝန္တဗ္ဗံ၊ ရောက်ထိုက်၏။ [ဆုံး
ဖြတ်ချက် ချထိုက်၏။] (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ ရောက်ထိုက်
သနည်း။) ဣဒံ၊ ဤစကားသည်။ အဒ္ဓါ၊ စင်စစ်။ တဿ ဘဂဝတော၊
ထိုမြတ်စွာဘုရား၏။ န စေဝ ဝစနံ၊ စကားတော်လည်း မဟုတ်။ ဣမဿ
စ ဘိက္ခုနော၊ ဤရဟန်းသည်လည်း။ ဒုဂ္ဂဟိတံ၊ မကောင်းသဖြင့် မှတ်ယူ
အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချထိုက်၏။ ဘိက္ခဝေ။ ဣတိ၊ ဤသို့
ဆုံးဖြတ်ပြီး၍။ (ထိုသို့ စကားတော်မဟုတ်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချပြီးလျှင်။) တေံ၊
ဤစကားကို။ ဆဇ္ဇေယျာထ၊ စွန့်ပယ်ကြကုန်လော့။

တာနိ၊ တို့သည်။ပ။ သုတ္တေစေဝ၊ ။လည်း။ စေ ဩသရန္တိ၊ အကယ်၍
သက်ရောက်ကုန်အံ့။ (အကယ်၍ ပါဝင်ကုန်အံ့။) ဝိနယေ စ၊ ။လည်း။
စေ သန္တိယန္တိ၊ အကယ်၍ တွေ့မြင်အပ်ကုန်အံ့။ (အကယ်၍ ထင်ရှားကုန်အံ့။)

ဝိနယေ၊ ရာဂ-စသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးကြောင်း နည်းလမ်း။။ ဝါ၊
ကိလေသာတို့ကို ပယ်ဖျောက်ကြောင်း နည်းလမ်း။။ ဤသို့ပေးပါ။

၁။ ဩတာရေတဗ္ဗာနိ။ ။ဤသို့လည်း မှုကွဲရှိ၏။ ပါရာဇိကဋ္ဌကထာ၊ စတုမ္ဘိဝေရိနယ
ကထာ-၌ “အတ္တနောမတိ အာစရိယဝါဒေ ဩတာရေတဗ္ဗာ” စသည်ဖြင့် ဩတာရေ
တဗ္ဗ-ပုဒ်ကို များစွာသုံးစွဲထားပုံကို တွေ့ရ၏။ “ဩတာရေတဗ္ဗာတိ ဉာဏေန အနုပ္ပ
ဝေသေတဗ္ဗာ” ဟု သာရတ္ထ-လည်းဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုမှကွဲလည်း သင့်သည်ပင်။
ဩတာရေတဗ္ဗာနိ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေထိုက်ကုန်၏။ ဤသို့ပေးပါ။ [သန္တယေ
တဗ္ဗာနိ-၏အဖွင့်ကို ဦးကာ၌ကြည့်ပါ။]

(ဝေံ သတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်။) [ဤသို့ သုတ္တ-၌လည်း ပါဝင်ကုန်
ဝိနယ-၌လည်း ကင်ရှားကုန်လတ်သော်။] နိဋ္ဌမေတ္တ ဂန္ထဗ္ဗံ။ (ကိံ။) ဣဒံ၊
ဤစကားသည်။ အဒ္ဓါ၊ စင်စစ်။ တဿ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ ဝစနံ၊ တည်း။
ဣမဿ စ ဘိက္ခုနော၊ သည်လည်း။ သုဂဟိတံ၊ ကောင်းစွာ မှတ်ယူအပ်ပြီ။
ဣတိ၊ ဤသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချထိုက်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ
သော။ ဣမံ မဟာပဒေသံ၊ ဤ မဟာပဒေသ-ကို။ (ဤ ဓမ္မ-၏ တည်
ရာ ဌာနကို။ ဓာရေယျာထ၊ ဆောင်ယူမှတ်ထားကြကုန်လော့။

ဒုတိယမဟာပဒေသ။ ။ဘိက္ခဝေ။ ဣဓ ပန၊ ၌ကား။ ပ။ ။ဝဒေယျ။
(ကိံ။) အမုကသ္မိံ နာမ၊ ထိုမည်သော။ အာဝါယေ၊ ကျောင်းတိုက်၌။
သ ထေရော၊ ထေရ်နှင့်တကွဖြစ်သော။ သ ပါမောက္ခော၊ ပါမောက္ခနှင့်တကွ
ဖြစ်သော။ (ပဓာန-ဖြစ်သော ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။)
သံသော၊ သည်။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ မေ၊ သည်။ တဿ သံဃဿ၊ ထို
သံဃာ၏။ သမ္ပုခါ၊ ၌။ သုတံ။ ပ။ ။

တတိယမဟာပဒေသ။ ။အမုကသ္မိံ နာမ၊ သော။ အာဝါယေ၊ ၌။
ဗဟုဿုတာ၊ များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော ဗုဒ္ဓဝစန-ဂိုကုန်သော။ အာဝ
တာဂမာ၊ နှုတ်၌လာသော ပရိယတ္တိဓမ္မ-ဂိုကုန်သော။ ဓမ္မရော၊ သုတ္တ အဘိ
ဓမ္မ-ကို ဆောင်နိုင်ကုန်သော။ ဝိနယဓရာ၊ ဝိနည်းကို ဆောင်နိုင်ကုန်
သော။ မာတိကာဓရာ၊ မာတိကာကို ဆောင်နိုင်ကုန်သော။ သမ္ပဟုလာ၊
များစွာကုန်သော။ ထေရာ၊ ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဘိက္ခု၊ ဝိဟရန္တိ။ ပ။

အမှာ။ ။ဗဟုဿုတ-စသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို၊ ဆက္ကင်္ဂုတ္တရ ပဌမ
ပဏ် ၅-ဝဂ် ၉-သုတ် အဖွင့်ဋီကာကို ကြည့်ပေးပါသည်။ တိကင်္ဂုတ္တရဋီ၊
ပဌမ-ပဏ် ၂-ဝဂ် ၁၀-သုတ်၌မူ တမျိုးဖွင့်ထားသည်။

စတုတ္ထမဟာပဒေသ။ ။ဣဓ ပန။ ပ။ ။ ဗဟုဿုတော၊ သော။ ဧကော၊
တပါးသော။ ထေရော ဘိက္ခု၊ ဝိဟရတိ။ ပ။ ဓာရေယျာထ။ ဣတိ၊ ဤ
သို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြာ ပိ ဘောဂနဂရေ၊ ၌လည်း။ အာနန္ဒေ စေတိ
ယေ၊ ၌။ ဝိဟရန္တော။ ပ။ အဝိဇ္ဇာသဝါတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၂-၌ အနက်
ရေးခဲ့ပြီ။]

မဟာပဒေသလေးပါး၌ မိန့်တော်မူလိုရင်း။ ။ဤ မဟာပဒေသ-လေးပါးကို ဟော
တော်မူခြင်း၌ လိုရင်းကား-“မည်သူ့အထံ၌ကြားရသည်ဟု ပြောသည်ဖြစ်စေ ပိဋကတ်
သုံးပုံ ပါဠိတော်နှင့် ညှိမှသာ သို့မဟုတ် ရာဂ-စသော တိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေး
ကြောင်းဖြစ်မှသာ လက်ခံရမည်”ဟု မိန့်တော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်။

ကမ္မာရပုတ္တော

၁၉၈။ အထ ခေါ။ပ။ ယေန၊ ဌ။ ပါဝါ၊ပါဝါ-မြို့သည်။(အတ္ထိ။) တေနပသကံမိဿာမ။ ဣတိ၊ ပြီ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဝေံ ဘန္တေတိ ခေါ။ပ။ ပစ္စယောသိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အထ ခေါ။ပ။ အဝသရိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၃-၌လည်းကောင်း၊ ၁၆၃-၌လည်းကောင်း ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တတြ ပါဝါယံ၊ ဌ။ ကမ္မာရပုတ္တယ၊ ရှေ့ပန်းထိမ်ဆရာ၏ သားဖြစ်သော။ စုန္ဒယ၊ စုန္ဒ-၏။ အမွဝနေ၊ သရက်ဥယျာဉ်၌။ ဝိဟရတိ၊ ၏။

ကမ္မာရပုတ္တော၊ သော။ စန္ဒော၊ သည်။ အသောသိ၊ကြားပြီ။(ကိံ။) ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါဝါ၊ ပါဝါ-မြို့သို့။ အနုပုတ္တော၊ အစဉ်ရောက်တော်မူလာသည်။ (ဟုတုာ။) ပါဝါယံ၊ ဌ။ ဝါ၊ ၏အနီးဖြစ်သော။ မယံ၊ ၏။ အမွဝနေ၊ ဌ။ ဝိဟရတိ ကိရ၊ သီတင်းသုံးတော်မူနေသတဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့၊ ကြားပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (သတင်းကြားရာ ထိုအခါ၌။)။ ။ နိသိဒိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ ဣတ္ထိလိင်နှင့် ပုလ္လိင်သာ ထူး၏။]

ကေမန္တံ။ပ။ ဘိက္ခုသံသေနာတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ တုဏှိဘာဝေန၊ ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ (ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းဖြင့်။) အဓိဝါသေသိ၊ လက်ခံတော်မူပြီ။ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အဓိဝါသနံ၊ လက်ခံတော်မူခြင်းကို။ ဝိဓိတုာ၊ သိ၍။ အာသနာ၊ နေရာမှ။ ဥဠာယ၊ ထ၍။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ အဘိဝါဒေတုာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေကို။ ကတုာ၊ ပြု၍။ ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ပြန်သွားပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ကမ္မာရပုတ္တော၊ သော။ စုန္ဒော၊ သည်။ တဿာ ရတ္တိယာ၊ ထိုည၌၏။ အစ္စယေန၊ လွန်ရာအခါ၌။ သကေ၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ (မိမိပိုင်ဖြစ်သော။) နိဝေသနေ၊ နေအိမ်၌။ ပဏိတံ၊ ကောင်းမွန်သော။ ခါဒနိယံ၊ ခဲဖွယ်ကိုလည်းကောင်း။ ဘောဇနိယံ၊ ဘောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း။ ပဋိယာဒါပေတုာ၊ စီစဉ်စေပြီး၍။ ပဟူတံ၊ များစွာသော။ သူကရမဒ္ဓဝံ စ၊ သူကရမဒ္ဓဝ-မည်သော စားဖွယ်ကိုလည်း။ [“ဝက်ပျိုသား”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဝက်သားပြွမ်း”ဟုလည်းကောင်း-ရှေးဆရာများ ပေးကြ၏။] (ပရိယာဒါပေတုာ၊ ၍။) ဘဂဝတော၊ အား။ ကာလံ၊ ဆွမ်းစားချိန်ကို။ အာရောစာပေသိ၊ လျှောက်စေပြီ။ (ကိံ) ဘန္တေ၊ ရား။ ကာလော၊ ဆွမ်းစားချိန်ပါသည်။ ဘတ္တံ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပါပြီ။ (စီစဉ်ပြီးပါပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်စေပြီ။(အလျှောက်ခိုင်းပြီ။)

အထ ခေါ်။ ပ။ နိသဇ္ဇာ ထိုင်တော်မူပြီး၍ ။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) စန္ဒ၊ စန္ဒ။ တေ၊ သင်သည်။ ယံ သူကရမဒ္ဒဝံ၊ အကြင် သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။ ပဋိယတ္တံ၊ စီစဉ်အပ်ပြီ။ တေန၊ ထို စားဖွယ်ဖြင့်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပရိဝိသ၊ ပြုစု လုပ်ကျွေးလော့။ အညံ၊ အခြားသော။ ယံ ပန ခါဒနိယံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ယံ)ဘောဇနိယံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ပဋိယတ္တံ။ တေန၊ ထိုခဲဖွယ် ဘောဇဉ် ဖြင့်။ ဘိက္ခုသံသံ၊ ကို။ ပရိဝိသ၊ လော့။ ဣတိ၊ ပြီ ။ ပ။ ယံ သူကရမဒ္ဒဝံ၊ သည်။ ပဋိယတ္တံ၊ စီစဉ်ထားအပ်သည်။ အဟောသိ။ ဖြစ်ပြီ။ တေန၊ ဖြင့်။ ဘဂဝန္တံ ပရိဝိသိ။ ပ။

အထ ခေါ်။ ဌ။ (ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) စန္ဒ။ တေ၊ ဧ။ ယံ သူကရမဒ္ဒဝံ၊ သည်။ အဝသိဌံ၊ ကြွင်းကျန် နေပြီ။ တံ၊ ထိုကျန်နေသော သူကရမဒ္ဒဝ-ကို။ သောဗ္ဗေ၊ တွင်း၌။ နိဇဏာဟိ၊ မြှုပ်လိုက်လော့။ တထာဂတဿ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အညတြ၊ ကြည့်၍။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ပရိဘုတ္တံ၊ စားအပ်သော။ တံ၊ ထို သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်သည်။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ပရိဏာမံ၊ ကြေကျက် ခြင်းသို့။ (အစာကြေခြင်းသို့။) ဂစ္ဆေယျ၊ ရောက်ရာ၏။

စန္ဒ၊ စန္ဒ။ သဒေဝကေ၊ အောက် နတ်ပြည် ငါးထပ်ရှိ နတ်တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သမာရကေ၊ မာရ်နတ်၏တည်နေရာ ဝသဝတ္တိ-နတ်ပြည်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သ ဗြဟ္မကေ၊ ဗြဟ္မာ-နှစ်ဆယ်နှင့် လည်း တကွဖြစ်သော။ လောကေ၊ သြကာသ-လောက၌လည်းကောင်း။ သဿမဏာဗြာဟ္မဏိယာ၊ သာသနာတော်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ၊ ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးသော သမဏ၊ ကိလေသာတို့ကိုမျှော ပြီးသော ဗြာဟ္မဏ-တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သဒေဝမန္တဿ၊ သမ္မုတိ နတ်ဟူသော မင်း၊ ကြွင်းသောလူတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ ပဇာယ၊ သတ္တဝါအပေါင်း၌လည်းကောင်း။ အဟံ၊ သည်။ တံ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ န ပဿာမိ၊ မြင်တော်မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ မုတ်ချက်။ ။ စန္ဒ စီမံအပ်သော သူကရမဒ္ဒဝ-အစာ၌ နတ်တို့က နတ် ဩဇာကို ထည့်ထားသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားမှကပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့စားလျှင် အစာကြေနိုင်မည်မဟုတ် ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ဝန်းထိမ်ဆရာ၏သား စန္ဒ-သည် ချမ်း သာကြွယ်ဝသော သူကြွယ်တည်း။ ဘုရားရှင်ကို ပထမ-ဖူးမြင်ရစဉ်ကပင် သောတာပန် ဖြစ်၍ မိမိ၏သရက်ဥယျာဉ်၌ ကျောင်းဆောက်လျက် ဘုရားရှင်အား လှူဒါန်းထား သည်။

ဝေံ ဘန္တေတိ ခေါ။ပ။ နိခဏိတွာ၊ မြုပ်၍။ပ။ ပတ္တမိ။[သန္တုဿေတွာ-
စသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ပုဒ်စဉ် ၁၅၁-၌ ရေးခဲ့ပြီ။ တွင်းတူး၍ မြုပ်စေ
ပြီးနောက် “နာ’ဟံ တံ စန္ဒ ပဿာမိ” စသောစကားကို ဆက်၍ မိန့်တော်
မူရခြင်းမှာ-ကိုယ်တော်မြတ် ဘုဉ်းပေးပြီး၍ ကျန်နေသော သူကရမဒ္ဒဝ-ကို
ရဟန်းတို့အားလည်းမကျေး၊ လူတို့အားလည်းမပေးပဲ တွင်းတူး၍မြုပ်စေ
လျက် ဖျက်ဆီးပစ်၏ဟု ပြောလိုသူတို့အား ဤစကားကိုကြား၍ ပြောခွင့်မရ
စေရန် မိန့်တော်မူသည်။]

၁၉၀။ ။အထ ခေါ။ ခွံ။ ဘဂဝတော၊ ၎်။ (အာဗာဓော-၌ စပ်။)
ဝါ၊ သည်။ (ဘုတ္တာဝိဿ-၌ စပ်။) ကမ္မာရပုတ္တဿ၊ သော။ စန္ဒဿ၊ ၎်။
ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ (သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။)ဘုတ္တာဝိဿ၊ ဘုဉ်းပေးတော်မူ
ပြီးသည်။ (သမာနဿ၊ လတ်သော်။) ခရော၊ ကြမ်းတမ်းသော။ အာဗာ
ဓော၊ လွန်စွာနှိပ်စက်တတ်သော အနာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇံ၊ ဖြစ်ပြီ။ [သူကရမဒ္ဒဝ-ကို
ဘုဉ်းပေးတော်မူသောကြောင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါ။ ဘုဉ်းပေးပြီးသော်
အခါ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်။ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာ-မှာ ရှု။]

လောဟိတပက္ခန္ဓိကာ၊ လျင်စွာသွားသော သွေးအလျင်ရှိကုန်သော။ (သွေး၊
ဝမ်း သွားကုန်သော။) ပဗာဠာ၊ အလွန်ပြင်းထန်ကုန်သော။ မာရဏန္ဓိကာ၊
သေခြင်း၏အနီး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ သေခြင်း၏အနီးသို့ ရောက်စေတတ်
ကုန်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာတို့သည်။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ တာ၊ တိုဝေဒနာ
တို့ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ သတော၊ သမ္ပဇာနော၊ သည်။ အဝိဟညမာနော၊
ဝေဒနာက မနှိပ်စက်အပ်သည်။ (ဝေဒနာ၏ အနှိပ်စက် မခံရသည်။)
(ဟုတွာ။) အဓိဝါသေသိ၊ သည်းခံတော်မူပြီ။

အထ ခေါ။ပ။ယေန၊ ခွံ။ ကုသိနာရော၊ ကုသိန္နာရုံမိသည်။ (အတ္ထိ။)
။ပ။ပစ္စယောသိ။

ဂါထာအနက်။ ။(၁) ကမ္မာရဿ၊ ရွှေပန်းထိမ်သည် ဖြစ်
သော။ စန္ဒဿ၊ ၎်။ ဘတ္တံ၊ ဆွမ်းကို။ (သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။)
ဘုဉ်းတွာ၊ ဘုဉ်းပေးပြီး၍။ ခိရော၊ ပညာရှိအစစ် ဖြစ်တော်မူသော
မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပဗာဠံ၊ သော။ မာရဏန္ဓိကံ၊ သော။ အာ
ဗာဓံ၊ သို့။ သမ္ပုသိ၊ ထိရောက်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ မေ၊ တပည့်
တော်သည်။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပါပြီ။

(၂) သူကရ မဒ္ဒဝေန၊ သူကရမဒ္ဒဝ-စားဖွယ်ကို။ [တတိယံ၊
ဝိဘတ်ကို ‘က’အနက်၌ သက်ပါ။] ဘုတ္တဿ စ၊ ဘုဉ်းပေးတော်

မူပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော။ သတ္တုနော၊ မြတ်စွာတရား၏ (ကိုယ်
 တော်၌။) ပဗာဠော၊ အလွန်ပြင်းထန်သော။ ဗျာဓိ၊ သွေးဝမ်း
 သွားသော အနာရောဂါသည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ [ဗျာဓိ+
 ပဗာဠော။ ဆန်းဂိုဏ်းတည့်အောင် ဒွေတော် လာထားသည်။]
 အဟံ၊ ငါသည်။ ကုသိနာရံ၊ ကုသိနာရံ မည်သော။ နဂရံ၊ မြို့တော်
 သို့။ ဂစ္ဆာမိ၊ ကြွတော်မူမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝိရေစမာနော၊ သွေးဝမ်း
 လျှောတော်မူလျက်ပင်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အဝေါ စ၊ မိန့်တော်မူပြီ။

သူကရမဒ္ဒဝန္တံစင်၍ ဝါဒအမျိုးမျိုး

အဋ္ဌကထာ။ ။သူကရ မဒ္ဒဝန္တိ နာတိ တရုဏဿ နာတိ ဇိဏ္ဏဿ ဧကဇေဋ္ဌက
 သူကရဿ ပဝတ္ထမံသံ-အလွန်လည်း မဝယ်သော အလွန်လည်းမအိုသော တကောင်
 သော ဝက်ကြီး၏ (ဝယ်သူ မလာမီဈေး၌) ဖြစ်နှင့်သော အသားကို စီမံသည်။
 တံ ကိရ မုဒုစေဝ သိနိဗ္ဗူ ဟောတိ-ထို အသားသည် နုလည်း နု၏၊ ညက်လည်း
 ညက်ညော၏။ တံ ပဋိယာဒါပေတွာ၊ သာဓုကံ ပစာပေတွာတိ အတ္ထော-ထို ဝက်
 သားကို စီမံပေးပြီး၍ (ကောင်းမွန်စွာချက်ပေးပြီး၍။)

ဧကေ ဆရာ။ ။သူကရမဒ္ဒဝန္တိ ပန မုဒုဩဒနဿ ပဉ္စဂေါရဿ ယူသ ပါစန
 ဝိဓာနဿ နာမေတံ။ ယထာ ဂဝပါနံ နာမ ပါကနာမန္တိ-သူကရ မဒ္ဒဝ-ဟူသော
 ဤအမည်သည် နွားမှဖြစ်သော အရသာ ငါးမျိုး၏ (နွားနို့၊ နို့ချဉ်၊ ထောပတ်၊
 ရက်တက်၊ ဆီဦး-တို့၏) အနှစ် အဆီဖြင့် ချက်နည်းအစဉ်ကျအောင် ချက်အပ်
 သော နူးညံ့သောထမင်း၏ အမည်ဖြစ်၏။ ဥပမာ-“နွားမှဖြစ်သော သောက်ဖွယ်”
 ဟူရာ၌ ကျက်ပြီး နွားနို့၏အမည် ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့ ဧကေ-ဆရာတို့ ဆိုကြ
 သည်။

ကေစိဆရာ။ ။သူကရမဒ္ဒဝံ နာမ ရသာယနဂိမိ၊ တံ ပန ရသာယန သတ္ထေ
 အာဂစ္ဆတိ၊ တံ စုန္နေန “ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာန် န ဘဝေယျာ”တိ ရသာယနံ
 ပဋိယတ္တန္တိ။ ရသာယန-ဆေးကျမ်း၌လာသော ရသာယန-အစီအရင် အတိုင်း စီမံအပ်
 သော စားဖွယ်တမျိုးဖြစ်၏။ ထိုရသာယန-အစားမျိုးသည် အသက်ရှည်စေနိုင်သော
 ကြောင့် “ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသည် မဖြစ်ပါစေနှင့်” ဟု ကြံ၍ ထိုသူကရ
 မဒ္ဒဝ-ကို စီမံသည်။ ဤသို့ ကေစိ-ဆရာတို့ ဆိုကြသည်။

[အမှာ-ကျန်မှတ်ဖွယ်များကို ဘာသာဇီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၁။ ဝိရေစ မာနော။ ။အဆက်မပြတ် သွေးဝမ်းတော် သွားသဖြင့် အားနည်း
 လျက်ပင် ကိုယ်ကော်မြတ် အလိုရှိအပ်သော အရပ်၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုခဲ့ရာ “ကုသိနာရံ-
 မြို့သို့ ကြွမည်” ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [ဤ နှစ်ဂါထာကို ဗုဒ္ဓ-မြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီး
 နောက်မှ သံဂါယနာတင်တော်မူတို့ ထည့်ထားအပ်သည်။]

ပါနိယာဟရဏ

၁၉၁။ အထ ခေါ်။ ဌ။ (ကုသိန္နာရုံ မြို့သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ ဌ။)။ ဘင်္ဂါ။ သည်။ မဂ္ဂါ။ လမ်းမှ။ သြက္ကမ္မာ ဖဲ၍။ ယေန။ ဌ။ အည တရံ။ အမှတ်မရှိ တပင်သော။ ရုံက္ခမ္မလံ။ သစ်ပင်၏ အနီးအောက်သည်။ (အတ္ထိ။)။ ပိ။ အာနန္ဒ။ ဣဿံ။ တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ တံ။ သည်။ မေ ငါ၏။ ဝါ။ ငါ့ဖို့။ စတုဂ္ဂုဏံ။ လေးထပ်ရှိအောင်။ သံသာဋီ။ သင်္ကန်း ကြီးကို။ ပညပေဟိ။ ခင်းလိုက်လော့။ [နှစ်ထပ် သင်္ကန်းကြီးကို ခေါက်၍ ခင်းစေတော်မူဟန် တူသည်။ ရှေးနိဿယ၌ “သံသာဋီ။ ကံ။ စတုဂ္ဂုဏံ။ လေးထပ်ရှိသည်ကို။ ကတော။ ပြု၍” ဟု “ကတော” ထည့်၍ပေးသည်။] အာ နန္ဒ။ ကိလန္တော။ ပင်ပန်းတော်မူသည်။ အသ္မိ။ ဖြစ်၏။ နိသိဒိဿာမိ။ ထိုင် ဦးမည်။ ဣတိ။ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ပ။ ပညပေသိ။ ခင်းပြီ။ ပ။ အာနန္ဒ။ ဣဿံ။ ၏။ တံ။ သည်။ မေ ဖို့။ ပါနိယံ။ သောက်ရေကို။ အာဟရ နောဿုဗျေ။ ပီပါသိတော။ လွန်စွာ ဖြစ်သော ရေဆာခြင်းရှိသည်။ (အလွန် ရေဆာတော်မူသည်။) အသ္မိ။ ပီဝိဿာမိ။ သောက်တော်မူမည်။ ဣတိ။ ပြီ။

ဝေ။ သို့။ ဝုတ္တေ။ မိန့်တော်မူအပ်သော်။ ပ။ အင်္ဂေ။ (ကိ။)။ ဣဒါနိ။ ယခုဌပင်။ ပဉ္စမတ္တာနိ။ ငါးလီ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ သကဋ္ဌသတာနိ။ လှည်းအရာတို့သည်။ (တနည်း) ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋ္ဌ သတာနိ။ လှည်း ငါးရာ တို့သည်။ အတိက္ကန္တာနိ။ လွန်သွားပါကုန်ပြီ။ (ဖြတ်သွားပါ ကုန်ပြီ။) စက္ကမ္မိန္နံ။ လှည့်ဘီးတို့သည် ဖြတ်အပ်သော။ ပရိတ္တံ။ အနည်းငယ်သော။ တံ ဥဒကံ။ ထို ရေသည်။ (အနီးအပါးက မြစ်ငယ်ကလေး၌ရှိသော ထိုရေ သည်။) လုဋ္ဌိတံ။ လှုပ်ချောက်ချားသည်။ အာဝိလံ။ နောက်ကျသည်။ (ဟုတော။)။ သန္ဓတိ။ စီးနေပါ၏။

ဘန္တေ။ ကကုဓာ၊ ကကုဓာ-မည်သော။ အယံ နဒီ။ ဤ မြစ်သည်။ အဝိဒ္ဓုရေ၊ မဝေးပါ။ ဝါ။ နီးပါ၏။ [သတ္တမိ-ကို လိဂ်တ္ထ-၌ သက်ပါ။] အစ္စောဒကံ။ ကြည်လင်သော ရေရှိပါ၏။ သာတောဒကံ။ သာယာအပ်သော ရေရှိပါ၏။ ဝါ။ ချိုသော ရေရှိပါ၏။ သီတောဒကံ။ အေးမြသော ရေရှိပါ၏။ သေတော ဒကံ။ ရွံညန်မရှိသဖြင့် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော ရေရှိပါ၏။ သုပ္ပတိတ္တာ။ အလွန် ကောင်းသော ဆိပ်ကမ်းရှိပါ၏။ ရမဏိယာ။ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းပါ၏။ ဧတ္ထိဤ ကကုဓာ-မြစ်၌။ (ကကုဓာ-မြစ် ရောက်မှ။) ဘဂဝါ။ သည်။ ပါနိယဉ္စ၊ သောက်ရေကိုလည်း။ ပီဝိဿတိ။ သောက်တော်မူရပါလိမ့်မည်။ ဂတ္တာနိ။

စ၊ ကိုယ်တို့ကိုလည်း။ သီတိကရိသတိ၊ အေးမြအောင် ပြုရပါလိမ့်မည်။
ဣတိ(အဝေါစ။)

ဒုတိယမ္ပိ။ပ။ပတ္တံ၊ သပိတ်ကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ယေန၊ ဌှိ။ သာ
နဒိကာ၊ ထိုမြစ်ငယ်ကလေးသည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ ထို မြစ်ငယ်သို့။ ဥပသင်္ကမိ၊
သွားပြီ။ အထ၊ ခေါ၊ ဌှိ။ စက္ကစ္ဆိန္ဒာ၊ သော။ ပရိတ္တာ၊ ကျဉ်းငယ်သော။
သာ နဒိကာ၊ သည်။ လုဠိတာ၊ သည်။ အာဝိလာ၊ သည်။ (ဟုတွာ။)
သန္ဓမာနာ၊ စီးသွားနေပါလျက်။ အာယသ္မန္တေ အာနန္တေ၊ အရှင် အာနန္ဒာ
သည်။ ဥပသင်္က မန္တေ၊ အနီးသို့သွားလတ်သော်။ (ရောဂ်လတ်သော်။) အစ္စ္ဓာ၊
ကြည်လင်သည်။ ဝိပသန္တာ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သည်။ အနာဝိလာ၊
မနောက်ကျသည်။ (ဟုတွာ။) သန္ဓိတ္ထ၊ စီးနေပြီ။

အထခေါ၊ ဌှိ။ (ရေ၏ ကြည်လင်စွာ စီးဆင်းနေပုံကို မြင်ရရာ ထိုအခါ
ဌှိ။) အာယသ္မတော အာနန္ဒယ၊ ၏။ တေ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ၊
ဖြစ်ပြီ။ (ကိ။) တထာဂတယ၊ ၏။ မဟိဒ္ဓိကတာ၊ ကြီးသော တန်ခိုးရှိ
တော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်။ (တန်ခိုး ကြီးတော်မူပုံသည်။) မဟာနုဘာဝတာ၊
ကြီးသော အာနုဘော်ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်။ (အာနုဘော် ကြီးတော်
မူပုံသည်။) အစ္စ္ဓရိယံ ဝတ၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီးလောက်ပါပေစွ-
ဪ။ (အံ့ဩစရာကောင်းလှိုက်တာ-နော်။) အဗ္ဗုတံ ဝတ၊ မဖြစ်စဖူး
ထူးဆန်းပါပေစွ-ဪ။ (ထူးဆန်းလှိုက်တာ-နော်။)

ဟိ၊ အံ့ဩသင့်၏။ စက္ကစ္ဆိန္ဒာ။ပ။သန္ဓမာနာ၊ လျက်။ မယိ၊ သည်။
ဥပသင်္ကမန္တေ၊ လတ်သော်။ အစ္စ္ဓာ။ပ။သန္ဓတိ၊ စီးနေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့
အကြံဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံပြီး၍။ (မြတ်စွာဘုရား ပြန်ခိုးကြီးတော်မူ
ပုံကို တအံ့တဩ ဖြစ်ပြီး၍။) ပတ္တေန၊ ဖြင့်။ ပါနိယံ၊ ကို။ အာဝါယ၊
ခပ်ယူ၍။ပ။အဝေါစ။ပ။ သန္ဓိတ္ထ၊ စီးနေပါပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပါနိ
ယံ၊ ကို။ ပိဝတု၊ သောက်တော်မူပါ။ သုဂတော၊ ကောင်းသောစကားကို
မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ပ။ပိဝတု ။ပ။အပါယိ၊ သောက်
တော်မူပြီ။

ပုထုသမ္မလပုတ္တဝတ္ထု

၁၉၂။ တေန ခေါ ပန သံမယေန၊ ဌှိ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ လမ်းခရီး
ဝယ် သစ်ပင်တပင်အောက်မှာ ထိုင်နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) မလ္လပုတ္တော၊
မလ္လာမင်း၏ သားဖြစ်သော။ ကာလာမာ၊ ကာလာမ-အနွယ်ဖြစ်သော။

အာဠာရဿ၊ အာဠာရ-ရသေ့၏။ သာဝကော၊ တပည့်ဖြစ်သော။ ပုက္ကုသော၊ ပုက္ကုသ-သည်။ ကုသိနာရာယ၊ မှ။ ပါဝံ၊ သို့။ (ဂမိဿာမိ၊ သွားမည်။) ဣတံ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဂ္ဂိုလန္တော၊ ရှည်သောခရီးကို သွားနေသည်။ ဟောတံ၊ ဖြစ်၏။ [“ပါဝံ ဂမိဿာမိတံ မဂ္ဂ ပုဂ္ဂိုလန္တံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာကိုကြည့်၍ “ဂမိဿာမိ” ဟု ထည့်ပါသည်။ မထည့်ပါလည်း ရှေးနိဿယ၌-ပေး၏။]

မလ္လပုတ္တော၊ သော။ ပုက္ကုသော၊ သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ အညတရသ္မိံ၊ သော။ ရုက္ခမူလေ၊ ၌။ နိသိန္နံ၊ ထိုင်နေတော်မူသည်ကို။ အဒ္ဓယာ၊ မြင်ပြီ။ ဒိသ္မာ၊ မြင်ခြင်းကြောင့်။ ပ။ အဝေါစ။ (ကံ။) ဘန္တေ။ အံတ္ထရိယံ၊ စူ။ ဘန္တေ။ အပ္ပုတံ၊ စူ။ ဘန္တေ။ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ရသေ့ရဟန်းတို့သည်။ သန္တေန၊ ငြိမ်သက်သော။ ဝိဟာရေန၊ နေခြင်းဖြင့်။ ဝါ၊ နေကြောင်းသမာပတ်ဖြင့်။ ပိဟရန္တိ ငတ၊ နေနိုင်ကြပါပေကုန်၏။

ဘန္တေ၊ ဘုတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား။ (ရှေးကအကြောင်းအရာတခု ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်မှာ။) ကာလာမော၊ သော။ အာဠာရော၊ သည်။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဂ္ဂိုလန္တော၊ ရှည်သောခရီးကို သွားစဉ်။ မဂ္ဂါ၊ မှ။ ဩက္ကမာ၊ ၍။ အဝိဒ္ဓရော၊ အနီး၌။ (လမ်း၏အနီး၌။) အညတရသ္မိံ၊ သော။ ရုက္ခမူလေ၊ ၌။ ဒိဝါဝိဟာရံ၊ နေအခါဝယ် နေခြင်းငှာ။ နိသိဒ္ဓိံ၊ ထိုင်နေပြီ။ ဘန္တေ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (အာဠာရ-ရသေ့၏ ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌။) ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့သည်။ ကာလာမံ၊ သော။ အာဠာရံ၊ ကို။ နိဿာယ နိဿာယ၊ မှီ၍ မှီ၍။ (ကပ်၍ ကပ်၍။) အတိက္ကမိံ သု၊ လွန်သွားပါကုန်ပြီ။

ဘန္တေ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (လှည်းငါးရာတို့ လွန်သွားရာ ထိုအခါ၌။) အညတရော၊ အမှတ်မရှိ တယောက်သော။ ပုရိသော၊ သည်။ တဿ သကဋသတ္တဿ၊ ထို လှည်းကုန်သည် အပေါင်း၏။ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော၊ နောက်က နောက်က။ အာဂစ္ဆန္တော၊ လိုက်လာလျက်။ ပ။ အဝေါစ။ (ကံ။) ဘန္တေ။ အရှင်ဘုရား။ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။ အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားသည်တို့ကို။ အဒ္ဓယာ အပိ၊ မြင်လိုက်ပါသလော။ ဣတံ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒါယကာ။ အဟံ၊ ငါသည်။ န အဒ္ဓယံ၊ မမြင်လိုက်။ ဣတံ၊ ဤသို့ပြောပြီ။

ဘန္တေ။ အရှင်ဘုရား။ သဒ္ဓံ ပန၊ အသံကိုကား။ (အသံကိုကော။) အဿောသိ ကံ၊ ကြားလိုက်ပါသလော။ ဣတံ၊ ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒကာ။

အဟံ။ သဒ္ဓံ၊ ကိ။ န အထောသိ။ မကြားလိုက်။ ဣတိ။ ပြီ။ ဘန္တေ။ သုတ္တော၊ အိပ်ပျော်နေသည်။ အဟောသိ ကိ ပန။ ဖြစ်ပါသလော။ ဣတိ၊ ပြီ။ အာဝုသော။ အဟံ၊ သည်။ သုတ္တော၊ သည်။ န အဟောသိ။ မဟုတ်ပါ။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ။ ကိ ပန။ အဘယ်သို့နည်း။ (ဘယ်လိုလဲ။) သညိ။ သညာရှိသူသည်။ (စိတ်ရှိသည်။) အဟောသိ။ ဖြစ်ပါသလော။ ဣတိ၊ ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒကာ။ ဝေ။ အေး။ (စိတ်ရှိပါရဲ့။) ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ သော တံ၊ ထို အရှင်ဘုရားသည်။ သညိ။ သညာ-ရှိသူသည်။ (စိတ်ရှိသူသည်။) သမာနော၊ ဖြစ်ပါလျက်။ ဇာဂရော၊ နိုးနေပါလျက်။ နိဿယ နိဿယ၊ မိမိကို ကပ်၍ ကပ်၍။ အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားကုန်သော။ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။ နေဝ အဒ္ဓသ၊ မြင်လည်း မမြင်လိုက်။ သဒ္ဓံ၊ ကိ။ န ပန အထောသိ၊ ကြားလည်း မကြားလိုက်။ ဘန္တေ။ အပိသု၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်။ တေ၊ အရှင်ဘုရား၏။ သံဃာဋီ၊ သင်္ကန်းကြီးကို။ ရဇေန၊ မြေမုန်သည်။ (ဖုန်သည်။) ဩ ကိဏ္ဍာ၊ ရောပြွမ်းအပ်သည် မဟုတ်ပါလော။ (သို့ပါလျက် အရှင်ဘုရား၏ သင်္ကန်းကိုလဲ မြေမုန်တွေ ရောပြွမ်းနေသည် မဟုတ်ပါလားဘုရား။) ဣတိ၊ ပြီ။ အာဝုသော၊ ဒကာ။ ဝေ။ အေး။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ အထ ခေါ၊ ဌိ။ (ပြောဆိုရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အဟောသိ။ (ကိ။) ပဗ္ဗဇိတာ။ သန္တေန၊ သော။ ဝိဟာရေန၊ ဖြင့်။ ဝိဟရန္တိ ဝတ ဘော၊ နေနိုင်ကြပါပေကုန်၏။ ယတြ ဟိ၊ အကြင် အာဠာရ-ရသေ့သည်။ [တြ-ပစ္စည်းကို ပထမ-အနက်၌သက်ပါ။] သညိ သမာနော။ သညာရှိသူဖြစ်ပါလျက်။ (စိတ်ရှိသူဖြစ်ပါလျက်။) ဇာဂရော၊ နိုးနေပါလျက်။ နိဿယ နိဿယ၊ မိမိကို ကပ်၍ ကပ်၍။ အတိက္ကန္တာနိ၊ လွန်သွားကုန်သော။ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့ကို။ နေဝ ဒက္ခတိ နာမ၊ မြင်လည်း မမြင်လိုက်။ န ပန သဒ္ဓံ သောဿတိ နာမ၊ အသံလည်း မကြားလိုက်။ [“နာမ”သည် ဝိမုယ-အနက်ဟော။]

(တဿ၊ ထို အာဠာရ-ရသေ့၏။ သန္တ ဝိဟာရေန၊ ငြိမ်သက်သော နေကြောင်း သမာပတ်ဖြင့်။ တံ ဝိဟရန္တံ၊ ထို နေခြင်းသည်။) အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချိုးလောက်ပါပေစွ-ဪ။ (အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပေစွ-ဪ။) အဗ္ဗုတံ ဝတ ဘော၊ မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းပါပေစွ-ဪ။ [တနည်း။ ။တဿ၊ ထို အာဠာရ-ရသေ့၏။ တံ၊ ထို မမြင်လိုက် မကြားလိုက်ခြင်းသည်။ အစ္စရိယံ ဝတ ဘော။ ဤသို့လည်း ပေး

နိုင်၏။] ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ (ဤသို့ တအံ့တဩ ဖြစ်ပြီ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပြီး၍။ ကာလာမေ၊ သော။ အာဠာရေ၊ ဌ။ ဥဠာရံ၊ မှန်မြတ်သော။ ပသာဒံ၊ ကြည်ညိုမှုကို။ ပဝေဒေတွာ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေ၍။ (အထင် အရှားပြု၍။) ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (အဝေါစ။) [ဒကာက မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်အပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။]

၁၉၃။ ပုက္ကုသ၊ ပုက္ကုသ။ တံ၊ ထို မိန့်တော်မူအပ်မိည့်စကားကို။ (မိန့် တော်မူမည့် စကားကို။) ကိံ မညသိ၊ အဘယ်သို့ထင်သနည်း။ [ပုက္ကုသ။ မဟာ၊ ဝါသည်။ ဝုစ္စမာနံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော။ ယံဝစနံ၊ အကြင်စကား သည်။ အတ္ထိံ၊ တံ ဝစနံ၊ ကို။ ကိံ မညသိ၊ နည်း။ [ဤသို့လည်း၊ ရှေး နိဿယ၌ အနိယမ-ဝါကျ ထည့်ပေးသည်။] ယော ဝါ၊ အကြင်သူသည် လည်း။ သညိ သမာနော။ ပ။ န ပန သုဏေယျ၊ ရာ။

☞ ယော ဝါ၊ အကြင်သူသည်လည်း။ ပ။ ဒေဝေ၊ မိုးသည်။ ဝယန္တေ၊ ရွာလတ်သော်။ ဒေဝေ။ သည်။ ဂဠု ဂဠုယန္တေ၊ ဂဠု ဂဠု-ဟု အသံပြုလတ် သော်။ (ဂျုံးဂျုံး-ဟု မည်လတ်သော်။) [မိုးထစ်ချုန်းသည်ကို ဆိုလိုသည်။] ဝိဇ္ဇုလ္လတာသု၊ လျှပ်စစ်နှယ်တို့သည်။ (လျှပ်စစ်ပန်းတို့သည်။) နိစ္ဆရန္တိသု၊ ထွက်ပေါ်ကုန်လတ်သော်။ ဝါ၊ အရောင်တလက်လက် ပြက်ကုန်လတ်သော်။ အသနိယာ၊ မိုးကြိုးသည်။ ဖလန္တိယာ၊ မြည်လတ်သော်။ (ပေါက်ကွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အသံမြည်လတ်သော်။) [မိုးကြိုးပစ်လတ်သော် ဟူလို။] နေဝ ပဿေယျ၊ ဘာကိုမှ မမြင်ရာ။ သဒ္ဓိံ ပန၊ ကိုလည်း။ န သုဏေယျ၊ ကြားလည်း မကြားလိုက်ရာ။

[ဒိန္နံ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော။ တေသံ၊ ထိုသူတို့၏။ ပဝတ္တနေသု၊ ဖြစ်ပုံ တို့တွင်။] ကတမံ(ပဝတ္တနံ)။ အဘယ်ဖြစ်ပုံကို။ ဒုက္ကရတရံ ဝါ နုခေါ၊ သာ၍ လည်း ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သနည်း။ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရံ (နုခေါ)၊ သာ၍လည်း ခဲယဉ်းသဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်စေအပ်၊ ဖြစ်စေနိုင်သနည်း။ (ဖြစ်စေနိုင်ခဲ သနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ပဉ္စ ဝါ သကဋသတာနိ၊ လှည်းငါးရာတို့သည် သော်လည်းကောင်း။ အ ဝါ သကဋသတာနိ၊ လှည်းခြောက်ရာတို့သည် သော်လည်းကောင်း။ ပ။ နဝ ဝါ သကဋသတာနိ၊ လှည်းကိုးရာတို့သည် သော် လည်းကောင်း။ သကဋသဟဿံ ဝါ၊ လှည်းပေါင်းတထောင်သည် သော် လည်းကောင်း။ သကဋသတသဟဿံ ဝါ၊ လှည်းပေါင်း တသိန်းသည် သော် လည်းကောင်း။ ကိံ၊ အဘယ်ကို။ ကုရိယန္တိ၊ ပြုကုန်အံ့နည်း။ (ကိံ ကရိ

သန္တိ။ ဘာလုပ်ကြမှာတုန်း။) [လှည်း ငါးရာမက ခြောက်ရာ ခုနစ်ရာ ရှစ်ရာ ကိုးရာ ကသောင် တသိန်း ဖြစ်ပါစေ-ဘာလုပ်ရမှာတုန်း ဘုရား။-ဟူလို့။ ကိံ ဟိ-၌ ဟိ-အနက်မရှိ။]

အထ ခေါ်၊ စင်စစ်ကား။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ သညီ သမာနော။ပ။ န သုဏေယျ၊ (တထား ထိုသူ၏။ တေဒေဝ၊ ဤ မကြားလိုက် မမြင်လိုက်ရ ခြင်းကိုသာ။ ဝါ၊ ဤအဖြစ်မျိုးကိုသာ။ ဒုက္ကရတရဉ္စေဝ၊ သာ၍လည်း ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်ပါ၏။ ဝါ၊ သာ၍လည်း ပြုနိုင်ခဲပါ၏။ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရဉ္စေ၊ သာ၍လည်း ခဲယဉ်းသဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်စေအပ်ပါ၏။ (သာ၍လည်း ခဲယဉ်းယဉ်း ထင်ရှားစွာ ဖြစ်စေရပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ပုတ္တသ။ ကံ၊ တပါးသော။ သမယံ၊ အခါ၌။ အဟံ၊ သည်။ အာတု မာယံ၊ အာတုမာ-မြို့၌။ ဘုသာဂါရေ၊ ကောက်ရိုးဖြင့်ပြုအပ်သော ကျောင်း ငယ်၌။ ဝိဟရာမိ၊ [ကောက်ရိုးပုံကြီး၏အလယ်မှ ကောက်ရိုးကိုထုတ်၍ ဇရပ် နှင့်တူစွာ ပြုအပ်သော ရဟန်းတို့အား နေဖို့ရာလျှောက်ပတ်သော ကျောင်း ငယ်တည်း။ ရှေးနိဿယ၌ “ဘုသာဂါရေ၊ ကောက်နယ်တလင်း၏တဲကလေး၌” ဟု ပေး၏။]။ပ။ ဖလန္တိယာ၊ လတ်သော်။ ဘုသာဂါရယ၊ ၏။ အဝိဒ္ဓုရေ၊ ၌။ ဒွေ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော။ ကဿကာ၊ လယ်သမားဖြစ်ကုန်သော။ ဘာတရော၊ ညီအစ်ကိုတို့ကိုလည်းကောင်း။ စတ္တာရော၊ လေးကောင်ကုန် သော။ ဗလိဗဒ္ဓါ၊ စ၊ နွားကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟတာ၊ သတ်အပ် ကုန်ပြီ။ (သေနေကုန်ပြီ။)

ပုတ္တသ။ အထ ခေါ်၊ ၌။ အာတုမာယ၊ မှ။ မဟာဇနကာယော၊ များစွာသောလူအပေါင်းသည်။ နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်လာ၍။ ယေန၊ ၌။ ဒွေ။ပ။ တေ ဘာတရော၊ ထို ညီအစ်ကိုတို့ကိုလည်းကောင်း။ စတ္တာရော၊ ဟေ၊ ဗလိဗဒ္ဓါ၊ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဟတာ၊ ကုန်ပြီ။ တေန၊ ထို အရပ်သို့။ ဥပသကံမိ၊ ချဉ်းကပ်ပြီ။ (အကြည့် လာကြသည်။) ။ပ။ ဘုသာဂါရဒ္ဓါရေ၊ ကောက်ရိုးဖြင့်ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ်၏ တံခါးအနီး၌။ (ကောက်နယ် တလင်း၏ တဲကလေး၏အပေါက်နား၌။) အဗ္ဗောကာသေ၊ လွင်တီးခေါင် ဟင်းလင်းအပြင်၌။) စကံမာမိ၊ စကြံသွားနေ၏။

ပုတ္တသ။ အထ ခေါ်၊ ၌။ (စကြံသွားနေရာ ထိုအခါ၌။) အညတရော၊ တယောက်သော။ ပုရိသော၊ သည်။ တမှာ မဟာဇနကာယာ၊ များစွာသော လူအပေါင်းမှ ။ပ။ တံ ပုရိသံ၊ ကို။ တေ၊ ကို။ အဝေါစံ၊ မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ။ (ကိံ ။) အာဝုသော၊ ဒါယကာ။ ကိံ န၊ အဘယ့်ကြောင့်။ ဒေသော မဟာ

ဇနကာယော၊ သည်။ သန္နိပတိတော၊ စုဝေးနေသနည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။
ဘန္တေ။ ဣဒါနိ၊ ဤ။ ဒေဝေ။ပ။ ဟတာ၊ ပါကုန်ပြီ။ ဧတ္ထ၊ ဤအကြောင်း
ကြောင့်။ (မိုးကြိုးပစ်၍ ခြောက်ယောက်သော သတ္တဝါတို့၏ သေခြင်းဟု
သော အကြောင်းကြောင့်။) သော မဟာဇနကာယော၊ သည်။ သန္နိ
ပတိတော၊ ပါပြီ။ ဘန္တေ။ တံ ပန၊ သည်ကား။ က၊ အဘယ်အရပ်၌။
အဟောသိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ (နေပါသနည်း။) ဣတိ၊ ပြီ။

အာဝုသော။ အဟံ၊ သည်။ ဣဝေ၊ ဤ အရပ်၌ပင်။ အဟောသိ၊
ပြီ။ (နေပြီ။)။ပ။ ကိံ ပန၊ အဘယ်သို့နည်း။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပါ၏လော။ပ။
န အဒ္ဓသံ၊ မမြင်လိုက်။ပ။ အသောသိ၊ ကြားလိုက်ပါသလော။ပ။န အသော
သိ။ပ။ [ကိံ ပန ဘန္တေ သုတ္တော-စသည်ကို ရှေ့ကအတိုင်း ပေးပါ။]။ပ။
ပက္ကမိ၊ ပြန်သွားပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [မြတ်စွာဘုရားက ပုပ္ဖာသ
မလ္လပတ္တ-အား မိန့်တော်မူအပ်သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။]

ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္ထော၊ သော်။ပ။ အဝေါ၊ (ကိံ။)ဘန္တေ။ သော ဟံ၊ ထို
တပည့်တော်သည်။ (ပဝါဟေမိ-၌ စပ်။) မေ၊ ၏။ ကာလာမေ၊ သော။
အာဠာရေ၊ ဤ။ (အာဠာရ-အပေါ်၌။) ယော ပသာဒေ၊ အကြင် ကြည်ညို
မှုသည်။ (အတ္ထိ။) တံ၊ ထိုကြည်ညိုမှုကို။ မဟာဝါတေ ဝါ၊ ကြီးစွာသော
လေ၌ သော်လည်း။ (ပြင်းထန်သော လေ၌သော်လည်း။) ဩဗုဏာမိ၊
ဖြန့်ကြဲလိုက်ပါ၏။ (လွင့်ပစ်လိုက်ပါ၏။) သိဗသောတာယ၊ လျင်မြန်သော
ရေအယဉ်ရှိသော။ (အလွန် ရေစီးသန်သော။) နဒိယာ ဝါ၊ မြစ်၌သော်
လည်း။ ပဝါဟေမိ၊ မျောပစ်လိုက်ပါ၏။ အဘိက္ကန္တံ။ပ။ဘိက္ခု သံဃဉ္စ။
[ပုန်စဉ် ၇၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘဂဝါ၊ သည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။
အဇ္ဇတဂ္ဂေ၊ ယနေ့ကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်ထို့ဖြင့် ဆည်းကပ်
တတ်သော။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂတံ၊ ဆည်းကပ်သော။ ဥပါ
သကံ၊ ဥပါသကာ-ဟူ၍။ ဓာရေတု၊ စိတ်၌ဆောင်တော်မူပါ။ ဝါ၊ မှတ်
တော်မူပါ။ ဣတိ (အဝေါ။) ။

၁၉၄။ အထ ခေါ၊ ဤ။ (ဥပါသကာ-အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးရာ ထို
အခါ၌။)။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိံ။) ဘဏေ၊ အမောင်။ ဣဗံ၊ တိုက်တွန်း

၁။ မဟာဝါတေ ဝါ။ ။ရှေး နိဿယ၌ “ဝါ-သဒ္ဓါကို ဥပမာ-အနက်ရှိ၏” ဟု
မိန့်၍ “ဟော ဝါတေ၊ ပြင်းစွာသော လေ၌။ ဩဗုဏာမိ ဝါ၊ ခါတွက်သကဲ့သို့။
ဩဗုဏာမိ၊ ခါတွက်၏။ သိဗသောတာယ၊ ပြင်းစွာသော ရေအယဉ် ရှိသော။
နဒိယာ၊ ဤ။ ပဝါဟေမိ ဝါ၊ မျောသကဲ့သို့။ ပဝါဟေမိ၊ မျော၏။” ဤသို့ အနက်
ပေးသည်။ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ-တို့၌ကား အလူးမဖွင့်ပါ။

ပါ၏။ တံ၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။ သိဂီဝဏ္ဏံ၊ သိဂီဝေ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိသော။ ဓာရဏီယံ၊ ပွဲလမ်းသဘင်အခါမှ ဆောင်အပ် ဝတ်အပ် သော။ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ပြေပြစ်ညက်ညောသော အဝတ်အစုံကို။ အာဟရံ၊ ဆောင် ယူခဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဆရာ။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ၊ ခေါ်။ ပ။ တံ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ကို။ အာဟရံ၊ ဆောင်ယူလာပြီ။

အထ ခေါ်။ ပ။ ဘဂဝတော၊ အား။ ဥပနာမေသိ၊ ဆက်ကပ်ပြီ။ [ဘဂဝ တော၊ မြတ်စွာဘုရား၏။ (အနီးသို့)။ ဥပနာမေသိ၊ ကပ်၍ ညွတ်စေပြီ။ [ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။] (ကံ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်၍ ဆက်ကပ်သနည်း။) ဘန္တေ၊ ရား။ ဣဒံ၊ ဤ အဝတ်အစုံသည်။ သိဂီဝဏ္ဏံ၊ သော။ ဓာရဏီယံ၊ သော။ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ပါတည်း။ ဘဂဝါ၊ သည်။ မေ၊ ၏။ တံ၊ ထိုအဝတ် အစုံကို။ အနုကမ္ပံ၊ လျှော့စွာတုန်လှုပ်တတ်သော ကရုဏာကို။ ဝါ၊ သနား စောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်မှုကို။ ဥပါဒါယ၊ စွဲ၍။ (အကြောင်း ပြု၍။) ပဋိဂ္ဂဏှာတု၊ ခံယူတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်၍ ဆက်ကပ်ပြီ။ ပုဏ္ဏသ။ တေနဟံ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ထိုသို့ လှူလိုလျှင်။) ဧကေန၊ တထည် ဖြင့်။ မံ၊ ကို။ အတ္ထာဒေဟိ၊ ဖုံးလွှမ်းလော့။ (လှူလော့။) ဧကေန၊ ဖြင့်။ အာနန္ဒံ၊ ကို။ (အတ္ထာဒေဟိ၊ လော့။) ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ အထ ခေါ်။ ပ။ ပက္ခမိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၁၉၅။ အထ ခေါ်။ ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ကာယံ၊ ကိုယ်သို့။ (ကိုယ် ပေါ်သို့။) ဥပနာမေသိ၊ ကပ်၍ ညွတ်စေပြီ။ (လွှမ်းခြုံလိုက်ပြီ။) [ပုဏ္ဏသ မ္မလ္လ-မင်း ပြန်သွားသောအခါ မိမိအားလှူခဲ့သော တထည်ကို မိမိမဝတ်ရုံပဲ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်ပေါ်သို့ လွှမ်းခြုံပေးလိုက်ပြီ။] ဘဂဝတော၊ ၏။ ကာယံ၊ သို့။ ဥပနာမိတံ၊ ကပ်၍ ညွတ်စေအပ်သော။ (လွှမ်းခြုံ ပေးအပ် သော။) တံ၊ ထို အဝတ်အစုံသည်။ ဟတစ္စိကံ ဝိယ၊ ပျက်ဆီး အပ်ပြီး သော အရောင်ရှိသကဲ့သို့။ ဝါ၊ ပျက်သော အရောင်ရှိသကဲ့သို့။ ခါယတံ၊ ထင်ရ၏။

၁။ အတ္ထာဒေဟိ။ ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားလုံး ဖြစ်သည်။ လှူသည်ကို ရှေးခေတ်က “ဖုံးလွှမ်း”ဟု သုံးစွဲသည်။

၂။ ဟတစ္စိကံ ဝိယ။ [ဟဟ+အစ္စိ+က။] ‘ဣတ္ထိလိင်၊ နပုလိင် အစ္စိ-သဒ္ဒါ သည် ပဘာ (အရောင်) အနက် ဟောတည်း။ က-ကား သမာသန္တ က-ပစ္စည်း တည်း။ ဟတာ+အစ္စိ ယဿာတိ ဟတစ္စိကံ (ယုဂမဋ္ဌံ) [ပဋိဟတပ္ပတ်။-ဒီကာ။]

ဆိုလိုရင်းကား - မြတ်စွာ ဘုရားသည် အဝတ်နှစ်ထည်တွင် တထည်ကို ဝတ်၍ တထည်ကို အပေါ်၌ ခြုံတော်မူသောအခါ အဝတ်၏ရှေ့ရောင်ကို မြတ်စွာဘုရား၏

အထ ခေါ့ပူဘန္တေ၊ ရား။ အတ္ထရိယံ၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချီး
 လောက်ပါပေစွ။ (အံ့ဩစရာ ကောင်းပါပေစွ။)။ပ။အဗ္ဗုတံ၊ မဖြစ်စဖူး
 ထူးဆန်းပါပေစွ။ ဘန္တေ။ တထာဂတသံ၊ ၏။ အဝိဝဏ္ဏော၊ အရေ
 အဆင်းသည်။ ယာဝ၊ အတိုင်းအရှည်ကို လွန်၍သာလျှင်။ ဝါ၊ အလွန်
 ပင်။ ပရိသုဇ္ဈေါ၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ပါပေ၏။ ပရိယောဒါတော၊
 ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်ပါပေ၏။ပ။ဣဒံ ယုဂမဋ္ဌံ၊ သည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ကာယံ၊ သို့။ ဥပနာမိတံ၊ အပ်သည်။ (သမာနံ၊ သော်။) ယတစ္စိကံ
 ဝိယံ၊ ခါယတိ၊ ပါ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။ အာနန္ဒ၊ တံ၊ ဤ စကားသည်။
 ဧဝံ၊ ဤ အတိုင်း မှန်၏။ (အသင်လျှောက်အပ်သည့် အတိုင်း မှန်၏။)။ပ။
 ဒွိသု၊ နှစ်မျိုးကုန်သော။ ကာလေသု၊ အခါတို၌။ အတိ ဝိယ၊ အလွန်
 ပင်။ပ။ပရိယောဒါတော၊ ၏။ ကတုမေသု ဒွိသု၊ အဘယ်အခါ နှစ်မျိုး
 တို၌-နည်း။

အာနန္ဒ။ ယဉ္ဇ ရတ္တိံ၊ အကြင် ညဉ့်၌လည်း။ တထာဂတော၊ သည်။
 အံနတ္ထရံ၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော။ (အမြတ်ဆုံး ဖြစ်
 သော။) သမ္မာသမ္မောဓိံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတ - ဉာဏ်တော်ကို၊
 အဘိသမ္ဗုဇ္ဈတိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏။ ယဉ္ဇ ရတ္တိံ၊ ၌လည်း။ အနုပါဒိ
 သေသာယ၊ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာ-ရူပ ဟူသော အကြွင်းအကျန်
 မရှိသော။ နိဗ္ဗာန ဓာတုယာ၊ နိဗ္ဗာန-ဓာတ်ဖြင့်။ ပရိနိဗ္ဗာယတိ၊ ငြိမ်းအေး
 တော်မူ၏။ (ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။) အာနန္ဒ။ ဒွိသု၊ ကုန်သော။ ဣမေသု
 ကာလေသု၊ တို၌။ပ။ပရိယောဒါတော။ [ဤ အခါနှစ်မျိုး၌ အဆင်းတော်
 ကြည်လင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အာနန္ဒ။ အဇ္ဇ၊ ယန္တေ။ ရတ္တိယံ၊ ၏။ ပစ္ဆိမေ နောက်ဆုံးဖြစ်သော။
 ယာမေ ယံ-၌။ ကုသိနာရာယံ၊ ၌။ ဥပဝတ္တနေ၊ အကွေ ဖြစ်သော။
 မလ္လာနံ၊ မလ္လာ-မင်းတို့၏။ သာလဝုနေ၊ အင်ကြွင်းတော၌။ (အင်ကြွင်း
 ဥယျာဉ်၌။) ယမကသာလာနံ၊ အစုံဖြစ်သော အင်ကြွင်းပင်တို့၏။ အန္တရေန၊
 အလယ်၌။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း ငြိမ်းအေးတော် မူခြင်းသည်။
 (ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခြင်းသည်။) ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ပ။ပစ္စံသောသိ။

ကိုယ်တော်ရောင်က လွမ်းမိုးလိုက်သကဲ့သို့ ထင်ရလောက်အောင် အဝတ်၏ရွှေရောင်
 သည် မှိန်သွားသည်ဟု-ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤကား ဝိယ-သဒ္ဓါ အနက်မရှိသော နိပါတ်ဟု မိန့်၏။ ထို အလို
 “ယတစ္စိကံ၊ ဖျက်ခင်းအပ်ပြီးသော အရောင် ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ) ခါယတိ”-ဟု
 ပေးပါ။

ဂါထာအနက်။ ။ပုထိုးသော၊ ပုထိုးသ-သည်။ သိဝိဝဏ္ဏံ၊ သိဝိရွှေ
 နှင့်တူသော အဆင်းရှိသော။ ယုဂမဋ္ဌံ၊ ပြေပြစ်ညက်ညောသောအဝတ်
 အစုံကို။ အဘိဟာရယံ၊ မြတ်စွာဘုရားသို့ ရှေးရှုဆောင်တော်မူပြီ။
 (လှတော်မူပြီ။) တေန၊ ထို အဝတ်အစုံဖြင့်။ အစ္စာဒိတော၊ ဝတ်
 ရုံ ပုံးလှမ်းတော်မူအပ်သော။ ဟေမဝဏ္ဏော၊ ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော
 အဆင်းရှိတော်မူသော။ သတ္ထာ၊ သည်။ အသောဘထ၊ လွန်စွာ
 သပ္ပာယ် တင့်တယ်တော်မူပြီ။

အမှာ။ ။ဤဂါထာကို သံဂါယနာတင်ရာအခါ၌ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့
 ထည့်ထားအပ်သည်။ အသောဘထ-၌ ဟိယုတ္တနိ အတ္တနောပုဒ် ထွ-ကို
 ထ-ပြုပါ။ အခြားနည်းများကို ရူပသိဒ္ဓိဘာသာစိုကာ ကွမ်ဇာတု-သုတ်အဖွင့်
 ၌ မြထားပြီ။

၁၉၆။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (အရှင် အာနန္ဒာကို မိန့်တော်မူပြီးရာ ထို
 အခါ၌။) ။ပ။ ကကုဓံ။ နဒိ။ သို့။ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ၊ သက်ဆင်းတော်
 မူ၍။ နှတံ။ စ။ ရေချိုးတော်မူ၍လည်းကောင်း။ ပိဝိတွာ စ၊ ရေသောက်
 တော်မူ၍လည်းကောင်း။ ပစ္စုတ္တရိတွာ၊ ရေမှ ပြန်တက်တော်မူ၍။ ယေန၊
 ဌ။ အမှဝနံ၊ သရက်တောသည်။ အတ္ထိ။ တေန၊ သို့။ ဥပသကံမိ၊ ကြတော်
 မူပြီ။ [ထို သရက်ဥယျာဉ်သည် မြစ်ကမ်းအနီး၌ပင် ရှိသည်။] ။ပ။ အာယ
 သန္တံ၊ စန္ဒကံ၊ အရှင်စန္ဒက-ကို။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) စန္ဒက။ ဣသံ၊
 တိုက်တန်းတော်မူ၏။ တံ၊ သည်။ မေ၊ ဧ။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသော၊
 သံဃာဌီ။ သင်္ကန်းကြီးကို။ ပညပေဟိ၊ ခင်းလိုက်လော့။ စန္ဒက။ ကိ
 လန္တော၊ ပင်ပန်းတော်မူသည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်၏။ နိပဇ္ဇိသာမိ၊ လျောင်းဦး
 မည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ ပညပေသိ၊ ခင်းပြီ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (သင်္ကန်းကြီးကို ခင်းပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ။
 ဒက္ခိဏေန၊ လက်ယာ ဖြစ်သော။ ပသေန၊ နံပါးဖြင့်။ ပါဒေ၊ လက်ယာ
 ခြေ၌။ ပါဒိ၊ လက်ဝဲ ခြေကို။ အစ္စာဇာယ၊ အနည်းငယ်လွန်အောင် ထား

၁။ နှတံ စ။ ။မြတ်စွာဘုရား ရေချိုးတော်မူသောအခါ မြစ်အတွင်း၌ ရှိကြ
 သော ငါး လိပ် တို့သည်လည်းကောင်း၊ နှစ်ဘက်သော ကမ်းအနီး၌ရှိသော တော
 အုပ်သည်လည်းကောင်း အားလုံးရှေ့အဆင်းရှိအောင် ဗုဒ္ဓ၏ ကိုယ်ရောင်တော် ကူး
 စက်လေသည်။

၂။ စန္ဒကံ အာမန္တေသိ။ ။ထိုအချိန်၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ရေသနပ်ကို ရေညစ်
 ၍ နေရစ်သောကြောင့် အနီး၌ရှိသော အရှင်စန္ဒက-ကို ခင်းစေတော်မူရသည်။

၍။ သတော၊ မပြတ်မလတ် အမှတ်ရတော်မူသည်။ သံဗုဒ္ဓံနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတော်မူသည်။ (ဟုတော။) ဥဋ္ဌာနသညံ ၊ ထခြင်း၌ ဖြစ်သော သညာကို။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရိတော၊ ပြု၍။ (စိတ်ထဲ၌ မှန်းထား၍။) သိဟသေယံ၊ မြတ်သော အိပ်ခြင်းကို။ ကံပေသိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ အာယသ္မာ ပန စံန္တကော၊ သည်ကား။ 'တတ္ထေဝ၊ ထို အရပ်၌ပင်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ရှေ့တော်၌။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။

ဂါထာအနက်။ (၁) ဗုဒ္ဓေါ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ သတ္တာ၊ နတ် လူ ဗြဟ္မာ-သတ္တဝါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော။ လောကော၊ လောက၌။ အပ္ပဋ္ဌိမော စ၊ တူသော ခန္ဓာကိုယ် ရှိတော်မူသော။ တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အစ္စောဒကံ၊ ကြည်လင်သောရေရှိသော။ သာတဒကံ၊ သာယာအပ်ချိုမြိန်သော ရေရှိသော။ ပိပ္ပသန္တံ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သော ရေရှိသော။ ကကုဓံ၊ ကကုဓာ-မည်သော။ နဒိကံ၊ မြစ်ငယ်သို့။ ဂန္ဓာန၊ ကြွတော်မူ၍။ အင်္ဂလန္တရူပေါ၊ မပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိတော်မူသည်။ [သုကိလန္တရူပေါ၊ အလွန်ပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိတော်မူသည်။ ဤသို့လည်း မကုရိ၏။] (ဟုတော။) သြဂါဟိ၊ သက်ဆင်းတော်မူပြီ။

(၂)။ သတ္တာ၊ နတ် လူ ဗြဟ္မာ-သတ္တဝါတို့၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ နုတ္တာ စ၊ ရေချိုးတော်မူပြီး၍လည်းကောင်း။ ပိဝိတွာ စ၊ ရေသောက်တော်မူပြီး၍လည်းကောင်း။ ဥဒတာရိ၊ ရေမှ တက်တော်မူလာပြီ။ ပုရက္ခတော၊ ရဟန်းအပေါင်းသည် ရှေ့သွားပြုတော်မူအပ်လျက်။ ဝါ၊ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံတော်မူလျက်။ ဘိက္ခုဂဏဿ၊ ရဟန်းအပေါင်း၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ဣဓ ဓမ္မေ၊ ဤ သာသနာတော်ဝယ် ပရိယတ္တိဓမ္မ-တို့ကို။ ဝတ္တာ၊

၁။ ဥဋ္ဌာနသညံ။ ။နာရီ မရှိသော ရှေးခေတ်က ရဟန်းတော်များသည် အိပ်ရာ ဝင်ပြီးနောက် အိပ်မပျော်မီ 'လ၊ သို့မဟုတ် ကြယ်တာယံ-နက္ခတ်တို့ မည်သည့် အရပ်သို့ ရောက်လျှင် အိပ်ရာမှ ထ-မည်' ဟု မိမိ ထ-လိုသည့် အချိန်ကို စိတ်ထဲ၌ မှတ်သားလျက် အိပ်ကြ၏။ ထိုသို့ ပြုခြင်းကို 'ဥဋ္ဌာန သညာ' ဟု ခေါ်သည်။ ထို 'ဥဋ္ဌာန သညာ' ဖြင့် အိပ်သူသည် မိမိမှန်းထားအပ်သော အချိန်ရောက်လျှင် ကေန နိုးတော့သည်။ ယခု ခေတ်၌လည်း 'နံနက် ၃-နာရီ၊ သို့မဟုတ် ၄-နာရီ မှာ ထ-မည်' ဟု စိတ်ဖြင့်မှန်း၍ အိပ်လျှင် ထိုအချိန်၌ နိုးလေ့ရှိသည်။

ဟောတော်မူတတ်သော။ ပဝတ္တာ၊ ပါဝစန-၏၊ အဖြစ်ဖြင့် ဟော
တော်မူတတ်သော။ (မြတ်သောစကား၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူ
တတ်သော။) ဘဂဝါ၊ ဣဿရိယ-စသည် အပြား ဘုန်းခြောက်
ပါး ရှိတော်မူသော။ မဟေသိ၊ မြတ်သော။ ဣသိ၊ မနှိထုတ်တင်
ဘုရားရှင်သည်။ အဗ္ဗဝနံ၊ သရက်ဥယျာဉ်သို့။ ဥပါဂမိ၊ ကပ်
ရောက်တော်မူပြီ။

(၃)။ စန္ဒကံ နာမ၊ စန္ဒက-မည်သော။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းကို။ အာမန္တ
ယိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ မေ၊ ဝါဘုရား၏။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသောသင်္ကန်း
ကြီးကို။ သန္တရ၊ ခင်းလိုက်လော့။ နိပဇ္ဇိ၊ လျောင်းတော်မူဦး
မည်။ ဘာဝိတတ္ထေန၊ သမထ ဝိပဿနာ-ဘာဝနာဖြင့် တိုးပွားစေ
အပ်ပြီးသော စိတ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ စောဒိတော၊
တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍။ သော၊ ထို အရှင်စန္ဒက-သည်။ ခိပ္ပမေ
ဝ၊ လျင်မြန်စွာသာလျှင်။ စတုဂ္ဂုဏံ၊ လေးထပ်ရှိသော သင်္ကန်း
ကြီးကို။ သန္တရိ၊ ခင်းပြီ။ သတ္တာ၊ သည်။ အကိလန္တရူပေါ၊ သည်။
(ဟုတွာ။) နိပဇ္ဇိ၊ လျောင်းတော်မူပြီ။ စုန္ဒောပိ၊ သည်လည်း။
တတ္ထ၊ ထို လျောင်းတော်မူရာအရပ်၌။ ပမုခေ၊ ရှေ့ မှောက်တော်၌။
နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။

[အမှာ။ ။ဤဂါထာများကို သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ထည့်စားအပ်သည်။]

၁၉၇။ အထ ခေါ၊ ၌။ (အရှင်အာနန္ဒာ ရောက်လာရာ ထိုအခါ၌။)
။ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကမ္မကာရပုတ္တဿ၊ သော။
စန္ဒဿ၊ ၏။ ကောစိ၊ တစုံတယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝိပ္ပဋိသာရံ၊ နှလုံး
မသာယာခြင်းကို။ သိယာ၊ အကယ်၍။ ဥပ္ပါဒေယျ၊ ဖြစ်စေရာ၏။ (ကိ။
အဘယ်သို့ ဖြစ်စေရာသနည်း။) အာဝုသော စန္ဒ၊ ဒါယကာစန္ဒ၊ (သို့မဟုတ်)
မိတ်ဆွေစန္ဒ။ တထာဂတော၊ သည်။ ယဿ တေ၊ အကြင်သင်၏။ ပစ္ဆိမံ၊
နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ ပိဏ္ဍပါတံ၊ ဆွမ်းကို။ ပရိဘုဒ္ဓိတွာ၊ ဘုန်းပေး၍။
ဝါ၊ ဘုန်းပေးခြင်းကြောင့်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။ [သင်၏
ဆွမ်းကို ဘုန်းပေးတော်မူသောကြောင့် ပုဒ္ဓမြတ်စွာ ဝမ်းတော်လား၍ ပရိ
နိဗ္ဗာန် စံတော်မူရသည်။]

၁။ နိပဇ္ဇိ။ ။နိပဇ္ဇိသံ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဂါထာဖြစ်၍ သံ-၌ သာ-ကို ချေ၊
ဣ-အာဂုလည်း မလာဝဲ၊ “နိပဇ္ဇိ”ဟု ရှိသည်။ ရှေ့၌ “ကိလန္တော သို့ စန္ဒက
နိပဇ္ဇိသာမိ”ဟု ရှိခဲ့သည်။

တဿ တေ၊ ထိုသင်၏။ ဝါ၊ ထိုသင့်မှာ။ အလာဘာ၊ ဒါန-၏အကျိုးကို မရခြင်းကိုသည်။ (ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။) တဿ တေ၊ 'သည်။ (မနုဿတ္တံ၊ ကောင်းမှုအထူးကြောင့် ရအပ်သော လူ့အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ကံကောင်းထောက်မသဖြင့် ရအပ်သောလူ့အဖြစ်ကို။) ဒုလ္လဒ္ဓံ၊ မကောင်းသဖြင့် ရအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်စေအံ့။ [ဤသို့ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်၍ သဒ္ဓါတရားပျက်အောင် ပြောအံ့။-ဟူလို့။]

အာနန္ဒ။ စုန္ဒယံ။ ပ။ ဧဝံ၊ သို့။ (ဤနည်းအားဖြင့်။) ဝိပုဋ္ဌိသံ၊ ရော၊ ကို။ ပဋိဝိနေတဗ္ဗော၊ ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏။ (ပယ်ဖျောက်ရမည်။) အာဝုသော စုန္ဒ။ ပ။ ပရိနိဗ္ဗုတော။ တဿ တေ၊ ၏။ လာဘာ၊ ပစ္စုပ္ပန် တမလွန် နှစ်တန်သောဒါန၏ အကျိုးကို ရခြင်းတို့သည်။ (ဟောန္တိ။) တဿ တေ၊ သည်။ (မနုဿတ္တံ၊ ကို။) သုလဒ္ဓံ၊ ကောင်းစွာရအပ်ပါပြီ။ အာဝုသော စုန္ဒ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သမ္ပုခါ၊ မျက်မှောက်တော်၌။ တေ၊ ဤစကားကို။ သုတံ၊ နာယူအပ်ပြီ။ သမ္ပုခါ၊ ၌။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ နာယူ မှတ်သားအပ်သနည်း။)

ဒွေ၊ နှစ်မျိုးကုန်သော။ ဣမေ ပိဏ္ဏပါတာ၊ ဤဆွမ်းတို့သည်။ သမသမ ဖလာ၊ တူသည်ဖြစ်၍ တူသော အကျိုးဆက်ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ထပ်တူထပ်မျှ တူသောအကျိုးဆက်ရှိကုန်၏။ သမဝိပါကာ၊ တူသော အကျိုးရှင်းရှိကုန်၏။ အတိ ဝိယ၊ ပင်။ အညေဟိ၊ အခြားကုန်သော။ ပိဏ္ဏပါတေဟိ၊ ဆွမ်းတို့ထက်။ မဟပုလတရာ စ၊ သာ၍လည်း၊ များသောအကျိုး ရှိကုန်၏။ မဟာနိသံသတရာ စ၊ သာ၍လည်း များသောအာနိသင် ရှိကုန်၏။ ကတမေ ဒွေ၊ အဘယ် နှစ်မျိုးတို့နည်း။ ယဉ္ဇ ပိဏ္ဏပါတံ။ ပ။ မဟာနိသံသတရာ စ၊ [လွယ်ပြီ။]

အာယသ္မတာ စုန္ဒေန၊ အရှင်စုန္ဒသည်။ (မိတ်ဆွေစုန္ဒသည်။) အာယု သံဝတ္တနိကံ၊ အသက်ကိုဖြစ်စေတတ်သော။ (အသက်ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ကမ္မံ၊ ကောင်းမှုကို။ ဥပစိတံ၊ ဆည်းပူးအပ်ပြီ။ ပ။ ဝဏ္ဏသံဝတ္တနိကံ၊ အဆင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။ (အဆင်းလှခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ။ ပ။ သုခံ သံဝတ္တနိကံ၊ ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ပ။ ယသသံဝတ္တနိကံ၊ အခြံအရံကို ဖြစ်စေတတ်သော။ ပ။ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ၊ နတ်ပြည်ကိုဖြစ်စေတတ်သော။ ပ။ အာဒိပတေယုသံဝတ္တနိကံ၊ အစိုးရသူ၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော။ (အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော။) ။ ပ။ ဥပစိတံ၊ အပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ နာယူမှတ်သားအပ်ပါပြီ။ ပ။ ပဋိဝိနေတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အထ ခေါ်။ ဌ်။ ဘဂဝါး သည်။ တေမတ္ထံ၊ ဤအကြောင်းကို။
ဝိဒိတွာ၊ သိတော်မူ၍။ တာယံ ဝေလာယံ၊ ထိုအချိန်၌။ ဣမံ ဥဒါနံ
ဥဒါနေသိ။ (ကိ။) ဒဒတော ပုညံ ပဝေခုတိ။ ပ။ သ နိဗ္ဗတောတိ။ -ဟူ၍။
(ဥဒါနေသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ ဒဒတော၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏။ (သန္တာန်၌)။ ပုညံ၊ ဒါန-ကောင်းမှုသည်။ ပဝေခုတိ၊
ထိုးပွား၏။ သံမယေတော၊ သီလကို စောင့်စည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏။
(သန္တာန်၌)။ ဝေရံ၊ ပါဏာတိပါတ-စသော ဘေးရန်ကို။ နစီယတိ၊
မစီအပ် မပြုအပ်။ ဝါ၊ မထိုးပွား။ ကုသလော စ၊ လိမ္မာကျွမ်းကျင်
ပညာ ရှင်သည်လည်း။ ပါပကံ၊ အကုသိုလ်အစု မကောင်းမှုကို။
ဇဟာတိ၊ အရိယာ-မဂ်ဖြင့် ပယ်စွန့်၏။ ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ၊
ရာဂ ဒေါသ မောဟ-၏ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ သ(သော)၊ ထိုအရိယာ-
ပညာရှိသည်။ နိဗ္ဗတော၊ ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီ။
စတုတ္ထော၊ သော။ ဘာဏဝါရော၊ တည်း။

ယမကသာလာ

၁၉၀။ အထ ခေါ်။ ဥဒါန်းကျူးတော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌ ။ ပ။ အာ
မန္တေသိ။ (ကိ။) အာယာမာနန္တံ။ ယေန၊ ဌ်။ ဟိရညဝတိယာ၊ ဟိရညဝတီ-
မည်သော။ နဒိယာ၊ ၏။ ပါရိမံ၊ ဟိုဘက်၌ဖြစ်သော။ တီရံ၊ ကမ်းသည်။
(အတ္ထိ။) ယေန၊ ဌ်။ ကုသိနာရာ၊ ကုသိန္နာရံ-မြို့သည်လည်းကောင်း။ ဥပဝတ္တနံ။

၁။ တေမတ္ထံ။ ။ စန္ဒ-လှူအပ်သော ဆွမ်းဒါန၏အကျိုးကြီးပုံ၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်
တို့ဖြင့် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အမြတ်ဆုံး အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပုံ၊ မကြာမီသော အချိန်
အတွင်းပယ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူမည်ဖြစ်ပုံ ဤအလုံး
စုံကို သိတော်မူ၍ ယုံအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်လော့ ဥဒါန်းကို ကျူးရင့်တော်မူ
သည်။ [ဥဒါနဋ္ဌကထာဝယ် ဤဂါထာကို အကျယ်ဖွင့်ထား၏။]

၂။ ဥပဝတ္တနံ။ ။ ဥယျာဉ်မှ မြို့သို့သွားသူတို့သည် ကပ်ရောက်၍ သွားကြောင်း
ဖြစ်သောအရပ်။ အင်ကြင်းဥယျာဉ်သည် မြို့၏အနောက်တောင်ထောင့် အရပ်မှာ ရှိ၏။
အင်ကြင်းပင်အတန်းလည်း ဥယျာဉ်မှ အရှေ့သို့ တည့်တည့်တန်း၍ မြို့၏တောင်အပေါက်
နှင့် တည့်လောက်သောနေရာဝယ် မြောက်သို့ကွေ့ သွား၏။ ထိုကွေ့သွားရာအရပ်ကို
“ဥပဝတ္တနံ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဥပဝတ္တနံ၊ ဥယျာဉ်ရှေ့လျှောက် စဉ်းငယ်မြောက်သို့
ကွေ့ကောက်ကပ်ကာ သွားရောက်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် ဥပဝတ္တနံ - မည်သော” ဟု
အနက်ကျယ်ပေးပါ။

အက္ခေဖြစ်သော၊ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနံ၊ အင်ကြင်းဥယျာဉ်သည်
လည်းကောင်း။ (အတ္တံ။) တေန၊ ဟိရညဝတိ-မြစ်၏ ဟိဘက်ကမ်း၌ တည်
ရှိသော ကုဿိန္ဒာရုံ-မြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်း ဥယျာဉ်ရှိရာ ထို အရပ်သို့။
ဥပသကံမိဿာမ၊ သွားကြစို့။ ပ။ မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခုသံသေန၊
ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ။ ပ။ ဥပသကံမိ။

ဥပသကံမိတွာ။ ပ။ အာနန္ဒ။ ဣဿံ၊ ၏။ တံ၊ သည်။ မေ၊ ငါ၏။
(အတွက်။) ယမကသာလံာနံ၊ အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏။ အန္တရေန၊
အလယ်၌။ ဥတ္တရသီသကံ၊ မြောက်ဘက်သို့ ဦးခေါင်းရှိအောင်။ ဝါ၊ မြောက်
ဘက်သို့ ဦးခေါင်းပြု၍။ မဗ္ဗကံ၊ ညောင်စောင်းငယ်ကို။ ပညပေဟိ၊ ခင်း
လိုက်လော့။ ပ။ ပညပေသိ၊ ခင်းပြီ။ ပ။ ဒက္ခိဏေန၊ နေ့။ ပသေယန၊ ဖြင့်။
ပါဒေ၊ ပါဒံ။ အစွာဓာယ၊ ရှိ။ သတောသမ္ပဇာနော။ (ဟံတွာ။) သီဟသေယံ၊
ခြင်္သေ့မင်း၏ အိပ်ခြင်းနှင့်တူသော အိပ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ မြတ်သော အိပ်ခြင်းကို။
ကပ္ပေသိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ [၁၉၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ကြိနေရာ၌ နောက်ထပ်
ထခြင်းမရှိသော လျောင်းတော်မူခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဥဋ္ဌာနသည်
မနသိကရိတွာ-ပုဒ် မပါတော့။]

၉။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်
ဝယ် ခုတင်ငယ်ပေါ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ယမကသာလာ၊
တို့သည်။ အကာလပုပ္ဖေဟိ၊ အခါမှ၌ ပွင့်သောပန်းတို့ဖြင့်။ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လာ၊
အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပွင့်သောပန်းတို့ ရှိကုန်သည်။ (အရင်းမှစ၍၊ အဖျား
တိုင်အောင် ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်နေကုန်သည်။) ဟောန္တိ။ ကတော၊ ထိုအင်ကြင်း

၁။ မဟတာ ဘိက္ခုသံသေန။ ။ စေတု-ရွာငယ်၌ စေတနာကို ပယ်ခွာတော်
မူရာ အခါမှစ၍ ‘မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီးပြီ’ ဟု ကြားရသော
ကြောင့် ဘုရားအထံတော်သို့ ထိုထိုအရပ်မှ ရောက်လာကြသော ရဟန်းများတွင်
တပါးမှမပြန်ကြတော့ပဲ ထပ်ကာထပ်ကာသာ ရောက်လာကြသောကြောင့် မရေမတွက်
နိုင်လောက်အောင် များသည်။

၂။ မှတ်ချက်။ ။ ထိုဥယျာဉ်ထဲ၌ မင်းမျိုး မင်းနွယ်တို့လာသောအခါ နေတ္တ
ဇက-မျှ လဲလျောင်း၍ နေထိုင်ရာညောင်စောင်းငယ် (ခုတင်ငယ်) ရှိ၏။ ထို ခုတင်ငယ်
ပေါ်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လျောင်းတော်မူသောအခါ ခင်းစရာလည်း နှစ်ထပ်သက်န်းကြီးမှ
တပါး အခြားအခင်းမရှိ၊ ခေါင်းအုံးလည်း မရှိ။ ထိုနေရာ၌ပင် သာမာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့
လဲလျောင်းသည့် အနေအားဖြင့် လက်တော်ကိုခေါင်းအုံး၍ လျောင်းတော်မူဟန် ဟူပါ
သည်။ [ကိလန္ဒော’သို့ အာနန္ဒ နိပဇ္ဇိယာမိ-ဟု မိန့်တော်မူရပုံနှင့် ကုဿိန္ဒာရုံ-သို့
ကြွ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပုံတို့ အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ပင်အစုံတို့သည်။ ဝါ၊ ထိုသစ်ပင်၌နေသော ရုက္ခစိုးနတ်တို့သည်။ တထာဂတဿ၊ ကိ။ ပူဇာယ၊ ပူဇော်ခြင်းငှာ။ တထာဂတဿ၊ ဧ။ သရီရံ၊ ကိယ်တော်ကို။ ဩကိရန္တိ၊ ဖြန့်ကြဲကြကုန်၏။ အဇ္ဈောကိရန္တိ၊ ဖုံးလွှမ်းသကဲ့သို့ အထက်၌ ဖြန့်ကြဲကြကုန်၏။ အဘိပ္ပကိရန္တိ၊ မပြတ်မလတ် ထပ်ကာ ထပ်ကာ အမျိုးမျိုး ဖြန့်ကြဲကြကုန်၏။ ဒိဗ္ဗာနိ၊ နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော။ (နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော။) မန္ဒာရဝ ပုပ္ဖါနိပိ၊ မန္ဒာရဝ-နတ်ပန်းတို့သည်လည်း။ (ထင်းရှားပန်းတို့သည်-ဟု ရှေးကပေး၏။) အန္တလိက္ခာ၊ ကောင်းကင်မှ။ ပပတန္တိ၊ ကျလာကုန်၏။ တာနိ၊ ထို မန္ဒာရဝ-နတ်ပန်းတို့သည်။ ပ။

ဒိဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ စန္ဒနစုံဏ္ဍာနိပိ၊ စန္ဒကူး နံသာမှန်တို့သည်လည်း။ ပ။ ဒိဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ တူရိယာနိပိ၊ တူရိယာတို့သည်လည်း။ တထာဂတဿ၊ ကိ။ ပူဇာယ၊ ငှာ။ အန္တလိက္ခေ ဌ။ ဝဇ္ဇန္တိ၊ အလိုလို မြည်ကုန်၏။ ဒိဗ္ဗာနိ၊ ကုန်သော။ သံဂီတာနိပိ၊ သီချင်းသံတို့သည်လည်း။ ပ။ ဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

၁၉၉။ အထ ခေါ။ ပ။ အာမန္တေသိ။ (ကိ။) အာနန္ဒ။ ယမကသာလာတို့သည်။ အကာလပုဗ္ဗေယိ၊ တို့ဖြင့်။ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လာ၊ ကုန်၏။ ပ။ ဝတ္တန္တိ။ [ရွှေအတိုင်းဆိုပါ။] အာနန္ဒ။ တောဝတော၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော မာလာ၊ ဂန္ဓ၊ တူရိယာ၊ သံဂီတ-ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းမျှဖြင့်။ (ပန်း၊ နံသာ၊ တူရိယာ၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့-သီချင်းဖြင့် ပူဇော်ရုံမျှဖြင့်။) တထာဂတော၊ သည်။ ဝါ၊ ကိ။ သက္ကတော ဝါ၊ ကောင်းစွာပြုအပ်သည်လည်းကောင်း။ (ကောင်းစွာ ပြုအပ်ရာ ရောက်သည်လည်းကောင်း။) ဂရုကတော ဝါ၊ အလေးပြုအပ်သည်လည်းကောင်း။ (အလေးပြုအပ်ရာ ရောက်သည်လည်းကောင်း။) မာနိတော ဝါ၊ မြတ်နိုးအပ်သည်လည်းကောင်း။ ပူဇိတော၊ ဝါ၊

၁။ သံဂီတာနိ။ ။ ဝရုဏ-နှင့် ဝါရုဏ-နတ် နှစ်ယောက်တို့သည် အလွန်အသက်ရှည်ကြ၏။ “ဘုရားလောင်းသည် လူ့ပြည်၌ ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ကြားကြ၍ ပဋိသန္ဓေ-နေသော အခါ “ဤ ပန်းကုံးကိုယူ၍ သွားမည်” ဟု ပန်းကုံးကြလေသည်။ ထို ပန်းကုံးသည် မပြီးနိုင်သဖြင့် ထင်ရှားသောနေ့တွေကို လွန်လာလေရာ “ယနေ့ပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလိမ့်မည်” ဟု ကြားကြ၍ မပြီးသေးသော ထို ပန်းကုံးကို ယူလာပြီးလျှင် စကြဝဠာ-အတွင်း၌ ဆန်တန်းဖို့ နေရာမရသောကြောင့် စကြဝဠာ-နှုတ်ခမ်းရစ်၌ ချိတ်ဆွဲကြရသည်။

ထို့နောက် သူတို့နှစ်ယောက် လက်အချင်းချင်း လည်ပင်းအချင်းချင်း ဆွဲကာ ဖက်ကာ ပုခွဲမြိတ်စွာ၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ပြော၍ ပြော၍ ဂုဏ်တော်ထွဲသီချင်းများကို ဆိုပြီးလျှင် သီချင်းအဆုံးအဆုံး၌ “မဟာယသော မဟာယသော” ဟု ကြွေးကြော်ကြလေသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ကောင်းကင်၌ နတ်သီချင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ [မဟာယသော၊ များသောအခြံအရံ အကျော်အစောရှိသူ။]

ပူဇော်အပ်သည်လည်းကောင်း။ အပဏိတော့ ဝါ၊ အရိအသေပြုအပ်သည်လည်းကောင်း။ (ပြုအပ်ရာ ရောက်သည်လည်းကောင်း။) န ဟောတိ၊ မဖြစ်။

အာနန္ဒ။ ယော ဘိက္ခု ဝါ၊ သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယာ) ဘိက္ခုနီ ဝါ၊ အကြင် ရဟန်းမ-သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယော) ဥပါသကော ဝါ၊ လည်းကောင်း။ (ယာ) ဥပါသိကာ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ဓမ္မာနု ဓမ္မပဋိပန္နော၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော တရားကို ကျင့်သည်။ သာမိစိပဋိပန္နော၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျောက်ပတ်သော အကျင့်ကိုကျင့်သည်။ အနုဓမ္မစာရီ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား လျော်သော တရားကိုကျင့်သည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရတိ၊ ၏။ သော၊ ထို ရဟန်းသည်။ (ထို ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာမ-သည်။) တထာဂတံ၊ ကို။ ပရမာယ၊ လွန်မြတ်သော။ ပူဇာယ၊ ပူဇော်ခြင်းဖြင့်။ သက္ကဓောတိ၊ ကောင်းစွာ ပြု၏။ ပ။ အပဏိယတိ၊ အရိအသေပြု၏။ (အရိအသေပြုရာရောက်၏)။

အာနန္ဒ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုသို့ သူရားရှင်အား ပန်း၊ နံ့သာ၊ တူရိယာ၊ သုန်းတော်သို့-သိချင်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း၏ ပူဇော်ရာ မရောက်သည်၏ အဖြစ်၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပဒါ-အကျင့်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းသည်သာ ပူဇော်ရာ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။) ဣယ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ (မယံ။) ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နော။ ပ။ (ဟုတော။) ဝိဟရိယာမ၊ ကုန်အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ရာ၏။ အာနန္ဒ။ ဧဝံ ဟိ၊ ဤသို့သာ။ ဝေါ၊ တို့သည်။ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ ရာ၏။ ဣတိ (အာမန္တေသိ။)

၁။ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နော။ ။ [ဓမ္မ+အနုဓမ္မ+ပဋိပန္နံ] ဓမ္မ-လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအား+အနုဓမ္မ-လျော်သောတရားဖြစ်သော “ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ” တို့+ပဋိပန္နော-ကျင့်သူ။

ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ။ ။ မဂ်၏ ၈၅၀ အဖို့၌ ဖြစ်သော အကျင့်သည် “ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ” မည်၏။ ထို အကျင့်များကား စာရိတ္တသီလ၊ ဝါရိတ္တသီလ၊ ဓုတ်င် ဆောက်တည်မှု၊ မဂ်ရရှိရန် မှန်ကန်သော အကျင့်ဖြစ်သော သမထဝိပဿနာ-များတည်း။

စာရိတ္တသီလ-ကျင့်အပ်သော သီလ။ ဥပမာ-မဟာဝါ ခန္ဓက၊ စုဠဝါ ခန္ဓက-၌ လာသော အာစရိယ-ဝတ် စသည်များနှင့် သိင်္ဂါလော ဝါဒ-သုတ် စသည်၌လာသော မိဘ-ဝတ် စသည်များတည်း။

ဝါရိတ္တသီလ။ ။ “မပြုမကျင့်ရ” ဟု တားမြစ်အပ်သော-သီလ။ ဥပမာ-ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်-စသည်နှင့် ငါးပါးသီလ-များတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ အချုပ်မှာ-သီလ၊ သမာဓိ၊ သမထ ဝိပဿနာသည် “ပုဗ္ဗဘာဂ ပဋိပဒါ” မည်၏။ သရဏဂုံသီလ-ကို အခြေခံ၍ ဒါနမှု၊ ပန်း နံ့သာ ဆီးမီးတို့ဖြင့် ပူဇော်မှုများလည်း “စာရိတ္တသီလ” ၌ ပါဝင်ပါသည်။

ဥပဝါဏတ္ထေရ

၂၀၀။ တေန ခေါ ပန သမယေန။ (မြတ်စွာဘုရား လျောင်း
 တော်မူနေရာ ထိုအခါ၌။) အာယသ္မာ ဥပဝါဏော၊ အရှင် ဥပဝါဏ-
 သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ရှေ့၌။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဝိဇယမာ
 နော၊ ယပ်ခတ်လျက်။ ဌိတော၊ တည်နေသည်။ ယောတံ၊ ပ။ အပ သာဓေသိ၊
 ဖယ်ရှား စေတော်မူပြီ။ (နေရာမှ ဖယ်ခိုင်းတော်မူပြီ။) (ကိ။) ဘိက္ခု၊
 ရဟန်း။ အပေဟိ၊ ဖယ်လော့။ မေ၊ ၏။ ပုရတော၊ ၌။ မာ အဋ္ဌာသိ၊
 မတည်နှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖယ်ရှားစေတော်မူပြီ။ ပ။ အယံ အာယသ္မာ
 ဥပဝါဏော၊ ဤ အရှင်ဥပဝါဏ-သည်။ ဒိသရတ္တံ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်
 ပတ်လုံး။ (ညဉ့်ပေါင်းကြာရှည်စွာ။) ဘဂဝတော၊ ၏။ ဝါ၊ အား။
 ဥပဋ္ဌာကော၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်သော။ သန္တိကာဝစရော၊ အနီး၌ သက်
 ဝင်သူတည်း။ သမိပစာရိ၊ အနီး၌ လှည့်လည်သူတည်း။ အထ စ ပန၊
 ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပစ္ဆိမေ ကာလေ၊ နောက်ဆုံး
 အချိန်၌။ ပ။ အပသာရေတိ။

ဘဂဝါ သည်။ ယံ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ပ။ အပသာရေတိ၊
 ၏။ (သော) ဟေတု၊ ထိုအကြောင်းသည်။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်ပါ
 နည်း။ (သော) ပစ္စယော၊ ထိုအထောက်အပံ့သည်။ ကော န ခေါ၊
 နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ ပ။ အဝေါစ၊ ပြီ။

အာနန္ဒ။ ယေသုယျေန၊ များသောအားဖြင့်။ ဒသသုလောကဓာတုသု၊
 တသောင်းသောလောကဓာတ်တို့၌။ (တသောင်းသော လောကဓာတ်တို့က။)
 ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ တလာဂတံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ သန္တိ
 ပတိတာ၊ စည်းဝေးရောက်လာကုန်ပြီ။ အာနန္ဒ။ ယာဝတာ၊ အကြင်မျှ
 အတိုင်း အရှည်ဖြင့်။ ကုသိနာရာ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥပဝတ္တနံ၊
 သော။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနံ၊ သည်လည်းကောင်း။ သမန္တတော၊
 ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ဒု၊ ဒသ ယောဇနာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ယူဇနာတို့သည်လည်း
 ကောင်း။ (သန္တိ။) တောဝတာ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ဖြင့်။ (ကုသိနာရံ-
 မြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော တဆယ့်နှစ်
 ယူဇနာ အရပ်ဖြင့်။) မဟေသက္ခာဟိ၊ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။ ဒေဝတာဟိ၊

၁။ မဟေသက္ခာ ဟိ ဒေဝတာဟိ အပ္ပုဋ္ဌော။ ။ ထိုအချိန်မှာ ကုသိနာရံ-မြို့၏
 ၁၂-ယူဇနာအတွင်း၌ သားမြီး၏အဖျားလောက်သာကျယ်သော တနေရာဝယ် နတ်
 တို့မရှိသော အရပ်ဟူ၍ မရှိ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အင်္ဂုလ်အရပ်ဝယ် သားမြီးဖျားပမာ

တို့သည်။ အပ္ပုတော၊ မဖြန့်အပ်သော။ ဝါ၊ မထိအပ်သော။ ဝါလဂ္ဂကောဒ္ဓိ
နိတုဒနမတ္တောပိ၊ သားမြီးဖျားအစွန်ဖြင့် ထိုးဆွလောက်ရုံ အတိုင်းအရှည်
ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ သော ပဒေသော၊ ထို အရပ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

အာနန္ဒ။ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ဥဇ္ဈာယန္တိ၊ ကဲ့ရဲ့ ကုန်၏။ (ကိံ။ မယံ၊
ဝါတို့သည်။) တထာဂတံ၊ ကိံ။ ဒဿနာယ၊ ဝှား၊ ဒုရာ စ၊ ဝေးသော
အရပ်မှလည်း။ (အဝေးကြီးကလည်း။) အာဂတာ၊ လာခဲ့ကြကုန်သည်။
အမှ ဝတ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ကဒါစိ၊ တရံတခါ၌။ ကရဟစိ၊ တခါတလေ၌။
အရဟန္တာ၊ ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ
တော်မူကုန်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံ
သော တရားတို့ကို သိတော်မူကုန်သော။ တထာဂတာ၊ တို့သည်။ ဥပ္ပုဇ္ဈန္တိ၊
ဖြစ်တော်မူကုန်၏။ (ပွင့်တော်မူကုန်၏။) အဇ္ဇေဝ၊ ယနေ့၌ပင်။ ရတ္တိယာ၊
၏။ ပစ္စိမေ ယာမေ၊ နောက်ဆုံးယံ-၌။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊
သည်။ ဘဝိဿတိ၊ လိမ့်မည်။ မဟေသက္ခော၊ တန်ခိုးကြီးသော။ အယံ စ
ဘိက္ခု၊ သည်လည်း။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပုရတော၊ ၌။ ဩဝါရေန္တော၊
တားဆီးလျက်။ ဌိတော၊ တည်၏။ မယံ၊ တို့သည်။ ပစ္စိမေ ကာလေ၊
နောက်ဆုံးအချိန်၌။ တထာဂတံ၊ ကိံ။ ဒဿနာယ၊ ဝှား။ (ဖူးမြော်ခွင့်ကို။) န
လသာမ၊ မရကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏။

၂၀၁။ ဘဂဝါ၊ ဘုန်းခြောက်ပါးရှိတော်မူသော။ (ဘုန်းတန်ခိုးကြီး
တော်မူသော။) ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ကထံ ဘူတာ၊

ဏရှိသော အရပ်တခု၌ အလွန်သိမ်မွေ့သောကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍ ဆယ်ယောက်စီ၊
ဆယ်ယောက်စီ စုဝေး၍ တန်ခိုးကြီးသော နတ်များနေကြသည်။ ထို နတ်တို့၏နောက်
၌၊ နှစ်ဆယ်စီ နှစ်ဆယ်စီ၊ ထို နတ်တို့၏နောက်၌ သုံးဆယ်စီ သုံးဆယ်စီ၊ ဤနည်း
အားဖြင့် လေးဆယ်စီ၊ ငါးဆယ်စီ၊ ခြောက်ဆယ်စီ-အလွန်သေးငယ်အောင် ဖန်ဆင်း
၍ နေကြရလေသည်။

၁။ ဩဝါရေန္တော။ အရှင် ဥပဝါဏ-ထေရ်သည် တုတ်တုတ် ဝဝ ဖြစ်၏။ ဆင်
ပေါက်ကလေးလောက် 'ဝ' ၏။ ထို ထေရ်သည် အထပ်များစွာရှိသော ပံသုကုသက်နား
ကို ရုံထားသောကြောင့် အလွန်ကြီးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ထိုအချိန်၌ စကြဝဠာ-
တထောင်းမှ ရောက်လာကြသော နတ်တို့သည် အရှင်ဥပဝါဏ-က ဘုရားရှေ့တော်
၌ ကွယ်နေခြင်းကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ထိုးဖောက်၍ နတ်များစီဖြင့် မမြင်နိုင်။ ထို့
ကြောင့် အရှင် ဥပဝါဏ-ထေရ်ကို ကဲ့ရဲ့ကြသည်။

၂။ ကထံ ဘူတာ။ ပ။ မနသိ ကရောန္တိ။ ။ ဤဝါကျ၌ ပါဠိအမျိုးမျိုးရှိ၏။ ရှေးပါဠိ
စတင် နိဿယ၊ အဋ္ဌကထာနိဿယ-နှင့် အဋ္ဌကထာ-ပါဠိလည်း တမျိုးရှိ၏။ သင့်

အဘယ်သို့ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတော။) (တုံမေ၊ အရှင်ဘုရားတို့ကို။) မနုဿိ ဌံ။ ကရောန္တိ၊ ပြုကြပါကုန်သနည်း။ (နှလုံးသွင်းကြပါကုန်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အာနန္ဒ။ အာကာသေ၊ ကောင်းကင်၌။ ပထဝီသညိနိယော၊ မြေဟူသော အမှတ်ရှိကုန်သော၊ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ [ဤနတ်တို့သည် ကောင်းကင်၌ပင် မြေအသွင် ဖန်ဆင်းကြ၏။] (တာ၊ တို့သည်။) ကေသေ၊ ဆံပင်တို့ကို။ ပကိရိယ၊ ကြပြန်၍။ ကန္တန္တိ၊ ငိုကြကုန်၏။ ဗာဟာ၊ လက်မောင်းတို့ကို။ ပဂ္ဂယ၊ မြှောက်၍။ ကန္တန္တိ၊ ငိုကုန်၏။ ဆိန္နပါတံ၊ အလယ်က ပြတ်သော အရာဝတ္ထုတို့၏ လဲကျသကဲ့သို့ လဲကျသည် မည်လောက်အောင်။ (ပြတ်၍ လဲကျသည် မည်လောက်အောင်။) ပပတန္တိ၊ လဲကျကုန်၏။ အာဝဇ္ဇန္တိ၊ ရှေးရှု လှိမ့်ကြကုန်၏။ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ လဲကျရာနေရာမှ အခြားအရပ်သို့ လူးလှိမ့်ကြကုန်၏။

တနည်း။ ။ အာဝဇ္ဇန္တိ၊ ရှေ့သို့လည်း လူးလှိမ့်ကြကုန်၏။ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ နောက်နှင့် ဝဲယာသို့လည်း လူးလှိမ့်ကြကုန်၏။ (ကိ။) အဘယ်သို့မြည်တမ်း၍ ငိုကြ လူးလှိမ့်ကြသနည်း။ အတိဝိပ္ပံ၊ အလွန်လျှင်မြန်စွာ။ သဂဝါ၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလိမ့်မည်။ ပ။ စက္ခု၊ ပညာမျက်စိသည်။ လောကေ၊ လောက၌။ အန္တရဓာယိဿတိ၊ ဟွယ်ပျောက်လိမ့်မည်။ (ကွယ်ပျောက်တော့မှာပဲ။) ဣတိ၊ ဤသို့ မြည်တမ်း၍ ငိုကြ လူးလှိမ့်ကြကုန်၏။

အာနန္ဒ။ ပထဝီယံ၊ မြေ၌။ ပထဝီသညိနိယော၊ မြေဟူသော အမှတ်ရှိကုန်သော။ ဒေဝတာ သန္တိ။ [ဤနတ်တို့က မြေကြီး၌ပင် မြေကြီးကိုဖန်ဆင်းကြ၏။ [အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာမှာရှု။]။ ပ။ အန္တရဓာယိဿတိ။

၉။ ယံ ပန တာ ဒေဝတာ၊ အကြင် နတ်တို့သည်ကား။ ဝိတရာဂါ၊ ကင်းသော ရာဂ-ရှိကုန်၏။ တာ၊ ထို နတ်တို့သည်။ သတာ၊ မပြတ်မလတ်

လျော်မည်ထင်သော ပါဠိကို အနက်ပေးပါသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ- မြတ်စွာဘုရား... နတ်တို့က မြတ်စွာဘုရားကို ဘယ်လိုနှလုံးသွင်းကြသဘောတားကြပါသနည်း။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူတာကို သူတို့က ကျေနပ်ပါသလား။ ဤသို့ အရှင်အာနန္ဒာက လျှောက်ထားလိုသည်။

၂။ အာဝဇ္ဇန္တိ ဝိဝဇ္ဇန္တိ။ ။ လဲကျရာအရပ်မှ ရှေ့သို့ နှစ်လိမ့်-သုံးလိမ့်-လှိမ့်သွားပြီးနောက် လဲကျရာအရပ်သို့ ပြန်၍လှိမ့်လာခြင်းသည်- အာဝဇ္ဇန္တိ၊ လဲကျရာ အရပ်မှ တပါးသောအရပ်သို့ လူးလှိမ့်လျက် လဲကျရာအရပ်သို့ ပြန်မလာဘဲ လူးလှိမ့်ခြင်းသည်- ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ [ဒုတိယနည်းကား ထင်ရှားပြီ။]

အမှတ်ရကုန်သည်။ (သတိ ရှိကုန်သည်။) သမ္မဇာနာ၊ ကောင်းစွာ အပြား
 အားဖြင့် သိကုန်သည်။ (သမ္မဇဉ် ရှိကုန်သည်။) (ဟုတော့။) အဓိဝါသေန္တိ၊
 သည်းခံကုန်၏။ (ကံ၊ အဘယ်သို့တေး၍ သည်းခံကုန်သနည်း။) သင်္ခါ
 ရာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ အမြဲမရှိကုန်။ တံ (တသ္မာ)၊
 ထို့ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤ သင်္ခါရ-တရား၌။ (ပရိယာပန္နံ၊ အကျိုးဝင်သော။
 တထာဂတသရီရံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ခန္ဓာကိုယ်သည်။ မာပလုဇ္ဇိ၊ မပျက်စီး
 ပါစေနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တောင့်တ၍။) ကုတော လဗ္ဘာ၊ အဘယ်မှာရ
 အပ် ရနိုင်ပါအံ့နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့တေး၍ သည်းခံကြကုန်၏။ [ဤနတ်
 တို့ကား ဒေါသ၊ ဒေါမနဿ-ကို ပယ်ပြီးသော အနာဂါမ် ရဟန္တာ-
 တို့တည်း]

စတုသံဝေဇနိယဌာန

၂၀၂။ ဘန္တေ။ ဗုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဒိသာသု၊ အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ဝဿံ၊
 မိုးလပတ်လုံး။ ဝုဇ္ဇာ၊ နေပြီးကုန်သော။ (ဝါကျွတ်ပြီးကုန်သော။) သိက္ခူ။
 တထာဂတံ။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ အာဂစ္ဆန္တိ။ တေ၊ မယံ၊ ထို တပည့်တော်
 တို့သည်။ မနောဘာဝနီယေ၊ စိတ်ဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သော။ (တနည်း)
 မနောဘာဝနီယေ၊ မိမိစိတ်ကို တိုးပွားစေနိုင်ကုန်သော။ သိက္ခူ၊ တို့ကို။
 ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ဖူးမြင်ခွင့်ကို။ လဘာမ၊ ရကြပါကုန်၏။
 ပယိရူပါသနာယ၊ ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ခွင့်ကို။ လဘာမ။ ဘန္တေ
 မယံ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အစ္စယေန၊ ပန၊ ကွယ်လွန်ရာ အခါ၌ကား။ (ပရိ
 နိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ အခါ၌ကား။) ။ပ။ ပယိရူပါသနာယ၊ ငှာ။ န
 လဘိဿာမ၊ ရကြလိမ့်မည် မဟုတ်တော့ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

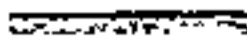
အာနန္ဒ။ သဒ္ဓဿ၊ သဒ္ဓါ-ရှိသော။ (ရတနာသုံးပါး၌ ယုံကြည်သော။)
 ကုလပုတ္တဿ၊ အမျိုးကောင်းသား၏။ ဝါ၊ သည်။ ဒဿနိယာနိ၊ ကြည့်ရှု
 သင့်-ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်သော။ (ဖူးမြော်သင့် ဖူးမြော်ထိုက်ကုန်သော။) သံ
 ဝေဇနိယာနိ၊ သံဝေဂ-ကို ဖြစ်စေနိုင်ကုန်သော။ (သံဝေဂ-ရထိုက်ကုန်
 သော။) ဌာနာနိ၊ အကြောင်းတို့သည်။ ဝါ၊ အရပ်တို့သည်။ ဣမာနိ
 စတ္တာရိ၊ ဤ လေးပါးတို့တည်း။ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ အဘယ် လေးပါး
 တို့နည်း။

အာနန္ဒ။ ဣစ၊ ဤ လူမို့နိ-ဥယျာဉ်၌။ တထာဂတော၊ သည်။ ဇာတော၊
 ဖွားမြင်တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ဤ အရပ်သည်။ သဒ္ဓဿ။ပ။ ဌာနံ၊ အရပ်တည်း။

ဣဓ၊ ဤ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌။ တထာဂတော၊ သည်း။ အနုတ္တရံ၊ မိမိထက် မြတ်
 သော တရား မရှိသော။ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတ-
 ဉာဏ်တော်ကို။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ဤအရပ်
 သည်း။ပ။ ဣဓ၊ ဤ ဗာရာဏသီ-မြို့ ဣသိပတန-မိဂဒါဝုန်၌။ တထာဂတေ
 န၊ သည်း။ အနုတ္တရံ၊ အတူမရှိ မြတ်သော။ ဓမ္မစက္ကံ၊ ဓမ္မစကြာကို။ ပဝတ္တိ
 တံ၊ ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီ။ (ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) ။ပ။ ဣဓ၊ ဤ မဇ္ဈာ
 မင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်ဝယ် နှစ်ပင်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏အလယ်
 ၌။ တထာဂတော၊ သည်း။ အနုပဒိသေသာယ။ပ။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ဒုက္ခခပ်
 သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီ။ (ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ။) ။ပ။ ဌာနာနံ၊ တို့
 သည်း။ ဣမာနိ စတ္တာရံ၊ တို့တည်း။

အာနန္ဒ။ သဒ္ဓါ၊ ကုန်သော။ ဘိက္ခု။ တို့သည်လည်းကောင်း။ပ။ အာဂ
 မိဿန္တိ၊ လာကြလိမ့်မည်။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ လာကြလိမ့်မည်နည်း။)
 ဣဓ၊ ၌။ တထာဂတော၊ သည်း။ ဇာတော၊ ပြီ။ ဣတိ ပိ၊ ဤသို့ကြံ၍
 လည်းကောင်း။ပ။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပြီ။ ဣတိပိ၊ လည်းကောင်းတည်း။ အာနန္ဒ။
 ယေ ကေစိ၊ အကြင်အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသောသူတို့သည်။ စေတိယစာရိကံ၊
 စေတီတော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ လှည့်လည်ခြင်းကို။ အာဟိဏ္ဏန္တာ၊ လှည့်လည်
 ကုန်စဉ်။ ပသန္တစိတ္တာ၊ ကြည်လင်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ကြည်ညိုသော
 စိတ်ရှိကုန်သည်။) (ဟုတ္တာ။) ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ (သေချိန်ကို။) ကရိ
 သန္တိ၊ ပြုကြလိမ့်မည်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။
 ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္ဒက-ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းကြောင့်။ မရဏာ။
 သေရာအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ သုဂတိံ၊ သုခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာ
 ဖြစ်သော။ သဂ္ဂံ၊ ရူပါရုံ-စသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာကောင်းမြတ်သော။ လောကံ၊
 လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့။ ဥပပဇ္ဇိဿန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ ပသန္တစိတ္တာ။ ဤပါဠိတော်၌ “ပသန္တစိတ္တာ”ပုဒ်ကို အထူး သတိပြုပါ။
 စေတီတော်ကို ပူးမြော်ဖို့ရန် သွားတုန်းကပင် ပသန္တ-စိတ် (ကြည်ညိုသောစိတ်) ဖြင့်
 သွား၍ မတော်တဆ လမ်းခန်းမှာ သေသော်လည်း “ဘုရားကို ကြည်ညိုသောစိတ်
 ဖြင့် သေသူ့အတွက် သုဂတိ-နတ်ပြည်သို့ ရောက်ရလိမ့်မည်”ဟု ဆိုပါသည်။ သွား
 တုန်းက အပျော်ခရီးထွက်၍ ပျော်ယမ်းပါးယမ်း သေသူတို့အတွက်ကား သူတို့ စိတ်
 အားလျော်စွာ ရောက်သင့်ရာ ရောက်ကြပါလိမ့်မည်။

အာနန္ဒပုစ္ဆိကထာ

၂၀၃။ တန္တေ။ ကထံ။ အဘယ်နည်းဖြင့်။ မယံ။ မာတုဂါမေ ဌံ။
 (အမျိုးသမီးဌံ။) ပဋိပဇ္ဇာမာ ကျင့်ကြံရာပါမည်နည်း။ ဣတိ။ ဤသို့လျှောက်
 ပြီ။ပ။အဒဿနံ။ မာတုဂါမ-ကို မိတ္တေ မမြင်ရခြင်းသည်။ (ဥတ္တမာ၊ မြတ်
 သော။ ပဋိပတ္တိ၊ အကျင့်တည်း။) ဣတိ၊ ပြီ။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။
 ဒဿနေ၊ တွေ့ရခြင်းသည်။ (ဆွမ်းခံသွားရာဌာန-စသည်တို့၌ တွေ့ရ
 မြင်ရခြင်းသည်။) သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ပဋိပဇ္ဇိ
 တဗ္ဗံ၊ ကျင့်ရာပါသနည်း။ (ကျင့်ရာပါမည်နည်း။) ။ပ။ အနာလာပေါ၊
 စကားမပြောခြင်းသည်။ (ဥတ္တမာ ပဋိပတ္တိ။) ။ပ။ အာလပန္နေန၊ စကား
 ပြောရသော ရဟန်းသည်။ (စကားမပြော မဖြစ်၍ ပြောရသောရဟန်းသည်။)
 ။ပ။ သတိ၊ အမိ၊ အမ၊ နှမ-၌ကဲ့သို့သော သတိကို။ (အမိ၊ အမ၊ နှမ-လို့

၁။ အဒဿနံ။ ။ မိမိ၏ ပရိယတ် ပဋိပတ်တရား၌ စိတ်ဝင်စား၍ ကြိုးစားနေသော
 ရဟန်းမှာ မာတုဂါမ-ကို မမြင်ရလျှင် လောဘစိတ်လည်း မဖြစ်၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှုလည်း
 မဖြစ်၊ မိမိ၏ ပရိယတ် ပဋိပတ်တရားအပေါ်၌သာ စိတ်ဝင်စား၍ နေသောကြောင့်
 “မမြင်ရခြင်းကို” အကောင်းဆုံး အကျင့်ဟု ပထမ-စည်းတားတော်မူသည်။ [နဂါက-ပင်
 စိတ်မထိန်းပဲ ကြံချင်ရာကြံနေသူအတွက် မမြင်ရသော်လည်း စိတ်အားဖြင့်သွားနေမည်
 ဖြစ်သောကြောင့် “မမြင်ရရုံမျှ”ကို အကောင်းဆုံးအကျင့်ဟု မဆိုထိုက်သေးပါ။]

၂။ အနာလာပေါ။ ။ စကားပြောမိလျှင် ရင်းနှီးမှုဖြစ်၏။ ရင်းနှီးမှုဖြစ်လျှင် စိတ်
 ဖောက်ပြန်မှု ဖြစ်တတ်၏။ ဖောက်ပြန်မှုဖြစ်လျှင် သီလယျက်၍ အပါယ်လေးပါးသို့ ရောက်
 တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် “စကားမပြောမိခြင်း”ကို အကောင်းဆုံးအကျင့်ဟု ဒုတိယ-
 စည်းတားတော်မူသည်။

၃။ အာလပန္နေန။ ။ မာတုဂါမ-က “ယန္တေ ဘာနေပါလဲ” ဟု မေးလျှင် ပြန်၍
 ဖြေရလိမ့်မည်။ “သီလ၊ ပေးပါ” ဟု တောင်းလျှင် ပေးရလိမ့်မည်။ “တရားနာလို
 ပါသည်” ဟု လျှောက်လျှင် တရားစကား ပြောရလိမ့်မည်။ ပြဿနာမေးလျှင် ဖြေရ
 လိမ့်မည်။

စကားမပြောလျှင် ကဲ့ရဲ့ခံရ။ ။ ဤသို့ ရဟန်းကောင်းများ ပြုထိုက်သော အလုပ်
 ဖြစ်၍ စကားမပြောပဲ နေသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဒီကိုယ်တော်က “အ-အ-ကြီးပဲ” ဒီကိုယ်
 ကော်က “အထိုင်းကြီးပဲ” ဒီကိုယ်တော်က “စားပြီးတော့ ပါးစပ်ကို ကြိုးနဲ့တုပ်တား
 သလို ထိုင်နေတာပဲ” ဤသို့စသည်ဖြင့် အပြစ်တင်ကာ အကုသိုလ်ဖြစ်စရာရှိ၏။ ထို့
 ကြောင့် စကားပြောခွင့်ကြိုလျှင်။—

၄။ သတိ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ ။ အမိလို့-သတိထားလိုက်၊ အမ နှမလို့-သတိထား
 လိုက်၊ သမီးလို့-သတိထားလိုက်၊ ဤသို့ သတိထားနိုင်လျှင် မေတ္တာစိတ်သာ ဖြစ်ဖို့
 ရှိ၏။ ဖောက်ပြန်သောစိတ်ကား မဖြစ်နိုင်တော့။ ထို့ကြောင့်-စကားပြောခွင့် ကြိုလာ
 လျှင် သတိထားဖို့ရာ တတိယ-စည်းတားတော်မူသည်။—အဋ္ဌကထာ။

သဘောထားသော သတိကို။) ဝါ။ ကာယဂတာ သတိ-ကို။ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ၊ ကပ်၍တည်စေထိုက်၏။ (ဖြစ်စေထိုက်၏။) ဣတိ၊ ပြီ။

၂၀၄။ ကထံ။ပ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရေ၊ ကိုယ်တော်၌။ (ရုပ်ကလာပ်တော်၌။) ပဋိပဇ္ဇာမ၊ ပါမည်နည်း။ပ။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရပူဇာယ၊ ကိုယ်တော်ကို ပူဇော်ခြင်းငှာ။ (ရုပ်ကလာပ်တော်ကို ပူဇော်ဖို့ရန်။) အဗျာဝဋ္ဌာ၊ ကြောင့်ကြ မစိုက်ကြကုန်သည်။ ဟောထ၊ ဖြစ်ရစ်ကြကုန်လော့။ အာနန္ဒ။ ဣသံ၊ တိုက်တွန်းတော်မူ၏။ တုမေ၊ သာရတ္ထေ၊ မြတ်သောစီးပွားဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်၌။ ဗဒ္ဓထ၊ ဧဝေဆာ်ကြကုန်လော့။ (လှုံဆော်ကြကုန်လော့။) အနုယုဉ္ဇထ၊ အဖန်ဖန် အားထုတ်ကြကုန်လော့။ သာရတ္ထေ၊ ၌။ အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့ကုန်သည်။ အာတာပိနော၊ ကိလေသာတို့ကို လောင်မြှိုက်တတ်သော သမ္ပပ္ပဓာန ဝီရိယ-ရှိကုန်သည်။ ပဟိတတ္တာ၊ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ နိဗ္ဗာန်သို့စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ဝိဟရထ၊ ကုန်လော့။

အာနန္ဒ။ တထာဂတေ၊ ၌။ အဘိပ္ပသန္နာ၊ အလွန်ကြည်ညိုကုန်သော။ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာပိ၊ မင်းမျိုး ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာပိ၊ ဗြာဟ္မဏ-မျိုး ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း။ ဂဟပတိပဏ္ဍိတာပိ၊ အိမ်ရှင်သူကြွယ်မျိုး ပညာရှိတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ တေ၊ ထိုသို့တို့သည်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရပူဇံ၊ ကိုယ်တော်ကို ပူဇော်မှုကို။ (ရုပ်ကလာပ်တော်ကို ပူဇော်မှုကို။) ကရိယန္တိ၊ ပြုကြလိမ့်မည်။ပ။

၂၀၅။ ကထံ။ပ။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ စက္ကဝတ္တိဿ၊ စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော။ ရညော၊ ၏။ သရီရေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ၊ ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ပ။ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊ ကျင့်ရာ၏။ (ကျင့်ရမည်။) ပ။ အဟတေန၊ မထုမရိုက် အပ်သေးသော။ (အသစ်ဖြစ်သော။) ဝတ္ထေန၊ ကာသိတိုင်းဖြစ် အဝတ်ဖြင့်။ ဝေဋ္ဌေန္တိ၊ ရစ်ပတ်ကြကုန်၏။ပ။ ဝေဋ္ဌေတွာ၊ ရစ်ပတ်ပြီး၍။ ဝိဟတေန၊ ကောင်းစွာ ဖတ်အပ်သော။ (ဝါဂူမ်းတို့ကို အရှုပ်အထွေးမရှိအောင် ဖြေရှင်းလျက် ညက်စွာဖတ်ထားအပ်သော။) ကပ္ပာသေန၊ ဝါဂူမ်းဖြင့်။ ဝေဋ္ဌေန္တိ။ပ။

၁။ တနည်း။ ။ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ ဘွား၊ အရေ-စသော ၃၂-ပါးသော ကောဋ္ဌာသ-အစုအဝေးသာတည်း။ ယောက်ျား၊ ဝိန်း-မာတ်ဟု သတိထားရမည်။-ဋီကာ။ ဤဋီကာအဖွင့်သည် “သဘိ ကာယဂတာ တုတ္ထံ” ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်ညီ၏။

တေတနုပါယေန ဤနည်းအားဖြင့်။ (ဤ ကပ်၍သိကြောင်း ဖြစ်သော
 နည်းဖြင့်။) ပဉ္စဟိ ယုဂသတေဟိ၊ ငါးရာသော အဝတ်အစုံတို့ဖြင့်။ပ။
 ဝေဠုတ္တာ၊ ရစ်ပတ်၍၊ အာယသာယ၊ ရှေ့ဖြင့်ပြုအပ်သော။ တေလ ဒေါ
 ဏိယာ၊ ဆီထည့်ထားအပ်သော အခေါင်း၌။ (သေတ္တာ၌။) ပက္ခိပိတ္တာ၊
 ထည့်၍။ အညိဿာ၊ အခြားသော။ အာယသာယ၊ သော။ ဒေါဏိယာ၊
 သေတ္တာဖြင့်။ ပဋိကုဋိတ္တာ၊ မှောက်၍။ (ဖုံး၍။) သဗ္ဗဂန္ဓာနံ၊ အလုံးစုံ
 သော နံသာတို့၏။ စိတကံ၊ စီအပ်သော ထင်းပုံကို။ ကရိတ္တာ၊ ပြု၍။
 (ထို ထင်းပုံပေါ်၌ တင်၍။)။ပ။သရီရံ၊ ကို။ ဈာပေန္တိ၊ မီးလောင်စေကြ
 ကုန်၏။ (မီးရှို့ကြကုန်၏။) စတုမဟာပထေ၊ လမ်းငါးလမ်းတို့၏ လမ်းမ
 ကြီး၌။ပ။ထူမံ၊ ပုထိုးကို။ (စေတီကို။) ကရောန္တိ။ စံ၊ ဤသို့လျှင်။ပ။
 ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ပ။ပဋိပဋိတပ္ပံ။

စတုမဟာပထေ၊ ၌။ပ။ထူပေါ် ကာတဗ္ဗော။ တတ္ထ၊ ထို စေတီ၌။
 (ပုထိုး၌။) ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ မာလံ ဝါ၊ ပန်းကိုသော် လည်း
 ကောင်း။ ဂန္ဓံ ဝါ၊ နံသာကိုသော်လည်းကောင်း။ စုဏ္ဏကံ ဝါ၊ နံသာ
 မှန်ကိုသော်လည်းကောင်း။ အာရောပေဿန္တိ ဝါ၊ တင်မှုလည်းတင်ကြလိမ့်
 မည်။ အဘိဝါဒေဿန္တိ ဝါ၊ ရှိခိုးမှုလည်း ရှိခိုးကြလိမ့်မည်။ စိတ္တံ ဝါ၊
 စိတ်ကိုသော်လည်း။ ပဿာဒေဿန္တိ၊ ကြည်ညိုစေကြ လိမ့်မည်။ တေသံ၊
 ထို သူတို့၏။ တံ၊ ထို ပန်းစသည်ဖြင့် ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်းသည်။ ဒီဃရတ္တံ၊
 ပတ်လုံး။ ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ဘဝိဿတံ၊
 ဖြစ်လိမ့်မည်။

ထူပါရဟပုဂ္ဂလ

၂၀၆။ အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ စတ္တာရော၊ လေးယောက်ကုန်သော။
 ဣမေ၊ ဤ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ထူပါရဟာ၊ စေတီထိုက်ကုန်၏။ [စေတီ-တည်၍
 ကိုးကွယ်ထိုက်ကုန်၏-ဟူလို။] ကတမေ စတ္တာရော၊ အဘယ် လေးယောက်
 တို့နည်း။ အရဟံ၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သော။ တထာဂတော၊ သည်။
 ထူပါရဟော၊ စေတီထိုက်၏။ (စေတီ-တည်၍ ကိုးကွယ်ထိုက်၏။) ပစ္စေက
 သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ပစ္စေက သမ္ဗုဒ္ဓ-သည်။ (အသီးအခြား တမျိုးသော သမ္ဗုဒ္ဓ-သည်။
 ပ။[လွယ်ပြီ။] ဣတိ၊ ဤသည်တို့တည်း။
 ၂၀၇။ အာနန္ဒ၊ ကိဉ္စ၊ အဘယ်မည်သော။ (အဘယ်သို့သော။) အတ္ထဝသံ၊
 စီးပွားအထူးကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ အရဟံ။ပ။တထာဂတော၊ သည်။ ထူပါ

ရဟော၊ နည်း။ အယံ၊ ဤဟာသည်။ ပ။ တဿ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ ထူပေါ၊ ပုထိုးတော်တည်း။ (စေတီတော်တည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ (စိတ်ဖြင့် သိ၍၊ နှုတ်ဖြင့်ပြော၍။) ဗဟုဇနာ၊ များစွာသော လူတို့သည်။ စိတ္တံ၊ ကိ။ ပဿာဒေန္တိ၊ ကြည်ညိုစေကုန်၏။ တေ၊ ထို များစွာသော လူတို့သည်။ တတ္ထ၊ ထို စေတီ၌။ မ။ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ အာနန္ဒ။ ဣဒံ အတ္ထဝသံ၊ ဤ စီးပွား အထူးကို။ ပဋိစ္စ။ ပ။ ထူပါရဟော၊ ၎င်း။ [နောက် ဝါကျများ၌ အနက် လွယ်ပြီ။]

စကြာမင်းစေတီထိုက်ပုံ။ ။ စကြာမင်းသည် လေးကျွန်းတို့ကို တရားသဖြင့် အုပ်စိုး၍ လူအများကို ငါးပါးသီလကျင့်ဖို့ရန် ထိုက်တွန်းသော မင်းကောင်း မင်းမြတ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်ပင် အသက်ရှင်တုန်းက လူအများ၏ အကြည်ညိုကို ခံရ၏။ ကွယ်လွန်သော အခါ၌လည်း စေတီ ပုထိုး တည်ထားလျှင် ထိုမင်း၏ အဆုံးအမကို သတိရ၍ လိုက်နာ နေထိုင်သူတိုင်းကို သုဂတိဘဝသို့ ရောက်စေနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် စကြာမင်းလည်း စေတီပုထိုးတည်၍ နိုးကွယ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်နိုင်သည်။ [အခြားမှတ် ဖွယ်များကို အဋ္ဌကထာမှာရှု။]

အာနန္ဒ အတ္ထရိယဓမ္မ

၂၀၇။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ထူပါရဟ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောတော်မူပြီးရာ ထို အခါ၌။) အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ သည်။ ဝိဟာရံ၊ ကျောင်းသို့။ (တန်ဆောင်းဝန်းသို့။) ပဝိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ကပိသိသံ၊ မျောက်ဦးခေါင်း နှင့်တူသော တံခါးတိုင်ထိပ်ကို။ (တံခါးကျည်ကို။) အာလမ္ဗိတွာ၊ ဆွဲ၍။ ရောဒမာနော၊ ငိုလျက်။ အဋ္ဌာသိ၊ ရပ်နေပြီ။ (ကိ။ အဘယ်သို့တေး၍ ငိုယင်းရပ်နေသနည်း။) အဟံ စ၊ ငါကလည်း။ ဝတ၊ စင်စစ်။ သေခေါ၊ သေခ-ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ (ကျင့်ဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။) သ ကရဏီယော၊ အထက် မင်္ဂအလို့ငှာ ပြုဖွယ်ကိစ္စနှင့် တကွဖြစ်သည်။ အမ္ပိ၊ ဖြစ်၏။ ယော၊ အကြင် ဘုရားရှင်သည်။ မေ၊ အား။ အနုကမ္မကော၊ သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက် တော်မူ၏။ မေ၊ ငါ၏။ (တဿ) သတ္ထု၊ စ၊ ထိုဆရာဖြစ်သော ဘုရား

၁။ ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။ ။ အရှင် အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အနီး၌ စဉ်းစားမိသည်မှာ-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သံဝေဂ-ဖြစ်စရာကောင်းသော လေးဌာန၊ စေတီ တော်ကို ဖူးမြော်ဖို့ရန် သွားရာ၌ အကျိုးရှိသော အချက်အလက်တို့ကို ဟောတော် မူပြီးပြီ။ မာတုဂါမ-၌ ပြုကျင့်ဖွယ် ပြဿနာကို မြေတော်မူပြီးပြီ။ ကိုယ်တော် မြတ်၏

ရှင်၏လည်း။ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်တော့မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
တော့၍ ငိုယင်းရပ်နေပြီ။

အထ ခေါ်၊ ဌ။ (သံဃံဒုအလယ်၌ အရှင်အာနန္ဒာကို မြင်တော်မမူရာ
ထို အခါ၌။) ။ပ။ အာနန္ဒော၊ သည်။ ကဟံ န ခေါ်၊ အဘယ်မှာနည်း
။ပ။ ရောဒမာနော၊ လျက်။ ဌိတော၊ ရပ်နေပါပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်
ကုန်ပြီ။ပ။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်း။ ဟိ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ မမ၊ ၎င်း။
ဝစနေ၊ စကားဖြင့်။ အာနန္ဒ၊ ကို။ အာမန္တေဟိ၊ ခေါ်ချေ။ (ကိ၊ အဘယ်
သို့ ခေါ်ရမည်နည်း။) ။ အာဝုသော အာနန္ဒ၊ သတ္တာ၊ သည်။ တံ၊ သင့်
ကို။ အာမန္တေဟိ၊ ခေါ်တော်မူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ခေါ်ချေ။ ဣတိ၊ ဤ
သို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ဣတိ-တလုံး အကျေကြပ်ပါ။]

ဝေ ဘန္တေ။ပ။ အဝေါ၊ [လွယ်ပြီ။] အာနန္ဒ၊ အလံ၊ မသင့်။ (ဝမ်း
နည်းပူဆွေး ငိုကြွေးဖို့ရန် မသင့်။) မာ သောစိ၊ စိတ်၌ပြင်းစွာ ဝမ်းမနည်းပါ
နှင့်။ မာ ပရိဒေဝိ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြင်းစွာ မငိုကြွေးပါနှင့်။ နနု ဧတံ။ပ။ ဝိဇ္ဇ
တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၀၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ၊ တေ၊ သည်။ ဒီဃံရတ္ထံ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။ (ရက်
ပတ်လုံး။) တထာဂတော၊ ကို။ ဟိတေန၊ အစီးအပွားဖြစ်သော။ (အစီး
အပွားကို လိုလားသော။) သုခေန၊ ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော။ အဒ္ဓယေ
န၊ မျက်မှောက် မျက်ကွယ်။ နှစ်မျိုးမဟုတ်သော။ အပ္ပမာဏေန၊ အတိုင်း
အရှည် မရှိသော။ (အတိုင်းအတာ ပမာဏ-မရှိသော။) မေတ္တေန၊ မေတ္တာ
ရှိသော။ ဝါ၊ မေတ္တာစိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော။ ကာဗာ
ကမ္မေန၊ ကာယကံ-ဖြင့်လည်းကောင်း။ပ။ မနောကမ္မေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။
ပစ္စုပဋိတော၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်ပြီ။ (ပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့ပြီ။) အာနန္ဒ၊ တံ၊ သည်။
ကတပုညော၊ ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှုရှိသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ပဓာနံ၊
ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုကို။ ဒေနယုဉ္ဇ၊ အဖန်ဖန်အားထုတ်လော့။ ခိပ္ပံ၊ စွာ။

အလောင်းတော်၌ ပြုကျင့်ရမည့် ကိစ္စ၊ စေတီထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ် လေးမျိုး-တို့ကို
လည်း မိန့်တော်မူပြီးပြီ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဧကန်မူချ ယနေ့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည်။
ဤသို့ စဉ်းစားယင်း စဉ်းစားယင်း ကြိုးကျယ်စွာ ဝမ်းနည်းမှုသောက် ဖြစ်လာလေသည်။

ငိုရမူသောကစား။ ။ ထိုသို့ သောကဖြစ်လျှင် ငိုလိုက်ရမှ သောက-သက်သာ၏။
မငိုရလျှင် ရင်ထဲ၌ ဆို့နေသောကြောင့် သာ၍အနေခက်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့
တော်၌ ငိုခြင်းငှာ မသင့်တော်။ ဤသို့စဉ်းစား၍ အနီးအပါး၌ရှိသော တန်ဆောင်း
ဝန်းသို့ သွားပြီးလျှင် ကံခါးရှက်တိုင်ကိုကိုင်၍ ငိုယင်းရပ်နေသည်။

အနာသဝေ၊ အာသဝေ-မရှိသူသည်။ (ရဟန္တာသည်။) ဟောဟိသိ၊ ဖြစ်ရစ်လိမ့်မည်။ ဣတိ (အဝေ၂၀)။

၂၀၈။ အထ ခေါ။ပ။ အတိတံ၊ လွန်ပြီးသော။ (အတိတ်ဖြစ်သော)။ အဗ္ဗါနံ၊ ကုလ၌။ အရဟန္တာ၊ ကုန်သော။ ယေပိ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း။ အဟေသံ၊ ပွင့်တော်မူကုန်ပြီ။ တေသမ္ဗိဘဂဝန္တာနံ၊ ထို ဘုရားရှင်တို့၏လည်း။ ဥပဋ္ဌကာ၊ အလုပ်အကျွေးတို့သည်။ မယံ၊ ၏။ အာနန္ဒော သေယျထာပိ၊ အာနန္ဒာ-ကဲ့သို့။ တေပုရမာယေဝ၊ ဤ အာနန္ဒာဟူသော အလွန်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်သာလျှင်။ (အာနန္ဒာလို့ သဘောရှိကုန်သည်သာလျှင်။) အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ပ။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ [အရှင် အာနန္ဒာထက်မသာလွန်ကြ။ အရှင်အာနန္ဒာလောက်သာ ကောင်းခဲ့ကြသည်။ နောင်လည်းကောင်းကြလိမ့်မည်-ဟူလို။]

အာနန္ဒော၊ သည်။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပင်ကိုညာဏ်ရှိ၏။ ။ပ။ မေဓာဝိ၊ အဆီအနှစ် အမွန်အတိုင်းဖြစ်သော ပညာရှိ၏။ဝါ၊ တခဏချင်း ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်သော ပညာရှိ၏။ အယံ၊ ဤအခါသည်။ တထာဂတံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ (ဖူးမြင်ဖို့ရာ။) ဥပသကံမိတံ၊ ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ ကာလော၊ အခါတည်း ။ပ။ အယံ၊ သည်။ ရုညော၊ မင်း၏လည်းကောင်း။ ရာဇမဟာမတ္တာနံ၊ 'မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့၏ လည်းကောင်း။တိတ္ထိယာနံ၊ တို့၏လည်းကောင်း။ တိတ္ထိယသာဝကာနံ၊ တိတ္ထိ-တပည့် တို့၏ လည်းကောင်း။ကာလော၊တည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ဇာနာတိ၊ သိ၏။

၂၀၉။ ဘိက္ခဝေ။ စတ္တာရော၊ ကုန်သော။ ဣမေ၊ ဤ အရာတို့သည်။ အာနန္ဒေ၊ ၌။ အတ္တရိယာ၊ အံ့ဩထိုက်ကုန်သော။ အဗ္ဗုတော၊ မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းကုန်သော။ ဓမ္မော၊ တရားတို့တည်း။ (ဂုဏ်တို့တည်း။) ကတမေ စတ္တာရော၊ တို့နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဘိက္ခုပရိသာ၊ ရဟန်းပရိသတ်သည်။ အာနန္ဒံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ သစေ ဥပသကံမတိ၊ အကယ်၍ အနီးသို့ လာအံ့။ (ချဉ်းကပ်အံ့။) (ဧဝံ သတိ။) ဒဿနေန၊ အာနန္ဒာကိုဖူးမြင်ရခြင်းဖြင့်။ (မြင်ရရုံမျှဖြင့်။) သာ၊ ထို ဘိက္ခု-ပရိသတ်သည်။ အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်။) ဟောတိ။

တကြ၊ ထို ဘိက္ခု-ပရိသတ်၌။ အာနန္ဒော ဓမ္မံ။ စေ ဘာသတိ၊ အကယ်၍ ဟောအံ့။ (ဧဝံ သတိ။) ဘာသိတေန ပိ၊ ပြောဟောကာမျှဖြင့်လည်း ။ပ။ အတိတ္တာဝ၊ ဖူးမြင်ရခြင်း၊ တရားနာရခြင်းဖြင့် မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲသည် သာ။ ဘိက္ခုပရိသာ ဟောတိ။ အထ ခေါ၊ ၌။ (မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲ

ခင်။) အာနန္ဒော တုဏှိ ဟောတိ။ [ရုပ်နားလိုက်၏-ဟူလို။ နောက်ဝါကျများ၌ အနက်လွယ်ပြီ။] ။ပ။ အာနန္ဒော ခွံ။ အတ္တရိယာ၊ ကုန်သော။ အဗ္ဗုတဘ၊ ကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တို့သည်။ ဣမေ၊ စတ္တာရော၊ ဤ လေးပါးတို့တည်း။

အမှာ။ ။ ထို့နောက် စကြာမင်း၏ အံ့ဖွယ်လေးပါးနှင့် နှိုင်း ယှဉ်၍ အရှင်အာနန္ဒာ၏ အံ့ဖွယ်လေးပါးကို ပြန်၍ ဟောတော်မူသည်။ အနက်လွယ်ပြီ။ [ဓမ္မံ၊ သြဝါဒ-တရားစကားကို။-ဟုဆိုပါ။] ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

မဟာသုဒဿနသုတ္တဒေသနာ

၂၁၀။ ဝေံ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော်။ ပ။ အဝေါ၊ (ကိံ) ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣမသ္မိံ ခုဒ္ဒကနဂရကေ၊ ဤ ငယ်သော မြို့ကလေး ခွံ။ (ဤ မြို့ငယ်ကလေး၌။) (ဣမသ္မိံ) ဥဇ္ဇင်္ဂလနဂရကေ၊ ဤ မြေအနေ အထား မညီမညွတ်သော မြို့ငယ်၌။ (ဣမသ္မိံ) သာခါနဂရကေ၊ ဤ မြို့ကြီး တို့၏ အခက်အလက်သဖွယ်ဖြစ်သော မြို့ငယ်၌။ မာ ပရိနိဗ္ဗာယံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပါနှင့်။ ဘန္တေ။ အညာနိ၊ ဤ ကုသိန္နာရုံ-မြို့ကလေးမှ အခြား ကုန်သော။ မဟာနဂရရာနိ၊ မြို့ကြီးတို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိပါကုန်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထိုမြို့ကြီးတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ စမ္မာ၊ စမ္မာ-မြို့လည်းကောင်း။ ပ။ ဗာရာဏသိ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ဣ၊ ဤ မြို့ကြီးတို့၌။ ဘဂဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာယတု၊ ပါ။

ဣ၊ ဤ မြို့ကြီးများ၌။ ဗဟူ၊ များစွာကုန်သော။ ခတ္တိယမဟာသာလာ၊ ခတ္တိယမဟာသာလာ - တို့သည်လည်းကောင်း။ (များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့သည်လည်းကောင်း။) ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ၊ တို့သည် လည်းကောင်း။ ဂဟပတိမဟာသာလာ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ တထာဂတေ၊ ခွံ။ အဘိပ္ပသန္နာ၊ အလွန်ကြည်ညိုကြပါ၏။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ တထာဂတဿ၊ ၏။ သရီရပူဇံ၊ ကို။ ကရိယန္တိ၊ ပြုကြပါလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ အာနန္ဒ။ ခုဒ္ဒကနဂရကံ။ ပ။ သာခါနဂရကန္တိ၊ ဟူ၍။ ဝေံ၊ သို့။ မာ အဝစ၊ မပြောနှင့်။ ပ။

၁။ ခုဒ္ဒကနဂရကေ။ ။ ဝိကာ၌ ခုဒ္ဒက-သဒ္ဒါ ပတိဂ္ဂပ-အနက်ဟောဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို “ခုဒ္ဒကနဂရကေ၊ အတူအယောင်ဖြစ်သော မြို့ကလေး၌။ ဝါ၊ မြို့အစစ်မဟုတ် သော မြို့ကလေး၌။” ဟု ဆိုပါ။

အာနန္ဒ။ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား။ (ဝတ္ထုကား။) စက္ကဝတ္တိ၊ သော။ပ။သတ္တရတနသမုန္ဒာဂတော၊ သော။ မဟာသုဒဿနော နာမ၊ သော။ ရာဇာ။ အဟောသိ၊ ပြီ။ [ပထမအုပ်၊ ပုဒ်စဉ် ၃၃-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ။ အယံ ကုသိနာရာ၊ ဤ ကုသိနာရုံ-မြို့သည်။ မဟာ သုဒဿနဿ၊ သော။ ရညော၊ ဧ။ ကုသဝတီ နာမ၊ သော။ ရာဇဓာနီ၊ မင်းနေပြည်တော်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ အာယာမေန၊ အလျား အားဖြင့်။ ပုရတ္ထိမေန စ၊ အရှေ့အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္ဆိမေန စ၊ အနောက်အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒွါဒသယောဇနာနိ၊ တဆယ့်နှစ်ယူဇနာတို့တည်း။ ဝိတ္ထာရေန၊ အနံအားဖြင့်။ (အကျယ်အားဖြင့်။) ဥတ္တရေန စ၊ မြောက်အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒက္ခိဏေန စ၊ တောင်အရပ် အဖို့အားဖြင့်လည်းကောင်း။ သတ္တယောဇနာနိ၊ တို့တည်း။

အာနန္ဒ။ ကုသဝတီ၊ သော။ ရာဇဓာနီ၊ သည်။ ဣဒ္ဓါ၊ စေ။ ပြည့်စုံ သည်လည်းကောင်း။ ဖိတာ စ၊ စည်ပင်သည်လည်းကောင်း (ကြီးပွားသည် လည်းကောင်း။) ဗဟုဇနာ စ၊ များသောလူရှိသည်လည်းကောင်း။ အာကိဏ္ဏ မနုဿာ စ၊ ရောပြွမ်းသော လူရှိသည်လည်းကောင်း။ သုဘိက္ခာ စ၊ ပြည့်စုံ သော ထမင်းရှိသည်လည်းကောင်း။ (သာယာဝပြော အစာပေါသည်လည်း ကောင်း။) အဟောသိ၊ ပြီ။ အာနန္ဒ။ ဒေဝါနံ၊ စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏ အာဠကမန္တာ နာမ၊ အာဠကမန္တာ-မည်သော။ ရာဇဓာနီ။ပ။အာကိဏ္ဏယက္ခာ စ၊ ရောပြွမ်းသော နတ်တို့လူးရှိသည်လည်းကောင်း။ သုဘိက္ခာ စ၊ လည်း ကောင်း။ ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ အာနန္ဒ။ ဝေ မေဝ။ပ။အဟောသိ။

အာနန္ဒ။ပ။ဒိဝါ၊ စေ။ နေ၌လည်းကောင်း။ ရတ္တိံ စ၊ ည၌လည်းကောင်း။ ဒသဟိ၊ ဆယ်မျိုးကုန်သော။ သဒ္ဓေဟိ၊ အသံတို့ဖြင့်။ ဝါ၊ တို့မှ။ အဝိဝိတ္တာ၊ မတိတ်ဆိတ်သည်။ အဟောသိ။ သေယျထိဒံ၊ ထို အသံဆယ်မျိုးဟူသည် အဘယ် နည်း။ ဟတ္ထိသဒ္ဓေန၊ ဆင်သံဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မှလည်းကောင်း။ ပ။ ဘေရိ သဒ္ဓေန၊ စည်သံဖြင့် လည်းကောင်း။ မုဒိဂံသဒ္ဓေန၊ မရိုးစည်သံဖြင့် လည်းကောင်း။ ဝိဏာသဒ္ဓေန၊ စောင်းသံဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂီတသဒ္ဓေန၊ သီချင်းသံဖြင့်လည်းကောင်း။ သင်္ခံသဒ္ဓေန၊ ခရုသင်းသံဖြင့် လည်းကောင်း။ သမ္ပသဒ္ဓေန၊ မောင်း ကြေးနောင်သံဖြင့်လည်းကောင်း။ [ကြေးဖြင့် ပြုအပ် သော မောင်း ကြေးနောင် စသော တူရိယာတို့၏ အသံတည်း။] ပါဏိ တာဠသဒ္ဓေန၊ လက်ဖြင့် တီးအပ်သော လေးထောင့်ရှိသော ထက်စည် သံဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အိုးစည်သံဖြင့်လည်းကောင်း။ အသ္မာယ၊ စား

လှည့်ကြပါ။ ပီဝထ၊ သောက်လှည့်ကြပါ။ ခါဒထ၊ ခဲလှည့်ကြပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့သော။ ဒသမေန၊ ဆယ်ခုမြောက်သော။ သဒ္ဓေန၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မှလည်းကောင်းတည်း။

အမှာ။ ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသုဒဿန- သုတ်တော် တသုတ်လုံးကို ယောတော်မူ၏။ သံဂါယနာတင် ထေရ် တို့က မဟာ သုဒဿနသုတ္တ-နာမည်ဖြင့် သီးခြား သံဂါယနာ တင် ထားအပ်သောကြောင့် မဟာပရိနိဗ္ဗာန်-သုတ်တော်၌ ဤမျှ လောက် သာ ပါနေသည်။

အာနန္ဒ။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ ကုသိနာရံ၊ သို့။ ပဝိသိတူ၊ ဝင်၍။ ကောသိ နာရကာနံ၊ ကုသိနာရံ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာနံ၊ မလ္လာမင်းတို့အား။ အာရောစေဟိ၊ ပြောချေ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရ မည်နည်း။) ဝါသေဠာ၊ ဝါသေဠ-တို့။ [ထိုမင်းများကို 'အနွယ်အား ဖြင့် ခေါ်သည်။] အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ ရတ္တိယာ၊ ။ ပစ္စိမေ ယာမေ၊ မစ္စိမ- ယံ၌။ ပ။ အဝိဿတံ။ ဝါသေဠာ၊ 'တို့။ အဘိက္ကမထ၊ ရှေးရှု သွားကြကုန် လော့။ [မြတ်စွာဘုရားထံ ရှေးရှုသွားကြ-ဟူလို။] ဝါ၊ လာခဲ့ကြကုန် လော့။ ပ။ ပစ္စာ၊ နောက်၌။ (နောက်မှ။) ဝိပုဋ္ဌိသာရိနော၊ နှလုံး မသာ မယာခြင်း ရှိသတို့သည်။ မာ အဟုဝတ္ထ၊ မဖြစ်ကြကုန်နှင့်။ (ကိံ၊ အဘယ် သို့ တွေး၍ ဝိပုဋ္ဌိသာရ-ဖြစ်သနည်း။) အမှာကံ စ၊ ငါတို့၏လည်း။ ဝါမ ခေတ္တော၊ ဝါမခေတ်၌။ ပ။ အဟောသိ၊ ပြီ။ [“နော” သည် နိပါတ်။] မယံ၊ တို့သည်။ ပစ္စိမေ ကာလေ၊ နောက်ဆုံးအချိန်၌။ တထာဂတံ၊ ကို။ ဒဿ နာယ၊ ငှာ။ ဝါ၊ ဖူးမြင်ခွင့်ကို။ န လဘိမှာ၊ မရလိုက်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍ ဝိပုဋ္ဌိသာရ-မဖြစ်ကြနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောချေ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ဣတိ-နှစ်လုံး အကျေကြပါ။] ဝေံ တန္တေ။ ပ။ အတ္တ ဒုတိ ယော၊ မိမိဟူသော နှစ်ယောက်မြောက်ရှိသည်။ (အခြား အဖော်မပါပဲ မိမိသာလျှင် အဖော်ဖြစ်သည်။) (ဗုဒ္ဓော၊) ကုသိနာရံ ပါဝိသံ။

မလ္လာနံ ဝန္ဓနာ

၂၁၁။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ (အရှင်အာနန္ဒာ၏ ကုသိနာရံ မြို့သို့ ဝင်တော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ကောသိနာရကာ၊ ကုန်သော။ မလ္လာ၊ တို့သည်။ ကေနစိဒေဝ၊ တစ်တခုသာလျှင် ဖြစ်သော။ ကရဏိယေန၊ ပြုဖွယ် ကိစ္စကြောင့်။ သန္ဓာဂါရေ၊ စည်းဝေးရာ အိမ်တော်၌။ (လွှတ်တော်၌။)

သန္တိပတိတာ၊ စည်းဝေးနေကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ပ။အာရောစေသိ၊ ပြောပြီ။
 (ကို။) အဇ္ဇ။ပ။ဒဿနာယာတိ။အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ၊ ဇာ။ ဣဒံ ဝစနံ၊
 ကို။ သုတ္တာ၊ ကြားရ၍။ မလ္လာ စ၊ မလ္လာမင်းတို့သည် လည်းကောင်း။
 မလ္လာပုတ္တာ စ၊ မလ္လာမင်း၏ သားတို့သည်လည်းကောင်း။ မလ္လာသုဏိသာ
 စ၊ မလ္လာမင်း၏ ချွေးမတို့သည်လည်းကောင်း။ မလ္လာ ပဇာပတိယော စ၊
 မလ္လာမင်း၏ ဇနီးတို့သည်လည်းကောင်း။ အဿာဝိနော၊ ဆင်းရဲခြင်းကို ထင်
 ွားပြုကုန်သည်။ (ဆင်းရဲခြင်း ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ကုန်သည်။) ဒုမ္မနာ၊
 မကောင်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (စိတ်မချမ်းမသာကုန်သည်။) စေတော
 ဒုက္ခသမပ္ပိတာ၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် လွန်စွာ ရောက်အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။)
 အပ္ပေကံစော၊ အချို့ သူတို့သည်။ ဧကေ။ပ။ အန္တရဓာယိဿတိတံ။ [ပုဒ်
 စဉ် ၂၀၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အထ ခေါ၊ ခွံ။ (လူးလိမ့် ဝိပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ ယေန၊ ခွံ။
 ဥပဝတ္တနံ၊ သော။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနံ (အတ္ထိ)။ ယေန၊ ခွံ။
 အာယသ္မာ အာနန္ဒော (အတ္ထိ)။ တေန၊ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်
 ဝယ် အရှင်အာနန္ဒာရှိရာ ထို အရပ်သို့။ ဥပသကံမိ သု၊ သွားကုန်ပြီ။ပ။
 အဟံ၊ သည်။ ကောသိနာရကေ။ မလ္လာ၊ တို့ကို။ ဧကမေကံ၊ တယောက်စီ
 တယောက်စီ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ သစေ ဝန္တာပေဿာမိ၊ အကယ်၍ ရှိခိုး
 စေအံ။ (ရှိခိုးခိုင်းအံ။) (ဝေံ သတိ။) ကောသိနာရကေဟံ။ မလ္လာဟံ၊
 တို့သည်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ အဝန္တိတော၊ ရှိမခိုး အပ်သည်။
 (ရှိမခိုးရသည်။) ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ အထ၊ ရှိခိုး၍ မပြီးမီ။ အယံ
 ရတ္တံ၊ ဤည၌သည်။ ဝိဘာယိဿတိ၊ လင်းလိမ့်မည်။

အဟံ၊ သည်။ပ။ကုလပရိဝတ္တသော ကုလပရိဝတ္တသော၊ အမျိုးအဆက်
 ဆက် အမျိုးအဆက်ဆက် အားဖြင့်။ (အမျိုးအစဉ်အဆက် အားဖြင့်။)
 ဋ္ဌပေတွာ၊ တည်စေ၍။ (ထား၍။) တန္တေ၊ ရား။ သံပုတ္တော၊ သားသမီး
 နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သဘရိယော၊ ကြင်ရာတော်နှင့် တကွဖြစ်သော။ သ ပရိ
 သော၊ ပရိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ သာမဇ္ဇော၊ အမတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။
 ဣတ္တန္တာမော၊ ဤ အမည်ရှိသော။ မလ္လာ၊ မလ္လာမင်းသည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ပါဒေ၊ ခြေတော်တို့ကို။ သိရသာ၊ ပြီးခေါင်းဖြင့်။ ဝန္တတိ၊ ရှိခိုးနေ
 ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်၍။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ယန္တုန ဝန္တာပေယံ၊
 အကယ်၍ ရှိခိုးစေရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

။ပ။ဝန္တာပေသိ၊ ရှိခိုးစေပြီ။ပ။ဧတေန ဥပါယေန၊ ဤနည်းဖြင့်။ ပဌမေန ဝ ယာမေန၊ ပထမ-ယံဖြင့်ပင်။ပ။ ဝန္တာပေသိ၊ ရှိခိုးစေပြီ။ [ရှိခိုးခြင်း ကိစ္စ ပြီးစေပြီ။

သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇက ဝတ္ထု

၂၁၂။ တေန ခေါ ဝန သမယေန၊ ဤ၊ သုဘဒ္ဒေါ နာမ၊ သုဘဒ္ဒ-မည်သော။ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ ပရိပိုင်သည်။ ကုသိနာရာယံ၊ ဤ။ ပဋိဝသတိ၊ နေ၏။ပ။ ဘဝိဿတိ ကိရ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားပြီ။ပ။ မေ ငါသည်။ ဝုဇ္ဇာနံ၊ အရွယ်အားဖြင့် ကြီးကုန်သော။ မဟလ္လကာနံ၊ ကြီးသည်၏အဖြစ်ကို ယူတတ်ကုန်သော။ အာစရိယ ပါစရိယာနံ၊ ဆရာ့ ဆရာကြီးဖြစ်ကုန်သော။ ဘာသမာနာနံ၊ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်ကို ပြောဆို တတ်ကုန်သော။ (ရှေးကဖြစ်ခဲ့ဖူးသော အကြောင်းအရာကို ပြောဆိုတတ် ကုန်သော။) ပရိဗ္ဗာဇကာနံ၊ တို့၏။ (အထံမှ။) တေ၊ ဤအကြောင်းကို။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပြီ။ (ကိ။) ကဒါစိ၊ တရံတခါမှ၊ ကရဟစိ၊ တခါ တလေမှ။ပ။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်တော်မူကုန်၏။ (ပွင့်တော်မူကုန်၏။) ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားအပ်ဖူးပြီ။

အဇ္ဇေဝ။ပ။ မေ ၏။ ငါ၊ မှာ။ ဥပ္ပန္နော၊ ဖြစ်နေသော။ အယံ ကခါဓမ္မော စ၊ ဤ ယုံမှားခြင်း သတော်သည်လည်း။ အတ္တိ၊ ရှိနေ၏။ အဟံ၊ သမဏေ ဂေါတမေ၊ ဤ၊ ဧဝံ၊ သို့။ ပသန္နော၊ ယုံကြည်၏။ (ကိ။ အဘယ်သို့ ယုံကြည်သနည်း။) ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ (တရား ဟောတော်မူလတ်သော်။) အဟံ၊ ဣမံ ကခါဓမ္မံ၊ ကိ။ ပဇဟေယံ၊ ပယ် စွန့်နိုင်လောက်ရာ၏။ (ရှင်းသွားနိုင်ရာ၏။) တထာ၊ ထို အခြင်းအရာအား ဖြင့်။ မေ၊ အား။ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ၊ ဒေသေတံ၊ ငှာ။ ပဟောတံ၊ စွမ်းနိုင်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ယုံကြည်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

အထ ခေါ ။ပ။ ပဇဟေယန္တိ။ [လွယ်ပြီ။] ဘော အာနန္ဒ၊ အရှင် အာနန္ဒာ။ သာဓု၊ တောင်းပန်ပါ၏။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ သမဏံ ဂေါတမံ။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ လဘေယံ၊ ရလိပါ၏။ ဝါ၊ ရပါရစေ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ ပြောဆိုအပ်သော်။ပ။ အဝေါစ၊ (ကိ။) အာဝုသော သုဘဒ္ဒ၊ ငါ့ရှင် သုဘဒ္ဒ။ အလံ၊ မသင့်။ တုထာဂတံ၊ ကိ။မရ

ဝိဟေဋ္ဌေသိံ၊ မညဉ်းဆဲပါနှင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ကိလန္တော၊ ပင်ပန်းတော် မူနေပါသည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ ကိလန္တော ဘဂဝါတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၂၁၃။ ဘဂဝါ။ အာယသ္မတော အာနန္ဓသံ၊ ဧ။ (ကထာသလ္လာပံ-၌ စပ်။) သုဘဒ္ဒေန၊ ပရိဗ္ဗာဇကေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ဣမံ ကထာ သလ္လာပံ၊ ဤ စကားပြောသံကို။ (ဤ အပြန်အလှန် စကားပြောသံကို။) အထောသိံ၊ ကြားတော်မူပြီ။ ပ။ အာနန္ဓ၊ အလံ၊ မသင့်။ သုဘဒ္ဓံ၊ ကို။ မာ နိဝါရေတိ၊ မတားပါနှင့်။ အာနန္ဓ၊ သုဘဒ္ဒေ၊ သည်။ တထာဂတံ၊ ဒဿနာယ၊ ၄၊ ဝါ၊ ကို။ လဘတံ၊ ရပါစေ။ [ပဉ္စမိ“တံ” ဝိဘတ်။] ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော၊ ယံ၊ အကြင်ပြဿနာကို။ သုဘဒ္ဒေ၊ သည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ပုစ္ဆိယတိ၊ မေးလိမ့်မည်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တံ၊ ထို ပြဿနာကို။ အညာ ပေက္ခောဝ၊ သိခြင်း၌ ရှင်းခြင်းရှိသည်သာ။ (ဟုတွာ။) [သိလိုသောကြောင့် သာ။] ပုစ္ဆိယတိ။ ဝိဟေသာပေက္ခော၊ ညဉ်းဆဲခြင်း၌ ရှင်းခြင်းရှိသည်။ (ညဉ်းဆဲလိုသည်။) (ဟုတွာ။) နော ပုစ္ဆိယတိ၊ မေးလိမ့်မည် မဟုတ်။ (မေးမှာမဟုတ်။) အဟံ၊ သည်။ ပုဋ္ဌော၊ မေးအပ်သည်။ (သမာနော။) ယဉ္စ၊ အကြင်ပြဿနာကိုလည်း။ အထ၊ ထို သုဘဒ္ဒ-အား။ ဗျာကရိယာမိ၊ ဖြေတော်မူအံ့။ တံ၊ ထို ပြဿနာကို။ ခိပ္ပမေဝ၊ လျင်မြန်စွာပင်။ အာဇာ နိဿတိ၊ သိနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ဣတိ (အာမန္တေသိံ)။

အထ ခေါ်။ ပ။ အာဝုသော သုဘဒ္ဒ။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ တေ၊ သင့်အား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဩကာသံ၊ အခွင့်ကို။ ကရေတိ၊ ပြုတော်မူ၏။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိံ။) [ပုဂံစဉ် ၁၃၃-၌ 'အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘော ဂေါတမ။ ယေ မေ(ယေ+ဣမေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏ-တို့သည်။ သဿိနော၊ ရသေ့များစွာနောက်လိုက်သံဃာလည်းရှိပါ၏။ [အထတ္ထိ-ပစ္စည်းက ပဟူတ-အနက်ကို ဟောသောကြောင့် "များစွာ" ဟု အနက်ပေးနိုင်သည်။] ဂဏိနော၊ ရသေ့များစွာ နောက်ပါဂိုဏ်းလည်းရှိပါ၏။ ဂဏာစရိယာ၊ ဂိုဏ်း၏ဆရာကြီးများလည်း ဖြစ်ပါကုန်၏။ ဉာတ၊ အများက သိအပ်ပါ

၁။ မာ ဝိဟေဋ္ဌေသိံ။ ။ သုဘဒ္ဒ-ပရိဗ္ဗာဇက ခွင့်တောင်းသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာ စဉ်းစားမိသည်မှာ-သာသနာတော်အယူမှ အယူတမျိုးရှိကြသော ဤ ပရိဗ္ဗာဇတို့သည် မိမိအယူကိုသာ စွဲလန်းလန်း ယူတတ်ကြ၏။ ထိုအယူကို စွန့်စေဖို့ရန် များစွာသော စကားကို ပြောတော်မူရလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမှာ ကိုယ်တော်၏ပင်ပန်းခြင်း၊ နှုတ်တော်၏ ပင်ပန်းခြင်း ဖြစ်လိမ့်မည်။ ပင်ကိုအားဖြင့်ပင် ဘုရားရှင် အလွန်ပင်ပန်းတော်မူနေ၏ ဟု စဉ်းစား၍ "အလံ သုဘဒ္ဒ။ ပ။ မာ ဝိဟေဋ္ဌေသိံ" ပု တားသည်။

ကုန်၏။ ဝါ၊ တိုင်းလုံးကျော်ကြား ထင်ရှားလည်း ထင်ရှားပါကုန်၏။
ယသသိနော၊ အပိစ္ဆတာ ဂုဏ်သိက္ခာကြောင့် လွန်စွာကျော်စောခြင်းလည်း
ရှိပါကုန်၏။ တိတ္ထကာရာ၊ အယူဝါဒ-ကို စ၍ပြုတတ်ပါကုန်၏။ မဟာဇန
ဿ၊ သည်။ သာဓုသမ္မတာ၊ သူတော်ကောင်းကြီးဟု သမုတ်အပ်ပါကုန်၏။

၊ သေယျထိဒံ၊ ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့ ဟူသည် အတယ်နည်း။ ပူရဏော
ကဿပေါ၊ ပူရဏကဿပ-လည်းကောင်း။ မက္ခလိဂေါသာလော၊ လည်း
ကောင်း။ ဧကသကမ္မလော၊ လူ့ဆံပင်ဖြင့် ရက်အပ်သော ကမ္မလာကိုဆောင်
သော။ အဇိတော၊ လည်းကောင်း။ ကစ္စာယုနော၊ ကစ္စာယု-အနွယ်
ဖြစ်သော။ ပကုဇော၊ လည်းကောင်း။ ဗေလဋ္ဌပုတ္တော၊ ဗေလဋ္ဌ-၏သား
ဖြစ်သော။ သဉ္ဇယော၊ လည်းကောင်း။ နာဋပုတ္တော၊ နာဋ-၏ သားဖြစ်
သော။ နိဂဏ္ဏော၊ လည်းကောင်းတည်း။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ ဧတေ၊ ဤ သမဏ
ဗြာဟ္မဏ-တို့သည်။ သကာယ၊ မိမိဉ္ဇာဖြစ်သော။ ပဋိညာယ၊ ဝန်ခံခြင်း
ဖြင့်။ (မိမိတို့ ဝန်ခံတားသည့်အတိုင်း။) အဗ္ဘညိံ သု၊ သိကြပါကုန်သလော။
သဗ္ဗေဝ၊ တို့သည်ပင်။ (အားလုံးပင်။) န သဗ္ဘညိံ သု၊ မသိကြပါကုန်
သလော။ ဥဒါဟု၊ သို့မဟုတ်။ ဧကဇ္ဇေ၊ အချို့ဆရာကြီးတို့က။ အဗ္ဘညိံ
သု၊ လော။ ဧကဇ္ဇေ၊ န အဗ္ဘညိံ သု၊ ကုန်သလော။ ဣတိ၊ ပြီ။

သုဘဒ္ဒ။ အလံ၊ မသင့်။ [ဖြေဆိုဖို့ရန် အချိန်မရှိတော့၍ အသာနေ-
ဟူလို့။] သဗ္ဗေ တေ။ပ။ န အဗ္ဘညိံ သုတိ၊ ဟူသော။ ဧတံ၊ ဤပြဿနာ
သည်။ တိဋ္ဌတု၊ တည်စေဦး။ (ရှိပစေတော့။) သုဘဒ္ဒ။ တေ၊ သင့်အား။
ဓမ္မံ။ ဒေသေသာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။ပ။ အဝေါ၊ (ကို)။

၂၀၄။ သုဘဒ္ဒ။ ယသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ အကြင်ဓမ္မဝိနယ-၌။ (အကြင်
တရားဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာ၌။) အရိယော၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ
သော။ ဝါ၊ အရိယာ-ဖြစ်ကြောင်း၊ ကောင်းမြတ်သော။ အဋ္ဌဂီကော၊
ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ မဂ္ဂေါ၊ မဂ်ကို။ န ဥပလဗ္ဘတိ၊ မရအပ်။
တတ္ထ၊ ထို ဓမ္မဝိနယ-၌။ သမဏော ပိ၊ ပထမတန်း သောတာပန်ရဟန်းကို
လည်း။ န ဥပလဗ္ဘတိ၊ မရအပ် မရနိုင်။ ဒုတိယော၊ နှစ်ပါးမြောက် ဖြစ်
သော။ (ဒုတိယတန်း ဖြစ်သော။) သမဏော ပိ၊ သကဒါဂါမ် ရဟန်းကို
လည်း။ပ။ တတိယော၊ သုံးပါးမြောက်သော။ (တတိယတန်းဖြစ်သော။)
သမဏော ပိ၊ အနာဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း။ပ။ စတုတ္ထော၊ သော။ (စတုတ္ထ
တန်း ဖြစ်သော။) သမဏော ပိ၊ ရဟန္တာ ရဟန်းကိုလည်း။ န ဥပလဗ္ဘ
တိ။ပ။

☰

သုဘဒ္ဒ။ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယော၊ တရားဖြင့်ဆုံးမရာ ဤ သာသနာတော်၌။
 ။ပ။ မဂ္ဂေါ။ ဥပလဗ္ဗတိ၊ ရအပ်၏။ ဣဇေဝ၊ ဤ သာသနာတော်၌သာ။
 သမဏော၊ ပထမတန်း သောတာပန် ရဟန်းကိုလည်းကောင်း။ ဣဇ (ဇေ)၊
 ၌သာ။ ဒုတိယော၊ သော။ သမဏော၊ သကဒါဂါမ် ရဟန်းကိုလည်း
 ကောင်း။ ဣဇ (ဇေ)၊ ၌သာ။ တတိယော၊ သမဏော၊ ကိုလည်းကောင်း။
 ဣဇ (ဇေ)၊ ၌သာ။ စတုတ္ထော၊ သမဏော၊ ကိုလည်းကောင်း။ (ဥပလဗ္ဗ
 တိ။) ပရပွဝါဒါ၊ အခြားသော ။တိတ္ထိတို့၏အမျိုးမျိုးသောဝါဒ-တို့သည်။
 အညေဟိ၊ တိတ္ထိတို့မှ အခြားကုန်သော။ သမဏော၊ သောတာပန် သက
 ဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ-ရဟန်းတို့မှ။ သုညာ၊ ကင်းဆိတ်ကုန်၏။ သုဘဒ္ဒ။
 ဣမေစ ဘိက္ခု။ ဤ ရဟန်းတို့သည်လည်း။ (သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာ
 ဂါမ် ရဟန္တာ-နှင့် အာရဒ္ဓဝိပဿက-ရဟန်းတို့ သည်လည်း။) သမ္မာ၊
 ကောင်းစွာ။ ဝိဟရေယျ၊ နေကုန်အံ့။ (မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ကျင့်၍နေကုန်
 အံ့။) ဧဝံ သတိ။ လောကော၊ ကမ္ဘာလောကသည်။ အရဟန္တေဟိ၊ ရဟန္တာ
 တို့မှ။ အသုညော၊ မဆိတ်သျှည်းသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့
 မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ သုဘဒ္ဒ၊ သုဘဒ္ဒ။ အဟံ၊ သည်။ ဝယသ၊ အရှယ်
 တော်အားဖြင့်။ ကောနတိ သော၊ တခုဖြင့် ယုတ်လျော့သော အနှစ်
 သုံးဆယ်ရှိသည်။ ဝါ၊ နှစ်ဆယ်ကိုးနှစ်ရှိသည်။ (ဟုတော။) ။ ကံ
 ကုသလာနုသေ၊ ကုသိုလ်ဟူသည် အဘယ်တရားနည်း-ဟု အစဉ်
 တစိုက် လိုက်၍ ရှာလျက်။ ပဗ္ဗဇိ၊ ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ။ [“ယံ” သည်
 အနက်မရှိ နိပါတ်။] သုဘဒ္ဒ၊ သုဘဒ္ဒ။ ယတော၊ အကြင်အခါမှ
 စ၍။ အဟံ၊ သည်။ ပဗ္ဗဇိတော၊ ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့ပြီ။ (တတော၊
 ထိုရဟန်းပြုရာ အခါမှ စ၍။) သမာဓိကာနိ၊ တနှစ် အပိုအလွန်
 နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ (တနှစ် အပိုအလွန်ရှိကုန်သော။) ပညာသ
 ဝဿာနိ၊ အနှစ် ငါးဆယ်တို့သည်။ (ဟောန္တိ။) [ဒုက္ကရစရိယ-
 ကျင့်တော်မူရာ ခြောက်နှစ်၊ ဝါတော် လေးဆယ် ငါးဝါ-ပေါင်း
 လျှင် ငါးဆယ် တနှစ် ဖြစ်သည်။]

ဉာယသ၊ သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း သိ
 ကြောင်းဖြစ်သော။ ဓမ္မဿ၊ အရိယာမဂ်တရား၏။ ပဒေသဝတ္တိ၊
 အရိယာမဂ်ကို မျက်မှောက်အားဖြင့် မြင်ကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿ
 နာကို ဖြစ်စေနိုင်သော အာရဒ္ဓ ဝိပဿက-ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဝါ၊

အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာ-ကို ဖြစ်စေနိုင်သော အာရဒ္ဓ
 ဝိပဿက-ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။ ဣတော၊ ဤ ငါတုရား၏ သာသနာ
 တော်မှ။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပ-၌။ နတ္ထိ၊ မရှိ။ သမဏော ပိပထမတန်း
 သောတာပန်၊ ရဟန်းသည်လည်း။ နတ္ထိ၊ မရှိ။
 ဒုတိယေဝပိ သမဏောနတ္ထိ။ပ။ အသင်္ခတိ။

၂၁၅။ ဧဝံ ဝုတ္တေ။ပ။ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ။ [ပထမ-တွဲ ပုဒ်စဉ် ၇၆-ပါဠိ
 တော် နိဿယ-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘန္တေ။ အဟံ ဘဂဝတော။ သန္တိကေ၊
 ၌။ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ ရှင်အဖြစ်ကို။ လဘေယျံ၊ ရလိပါ၏။ ဝါ၊ ရပါရစေ။ ဥပ
 သမ္ပဒံ၊ လောကီပြည့်စုံခြင်းတို့ထက်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို။ ဝါ၊ ရဟန်း
 အဖြစ်ကို။ လဘေယျံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

သုဘဒ္ဓ၊ သုဘဒ္ဓ။ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော၊ ရှေး၌ သာသနာ၏အယူမှ တပါး
 သော အယူရှိသော။ ဝါ၊ သာသနာတော်၏အယူမှ တပါးသော အယူရှိစွဲ
 ဖူးသော။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ပ။ အာကုဒ္ဓတိ၊ အလို့ရှိ၏။ သော၊ ထို
 အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗ-သည်။ စတ္တာရော မာသေ၊ လေးလတို့ပတ်လုံး။ ပရိဝသ
 တိ၊ ပရိဝါသ် နေရ၏။ စတုန္နံ မာသာနံ၊ တို့၏။ အစူယေန၊ လွန်ရာအခါ
 ၌။ အာရဒ္ဓစိတ္တာ၊ နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (ဟုတူ။)
 ဘိက္ခု။ ဘိက္ခုဘာဝါယ၊ ရဟန်းအဖြစ် အကျိုးငှာ။ ပဗ္ဗာဇေန္တိ၊ ရှင်ဖြစ်
 စေကြကုန်၏။ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ၊ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ထောက်စေ
 ကြကုန်၏။ (ရဟန်းပြုပေးကြကုန်၏။) အပိ စ၊ သို့သော်လည်း။ မေ၊
 သည်။ ဣ၊ ဤသို့ ရှင် ရဟန်းဖြစ်စေရာ၌။ ပုဂ္ဂလဝေမတ္တတာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏
 မတူထူးခြား ကွဲပြားသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝိဒိတာ၊ သိတော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ပ။ အာကုဒ္ဓတိ၊ အလို့ရှိကုန်လက်သော်။ စတ္တာရော မာသေ၊ တို့
 ပတ်လုံး။ စေ ပရိဝသန္တိ၊ ကုန်အံ့။ပ။ သစေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ၊ ကုန်အံ့။ (ဧဝံ
 သတိ။) အဟံ သည်။ စတ္တာရိ ဝဿာနံ၊ လေးနှစ်တို့ပတ်လုံး။ ပရိဝသံသာမိ၊ ပရိ
 ဝါသ်-နေပါမည်။ပ။ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ၊ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းအဖြစ်သို့ ထောက်
 စေကြပါကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ပ။ အာနန္ဒ။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်။
 သုဘဒ္ဓံကို။ ပဗ္ဗာဇေဟိ၊ ရှင်ဖြစ်စေလော့။ (ရှင်ပြုပေးလိုက်။)။ပ။ အာရုသော
 အာနန္ဒ။ ယေ၊ အကြင်သင်တို့ကို။ ဧတ္ထေ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ သတ္တု၊
 သုရားရှင်၏။ (သမ္ပုခါ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (အဘိသိတ္တာ-၌ စပ်။)
 သမ္ပုခါ၊ မျက်မှောက်၌။ အန္တေဝါသိကာ၊ ဘိသေကေန၊ အန္တေဝါသိက-
 ဘိသိက်ရေစင်ဖြင့်။ အဘိသိတ္တာ၊ သွန်းလောင်းအပ် ကုန်ပြီ။ (အသွန်းလောင်း

ခံရကုန်ပြီ။) (တေသံ) ဝေ၊ ထိုသင်တို့၏။ ဝါ၊ မှာ။ လာဘာ၊ သီလ
သမာဓိ ပညာ-ဂုဏ်ကို ရခြင်းတို့သည်။ (ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ပါပေကုန်စွာ။)
အာရုသော အာနန္ဒ။ (တေသံ) ဝေ၊ ထိုသင်တို့သည်။ (မနုဿတ္တံ၊
ကံကောင်းထောက်မ-သဖြင့် ရအပ်သော လူ့အဖြစ်ကို။) သုလဒ္ဓံ၊ ကောင်း
စွာ ရအပ်ပါပေစွာ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

သုဘဒ္ဒေါ။ ပရိဗ္ဗာဇကော၊ သည်။ပ။အလတ္တံ၊ ရပြီ။ အစိရူပသမ္ပန္နော၊
ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသေးသော။ (ရဟန်း ဖြစ်ပြီး၍
မကြာသေးသော။) အာယသ္မာ သုဘဒ္ဒေါ၊ သည်။ ဧကော၊ တပါး
တည်းသည်။ ဝုဘကဋ္ဌော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်ရောက်သည်။ အပ္ပ
မတ္တော၊ မမေ့မလျော့သည်။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်
သော သမ္ပပ္ပဓာန ဝိရိယ-ရှိသည်။ ပဟိတံတ္တော၊ ကိုယ်နှင့်အသက် မင်္ဂကွက်ပဲ
နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသည်။ (ဟုတုာ။) ဝိဟရန္တော၊ နေလတ်
သော်။ န စိရုဿေဝ၊ မကြာမီပင်။ ယဿ၊ အကြင် အရဟတ္တဖိုလ်၏။
အတ္ထာယ၊အကျိုးငှာ။ ကုလပုတ္တာ၊ အမျိုးသားတို့သည်။ သမ္ပဒေဝ၊ ကောင်း
စွာသာလျှင်။ အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။ (အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ။)
(နိက္ခမိတုာ၊ ထွက်၍။) အနဂါရိယံ၊ လယ်ထွန်မှ ကုန်ရောင်းမှုနှားမေးမှု-
မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကုန်၏။

အနတ္တရံ၊ မိမိထက်မြတ်သော တရားမရှိသော။ ဗြဟ္မစရိယ ပရိယောသာနံ၊
မဂ္ဂ ဗြဟ္မစရိယ၏ အဆုံးဖြစ်သော။ တံ၊ ထို အရဟတ္တဖိုလ်ကို။ ဒိဋ္ဌေဝ
ဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော ပစ္စက္ခ-အတ္တဘောဉ်ပင်။
(ပစ္စပ္ပန် ဘဝဉ်ပင်။) သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ အဘိညာ၊ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။
သစ္စိကတုာ၊ မျက်မှောက်ပြု၍။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ပြီးစေ၍။ ဝါ၊ ရောက်၍။
ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။ ဇာတိ၊ ပဋိသန္ဓေ-နေခြင်းသည်။ ခိဏာ၊ ကုန်ပြီ။ ဗြဟ္မ
စရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ဟူသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ-ကို။ ဝုသိတံ၊ ကျင့်သုံးပြီး
အပ်ပြီ။ (ကျင့်သုံးပြီးပြီ။) ကရဏိယံ၊ ပြုသင့်ပြုထိုက်သော တစ်ခြောက်
ပါးသောမဂ်ကိစ္စကို။ ကတံ၊ ပြုအပ်ပြီ။ (ပြုပြီးပြီ။) ဣတ္ထတ္တာယ၊ တစ်ဆယ့်
ခြောက်ပါးဤသို့ပြားသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာနောက်ထပ်မဂ်ကိစ္စ
အကျိုးငှာ။ အပရံ၊ တပါးသောမဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ်ကိစ္စသည်။ န၊ မရှိတော့။
ဣတိ၊ သို့။ အပ္ပညာသိ၊ ထိုးထွင်း၍ သိပြီ။ အာယသ္မာ သုဘဒ္ဒေါ၊ သည်။
အရဟတံ၊ ရဟန္တာတို့တို့။ အညတရော၊ တပါး အပါအဝင်သည်။

အဟောသိ။ သော၊ ထို အရှင်သုဘဒ္ဒ-သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပစ္ဆိမော၊
နောက်ဆုံးဖြစ်သော။ သက္ခိသာဝကော၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော သာဝက-
သည်။ အဟောသိ။ ဣတိ၊ အပြီးတည်း။

ပဉ္စမော၊ သော။ ဘာဏဝါရော၊ တည်း။

တထာဂတ ပစ္ဆိမဝါစာ

၂၁၆။ အထ ' ခေါ။ပ။အာနန္ဒ။ သိယာ၊ ရံခါ။ တုမ္မာကံ၊ တို့၏။
ဝေံ၊ ဤ အကြံသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာ
သနည်း။) ပါဝစနံ၊ ဘုရားစကားတော်သည်။ [မြတ်သော စကားတော်
သည်၊ ပြဋ္ဌာန်းသောစကားတော်သည်-ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။] အတိတသတ္ထုကံ၊
လွန်ပြီးသော ဆရာရှိ၏။ နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့။
ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏။ အာနန္ဒ။ 'ဝေံ၊ ဤ အတိတသတ္ထုက ပါဝစန-
၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ ဝေံ၊ ဤ အသင်တို့ကြံဆအပ်
သော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဝါ၊ အသင်တို့ အကြံဖြစ်သည့်အတိုင်း။ န
ခေါ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ မမှတ်ထိုက်။ အာနန္ဒ။ မယာ၊ သည်။ ဝေါ၊ သင်တို့အား။
ယော ဓမ္မော စ၊ အကြင် သုတ္တ အဘိဓမ္မ-ကိုလည်းကောင်း။ ယော ဝိနံ
ယော စ၊ အကြင်ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း။ ဒေသိတော၊ ဟောလည်းဟော
တော်မူအပ်ပြီ။ ပညတ္တော၊ ဝေနေယျ-တို့ သန္တာန်၌ ထားလည်းထားတော်မူ
အပ်ပြီ။ ဝါ၊ ပညတ်လည်း ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။ သော၊ ထို ဓမ္မဝိနယ-
သည်။ မမ၊ ၏။ အစ္စယေန၊ လွန်တော်မူရာအခါ၌။ ဝေါ၊ သင်တို့၏။
သတ္တာ၊ ဆရာပင်တည်း။

အာနန္ဒ။ 'တေရဟိ၊ ၌။ သိက္ခု။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ (တပါးနှင့်
တပါးကို။) အာဂုသောဝါဒေန။ အာဂုသော-ဟု ပြောဆိုကြောင်းစကား

၁။ သုဘဒ္ဒ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အမိန့်တော်အရ အရှင်အာနန္ဒာ
သည် သုဘဒ္ဒ-ကို သင့်တော်ရာအရပ်သို့ ခေါ်၍ ရေမှူးထဲမှရေဖြင့် ဦးခေါင်းကို
ဆွတ်ပြီးလျှင် တစပဉ္စက-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြောပြ၍ ဆံချသည်။ ထို့နောက် သင်္ကန်း
ဝတ်၍ သရဏဂုံ ပေးပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအထံသို့ ခေါ်ခဲ့သည်။ ပုဒ္ဓမြတ်စွာသည်
ရဟန်းဖြစ်စေ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူ၏။ သုဘဒ္ဒ-သည် ဥယျာဉ်၏ အစွန်အဖျား၌
စင်္ကြံသွားလျက် ကြိုးစားလေရာ ပဉ္စိသန္တိဒါ-ဉာဏ်နှင့်တကွ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့
ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော်ဝယ် နောက်ဆုံး ရဟန္တာ သာဝက-
ဖြစ်ရပေသည်။

ဖြင့်။ သမုဒါစရိန္တိယုထာ၊ ခေါ်ကြ ပြောကြသကဲ့သို့။ မမ၊ ဧ။ အစွယေန၊ ဤ။ ဝေ၊ ။ သို့။ န၊ သမုဒါစရိတဗ္ဗံ၊ မံခေါ်မပြောထိုက်။ အာနန္ဒ။ ထေရတရေန၊ ထေရ်ဖြစ်သော။ (တရ-ပစ္စည်း အနက်မရှိ။) ဘိက္ခုနာ၊ သည်။ နဝကတရော၊ သိတင်းငယ်ဖြစ်သော။ ဘိက္ခု၊ ကို။ နာမေန ဝါ၊ နာမည်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ (တိဿ၊ ဒတ္တ၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတ-စသော နာမည်။) ဂေါတ္တေန ဝါ၊ အနွယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ (ကဿပ၊ ဂေါတမ၊ ကစ္စာယန-စသော အနွယ်။) အာဝုသော ဝါ၊ အေ ဝါ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ သမုဒါ၊ စရိတဗ္ဗော၊ ခေါ်ထိုက် ပြောထိုက်၏။ နဝကတရေန။ ဘိက္ခုနာ၊ သည်။ ထေရတရော။ ဘိက္ခု၊ ကို။ ဘန္တေတိ ဝါ၊ ဘန္တေ-ဟူ၍လည်းကောင်း။ [လေးစားသောအားဖြင့်ဘန္တေတိဿ-စသည်။] အာယသ္မာတိ ဝါ၊ အာယသ္မာ-ဟူ၍လည်းကောင်း။ [ချစ်ခင်သောအားဖြင့် အာယသ္မာတိဿ-စသည်။] သမုဒါစရိတဗ္ဗော။

အာနန္ဒ။ အာကခံမာနေော၊ အလိုရှိလတ်သော်။ သံသော၊ သည်။ မမ။ အစွယေန၊ ဤ။ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ၊ ငယ်ကုန် သာ၍ငယ်ကုန်သော။ သိက္ခာပဒါနိ၊ သိက္ခာပုဒ်တို့ကို။ သမ္မဟနတု၊ ပယ်နှုတ်ရစ်လော့။ ဝါ၊ ပယ်နှုတ်နိုင်၏။ ဆန္ဒဿ၊ ဆန္ဒ-မည်သော။ ဘိက္ခုနေော၊ အား။ ပ။ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော၊ မြတ်သောဒဏ်ကို။ ဒါတဗ္ဗော၊ ပေးထိုက်၏။ (ပေးရမည်။) ပ။ ဆန္ဓော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ယံ၊ အကြင်စကားကို။ (ဝတ္တံ၊ ပြောခြင်းငှာ။) ဣစ္ဆေယျ၊ အလိုရှိရာ၏။ တံ၊ ထိုစကားကို။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာ၏။ (ပြောပစေ။) သော၊ ထိုဆန္ဒ-ရဟန်းကို။ ဘိက္ခုဟိ၊ တို့သည်။ နေဝ ဝတ္တဗ္ဗော၊ မပြောထိုက်။ နုဩဝဒိတဗ္ဗော၊ မဆုံးမထိုက်။ န အနုသာသိတဗ္ဗော၊ မသွန်သင်ထိုက်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁။ အာကခံမာနေော။ ပ။ သမ္မဟနတု။ ။ ဤစကားတော်၌ “နှုတ်လိုလျှင်” ဟူသော စကား၊ “ငယ်ကုန်၊ သာ၍ငယ်ကုန်သော” ဟူသောစကားသည် စဉ်းစားစရာကောင်း၏။ ထိုစကားတော်အရ နှုတ်ခြင်းကို အလိုရှိ၍ ပယ်နှုတ်ခဲ့သော် ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက စိတ်မပီပဲ ကျင့်ရသည့်အဖြစ်မျိုး ရောက်၏။

ထို့ပြင် ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာ-သိက္ခာပုဒ်တို့တွင် ရွာတွင်း၌ စက္ခုမြွေ-မချပဲ သွားလာနေထိုင်ခြင်း၊ သင်္ကန်းမရုံပဲ သွားလာနေထိုင်ခြင်း၊ ရွာတွင်း၌ ကျယ်စွာရယ်မောခြင်း၊ အသံကျယ်ကျယ် စကားပြောခြင်း၊ သင်္ကန်းတို့ကို မြှောက်ပင့်၍သွားခြင်း၊ ရွာတွင်းရွာပြင်ကျင်ငယ်စွန့်ရာ၌ မတ်တပ်ရပ်၍စွန့်ခြင်း၊ ဝှက်ကြည့်ခြင်း၊ သီချင်းဆိုခြင်း-စသည်ဖြင့် လူကြီးလူကောင်းတို့သော်မှ မလုပ်ဝံ့ကြသော အလုပ်များကို လုပ်ခွင့်ရကြလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်

၂၁၇။ အထ ခေါ။ပ။ဘိက္ခဝေ၊ တို့၊ ကေဘိက္ခုဿပိ၊ တစံတယောကံ
 သော ရဟန်း၏လည်း။ ဝါ၊ မှာလည်း။ ဗုဒ္ဓေ ဝါ၊ သုရား၌ဖြစ်စေ။ ဓမ္မေ
 ဝါ၊ တရား၌ဖြစ်စေ။ သံဃေ ဝါ၊ သံဃာ၌ဖြစ်စေ။ မဂ္ဂေ ဝါ၊ မဂ်-တရား
 ၌ဖြစ်စေ။ ဝဋ္ဋိပဒါယ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်၌ဖြစ်စေ။ ကခါ
 ဝါ၊ ယုံမှားခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။ ဝိမတိ ဝါ၊ တွေးတောခြင်း
 သည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။
 သိယာ၊ ဖြစ်အံ့။ (ဝေံ သတိ။) ဘိက္ခဝေ။ပုစ္ဆထ၊ မေးလိုက်ကြကုန်။ ပစ္စာ၊ နောက်
 ၌။ ဝိပုဋ္ဌိသာရိနော၊ နှလုံးမသာမယာခြင်း ရှိသူတို့သည်။ မာ အဟုဝတ္ထ၊ မဖြစ်
 ကြနှင့်။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ မဖြစ်ရမည်နည်း။) နော၊ ငါတို့၏။ သတ္တာ၊
 သည်။ သမ္ပုခိဘူတော၊ မျက်မှောက်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ အဟောသိ၊ ပြီ။ မယံ။
 ဘဂဝန္တံ။ သမ္ပုခါ၊ ၌။ ပဋိပုစ္ဆိတံ၊ မေးလျှောက်ခြင်းငှာ။ နာသက္ခိမ္မာ၊
 မစွမ်းနိုင်ခဲ့ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့တော့၍ ဝိပုဋ္ဌိသာရ-မဖြစ်ကြနှင့်။ ဣတိ (အာ
 မန္တေသိ။) [ဣတိ-တလံး အကျေကြံ။]။ပ။

အထ ခေါ။ ၌။ (သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဆိတ်ဆိတ်နေရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။
 ဘိက္ခဝေ။ သတ္တုဂါရဝေန ပိ၊ ငါဘုရား၌ရှိသောလေးစားခြင်းအားဖြင့်လည်း။
 သိယာ န ပုစ္ဆေယျာထ၊ အကယ်၍ မမေးကြအံ့။ (ဝေံ သတိ) ဘိက္ခဝေ။
 သဟာယကော ပိ၊ သူငယ်ချင်း ရဟန်းတပါးသည်လည်း။ သဟာယကဿ၊
 သူငယ်ချင်းဖြစ်သော ရဟန်းတပါးအား။ အာရောစေတု၊ ပြောလော့။
 [မိမိကိုယ်တိုင် တိုက်ရိုက်မလျှောက်ဝံလျှင် သူငယ်ချင်းတပါးအား ပြောပါ။
 ငါဘုရားက သူ့အား ဖြေတော်မူမည်-ဟူလို။]။ပ။ဘန္တေ။ အစ္စရိယံ၊ စ။ပ။
 ဘန္တေ။ အဟံ၊ သည်။ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသံဃေ၊ ၌။ ဝေံ၊ သို့။ ပသန္တော၊
 ယုံကြည်ပါ၏။ (ကိံ။) ကေဘိက္ခုဿ ပိ။ပ။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ယုံကြည်
 ပါ၏။ (ဣတိ အဝေါစ။)

အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ ပသာဒါ၊ ယုံကြည်ခြင်းကြောင့်။ ဝဒေသိ၊ ပြော၏။
 ဧတ္ထ၊ ဤ-ယုံမှားမရှိခြင်း၌။ တထာဂတဿ၊ ၏။ ဉာဏမေဝ၊ ဉာဏ်သည်
 သာ။ (ယုံမှား မရှိသည်၏အဖြစ်ကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သော။ ဉာဏ်သည်
 ပင်။) (ဟောတိ။) [အာနန္ဒာ-သင်က ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားမျှဖြင့်
 ပြော၏။ ငါဘုရားမှာ ယုံမှားမရှိခြင်းကို သိနိုင်သောဉာဏ်သည်ပင်ဖြစ်သည်။-
 ဟူလို။] နတ္ထိ။ပ။ပဋိပဒါယ ဝါ။

“နတ်လိုလျှင်” ဟူသောစကားကို ထည့်၍ သုံးစွဲတော်မူသည်။ “မနတ်လိုလျှင်မနတ်
 ကြနှင့်” ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။ [ခုဒ္ဓါနုခုဒ္ဓက-ကို မကျင့်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သော
 အမြစ်များကို တာသာရီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အာနန္ဒ။ ဟိ၊ မုနိ၏။ ဣမေသံ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုသတာနံ၊ ဤ ရဟန်းငါးရာ
 တို့တွင်။ ယော ဘိက္ခု၊ သည်။ ပစ္စိမကော၊ ဂုဏ်အားဖြင့် နောက်ဆုံး၌
 ဖြစ်၏။ သော၊ ထိုရဟန်းသည်။ သောတာပန္နော၊ အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သူ
 တည်း။ ဝါ၊ သောတာပန်တည်း။ အဝိနိပါတဓမ္မော၊ အပါယ်လေးပါး
 တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိ။ နိယတော၊ မဂ္ဂဓမ္မ
 နိယာမ-ဖြင့် မြဲ၏။ သမ္မောဓိပရာယဏော၊ အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော အလွန်
 ရောက်ထိုက်သော တရားရှိ၏။ (အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော လဲလျောင်းရာ
 ရှိ၏။) ဣတိ၊ ပြီ။ [ဤ အဋ္ဌကထာ၊ အနာဝတ္တိဓမ္မ-သမ္မောဓိပရာယဏ-အဖွင့်
 အတိုင်း ပေးသည်။ အခြားနေရာ၌တမျိုးဖွင့်၏။]

၂၁၈။ အထ။ပ။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့၊ “ဟန္တု၊ တိုက်တွန်းတော်
 မူ၏။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဝေ၊ သင်တို့ကို။ အာမန္တယာမိ၊ သတိပေးနှိုးဆော်
 သိစေတော်မူ၏။ သင်္ခါရာ၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့သည်။ ပယဓမ္မော၊ ပျက်စီးခြင်း
 သဘောရှိကုန်၏။ အပ္ပမာဒေန၊ ပမာဒ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သတိ-
 ဖြင့်။ (သဗ္ဗကိစ္စာနိ၊ အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့ကို။) သမ္မာဒေထ၊ ပြီးစီးစေကြ
 ကုန်လော့။” ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ အယံ၊ ဤ စကားတော်သည်။
 တထာဂတဿ၊ ၏။ ပစ္စိမာ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဝါစာ-စကားတော်
 တည်း။

ပရိနိဗ္ဗာန်ကထာ

၂၁၉။ အထံ ခေါ၊ ၌။ (ဟန္တု ဒါနိ-စသော နောက်ဆုံးစကားကို
 မိန့်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ဘဂဝါ၊ ပဌမံ ဈာနံ၊ ပထမဈာန်သို့။ သမာ
 ပဇ္ဇိ၊ ကောင်းစွာရောက်တော်မူပြီ။ (ဝင်စားတော်မူပြီ။) ပဌမဈာနာ၊ မှ။
 ဝုဠဟိတွာ၊ ထတော်မူ၍။ပ။ နေဝသညာ နာသညာယတနသမာပတ္တိယာ၊
 နေဝသညာ နာသညာ-သမာပတ်မှ။ ဝုဠဟိတွာ။ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ၊
 သညာ ဝေဒနာ-တို့၏ချုပ်ရာ နိရောဓ-သမာပတ်သို့။ သမာပဇ္ဇိ၊ ပြီ။ [ဤကား
 အနုလုံအားဖြင့် ဝင်စားပုံတည်း။]။ပ။ ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ၊ အရှင်ဘုရား အနု
 ရုဒ္ဓါ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗာတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီလော။ပ။
 [ထို့နောက် ပဋိလောမအားဖြင့် ဝင်စားပုံကို ပါဠိတော်အတိုင်းသိပါ။]။ပ။
 စတုတ္ထဈာနာ ဝုဠဟိတွာ။ သမနန္တရာ၊ စတုတ္ထဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်သော
 ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိ၏ အခြားမဲ့၌။ ဘဂဝါ။ ပရိနိဗ္ဗာယံ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း အေး
 ငြိမ်းတော်မူပြီ။

၂၂၀။ ဘဂဝတိ၊ သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးလတ်
သော်။ သဟပရိနိဗ္ဗာနံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်နှင့်တပြိုင်နက်။ မဟာဘူမိစာ
လော။ပ။ ဖလိံ သု။ [ပုဂံစဉ် ၁၆၉-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]။ပ။ အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ ၉။ ယတ္ထ လောကေ၊ အကြင်သတ္တ-လောက၌။
တောဒိသော၊ ဤကဲ့သို့ ရှုတော်မူအပ်သော။ (ဤကဲ့သို့ ဘုန်းတန်ခိုး
ကြီးတော်မူသော။) သတ္တာ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ဆရာ ဖြစ်
တော်မူသော။ အပ္ပုဋ္ဌိပုဂ္ဂလော၊ သီလ-စသော ဂုဏ်အားဖြင့် တန်း
တူသောပုဂ္ဂိုလ် ရှိတော်မူသော။ ဗလပတ္တော၊ ညက်ဆယ်ပါးတည်း
ဟူသောအားတော်သို့ရောက်တော်မူသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ မဖောက်
မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော။
တထာဂတော၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်
မူရသေး၏။ (တတ္ထ)လောကေ၊ ၌။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်
ဖြစ်ကုန်သော။ ဘူတာ၊ သတ္တဝါတို့သည်။ သမုဿယံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို။
နိက္ခိပိဿန္တိ၊ ပစ်ချရကုန်လိမ့်မည်။

၂၂၁။ ပရိနိဗ္ဗုတေ။ပ။ ဒေဝါနမိန္ဒော၊ နတ်တို့၏ အရှင်ဖြစ်သော။
သက္ကော၊ သိကြားသည်။ပ။ အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ ၁၀။ သင်္ခါရာ- ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရ-တို့သည်။
အနိစ္စာ ဝတာ၊ စင်စစ်အနိစ္စ၊ ဪ...မမြဲသော တရားတို့ပါတကား။
ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ပျက်နှစ်တန် ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိ
ကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍။
နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ဘင်သို့ရောက်လျက် ချုပ်ပျက်ကြကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုရုပ်
နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏။ ဝူပသမော၊ ငြိမ်းအေးရာမှန်၊ မြတ်နိဗ္ဗာန်
သည်။ သုခေါ၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ဝဋ်ဇာတ်သိမ်းလျက် ငြိမ်းချမ်းအေးမြ
ချမ်းသာပေစွတကား။

၂၂၂။ ပရိနိဗ္ဗုတေ။ပ။ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ၊ အရှင်အနုဒ္ဓါသည်။ပ။
အဘာသိ။

ဂါထာအနက်။ ၁၁။ (က) အနေဇော၊ တုန်လှုပ် တတ်သော
တဏှာ-ရှိတော်မူသော။ ယံ မုနိ၊ အကြင် မုနိထွတ်တင် ဘုရားရှင်
သည်။ [ယံ-၌ ပထမာ-အနက်ဝယ် ဒုတိယာ-သက်ပါ။] သန္တိ၊
ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို။ 'အာရဏ္ဏံ' ရည်

ရောင်စောင်း အကြောင်းပြု၍။ ကာလံ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူချိန်ကို။
 ဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကို။ အကရိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ ဌိတစိတ္တ
 သာ၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သော စိတ်ရှိတော်မူသော။ တာဒိနော၊
 လာဘာလာဘာ စသည်ရှစ်တန် လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန်မတုန်
 တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ တဿ၊ ထို မှန်ထွတ်တင် တုရား
 ရှင်၏။ အဿာသပဿာသော၊ ထွက်သက်ဝင်သက်သည်။ န အဟု၊
 မဖြစ်တော့ပြီ။

(ခ)။ အသလ္လိနေန၊ မငြိမကပ် မတုန်မဆုတ်သော။ ဝါ၊ ပီတိ
 သောမနဿ-ကြောင့် ပွင့်လင်းရွှင်ပျသော။ စိတ္တေန၊ စိတ်တော်ဖြင့်။
 ဝေဒနံ၊ ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာကို။ အဇ္ဈဝါသယံ၊ ကိုယ်တော်၏
 အထက်၌ သက်ဝင် တည်နေစေတော်မူပြီ။ ဝါ၊ သည်းခံတော်မူပြီ။
 ပဇ္ဇောတဿ၊ ဆီမီး၏။ နိဗ္ဗာန် ဣဝ၊ ငြိမ်းခြင်းကဲ့သို့။ (တဿ၊
 ထို တုရားရှင်၏။) စေတသော၊ စိတ်၏။ ဝိမောက္ခော၊ အပိတ်အပင်
 အတားအဆီးမရှိ လွတ်မြောက်တော်မူခြင်းသည်။ အဟု၊ ဖြစ်ပြီ။

၂၂၃။ ပရိနိဗ္ဗာန်တေ။ ပ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော၊ အရှင်အာနန္ဒာ-သည်
 ။ ပ။ အာဘာသိ။

ဝါထာအနက်။ ။ သဗ္ဗာကာရဝရူပေတေ၊ အလုံးစုံမြတ်သော
 သီလ-အစရှိသော အကြောင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။ ဝါ၊
 အလုံးစုံမြတ်သော သီလ-အစရှိသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံ
 တော်မူသော။ သမ္ပုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာတုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်တေ၊ ပရိ
 နိဗ္ဗာန် စံတော်မူလတ်သော်။ တဒါ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ ထိုအခါ
 ။ ဘိသနကံ၊ ကြောက်မက်ဖယ်ကောင်းသော မြေကြီး၏ တုန်
 လှုပ်ခြင်းသည်။ အာသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ [ယံ-အနက်မရှိ။] တဒါ၊ ။ လောမ
 ဟံသနံ၊ အမွှေးတို့ကို ရှင်စေတတ်သော မြေကြီး၏ တုန်လှုပ်ခြင်း
 သည်။ ဝါ၊ ကြက်သီးမွှေးညင်း ထု-လောက်အောင် မြေကြီး၏
 တုန်လှုပ်ခြင်းသည်။ အာသိ၊ ပြီ။

၂၂၄။ ပရိနိဗ္ဗာန်တေ။ ပ။ တတ္ထ၊ ထို ရဟန်းတို့တွင်။ (ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုရာ
 အရပ်သို့ စည်းဝေးရောက်လာသော ရဟန်းတို့တွင်။) ယေ တေ ဘိက္ခု၊
 အကြင်ရဟန်းတို့သည်။ အဝိတရာဝါ၊ မကင်းသော ရာဂ-ရှိကုန်၏။ (တေ
 သု၊ ထို ရဟန်းတို့တွင်။) အပ္ပေကဇ္ဇော၊ အချို့သောရဟန်းတို့သည်။ ပ။ အန္တရ

ဟိတော၊ ကုယ်ပျောက်ပြီ။ပ။ လဗ္ဘာတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၀၁-၌ အနက်
ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၂၅။ အထ ခေါ။ပ။ အလံ၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေး ငိုကြွေးဖိုရန် မသင့်။
(မာ သောစိတ္တံ၊ စိတ်၌-ပြင်းစွာ ဝမ်းမနည်းကြပါနှင့်။ မာ ပရိဒေဝိတ္ထံ၊ နှုတ်
ဖြင့် ပြင်းစွာ မငိုကြွေးပါနှင့်။) နန္ဒံ တေ။ပ။ ဝိဇ္ဇတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၇၃-၌
အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အာဝုသော၊ အရှင်ဘုရားတို့။ ဒေဝတာ၊ နတ်တို့သည်။
ဥဇ္ဈာယန္တိ၊ ကဲ့ရဲ့ကြပါကုန်၏။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ၊ သည်။ ကထံ ဘူတာ၊
အဘယ်သို့ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝတာ၊ တို့ကို။ မနသိ၊ စိတ်၌။ကရော
တိ၊ ပြုပါသနည်း။ (နုလုံးသွင်းမိပါသနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။
[ပါဠိရိုအတိုင်း လျော်သလိုပေးလိုက်သည်။ ရှေး၌လည်း တနည်းပေးခဲ့ပြီ။]
သန္တာဝုသော။ပ။ လဗ္ဘာတိ။ [၂၀၁-အနက်၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ။ပ။တံ ရတ္တာဝ
သေသံ၊ ထို ကြွင်းကျန်သော ညဉ့်ကို။ ဝါ၊ ထို ညဉ့်၏ကြွင်းကျန်သောအချိန်
ကို။ ဓမ္မိယာ၊ ကထာယ၊ ဖြင့်။ (သေခြင်းနှင့် စပ်သော တရားစကား
ဖြင့်။) ဝီတိနာမေသံ၊ လွန်စေကုန်ပြီ။

၂၂၆။ အထ ခေါ။ ၌။ (အရုဏ်တက်ရာအခါ၌။) ။ပ။ အာဝုသော
အာနန္ဒ။ ဂစ္ဆ၊ သွားချေ။ ကုသိနာရံ ပဝိသိတွာ။ ကောသိနာရကာနံ၊
ကုသိနာရံ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာနံ၊ တို့အား။ အာရောစေဟိ၊ ပြော
ချေ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။) ဝါသေဠာ၊ တို့။ ဘဂဝါ၊
သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပြီ။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ယဿ၊ အကြင်လာခြင်း
၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညထ၊ သိကုန်၏။ (တံ၊ ထို လာချိန်ကို။)
(ကရောထ၊ ပြုကြကုန်လော့။) ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောချေ။ဣတိ (အာမန္တေ
သိ)။ပ။ တေနေပ ကရဏိယေန၊ ထို ပြုဖွယ်ကိုစွ-ကြောင့်ပင်။ (မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မှုခြင်းနှင့်စပ်သော ကိစ္စ-ကြောင့်ပင်။) သန္နိပတိ
တာ ဟောန္တိ။ပ။ အန္တရဟိတောတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၀၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

၀။ ရတ္တာဝသေသံ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကဆုန်လပြည့်နေ့၏ ပစ္စိမ-ယံ၌ အရုဏ်
မတက်မီ ပစ္စုသသမယ (မိုးသောက်သောအခါ) ဟု ခေါ်အပ်သော အရုဏ်တက်
ခါနီး) ဝေလီဝေလင်းအချိန်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မှုပါသည်။ ထို့ကြောင့်-ကဆုန်
လပြည့်နေ့ ညဉ့်၏ အနီးငယ်ကျန်သေးသော (၂-နာရီခန့်လောက်) အချိန်ကို ‘ရတ္တာ
ဝသေသံ’ ဟု ဆိုသည်။

ဗုဒ္ဓသရီရပူဇာ

၂၂၇။ အထ ခေါ၊ ဌ။ ပ။ ပုရိသေ၊ တို့ကို။ (မင်းအမူထမ်းယောက်ျား တို့ကို။) အာဏာပေသံ၊ စေခိုင်းကုန်ပြီ။ (အမိန့်ပေးကုန်ပြီ။) (ကိ။) ဘဏေ၊ အမောင်တို့။ တေနဟိ၊ တိုက်တန်း၏။ ကုသိနာရာယံ၊ ဌ။ ဂန္ဓ ဗာလဉ္စ၊ ပန်း နံသာကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တာဠာဝစရံ စ၊ မောင်း ကြေးနောင်-စသည်ကို တီးခတ်ခြင်း၏ သက်ဝင်တည်နေရာ တူရိ ယာ ဘဏ္ဍာကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ တူရိယာကို တီးခတ်သူကိုလည်းကောင်း။ သန္တိပါတေထ၊ စုဝေးစေကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းကုန်ပြီ။ ပ။ ပဉ္စ စ ဒုဿယုဂသတာနိ၊ ငါးရာသော အဝတ်အစုံတို့ကိုလည်းကောင်း။ အာဒါယ ပ။ ဥပသကံမိ သုံ။

ဥပသကံမိတွာ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ သရီရံ၊ ကိုယ်တော်ကို။ (ရုပ်ကလာပ် တော်ကို။) နုစ္စေဟိ၊ အက-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂီတေဟိ၊ သီချင်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း။ ဝါဒိတေဟိ၊ အတီးအမှုတ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ မာလေဟိ၊ ပန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓေဟိ၊ နံသာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ သက္ကရောန္ဓာ၊ ကောင်းစွာ ပြုကုန်လျက်။ ဂရံ၊ ကရောန္ဓာ၊ အလေးအမြတ် ပြုကုန်လျက်။ မာနေန္ဓာ၊ မြတ်နိုးကုန်လျက်။ ပူဇေန္ဓာ၊ ပူဇော်ကုန်လျက်။ စေလဝိတာ နာနိ၊ အဝတ်ဗိတာန်တို့ကို။ (အဝတ် မျက်နှာကြက်တို့ကို။) ကရောန္ဓာ၊ ပြုကုန် လျက်။ မဏ္ဍလမာဠေ၊ အဝတ်တန်ဆောင်းတို့ကို။ ပဋိယာဒေန္ဓာ၊ စီရင်ကုန် လျက်။ ဧကဒိဝသံ၊ တနေ့ကို။ ဝီတိနာမေသံ၊ ကုန်လွန်စေကုန်ပြီ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (တနေ့ လွန်ပြီးရာ ထို အခါ၌။)။ ပ။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ သရီရံ၊ ကို။ ဈာပေတံ၊ မီးရှို့ခြင်းငှာ။ (မီးသပြိုဟ်ခြင်းငှာ။) အတိဝိကာ လော၊ အလွန်အချိန်မဲ့ပြီ။ (အချိန် ကုန်သွားပြီ-ဟုလို။) သေ၊ နက်ဖြန်၌ ။ ပ။ ဈာပေဿာမ၊ မီးရှို့ကြကုန်စို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ (ဈာပေဿာမံ၊ မီးလောင်စေကြကုန်စို့ -ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ဖြစ်၏။)။ ပ။ ဆဋ္ဌမ္ပိ ဒိဝသံ ဝီတိနာမေသံ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ခြောက်ရက်လွန်ရာ ထို အခါ၌။) သတ္တမံ၊ ခုနစ်ရက် မြောက် ဖြစ်သော။ ဒိဝသံ၊ နေ၌။ ပ။ ပူဇေန္ဓာ၊ ပူဇော်ကုန်လျက်။ နဂရဿ၊ မြို့၏။ ဒက္ခိဏေန၊ တောင်အရပ်ဖြင့်။ ဒက္ခိဏံ၊ တောင်အရပ်သို့။ ဗာဟိရေန၊ ပြင်ပ-ဖြစ်သော အရပ်ဖြင့်။ ဗာဟိရံ၊ ပြင်ပဖြစ်သော အရပ်သို့။ ဟရိတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ နဂရဿ၊ ၏။ ဒက္ခိဏတော၊ တောင်အရပ်၌။ ပ။ ဈာပေဿာမ။ ဣတိ၊ ပြီ။ [ရုပ်ကလာပ်တော်ကို မြို့တွင်းသို့မလွှင့်ပဲ မြို့ပြင်ဘက်က တောင်

အရပ်ဖြင့်ပင် မြို့ပြင်ဘက် တောင်အရပ်သို့ ထုတ်ဆောင်၍ မြို့နှင့် တမိုင်
လောက်ဝေးသော တောင်အရပ်၌ မီးသင်္ဂြိုဟ်ကြစို့-ဟု အကြံဖြစ်သည်။]

၂၂၀။ တေန ခေါပနံ သမယေန၊ ဤ။ (ရုပ်ကလာပ်တော်ကို မီးသင်္ဂြိုဟ်
ဖို့ရာ စီစဉ်ကြရာ ထိုအခါ၌။) အဋ္ဌ၊ ရှစ်ယောက်ကုန်သော။ မလ္လပု၊ မောက္ခာ၊
ပါမောက္ခ-ဖြစ်သော မလ္လာမင်းတို့သည်။ သီတံ နှာတာ၊ ဦးခေါင်းကိုလျှော်
၍ ရေချိုးပြီးကုန်သည်။ (ဟုတူ။) အဟတာနိ၊ အစာမချေအပ်ကုန်သေး
သော။ ဝါ၊ အသစ်စက်စက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ၊ တို့ကို။ နိဝတ္ထာ၊
ဝတ်ကုန်လျက်။ မယံ ဘဂဝတော သရီရံ၊ ဥစ္စာရေသာမ၊ ကြမြောက်
စေကြကုန်စို့။ (မ၊ ယုကြကုန်စို့။) ဣတိ၊ ဤသို့ပြော၍။ ဥစ္စာရေတံ၊ ကြ
မြောက်စေခြင်းငှာ။ (မ၊ ယုခြင်းငှာ။) န သက္ကောန္တိ၊ မစွမ်းနိုင်ကုန်။ ပ။
ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓံ၊ ယေန၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ပ။ န သက္ကောန္တိ။
(သော) ဟေတု၊ ထို အကြောင်းသည်။ ကော န ခေါ၊ အဘယ်ပါနည်း။
(သော) ပစ္စယော၊ ထို အထောက်အပံ့သည်။ ကော၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့
လျှောက်ကုန်ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌာ၊ တို့။ တုမ္ဘာကံ၊ အသင်တို့၏။ အဓိပ္ပာယော၊ အလိုသည်။
(စိတ်အကြံသည်။) အညထာ၊ တမျိုးတခြားတည်း။ ဒေဝတာနံ၊ နတ်တို့၏။
အဓိပ္ပာယော၊ သည်။ အညထာ၊ တမျိုးတည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ ကထံ၊ အဘယ်
သို့ပါနည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဝါသေဋ္ဌာ၊ တို့။ မယံ။ ပ။ ဈာပေသာမာတိ၊ ဟူ
၍။ တုမ္ဘာကံ၊ တို့၏။ အဓိပ္ပာယော။ (ဟောတိ။) ဝါသေဋ္ဌာ၊ တို့။ ဒေဝ
တာနံ၊ တို့၏။ အဓိပ္ပာယော၊ အလိုကား။ မယံ။ ပ။ ပူဇန္တော၊ ကုန်လျက်။
နဂရဿ၊ ၏။ ဥတ္တရေန၊ မြောက်အရပ်ဖြင့်။ ဥတ္တရံ၊ မြောက်အရပ်သို့။
ဟရိတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ ဥတ္တရေန ဗွါရေန၊ မြောက်တံခါးဖြင့်။ နဂရံ၊
မြို့တွင်းသို့။ ပဝိသိတွာ၊ သွင်း၍။ နဂရဿ၊ ၏။ မဇ္ဈေန၊ အလယ်အရပ်ဖြင့်။
မဇ္ဈံ၊ အလယ်အရပ်သို့။ ဟရိတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ ပုရတ္ထိမေန၊ အရှေ့အရပ်၌
ဖြစ်သော။ ဇ္ဇါရေန၊ ဖြင့်။ နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်၍။ နဂရဿ၊ ၏။ ပုရတ္ထိ
မထော၊ အရှေ့အရပ်၌။ မကုဋ္ဌဗန္ဓနံ နာမ၊ မကုဋ္ဌဗန္ဓန-မည်သော။ မလ္လာနံ၊
တို့၏။ စေတိယံ၊ စေတီသည်။ (အမြတ်တနိုးပြုအပ်သော အဘိသိက်သွန်းရာ
အခါဝယ် တန်ဆာဆင်ရာ မင်္ဂလာ-အိမ်တော်သည်။) (အတ္ထိ။) ဣတ္ထံ၊ ဤ
မင်္ဂလာအိမ်တော်၌။ ပ။ ဈာပေသာမ၊ အံ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်၏။ ဘန္တေ၊
ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ဒေဝတာနံ အဓိပ္ပာယော (ဟောတိ။)
တထာ၊ ထို နတ်တို့၏အလိုအထိုင်း။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။ ဣတိ၊ ဤသို့
လျှောက်ကုန်ပြီ။

၂၂၉။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဣန္ဒြိယာနာ၊ ကုသိန္ဒာရံ-မြို့
 သည်။ ယာဝ သန္တိသမလသံကဒ္ဓိရာ၊ အိမ်ခြံစပ် မစင်ကိုထုတ်ပစ်ရာအရပ်၊
 အမှိုက်ပစ်ရာအရပ် တိုင်အောင်။ ဇဏ္ဍမတ္တေန၊ ပုဆစ်ဒူး အတိုင်းအရှည်ရှိ
 သော။ ဩဓိနာ၊ အပိုင်းအခြားဖြင့်။ မန္တာရဝပုပ္ဖေဟိ၊ မန္တာရဝ-ပန်းတို့ဖြင့်။
 (ထင်ရှားပန်းတို့ဖြင့်။) သန္တတ၊ ခင်းအပ်သည်။ ဟောတိ။ပ။ဒိဗ္ဗေဟိ စ၊
 နတ်၌လည်းဖြစ်ကုန်သော။ မာနုသကေဟိ စ၊ လူ၌လည်းဖြစ်ကုန်သော။
 နုစ္စေဟိ။ပ။တ္ထေ စ၊ ဤ မင်္ဂလာအိမ်တော်၌ပင်။ ဘဂဝတော သရီရံ နိက္ခိ
 ပိသု၊ ချထားကုန်ပြီ။

၂၃၀။ အထ ခေါ။ပ။သုခါယာတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၀၅-၌ အနက်ရေးခဲ့
 ပြီ။]။ပ။ အထော၊ အမောင်တို့။ တေနဟိ၊ ငါတို့တိုက်တန်း၏။ မလ္လာနံ၊
 တို့၏။ ဝိဟတံ၊ ကောင်းစွာဖတ်အပ်သော။ ကပ္ပိသံ၊ ဝါဂ္ဂမ်းကို။ သန္တိ
 ပါတေထ၊ စုဝေးစေကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းကုန်ပြီ။ပ။စိတကံ၊ သို့။
 အာရောပေသံ၊ တက်ရောက်စေကုန်ပြီ။ (တင်ထားကြကုန်ပြီ။)

မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု

၂၃၁။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဣန္ဒြိယာနာ၊ ကုသိန္ဒာရံ-မြို့
 သည်။ ပါဝါယ၊ ပါဝါ-မြို့မှ။ ကုသိန္ဒာရံ၊ သို့။ (ဂမိဿမိ သွားမည်။)
 ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ 'မဟတာ၊ များစွာသော။' ဘိက္ခုသံဃေန၊ နှင့်။ ပဉ္စ
 မတ္တေဟိ၊ သင်္ချာငါးလီ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ 'ဘိက္ခုသံဃေဟိ၊ ရဟန်း
 အရာတို့နှင့်။ (တနည်း) ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသံဃေဟိ၊ ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်။
 သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပုဋိပန္နော၊ ရှည်သောခရီးကို သွားသည်။ ဟောတိ။
 ။ပ။ မဂ္ဂါ၊ လမ်းမှ။ ဩက္ကမ္ပ၊ ဖယ်၍။ အညတရသ္မိံ၊ အမှတ်မရှိ တပင်သော။
 ရုက္ခမူလေ၊ သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌။ နိသိဒ္ဓိ၊ ထိုင်နေပြီ။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဣန္ဒြိယာနာ၊ ကုသိန္ဒာရံ-မြို့
 သည်။ (ထိုင်နေရာ ထိုအခါ၌။) အညတရော၊
 တယောဏ်သော။ အာဇီဝကော၊ အာဇီဝက-သည်။ [ရှေးက တက္ကတုန်း-
 ဟု ပေးကြ၏။) ကုသိန္ဒာရာယ၊ မှ။ မန္တာရဝပုပ္ဖံ၊ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ပ။တံ
 အာဇီဝကံ၊ ကို။ ဒုရတောဝ၊ ၌ပင်။ (အဝေးကပ်။) အာဂစ္ဆန္တိ၊ လာ
 နေသည်ကို။ အဒ္ဓသံ၊ မြင်ပြီ။ပ။ အမှာကံ၊ တပည့်တော်တို့၏။ သတ္တာရံ၊
 ဆရာကို။ (ဆရာဖြစ်သော ဘုရားရှင်ကို။) ဇာနာသံ အပ္ပိ၊ သိပါသလား။
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ အာဝုသော၊ ငါ့ရှင်။ အာမ၊ အင်း။ ဇာနာမိ၊
 သိပါ၏။ သမဏော ဂေါတမော၊ သည်။ ဗုဒ္ဓေ၊ ယနေ့။ သတ္တာဟ ပရိ

နိဗ္ဗာတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသော ရဟန်းဂေါတမ၏ ခုနစ်ရက်ရှိပြီ။ (ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီး၍ ခုနစ်ရက်ရှိပြီ။) (တနည်း) အဇ္ဇ၊ ယနေ့မှစ၍။ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗာတော၊ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့က ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးပြီ။ [ဋီကာ။] တတော၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် စံရာအရပ်မှ။ ဝေ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ ဣဒံ မန္တရဝပပုံ၊ ကို။ ဝဟိတံ၊ ယူအပ်ခဲ့ပါပြီ။ ဣတိ၊ ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုသို့ ပြောရာ၌။ ယေ၊ တေတိက္ခ။ အဝိတရာဂါ၊ ကုန်၏။ (တေသု၊ ထိုရဟန်းတို့တွင်။) အပေကစေ့။ ပ။ လဗ္ဘာတိ။ [ရှေး၌ ပေးခဲ့ပြီ။]

၂၃၂။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ။ ရဟန်းတို့၏ လူးလိမ့်ရှင်ကြရာ ထိုအခါ၌။ သုဘဇ္ဈေါ နာမ၊ သုဘဒ္ဓ-မည်သော။ ဝုဒ္ဓံပဗ္ဗဇိတော၊ ကြီးသည် ဖြစ်၍ ရဟန်းပြုသူသည်။ (တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်။) တဿံ ပရိယာယံ၊ ။ နိသိန္ဓော ဟောတိ။ ပ။ အဝေါစ။ အာဝုသော၊ တို့။ အလံ၊ ဝမ်းနည်း ဝိကြေးဖွဲ့မသင့်။ မာ သောစိတ္တ၊ မာ ပရိဒေဝိတ္တ။ တေန မဟာသမဏေန၊ ထို ရဟန်းကြီးမှ။ မယံ၊ တို့သည်။ သမတ္တာ၊ ကောင်းစွာလှလှ လွတ်ကြ ရကုန်ပြီ။ (မယံ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။) ဣဒံ၊ ဤအမှုသည်။ ဝေါ၊ သင်တို့အား။ ကပ္ပတိ၊ အပ်၏။ ဣဒံ၊ သည်။ ဝေါ၊ တို့အား။ န ကပ္ပတိ၊ မအပ်။ ဣတိ၊ သို့။ ဥပဒ္ဓုတာ စ၊ ချုပ်ချယ်အပ်ကုန်သည်လည်း။ ဟောမ၊ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ (တံ ကာလာပက္ခ-ဝတ္ထမာန်။) ဣဒါနိ ပန၊ ယခုအခါ၌ ကား။ မယံ၊ တို့သည်။ ယံ၊ အကြင်အမှုကို။ (ကာတံ၊ ပြုခြင်းငှာ။) ဣစ္ဆိယာမ၊ အလိုရှိကုန်အံ့။ တံ၊ ထိုအမှုကို။ ကရိယာမ၊ ပြုနိုင်ကုန်တော့အံ့။ ယံ(ကာတံ)။ န ဣစ္ဆိယာမ၊ အလိုမရှိကုန်အံ့။ တံ၊ ကို။ န ကရိယာမ၊ မပြုပဲနေနိုင်ကုန် တော့အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ပ။ နေတ် ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၀၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၃၃။ တေန ခေါ ပန သမယေန ။ပ။ စိတကံ၊ နုံသာထင်းပုံကို။ (အတောင် တရားနှစ်ဆယ်ရှိသော စန္ဒကူးနုံသာထင်းပုံကို။) အာဠိမေဃာမ၊ မီးတောက်စေ့ကုန်အံ့။ (မီးစွဲစေ့ကုန်အံ့။) ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ အာဠိမေဃံ၊ မီးစွဲစေ့ခြင်းငှာ။ န သက္ကောန္တိ။ ပ။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။ အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ ဘဂဝတော။ ပါဒေ၊ တို့ကို။ သိရသာ၊ ဖြင့်။ န ဝန္တိယတိ၊ ရှိမခိုးရသေး။ တာဝ၊ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး။ (အရှင်မဟာကဿပ-က မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးခေါင်းဖြင့် ရှိမခိုးရသေးသမျှ ကာလ ပတ်လုံး။) စိတကော၊ သည်။ န ဖဇ္ဇလိယတိ၊ မီးတောက်လိမ့်မည်မဟုတ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ နတ်တို့၏အလို ဖြစ်၏။ ပ။

၂၃၄။ အထ ခေါ်။ပ။ ပြုတော့၊ ကုဿိန္ဒာရုံ-မြို့ မကုဗ္ဗဗန္ဓုန-မည်သော
 မင်္ဂလာ အိမ်တော်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ နံ့သာထင်းပုံရှိရာ ထိုအရပ်သို့။
 ဥပသင်္ကမိ၊ သွားပြီ။ပ။ ကေသံ၊ လက်ဝဲတဘက် ပခုံးထက်၌။ စိဝရံ၊
 သင်္ကန်းကို။ ကရိတံ၊ ပြု၍။ (လက်ကတော့ တင်၍။) အဉ္စလိံ၊ လက်
 အုပ်ကို။ ပဏာမေတွံ၊ ညွတ်စေ၍။ တိက္ခတ္ထံ၊ သုံးကြိမ်။ စိတကံ၊ ကို။
 ပဒက္ခိဏံ၊ အရိအသေကို။ပ။ ဝန္တိ။ တာနိပိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ၊ ထိုရဟန်း
 ငါးရာတို့သည်လည်း။ပ။ ဝန္တိ။ အာယသ္မတာ မဟာကဿပေန၊ သည်
 လည်းကောင်း။ တေဟိ စ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။ တို့သည်လည်းကောင်း။
 ဝန္တိတေ စ၊ ရှိခိုးအပ်ပြီးသော်ကား။ (ရှိခိုးအပ်ပြီးရာ အခါ၌ကား။) သယ
 မေဝ၊ အလိုလိုသာလျှင်။ စိတကော၊ သည်။ ပဇ္ဇလိ၊ မီးတောက်ပြီ။

၂၃၅။ ဘဂဝတော၊ ။ ဇာယမာနဿ၊ မီးလောင်အပ်သော။ သရီ
 ရဿ၊ ကိုယ်တော်၏။ (ရုပ်ကလာပ်တော်၏။) ဆဝိတိ ဝါ၊ အရေပါးမှု
 လည်းဖြစ်သော။ (အပေါ်ရေမှုလည်းဖြစ်သော။) စမ္မန္တိ ဝါ၊ အရေထူမှု
 လည်းဖြစ်သော။ (အတွင်းရေမှုလည်းဖြစ်သော။) မံသံတိ ဝါ၊ အသားမှု
 လည်းဖြစ်သော။ နှာရူတိ ဝါ၊ အကြောမှုလည်းဖြစ်သော။ လသိကာတိ ဝါ၊
 အစေးမှုလည်းဖြစ်သော။ ယံ၊ အကြင်ကောဠာသ-သည်။ (အကြင် အဖို့
 အစုသည်။) အဟောသိ။ တဿ၊ ထို ကောဠာသ-၏။ ဆာရိကာ၊ ပြော
 သည်။ နေဝ ပညာယိတ္ထ၊ မထင်ရှား။ မသိ၊ မီးသွေးသည်။ န (ပညာယိတ္ထ)။
 [မကျန်သည်ကို “မထင်ရှား” ဟုဆိုသည်။] သရီရာနေဝ၊ သရီရ-ဓာတ်တော်
 တို့သည်သာ။ (မြတ်လေးပန်းငုံ အဆင်း၊ ဆေးကြောအပ်ပြီးသော ပုလဲအဆင်း၊
 ရှေ့အဆင်း-နှင့် တူသောအဆင်းရှိသော ဓာတ်တော်တို့သည်။) အဝသိဿိံ သု၊
 ကြွင်းကျန်ကုန်ပြီ။ [ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော အရိုးတော်တို့ကို “သရီရ-
 ဓာတ်တော်” ဟု ခေါ်သည်။]

သေယျထာပိ နာမ၊ ကား။ ဇာယမာနဿ၊ သော။ သပ္ပိဿ ဝါ၊
 ထောပတ်၏သော်လည်းကောင်း။ တေလဿ ဝါ၊ ဆီ၏သော်လည်းကောင်း။
 ဆာရိကာ၊ သည်။ နေဝ ပညာယတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ပ။ အဝသိဿိံ
 သု။ တေသဉ္စ ပဉ္စန္ဒ ဒုဿယုဂသတာနံ၊ ထို ငါးရာသော အဝတ်အစုံတို့တွင်။
 သဗ္ဗအဗ္ဗန္တရိမံ၊ အလုံးစုံသော အဝတ်စုံတို့၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော။ [အောက်
 ဆုံးက အစုံကို ဆိုလိုသည်။] ယဉ္စ၊ အကြင် အဝတ်တစ်ခုကိုလည်းကောင်း။
 ဗာဟိရံ၊ အပ-၌ဖြစ်သော။ ယံ စ၊ အကြင် အဝတ်တစ်ခုကိုလည်းကောင်း။
 [အပေါ်ဆုံးကအစုံကို ဆိုလိုသည်။] ဒေဝ၊ နှစ်စုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။
 ဒုဿာနိ၊ တို့ကို။ နုဿိံ သု၊ မီးမလောင်အပ်ကုန်။

ဘဂဝတော၊ ဣ၊ သရီရေ၊ ကိ၊ ဒဗ္ဗေ စ၊ မီးလောင်အပ်ပြီးသော်။
 (တေတေဓာတ် လောင်အပ်ပြီးသော်။) အန္တလိက္ခာ၊ ကောင်းကင်မှ၊ ဥဒ
 ကဓာရာ၊ ရေအယဉ်သည်။ ပါတုဘဝိတု၊ ထင်ရှားစွာဖြစ်၍။ ဘဂဝ
 တော၊ ဣ၊ စိတကံ၊ နုံသာထင်းပုံကို။ နိဗ္ဗာပေသိ၊ ငြိမ်းစေပြီ။ ဥဒက
 သာလတောပိ၊ ရေရှိသော အင်ကြင်းပင်မှလည်း။ (စိမ်းသောအင်ကြင်းပင်မှ
 လည်း။) (ဥဒကဓာရာ။) အမ္ဘန္ဒမိတု၊ ရှေးရှု ညွတ်၍။ (ရှေးရှုထွက်လာ
 ၍။) ။ပ။ နိဗ္ဗာပေသိ။ ကောသိနာရကာ မလ္လာပိ။ သဗ္ဗဂန္ဓောဒကေန၊
 အလုံးစုံသော နုံသာရေဖြင့် ။ပ။ နိဗ္ဗာပေသိ။

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဓာတ်တော်တို့ကို မြှီတင်းသို့ သွင်းပြီးရာ ထိုအခါ
 ဌ။) ။ပ။ သရီရာနံ၊ သရီရဓာတ်တော်တို့ကို (ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်
 သော အရိုးတော်တို့ကို။) သတ္တာဟံ၊ ခုနစ်ရက်လုံးလုံး။ သန္ဓာဂါရေလွတ်
 တော်၌။ သတ္တိပဉ္စရံ၊ လှောင်ချိုင့်နှင့်တူသော လှံအပေါင်းကို။ ဝါ၊ လှောင်
 ချိုင့်နှင့်တူသော လှံကိုင်သံလှူအပေါင်းကို။ (လှံကိုင်ထားသော ယောက်ျား
 အစောင့်အရှောက်ကို။) ကရိတု၊ ပြု၍။ ဓနုပါကာရံ၊ လေး အကာအရံ
 ကို။ (လေးကိုင်ထားသော ယောက်ျား အစောင့်အရှောက်ကို။ ပရိကံပါပေ
 တု၊ ထက်ဝန်းကျင် ဝန်းရံစေ၍။ နစ္စေဟိ။ပ။ ဂန္ဓေဟိ၊ တို့ဖြင့်လည်း
 ကောင်း။ သက္ကရိသု၊ ကောင်းစွာ ပြုကုန်ပြီ။ ဂရံ၊ အလေးအမြတ်ကို။
 ကရိသု၊ ပြုကုန်ပြီ။ မာနေသံ၊ မြတ်နိုးကုန်ပြီ။ ပူဇေသံ၊ ပူဇော်ကုန်ပြီ။

သရီရဓာတုဝိဘဇန

၂၂၃၆။ မာဂဓော၊ မဂဓ-တိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော။ ဝေဒေဟိပုတ္တော၊
 ဝေဒေဟိ-မိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော။ အဇာတသတ္တု၊ အဇာတသတ်
 မည်သော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အဿောသိ၊ ကြားပြီ။ (ကိ။)ဘဂဝါ၊
 သည်။ ကသိနာရာဟံ၊ ဌ။ ပရိနိဗ္ဗုတော ကိရ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီတဲ့။
 ဣတိ၊ ဤသို့ကြားပြီ ။ပ။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ (အထံသို့။) ဒုတံ၊ တမန်ကို။
 ပါဟေသံ၊ စေလွှတ်ပြီ။ (ကိ။ အဘယ်သို့ကြံ၍ စေလွှတ်သနည်း။)ဘဂဝါ
 ပိ၊ သည်လည်း။ ခတ္တိယော၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်တည်း။ အဟံ ပိ ခတ္တိယော။
 အဟံ ပိ။ ဘဂဝတော၊ ဣ၊ သရီရာနံ၊ တို့၏။ ဘာဂံ၊ အဖို့ကို။ အရဟာ
 မိ၊ ရထိုက်၏။ပ။ သရီရာနံ၊ တို့၏။ ထပံ စ၊ ပုထိုးတော်ကိုလည်းကောင်း။
 မဟံ စ၊ ပူဇော်ပုံကိုလည်းကောင်း။ ကရိဿာမိ၊ ပြုမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့
 ကြံ၍ စေလွှတ်ပြီ။ [တမန် လွှတ်ရုံသာ မဟုတ်၊ အသုတကြည်တောင်း၍

မပေးလျှင် လုယူဖို့ရန် စစ်တပ်ဖြင့် ထွက်လာသည်-ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။
နောက်နောက်မင်းများ၌လည်း နည်းတူသိပါ။]

ဝေသာလိကာ၊ ဝေသာလီ-မြို့၌ နေကုန်သော။ လိစ္ဆဝီ၊ လိစ္ဆဝီ-မင်းတို့
သည်။ပ။ ကပိလဝတ္ထု၊ဝ-သီ၊ ကပိလဝတ္ထုမြို့၌ နေကုန်သော။ သကျာ၊
သကာဝင်မင်းတို့သည်။ပ။ ဘဂဝါ၊ အမှောက်၊ ငါတို့၏။ ဉာတိ သေဋ္ဌော၊
အမြတ်ဆုံးသော ဆွေတော်မျိုးတော်တည်း။ပ။ အလ္လကပ္ပကာ၊ အလ္လကပ္ပ-
တိုင်း၌ နေကုန်သော။ ဗုလယော၊ ဗုလိမင်းတို့သည်။ပ။ ရာမဂါမကာ၊
ရာမ-ရွာ၌ နေကုန်သော။ ကောဠိယာ၊ ကောဠိယ-မင်းတို့သည်။ပ။ ဝေဠု
ဒီပကော၊ ဝေဠုဒီပ-တိုင်း၌နေသော။ ဗြာဟ္မဏော၊ ဗြာဟ္မဏ-သည်။ပ။ ပါ
ဝေယျကာ၊ ပါဝ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာ၊ မလ္လ-မင်းတို့သည်။ပ။

ဝေ၊ သိ။ ဝုတ္တေ၊ တမန်လွှတ်၍ ပြောအပ်သော်။ ကောသိနာရကာ၊
ကုသိန္နာရ-မြို့၌ နေကုန်သော။ မလ္လာ၊ တို့သည်။ တေ သဗေ၊ ထိုမင်း
အပေါင်းတို့ကို။ (တေ) ဂဏော၊ ထို ဂိုဏ်းအပေါင်းတို့ကို။ (ထို အဖွဲ့အစည်း
တို့ကို။) တေ ဒဝေါစုံ။ (ကံ။) ဘဂဝါ အမှောက်။ ဂါမဓေတ္ထေ၊ ဂါမ-
ခေတ်၌။ (ရွာအပိုင်းအခြား၌။) ပရိနိဗ္ဗုတော။ပ။ ဘာဂံ။ န ဒုဿာမ၊
မပေးနိုင်ပါကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

၂၃၇။ ဝေ ဝုတ္တေ။ ဒေါဏော၊ ဒေါဏ-မည်သော။ ဗြာဟ္မဏော၊ သည်
။ပ။ အဝေါစ။

ဂါထာအနက်။(၁)။ ဘောဇ္ဇော၊ အို မင်းအပေါင်းတို့။ မမး
အကျွန်ုပ်၏။ ကေဝါစံ၊ တခွန်းသော စကားကို။ (စကားတခွန်း
ကို။) သုဏန္တု၊ နားစိုက်ကြပါကုန်။ အမှောက်၊ ကျွန်ုပ်တို့၏။ ဗုဒ္ဓေါ၊
သည်။ ခန္တိဝါဒေါ၊ ခန္တိဝါဒ-ရှိသည်။ (သည်းခံခြင်းကို အကောင်း
ဆုံးဟု ပြောဟောတော်မူလေ့ရှိသည်။) အဟု၊ ဖြစ်ပါပြီ။ ဥတ္တမ
ပုဂ္ဂလဿ၊ မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏။ သရီရဘာဂေ၊
ဓာတ်တော် အစုဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ အယံ သမ္ပဟာရော၊
ဤသို့ လက်နက်တို့ဖြင့် ပြင်းစွာ ပုတ်ခတ် သတ်ဖြတ်ခြင်းသည်။ သာဓု၊
ကောင်းသည်။ န ဟိ သိယာ၊ မဖြစ်ရာပါ။

(၂) ဘောဇ္ဇော၊ အို မင်းအများတို့။ တုမေ၊ သဟိတာ၊
ထက္ကဖြစ်ကုန်သည်။ (မက္ခမပြား တသားတည်း ဖြစ်ကုန်သည်။)
သမဂ္ဂါ၊ ကိုယ် နှုတ်-အားဖြင့် ညီညွတ်ကုန်သည်။ သမ္မောဒမာနာ၊
စိတ်အားဖြင့်လည်း ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ (ဟောထ၊ ဖြစ်ကြပါ

ကုန်လော့။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။) သရီရာနိ၊ သရီရ-ဓာတ်တော်တို့
 ကို။ အဋ္ဌသာဂေ၊ ရှစ်ဖို့ ရှစ်စုတို့ကို။ ကရောမ၊ ပြုကြပါကုန်စို့။
 ဒိသာသု၊ အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ထူပါ၊ ပုထိုးတော်တို့သည်။ ဝိတ္တာ
 ရိကာ၊ ကောင်းစွာဖြစ်သော ပြန်ကျယ်ခြင်းရှိကုန်သည်။ ဟောန္တု၊
 ဖြစ်ကြပါစေကုန်။ ဗဟု၊ များစွာကုန်သော။ ဇနာ၊ လူတို့သည်။
 စက္ခုမတော၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တန္တံ ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြာသော စက္ခုရှိ
 တော်မူသော ဘုရားရှင်၏ (အပေါ်၌။) ပထန္နာ၊ ကြည်ညိုပါကုန်
 ၎င်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

၂၃၀။ ဗြာဟ္မဏ၊ ဆရာပုဂ္ဂိုလ်များ။ တေနဟံ၊ တိုက်တွန်းပါ၏။ (တနည်း)
 တေနဟံ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ဒီလိုဆိုလျှင်။) ဟုညေဝ၊ အသင် ဆရာပုဂ္ဂိုလ်များ
 သည်သာ။ ဘဂဝတော သရီရာနိ။ အဋ္ဌဓာ၊ ရှစ်ဖို့ရှစ်စု အားဖြင့်။ သမံ၊
 အညီအမျှ။ သဝိဘတ္တံ၊ ကောင်းစွာဝေဖန်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။
 ဝိဘဇာဟံ၊ ဝေဖန်ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ (တောင်းပန်ကုန်ပြီ။)
 ။ပ။ အဝေါစ။ (ကိ။) ဘောန္တော၊ အို မင်းအများတို့။ မေ၊ ကျွန်ုပ်အား။
 ဣမံ တုမ္မံ၊ ရှေ့ဖြင့်ပြုအပ်သော ဤ ဓာတ်တော်ချင့်ခွက်ကို။ (ဓာတ်တော်ချင့်
 ကြောင်း ဤ ရှေ့စလယ်တောင်းကို။) ဒဒန္တု၊ ပေးကြပါကုန်။ အဟံပိ၊ သည်
 လည်း။ တုမ္မဿ၊ ၎င်း။ ထူပဉ္စ မဟဉ္စ။ ကရိဿာမိ၊ ပြုပါမည်။ ဣတိ၊ ပြီ။ပ။
 အဒံသု။ [ရှေးနိဿယ၌ “တုမ္မံ၊ ဓာတ်တော်ချင့်သောအိုး” ဟု ပေး၏။]

ပိပ္ပလိဝနိယာ၊ ပိပ္ပလိ-တော၌ နေကုန်သော။ မောရိယာ၊ မောရိယ-
 မင်းတို့သည်။ပ။ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ သရီရာနိ၊ တို့ကို။ ဝိဘတ္တာနိ၊ ဝေဖန်
 အပ်ပြီးပါကုန်ပြီ။ ဣတော၊ ဤ မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ အရပ်မှ။ အင်္ဂါရံ၊ မီးသွေး
 ကို။ ဟရဏ၊ ဆောင်ယူကြပါကုန်။ ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ပ။ဟရိံ သု။

ဓာတုထူပပူဇာ

၂၃၉။ အထ ခေါ၊ ၌။ (ဓာတ်တော်တို့ကို ဝေဖန်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။)
 [အဋ္ဌကထာအလို “အထ ခေါ၊ ဓာတ်တော်တို့ကိုဆောင်ယူပြီးရာ ထိုအခါ
 ၌” ဟု ဆိုပါ။] ။ပ။ ရာဇဂဟေ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌။ပ။ အကာသံ၊ ပြုပြီ။
 ဝေသာလိယံ၊ ဝေသာလိ-မြို့၌။ပ။ အကံသု၊ ပြုကုန်ပြီ။ပ။ ကပိလဝတ္ထုသ္မံ၊
 ကပိလဝတ်-မြို့၌ ။ပ။ အလ္လကပေ၊ အလ္လကပူ-တိုင်း၌ ။ပ။ ရာမဂါမေ၊
 ရာမ-ရွာ၌။ပ။ ဝေဠုဒီပေ၊ ဝေဠုဒီပ-တိုင်း၌။ပ။ ပါဝါယံ၊ ပါဝါ-မြို့၌။ပ။
 ကုသိနာရာယံ၊ ကုသိနာရံ-မြို့၌။ပ။ ပိပ္ပလိဝနေ၊ ပိပ္ပလိ-တော၌။ပ။ ဣတိ၊

ဤသို့လျှင်။ အံဠ၊ ရှစ်ဆူတို့သည်။ (စေတီ-ရှစ်ဆူတို့သည်။) သရီရထူပေါ၊ ဓာတ်တော် ဌာပနာရာ ပုထိုးတို့တည်း။ နဂမော၊ ဣဒ္ဓိဒ္ဓိမြောက် စေတီ သည်။ တုမ္မထူပေါ၊ ဓာတ်တော်ချင့်ခွက်ကို ဌာပနာရာ စေတီတည်း။ ဒသ-မော၊ သည်။ အင်္ဂါရထူပေါ၊ မီးသွေးတော်တို့ကို ဌာပနာရာ စေတီတည်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ဧတံ၊ ဤဓာတ်တော်တို့ကို ဝေ ဖန်ခြင်း။ ဆယ်ဆူသော ပုထိုးတို့ကို ပြုခြင်းသည်။ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ဇမ္ဗုဒိပ်၌ ရှေးက ဖြစ်ဖူးပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့ ဆိုကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ (သတံ၊ နာယုမ္မတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) ဧဝံ မေ သုတံ-မှ သုတံ-သို့ ပြန်လှည့်သည်။]

၂၄၀။ ဂါထာအနက်။(၁)။ စက္ခုမတော၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တ-နှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာငါးဖြာသောစက္ခု ရှိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရား၏။ သရီရံ၊ သရီ ရ-ဓာတ်တော်သည်။ အဠ ဒေ ဣ၊ ရှစ်ဒေ ဣဂ္ဂါ၏။ (ရှစ်စိတ်ရှိ၏။) သတ္တဒေ ဣ၊ ခုနစ်ဒေ ဣ-ရှိသော ဓာတ်တော်ကို။ (ခုနစ်စိတ် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဓာတ်တော်ကို။) ဇမ္ဗုဒိပေ၊ ဇမ္ဗုဒိပ်၌။ (အိန္ဒိယ-နိုင်ငံ၌။) မဟေန္တိ၊ ပူဇော်ကြကုန်၏။ ပုရိသဝရုတ္တမဿ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ယောက်ျားမြတ် ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏။ (အသာအလွန်မရှိသော ယောက်ျားမြတ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား၏။) ဧကံ စ ဒေ ဣ၊ တစ်ဒေ ဣ-ရှိသော ဓာတ်တော်ကို ကား။ ရာမဂါမေ၊ ရာမ-ရွာ၌။ နာဂရာဇာ၊ နဂါးမင်းသည်။ မဟေတိ၊ ပူဇော်၏။

(၂)။ ကော၊ တဆူသော။ [ဟိ-သည် အနက်မရှိ။] ဒါဌာ၊ စွယ်တော်ကို။ တိဒိဝေဟိ၊ တာဝတိံသာ-နတ်တို့သည်။ ပူဇိတာ၊ ပူဇော်အပ်ပြီ။ ကော ပန၊ တဆူသော စွယ်တော်ကိုကား။ ဂန္ဓာရ ပုရေ၊ ဂန္ဓာရ-ပြည်၌။ [ယခုအခါ “တရုတ်ပြည်”ဟု အသိအမှတ် ပြုကြ၏။] မဟိယတိ၊ ပူဇော်အပ်၏။ ပုန၊ တဖန်။ ဧကံ၊ တဆူ သော စွယ်တော်ကို။ ကာလိဂ်ရညော၊ ကာလိဂ်-မင်း၏။ ဝိဇိတော၊ နိုင်ငံ၌။ (မဟေတိ၊ ပူဇော်၏။) ဧကံ ပန၊ တဆူသော စွယ်တော်ကို ကား။ နာဂရာဇာ၊ သည်။ မဟေတိ၊ ၏။

(၃)။ တဿေဝ၊ ထိုဓာတ်တော် စွယ်တော်၏ပင်။ တေဇေန၊ တန်ခိုးကြောင့်။ ဝသန္ဓုရား မြတ်သောဥစ္စာ ရတနာတို့ကို ဆောင် နှော့။ အယ် မဟိ၊ ဤမြေကြီးကို။ အယာဂသေဇ္ဇဟိ၊ မြတ်

သော မာတ်တော်တို့ကို ပို့သေစွာ ပူဇော်ခြင်းတို့ဖြင့်။ အလင်္ကာတ၊
တန်ဆာဆင်အပ်ပြီ။ ဝေံ၊ ဤသို့လျှင်။ စက္ခုမတော၊ ၏။ ဣမံ
သရီရံ၊ ဤ သရီရ-ဓာတ်တော်ကို။ သက္ကတ၊ သက္ကတေဟိ၊ ကောင်း
စွာပြုအပ် ပူဇော်အပ်သူတို့က ကောင်းစွာပြုအပ် ပူဇော်အပ်သူတို့
သည်။ သုသက္ကတံ၊ ကောင်းစွာပြုအပ် ပူဇော်အပ်ပြီ။

(၄)။ ယော၊ အကြင် ဓာတ်တော်အပေါင်းကို။ ဒေဝိန္ဒ နာဂိန္ဒ
နရိန္ဒ ပူဇိတော၊ နတ်မင်း နဂါးမင်း လူမင်း-တို့သည် ပူဇော်အပ်ပြီ။
မနုဿိန္ဒသေဋ္ဌေဟိ၊ လူမင်းတို့ထက်မြတ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
တလေဝ၊ ထို့ အတူပင်။ ပူဇိတော၊ ပူဇော်အပ်ပြီ။ (တံ၊ ထိုဓာတ်တော်
အပေါင်းကို။) လဘိတွာ၊ ရ၍။ (ရလျှင်။) တမေ၊ သင်တို့သည်။
ပဉ္စလိကာ၊ ချီအပ်သော လက်အပ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ လက်
အုပ်ချီကုန်လျက်။ ဝန္တထ၊ မြတ်မြတ်နိုးနိုး ရှိခိုးလိုက်ကြကုန်လော့။
ဗုဒ္ဓေါ၊ သုံးလ ထွတ်တင် ဘုရားရှင်ကို။ ဟဝေ၊ စင်စစ်။ ကပ္ပသတေ
ဟိ၊ ရာပေါင်းများစွာ ကမ္ဘာတို့ဖြင့်သော်မှလည်း။ ဒုလ္လတော၊
ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်၏။ ဝါ၊ ရနိုင်ခဲ၏။

(၅)။ စတ္တာလီသ သမာ၊ အတိအကျ လေးဆယ်ကုန်သော။
ဒန္တာ၊ သွားတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗသော၊ ကြွင်းမဲ့ ဥသ္မံ
အလုံးစုံအားဖြင့်။ ကေသာ၊ ဆံတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ လောမာစ၊
မွေးညှင်းတော်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဧကေကံ၊ တချောင်းစီ တပင်စီ။
စက္ကဝါဠပရမ္မရာ၊ စကြဝဠာ-အဆက်ဆက်တိုင်အောင်။ ဒေဝါ၊
နတ်တို့သည်။ ဟရိ သု၊ ကောင်းစွာဆောင်ယူ ပူဇော်ကြကုန်ပြီ။
ဣတံ၊ အပြီးတည်း။

တတိယံ၊ သုံးသုတ်မြောက်ဖြစ်သော။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တံ၊ သည်။
နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

အမှာ။ ။ အဋ္ဌဒေဝါဏာ-စသော ဤ ဂါထာတို့ကို သီဟိုဠ်ကျွန်းသား
ထေရ်တို့ ထည့်ထားအပ်သည်။

မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်နိဿယ

၄--မဟာသုဒဿနသုတ္တ

အမှာ။ ။ရှေးရှေး သုတ်များ၌ အနက်ရေးအပ်ပြီးသောပုဒ်များနှင့် လွယ်ကူသောပုဒ်များကို အနက်မပေးတော့ပါ။ ပို့ချသော ဆရာများကမူ တပည့်များနှုတ်တက်အောင် မကျော်ပဲ ပို့ချကြပါ။

၂၄၁။ ဧဝံ မေ သုတံ-ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ။ [မဟာပဒါန-သုတ်တော် အစ-အတိုင်း အနက်ပေးပါ။ “မဟာသုဒဿနသုတ္တံ၊ မဟာသုဒဿန-သုတ်တော်ကို” ဟု ဆိုရုံသာလှူ၏။] ကုသိန္နာရာယံ၊ ကုသိန္နာရုံမြို့၌။ ဝါ၊ ကုသိန္နာရုံမြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ ဥပဝတ္တနေ၊ အကွေ့ဖြစ်သော။ မလ္လာနံ၊ တို့၏။ သာလဝနေ၊ အင်ကြင်းဥယျာဉ်၌။ ယမကသာလာနံ၊ အစုံဖြစ်သော အင်ကြင်းပင်ပျိုတို့၏။ အန္တရေန၊ အလယ်၌။ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီးအချိန်၌။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ အထ ခေါ။ ပ။ ကရိယန္တိတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၁၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၄၂။ ။ပုဒ်စဉ် ၂၁၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

ကုသာဝတိရာဇဓာနိ

ဘူတပုဗ္ဗံ။ ပ။ ဒသမေနသဇ္ဇေန။ [ပုဒ်စဉ် ၂၁၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အာနန္ဒ၊ အာနန္ဒာ။ ကုသာဝတိ၊ ကုသာဝတိ မည်သော။ ရာဇဓာနိ၊ မင်းနေပြည်တော်သည်။ သတ္တဟိ၊ ခုနစ်ထပ်ကုန်သော။ ပါကာရေဟိ၊ မြို့ရိုး တို့ဖြင့်။ ပရိက္ခိတ္တာ၊ ကာရံအပ်သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဧကော၊ တထပ်သော။ ပါကာရော၊ မြို့ရိုးကို။ သောဝဏ္ဏမယော၊ ရွှေဖြင့်ပြုလုပ်အပ်၏။ (တနည်း) ဧကော ပါကာရော၊ သည်။ သောဝဏ္ဏမယော၊ ရွှေ-ပကတိ ရှိ၏။ (ရွှေ-အတိ ပြီး၏။) ဧကော၊ တထပ်သော မြို့ရိုးသည်။ ဂူပိယ-မယော၊ ငွေဖြင့် ပြုလုပ်အပ်၏။ ဝါ၊ ငွေ-ပကတိ ရှိ၏။ ဧကော၊ သည်။ ဝေဠုရိယမယော၊ ကြောင်မျက်ရွဲဖြင့် ပြုလုပ်အပ်၏။ ဧကော။ ဖလိက-မယော၊ ဖန်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်၏။ ဧကော။ လောဟိတကံမယော၊ ပတ္တမြားနီ ဖြင့်ပြုလုပ်အပ်၏။ ဧကော။ မသာရဂလ္လမယော၊ ပတ္တမြားပြောက်ဖြင့် ပြုလုပ် အပ်၏။ ဧကော၊ တထပ်သော မြို့ရိုးသည်။ သဗ္ဗရတနမယော၊ အလုံးစုံသော

ရတနာတို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်၏။ ဝါ၊ အလုံးစုံသောရတနာ-ပကတိ ရှိ၏။ (အတိ-
ပြီး၏။)

အာနန္ဒ။ ကုသဝတိယာ၊ သော။ ရာဇဓာနိယာ၊ ဌ။ စတုန္နံ၊ လေးမျိုး
ကုန်သော။ ဝဏ္ဏာနံ ၊ အဆင်းတို့၏။ (ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြောင်မျက်ရွှေ၊ ဖန်-ဟူသော
အဆင်း ၄-မျိုးတို့၏။) ဒွါရာနိ၊ တံခါးတို့သည်။ အဟောသုံ၊ ရှိကုန်ပြီ။ ဧကံ၊
တခုသော။ ဒွါရံ၊ တံခါးသည်။ သောဝဏ္ဏမယံ၊ ၏။ပ။ ဧကေကသ္မိံ၊ တခု
တခုသော။ ဒွါရေ၊ တံခါး၌။ တိပေါရိသင်္ဂါ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ၏ အရပ်-အသူ
အားဖြင့် သုံးရပ် သုံးသူ အကျယ်အပြန့် ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ၏
အတောင်အားဖြင့် တဆယ့်ငါးတောင် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ [အတိုင်း
အရှည် “လုံးပတ်” ကို ဆိုလိုသည်။] တိပေါရိသင်္ဂါတာ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ၏
အရပ်-အသူအားဖြင့် သုံးရပ်-သုံးသူ အတိုင်းအရှည်ရှိအောင် မြေ၌မြှုပ်ထား
အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ တဆယ့်ငါးတောင်ရှိအောင် မြေ၌ စိုက်ထားအပ်ကုန်
သော။ ဥဗ္ဗေဓေန၊ အစောက်အားဖြင့်။ (အမြင့်အားဖြင့်။) ဒွါဒသ-
ပေါရိသာ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ၏ အရပ်-အသူအားဖြင့် တဆယ့်နှစ်ရပ် တဆယ့်နှစ်သူ
ရှိကုန်သော။ (အမြင့်အားဖြင့် မဇ္ဈိမပုရိသ-လူ၏ အရပ်-အသူ ဆယ့်နှစ်
ပြန်လောက်မြင့်ကုန်သော-ဟူလို။) သတ္တ သတ္တ၊ ခုနစ်တိုင် ခုနစ်တိုင် ကုန်
သော။ ဒေသိကာ၊ တံခါးတိုင်တို့သည်။ နိခါတာ၊ စိုက်ထားအပ်ကုန်သည်။
အဟောသုံ၊ ကုန်ပြီ။ ဧကော၊ တတိုင်သော။ ဒေသိကာ၊ တံခါးတိုင်သည်။
သောဝဏ္ဏမယာ၊ ၏။ပ။

အာနန္ဒ။ ကုသဝတိ၊ သော။ ရာဇဓာနိ၊ သည်။ သတ္တဟိ၊ ခုနစ်ခု ကုန်
သော။ တာလပန္နိဟိ၊ ထန်းပင်အစဉ်တို့ဖြင့်။ ပရိက္ခိတ္တာ၊ ကာရံအပ်သည်။
အဟောသိ၊ [သဲတို့ဖြင့် ရောပြုမ်းသော ညီညာသော မြေအပြင်ဝယ် မြို့ရိုး
ခုနစ်ထပ်တို့၏ အကြား၌ ထန်းပင်အစဉ် ခုနစ်ထပ်ရှိ၏။ အမြင့်အားဖြင့်
အတောင်ရှစ်ဆယ် ရှိ၏။] ဧကော၊ တမျိုးသော။ တာလပန္နိ၊ ထန်းပင်
အစဉ်သည်။ သောဝဏ္ဏမယာ၊ ရွှေ-ပကတိ ရှိ၏။ ဝါ၊ ရွှေ-အတိ ပြီး၏။
ပ။ သောဝဏ္ဏမယာ၊ ရွှေ-ပကတိ ရှိသော။ ဝါ၊ ရွှေ-အတိ ပြီးသော။
တာလယာ၊ ထန်းပင်၏။ သောဝဏ္ဏမယော၊ သော။ ခန္ဓော၊ ပင်စည်

၁။ ရှေးနိဿယ။ ။စတုန္နံ၊ ကုန်သော။ ဝဏ္ဏာနံ၊ အဆင်းတို့၏။ ပဝတ္တာနိ၊ ဖြစ်
ရာ ဖြစ်ကုန်သော။ (တည်ရာ ဖြစ်ကုန်သော။) ဒွါရာနိ အဟောသုံ။ ဒွါဒသ ပေါရိသာ၊
မဇ္ဈိမပုရိသ၏ အတောင်ဖြင့် တဆယ့်နှစ်တောင် အစောက်ရှိကုန်သော။ ဤသို့-
ရှေးနိဿယ-၌ ပေးသည်။ နောက်၌လည်း ဤဝါကျမျိုးဝယ် ဤသို့ပင် ထည့်ပေးထား
ပေသည်။

သည်။ အဟောသိ။ ပတ္တာနိ စ၊ အရွက်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဖလာနိ စ၊ အသီးတို့သည်လည်းကောင်း။ ရူပိယမယာနိ၊ ငွေ-ပကတိ ရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ငွေ-အတိ ပြီးကုန်၏။ ပ။ [နောက်၌-ဤနည်းမှီး၍ ပေးပါ။]

ဝါတေရိတာနံ၊ လေသည် တိုက်ခတ်အပ်ကုန်သော။ တာသံ တာလ-ပန္နိနံ၊ ထို ထန်းပင်အစဉ်တို့၏။ သဒ္ဓေါ၊ အသံသည်။ ဝဂ္ဂ၊ စ၊ ကောင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သာယာသည်လည်းကောင်း။ ရဇနိယော စ၊ တပ်မက်ဖွယ် ကောင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ တပ်မက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်လည်းကောင်း။ ဓမ္မနိယော စ၊ နားခံသာဖွယ် ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နားမငြီးဖွယ် ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ [ကမနိယော စ၊ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်လည်းကောင်း။ ဤသို့လည်း-ပါဌ်ရှိ၏။] မဒနိယော စ၊ မာန်ယစ်ဖွယ် ကောင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မာန်ယစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်လည်းကောင်း။ အဟောသိ၊ ပြီ။

အာနန္ဒ။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ သုဝိနိတဿ၊ အလျော့အတင်းတို့ဖြင့် ကောင်းစွာပြုပြင်အပ်သော။ ဝါ၊ ဆွဲဆွဲ ငင်ငင်-တီးခြင်းလျော့လျော့-တီးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ တီးအပ်သော။ သုပုဋ္ဌတာဋ္ဌိတဿ၊ ကောင်းစွာ အဖန်ဖန်တီးအပ်သော။ သုကုသလေဟိ၊ တီးမှုတ်ခြင်း၌ ကျမ်းကျင်သူတို့သည်။ ဝါ၊ ကျမ်းကျင်သော တူရိယာဆရာတို့သည်။ သမန္နာဟတဿ၊ ကောင်းစွာ တီးမှုတ်အပ်သော။ ပဉ္စဂီကဿ၊ ငါးပါးသော အင်္ဂါရှိသော။ တူရိယဿ၊ တူရိယာ၏။ သဒ္ဓေါ၊ သည်။

ဝဂ္ဂ၊ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ မဒနိယော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ (သေယျထာပိ)၊ ကဲ့သို့။ အာနန္ဒ။ ဝေမေဝ၊ ဤ အတူပင်။ ပ။ အဟောသိ။ အာနန္ဒ။ တေန သမယေန၊ ၌။ (မဟာသုဒဿန-စကြာ မင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) ကုသာဝတီယာ ရာဇောနိယာ၊ ၌။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ဇတ္တာ၊ ကြွေအန်ကြွေသူတို့သည်။ (အလောင်းအစား အကစား၌ ထူးထူးခြားခြား ဝါသနာပါသူတို့သည်။) သောဏ္ဍာ၊ သေသောက်ကြွေသူတို့သည်။ (သေရည်သောက်စားခြင်း၌ ထူးထူးခြားခြား ဝါသနာပါသူတို့သည်။) ပိပါသ၊ ထပ်ကာ ထပ်ကာ-သောက်လို သူတို့သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ဟိတေ၊ ထိုသူတို့သည်။ ဝါတေရိတာနံ၊ တာသံ တာလပန္နိနံ၊ တို့၏။ သဒ္ဓေန၊ အသံဖြင့်။ ပရိစာရေသိ၊ က-ခုန် ပျော်ပါးကစားကြကုန်ပြီ။

စက္ကရတန

၂၄၃။ အာနန္ဒ။ မဟာသုဒဿနော၊ မဟာသုဒဿန-မည်သော။
 ရာဇော၊ မင်းသည်။ သတ္တဟိ၊ စုနစ်ပါးကုန်သော။ ရတနေဟိ၊ ရတနာ
 တို့နှင့်လည်းကောင်း။ စတုဟိ၊ ကုန်သော။ ဣဒ္ဓိဟိ စ၊ ပြည့်စုံခြင်းတို့နှင့်
 လည်းကောင်း။ (တန်ခိုးတို့နှင့်လည်းကောင်း။) သမန္တာဂတော၊ ပြည့်စုံ
 သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ၊ အဘယ်ခုနစ်ပါး
 တို့နှင့်နည်း။ အာနန္ဒ။ ဣဓ၊ ဤ လောက၌။ ပန္နရသေ၊ တဆယ့် ငါး
 ရက်မြောက် ဖြစ်သော။ ဥပေါသထေ၊ ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သော။ တဒဟု၊
 ထိုနေ့၌။ သီသံနာတဿ၊ ဦးခေါင်းနှင့်တကွ နံသာရေချိုးပြီးသည် ဖြစ်၍။
 ဥပေါသထိကဿ၊ ဥပုသ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ဥပုသ်ဆောက်တည်ထားသည်
 ဖြစ်၍။ ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ၊ မြတ်သောပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌
 ရောက်နေသော။ မဟာသုဒဿနဿ၊ သော။ ရညော၊ ၏။ ဝါ၊ မှာ။
 သဟဿာရံ၊ တထောင်သော အကန်ထောက်ဆံ ရှိသော။ သနေမိကံ၊
 အကွပ် တံကုနှင့် တကုဖြစ်သော။ (အကွပ် တံကုပါသော။) သနာဘိကံ၊
 ပုံတောင်း ချက်မနှင့် တကုဖြစ်သော။ (ပုံတောင်းပါသော။) သဗ္ဗာကာရ-
 ပရိပူရံ၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော။ ဒိဗ္ဗံ၊ နတ်၌
 ဖြစ်သော။ စက္ကရတနံ၊ စကြာ ရတနာသည်။ ပါတုရဟောသိ၊ ထင်ရှား
 ဖြစ်ပြီ။

ဒိဿာ၊ ကြောင့်။ (စကြာရတနာကို မြင်ခြင်းကြောင့်။)။ပ။ရညော၊
 ၏။ ထေ၊ ဤ အကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိံ။) “မေ၊ ငါသည်။
 ထေ၊ ဤအကြောင်းကို။ သုတံ၊ ကြားအပ်ဖူးပြီ။ (ကိံ။) ‘ခတ္တိယဿ၊
 မင်းမျိုး မင်းနွယ်ဖြစ်သော။ မုဒ္ဓါဝသိတ္တဿ၊ ဦးထိပ်၌ အတိသိက်ရေ
 စဉ်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးသော။ ယဿ ရညော၊ အကြင် မင်း၏။
 (စက္ကရတနံ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ-၌ စပ်။)
 ပန္နရသေ၊ သော။ ဥပေါသထေ၊ သော။ တဒဟု၊ ၌။ သီသံနာတဿ၊
 ဖြစ်၍။ ဥပေါသထိကဿ၊ ဖြစ်၍။ ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ၊ မြတ်
 သောပြာသာဒ်၏ အထက်၌ ရောက်နေစဉ်။ သဟဿာရံ။ပ။ စက္ကရတနံ”

၁။ စက္ကရတနံ။ စကြာရတနာ ဟူသည်-ယခုအခါ မြင်နေရသော လှည်းဘီး
 ကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော စက်ဝိုင်းတမျိုးပင်တည်း။ ထိုစက်ဝိုင်း၌ “အကန်ထောက်ဆံ”
 ဟု ခေါ်အပ်သော အရာဝတ္ထုသည် တထောင်တိတိ ပါရှိ၏။ ယခု လှည်းဘီးများ
 ကဲ့သို့ အကန်ထောက်ဆံ-တို့၏ ဘေးပတ်ပတ်လည်၌ “အကွပ် တံကု” ပါရှိ၏။ အလယ်

ပါတုဘဝတိ။ သော၊ ထိုမင်းသည်။ စက္ကဝတ္တိ၊ စကြာရတနာကို လည်စေ
နိုင်သော။ (စကြာဝတေး-မည်သော။)ရာဇာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
ဣတိ၊ ဤသို့ကြားအပ်ဖူးပြီး။ အဟံ၊ သည်။ စက္ကဝတ္တိ၊ သော။ ရာဇာ၊
သည်။ အသံ နု ခေါ်၊ ဖြစ်ရာသလော။ (ဖြစ်လေသလား။)ဣတိ၊ ဤသို့
အကြံဖြစ်ပြီ။

၂၄၄။ အာနန္ဒ။ အထ ခေါ်၊ ဌ။ ။ပ။ ကေသံ၊ လက်ဝဲတဘက်
ပခုံးထက်၌။ ဥတ္တရာသင်္ဂံ၊ အပေါ်ခြံအဝတ်ကို။ ကရိတော၊ ပြု၍။ (လက်

တည့်တည့်၌ ပုံတောင်း (ပဖေါင်း) လည်း ပါရှိ၏။ သို့သော်-ထို ပုံတောင်းသည်
ဝင်ရိုးထိုးလောက်အောင် ထုတ်ချင်းပေါက်သော အပေါက်မဟုတ်။ ဘေးနှစ်ဘက်၌
အပေါက်အရာသာ ရှိသည်။ ထိုပုံတောင်းသည် ဣန္ဒနိလာ-ပတ္တမြားအတိ ပြီး၏။
အလယ်၌ အပေါက်နေရာသည် အလွန်ကောင်းသော ငွေ-အတိ ပြီး၏။ ထိုပုံတောင်း
အပေါက်၌ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၍ ပြေပြစ် ညက်ညောသော သွားပုံသဏ္ဍာန်ပါရှိ၏။
(ခွေးသွားစိပ်မျိုးဟည်း။) ထိုသွား-ပုံသဏ္ဍာန်ကြောင့် စကြာရတနာသည် ပြီးနေသကဲ့
သို့ တင့်တယ်၏။

ထိုပုံတောင်းပေါက်သည် လ-ဝန်းကဲ့သို့ ဝန်းပိုင်း၏။ နှစ်ဘက်အစွန်းတို့၌ ငွေ
ပြားဖြင့် ကွပ်ထား၏။ ပုံတောင်း၌လည်းကောင်း၊ ပုံတောင်းအပေါက်၌လည်းကောင်း၊
ပတ်ဝန်းကျင် ငွေပြားတို့၌လည်းကောင်း- အရေးအသားကလေးတွေ အလွန်ထင်ရှား
စွာ ပေါ်နေ၏။ ပုံတောင်းနှင့် အကွပ်တို့၏အကြား၌ အကန့် ထောက်ဆံတို့ကို
ရတနာခုနှစ်ပါးဖြင့် ပြုလုပ်ထားအပ်၏။ နေရောင်ကဲ့သို့အရောင်လည်း ထွက်ကုန်၏။ ထို
အကန့်ထောက်ဆံတို့၌ အရေးအကြောင်းတို့သည် တချို့က ရေအိုးငယ်-ပုံသဏ္ဍာန် ရှိ၍
တချို့က ပတ္တမြားခွံလုံးငယ်-ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ သူ့နေရာနှင့်သူ လှပအောင် ခွဲခြားထား
သောကြောင့် ထို အကန့် ထောက်ဆံတို့သည် အလွန်ကြည့်ရှုဖွယ် တင့်တယ်ကုန်၏။
အကန့် ထောက်ဆံတို့၏ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်က အကွပ် တံကူ-သည်လည်း တက်သစ်စ
နေရောင်အပေါင်းကဲ့သို့ နီမြန်းသော သန့်ရှင်းသော ပြေပြစ်ညက်ညောသော သန္တာ-
ခေါ်သော ရတနာများ ဖြစ်ကြ၏။ အကွပ် တံကူ-အဆက်ဆက်တို့၌ နီမြန်းသော
ဇမ္ဗုရာဇ်-ရွှေပြားတို့သည် အကွပ် တံကူ-တခုနှင့်တခု ခြားနားအောင် လုံးသော
အရေးအသားတို့ဖြင့် ပိုင်းပိုင်းခြားခြား ထင်ရှားကုန်၏။

အကွပ် တံကူ-အပိုင်း၏ ဘေးအပြင်၌ကား (ယခုအခါ လှည်းတီးတို့၌ ပတ်ဝန်း
ကျင်အဆုံးငယ် တပ်ထားအပ်သော သံပတ်၊ စက်တီးတို့၌ ပတ်ဝန်းကျင်အဆုံးငယ်
တပ်ထားအပ်သော တာယာ-တို့ကဲ့သို့ နေရာမျိုး၌ကား) အကန့် ထောက်ဆံ
ဆယ်ခုဆယ်ခုတို့၏ အကြားတိုင်အောင် ဝင်သွားသော သန္တာ-ရိုးတံ ရှိ၏။
ထို သန္တာ-ရိုးတံ၌ ပလ္လေ-ကဲ့သို့ ပိုင်းဝန်းသော အပေါက်ရှိကား အပြင်ဘက်က
လေကို ယူနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းကင်သို့ လည်သောအခါ ထိုအပေါက်တို့မှ
ဝင်လာသော လေသံသည် ကျွမ်းကျင်သူတို့ တီးအပ်သော တူရိယာသံကဲ့သို့ အလွန်

ကတော့ တင်၍။) ဝါမေန၊ လက်ဝဲဖြစ်သော။ ဟတ္ထေန၊ လက်ဖြင့်။ သုဝဏ္ဏဘိကာရံ၊ ရွှေကရားကို။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်၍။ ဒက္ခိဏေန၊ လက်ယာ ဖြစ်သော။ ဟတ္ထေန၊ ဖြင့်။ စက္ကရတနံ၊ ကို။ အဗ္ဘုတ္တိရိ၊ ရှေးရှု အထက် ၌ သွန်းဖြန်းပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ပြော၍ သွန်းဖြန်းသနည်း။) “ဘဝံ စက္ကရတနံ၊ အရှင် စကြာ-ရတနာသည်။ ပဝတ္တတု၊ လည်တော်မူပါ။ ဘဝံ စက္ကရတနံ၊ သည်။ အဘိဝိဇိနာတု၊ အောင်တော်မူပါ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော၍ သွန်းဖြန်းပြီ။ အာနန္ဒ။ အထ ခေါ၊ ၌။ တံ စက္ကရတနံ၊ သည်။ ပုရတ္ထိမံ၊ အရှေ့ဖြစ်သော။ ဒိသံ၊ အရပ်သို့။ ပဝတ္တိ၊ လည်ပြီ။ မဟာသုဒ-ဿနော ရာဇာ၊ သည်။ စတုရဂီနိယာ၊ ဆင်မြင်းရထား ခြေလျင်အားဖြင့် လေးပါးသော-အင်္ဂါရှိသော။ သေနာယ၊ စစ်တပ်နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ အန္တဒေဝ၊ အစဉ်လိုက်သည်သာ။ (လိုက်ပါသွားသည်သာ။)

အာနန္ဒ။ ယသ္မိံ ပဒေသေ၊ အကြင်အရပ်၌။ စက္ကရတနံ၊ သည်။ ပတိ-ဠာသိ၊ တည်ပြီ။ တတ္ထ၊ စကြာ-ရတနာတည်နေရာ ထိုအရပ်၌။ ပ။ ဝါသံ၊ နေခြင်းသို့။ ဥပဂစ္ဆိ၊ ကပ်ရောက်ပြီ။ အာနန္ဒ။ ပုရတ္ထိမာယ၊ သော။ ဒိသာယ၊ ၌။ ယေ၊ အကြင်မင်းတို့သည်။ ပဋိရာဇာနော၊ ဆန့်ကျင်ဘက် မင်းတို့တည်း။ (ရန်သူမင်းတို့တည်း။) တေ၊ ထို ဆန့်ကျင်ဘက်မင်းတို့သည်။ မဟာသုဒဿနံ ရာဇာနံ၊ သို့။ ဥပသကံမိတွာ၊ ချဉ်းကပ်၍။ ဧဝံ၊ သို့။ အာဟံသု၊ သံတော်ဦးတင်ကြကုန်ပြီ။ (ကိံ။) “မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ဧဟိ၊

သာယာဖွယ် ကောင်း၏။ ထို သန္တာ-ရိုးတံ၏ အထက်၌ ထီးဖြူပါရှိ၏။ ထို ထီးဖြူ၏ တေးနှစ်ဘက်တို့၌ တွဲလျားကျသော ပန်းကုံးအစဉ်အတန်း နှစ်တန်းပါရှိ၏။

ထို့ကြောင့် အကန့် ထောက်ဆံ-ဆယ်ခု ဆယ်ခုတို့၏ အကြားအကြား၌ သန္တာ-ရိုးတံ တခု တခု ပါသောကြောင့် စကြာ - ရတနာဝယ် သန္တာ-ရိုးတံပေါင်း တရာ-ရှိ၏။ သန္တာ-ရိုးတံ တရာ၏ အပေါ်၌ ထီးဖြူ တရာ-ရှိ၏။ ထီးဖြူ၏ ဝဲ ယာ-၌ ပန်းကုံးအစည်းပေါင်း နှစ်ရာရှိ၏။ ထိုမျှလောက်သော အဆောင်အယောင် ဖြင့် တင့်တယ်သော အကွပ် တံကူ-အဝန်းအဝိုင်းဝယ် နှစ်ဘက်သော ပုံတောင်း ပေါက်တို့၏ အဆုံး၌ ခြယ် နှုတ်ခမ်းကဲ့သို့ အပေါက်ဝ-နှစ်ခုရှိ၏။ ထို အပေါက်ဝ-နှစ်ခုမှ ပလဲသွယ်နှစ်ခုတို့သည် တွဲရ၍ ဆွဲနေကုန်၏။ ထို ပလဲသွယ်တို့သည် တသွယ် မက စုပေါင်း၍ တည်နေသောကြောင့် တသွယ် တသွယ်လျှင် ထန်းပင်လုံး ပမာဏ ရှိ၏။ လပြည့်ဝန်း၏ အရောင်အပေါင်းကဲ့သို့ အလွန်တင့်တယ်ကုန်၏။ ထို စကြာ-ရတနာသည် ကောင်းကင်သို့ လည်၍ သွားသောအခါ ထို ပလဲသွယ် နှစ်သွယ်တို့က လည်း ဝဲဘက်၊ ယာဘက်-၌ လှည့်ပတ်လျက် လည်နေသောကြောင့်စကြာကြီးသုံးခုတို့ တပေါင်းတည်း လည်နေသကဲ့သို့ ထင်ရပေသည်။

ကြွတော်မူပါ။ မဟာရာဇ။ တေ၊ အရှင်မင်းမြတ်၏။ (အာဂတံ၊ လာခြင်းသည်။) သွာဂတံ၊ ကောင်းသောလာခြင်းပါတည်း။ [အရှင်မင်းမြတ်လာခြင်းမှာ အပြစ်မရှိပါ။ ကျွန်ုပ်တို့ လွန်စွာဝမ်းမြောက်ပါသည်။-ဟူလို။ သဒ္ဓါ-ကျမ်းတို့၌ “မဟာရာဇ။ တေ၊ အရှင်မင်းမြတ်အား။ သွာဂတံ၊ ကောင်းသောလာခြင်းပါတည်း။” ဤသို့ သမ္ပဒါန်သုံးစွဲသည်။] မဟာရာဇ။ တေ၊ ၏။ သကံ၊ ဥစ္စာပါတည်း။ ဝါ၊ နိုင်ငံပါတည်း။ မဟာရာဇ။ အနုသာသ၊ သွန်သင်ဆုံးမ လမ်းပြတော်မူပါ။” ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ ပ။ “ပါဏော၊ သတ္တဝါကို။ (သု၊ အသက်ကို။) န ဟန္တဗ္ဗော၊ မသတ်ထိုက်မသတ်ကောင်း။ အဒိန္နံ၊ မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို။ န အာဒါတဗ္ဗံ၊ မယူထိုက် မယူကောင်း။ ကာမေသု၊ ကာမဂုဏ်တို့၌။ မိစ္ဆာ၊ မှားယွင်းသော အကျင့်ကို။ န စရိတဗ္ဗာ၊ မကျင့်ထိုက် မကျင့်ကောင်း။ မုသာ၊ မဟုတ် မမှန်သော စကားကို။ န ဘဏိတဗ္ဗာ၊ မပြောထိုက် မပြောကောင်း။ မဇ္ဇံ၊ သေရည် အရက်ကို။ န ပါတဗ္ဗာ၊ မသောက်ထိုက် မသောက်ကောင်း။ ယတာဘုတ္တဉ္စ၊ အကြင်အကြင် စားအပ်မြဲတိုင်းသော အခွန်အတုပ်ကိုသာ

လျှင်။ တုဉ္စထ၊ စားကြပါ။” ဣတိ၊ ဤသို့။ ပြောပြီ။

အာနန္ဒ။ ပုရုတ္တိမာယာ သော။ ဒိသာယ၊ ဌ။ ယေ၊ တို့သည်။ ပဋိ-ရာဇာနော၊ တို့တည်း။ တေ၊ ထို ဆန့်ကျင်ဘက်မင်းတို့သည်။ မဟာ-သုဒဿနဿ ရညော၊ ၏။ အနုယန္တာ၊ အစဉ်လိုက်သူတို့သည်။ ဝါ၊ နောက်လိုက်တို့သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။ [ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော-စသော စကြာမင်း၏ သြဝါဒ-ကို မင်းအားလုံး လိုက်ကြသည်တော့ မဟုတ်။ ဘုရားရှင်၏ သြဝါဒ-ကိုပင် မလိုက်သူများရှိကြသလို စကြာမင်း၏ သြဝါဒ-ကိုလည်း တချို့က မလိုက်ကြပါ။ အသိဉာဏ် ရှိသူများသာ လိုက်ကြပါသည်။] အာနန္ဒ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ တံ စက္ကရတနံ၊ သည်။ ပုရုတ္တိမံ၊ အရှေ့အရပ်၌ ဖြစ်သော။ သမုဒ္ဒံ၊ သမုဒ္ဒရာသို့။ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ၊ သက်ဝင်၍။ ပစ္စုတ္တရိတွာ၊ အရှေ့သမုဒ္ဒရာမှ တဖန်တက်၍။ ဒက္ခိဏံ၊ တောင်အရပ်ဖြစ်သော။ ဒိသံ၊ သို့။ ပဝတ္ထိ၊ လည်ပြီ။ ပ။ ပစ္စိမံ၊ အနောက် ဖြစ်သော။ ပ။ ဥတ္တရံ၊ မြောက်ဖြစ်သော။ ပ။ အဟေသံ။

၂၄၅။ အာနန္ဒံ အထ ခေါ။ တံ စက္ကရတနံ၊ သည်။ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ၊ သမုဒ္ဒရာ-လေးစင်း အပိုင်းအခြားရှိသော။ ပထဝီ၊ လေးကျွန်းမြေကို။ အဘိ ဝိဇိနိတွာ၊ အောင်နိုင်၍။ ကုသာဝတိ၊ ရာဇဓာနီ၊ သို့။ ပစ္စာဂန္ဓာ၊ တဖန်လာ၍။ (ပြန်လာ၍။) ။ပ။ ရညော၊ ၏။ အန္တေပုရဒ္ဓါရေ၊ နန်းတော် တံခါး၌။ အတ္တကရုဏပမုခေ၊ တိုင်းသူပြည်သားတို့၏စီးပွားကို ပြုရာဖြစ်သော

နန်းတော်ဦး၌။ပ။ရညော၊ ဧ၊ အန္တပုရံ၊ နန်းတော်ကို။ ဥပသောဘယ-
မာနံ၊ တင့်တယ်စေလျက်။ အက္ခာဟတံ မညေ၊ ဝင်ရိုး၌ တပ်ထားအပ်
သကဲ့သို့။ အဋ္ဌာသိ၊ တည်ပြီ။ပ။ပါတုရဟောသိ။ (၁)

ဟတ္ထိရတန

၂၄၆။ အာနန္ဒ။ ပုနစ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ [ပုန
စပရံ၊ နောက်တမျိုးကား-ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။] ။ပ။ သဗ္ဗသေတော၊ အလုံး
စုံဖြူသော။ (တကိုယ်လုံးဖြူသော။) သတ္တပုတိဋ္ဌော၊ မြေ၌ထိုင်သော ခုနစ်ပါး
သော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ဖြင့် တည်နေသော။ (နှာမောင်း၊ လက် ခြေ လေးဘက်၊
အင်္ဂါဇာတ်၊ အမြီးအားဖြင့် ခုနစ်ပါးတည်း။) ဣဒ္ဓိမာ၊ တန်ခိုးရှိသော။
(တန်ခိုးကြီးသော။) ဝေဟာသင်္ဂမော၊ ကောင်းကင်၌ သွားနိုင်သော။
ဥပေါသထော နာမ၊ ဥပေါသထ-မည်သော။ နာဂရာဇာ၊ ဆင်မင်းဖြစ်
သော။ ဟတ္ထိရတနံ၊ ဆင်ပျံတော် ရတနာသည်။ ပါတုရဟောသိ။ တံ၊
ထိုဆင်ပျံတော် ရတနာကို။ ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။ပ။ရညော၊ ဧ၊ စိတ္တံ၊ သည်။
ပသိဒိ၊ ကြည်လင်ပြီ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ ကြည်လင်သနည်း။) “ဟတ္ထိယာနံ၊
ဆင်ပျံတော် ယာဉ်သည်။ ဒမထံ၊ ဆုံးမအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊
ယဉ်ကျေးခြင်းသို့။ သစေ ဥပေယျ၊ အကယ်၍ ကပ်ရောက်ပါမူကား။ ဘဒ္ဒကံ
ဝတ ဘော၊ ကောင်းလေစွာ ဪ...။ (ကောင်းမှာပဲနော်...။)” ဣတိ၊
ဤသို့ကြံ၍ ကြည်လင်ပြီ။

အာနန္ဒ။ အထ ခေါ၊ ၌။ တံ ဟတ္ထိရတနံ၊ သည်။ သေယျထာပိ
နာမ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဒိသရတ္တံ၊ လုံး။ သပရိဒန္တော၊ ကောင်း
စွာ ဆုံးမအပ်ပြီးသော။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ယဉ်ကျေးပြီးသော။ ဂန္ဓဟတ္ထာ-
ဇာနိယော သေယျထာ ပိ၊ ဂန္ဓ-ဆင် အာဇာနည်ကဲ့သို့။ ဝေမေဝ၊ ပင်။
ဒမထံ၊ သို့။ ဥပဂစ္ဆိ၊ ကပ်ရောက်ပြီ။ပ။ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော
အကြောင်းကား။ပ။တမေဝ ဟတ္ထိရတနံ၊ ကိုပင်။ ဝိမံသမာနော၊ စုံစမ်း
လိုသည်ဖြစ်၍။ ပုဗ္ဗဏှ သမယံ၊ ၌။ အဘိရုဟိတော၊ တက်စီး၍။ သမုဒ္ဒ-
ပရိယန္တံ။ ပထဝီ၊ ကို။ အနု ယာယိတွာ၊ အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်၍။
[အရှေ့ကျွန်း၊ အရှေ့သမုဒ္ဒရာ၊ တောင်ကျွန်း၊ တောင်သမုဒ္ဒရာ-စသည်ဖြင့်
အစဉ်အတိုင်းလှည့်လည်၍။] ကုသာဝတိ ရာဇဓာနိံ၊ သို့။ ပစ္စာဂန္ဓာ၊
ပြန်လာ၍။ ပါတုရသံ၊ နံနက်စာကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ (စားပြီ)။ပ။(၂)

အဿရတန

၂၄၇။ ပုနစ။ပ။သဗ္ဗသေတော၊ သော။ ကာဠသိသော၊ မည်းနက်သော ဦးခေါင်းရှိသော။ မုဉ္ဇကေသော၊ ဖြူဆံမြက်နှင့်တူသော ဆံရှိသော။ [ထိပ်၌ ပေါက်နေသော မွှေးဆံများတည်း။]။ပ။ဝလာဟကော နာမ၊ ဝလာဟက-မည်သော။ အဿ ရာဇာ။ မြင်းမင်း ဖြစ်သော။ အဿရတနံ၊ မြင်းပျံတော် ရတနာသည်။ ပါတုရဟောသိ။ပ။ဘဒ္ဒေါ၊ ကောင်းသော။ ဒိဗရတ္တံ သုပရိဒန္တော။ အဿာဇာနိယော သေယျထာပိ၊ မြင်း အာဇာနည်ကဲ့သို့။ပ။ပါတုရဟောသိ။ (၃)

မဏိရတန

၂၄၈။ ပုန စ။ပ။သော မဏိ၊ ထို ပတ္တမြား-ရတနာသည်။ ဝေဠု-ရိယော၊ ကြောင်မျက်ရွဲသည်။ သုဘော၊ အရောင်အဝါ လွန်စွာတောက်ပသည်။ ဝါ၊ တင့်တယ်သည်။ ဇာတိမာ၊ ထွက်ရာကျောက်တိုင်း ကောင်းမြတ်ခြင်းကြောင့် သန့်ရှင်းသော အမျိုးဇာတ် ရှိသည်။ (အမျိုးကောင်းသည်။) အဋ္ဌံသော၊ ရှစ်ထောင့် ရှစ်ခြောင့်ရှိသည်။ သုပရိ ကမ္မကတော၊ ကောင်းစွာပြုအပ်ပြီးသော သွေးမှု၊ တိုက်မှု၊ ပရိကံ-ရှိသည်။ (သွေးမှု၊ တိုက်မှု၊ ပရိကံစုကို ပြုအပ်ပြီးသည်။) အစ္စော၊ အမြဲမပြတ် ကြည့်ရှုအပ်ဖို့ ပါးလှုပ်သည်။ ဝါ၊ ကြည်လင်သည်။ ဝိပ္ပသန္တော၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်သည်။ အနာဝိလော၊ အနောက်အကျ မရှိသည်။ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နော၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်။ အဟောသိ။

အာနန္ဒ။ တဿ မဏိရတနဿ၊ ၎င်း။ အာဘာ၊ အရောင်သည်။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ ယောဇနံ၊ တယူဇနာတိုင်တိုင်။ ဖုဠာ၊ ပျံ့နှံ့သည်။ အဟောသိ။ပ။စတုရဂီနိ၊ သော။ သေနံ၊ စစ်တပ်ကို။ သန္ဓယိတော၊ ဖွဲ့၍။ မဏိ၊ ကို။ ဇေဂုံ၊ အလံဖျားသို့။ အာရောပေတွာ၊ တင်၍။ ရတ္တန္တကာရတိမိသာယ၊ ညဉ့်မှောင်မှိုက်ရာ အခါ၌။ ပါယာသိ၊ သွားပြီ။ပ။သမန္တာ၊ ၌။ ယေ ဝါမာ၊ အကြင် ရွာတို့သည်။ အဟေသံ၊ ရှိကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုရွာတို့သည်။ (ရွာ၌နေသူ လူတို့သည်။) တေနောတာလေန၊ ထို ပတ္တမြားရောင်ဖြင့်။ ဒိဝါတိ၊ နေ့ဟူ၍။ မညမာနာ၊ ထင်ကုန်လျက်။ ကမ္မန္တေ၊ အလုပ်တို့ကို။ ပယောဇေသံ၊ ယှဉ်စေကုန်ပြီ။ (ပြုလုပ်ကုန်ပြီ။)။ပ။(၄)

၁။ ဒိဝါတိ မညမာနာ။ ။ထို ပတ္တမြားရောင်သည် အရုဏ်တက်ချိန်၌ဖြစ်သော အရုဏ်ရောင်ကဲ့သို့ ထင်ထင်ရှားရှား ဖြစ်ရကား “ညဉ့်ကုန်၍ အရုဏ်တက်ပြီ” ဟု ထင်သောကြောင့် လယ်လုပ်သူတို့က လယ်ထွန်ကြ၊ ဈေးရောင်းသူတို့က ဈေးတံခါးဖွင့်ကြ၊ ထိုထိုအတတ်သည်တို့က ချိုင်ရာ အလုပ်ကို ပြုလုပ်ကြလေသည်။

ဣတ္ထိရတန

၂၄၉။ ပုနစ။ ပ။ အတိရူပါ၊ လွန်ကဲသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော။ ဝါ၊ အလွန် ကိုယ်ခန္ဓာလှပသော။ ဒဿနိယာ၊ ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုထိုက်သော။ ဝါ၊ ကြည့်ရှုစဖွယ် တင့်တယ်သော။ ပါသာဒိကာ၊ ကြည့်ရှုသူတို့၏စိတ်ကို ကြည်လင်ရှင်ပြစေနိုင်သော။ [ပါသာဒိကာ၊ စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သော-ဟု အခြားနေရာ၌ ဖွင့်၏။] ပရမာယ၊ လွန်မြတ်သော။ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ၊ အဆင်း၏ ကောင်းသည်၏ အဖြစ်နှင့်။ သမန္ဓာဂတာ၊ ပြည့်စုံသော၊ နာတိဒိဿ၊ အလွန်လည်း မမြင့်သော။ နာတိရဿ၊ အလွန်လည်း မနိမ့်သော။ [ဤ နှစ်ပုဒ်ဖြင့် အရပ် အမောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုပြ၏။] နာတိကိဿ၊ အလွန်လည်း မပိန်သော။ နာတိထူလာ၊ အလွန်လည်း မဝသော။ [ဤ နှစ်ပုဒ်ဖြင့် ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုပြ၏။] နာတိကာဠိကာ၊ အလွန်လည်း မမည်းသော။ နာစောဒါတာ၊ အလွန်လည်း မဖြူသော။ [ဤ နှစ်ပုဒ်ဖြင့် အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုပြ၏။] မာနုသိဝဏ္ဏံ၊ လူမိန်းမ၏ အဆင်းကို။ ဝါ၊ လှည့်ဖြစ်သော အဆင်းကို။ အတိက္ကန္တာ၊ ကျော်လွန်သော။ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ၊ နတ်၌ဖြစ်သော အဆင်းသို့၊ အပ္ပတ္တာ၊ မရောက်တတ်သော။ [ဤ ပုဒ်တို့ဖြင့် ကိုယ်၏ပြည့်စုံခြင်းကိုပြ၏။] ဣတ္ထိရတနံ၊ မိဖုရားရတနာသည်။ ပါတုရဟောသိ။

အနန္တ၊ တဿ ဣတ္ထိရတနဿ၊ ၏။ ဝေရူပေါ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ကာယသမ္မုဿော၊ ကိုယ်၏ အတွေ့သည်။ ဟောတိ။ သေယျထာပိ နာမ။
 ကား။ တုလပိစုနော ဝါ၊ လဲအစု၏သော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပိယပိစုနော ဝါ၊ အကြိမ်တရာ ဖတ်အပ်သော ဝါဂွမ်း အစု၏ သော်လည်းကောင်း။ (သမ္မုဿော၊ အတွေ့သည်။) ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့တည်း။ အာနန္တ၊ တဿ ဣတ္ထိရတနဿ၊ ၏။ ဂတ္တာနိ၊ ကိုယ်တို့သည်။ သီတေ၊ အေးရာအခါ၌။ ဥဏှာနိ၊ နွေးကုန်သည်။ ဥဏှေ၊ ပူရာအခါ၌။ သီတာနိ၊ အေးကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ ပ။ ကာယတော၊ ကိုယ်မှ။ စန္ဒနဂန္ဓော၊ စန္ဒကူး၏ အနံ့သည်။ ဝါယတိ၊ သင်းပြန့်၏။ (မွှေး၏။) မုခတော၊ ခံတွင်းမှ။ ဥပ္ပလဂန္ဓော၊ ကြာညိုပန်းနံ့သည်။ (ဝါယတိ။)

အာနန္တ။ တံ ဣတ္ထိရတနံ၊ သည်။ ပ။ ရဗျော၊ ၏။ ပုပ္ဖုဠာယိနိ၊ (အရှင်မင်းမြတ်ကိုမြင်လျှင်) ရှေးဦးစွာ နေရာမှထလေ့ရှိသည်။ ပစ္ဆာ နိပါတိနိ၊ (အရှင်မင်းမြတ်ထိုင်ပြီး) နောက်မှ ထိုင်လေ့ရှိသည်။ ကိကာရပဋိဿာဝိနိ၊ ပြုထိုက်သောအမှုကား အဘယ်ပါနည်း-ဟူသောစကားကို ကြားသိစေတတ်

မေးမြန်းတတ်သည်။ ဝါ၊ ဘာလုပ်စရာရှိပါသနည်း-ဟူသောစကားကို ကြား
 သိစေတတ် မေးမြန်းတတ်သည်။ မနာပစာရိနိ၊ မြတ်နိုးဖွယ်ကိုသာ ပြုကျင့်
 လေ့ရှိသည်။ ပိယဝါဒီနိ၊ ချစ်ဖွယ်စကားကိုသာ ပြောလေ့ရှိသည်။ အဟော-
 သိ။ပ။ရာဇာနိ၊ ကို။ မနသာပိ၊ စိတ်ဖြင့်သော်မှလည်း။ နော အတိစရိ၊
 ကျော်လွန်၍ မကျင့်။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်။ ကုတော ပန၊ အဘယ်မှာ
 ကျော်လွန်၍ ကျင့်အံ့နည်း။ [ကာယေန၊ ဖြင့်။ ကုတော၊ အတိစရိဿတိ၊
 အဘယ်မှာကျော်လွန်၍ ကျင့်လိမ့်မည်နည်း။ န အတိစရတိယေဝ၊ ကျော်
 လွန်၍ မကျင့်သည်သာ။-ဤသို့လည်း အကျယ်ပေးနိုင်၏။ မဟာသုဒဿန-
 မင်းကိုကျော်လွန်၍ အခြားယောက်ျားများနှင့် စိတ်ဖြင့်သော်မှ မဖောက်
 ပြား- ဟူလို။] ။ပ။ (၅)

ဂဟပတိရတန

၂၅၀။ ပုန စ။ပ။ဂဟပတိရတနံ၊ သူကြွယ်ရတနာသည်။ပ။တဿ၊ ထို
 သူကြွယ်ရတနာ၏။ ကမ္မဝိပါကဗံ၊ ကံ၏အကျိုးကြောင့်ဖြစ်သော။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊
 နတ်၌ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုနှင့်တူသော စက္ခုသည်။ (နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်
 နိုင်သော မျက်စိသည်။) ပါတုရဟောသိ။ ယေန၊ ယင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်။
 သဿာမိကမ္ပိ၊ ဥစ္စာရှင် ရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ အဿာမိကမ္ပိ၊ ဥစ္စာရှင်
 မရှိသည်လည်းဖြစ်သော။ နိဓိံ၊ ရွှေအိုးကို။ ပဿတိ၊ မြင်နိုင်၏။ (မြေကြီး
 ၏ တယူဇနာအတွင်းဝယ် ခွဲခွဲခြားခြား မြင်နိုင်၏။) ။ပ။ အာဟ၊ သံတော်
 ဦးတင်ပြီ။ (ကိံ။) “ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ တံ၊ အရှင်မင်းမြတ်သည်။ အပ္ပော-
 သုက္ကော၊ အားထုတ်သူ၏အဖြစ် မရှိသည်။ (ကြောင့်ကြမစိုက်သည်။)
 ဟောဟိ၊ ဖြစ်တော်မူပါ။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ တေ၊ အရှင်မင်းမြတ်၏
 အတွက်။ ဓနေန၊ ဥစ္စာဖြင့်။ နေကရဏိယံ၊ ဥစ္စာဖြင့်ပြုထိုက်သော အမှုကို။
 ကရိဿာမိ၊ ပြုပါမည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ [ရှေး နိဿယ-
 ၌ “ဓနေန၊ ဖြင့်။ ပဝါရေမိ၊ ဖိုတ်ပါ၏” ဟု ထည့်ပေး၏။]

ဘူတပုဗ္ဗံ ။ပ။ နာဝံ၊ လှေသို့။ အဘိရဟိတော၊ တက်စီး၍။ ဂင်္ဂါယ၊
 ဂင်္ဂါမည်သော။ နဒိယာ၊ ၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ သောတံ၊ ရေအလျဉ်သို့။
 [အစဉ်မပြတ် စီးသွားနေသောရေကို “သောတံ” ဟု ခေါ်သည်။] သြဂါ-
 ဟိတော၊ သက်ဝင်၍ ။ပ။ “ဂဟပတိ၊ သူကြွယ်။ မေ၊ အား။ ဟိရုညသု-
 ဝဏ္ဏေန၊ ရွှေငွေဖြင့်။ အတ္ထော၊ အလိုရှိ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။ မဟာရာဇ။ တေနဟိ၊
 ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်။ (ဒိလို ဆိုယင်။) ဧကံ တီရိ၊ တဘက်ကမ်းသို့။ နာဝါ၊

လော့သည်။ ဥပေတ၊ ကပ်ပါစေ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ ဂဟ-
 ပတိ။ ဣဇေဝ၊ ဤ မြစ်လယ်၌ပင်။ မေ၊ အား ။ပ။ အတ္ထော၊ ၎င်း ။ပ။
 ဥဘောဟိ၊ နှစ်ဘက်ကုန်သော။ ဟတ္ထေဟိ၊ လက်တို့ဖြင့်။ ဥဒကံ၊ ရေကို။
 သြမသိတော၊ သုံးသပ်၍။ ဟိရညသုဝဏ္ဏဿ၊ ဖြင့်။ [ဆဋ္ဌိ-ကရိုဏ်း။] ပုရံ၊
 ပြည်သော။ ကုမ္ဘိ၊ အိုးကို။ ဥဒ္ဒရိတော၊ ရေမှထုတ်၍။ ပ။ အဝေ၊ စ။ (ကံ ။)
 “မဟာရာဇ၊ မဟာရာဇာ။ ဧတ္ထာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော
 ရှေ့ငွေ့ဖြင့်။ အလံ၊ တော်လောက်ပါပြီလော။ ပ။ ကတံ၊ အကျွန်ုပ်ပြုသင့်
 သောကိစ္စကို ပြုအပ်ပါပြီလော။ ပူဇိတံ၊ အရှင်မင်းမြတ်ကို ပူဇော်အပ်ပါပြီ
 လော။” ဣတိ၊ ပြီ ။ပ။ (၆)

ပရိဏာယကရတန

၂၅၁။ ပုန စ ။ပ။ ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ကမ္မဿကတာ-
 ပညာရှိသော။ ဗျတ္ထော၊ ဗာဟုဿစ္စ-ဂုဏ်ဖြင့် ထက်မြက်သော။ မေခာဝိ၊
 နက်နဲသော ပင်ကို ပညာရှိသော။ [ဋီကာအတိုင်းပေးပါသည်။ အခြား
 နေရာများ၌ တမျိုးဖွင့်၏။] ။ပ။ ရာဇာနံ၊ သို့။ ဥပယာပေတဗ္ဗံ၊ ချဉ်းကပ်
 စေထိုက်သူကို။ ဥပယာပေတံ၊ ချဉ်းကပ်စေခြင်းငှာ (ချဉ်းကပ်ခွင့်ပေးခြင်း
 ငှာ)လည်းကောင်း။ အပယာပေတဗ္ဗံ၊ ဖယ်ရှားစေထိုက်သူကို။ အပယာပေတံ၊
 ဖယ်ရှားစေခြင်းငှာလည်းကောင်း။ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ရာထူး၌ ထားထိုက်သူကို။
 ဌပေတံ၊ ရာထူး၌ ထားခြင်းငှာလည်းကောင်း။ ပဋိဗလော၊ စွမ်းနိုင်သော။
 ပရိဏာယကရတနံ၊ သားတော်ကြီးရတနာသည်။ ပါတုရဟောသိ။

လော၊ ထို သားတော်ကြီးသည် ။ပ။ “ဒေဝ၊ ခမည်းတော် မင်းမြတ် ။ပ။
 အဟံ၊ သားတော်သည်။ အနုသာသိဿာမိ၊ အလုံးစုံသော မင်းကိစ္စ၌
 (တိုင်းရေးပြည်ရေးကိစ္စ၌) သွန်သင်ဆုံးမ လမ်းပြပါမည်။” ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။
 အဟောသိ။ (၇) ။ပ။

စတုဋ္ဌိ သမန္နာဂတ

၂၅၂။ ရာဇာ။ ပ။ ဣဓ၊ ဤ လူ့လောက၌။ ရာဇာ ။ပ။ အညေဟိ၊
 အခြားကုန်သော။ မနုဿေဟိ၊ လူတို့ထက်။ အတိဝိယ၊ အလွန်အကဲသာ
 လျှင်။ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ၊ နှင့်။ သမန္နာဂတော အဟောသိ ။ပ။ ပဌမာ-
 ယ၊ ရှေးဦးစွာသော။ ဣမာယ ဣဒ္ဓိယာ၊ ဤ တန်ခိုးနှင့်။ သမန္နာဂတော
 အဟောသိ ။ပ။ ဒိသာယုကော၊ ရှည်သော အသက်ရှိသည်။ အညေဟိ မနု-

သေဟိ။ အတိဝိယ၊ လျှင်။ စိရဋ္ဌိတိကော၊ ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းရှိသည်။
ဝါ၊ ကြာမြင့်စွာကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းရှိသည်။ အဟောသိ။ပ။

ပုန စ။ပ။ အညေဟိ မနုဿေဟိ အတိဝိယ။ အပ္ပါဗာဓော၊ နှိပ်စက်ပြင်း
စွာ မခံသာသော ရောဂါကြီး၏ မရှိခြင်းသည်။ အပ္ပါတကော၊ ဆင်းရဲ
ငြိုငြင် အသက်ရှင်ဖွယ် ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းသည်။ နာတိ သိတာယ၊ အလွန်
လည်းမအေးသော။ (အလွန်လည်း မညံ့သော။) နာစူဏှာယ၊ အလွန်လည်း
မပူသော။ (အလွန်လည်း မထက်သော။) သမဝေပေါကိနိယာ၊ အညီအမျှ
ကြေကျက်စေနိုင်ခြင်း သဘောရှိသော။ ဝါ၊ အညီအမျှ ကြေကျက်စေနိုင်
သော။ ဂဟဏိယာ၊ ကမ္မဇ-တေဇောဓာတ်နှင့်။ သမန္နာဂတော အဟောသိ။
[သမဝေပေါကိနိယာ-၏ အဖွင့်ကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ]။ပ။

ပုန စ။ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ၊ တို့သည်။
ပိယော၊ ချစ်အပ်သည်။ မနာပေါ၊ မေတ္တာစိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်သည်။ ဝါ၊
မြတ်နိုးအပ်သည်။ အဟောသိ။ပ။ ပိတာ၊ အဖသည်။ ဝါ၊ အဖကို။ ပုတ္တာနံ၊
သားသမီးတို့သည်။ပ။ [လွယ်ပြီ။]။ပ။ စတုရဂီနိယာ၊ သော။ သေနာယ၊
စစ်တပ်ဖြင့်။ ဥယျာနာသ္မိံ၊ ဥယျာဉ်မြေသို့။ နိယျာသိ၊ ထွက်လာပြီ။ပ။

“ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် (သွားလတ်
သော်)။ တံ အရှင်မင်းမြတ်ကို။ မယံ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်။ စိရတရံ၊ ကြာမြင့်
စွာ။ ပဿေယျာမ၊ ဖူးမြင်နိုင်ကုန်ရာ၏။ (တထာ၊ ကြာမြင့်စွာ ဖူးမြင်နိုင်
လောက်အောင်သာ အခြင်းအရာအားဖြင့်။) အတရမာနော၊ မလျင်မမြန်ပဲ။
(ဖြေးဖြေး။) ယာဟိ၊ ကြံတော်မူပါ။” ဣတိ (အာဟံသု)။ပ။ သာရထိ၊ ရုထား
ထိန်းကို။ (ရုထားကို အုပ်ထိန်း စောင့်ရှောက် မောင်းနှင်သူကို)။ပ။
“သာရထိ၊ ထိန်း။ပ။ တထာ။ အတရမာနော၊ မလျင်မမြန်ပဲ။ ရထံ၊ ကို။
ပေသေဟိ၊ မောင်းနှင်ပါ။” ဣတိ၊ ဤသို့ အမိန့်ပေးပြီ။ပ။

ဓမ္မပါသာဒပေါက္ခရဏီ

၂၅၃။ အထ ခေါ။ပ။ ဧတံ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိ။) “အဟံ။
ဣမာသု တာလန္တရိကာသု၊ ဤ ထန်းပင်အစဉ် အကြားတို့၌။ ခန့်သတေ ခန-
သတေ၊ လေးအပြန်တရာ လေးအပြန်တရာရှိသော အရပ်၌။ (ဝေးကွာသော
အရပ်၌။) ပေါက္ခရဏိယော၊ ရေကန်တို့ကို။ ယန္တုန မာပေယံ၊ အကယ်၍ တည်
ထောင်ဖန်ဆင်းရပါမူကား ကောင်းလေစွ။” ဣတိ၊ ပြီ။ပ။ မာပေသိ၊ ပြီ။
[စိတ်ကြံလိုက်သည် နှင့်တပြိုင်နက် ရေကန်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်

ပေါ်ပေါက်လာသည်။ လေးထောင့်ရေကန်ကို “ပေါက္ခရဏီ” ဟု ခေါ်သည်။] တာ ပေါက္ခရဏီယော၊ တို့သည်။ စတုန္နံ ဝဏ္ဏာနံ၊ လေးမျိုးသော အဆင်းတို့၏။ ဣဋ္ဌကာဟိ၊ အုတ်တို့ဖြင့်။ စိတာ၊ စိတားအပ်ကုန်သည်။ အဟေသံ။ ကော၊ တချို့ကုန်သော။ ဣဋ္ဌကာ၊ အုတ်တို့သည်။ သောဝဏ္ဏမယာ၊ ရှေ့ပကတိရှိကုန်၏။ ဝါ၊ ရှေ့-အတိပြီးကုန်၏။ ပ။ [ရွပ်ယ=ငွေ။ ဝေဠုရိယ=ကြောင်မျက်ရွှံ့။ ဗလိက=ဖန်။]။ ပ။

အာနန္ဒ။ တာသု ပေါက္ခရဏီသု၊ တို့၌။ စတုန္နံ ဝဏ္ဏာနံ၊ တို့၏။ စတ္တာရိ စတ္တာရိ၊ လေးစင်း လေးစင်းကုန်သော။ သောပါနာနိ၊ လှေကားတို့သည်။ အဟေသံ။ [ရှေးနိဿယ-၌ “စောင်းတန်းလှေကားထစ်” ဟုလည်းကောင်း၊ “အကျည်” ဟုလည်းကောင်း- ပေး၏။]။ ပ။ သောဝဏ္ဏမယာ၊ သော။ သောပါနာယ၊ ၏။ ထမ္ဘာ၊ တိုင်တို့သည်။ သောဝဏ္ဏမယာ၊ ရှေ့ဖြင့်ပြုလုပ်အပ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ရှေ့ ပကတိ-ရှိကုန်သည်။ (ရှေ့အတိပြီးကုန်သည်။) သူစိယော စ၊ လက်ရုံးတန်းတို့သည်လည်းကောင်း။ ဥက္ကံသံ စ၊ နဖူးစီးသည်လည်းကောင်း။ ရွပ်ယမယာ၊ ငွေဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ငွေပကတိရှိကုန်သည်။ (ငွေအတိ ပြီးကုန်သည်။) အဟေသံ။ [နောက်ဝါကျများ၌ ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ။]

အာနန္ဒ။ တာ ပေါက္ခရဏီယော၊ တို့သည်။ ဝါ၊ တို့ကို။ ဒွိဟိ၊ နှစ်ထပ်ကုန်သော။ ဝေဒိကာဟိ၊ ဝရံတာတို့ဖြင့်။ ပရိက္ခိတ္တာ၊ ကာရံအပ် ကုန်သည်။ အဟေသံ။ [ဝရံတာ တထပ်သည် စိတားအပ်သော အုတ်တို့၏ အစွန်း၌ ဖြစ်၏။ ဝရံတာ တထပ်ကား ရေကန်အပိုင်းအခြား၏ အဆုံး၌ ဖြစ်၏။] ကော၊ တထပ်သော။ ဝေဒိကာ၊ သည်။ သောဝဏ္ဏမယာ၊ ၏။ ကော၊ သည်။ ရွပ်ယမယာ၊ ၏။ ပ။

“အဟံ၊ သည်။ ဣမာသု ပေါက္ခရဏီသု၊ တို့၌။ သဗ္ဗောတုကံ၊ အလုံးစုံသော ဥတု၌ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ဥတုသုံးပါးလုံး၌ ပွင့်သော။ သဗ္ဗဇနယ၊ အလုံးစုံသော လူအပေါင်း၏အတွက်။ အနာဝဋ္ဌ၊ မတားဆီး အပ်သော။ (ဆွတ်ခူးလိုသလို အတွက် မည်သို့ ကိုမူ အတားအဆီး မပြုအပ်သော။) ဥပ္ပလံ၊ ကြာဖြူ၊ ကြာနီ၊ ကြာညိုကိုလည်းကောင်း။ ပဒုမံ၊ ပဒုမ္မာကြာကိုလည်းကောင်း။ ကုမုဒံ၊ ကုမုဒြာကြာကိုလည်းကောင်း။ ပုဏ္ဏရိကံ၊ ကြာပုဏ္ဏရိကံကိုလည်းကောင်း။ ဝေရူပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ မာလံ၊ ပန်းကို။ (ပန်းပင်ကို။) ယန္တုန ရောပါပေယျံ၊ အကယ်၍ စိုက်ပျိုးစေရပါမူကား ကောင်းလေစွ”။ ပ။ ရောပါပေသိ၊ စိုက်ပျိုးစေပြီ။

☞

၂၅၄။ အာနန္ဒ။ပ။ “အဟံ။ ဣမာသံ ပေါကျရတီနံ၊ တို့၏။ တီရေ၊ ကမ်းနား၌။ ယေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ အာဂတာဂတံ၊ ရောက်လာ ရောက် လာသော။ ဇနံ၊ လူအပေါင်းကို။ နှာပေဿန္တိ၊ ရေချိုးစေကြလိမ့်မည်။ (ရေချိုးပေးကြလိမ့်မည်။) နှာပကေ၊ ရေချိုးပေးတတ်ကုန်သော။ (တေ) ပုရိသေ၊ တို့ကို။ ယံ နန္ဒ ဌပေယျံ၊ အကယ်၍ ထားရပါမူကား ကောင်း လေစွ” ။ပ။ ဌပေသိ၊ ထားပြီ။ [ထို့ သူတို့က ရောက်လာသမျှ လူအပေါင်း ကို ရေခပ်ပေးခြင်း၊ ချေးတွန်းပေးခြင်း၊ ဆပ်ပြာမှုန့်စပ်ပေးခြင်း၊ အဝတ် တို့ကို လှမ်းယူပေးခြင်းဖြင့် ရေချိုးပေးကြရသည်။]

အထ ခေါ။ပ။ “တီရေ၊ ၌။ ဝေရူပံ။ ဒါနံ၊ ကို။ [သာမည-ကံ။] အန္တိကဿ၊ အစာဖြင့် အလိဂ္ဂိသုဗ္ဗိ။ အန္တံ၊ အစာကိုလည်းကောင်း။ [ပါနံ၊ သောက်ဖွယ် ဖျော်ရေ။ ဝတ္ထံ၊ အဝတ်။ ယာနံ၊ ယာဉ်။ သယနံ၊ အိပ်ရာနေရာ။ ဣတ္ထိ၊ အမျိုးသမီး။ ဟိရညံ၊ ငွေ။] သုဝဏ္ဏိကဿ၊ ရွှေဖြင့် အလိဂ္ဂိသုဗ္ဗိ။ သုဝဏ္ဏံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ [ဝိသေသ-ကံ။] ယံ နန္ဒ ပဌပေယျံ၊ အကယ်၍ဖြစ်စေရပါမူကား ကောင်းလေစွ” ။ပ။ ပဌပေသိ၊ ဖြစ်စေပြီ။

၂၅၅။ အာနန္ဒ။ပ။ပဟူတံ၊ များစွာသော။ သာပတေယျံ၊ ဥစ္စာနှစ် ကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ပ။အာဟံသု။ (ကိ။) “ဒေဝ၊ ပဟူတံ။ ဣဒံ သာပတေယျံ၊ ကို။ ဒေဝဿေဝ၊ အရှင်မင်းမြတ်ကိုသာ။ ဥဒ္ဓိဿ၊ ရည် ရွယ်၍။ အာဘတံ၊ ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ။ တံ၊ ထို ဥစ္စာနှစ်ကို။ ဒေဝေါ၊ သည်။ ပဋိဂ္ဂဏတု၊ လက်ခံတော်မူပါ။”ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ ဘော၊ အမောင် တို့။ အလံ၊ တော်ပြီ။ မမပိ၊ ငါမှာလည်း။ ပဟူတံ။ ဣဒံ သာပ- တေယျံ၊ ကို။ ဓမ္မိကေန၊ တရားရှိသော။ ဗလိနာ၊ အခွန်အတုပ်ဖြင့်။ အဘိသင်္ခတံ၊ စီမံအပ်ပါပြီ။ (စုဆောင်းအပ်ပါပြီ။) တဉ္စ၊ ထို အသင်တို့ ဆောင်ယူ လာအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်း။ ဝေါ၊ သင်တို့၏ အတွက်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။ ဣတော စ၊ ဤ ငါ၏ တဏှာမှလည်း။ ဘိယျော၊ အလွန်။ (အသင်တို့ ယူလာအပ်သော ဥစ္စာထက်အလွန်။) ဟရထ၊ ဆောင် ယူသွားကြပါဦး။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

တေ၊ ထို ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိ-တို့သည်။ ရညာ၊ မင်းက။ ပဋိက္ခိတ္တာ၊ ပယ် အပ် ကုန် သည်။ (သဓာနာ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်သော်။) ကေမန္တံ၊ ၌။ အပက္ခမ္မာ ဖယ်၍။ (သွား၍။) ဝေါ သို့။ သမစိန္တေသံ၊ အညီအညွတ် ကြံစီကြကုန်ပြီ။ (တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ။) (ကိ။) “မယံ။ ဣမာနိ သာပ- တေယျာနံ၊ တို့ကို။ ပုနဒေဝ၊ တဖန်သာလျှင်။ သကာနိ၊ မိမိဥစ္စာ ဖြစ်

ကုန်သော။ ဆံရာနိ၊ အိမ်တို့သို့။ ယံ ပဋိဟရေယျာမ၊ အကြင် ပြန်ဆောင်ယူကုန်ရာ၏။ ဝေ၊ ဤသို့ ပြန်ဆောင်ယူခြင်းသည်။ အမှာကံ၊ တို့အား။ န ခေါ် ပဋိရူပံ၊ မသင့်လျော်ချေ။ [အမှာကံ၊ တို့၏။ ဝေ၊ သည်။ န ခေါ် ပဋိရူပံ၊ ချေ။ ဤသို့လည်းပေးပါ။]။ ပ။ ရညော၊ ၏အတွက်။ နိဝေသနံ၊ နန်းတော်ကို။ ယံ နန္ဒ မာပေယျာမ၊ အကယ်၍ တည်ထောင်ဖန်ဆင်းရပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ ပ။ မာပေယျာမ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းကြပါမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ကုန်ပြီ။ ပ။ အဓိဝါသေသိ၊ လက်ခံပြီ။

၂၅၆။ အာနန္ဒ။ ပ။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ ဣန္ဒော၊ အရှင်ဖြစ်သော။ သက္ကော၊ သိကြားသည်။ ပ။ ရညော၊ ၏။ စေတောပရိဝိတက္ကံ၊ စိတ်အကြံကို။ စေတသု၊ မိမိစိတ်ဖြင့်။ အညာယ၊ သိ၍။ ဝိဿကမ္ပံ၊ ဝိဿကမ္ပမည်သော။ (ဝိသက္ကမ္ပမည်သော။) ဒေဝပုတ္တံ၊ နတ်သားကို။ အာမန္တေသိ၊ ခေါ်၍ပြောပြီ။ (ကို။) “သမ္ပဝိဿကမ္ပ၊ မိတ်ဆွေဝိသက္ကံ။ တံ။ ဟေ၊ သွားချေ။ ပ။ ရညော၊ ၏အတွက်။ ဓမ္မံ နာမ၊ ဓမ္မမည်သော။ ပါသာဒံ၊ ပြာသာဒ် ဖြစ်သော။ နိဝေသနံ၊ နန်းတော်ကို။ မာပေယျံ၊ ဖန်ဆင်းချေ။” ဣတိ၊ ပြီ။ [ရညော၊ မင်း၏အတွက်။ မင်း၏ အကျိုးငှာ။ မင်းဖို့။ ဤသို့အလိုရှိသလိုပေးနိုင်၏။ တဒတ္ထသမ္ပဒါနံ ပုဒ်တည်း။]

ဘဒ္ဒန္တဝါ- အရှင်သိကြားမင်း၊ ဝေ၊ ကောင်းပါပြီ။ [ဤသို့ အလွယ်ပေးပါ။] တနည်း “ဝေ၊ ပုံနိပါ။ တဝ၊ အရှင်သိကြားမင်း၏။ ဝံစနံ၊ သည်။ ဘဒ္ဒံ၊ ကောင်းလှပါ၏။ [ဤသို့လည်း အဋ္ဌကထာအတိုင်းပေးပါ။] ဣတိ ခေါ်၊ ဤသို့လျှင်။ ပ။ ပဋိဿတု၊ ဝန်ခံ၍။ သေယျထာပိ နာမ။ ပ။ ပါတုရဟောသိ။ [ပတ်မအုပ် ပုဒ်စဉ် ၆၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]။ ပ။ အဓိဝါသေသိ။

အာနန္ဒ။ ပ။ နိဝေသနံ၊ နန်းတော်ဖြစ်သော။ ဓမ္မံ နာမ၊ သော။ ပါသာဒံ၊ ကို။ မာပေယျံ၊ ဖန်ဆင်းပြီ။ ပါသာဒေ၊ သည်။ အာယုမေန၊ အလျားအားဖြင့်။ ပုရတ္ထိမေန၊ အရှေ့အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း။ ပစ္ဆိမေန စ၊ တောင်အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ယောဇနံ၊ တယူဇနာသည်။ အဟောသိ။ ဝိတ္တာရေန၊ အကျယ်အားဖြင့်။ (အနံအားဖြင့်။) ဥတ္တရေန၊ မြောက်အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ ဒက္ခိဏေန စ၊ တောင်အရပ်အားဖြင့်လည်းကောင်း။ အုယောဇနံ၊ ယူဇနာဝက်သည်။ (အဟောသိ။) [အလျားအားဖြင့် အရှေ့ အနောက်-တယူဇနာ။ အနံအားဖြင့် တောင်မြောက်-ယူဇ

နာဝက်ရှိသည်။-ဟူလို။] ။ပ။ ပဝါသာဒဿ၊ ၎်။ ဥစ္စတရေန၊ အမြင့်အား
ဖြင့်။ တိပေါရိသံ၊ သုံးရပ် သုံးသုရှိသော။ ဝတ္ထု၊ တည်ရာသည်။ (အောက်ခံ
အုတ်ခံသည်။) ဝါ၊ ကို။ စတုန္ဒ ဝဏ္ဏာနံ၊ တို့၏။ ဣဋ္ဌကဟိ၊ အုတ်တို့ဖြင့်။
စိတံ၊ စီအပ်သည်။ အဟောသိ။ပ။ ဖလိကမယာ။

အနန္တ။ ခဲမွဿ ပဝါသာဒဿ၊ ၎်။ စတုန္ဒ ဝဏ္ဏာနံ၊ တို့၏။ (ပတိဋ္ဌာနံ၊
တည်ရာဖြစ်ကုန်သော။) စတုရာသိတိ ထမ္ပသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေး
ထောင်သော တိုင်တို့သည်။ အဟောသိ။ ဧကော၊ တလုံးသော။ ထမ္ပော၊ တိုင်
သည်။ သောဝဏ္ဏမယော ။ပ။ ပဝါသာဒေါ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ စတုန္ဒ
ဝဏ္ဏာနံ၊ တို့၏။ ဖလကေဟိ၊ ပျဉ်ချပ်တို့ဖြင့်။ သန္တတော၊ ခင်းထားအပ်
သည်။ အဟောသိ ။ပ။ ဥက္ခိသဉ္စ၊ [ပုဂံစဉ် ၂၅၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။
“စတုဝိသတိ၊ နှစ်ဆယ် လေးစင်းသော။ သောပါနာနိ၊ လှေကားတို့သည်”
ဟု ဆိုပါ။]

အနန္တ။ ခဲမွေ သော။ ပဝါသာဒေါ ဌ။ စတုန္ဒ ဝဏ္ဏာနံ၊ စတုရာ-
သိတိ ကုဋ္ဌာဂါရသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော အထွတ်ရှိသော
အိမ်တော်တို့သည်။ (အထွတ်တပ်ထားအပ်သော နေစရာ အဆောင်တို့သည်။)
အဟောသိ။ ဧကံ၊ တဆောင်သော။ ကုဋ္ဌာဂါရံ၊ သည်။ သောဝဏ္ဏမယံ
။။ပ။ သောဝဏ္ဏမယော သော။ ကုဋ္ဌာဂါရော ဌ။ ရူပိယမယော၊ သော။
ပလ္လက္ခော၊ ပလ္လင်သည်။ ဝါ၊ ကို။ ပညတ္တော၊ ခင်းထား အပ်သည်။
(ချထားအပ်သည်။) အဟောသိ ။ပ။ ဒန္တမယော၊ ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုအပ်
သော။ ဝါ၊ ဆင်စွယ် ပကတိရှိသော။ (ဆင်စွယ်အတိ ပြီးသော။) ။ပ။
သာရမယော၊ စန္ဒကူးအနှစ် တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော။ပ။ ဒွါရော၊ တံခါး၌။
ရူပိယမယော။ တာလော၊ ထန်းပင်သည်။ ဌိတော၊ တည်နေသည်။
အဟောသိ။ [တည်ရှိ၏- ဟူလို။] ။ပ။ တဿ၊ လို ငွေထန်းပင်၏။ ခန္ဓော၊
ပင်စည်သည်။ ရူပိယ မယော၊ ငွေပကတိ ရှိ၏။ (ငွေအံတိ ပြီး၏။)
ပတ္တာနိ စ၊ အရွက်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဖလာနိ စ၊ အသီးတို့သည်
လည်းကောင်း။ သောဝဏ္ဏမယာနိ၊ ရှေ့ပကတိ ရှိကုန်၏။ (ရှေ့အတိ
ပြီးကုန်၏)။ပ။

၂၅၇။ အထ ခေါ။ပ။ “အဟံ။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ ဒိဝါဝိဟာရံ၊
နေအခါ၌ နေခြင်းကို။ နိသီဒိဿာမိ၊ နေအံ့။ (တတ္ထ။) မဟာဝိယုဟဿ၊
ငွေ-အတိပြီးသော ကြီးစွာသော အထွတ်ရှိသော။ (အကျယ် ဆုံးသော
အထွတ်တပ်အပ်သော။) ကုဋ္ဌာဂါရဿ၊ အထွတ်ရှိသော အိမ်တော်၏။
(အဆောင်တော်၏။) ဒွါရော ဌ။ သဗ္ဗသောဝဏ္ဏမယံ၊ သော။ တာလ-

ဝနံ၊ ထန်းတောဥယျာဉ်ကို။ ယံနန္တ မာပေယျံ၊ စ္စ”။ပ။မာပေသိ၊ ပြီ။
 ယတ္ထ၊ ယင်း ရွှေထန်းတော ဥယျာဉ်၌။ ဒိဝါဝိဟာရံ၊ ကို။ နိသိဒ္ဓိ၊
 နေထိုင်ပြီ။ပ။ဒ္ဓိဟိ၊ နှစ်ထပ်ကုန်သော။ ဝေဒိကာဟိ၊ ဝရံတာ တို့ဖြင့်။
 ပရိက္ခိတ္တော၊ ကာရံအပ်သည်။ အဟောသိ။ [ဝရံတာ တထပ်သည် အထွတ်
 အဖျား၏ အထက်၌ရှိ၍ တထပ်သည် ပြာသာဒ်အပြင် အပိုင်းအခြား၏
 အထက်၌ရှိသည်။]။ပ။ဥဏီသဉ္စ။ [၂၅၃-အတိုင်းဆိုပါ။]

၂၅၄။ အာနန္ဒ။ ဓမ္မော ပါသာဒေါ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။ ဒ္ဓိဟိ၊ နှစ်
 ထပ်ကုန်သော။ ကိကိဏိက ဇာလေဟိ၊ ရွှေချူဇာတို့ဖြင့်။ [ပရိက္ခိတ္တော၊
 ကာရံအပ်သည်။ အဟောသိ။ [ဆည်းလည်းချူလုံးကလေးများ တပ်ထား
 အပ်သော သံဇကများသည် “ကိကိဏိကဇာလ” မည်၏။ ရှေးက ရွှေချူ
 ကုန်ရက်-ဟု ဘာသာပြန်ကြ၏။] ဧကံ၊ သော။ ဇာလံ၊ ဇာသည်။ပ။
 ကိကိဏိကာ၊ ဆည်းလည်းတို့သည်။ အဟောသံ။ပ။အာနန္ဒ။ ဝါတေရိတာနံ။
 ကုန်သော။ ကိကိဏိက ဇာလာနံ၊ တို့၏။ပ။ပရိစာရေသံ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၄၂-
 အဆုံးနား၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အာနန္ဒ။ နိဗ္ဗိတော၊ အလုံးစုံ ပြီးပြီးသော။ ဓမ္မော ပါသာဒေါ၊
 သည်။ ဒုဒ္ဓိက္ခော၊ ခဲယင်းသဖြင့် ကြည့်အပ်သည်။ (အရောင်တောက် နေ
 သည့်အတွက် မကြည့်နိုင်သည်။ ဟုတွာ။) စက္ခုနိ၊ မျက်လုံး တို့ကို။
 မုသတိ၊ ပယ်ရှားတတ်၏။ [မကြည့်နိုင်သည့်အတွက် ရှောင်လွှဲသွားကြရသော
 ကြောင့် မျက်လုံးတို့ကို ပြာသာဒ်က ပယ်ရှားရာ ရောက်သည်။-ဟူလို။] အာ-
 နန္ဒ။ သေယျထာပိ၊ ကား။ ဝဿာနံ၊ မိုးလတို့၏။ ပစ္စိမေ၊ နောက်ဆုံး
 ဖြစ်သော။ မာသေ၊ လ၌။ သရဒသမယေ၊ သရဒ-အခါ၌။ [တန်ဆောင်
 မုန်းလ အခါ၌။] ဒေဝေ၊ ကောင်းကင်သည်။ ဝိဒ္ဓေ၊ အထက်၌ ဖောက်
 ထွင်းအပ်သော်။ (ထုတ်ချင်းပေါက် နေလတ်သော်။) ဝိဂတဝလာဟကေ၊
 ကင်းသောမိုးတိမ် ရှိလတ်သော်။ အာဒိစ္စော၊ နေမင်းသည်။ နတံ၊ ကောင်း
 ကင်သို့။ အပ္ပုဏ္ဏကမာနော၊ [အပ္ပုဂ္ဂမမာနော (ဆဋ္ဌ)။] ရှေ့ရှုတက် လာ
 လတ်သော်။ (ထွက်လာလတ်သော်။) ဒုဒ္ဓိက္ခော။ပ။မုသတိ။

၂၅၅။ အထ ခေါ။ပ။ “အဟံ။ ဓမ္မဿ ပါသာဒဿ၊ ၏။ ပုရတော၊
 ရှေ့၌။ ဓမ္မံ နာမ၊ မည်သော။ ပေါက္ခရဏိ၊ ရေကန်ကို။ ယံနန္တ မာပေယျံ၊
 အကယ်၍ ဖန်ဆင်းရပါမူကား ကောင်းလေစွ။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်
 ပြီ။ပ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ အနက်ထူးမရှိပါ။ ပါဠိတော်အစဉ်ကြည့်၍
 ရှေ့အတိုင်းနှုတ်တက်အောင် မရန်ကျော်ပဲ အနက်ဆိုပါ။]

အာနန္ဒ။ ဓမ္မေ ပါသာဒေ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတေ၊ အလုံးစုံ ပြီးစီးသော်လည်းကောင်း။ ဓမ္မာယ ပေါက္ခရဏိယာ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတာယ စ၊ သော်လည်းကောင်း။ မဟာသုဒဿနော ရာဇော၊ သည်။ (အဘိဓမ္မာ-၌ စပ်။) 'တေန သမယေန၊ ထို အခါ၌။ (ထိုခေတ်၌။) ယေ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သမဏေသု ဝါ၊ သမဏ-တို့၌သော်လည်း။ သမဏသမ္ပတာ၊ သမဏ-ဟု သမုတ်အပ်ကုန်၏။ (အသိအမှတ်ပြုအပ်ကုန်၏။) ဗြာဟ္မဏေသု ဝါ၊ ဗြာဟ္မဏ-တို့၌သော်လည်း။ ဗြာဟ္မဏသမ္ပတာ။ တေ၊ ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့ကို။ သဗ္ဗကာမေဟိ၊ အလုံးစုံ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုတို့ဖြင့်။ (ပရိက္ခရာတို့ဖြင့်။) သန္တပေတော၊ ကောင်းစွာ ရောင့်ရဲစေပြီး၍။ (လှပြီး၍။) ဓမ္မပါသာဒံ၊ သို့။ အဘိဓမ္မာ၊ တက်ပြီ။ [ဓမ္မ-နန်းပြာသာဒ်နှင့် ဓမ္မ-ရေကန် ပြီးစီးသောအခါ မိမိဦးစွာ တက်မနေသေးပဲ သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့ကို လူဖွယ် ပစ္စည်းများ လှူပြီးမှ နန်းပြာသာဒ်သို့ တက်နေသည်-ဟုလို။]

ပဌမဘာဏဝါရော၊ တည်း။

ဈာနသမ္ပတ္တိ

၂၆၀။ အထ ခေါ။ပ။ “ယေန၊ အကြင် ကံကြောင့်။ အဟံ၊ တေရဟိ၊ ၌။ ဝေ၊ ဤသို့။ (သို့ကလောက်။) မဟိဒ္ဓိကော၊ ကြီးသောတန်ခိုးရှိ၏။ (ကြီးကျယ်သော အလိုရှိအပ်သော အကျိုး၏ ပြီးစီးခြင်းရှိ၏။) ဝေ၊ သို့။ မဟာနုဘာဝေါ၊ ကြီးသောအာနုဘော်ရှိ၏။ (ကြီးကျယ်သော ခံစားထိုက်သောအကျိုးရှိ၏။) မေ၊ ဤ။ ဣဒံ၊ ဤအကျိုးသည်။ ကိဿ ကမ္မဿ၊ အဘယ်ကံ၏။ ဖလံ နု ခေါ၊ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်နည်း။ ကိဿ ကမ္မဿ၊ ဤ။ ဝိပါကော၊ တူသောအကျိုးနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ပ။ “ယေန၊ ကြောင့်။ပ။ မဟာနုဘာဝေါ၊ ဤ။ မေ၊ ဤ။ ဣဒံ၊ သည်။ တိဏ္ဍံ၊ သုံးမျိုးကုန်သော။ ကမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဖလံ၊ တည်း။ ။ပ။ ဝိပါကော၊ တည်း။ သေယျထိဒံ၊ အဘယ်သုံးပါးတို့၏နည်း။ [ထိုသုံးပါးတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟုလည်း အလွယ်ပေးပါ။] ဒါနဿ၊ စည်းစိမ် ဥစ္စာကို စွန့်ကြဲ ပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း၏လည်းကောင်း။ ဓမ္မဿ၊ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမ-ကြောင်း ဥပုသ်သီလ၏လည်းကောင်း။ [ရှစ်ပါးသီလ-စသည်၏ လည်းကောင်း။] သံယမဿ၊ မိမိကိုယ်ကို စောင့်စည်းကြောင်း ဖြစ်သော ဝါးပါးသီလ၏လည်းကောင်းတည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။

အထ ခေါ်။ပ။ မဟာဝိယုဟံ၊ ငွေဖြင့်ပြီးသော ကြီးစွာသောအထွတ် ရှိသော။ ဝါ၊ မဟာဝိယုဟ-မည်သော။ ကုဋ္ဌာဝါရံ၊ အထွတ်ရှိသော နန်းပြာသာဒ်သည်။ (အတ္ထိ။) ။ပ။ ဒွါရေ၊ ။ ဌိတော၊ ရပ်လျှပ်။ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။(ကိ။) “ကာမဝိတက္က၊ ဟံ-ကာမဝိတက်။(ကာမဂုဏ်ကို ကြံစိတတ်သော ဟံ-ဝိတက်။) တိဋ္ဌ၊ နေရစ်တော့။ ဗျာပါဒဝိတက္က၊ တက်။ (သုတပါး၏ ပျက်စီးခြင်းကို ကြံစိတတ်သော ဟံ-ဝိတက်။) တိဋ္ဌ။ ဝိဟိံ သ-ဝိတက္က၊ တက်။ (သုတပါးကို ညှဉ်းဆဲဖို့ရန်-ကြံစည်တတ်သော ဝိတက်။) တိဋ္ဌ။ ကာမဝိတက္က၊ တက်။ တောဝတအ၊ ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော တံခါးအရပ်ဖြင့်။ (နိဝတ္ထိတဗ္ဗံ၊ ပြန်နစ်ဆိန်၏။ ဝါ၊ ပြန်နစ်တော့။) [ဟံ-ကာမဝိတက် အသင်သည် ဤ တံခါးပေါက်၌သာ ရပ်တန့်ရစ်တော့။ ဤမှ နောက်၌ အဆောင်တိုင်းသို့ မလိုက်ခွဲနဲ့-ဟူလို။]။ပ။” ဣတိ။(ဥဒါနေသိ။)

၂၆၁။ အထ ခေါ်။ပ။ ကုဋ္ဌာဝါရံ သို့။ ပဝိသိတော၊ ရှိ။ သောဝဏ္ဏ-မယော၊ သော။ ပလ္လင်္ကေ၊ ။ နိသိန္ဒော၊ ထိုင်နေလျက်။ (ဝိဟာသိ-၌ စပ်။) ကာမေဟိ၊ ဝတ္ထု၊ ကိလေသာ-နှစ်ပြာသော ကာမတို့မှ။ ဝိဝိစ္စေ၊ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်။ အကုသလေဟိ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊ နိဝရဏ-တရားတို့မှ။ ဝိဝိစ္စ(ဇေ)၊ ရှိ(လျှင်)။ သဝိတက္ကံ၊ ဝိတက်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ သဝိစာရံ၊ ဝိစာရ-နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော။ ဝိဝေကဇံ၊ နိဝရဏတို့၏ ကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော။ ပိတိသုခံ၊ ဖရဏာပိတိ စေတ သိကသုခ-ရှိသော။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာဖြစ်သော။ ဝါ၊ ရှေးဦးစွာရအုပ်သော။ ဈာနံ၊ သို့။ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ရောက်၍။ ဝိဟာသိ၊ နေပြီ။

ဝိတက္ကဝိစာရာနံ၊ တို့၏။ ဝူပသမာ၊ ပယ်ခွါလွန်မြောက် ငြိမ်းပျောက်ခြင်း ကြောင့်။ အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော။ စေတသော၊ စိတ်ကို။ သမ္ပ-သာဒနံ၊ ကြည်လင်စေတတ်သော။ ဧကောဒိဘာဝံ၊ မြတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမာဓိကိုတိုးပွားစေတတ်သော။ အဝိတက္ကံ၊ ဝိတက်လည်း မရှိသော။ အဝိစာရံ၊ ဝိစာရလည်း မရှိသော။ သမာဓိဇံ၊ ပထမဈာန်သမာဓိကြောင့် ဖြစ်သော။ ပိတိသုခံ၊ သော။ ဒုတိယံ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက် ဖြစ်သော။ ဝါ၊ နှစ်ကြိမ် မြောက် ရအပ်သော။ပ။ ဝိဟာသိ။

ပိတိယာ၊ ပိတိကို။ ဝိရာဂါ စ၊ စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ (ပိတိယာ၊ ။ ဝူပသမာ စ၊ ပယ်ခွါလွန်မြောက် ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။ ဥပေက္ခကော၊ အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သည်။ ဝါ၊ အသင့် အားဖြင့်ရှုတတ်သော တကြမ္မဇ္ဈတ္တပေက္ခာ-ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ) စ၊ ဖြစ်၍

လည်းကောင်း။ သတော၊ သတိမပြတ် အမှတ်ရသည်။ သမ္ပဇာနော၊
 ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသည်။ (ဟုတ္တာ) စ၊ လည်းကောင်း။ ဝိဟာသိ။
 သုခဉ္စ၊ ကာယိကသုခ၊ စေတသိကသုခ-ကိုလည်း။ ကာယေန၊ နာမကာယ-
 ဖြင့်။ ပဋိသံဝေဒေသိ၊ ခံစားပြီ။ ယံ၊ အကြင် တတိယဈာန်ကြောင့်။ တံ၊
 ထို တတိယဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အရိယာ၊ ဘုရား၊ ပစ္စေကာ၊ အရိယာ
 သာဓက-တို့သည်။ အာစိက္ခန္တိ၊ ပြောဆိုညွှန်ပြ ချီးမွမ်းကြကုန်၏။ (ကိံ။)
 အယံ၊ ဤ တတိယဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ “ဥပေက္ခာ-
 သုခမြားမြောက် ထိပ်ဆုံးရောက်သည့် တတိယဈာန် ချမ်းသာမြတ်၌သော်မူ
 မငြိမကပ် လျှစ်လျူရှုတတ်ပါပေစွ။ သတိမာ၊ တဖန်ပီတိ မဖြစ်ဘိအောင်
 သတိရှိပါပေစွ။ သုခဝိဟာရိ၊ အရိယာတို့ လွန်စွာလေးမြတ် မှီဝဲအပ်သည့်
 တတိယဈာန်ချမ်းသာကို ခံစားကာ ချမ်းချမ်းသာသာ နေလေ့ရှိပါပေစွ။”
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုညွှန်ပြ ချီးမွမ်းကြကုန်၏။ တတိယံ၊ သော။ (တံ)
 ဈာန် ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။

ပုဗ္ဗေဝ၊ စတုတ္ထဈာန်ကိုမရမီ လေးပါးသော ဈာန်တို့၏ ဥပစာရ-ဈာန်
 ခဏ၌ပင်။ သုဿ ကာယိကသုခကို။ ပဟာနာ စ၊ ပယ်ခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း။ ဒုက္ခဿ၊ ကာယိက ဒုက္ခကို။ ပဟာနာ စ၊ ကြောင့်
 လည်းကောင်း။ သောမနဿ ဒေါမနဿာနံ၊ သောမနဿ ဒေါမနဿ-တို့၏။
 (စေတသိကသုခ စေတသိကဒုက္ခ-တို့၏။) အတ္ထဂံမာ၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်လည်း
 ကောင်း။ အဒုက္ခမသုခံ၊ ဒုက္ခလည်းမရှိ သုခလည်းမရှိသော။ ဥပေက္ခာ-
 သတိပါရှိသဒ္ဓိံ၊ တကြမဇ္ဈတ္တပေက္ခာသည် ဖြစ်စေအပ်သောသတိ၏ ထက်
 ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော။ စတုတ္ထံ၊ ဈာန် ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။

၂၆၂။ အထံ ခေါ။ပ။မဟာဝိယုဟာ၊ ဝေဖြင့်ပြီးသော ကြီးစွာသော
 အထွတ်ရှိသော။ ကုဋ္ဌာဂါရာ၊ အထွတ်ရှိသော နန်းပြာသာဒ်မှ။ နိက္ခ-
 မိတွာ၊ ထွက်လာ၍။ သောဝဏ္ဏမယံ ကုဋ္ဌာဂါရံ၊ သို့၊ ပဝိသိတွာ၊ ၍။
 ရှုပိယမယေ ပလ္လင်္ကေ၊ ၍။ နိသိန္ဒော၊ လျက်။ မေတ္တာသဟဂတေန၊
 မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော။ စေတသာ၊ စိတ်ဖြင့်။ ဧကံ၊ တခုသော။ ဒိသံ၊
 အရပ်မျက်နှာကို။ ဝါ၊ တခုသော အရပ်မျက်နှာ၌နေသော သတ္တဝါ
 အပေါင်းကို။ ဖရိတွာ၊ ဖြန့်၍။ ဝိဟာသိ။ တထာ၊ ထို့အတူ။ ဒုတိယံ၊
 နှစ်ခုမြောက် အရပ်ကို။ ဝါ၊ နှစ်ခုမြောက် အရပ်၌နေသော သတ္တဝါ
 အပေါင်းကို။ (ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။)။ပ။ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ဝါ၊ ဤနည်း
 အားဖြင့်။ ဥဒ္ဓံ၊ အထက်အရပ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ အထက်အရပ်၌

၉

နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကိုလည်းကောင်း။ အစော၊ အောက်အရပ်
 ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ တိရိယံ၊ ဖိလာ အထောင့်
 အရပ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ သဗ္ဗဓိ၊ အလုံးစုံသော
 အရပ်ဆယ်မျက်နှာ၌။ သဗ္ဗတ္တတာယ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ မိမိနှင့်
 တူသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်။ သဗ္ဗာဝန္တံ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်း
 ရှိသော။ လောကံ၊ လောကကို။ မေတ္တာသဟဂတေန၊ သော။ ဝိပုလေန၊
 ကျယ်ပြန့်သော။ မဟဂ္ဂတေန၊ မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ အပ္ပမာ-
 ဏေန၊ အတိုင်းအရှည် မရှိသော။ အဝေရေန၊ ဒေါသ-တည်းဟူသော
 ရန်မရှိသော။ အဗျာပဇ္ဇေန၊ စိတ်ဆင်းရဲစွာ ဒေါမနဿ-ဝေဒနာလည်း
 မရှိသော။ စေတသ၊ ဖြင့်။ ဖရိတွာ ဝိဟာသိ။

အမှာ။ ။ နောက်၌ “ကရုဏာ သဟဂတေန၊ ကရုဏာနှင့်တကွဖြစ်သော-
 စသည်ဆိုပါ။ ဤပုဒ်တို့၏ အပွင့်ကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊
 ဋီကာ-မှ ယူ၍ သီလက္ခန္ဓာ ဘာသာဋီကာ ‘စတုတ္ထအုပ် စာမျက်
 နှာ ၄၆၁-၌ ပြထားပြီ။

စတုရသီတိ နဂရသဟဿာဒိ

၂၆၃။ အာနန္ဒ။ မဟာသုဒဿနဿ၊ သော။ ရုညော၊ ၏။ ဝါ၊
 မှာ။ ကုသာဝတီရာဇဓာနိပုမုခါနိ၊ ကုသာဝတီ-မင်းနေပြည် အမှူးရှိ ကုန်
 သော။ စတုရသီတိ နဂရသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော
 မြို့တော်ဟူသည်။ အဟေသံ၊ ရှိကုန်ပြီ။ [နောက်၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။
 ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။] ဓမ္မပါသာဒပုမုခါနိ၊ ဓမ္မ-နန်းပြာသာဒိ အမှူး
 ရှိကုန်သော။ ပ။ မဟာဝိယူဟ ကုဋ္ဌာဂါရ ပမုခါနိ၊ မဟာဝိယူဟ-မည်သော
 အထွတ်တပ်အပ်သော အဆောင်တော်အမှူးရှိကုန်သော။ ပ။

သောဝဏ္ဏမယာနိ၊ ကုန်သော။ ရူပိယမယာနိ၊ ကုန်သော။ ဒန္တမယာနိ၊
 ဆင်စွယ်ဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော။ သာရမယာနိ၊ စန္ဒကူးနှစ်ဖြင့် ပြုအပ်ကုန်
 သော။ ဂေါနကတ္တတာနိ၊ လက်လေးသစ်ထက်ရှည်သော သားမွေး ကော်
 ဇောနက်ကြီးဖြင့် ခင်းအပ်ကုန်သော။ ပဋိကတ္တတာနိ၊ အဖြူထည်သက်သက်
 ရက်အပ်သော သားမွေးအခင်းဖြင့် ခင်းထားအပ်ကုန်သော။ ပဋုလိကတ္တ-
 တာနိ၊ တခဲနက်ပန်းပြောက်ရှိသော သားမွေးအခင်းဖြင့် ခင်းထား အပ်
 ကုန်သော။ ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္တရဏာနိ၊ ဝံပိုင်မည်သော သားကောင်း၏
 အရေဖြင့် ပြုအပ်သော မြတ်သော အပေါ်လွှမ်း အခင်းရှိကုန်သော။

သဥတ္တရစ္ဆဒါနိ၊ အထက်၌ ဗိတန်နီနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ ဥတတော-
လောဟိတကူပဓာနာနိ၊ ခြေရင်း ခေါင်းရင်း နှစ်ဘက်ဝယ် နီသောအုံးရှိကုန်
သော။ စတုရာသီတိပလ္လင်္ကသဟဿာနိ အဟေသံ။

သောဝဏ္ဏာလင်္ကာရာနိ၊ ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော တန်ဆာရှိကုန်သော။ သော-
ဝဏ္ဏဇောနိ၊ ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော အလံရှိကုန်သော။ ဟေမဇောလပဋိစ္ဆန္ဒာနိ၊
ရွှေဇာတို့ဖြင့် ဖုံးအပ်ကုန်သော။ [ရွှေမျှူကွန်ရက်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်သော-
ဟု ရှေးကပေး၏။] ဥပေါသထနာဂရာဇပုမုခါနိ၊ ဥပေါသထ-ဆင်မင်း
အမူးရှိကုန်သော။ ပ။ သိဟစမ္ပပရိဝါရာနိ၊ ခြင်္သေ့ရေဟူသော အကာအရံ
ရှိကုန်သော။ [ဗျုတ္တ-ကျား။ ဒီပိ-သစ်။ ပဏ္ဍုကမ္ပလ-ဖျော့တော့ ဝါဝင်းသော
ကမ္ပလာ။ ဝေဇယန္တရထ-ဝေဇယန္တာရထား။] ပ။ သုဘဒ္ဒါဒေဝိပုမုခါနိ၊
သုဘဒ္ဒါဒေဝီ-အမူးရှိကုန်သော။ ပ။

ဒုဟသန္ဓနာနိ၊ အမြဲယိုစီးသော နို့ရည်ရှိကုန်သော။ [အချိန်မရွေး နို့ရည်
ညှစ်လျှင် နို့ထွက်ကုန်သော-ဟူလို။ ဒုကူလသန္ဓနာနိ၊ နို့ခံခွက်၏ တည်ရာ
ဖြစ်သော ဘွဲ့ဖြူအဝတ်၌ နို့ရည်၏ယိုစီးခြင်း ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ နို့ရည်ခံရာ
ခွက် ပြည့်လျှံရုံမက အဝတ်ပေါ်အထိ စီးကျသော နို့ရည်ရှိကုန်သော။ -
ဤသို့လည်းမကုန်ရ။] ကံသုပဓာရဏာနိ၊ ငွေဖြင့်ပြုအပ်သော [နို့ရည်ခံခွက်
ရှိကုန်သော။ စတုရာသီတိ ဓေနုသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော
နို့စားနှားမတို့သည်။ အဟေသံ။ ခေါမသုခမာနံ၊ ခေါမတိုင်းဖြစ် နူးညံ့
ချောမွေ့သော အဝတ်တို့၏။ ကပ္ပါသိကသုခမာနံ၊ ဝါချည်ဖြင့်ရက်အပ်သော
ချောမွေ့သောအဝတ်တို့၏။ ကောသေယျသုခမာနံ၊ ပိုးချည်ဖြင့်ရက်အပ်သော
ချောမွေ့သောအဝတ်တို့၏။ ကမ္ပလသုခမာနံ၊ ကမ္ပလာဖြင့် ပြုအပ်သော
ချောမွေ့သောအဝတ်တို့၏။ စတုရာသီတိ ဝတ္ထကောဋီသဟဿာနိ၊ ကုဋေ
ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော အဝတ်တို့သည် အဟေသံ။ ပ။
စတုရာသီတိ ထာလိပါကသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ပွဲတော်
ချက် အိုးတို့သည်။ အဟေသံ။ သာယံ၊ ညနေ၌လည်းကောင်း။ ပါတံ၊
နံနက်၌လည်းကောင်း။ ဘတ္တာဘိဟာရော၊ ရှေးရှုဆောင်ထိုက်သော ပွဲတော်
အစာကို။ အဘိဟရိယိတ္ထံ၊ ရှေးရှုဆောင်အပ်ပြီ။

၂၆၄။ အာနန္ဒ။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ ပ။ ရညော၊
၏။ “စတုရာသီတိ နာဂသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ဆင်
တို့သည်။ သာယံ ပါတံ။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ဆည်းကပ်ခစားရာ အရပ်သို့။ အာဂစ္ဆန္တိ၊
လာကုန်၏။ [ရညော၊ မင်းကို။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ဆည်းကပ် ခစားခြင်းငှာ။ -ဤသို့

လည်း ပေးပါ။]။ပ။ ဝဿသတဿ ဝဿသတဿ၊ အနုစတရာ အနုစတရာ
 ၏။ အစ္စယေန၊ လွန်ရာအခါ၌။ ဒွေစတ္တာလီသံ ဒွေစတ္တာလီသံ နာဂသဟ-
 ဿာနိ၊ လေးသောင်းနှစ်ထောင် လေးသောင်းနှစ်ထောင်သော ဆင်တို့သည်။
 သကိံ သကိံ၊ တကြိမ် တကြိမ်။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ သို့။ ယံနန္ဒ အာဂစ္ဆေယျ၊
 အကယ်၍ လာကြပါမူကား ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။
 ။ပ။ “သမ္ပပရိကာယကရတန၊ အချင်း သားတော်ကြီးရတနာ။ပ။ တေနဟိ၊
 တိုက်တွန်းပါ၏။ပ။ အာဂစ္ဆန္တု၊ လာကြပါစေ။” ဣတိ၊ ဤသို့ အမိန့်ပေး
 ပြီ။ ။ပ။ အာဂမံသု၊ လာကုန်ပြီ။

သုဘဒ္ဒါဒေဝိ-ဥပသင်္ကမန

၂၆၅။ အာနန္ဒ။ အထ ခေါ်၍ (မဟာသုဒဿန-မင်း၏ ဈာန်တရား
 ဗြဟ္မဝိဟာရ-တရားဖြင့် တပါးတည်းနေရာ ထိုအခါ၌။) သုဘဒ္ဒါယ၊ သော။
 ဒေဝိယာ၊ မိဖုရား၏။ ဗဟုန္တံ ဝဿာနံ၊ များစွာသော နှစ်တို့၏။ ဗဟုန္တံ
 ဝဿသတာနံ၊ နှစ်-ရာပေါင်းများစွာတို့၏။ ဗဟုန္တံ ဝဿသဟဿာနံ၊ နှစ်-
 ထောင်ပေါင်းများစွာတို့၏။ အစ္စယေန၊ လွန်ရာအခါ၌။ ဧတံ၊ ဤ အကြံ
 သည်။ အဟောသိ။ (ကိံ။) “မေ သည်။ မဟာသုဒဿနော ရာဇာ၊” ကို။
 စိရံ ဒိဋ္ဌော၊ ကြာမြင့်စွာက ဖူးအပ်ခဲ့ပြီ။ (မဖူးမြင်ရတာ ကြာလှပြီ။) ။ပ။
 ရာဇာနံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ယံနန္ဒ ဥပသင်္ကမေယျ၊ အကယ်
 ၍ သွားရပါမူကား။ ကောင်းလေစွ။ ဣတိ၊ ပြီ ။ပ။ ဣတ္ထာဂါရံ၊ မောင်းမ
 အပေါင်းကို။ (မိဖုရား၏ အခြေအရံ ဖြစ်သော နန်းတော်သူများကို။)
 အာမန္တေသိ၊ ခေါ်၍ ပြောပြီ။ (ကိံ။) “တုမေ၊ သင်တို့သည်။ ထေ၊ လာကြ
 ကုန်။ သိသာနိ၊ ဦးခေါင်းတို့ကို။ နာယထ၊ လျော်ကြပါကုန်။ ပီတာနိ၊
 ရွှေသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ၊ အဝတ်တို့ကို။ ပါရုယ၊ ဝတ်ကြ
 ခြုံကြပါကုန်။ နော၊ ငါတို့သည်။ပ။ စိရံ ဒိဋ္ဌော ။ပ။ ဥပသင်္ကမိဿာမ။”
 ဣတိ၊ ပြီ။

“အယျေ၊ အရှင်မ။ ဧဝံ၊ အမိန့်တော်အတိုင်းပါ။” ဣတိ ခေါ် လျှင်။ပ။
 ဥပသင်္ကမိ ။ပ။ “သမ္ပပရိကာယကရတန၊ အချင်း သားတော်ကြီးရတနာ။
 စတုရဂီနိံ၊ ဆင် မြင်း ရထား ခြေလျှင်အားဖြင့် လေးပါးသော အင်္ဂါ
 ရှိသော။ သေနံ၊ စစ်တပ်ကို။ ကပ္ပေဟိ၊ ပြင်ဆင်ပါ။ပ။” “ဒေဝိ၊ အရှင်
 မိဖုရား။ပ။” ကပ္ပေါပေတွာ၊ ပြင်ဆင်စေပြီး၍။ သုဘဒ္ဒါယ ဒေဝိယာ၊ အား။

ပဋိဝေဒေသိ၊ သိစေပြီ။ (သိအောင် သိတော်ဦးတင်ပြီ။ ကိံ။) “ဒေဝီ၊ ဒေဝီ။ စတုရဂီနီ။ သေနာ၊ ကိံ။ ကပ္ပိတာ၊ ပြင်ဆင်အပ်ပါပြီ။ ဒါနိ၊ ဦး။ ယဿ၊ အကြင် သွားခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညသိ၊ သိ၏။” (တံ၊ ထိုအချိန်ကို။ ဇာနတ်ံ၊ သိတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ပြီ။) ။ပ။ သေနာယ၊ ဖြင့်။ ဣတ္ထာဂါရေန၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ပ။ မဟာဝိယူဟဿ၊ ကုဋ္ဌာဂါရဿ၊ ။ ဒွါရဗဟံ၊ တံခါးဘောင်ကို။ အာလမ္ပိတာ၊ လက်ဆွဲ၍။ အဋ္ဌာသိ၊ ရပ်နေပြီ။ [အတွင်းသို့ မဝင်စုံသောကြောင့် ရပ်နေသည်။]

☞ အထ ခေါ်။ပ။ “ကိံ န ခေါ်၊ အဘယ်သို့နည်း။ မဟတော၊ များစွာသော။ ဇနကာယဿ၊ လူအပေါင်း၏။ သဒ္ဓေါ ဝိယ၊ အသံလိုပီတကား။” ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ပ။ ကုဋ္ဌာဂါရံ၊ မှ။ နိက္ခမန္တော၊ ထွက်လာလတ်သော်။ သုတဒ္ဓံ ဒေဝီ၊ ကိံ။ ဒွါရဗဟံ၊ ကိံ။ အာလမ္ပိတာ၊ ။ ဌိတံ၊ ရပ်နေသည်ကို။ အဋ္ဌာသ၊ မြင်ပြီ။ ဒိသ္မာန၊ ကြောင့်။ပ။ “ဒေဝီ ဒေဝီ။ ဧတ္ထေဝ၊ အဲဒီ နေရာ၌သာ။ တိဋ္ဌ၊ ရပ်နေပါ။ မာပါဝိသိ၊ အတွင်းသို့ မဝင်ခဲ့ပါနှင့်။” ဣတိ၊ ပြီ။ [ဈာန်ဝင် စားလျက် နေရာ အဆောင်တော်၌ အမျိုးသမီးများနှင့် အတူနေဖို့ရာ မသင့်တော်သောကြောင့် ထားမြစ်သည်။] ။ပ။ “အမ္ဘောပုရိသ၊ အမောင်ယောက်ျား။ ဟိ၊ သွားချေ။ တံ မဟာဝိယူဟာ၊ ကုဋ္ဌာဂါရာ၊ မှ။ သောဝဏ္ဏမယံ။ ပလ္လက္ခံ၊ ကိံ။ နိဟရိတာ၊ ထုတ်ဆောင်၍။ သဗ္ဗသောဝဏ္ဏမယေ။ တာလဝနေ၊ ထန်းတောဥယျာဉ်၌။ ပညပေဟိ၊ ခင်းလိုက်လော့။” ဣတိ၊ ပြီ။ပ။ ပညပေသိ၊ ခင်းပြီ။ပ။ပ။ ပါဒေ၊ လက်ယာခြေ၌။ ပါဒံ၊ လက်ဝဲခြေကို။ အစွာဓာယ၊ အနည်းငယ် လွန်အောင်ထား၍။ သတော သမ္ပဇာနော (ဟုတွာ)။ ဒက္ခိဏေန ပထောန၊ လက်ယာ နံပါးဖြင့်။ သိဟသေယျံ၊ မြတ်သောလျောင်းခြင်းကို။ ကပေသိ၊ ပြုပြီ။

၂၆၆။ အထ ခေါ်။ပ။ “ဣန္ဒြိယာနိ၊ စက္ခုစသား ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည်။ ဝိပ္ပသန္တာနိ၊ အလူးသဖြင့် ကြည်လင်ကုန်၏။ ဆဝိဝဏ္ဏော၊ အရေ၏ အဆင်းသည်။ ပရိသုဇ္ဈေါ၊ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏။ ပရိယောဒါတော၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြုစင်၏။ပ။ ရာဇာ၊ သည်။ ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ (နတ်ရွာစံခြင်းကို။) မာ ဟေဝ အကသိ၊ ဧကန် မပြုပါစေနှင့်။” ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ပ။ အဝေါစ၊ သိတော်ဦးတင်ပြီ။ (ကိံ။) [ဤသို့ ဣန္ဒြေများ ဧင်ကြယ်သောအခါ ဘဝပြောင်းတတ်သည်-ဟု ကြားဖူးသောကြောင့် ဘဝပြောင်းမည်ကို စိုးရိမ်သည့်အတွက် သိတော်ဦးတင်သည်။]

“ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ဣမာနိ၊ ဤဟာတို့သည်။ တေ၊ အရှင်မင်းမြတ်၏။ ကုသာဝတိရာဇောနိပုမုခါနိ၊ ကုသာဝတိ-မင်းနေပြည်အမှူးရှိကုန်သော။ စတုရာသိတိ နဂရသဟဿာနိ၊ ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော မြို့တော်တို့ပါသည်။ ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ဣ၊ ဤ မြို့တော်တို့၌။ ဆန္ဒ၊ ချစ်ခြင်းကို။ ဇနေဟိ၊ ဖြစ်စေတော်မူပါ။ ဇိဝိတေ၊ အသက်၌။ အပေက္ခ၊ ငဲ့ကွက်ခြင်းကို။ (မစုန္တလ္လုတ်ပဲ ငဲ့ကွက်ကြောင်း တဏှာကို။) ကရေဟိ၊ ပြုတော်မူပါ။ [နောက်ဝါကျများ၌ ဤသို့ပေးပါ။]ပ။” ဣတိ၊ ပြီ။

၂၆၇။ အာနန္ဒ။ ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ သံတော်ဦးတင်အပ်သော်။ပ။ အဝေ၊ (ကိ) “ဒေဝိ၊ ဒေဝိ။ တံ၊ မံ၊ ကိ။ ဒီသရတ္ထိ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။ (ရက်ပတ်လုံး။) ဣဋ္ဌေဟိ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်သော။ ကန္တေဟိ၊ နှစ်သက်အပ်ကုန်သော။ ပိယေဟိ၊ ချစ်အပ်ကုန်သော။ မနာပေဟိ၊ မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော စကားတို့ဖြင့်။ သမုဒါစရိတ္တ၊ ပြောဆိုခဲ့ပြီ။ [အဇ္ဇတနိ “ဩ”ဝိဘတ်ကို “ဣ” ပြု၍ “သမုဒါစရိတ္တ”ဟု ဖြစ်၏။ မောဂ္ဂုလ္လာန် ၆-ကဏ္ဍ၊ ၄၂-သုတ်၌ “ဩ” ကို “ဣ” လည်း ပြုသည်။] အထ စ ပန၊ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက်။ တံ မံ၊ ပစ္စိမေ ကာလေ၊ သေချိန်ရောက်ရာ နောက်ဆုံးအခါ၌။ အနိဋ္ဌေဟိ၊ အလိုမရှိအပ် ကုန်သော။ပ။ အမနာပေဟိ၊ မမြတ်နိုးအပ်ကုန်သော စကားတို့ဖြင့်။ သမုဒါစရသိ၊ ပြောဆိုရသနည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။

ဒေဝ။ ကထံ စရဟိ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ တံ၊ အရှင်မင်းမြတ်ကို။ သမုဒါစရာမိ၊ ပြောရမှာပါနည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ [ထို အချိန်၌ သုဘဒ္ဒါ ဒေဝိက စကြာမင်းကို “ရဟန်း” ဟူ၍ မှတ်ထင်သောကြောင့် မိန်းမ သားတို့မည်သည် ရဟန်းတို့၏ ပြောရိုးစကားကို နားမလည်ပါ။ ဘယ်လို “ပြောရမှာပါနည်း” ဟု သံတော်ဦးတင်သည်။] ဒေဝိ၊ ဒေဝိ။ တံ မံ၊ ဝေ၊ သို့။ (ဒီပုံ ဒီနည်းအတိုင်း။) သမုဒါစရ၊ ပြောပါ။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။) “ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ သဗ္ဗေဟေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ပိယေဟိ၊ ချစ်အပ်ကုန်သော။ မနာပေဟိ၊ မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့နှင့်။ (သက်ရှိ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထု တို့နှင့်။) နာနာဘာဝေ၊ ဇာတ်ချင်းမတူ အမှုကွဲပြား တသီးတခြား ဖြစ်ရခြင်းသည်။ ဝိနာဘာဝေ၊ မပြန်တမ်းသေခြင်းဖြင့် ကျွဲကွင်း၍ဖြစ်ရခြင်းသည်။ အညလာဘာဝေ၊ ဘဝခြားလျက် တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ရခြင်းသည်။ (ဟောတိ၊ ထုံးစံပင်ဖြစ်ပါ၏။)

ဒေဝ တို့။ သာပေက္ခော၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြံအရံတို့၌ ငဲ့ကွက်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်။ ဝါ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြံအရံတို့၌ ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိသည်။ (ဟုတော။) ကာလံ၊ ကွယ်လွန်ခြင်းကို။ (နတ်ရွာစံခြင်းကို။) မာ အကာသိ၊ မပြုပါနှင့်။ သာပေက္ခယ၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အခြံအရံတို့၌ ငဲ့ကွက်ခြင်းရှိသူ၏။ ကာလံ ကိရိယာ၊ ကွယ်လွန်ခြင်းကို ပြုခြင်းသည်။ ဝါ၊ နတ်ရွာစံခြင်းသည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကြောင်းပါသည်။ သာပေက္ခယ။ ကာလံကိရိယာ၊ ကို။ ဂရဟိတာ စ၊ ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့ကလည်း ကဲ့ရဲ့အပ်ပါ၏။ ဒေဝ။ ဣမာနံ၊ ဤ ဟာတို့သည်။ တေ၊ ၏။ ကုသာဝတီရာဇဓာနိပ္ပမုခါနိ၊ ကုန်သော။ စတုရာသိတိ နဂရသဟဿာနိ၊ တို့ပါတည်း။ ဒေဝ။ ဣ၊ ဤ မြို့တော်တို့၌။ ဆန္ဒံ၊ ချစ်ခြင်းတဏှာကို။ ပဗဟ၊ ပယ်စွန့်တော်မူပါ။ ဇီဝိတေ၊ ဤ။ အပေက္ခံ၊ ငဲ့ကွက်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ငဲ့ကွက်ကြောင်း တဏှာကို။ မာ အကာသိ၊ ပြုတော်မမူပါနှင့်။ [နောက်၌ဤနည်းအတိုင်းပေးပါ။]။ ပ။” ဣတိ (သမုဒါစရ။) ဣတိ၊ ဤသို့သင်ပေးပြီ။

၂၆၀။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝုတ္တေ၊ သင်ပေးအပ်သော်။ ပ။ ပရောဒိ၊ ပြင်းထန်စွာ ငိုကြွေးပြီ။ အဿုနိ၊ မျက်ရည်တို့ကို။ ပဝတ္တေသိ၊ ဖြစ်စေပြီ။ (ယိုစီးစေပြီ။) ပ။ အဿုနိ၊ တို့ကို။ ပုဗ္ဗိတု၊ သုတ်ပြီး၍။ ပ။ အဝေါစ၊ [သင်ပေးအပ် သည့်အတိုင်းပင် ပြင်၍ သံတော်ဦးတင်သည်။]။ ပ။ မာကာသိ” တိ။

ဗြဟ္မလောကူပဂမ

၂၆၂။ အထ ခေါ။ ပ။ န စိရသေဝ၊ မကြာမီပင်။ ကာလံ၊ သေခြင်း ကို။ (ကွယ်လွန်ခြင်းကို။) အကာသိ၊ ပြုပြီ။ အာနန္ဒ၊ သေယျထာပိ၊ ကား။ ဂဟပတိဿ ဝါ၊ အိမ်ရှင်ယောက်ျား၏သော်လည်းကောင်း။ (ဘတ္တသမ္ပဒေါ ၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်သော်လည်းကောင်း။ (ဘုတ္တာဝိဿ-၌ စပ်။) ဂဟပတိ ပုတ္တဿ ဝါ၊ အိမ်ရှင်ယောက်ျား၏ သား၏သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သည် သော်လည်းကောင်း။ မနုညံ၊ စိတ်ကိုနှစ်သက်စေတတ်သော။ ဝါ၊ နှစ်သက် ဖွယ်ကောင်းသော။ ဘောဇနံ၊ ကို။ ဘုတ္တာဝိဿ၊ စားပြီးလတ်သော်။ ဘတ္တ- သမ္ပဒေါ၊ ထမင်းကြောင့် ယစ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထမင်းဆီ ယစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ အာနန္ဒ၊ ဝေ မေဝ။ ပင်။ ပ။ ရုညော၊ ၏။ မာရုဏန္တိကာ၊ သေခြင်း၏အနီး၌ဖြစ်သော။ ဝါ၊ သေခြင်း၏ အနီးသို့ရောက် စေတတ်သော။ ဝေဒနာ အဟောသိ၊ အာနန္ဒ။ ကာလင်္ဂတော စ၊ ကွယ် လွန်ခြင်းကို ပြုပြီးသော။ ပ။ သုဂတိံ၊ ကောင်းသောဂတိဖြစ်သော။ ဗြဟ္မ-

လောကံ၊ သို့။ ဥပပဇ္ဇိ၊ ကပ်ရောက်ပြီ။ [ကောင်းမွန်သော ထမင်းကို စားပြီး သောအခါ ထမင်းဆီယစ်သလို အနီးငယ် ဝေဒနာကို ခံစားလျက် အိပ် ပျော်သွားသလိုဖြစ်ခါ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ပြောင်းရွှေ့သည်။)

အာနန္ဒ ဥပ။ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ၊ အနှစ် ချစ်သောင်းလေး ထောင်-တိ ပတ်လုံး။ ကုမာရကိဋ္ဌံ၊ မင်းသား၏ ကစားခြင်းကို။ (မင်းသား ငယ်ဘဝဖြင့် ကစားခြင်းကို။) ကိဋ္ဌိ၊ ကစားပြီ။ ပ။ ဩပရဇ္ဇံ၊ အိမ်ရှေ့မင်း၏ အဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ လူအများက ပြုစေပြီ။ [ဤအလိုကာရိတ်ပစ္စည်း အနက် ရှိသည်။] ဝါ၊ ပြုပြီ။ [ကာရိတ် ပစ္စည်း အနက်မရှိ။] ပ။ ရဇ္ဇံ၊ စကြာမင်း အဖြစ်ကို။ ပ။ ဂိဟိဘူတော၊ လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်သည်။ (ဟုတွာ။) ပ။ စရိ ပ။ ဗြဟ္မဝိဟာရေ၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတို့ကို။ ဘာဝေတွာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍။ ကာယဿ၊ ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းကြောင့်။ မရဏာ၊ သေခြင်းမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ကပ်ရောက် သည်။ အဟောသိ။

၂၇၀။ အာနန္ဒ။ (တေ၊ သင်၏။ ဝါ၊ မှာ။) သိယာ၊ တရံတာဝါ။ ဧဝံ၊ ဤသို့သော အကြံသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (ကံ၊ အတယ်သို့ ဖြစ်ရာ သနည်း။) “အညော၊ မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသူသည်။ တေန သမယေန၊ ၌။ မဟာသုဒဿနော၊ သော။ ရာဇာ၊ သည်။ အဟောသိ န္နု၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီ-ဟု ထင်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ရာ၏။ အာနန္ဒ။ ဧဝံ၊ ဤအကြံကို။ (အညော န္နု၊ ပ။ အဟောသိ-ဟူသော ဤအကြောင်း ကို။) ဧဝံ၊ အသင်ကြံဆအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န ခေါ် ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ မမှတ်ထိုက်။ အဟံ၊ ပ။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ကုသာဝတီရာဇောနိပုမုခါနိ၊ ကုန်သော။ ဣာနိ၊ စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ၊ တို့သည်။ မမာ၊ ငါ၏။ (ဥစ္စာတို့တည်း။) [နောက်၌ ဤသို့ပေးပါ။]

၂၇၁။ အာနန္ဒ။ ယံ၊ အကြင်မြို့၌။ (ဒုတိယာဝိဘတ်ကို သတ္တမိအနက်၌ သက်။ အဟံ။) တေန သမယေန။ အဇ္ဈာဝသာမိ၊ နေခဲ့၏။ [တံကံလံာ- ပေက္ခဝတ္တမာန်။] ယံဒိဒံ (ယာ အဟံ) ကုသာဝတီရာဇောနိ၊ သည်။ (အတ္ထိ။) တံ၊ ငါနေခဲ့ရာ ထိုမြို့သည်။ ဧဝံ၊ စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ၊ တို့တွင်။ ဧကညော၊ တမြို့သာလျှင်ဖြစ်သော။ နဂရံ၊ ကုသာဝတီ မြို့သည်။ ဟောတိ။ [နောက်၌-ဤနည်းမိုး၍ ပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ အနက်ပေးပါ မည်။] ပ။ ယံ၊ အကြင်ပလ္လင်ကို။ (အဟံ။) ‘တေန သမယေန။’ ပရိဘုဉ္ဇာမိ၊ သုံးစွဲခဲ့၏။ သောဝတ္ထမယော ဝါ၊ ရှေ့အတိ ပြီးသည်မှလည်း ဖြစ်သော။ ပ။

သာရမယော ဝါ၊ သော၊ ယဒိဒံ (ယော အယံ)၊ အကြင် ပလ္လင်
သည်။ (အတ္ထိ။) သော၊ ငါသုံးစွဲအပ်ရာ ထိုပလ္လင်သည်။ တေသံ စတုရာ-
သီတိ ပလ္လင်သဟဿာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကောယေဝ၊ တခုသာလျှင်ဖြစ်သော။
ပလ္လင်ော ဟောတိ။

ယံ၊ အကြင်ဆင်တော်ကို။ပ။အဘိရုဟာမိ၊ စီးခဲ့၏။ပ။ခတ္ထိယာနိဝါ၊ မင်း
မျိုး သော်လည်းဖြစ်သော။ ဝဿိနိဝါ၊ ဝဿမျိုးသော်လည်းဖြစ်သော။ ယာ၊
အကြင် မိဖုရားသည်။ (မိ)တေန သမယေန။ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ၊ ရှေးရှုတည်နေခဲ့၏။
ဝါ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့၏။ သာ၊ ငါ့ကိုပြုစု လုပ်ကျွေးခဲ့သော ထိုအမျိုး သမီး
သည်။ တေသံ စတုရာသီတိ ဣတ္ထိသဟဿာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကောယေဝ၊ တယောက်
သာလျှင် ဖြစ်သော။ ဣတ္ထိ ဟောတိ။ ခေါမသုဓမံ ဝါ၊ ခေါမတိုင်းဖြစ် ချော
မွေ့သော အဝတ်သည်မှလည်း ဖြစ်သော။ပ။ယံ၊ အကြင်အဝတ်အစုံကို။ပ။
ပရိဒဟာမိ၊ ဝတ် ရုံ သုံးစွဲခဲ့၏။ တံ၊ ငါသုံးစွဲအပ်ခဲ့သော ထို အဝတ်အစုံ
သည်။ တေသံ စတုရာသီတိ ဝတ္ထကောဋိသဟဿာနံ၊ တို့တွင်။ ဧကောယေဝ၊
သော။ဒုဿယုဂံ ဟောတိ။ ယတော၊ အကြင်ပွဲတော်ချက်အိုးမှ။ နာဋ္ဌိကော-
ဒနပရမံ၊ တစလယ်ချက်ထမင်း အလွန်အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပွဲတော်စာကို
လည်းကောင်း။ တဒုပိယံ၊ ထိုထမင်းအား လျှောက်ပတ်သော။ သုပေယျံ
စ၊ ဟင်းလျာကိုလည်းကောင်း။ ဘုဉ္ဇာမိ၊ သုံးဆောင်ခဲ့၏။ သော၊ ငါးသုံး
ဆောင်အပ်ရာ ထို ပွဲတော်ချက် ထမင်းအိုးသည်။ တေသံ။ပ။ ဧကောယေဝ၊
သော။ ထာလိပါကော ဟောတိ။

၂၇၂။ အာနန္ဒ။ ပဿ၊ ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုလော့။ သဗ္ဗေ။ ဇေတ
သင်္ခါရာ၊ ဤ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရ-တို့သည်။ (စကြာမင်းဘဝ-တည်းဟူသော
ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ သက်ရှိသက်မဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာ-တို့သည်။) အတိတာ၊
ကွယ်ပျောက်ခဲ့ကုန်ပြီ။ နိရုဒ္ဓါ၊ ချုပ်ဆုံး ပျက်ခဲ့ကုန်ပြီ။ ဝိပရိဏတာ၊ ဖောက်
ပြန် ပျက်စီးမှုကုန်ပြီ။ အာနန္ဒ။ သင်္ခါရာ၊ တို့သည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အနိစ္စာ၊
ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် အမြဲမရှိကုန်။ပ။ အဒ္ဓုဝါ၊ ကြာရှည်တည်တံ့
လျက် မခိုင်ခံ့ကုန်။ပ။ အနဿာသိကာ၊ အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားမရှိသဖြင့်
မှီခိုအားထားရခြင်း မရှိကုန်။ အာနန္ဒ။ ယာဝ စ၊ အလွန်သာလျှင်။ ဣဒံ

၁။ အနဿာသိကာ။ ။အသဿတဘာဝေန အဿာသရဟိတာ၊ အံ-ဋ-၃၊
၁၀၀။ အဿာသရဟိတာတိ သုပိနကေ ပီတပါနိယံ ဝိယ စ အနုလိတ္တစန္ဒနံ ဝိယ
စ အဿာသရဟိတာ။ အံ-ဋ-၃၊ ၁၀၀။ အဿာသပတ္တာတိ အဿာသံ အဝ-
ဿယံ ပတ္တာ၊ အံ-ဋ-၃၊ ၉၇။

(ဣမေသု) သဗ္ဗသင်္ခါရေသု၊ တို့၌။ နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ။ အလမေဝ၊ သင့်လျော်သည်သာ။ ဝိရုဇိတုံ၊ အရိယာမဂ်ဖြင့် စက်ဆုပ်ခြင်းငှာ။ အလံ(ဝေ)။ ဝိမုစ္စိတုံ၊ အရိယာဖိုလ်သို့ရောက်၍ လွတ်မြောက် ခြင်းငှာ။ အလံ(ဝေ)၊ သည်သာ။

အာနန္ဒ။ အဟံ။ ဓက္ခတ္တံ၊ ခြောက်ကြိမ်။ ဣမသ္မိံ ပဒေသေ၊ ဤအရပ်၌။ သရီရံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို။ နိက္ခိပိတံ၊ ပစ်ချအပ်သည်ကို။ အဘိဇာနာမိ၊ သိတော် မူ၏။ တဉ္စ၊ ထို ပစ်ချရခြင်းကိုလည်း။ စက္ကဝတ္တိ၊ သော။ပ။ သတ္တရတန- သမာဇ္ဈာဂတော၊ သော။[ပထမတွဲ၊ ပုဒ်စဉ် ၃၄-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]ရာဇာဝ၊ မင်းသည်သာ။ သမာနော၊ - ဖြစ်စဉ်။ပ။ (အဘိဇာနာမိ။) အဟံ၊ ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကို ပစ်ချရခြင်းသည်။ သတ္တမော၊ သော။ သရီရနိက္ခေပေါ၊ တည်း။ အာနန္ဒ။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ တထာဂတော၊ သည်။ အဋ္ဌမံ သရီရံ။ နိက္ခိပေယျ၊ ပစ်ချရာ၏။ တံ ပဒေသံ၊ ကို။ အဟံ သဒေဝကေ။ပ။ ပဇာယ၊ ၌။ န သမနုပဿာမိ၊ မြင်တော်မမူ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [သဒေဝကေ-စသည်တို့၏အနက်ကို ပထမအုပ်၊ ပုဒ်စဉ် ၁၇-၌လည်းကောင်း၊ ၁၈၉-၌ လည်းကောင်း-ရေးခဲ့ပြီ။]

ဘဂဝါ၊ ဣဒံ၊ ဤ စကားတော်ကို။ (မဟာသုဒဿန-သုတ်တော်ကို။) အဝေါစ၊ ပြီ။ သုဂတော၊ သည်။ ဣဒံ၊ ကို။ ဝတုာန၊ မိန့်တော်မူပြီး၍။ အထာပရံ၊ ထိုမှ နောက်၌။ သတ္တာ။ တေ၊ ဤ ဂါထာစကားကို။ အဝေါစ။ (ကိံ။)အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ။ပ။ ကေသံ ဝုပသမော သုခေါတိ၊ ဟူ၍။ (အဝေါစ။)

ဂါထာအနက်။ ။သင်္ခါရာ၊ အကြောင်းအတန်တန် ပြုစီမံ၍ ရုပ်နာမ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်သမျှ သင်္ခါရ-တို့သည်။အနိစ္စာ ဝတ၊ကေန်မုချ မမြဲလေကုန်စွတကား။ ဥပ္ပုဒေဝယဓမ္မိနော၊ အဖြစ်သဘော ပျက် သဘောတို့ အဘောမသတ် အထပ်ထပ်အထွေထွေ လည်ပတ်၍နေကြ ကုန်၏။ ဥပ္ပုဇ္ဇိတုာ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချက်တပြုတ် ရုတ်တရက်ချုပ်ပျက်ကြကုန်၏။ တေသံ၊ အဖြစ် အပျက်ဒဏ် အမြဲခံသည့် ရုပ်နာမ်နှစ်ဝ သင်္ခါရတို့၏။ ဝုပသမော၊ ငြိမ်းအေးရာမှန် မြတ်နိဗ္ဗာန်သည်။ သုခေါ၊ ဖြစ်ပျက်မစပ် အငြိမ်း ဓာတ်ဖြင့် မပြတ်ပုံသေ ချမ်းသာပေစွ တကား....။

စတုတ္ထံ၊ လေးသုတ်မြောက်သော။ မဟာသုဒဿနသုတ္တံ၊ သည်။ နိဗ္ဗိတံ၊ ပြီးပြီ။

၅-ဇနဝသဘသုတ္တံ

နာတိကိယဒိဗျာကဇာ

အမှာ။ ။ရှေးရှေးသုတ်တို့၌ အနက်ရေးအပ်ပြီးသောပုဒ်များနှင့် လွယ်ကူသော ပုဒ်များ၏ အနက်ကို မရေးတော့ပါ။ ပို့ချသော ဆရာများက-မူ တပည့်များနှုတ်တက်အောင် မခန့်ကျော်ပဲ ပို့ချကြပါ။

၂၇၃။ ဧဝံ ဓမ္မသုတ်-ကေ သမယံ ဘဂဝါ။ [မဟာပဒါန-သုတ် အစ အတိုင်း ဆိုပါ။ “ဇနဝသဘသုတ္တံ၊ ကိ။” ဟု ဆိုရုံသာထူး၏။] နာတိကော နာတိကာရွာ၌။ ဝိဇ္ဇကာဝသထေ၊ အုတ်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျောင်း၌။ (အုတ်တို့ကို) ဝိဟရတိ။ မဘန ခေါ် ပန သမယေန။ (မြတ်စွာဘုရား၏ နာတိကာ-ရွာ၌ အုတ်တို့တံတပ် သီတင်းသုံးကော်မူရာ လိုအခါ၌။) တဂဝါ။ ပရိတော ပရိတော၊ အနီးအနီး၌။ ဝါ၊ အနီးအနား ဖြစ်ကုန်သော။ [အနီး ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်ကုန်သော-ဟု ဆိုလိုသည်။] ဇနပဒေသု၊ ဇနပုဒ်တို့၌။ (တိုင်းကြီးတို့၌။) [ထို တိုင်းတို့ကို သရုပ်ဖော်လို၍ ကာသိကောသလေသု- စသည်ကို မိန့်သည်။] ကာသိကောသလေသု၊ ကာသိ-ဟု ဗဟုဝစ်အမည် ရသော ဇနပုဒ်၊ ကောသလာ-ဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်-တို့၌လည်း ကောင်း။ ဝါ၊ ကာသိတိုင်း ကောသလတိုင်း-တို့၌လည်းကောင်း။ [ဝဇ္ဇိမလ္လာ၊ ဝဇ္ဇိတိုင်း မလ္လာတိုင်း။ စေတိဝံသာ၊ စေတိတိုင်း ဝံသတိုင်း။ ကုရူပဉ္စာလာ၊ ကုရူတိုင်း ပဉ္စာလတိုင်း။] မဇ္ဈသုရသေနယု၊ မဇ္ဈ-ဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၊ သုရသေနာ-ဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်တို့၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မဇ္ဈ-တိုင်း၊ သုရသေန-တိုင်းတို့၌လည်းကောင်း။ [ပရိစာရကေ-၌ စပ်။]

အဗ္ဘတိတေ၊ နောက်ဘဝသို့ ရှေးရှုသွားကုန်သော။ [အဗ္ဘတိတ၊ အဘိ- ရှေးရှု။ အတိ-ဤဘဝကို ကျော်လွန်၍။ ဣတ-နောက်ဘဝသို့ ရောက် သွားသု-ဟု “သဒ္ဓတ္ထ” ဖြစ်၏။] ကလကတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိ ကုန်သော။ ဝါ၊ သေပြီးကုန်သော။ ပရိစာရကေ၊ ရတနာသုံးပါး၏ အလုပ်အကျ-တို့ကို။ (ရတနာသုံးပါးကို ပြုစုလုပ်ကျွေးတတ်သော ဥပါသကာ တို့ကို။) ဥပပတ္တိသ၊ ဣဏဂတိ ပုညတို့၏ ဖြစ်ရာ ဇနဝတို့၌။ [သွားကြောင်း ဖြစ်သော မင်္ဂလာ၊ ကောင်းမှုတို့၏ဖြစ်ရာ ဘုံဘဝ-တို့၌။] ဗျာကဇောတိ၊ ခြေတော်မူ၏။ (မိန့်တော်မူ၏။ ကိ၊ နည်း။)

“အသု၊ ထိုမည်သော ဥပါသကာသည်။ အမုတြ၊ ထိုမည်သော ဘဝ၌။ ဥပပန္နော၊ ဖြစ်ပြီ ။ပ။ ပရောပညာသ၊ ဝါးဆယ်ကျော်သော။ နာတိကိယာ၊ နာတိကာရွာ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ နာတိကာရွာ၌ နေကုန်သော။ [နာတိကေ ဘဝါ နာတိကိယာ။-ဋီကာ။] အပ္ပတိတာ။ ကာလင်္ကတာ၊ ကုန်သော။ ပရိစာရကာ၊ တို့သည်။ ပဉ္စန္ဒံ၊ သြရမ္ဘာဂံယာနံ။ပ။ သမ္မောဓိ-ပရာယဏာ၊ ကုန်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေဆိုတော်မူ၏။ [မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ် ပုဒ်စဉ် ၁၆၇-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၇၄။ နာတိကိယာ ပရိစာရကာ။ အသောသံ၊ ကြားကုန်ပြီ။ (ကိံ။) “ဘဂဝါ ။ပ။ ဗျာကရောတိ ကိရ၊ ဖြေတော်မူသတံ။” ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ပ။ ဘဂဝတော၊ ။ ပဉ္စဝေယျာကရဏံ၊ ပြဿနာဖြေတော်မူခြင်းကို။ သုတူ၊ ကြားရ၍၊ တေန စ၊ ထို အနာဂါမ်-အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း။ နာတိကိယာ ပရိစာရကာ၊ တို့သည်။ အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်။ ပမုဒိတာ၊ လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ ပီတိသောမနုဿဇာတာ၊ ဖြစ်သောနှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။

၂၇၅။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အသောသံ၊ (ကိံ) “ဘဂဝါ။ပ။ ဗျာကရောတိကိရ၊ တံ။ပ။အဟေသံကိရ၊ ဖြစ်ကုန်သတံ။” ဣတိ၊ သို့ကြားရပြီ။

ကောနန္ဒပရိကထာ

၃၇၆။ အထ ခေါ။ပ။အဟေသံ။ (ကိံ။) “မာဂဓကာ၊ မဂဓ-တိုင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မဂဓ-တိုင်း၌ နေကုန်သော။ ပရိစာရကာ၊ ကုန်သော။ ဣမေ အပိ၊ ဤ သူတို့သည်လည်း။ ဗဟုစေဝ၊ များကုန်သည်လည်းကောင်း။ ရတ္တည စ၊ ကြာမြင့်သော ည၌တို့ကို သိကုန်သည်လည်းကောင်း။ [ပရိစာရ က-အဖြစ်ဖြင့် ည၌ပေါင်းများစွာ အကြာကြီးနေသွားကြသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။] (ဟုတူ။) အပ္ပတိတာ၊ ကုန်သည်။ ကာလင်္ကတာ၊ ကုန်သည်။ အဟေသံ။ အင်္ဂမဂဓာ၊ အင်္ဂ-တိုင်း မဂဓ-တိုင်းတို့သည်။ အပ္ပတိတေဟိ၊ ကုန်သော။ ကာလင်္ကတေဟိ၊ ကုန်သော။ အင်္ဂမာဂဓကေဟိ၊ အင်္ဂ-တိုင်း မဂဓ-တိုင်း၌နေကုန်သော။ ပရိစာရကေဟိ၊ တို့မှ။ သုညာ မညေ၊ ကင်းဆိတ် ကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ တေ အပိ၊ ထို အင်္ဂ-တိုင်းသား မဂဓ-တိုင်းသား တို့သည်လည်း။ ဗုဒ္ဓေ၊ ၌။ ပသန္တာ၊ ကြည်ညိုကုန်သည်။ပ။ သီလေသု၊ တို့၌။ ပရိပူရကာရိနော၊ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံအောင် ပြုလေ့ရှိကုန်သည်။ အဟေသံ။

အပ္ပတိတာ။ ကာလကံတာ၊ ကုန်သော၊ တေ၊ ထို အင်္ဂ-တိုင်းသား၊ မဂဓ-
တိုင်းသားတို့ကို။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ အဗျာကတာ၊ မိန့်တော်မမူအပ်ကုန်။
(မည်သည့်ဘဝ၌ ရောက်နေကြ၏-ဟု မိန့်တော်မမူအပ်ကုန်။)

တေသမ္ပိ၊ ထိုသူတို့ကိုလည်း။ ဝေယျာကရဏံ၊ ဖြေတော်မူခြင်းသည်။
သာဓု၊ ကောင်းသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ဗဟုဇနော၊ များစွာသော
လူအပေါင်းသည်။ ပသီဒေယျ၊ စိတ်ကြည်လင်ရာ၏။ တတော၊ ထိုသို့
ကြည်လင်ခြင်းကြောင့်။ သုဂတိံ၊ ကောင်းသောဂတိသို့။ ဂစ္ဆေယျ၊ ရောက်
ရာ၏။ မာဂဓော၊ မဂဓ-တိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော။ သေနိယော၊ များသော
စစ်တပ်ရှိသော။ ဗိမ္ဗိသာရော၊ ဗိမ္ဗိသာရ-မည်သော။ အယံ အပိ ရာဇော၊
ဤမင်းသည်လည်း။ ခေါ ပန၊ စင်စစ်။ ဓမ္မိကော၊ တရားရှိသည်။ ဓမ္မ-
ရာဇော၊ တရားသဖြင့် မင်းဖြစ်သည်။ (တရားသော မင်းဖြစ်သည်။) နေဂမာ-
နဉ္စေဝ၊ နိဂုံး၌နေသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဇာနပဒါနဉ္စ၊ ဇနပုဒ်၌ နေ
သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ၊ တို့၏။ ဟိတော၊ စီးပွား
သည်။ (စီးပွားကိုဆောင်သည်။) အဟောသိ။

အပိ၊ စင်စစ်။ [သုဒ္ဓံ-အနက်မရှိ။] မနုဿာ၊ တို့သည်။ ကိတ္တယမာန-
ရူပါ၊ ကောင်းစွာပြောဆိုသူ၏ အဖြစ်-ဟူသော သဘောရှိကုန်သည်။ (ချီး
မွမ်းကုန်သည်။) (ဟုတွာ) ဝိဟရန္တိ။ (ကိံ။) 'ဓမ္မိကော၊ သော။ ဓမ္မ-
ရာဇော၊ သော။ သော၊ ထို မင်းသည်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ (သည်ပုံ သည်
နည်း။) နော၊ ငါတို့ကို။ သုခါပေတွာ၊ ချမ်းသာစေ၍။ ကာလကံတော၊
ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိပြီ။ ဝါ၊ နတ်ရွာစံပြီ။ ဓမ္မိကဿ၊ သော။
ဓမ္မရညော၊ သော။ တဿ၊ ထိုမင်း၏။ ဝိဇိတော၊ နိုင်ငံ၌။ ဧဝံ မယံ။
ဖာသု၊ ချမ်းသာစွာ။ ဝိဟရိမှာ၊ နေခဲ့ကြရကုန်ပြီ။' ဣတိ၊ ဤသို့ချီးမွမ်း
လျက် နေကြကုန်၏။ သော အပိ၊ ထို မင်းသည်လည်း။ ဗုဒ္ဓေ။ ပ။
ပရိပူရကာရိ၊ သည်။ အဟောသိ။ အပိ၊ စင်စစ်။ မနုဿာ ဝေ မာဟံသု။
(ကိံ။) 'ယာဝ မရဏကာလာပိ၊ နတ်ရွာစံခါနီး ကာလတိုင်အောင်လည်း။
ရာဇော။ ပ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ကိတ္တယမာန ရူပေါ၊ လျက်။ ကာလကံတော၊
ပြီ။' ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ သော၊ ထို ဗိမ္ဗိသာရ-မင်းကို။ ပ။ ဂစ္ဆေယျ
သုဂတိံ။ [ရှေးအတိုင်းပေးပါ။]

၁။ သော။ ပ။ သုဂတိံ။ ။ သော အပ္ပတိတော။ ပ။ အဗျာကတာ-ရတနာ သုံး
ပါး၌ ကြည်ညို၍ တိုင်းသူပြည်သား၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်လျက် နတ်ရွာစံ
ခါနီးအထိပင် ဗုဒ္ဓအာရုံဖြင့် နေသွားသော ထို ဗိမ္ဗိသာရ-မင်း ကွယ်လွန်သောအခါ

ဘဂဝတောံ၊ ။ သမ္မောဓိ၊ သစ္စာလေးပါး တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်းသည်။ (ဘုရား ဖြစ်တော်မူခြင်းသည်။) မဂဓေယျ၊ မဂဓ တိုင်း၌။ [မဂဓာ-ဟု ဗဟုဝစ် နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသောတိုင်း၌-ဟူလို။] (ဟောတိ။) ယတ္ထ မဂဓေယျ၊ အကြင် မဂဓ-တိုင်း၌။ ဘဂဝတော သမ္မောဓိ (ဟောတိ)။ တတြ၊ ထို မဂဓ-တိုင်း၌။ ကထံ၊ အဘယ်ကြောင့်။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အဗ္ဘတိတေ၊ နောက်ဘဝသို့ ရှေးရှုသွားကုန်သော။ ကာ-လင်္ကတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သေလွန် ကုန် သော။ မဂဓကေ၊ မဂဓ-တိုင်း၌ နေကုန်သော။ ပရိစာရကေ၊ ရတနာ သုံးပါး၏ အလုပ်အကျွေးတို့ကို။ ဥပပတ္တိယ၊ တို့၌။ န ဗျာကရေယျ၊ ဖြေဆိုတော်မမူရသနည်း။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပ။ ဧ န ဗျာကရေယျ၊ အကယ်၍ ဖြေတော်မမူအံ့။ (ဧံ သတိ၊ ဤသို့ ဖြေတော်မမူလတ်သော်။) တေန၊ ထိုသို့ ဖြေတော်မမူခြင်းကြောင့်။ မဂဓကော၊ ကုန်သော။ ပရိစာရကော၊ တို့သည်။ ဒိနမနာ၊ ဆင်းရဲသော စိတ်ရှိကုန်သည်။ (စိတ်မချမ်းသာကုန် သည်။) အယျ၊ ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ယေန၊ အကြင် အကြောင်းကြောင့်။ မဂ- ဓကော၊ ပရိစာရကော၊ တို့သည်။ ဒိနမနာ၊ ကုန်သည်။ အယျ၊ ကုန် ရာ၏။ (တေန၊ ထို့ကြောင့်။) [ထိုသို့ မဖြေဆိုသည့်အတွက် စိတ်ဆင်း ရဲမှု ဖြစ်ရာသောကြောင့်။] တေ၊ ထို သေလွန်ပြီးသော မဂဓ-တိုင်းသား ရတနာသုံးပါး၏ အလုပ်အကျွေးတို့ကို။ ဘဂဝါ၊ ကထံ 'န ဗျာကရေယျ၊ အဘယ်မှာ မဖြေဆိုရာအံ့နည်း။' [အဘယ်မှာ မဖြေပဲ နေမလဲ၊ ဧကန် ဖြေတော်မမူမှာပေါ့-ဟူလို။] ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

မည်သည့်ဘဝ၌ ရောက်နေ၏-ဟု မြတ်စွာဘုရားက ဖြေတော်မမူ။ တဿပိ။ ပ။ ဝေယျာကရဏံ၊ သူ့ကိုလည်း ဖြေလျှင်ကောင်းရာ၏။ ဗဟုဇနော။ ပ။ သုဂတိံ၊ သူ၏ အကြောင်း (ဂတိ) ကောင်းကို ကြား၍ လူအများက ကြည်ညိုမှု သဒ္ဓါဖြစ်ရာ၏။ ထိုသို့ ကြည်ညိုမှုကြောင့် သုဂတိဘဝသို့ ရောက်နိုင်စေရာရှိသည်။

၁။ ။ ဘဂဝတော။ ပ။ န ဗျာကရေယျ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် မဂဓ-တိုင်း၌ ဘုရား ဖြစ်တော်မူခဲ့၏။ ဘုရား၌ကြည်ညိုကြသော မိမိဘုရားဖြစ်ခဲ့ရာ ထို မဂဓ-တိုင်းသားတို့ ကွယ်လွန်သောအခါ “မည်သည့်ဘဝ၌ ရောက်နေ၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား ဖြေတော်မမူ။ ထိုသို့ မဖြေသည့်အတွက် ကျန်ရစ်ကြသော မဂဓ-တိုင်းသား ဥပါသကာအများသည် “သေလွန်သူများ မည်သည့်ဘဝ၌ ရောက်နေကြပါလိမ့်” ဟု တွေးလျက် စိတ်ဆင်းရဲ ကြရာ၏။ ယေန။ ပ။ န ဗျာကရေယျ၊ ထိုသို့ စိတ်ဆင်းရဲမှု ဖြစ်ရာသောကြောင့် သေလွန်သွားသော မဂဓ-တိုင်းသား ဥပါသကာတို့ကို မည်သည့်ဘဝ၌ ရောက်နေ၏ ဟု အဘယ်မှာ မဖြေပဲ နေရာအံ့နည်း။ အမှန်ပင် ဖြေရမှာပေါ့-ဟူလို။

၂၇၇။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ မာဂဓကေ ပရိစာရကေ၊ တို့ကို။ အာရဗ္ဗ၊ အကြောင်းပြု၍။ ဣဒံ၊ ဤအကြောင်းအရာကို။ ဧကော၊ တပါးတည်း။ ရဟော၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌။ အနု ဝိစိန္တေတွာ၊ စဉ်းစားပြီး၍။ ရုတ္တိယာ၊ ၎င်း၏။ ပစ္စုသသမယံ၊ မိုးသောက်အခါ၌။ (ပစ္စိမ-ယံ၏ နောက်ပိုင်း အရုဏ်မတက်မီ အချိန်၌။) ပစ္စုဠာယ၊ ထ၍။ (အိပ်ရာမှထ၍။) ။ပ။ အဝေ ၂၀(ကိ။) “ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မေ၊ သည်။ ဧတံ၊ ဤအကြောင်းကို။ (ဤစကားကို။) သုတံ၊ ကြားအပ်ပါပြီ။ (ကိ။) ‘ဘဂဝါ။ပ။ သုတွာ’တိ။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ မာဂဓကော၊ ကုန်သော။ ဣမေ အပိ ပရိစာရကော၊ တို့သည်လည်း။ပ။ အဟေသံ။ပ။ကထံ န ဗျာကဗရယျ။” ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ။ပ။ ဘဂဝတော၊ ၎င်း။ သမ္ပုခါ၊ ၌။ ဣဒံ ပရိကထံ၊ ဤ ပရိယာယ်စကားကို။ (ဤ သွယ်ဝိုက်၍ လျှောက်အပ်သော စကားကို။) ကတွာ။ပ။ ပက္ကမိ။ ၉

၂၇၈။ အထ ခေါ ဘဂဝါ။ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ၊ သည်။ အစိရ-ပက္ကန္တေ၊ ပြန်သွားပြီးသော အာနန္ဒ၏ ကြာမြင့်သောကာလ မရှိသေးမီ။ ဝါ၊ အရှင်အာနန္ဒာ ပြန်သွားပြီး၍ မကြာသေးမီ။ပ။ နာတိကံ၊ သို့။ ပိဏ္ဍာယ၊ ဆွမ်းအလို့ငှာ ပါဝိသံ၊ ဝင်တော်မူပြီ။ပ။ ပစ္စာဘတ္တံ၊ ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့၌။ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော၊ ဆွမ်းစားရာအရပ်မှ ဖဲတော်မူခဲ့သည်။(ဟုတွာ။)ပါဒေါ၊ ခြေတော်တို့ကို။ ပက္ခာလေတွာ၊ ဆေး၍။ ဂိဉ္ဇကာဝသထံ၊ သို့။ ပဝိသိတွာ၊ ဝင်တော်မူ၍။ပ။ အဋ္ဌိံ ကတွာ၊ အကျိုးရှိသည်ကိုပြု၍။ ဝါ၊ စီးပွားကိုပြု၍။ မနသိကတွာ၊ ၍။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို။ (အရှင်အာနန္ဒာ လျှောက်အပ်သော အကြောင်းအရာကို။) စေတသာ၊ ဖြင့်။ သမန္နာဟရိတွာ၊ ကောင်းစွာ အစဉ်အောင်ယူ၍။ ပညတ္တေ၊ ခင်းထားအပ်သော။ အာသနေ၊ နေရာ၌။ နိသိဒိ၊ (ကိ။ အဘယ်သို့ကြံ၍ နေတော်မူသနည်း။) “ဧတ ဘဂန္တော၊ ထို မဂဓ-တိုင်းသား အရှင်တို့သည်။ ယံဂတိကာ၊ အကြင်သို့သော ဂတိ-ရှိကုန်၏။ ယံအဘိ-သမ္ပရာယာ၊ အကြင်သို့သော ဘဂ-ရှိကုန်၏။ နေသံ၊ ထို အရှင်တို့၏။ (တံ) ဂတိံ၊ ထို သွားကြောင်း ဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ ဉာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။ (တံ) အဘိသမ္ပရာယံ၊ ထို မဂဓဉာဏ်ကြောင့်ပင် ရှေးရှုကောင်းစွာ အလွန်ရောက်အပ်သော ဘဂ-ကိုလည်းကောင်း။ ဧနိဿာ-မိ၊ သိတော်မူမည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ ထိုင်နေတော်မူပြီ။

ဘဂဝါ မာဂဓကေ။ ပရိစာရကေ၊ တို့ကို။ “။ပ။ ယံ အဘိသမ္ပရာယာ၊ ကုန်၏။” ဣတိ၊ သို့။ အဗ္ဗသ၊ မြင်တော်မူပြီ။ [နှစ်သန်းလေးသိန်းသော

လူတို့ကို မြင်တော်မူသည်။]။ပ။ သာယန္တသမယံ၊ ညနေချမ်းအခါ၌။ ပဋိ-
သလ္လာနာ၊ တပါးတည်း၊ နေတော်မူခြင်းမှ။ [အာရုံများစွာ စိတ်ကိုခွာ၍
သင့်ရာကောင်းမြတ် တခုတည်းသောအာရုံ၌ ငြိမ်တော်မူခြင်းမှ-ဟု သဒ္ဒတ္ထ-
ဆိုပါ။] ဝုဋ္ဌိတော၊ ထတော်မူသည်။ (ဟုတွာ။)။ပ။ ဝိဟာရပစ္စာယာယံ၊
ကျောင်း၏အရိပ်၌။ပ။နိသီဒိ။

၂၇၉။ အထ ခေါ။ပ။ “ဘန္တေ။ ဘဂဝါ၊ ကိ။ ဥပသန္တပတိသော၊
ငြိမ်သက်စွာ ဖူးမြင်အပ်ပါ၏။ (ငြိမ်သက်စွာ ဖူးမြင်ရပါ၏။) [ဤ ပုဒ်၏
အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။ ဥပသန္တပဒိသော၊ ငြိမ်သက်စွာ ဖူးမြင်
ရခြင်းရှိပါ၏။ ဤသို့ ရှေးနိဿယ-၌ ပေး၏။] ဣန္ဒြိယာနံ၊ စက္ခုစသား
ခြောက်ပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏။ ဝိပုသန္တတ္တာ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင် ကုန်
သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ မုခဝဏ္ဏော၊ မျက်နှာတော်၏
အဆင်းသည်။ ဘာတိရိဝံ၊ လှန်စွာ၊ တောက်ပ-တော်မူပါ၏။ ဘန္တေ။
အစွာ၊ ယနေ့။ ဘဂဝါ။ သန္တေန၊ ငြိမ်သက်သော။ ဝိဟာရေန၊ နေ
ကြောင်း သမာပတ်ဖြင့်။ ဝိဟာသိ နုန၊ နေတော်မူခဲ့သည်-ဟု ထင်ပါ၏။”
ဣတိ၊ ပြီ။

အာနန္ဒ တံ။ မေ ၏။ပ။ အာရဗ္ဗ သမ္ပုခါ။ ယဒေဝ ပရိကထံ၊
အကြင် ပရိယာယ် စကားကိုပင်။ပ။ပက္ကန္တော။ တဒေဝ၊ ထိုပရိယာယ်
စကားကိုပင်။ပ။သပ္ပံ၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်။ပ။ နိသီဒိ။ပ။အဒ္ဓသံ၊ မြင်
တော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဇနဝသဘယက္ခ

၂၈၀။ အာနန္ဒ။ အထ ခေါ။ ဌ။ (ငါဘုရား မြင်တော်မူပြီးရာ ထို
အခါ၌။) အန္တရဟိတော၊ ကွယ်ပျောက်သော။ (ကိုယ်ထင်မပြုသော။)
[ရှေးနိဿယ-၌ “မပြတ် သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားကိုဆောင်သော”ဟု ပေး
၏။] ယက္ခော၊ နတ်သည်။ သဒ္ဓံ၊ အသံကို။ အနုဿာဝေသိ၊ ကြားစေ
ပြီ။ (ကြားအောင်လျှောက်ပြီ။) (ကိ။) “ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။

၁။ ဘာတိရိဝံ။ ။အတိဝိယ ဘာတိ။-အဋ္ဌကထာ။ ဘာတိရိဝါတိ ဧတ္ထ ရ-
ကာရော ပဒသန္တိကရော၊ ဣဝ-သဒ္ဓေါ ဘုသတ္ထောတိ အာဟာ “အတိဝိယ ဘာ
တိတိ။-ဋီကာ။ ဣဝ၊ အလွန်ပင်။ ဘာတိ၊ တောက်ပတော် မူပါ၏။-ဤသို့လည်း
ခွဲ၍ပေးနိုင်သည်။

အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ ဇနဝသဘော၊ ဇနဝသဘ-နတ်သားပါတည်း။ သုဂတ၊ ကောင်းသောစကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။ အဟံ။ ဇနဝသဘော၊ ပါတည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ [ဇန+ဝသဘ=လူအပေါင်း၏+အကြီးအကဲ။ ဝါ=လူအပေါင်း၌+အကြီးအကဲ။] “ဇနဝသဘောတိ။” ဇနဝသဘ-ဟူသော။ ယဒိဒံ (ယံ+ဣဒံ)၊ အကြင် နာမည်သည်။ (အတ္ထိ။) အာနန္ဒ။ တံ၊ သည်။ ဣတော၊ ဤအခါမှ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝေရူပံ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ နာမဓေယျံ၊ ပညတ်တင်ထားအပ်သော နာမည်ကို။ သုတံ၊ ကြားအပ်သည်ကို။ (ကြားဖူးသည်ကို။) အဘိဇာနာသိ နော၊ သိသလော၊ [ကြားဖူးတာများ ရှိရုံ့လား-ဟူလို။] ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ပ။သုတံ၊ ကို။ န ခေါ် အဘိဇာနာမိ၊ မသိပါ။ ဘန္တေ။ အပိ စ၊ ထိုသို့ မသိပါသော်လည်း။ “ဇနဝသဘော”တိ၊ ဟူသော။ နာမဓေယျံ၊ ပညတ်တင်ထားအပ်သော နာမည်ကို။ [နာမ-နာမည်၊ ဓေယျ-အနက်ဒြပ်ပေါ်၌ထားအပ်-ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်၏။] သုတံ၊ ကြားရ၍။ မေ၏။ လောမာနိ၊ အမွှေးတို့သည်။ ဟဋ္ဌာနိ၊ ရှင်လန်းပါကုန်ပြီ။ [ကြက်သီးမွှေးညင်း ထပါကုန်ပြီ။] ။ ပ။ “ဇနဝသဘောတိ၊ ဟူသော။ ယဒိဒံ၊ အကြင်နာမည်သည်။ (အတ္ထိ။) ယဒိဒံ (ယသ)၊ အကြင် နတ်၏။ ဝါ၊ သည်။ ဝေရူပံ၊ သော။ နာမဓေယျံ၊ ကို။ သုပညတ္တံ၊ ကောင်းစွာ ပညတ်အပ်ပြီ။ (မုည့်ခေါ်ထားအပ်ပြီ။) သော ယက္ခော၊ ထိုနတ်သည်။ (ဇနဝသဘ-ဟု မုည့်ခေါ်ထားအပ်သော နာမည်ရှိသော ထိုနတ်သည်။) ဩရကော၊ အညံ့စားသည်။ န ဟိ နန္ဒ ဘဝိဿတိ၊ ကေန ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပါပြီ။

အာနန္ဒ။ သဒ္ဓပပါတုတာဝါ၊ အသံထင်ရှားဖြစ်ရာ အခါမှ။ အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။ (မကြာမီ။) ဥဋ္ဌာရဝဏ္ဏော၊ မွန်မြတ်သော အဆင်းရှိသော။ ယက္ခော။ မေ၏။ သမ္ပုဓေ၌။ ပါတုရဟောသိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ ဒုတိယကမ္ပိ၊ နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း ။ပ။ “ဗိမ္ဗိသာရော၊ ဗိမ္ဗိသာရ-ပါတည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ (ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီး၍။) ဘန္တေ အဟံ။ ဝေဿဝဏဿ၊ ဝေဿဝဏ်မည်သော။ မဟာရာဇဿ၊ နတ်မင်းကြီး၏။ သတ္တမံ၊ ခုနှစ်ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော။ ဣဒံ သဟဗျတံ၊ ဤအတူတကွဖြစ်သူ၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အဖော်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပပဇ္ဇာမိ၊ ကပ်ရောက်နေပါ၏။ သော၊ ထိုတပည့်တော်သည်။ တတော၊ ဤထိုဘဝမှ။ စုတော၊ စုတေသည်။ (သမာနော။) မနုဿရာဇော၊ လူမင်းသည်။ ဘဝိတုံ၊ ပဟောမိ၊ စွမ်းနိုင်ပါ၏။

ဂါထာအနက်။ ။ယတ္ထံ၊ အကြင် နတ်ပြည် လူ့ပြည်၌။ မေ၊ တပည့်တော်သည်။ ပုရေ၊ ဤဘဝမှ ရှေး၌။ ဝုသိတံ၊ နေခဲ့ရခြင်း သည်။ (အဟောသံ၊ ဖြစ်ပါပြီ။ တတ္ထ၊ ထို နတ်ပြည် လူ့ပြည်၌။) ဣတော၊ ဤနတ်ပြည်မှ။ (စဝိတွာ၊ စုတေ၍။) သတ္ထ၊ ခုနစ်ခုသော လူ့ခန္ဓာ အစဉ်တို့ကို လည်းကောင်း။ တတော၊ ထို လူ့ပြည်မှ။ (စဝိတွာ။) သတ္ထ၊ ခုနစ်ခုသော နတ်ခန္ဓာ အစဉ်တို့ကို လည်းကောင်း။ စတုဒ္ဒသ၊ ကုန်သော။ သံသာရာနိ၊ ခန္ဓာအစဉ်တို့ကို။ နိဝါသံ၊ ပဋိ- သန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် နေခဲ့ရခြင်းကို။ ဝါ၊ နေခဲ့ရာကို။ အဘိဇာနာမိ၊ သိပါ၏။ (မှတ်မိနေပါ၏။)

၂၈၁။ ဘန္တေ။ ဒီသရတ္တံ အဟံ။ အဝိနိပါတော၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိသည်။ (ဟုတွာ။) အဝိနိပါတံ၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ [ဘာဝပ္ပဓာန ဘာဝလောပ-ကြံပါ။] သဉ္ဇာနာမိ၊ ကောင်းစွာသိပါ၏။ (မှတ်မိပါ၏။) မေ၊ တပည့်တော်၏။ ဝါ။ မှာ။ သကဒါဂါမိတာယ၊ သကဒါဂါမိအဖြစ်အကျိုးငှာ၊ (သကဒါဂါမိ မဂ်အကျိုးငှာ။) အာသာ စ၊ တောင်းတမှုသည်လည်း။ 'သန္တိဋ္ဌတိ၊ ကောင်းစွာ တည်ပါ၏။ [အာသာဖြင့် တောင်းတမှုသာမည-ကို မယူရ၊ ကတ္ထုကမ္ပတာ ကုသလစ္ဆန္ဒ-ကိုယူပါ။] ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ "ဒီသရတ္တံ။ ပ။ သဉ္ဇာနာမိ" တိ စ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝဒေသိ၊ လျှောက်၏။ "အာသာ စ။ ပ။ သကဒါဂါမိ- တာယာ" တိ စ၊ ဟူ၍လည်း။ ဝဒေသိ။ အံယသ္မတော ဇနဝသဘသ ယက္ခဿ၊ အရှင် ဇနဝသဘ-နတ်သား၏။ ဣဒံ၊ ဤ လျှောက်အပ်သော စကားကို။ အစ္စရိယံ၊ အံ့ဩထိုက်၏။ ပ။ ဣဒံ၊ သည်။ အဗ္ဗုတံ၊ မဖြစ်စဖူး ဟူးဆန်း၏။

ကုတော နိဒါနံ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ [ဝါကျအဖြစ်ဖြင့် အနက် ပေးပါသည်။ အချို့ နေရာ၌ သမာသ်လည်းဖွင့်၏။] အာယတ္တာ ဇန- ဝသဘော ယက္ခော၊ သည်။ ဝေရူပံ။ ဥဋ္ဌာရံ၊ ပွန်မြတ်သော။ ဝိသေသာဓိဂမံ၊ တရားထူးကို ရခြင်းကို။ သဉ္ဇာနာတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ ဘဂဝါ၊ ရား။ တဝ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ သာသနာ၊ သာသနာတော်ကို။

၁။ ယတ္ထံ။ ပ။ ဝုသိတံ။ ။ ထို့ကြောင့် အထက်နတ်ပြည် ရောက်နိုင်လောက်သော ကောင်းမှုရှိပါလျက် နေရာဟောင်း၌ နှစ်သက်သော နိကန္တိကြောင့် စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်၌သာ ဖြစ်ရပါသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ [ရှေးဆရာမြတ်တို့ကား "သတ္ထ၊ ခုနစ် ခုသော သံသရာတို့လည်းကောင်း။ ပ။ သံသာရာနိ၊ ခန္ဓာအစဉ်တို့ ပတ်လုံး-ဟု အစ္စန္ဒ သံယောဂံ ပေးတော်မူကြ၏။"

(အဆုံးအမ-ဖြစ်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ-ကို။) အညတြ၊ ကြည်၍။
 ဝေဠုပုံ။ပ။ န (သဉ္ဇာနာမိ)၊ ပါ။ပ။ ဘန္တေ။ ယဒဂ္ဂေ၊ အကြင်နေ့ကို
 အစပြု၍။ (ထန်းတောဥယျာဉ်ဝယ် ပထမ-ဖူးမြင်ရစဉ် သောတာပန်ဖြစ်ရာ
 နေ့ကို အစပြု၍၊ အဟံ။ ဘဂဝတိ၊ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌။ ကေန္တိကတော၊
 တခုသော အဖို့ရှိသော ကြည်ညိုခြင်းအားဖြင့်။ ဝါ၊ နင်စစ်ကေနံ။ အဘိပ္ပ-
 သန္တော၊ အလွန်ကြည်ညိုပါ၏။ တဒဂ္ဂေ၊ ထိုနေ့ကို အစပြု၍။ အဟံ။
 ဒိဿ ရတ္တံ၊ လုံး။ (တဆယ့်လေးဘဝလုံးလုံး။) အဝိနိပါတော (ဟုတော)။
 အဝိနိပါတံ၊ ကို။ (ထန်းတော ဥယျာဉ်၌ သောတာပတ္တိမဂ်၏ အစမ်းဖြင့်
 ရအပ်သော ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။)
 ။ပ။ သဂဒါဂါမိတာယ။

ဘန္တေ။ ဣဓ၊ ယနေ့။ အဟံ။ ဝေဿဝဏေန မဟာရာဇေန၊ ဝေဿဝဏ်
 နတ်မင်းကြီးက။ ပေသိတော၊ စေခိုင်းအပ်သည် ဖြစ်၍။ ဝိရုဠကဿ မဟာ-
 ရာဇဿ၊ ။။ သန္တိကေ၊ ။။ ကေနစိဒေဝ၊ တစုံတခုသာလျှင် ဖြစ်သော။
 ကရဏီယေန၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်။ (ဂစ္ဆန္တော သွားစဉ်။) [အဠကထာ-၌
 ပါဠိသေသ-တည်သည်။] ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ အန္တရာမဂ္ဂေ၊ ခရီးအကြား၌။
 (တပည့်တော် သွားအပ်သော ခရီးအကြား၌။) ။ပ။ ယံအဘိသမ္ဗရာယာ၊
 ကုန်၏။ပ။ ဇာနိဿာမိ၊ မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍။ နိသိန္နံ၊ ထိုင်နေတော်
 မူသည်ကို။ အဒ္ဓသံ၊ ဖူးမြင်ရပါပြီ။

ဘန္တေ။ ဝေဿဝဏဿ မဟာရာဇဿ၊ ။။ (သမ္ဗုခါ-၌ စပ်။) ဝါ၊
 သည်။ (ဘာသတော-၌ စပ်။) တဿံ ပရိသာယံ၊ ထို မိမိပရိသတ်၌။
 ယံဂတိကာ ။ပ။ ယံအဘိသမ္ဗရာယာ”တိ၊ ဟူ၍။ ယံ၊ အကြင် စကားကို။
 ဘာသတော၊ ပြောဆိုစဉ်။ သမ္ဗုခါ၊ ။။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပါပြီ။ သမ္ဗုခါ၊
 ။။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ တေ၊ ဤစကားကို။ အနစ္စရိယံ (အနု+
 အစ္စရိယံ)၊ အဖန်ဖန် အံ့ဩထိုက်ပါ၏။ (ထပ်ကာ ထပ်ကာ အံ့ဩစရာ
 ကောင်းပါ၏။) [ဝေဿဝဏ် နတ်မင်း၏ စကားနှင့် မြတ်စွာဘုရား၏
 မြင်တော်မူပုံ တူနေသောကြောင့် အံ့ဩစရာ ကောင်းပါသည်-ဟူလို။] ။ပ။
 “ဘဂဝန္တံ၊ စ၊ ကိုလည်း။ ဒက္ခာမိ၊ ဖူးမြင်မည်။ ဣဒ္ဓ၊ ဤအကြောင်းအရာ
 ကိုလည်း။ (ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းကြီး ပြောအပ်သော စကားကိုလည်း။)
 ဘဂဝတော၊ အား။ အာရောစေယာမိ၊ လျှောက်လှမ်းမည်။” ဣတိ၊ ဤသို့
 အကြံဖြစ်ပါပြီ။ ဘန္တေ။ မေ၊ ။။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။
 ဥပသကံမိတံ၊ ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ။ (ချဉ်းကပ်ဖို့ရာ။) ပစ္စယာ၊ အကြောင်းတို့

သည်။ ထုမေ ဒွေ၊ ဣ နှစ်မျိုးတို့ပါတည်း။ [၁၊ ဘဂဝန္တူ ဒက္ခာမိ-
မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်လိုခြင်း။ ၂၊ ထုဒဉ္စူပ။ အာရောစေယာမိ-ဝေသဝဏ်
နတ်မင်းကြီးစကားကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလိုခြင်း-တို့တည်း။]

ဒေဝသဘာ

၂၀၂။ ဘန္တေ။ ပုရိမာနိ၊ ရှေးဖြစ်ကုန်သော။ ဒိဝသာနိ၊ နေ့တို့၌
လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နေ့တို့ကလည်းကောင်း။ [မနေ့က-စသည်ကို ဆိုလို
သည်။] ပုရိမတရာနိ၊ သာ၍ ရှေးဖြစ်ကုန်သော။ (ဒိဝသာနိ၊ တို့၌လည်း
ကောင်း။) [တမြန်မနေ့-စသည်ကို ဆိုလိုသည်။] ပန္နရသေ၊ တဆယ့်ငါးရက်
မြောက် ဖြစ်သော။ ဥပေါသထေ၊ ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သော။ တဒဟ၊ ထိုနေ့၌။
ဝဿုပနာယိကာယ၊ ဝါကပ်ရာနေ့၌။ [တကယ် ဝါကပ်ရာနေ့ မဟုတ်သေး၊
ဝါ မကပ်မီ အကြိုတရက်ဖြစ်သော ဝါဆိုလပြည့်နေ့တည်း။] ပုဏ္ဏာယ၊
လ၊ ဥတုနှစ်-အားဖြင့် ပြည့်သော။ ပုဏ္ဏမာယ၊ ပြည့်သော လ၊ ရှိသော။ ဝါ၊
လ၊ ပြည့် ဖြစ်သော။ ရတ္တိယာ၊ ၌။ ဧဝလကပ္ပ၊ များသောအားဖြင့်
အလုံးစုံ ပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်ကုန်သော။ တာဝတိံသာ၊ တာဝတိံသာ-တို့၌
နေကုန်သော။ ဒေဝါ စ၊ တို့သည်လည်း။ သုဓမ္မာယံ၊ သုဓမ္မာ-မည်သော။
သဘာယံ၊ နတ်သဘင်၌။ ဝါ၊ စည်းဝေးရာ ဓမ္မာရုံ၌။ သန္နိသိန္နာ၊ ကောင်း
စွာ ထိုင်နေကြကုန်သည်။ ဝါ၊ အတူ ထိုင်နေကြကုန်သည်။ သန္နိပတိတာ၊
ပေါင်းဆုံကျရောက်ကြကုန်သည်။ ဝါ၊ စည်းဝေးကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

မဟာတိ၊ ကြီးကျယ်သော။ ဒိဗ္ဗပရိသာ စ၊ နတ်ပရိသတ်တို့သည်လည်း။
သမန္တတော၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။ သန္နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ စတ္တာရော။ မဟာ-
ရာဇာနော စ၊ နတ်မင်းကြီးတို့သည်လည်း။ စတုဒ္ဒိသာ၊ အရပ် လေးမျက်နှာ
တို့၌။ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ ပုရတ္ထိမာယ၊ အရှေ့၌ ဖြစ်သော။ ဒိသာယ၊ အရပ်
၌။ တေရဠော၊ တေရဠ-မည်သော။ မဟာရာဇာ၊ နတ်မင်းကြီးသည်။
(ဂန္တဗ္ဗ-နတ်တို့၏ နတ်မင်းကြီးသည်။) ပစ္စိမာဘိမုခေါ၊ အနောက် အရပ်သို့
ရှေးရှုမျက်နှာရှိသည်။ (အနောက်ဘက်သို့ မျက်နှာမူနေသည်။) (ဟုတူ။)
ဒေဝေ၊ စတုမဟာရာဇ်၊ တာဝတိံသာ-နတ်တို့ကို။ ပုရက္ခတ္တာ၊ ရှေ့ပြု၍။
(ရှေ့ကထား၍။) နိသိန္နော ဟောတိ။ ဒက္ခိဏာယ၊ တောင်ဖြစ်သော။ ဒိသာယ၊
၌။ ဝိရူဠကော။ မဟာရာဇာ၊ သည်။ (ကုမုန်-နတ်တို့၏ နတ်မင်းကြီး
သည်။)။ ပ။ ပစ္စိမာယ၊ အနောက်ဖြစ်သော။ ဒိသာယ၊ ၌။ ဝိရူပက္ခော။

မဟာရာဇာ၊ သည်။ (နဂါးတို့၏ နတ်မင်းသည်။)။ပ။ဥတ္တရာယ၊ မြောက် အရပ်ဖြစ်သော။ ဒိဿယ၊ ဌ။ ဒေဝသဝဏော၊ မဟာရာဇာ၊ သည်။ (ဘီလူး တို့၏ နတ်မင်းကြီးသည်။)။ပ။နိသိန္ဒော ဟောတိ။

ဘန္တေ။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ပ။ ဟောန္တိ။ နေသံ၊ ထို နတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့၏။ ဣဒံ အာသနသ္မိံ၊ ဤ ထိုင်နေခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဤ ထိုင် နေရာ အရပ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ [အာသနသ္မိံ ၌ သတ္တမိ-ဝိဘတ်ကို ပထမာ-ဝိဘတ်၏ အနက်၌ သက်ပါ။] အထ၊ ထိုမှ နောက်၌။ (နတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့ ထိုင်ပြီးရာအခါမှ နောက်၌။ အမှကံ၊ တပည့်တော်တို့၏။ အာသနံ၊ ထိုင်နေခြင်းသည်။ ဝါ၊ ထိုင်နေရာသည်။ ဟောတိ၊ ဘန္တေ (တဒါ)။ ယေ တေ ဒေဝါ၊ အကြင် နတ်တို့သည်။ ဘဂဝတိ၊ မြတ်စွာဘုရား အထံ၌။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို။ စရိတုာ၊ ကျင့်၍။ တာဝတိံသ- ကာယံ၊ တာဝတိံသ-နတ်အပေါင်းသို့။ အဓုနာ၊ ယခုမှ။ ဥပပန္နာ၊ ရောက်လာပါကုန်ပြီ။ ဟေ၊ ထို နတ်အသစ်တို့သည်။ အညေ၊ အခြား ကုန် သော။ ဒေဝေ၊ တို့ကို။ ဝဏ္ဏေန စေဝ၊ အဆင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း။ ယသသာ စ၊ အခြံအရံ အားဖြင့်လည်းကောင်း။ (တန်ဆာ၊ အခြံအရံ၊ အသ ရေ-အားဖြင့်လည်းကောင်း။) အတိရောစန္တိ၊ သာလွန်၍ တင့်တယ်ကြပါ ကုန်၏။

ဘန္တေ။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ (ထိုနတ်အသစ်တို့၏ ဝဏ္ဏ၊ ယသ-အားဖြင့် သာလွန်၍တင့်တယ်ပုံကို မြင်ရခြင်းကြောင့်။)တာဝတိံသ ဒေဝါ၊ တို့သည်။ ပ။ ဟောန္တိ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ တွေး၍ ပီတိ သောမနဿ-ဖြစ်ကြသနည်း)။ “ဘော၊ အို....နတ်အများတို့။ ဒိဗ္ဗာ၊ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ကာယာ၊ ခန္ဓာကိုယ်တို့သည်။ ဝါ၊ နတ်အပေါင်းတို့သည်။ ပရိပူရေန္တိ ဝတ၊ ပြည့်ကုန် ပေစွ... တကား။ အသုရကာယာ၊ အသုရကာယ် အပေါင်းတို့သည်။ (အပါယ် ဘုံဘား အပေါင်းတို့သည်။ ဟာယန္တိ (ဝတ)၊ ယတ်လျော့ပါပေကုန်စ... တကား။” ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍ ပီတိသောမနဿ ဖြစ်ကြပါ၏။ပ။ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သမ္ပသာဒနံ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ကြည်ညိုခြင်းကို။ ဝိဒိတုာ၊ သိ၍။ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ၊ တို့ဖြင့်။ အနုမောဒိ၊ အဖန်ဖန်ဝမ်းမြောက်ပြီ။ (ကိံ။) “မောဒန္တိ ဝတ ဘောဒေဝါ။ပ။ မေဿ စ သုမေတ”န္တိ၊ ဟူ၍။ (အနုမောဒိ။)

ဂါထာအနက်။ ။(၁)။ ဘော၊ အို နတ်အများကို။ သဟိန္ဒု- ကာ၊ ကျွန်ုပ် သိကြားနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။တာဝတိံသ၊ တို့သည်။

တတဂတံ၊ ကိံ။ နမဿန္တာ၊ ရှိခိုးကုန်လျက်။ ဓမ္မဿ စ၊ ဧါလည်း။ သုဓမ္မတံ၊ ကောင်းသောတရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်ကိုလည်း ကောင်း။ သံဃဿ၊ ဧါ။ သုပ္ပဋိပတ္တိံ၊ ကောင်းသော အကျင့်ကို လည်းကောင်း။ [ဤ နှစ်ပုဒ်ကို စ-သဒ္ဓါဖြင့် ဆည်းပါ။] (အဘိတ္တဝန္တာ၊ ချီးမွမ်းကုန်လျက်။ မောဒန္တိ-ဋ္ဌံ စပံ။)

(၂)။ သုဂတသ္မိံ၊ မြတ်စွာဘုရားအထံ၌။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကိံ။ စရိတွာန၊ ရှိ။ ဣဓ၊ ဤ တာဝတိံသာ-နတ်ပြည်သို့။ အာဂတေ၊ ယခုမှ ရောက်လာကုန်သော။ ဝဏ္ဏဝဇ္ဇန္တိ၊ လှပသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ယဘဿိနေ၊ များသောအခြံအရံ ရှိကုန်သော။ နဝေ၊ အသစ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝေ စ၊ တို့ကိုလည်း။ ပဿန္တာ၊ ကြည့်ရှုကုန်လျက်။ မောဒန္တိ ဝတ ဝမ်းမြောက်လေကုန်စွ တကား။

(၃)။ ဘူရိပညဿ၊ မြေကြီးနှင့်တူသော ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ (မြေကြီးကဲ့သို့ ထုထယ်ကြီးမားသော ပညာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏-ဟူလို။) သာဝကာ၊ တပည့်ဖြစ်ကုန်သော။ ဣဓ၊ ဤ နတ်ပရိသတ်၌။ ဝိသေသုပဂတာ၊ တပျိုးသော နတ်တို့ထက် ထူးခြားသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော။ တေ၊ ထို နတ်တို့သည်။ အညေ၊ အခြားသောနတ်တို့ကို။ ဝဏ္ဏေန၊ ဖြင့်လည်း ကောင်း။ ယဿ၊ ဖြင့်လည်းကောင်း။ အာယုနာ၊ အသက်ဖြင့် လည်းကောင်း။ အတိရောစန္တိ။

(၄)။ ဣဒံ၊ ဤ အကြောင်းအရာကို။ (ဘုရားရှင်သာသနာ၌ တရားကျင့်ပြီး၍ နောက်မှရောက်လာသောနတ်တို့က အခြားနတ်တို့ ထက် အာယု၊ ဝဏ္ဏ၊ ယဿ-ဖြင့် သာလွန်၍တင့်တယ်ပုံကို။) ဒိသ္မာန၊ ရှိ။ ပ။ နန္ဒန္တိ၊ နှစ်သက်ကြကုန်၏။

တန္တေ၊ တေန၊ ကြောင့်။ (ထို သိကြားမင်း၏ အနုမောဒနာ-စကား ကြောင့်။) ။ပ။ ဘိယျောသော၊ လွန်ကဲသော။ မတ္တာယ၊ အတိုင်းအရှည် အားဖြင့်။ [မတ္တာယ၊ အတိုင်းအရှည်ထက်။ ဘိယျောသော၊ လွန်စွာ။- ဤသို့လည်းပေးကြ၏။] ။ပ။ အသုရကာယာ” တိ။ ပ။ ယေနတ္ထေန၊ အကြင် ကိစ္စဖြင့်။ (အကြင်ဝါကပ်သောရဟန်းတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်း ကိစ္စ-ဖြင့်။) ။ပ။ ဟောန္တိ။ တံ အတ္တံ၊ ထို ကိစ္စကို။ စိန္တယိတွာ၊ ကြံစည်စဉ်းစား၍။ တံ အတ္တံ၊ ကိံ။ မန္တယိတွာ၊ တိုင်ပင်၍။ (စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီး တို့နှင့်တိုင်ပင်၍။) စတ္တာပေ၊ မဟာရာဇာနော၊ တို့သည်။ တသ္မိံ အတ္ထေ၊

ထို့ ကိစ္စ၌။ ဝုတ္တဝစနာပိံ၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသူတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ။ [“တံ” သည် အနက်မရှိ။] ။ပ။ ပစ္စာနုသိဋ္ဌဝစနာပိံ၊ ဟာဗန် ဆုံးမအပ်သော စကားရှိသူတို့သည်လည်း။ (သွန်သင်၊ လမ်းပြ၊ ဆုံးမ-အပ်သူတို့သည်လည်း။) ဟောန္တိ။ သကေသု သကေသု မိမိဥစ္စာ မိမိဥစ္စာ ဖြစ်ကုန်သော။ အာသနေသု၊ နေရာတို့၌။ ဌိတာ၊ တည်နေပါကုန်ပြီ။ အဝိ-ပက္ကန္တာ၊ ပြန်မသွားကြပါကုန်။

ဂါထာအနက်။ ။ဝုတ္တဝါကျော၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိ ကုန်ပေ။ တေ ခုဇာနော၊ ထိုနတ်မင်းကြီးတို့သည်။ အနုသာ-သနိံ၊ သုံးကျိပ်သုံးပါး နတ်မင်းပျား၏ နည်းညွှန်လမ်းပြ အဆုံး အမကို။ ပဋိဂ္ဂယု၊ ရှေးရှုလေးစား ခံယူထား၍။ ဝိပ္ပသန္ဓမနာ၊ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်ရွှင်ပြသော စိတ်ရှိကြကုန်လျက်။ သန္တာ၊ ငြိမ်သက်ကုန်လျက်။ သမ္ပိ အာသနေ၊ မိမိနေရာ၌။ အဋ္ဌိယု၊ တည် နေကြပါကုန်ပြီ။

၂၈၃။ အတ ခေါ်ပ။ ဥဋ္ဌာဓရာ၊ မွန်မြတ်သော။ (ကြီးကျယ်သော။) အာလောပော၊ အလင်းသည်။ သဉ္ဇာယိ၊ ကောင်းစွာကြံပါပြီ။ ဒေဝါနိ၊ တို့၏။ ဒေဝါဒုဘာဝံ၊ နတ်တို့၏ အာနုဇတံကို။ (အဝတ်တန်ဆာ ပိမာန်၏ အဝရောင် ကိုယ်၏အထောင်ကို။) အတိက္ကဓမ္မဝ၊ သာယုန်၍သ လျှင်။ ဩဘာ-သော၊ အရောင်သည်။ ပါတုရဓကောသိ။ပ။ တာဝတိံ သေ၊ ကုန်သော။ ဒေဝေ၊ တို့ကို။ အာမန္တေသိ၊ မိန့်ပြီ။ (ကိံ။) “မာရိသာ၊ အချင်း နတ် မဟာ”တို့။ ယတာ၊ မကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နိမိတ္တံ-နိ၊ သိအပ်ကြောင်း

၁။ ဝုတ္တဝစနာပိံ။ ။ [တံ-သည် အနက်မရှိသော နိပါတ်။] သိကြားမင်းနှင့်အတူ ကောင်းမှုပြုဖက်ဖြစ်သော နတ်မင်းများက ကိစ္စ-တစုံတရာရှိလျှင် နတ်မင်းကြီး လေး ယောက်အား ပြောဆိုကြရ အမိန့်ပေးကြရ၏။ ဤနေရာ၌ “ထိုထိုအရပ်မှာ ဝါကပ် သော ရဟန်းတို့အား အန္တရာယ် မဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်စီမံပေးကြပါ” ဟု နတ် မင်းပျားက ပြောတတ်သူများ အမိန့်ပေးတတ်သူများ-ဖြစ်၍ နတ်မင်းကြီး လေးယောက် တို့က ပြောအပ်သော စကားရှိသူများ၊ အမိန့်ပေးခံရသူများဖြစ်သည်။ [ဝုတ္တံ + ဝစနံ ယေသန္တိ ဝုတ္တဝစနာ။]

၂။ ပစ္စာနုသိဋ္ဌဝစနာ။ ။ သုံးဆယ့်သုံးပါးသော နတ်မင်းပျားက နည်းပေး လမ်းပြ ဆုံးမအပ်သောစကားကို နတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့က လိုက်နာရသောကြောင့် နတ်မင်းကြီးတို့သည် ဆုံးမအပ်သော စကားရှိသူများ၊ စကားကို နားတောင်ရသူများ- ဖြစ်သည်။ [ပစ္စာနုသိဋ္ဌံ+ဝစနံ ယေသန္တိ ပစ္စာနုသိဋ္ဌဝစနာ။]

အမှတ်အသားတို့ကို။ (အရိပ်နိမိတ်တို့ကို။) ဒိဿန္တိ၊ တေမ္ပမြင်အပ်ပါကုန်၏။ပ။
 ပါတု၊ ထင်ရှားစွာ။ ဘဝတိ။ (တထာ၊ ထို အခြင်းအရာ အားဖြင့်။)
 ဗြဟ္မာ၊ သည်။ ပါတု ဘဝိဿတိ၊ ထင်ရှားဖြစ်လိမ့်မည်။ (ရောက်လာလိမ့်
 မည်။) ဟိ၊ မှန်၏။ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) အာလောကော၊ အကြင်
 အလင်းသည်။ သဉ္စာယတိ။ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ဩဘာသော၊ အကြင်
 အရောင်သည်။ ပါတု ဘဝတိ။ ဧတံ၊ ဤအလင်း၊ အရောင်သည်။ ဗြဟ္မာ-
 နော၊ ၏။ ပါတုဘာဝါယ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာခြင်းငှာ။ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ၊
 ပုဗ္ဗနိမိတ်တည်း။ (မလာမီ ရှေးအဖို့၌ ထင်ရှားသော အမှတ် အသား
 တည်း။)'' ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပါပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ယထာ၊ ဖြင့်။ နိမိတ္တာ ဒိဿန္တိ။ (တထာ၊
 ဖြင့်။) ဗြဟ္မာ ပါတု ဘဝိဿတိ။ ဟိ၊ မှန်၏။ ဝိပုလော၊ ကျယ်
 ပြန့်သော။ မဟာ၊ ကြီးကျယ်သော။(ယော) ဩဘာသော၊ အကြင်
 အလင်းရောင်သည်။ (ပါတု ဘဝတိ။) ဧတံ၊ ဤ ကြီးကျယ်သော
 အလင်းရောင်သည်။ ဗြဟ္မာနော၊ ၏။ နိမိတ္တံ၊ ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်
 ဖို့ရာ အမှတ်အသားတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပါပြီ။

သနက္ခမာရကထာ

၂၀၄။ အထ ခေါ။ပ။ယထာသကေသု၊ အကြင်အကြင် မိမိဥစ္စာ ဖြစ်
 ကုန်သော။ အာသနေသု နိဿိဒိ သု။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ပြော၍ ထိုင်နေ
 ကုန်သနည်း။) “ဧတံ ဩဘာသံ၊ ဤအလင်းအရောင်ကို။ ဥဿာမ၊ သိကုန်
 အံ။ ယဝိပါကော၊ အကြင်အကျိုးရှိသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ နံ၊
 ထို အကျိုးကို။ သစ္စိကတော၊ မျက်မှောက်ပြု၍သာ။ ဂမိဿာမ၊ သွား
 ကုန်အံ။” ဣတိ၊ ဤသို့ပြော၍ ထိုင်နေပါကုန်ပြီ။ [စိတ်ထဲက ကြံစည်
 ရုံသာမဟုတ်၊ နှုတ်ကလည်း ပြောကြသည်။]ပ။ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ သုတွာ၊
 ကြား၍ ။ပ။ ကေဂါ၊ တခုတည်းသော အာရုံရှိကုန်သည်။ သမာပဇ္ဇိသု၊
 ကောင်းစွာဖြစ်ကုန်ပြီ။ [အလင်းရောင်ကို အာရုံပြုကုန်လျက် ငြိမ်သက်စွာ
 နေကြသည်-ဟူလို။]

ဘန္တေ။ ယဒါ၊ ၌။ သနက္ခမာရော၊ သနက္ခမာရ-မည်သော။ ဗြဟ္မာ၊ဗြဟ္မာ
 သည်။တာဝတိ သာနံ၊တာဝတိ သာ-ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ဝါ၊တာဝတိ သာ-
 ဘုံ၌နေကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့အား။ ပါတု ဘဝတိ။ [ဒေဝါနံ၊
 တို့၏ (အထံ၌။) ပါတု ဘဝတိ။-ဤသို့လည်း ပေးပု။](အဒါ) ဩဋ္ဌာရိကံ၊

ထင်ရှားသော။ အတ္တဘာဝံ၊ အတ္တဘောကို။ အဘိနိမ္မိနိတွာ၊ ဖန်ဆင်း၍။
 ပါတု ဘဝတိ၊ ဘန္တေ။ ဗြဟ္မုနော၊ ၎်။ ယောပကတိဝဏ္ဏော၊ အကြင်
 ပင်ကိုအဆင်းသည်။ (အတ္တိ။) သော၊ ထို ပကတိအဆင်းသည်။ တာဝတိ -
 သာနံ။ ဒေဝါနံ၊ တိ၏။ စက္ခုပထသ္မိံ၊ မျက်စိတည်းဟူသော လမ်းကြောင်း
 ဌ။ [ရူပါရုံကို မြင်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော စက္ခုဌ။] ဝါ၊ စက္ခုပထသ္မိံ၊
 စက္ခုပသာဒ-၏ လမ်းဌ။ [စက္ခုပသာဒ-၏ အာရုံ ဖြစ်ခြင်းငှာ လျှောက်ပတ်
 သော လမ်းဌ-ဟူလို။] အနဘိသမ္ဘဝနိယော၊ မရောက်ထိုက် မရောက်နိုင်ပါ။
 ယဒါ။ ပ။ ပါတုဘဝတိ။ (တဒါ)။ ပ။ အတိရောစတိ။

ဘန္တေ။ သေယျထာပိ၊ ကား။ သောဝဏ္ဏော၊ ရှေ့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော။
 ဝိဂ္ဂဟော၊ ကိုယ်သည်။ ဝါ၊ ရှေ့ရပ်သည်။ [ရှေး နိဿယ-၌ “သောဝဏ္ဏော၊
 ကောင်းသောအဆင်းရှိသော။ ဝိဂ္ဂဟော၊ နတ်တို့၏ကိုယ်သည်” ဟု ပေး၏။]
 မာနသံ၊ လှ၌ ဖြစ်သော။ ဝိဂ္ဂဟံ၊ ကိုယ်ကို။ အတိရောစတိ သေယျထာပိ၊
 လွန်၍ တင့်တယ်သကဲ့သို့။ ပ။ ပါတု ဘဝတိ။ (တဒါ။) တသံ ပရိသာယံ၊
 ဌ။ ကောစံ၊ တစုံတယောက်သော။ ဒေဝေါ၊ သည်။ န အဘိဝါဒေတိ ဝါ၊
 ရှိလည်း မခိုး။ (န) ပစ္စုဋ္ဌေတိ ဝါ၊ ခရီးဦးလည်း မကြိုဆို၊ အာသနေန
 ဝါ၊ နေရာဖြင့်လည်း။ န နိမန္တေတိ၊ မဖိတ်မန်။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသော
 နတ်တို့သည်ပင်။ တုဏှိဘူတာ၊ တိတ်တိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ ပဉ္စလိကာ၊
 ချီအပ်သော လက်အုပ်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ လက်အုပ်ချီကုန်သည်။ (ဟုတွာ။)
 ပလ္လင်္ကေန၊ ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ဖြင့်။ နိသီဒန္တိ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ ထိုင်
 နေကုန်သနည်း။) “ဒါနိ၊ ဌ။ ယသ ဒေဝဿ၊ ၎်။ ပလ္လင်္ကံ၊ ပလ္လင်ကို။
 သနက်မာရော၊ သော။ ဗြဟ္မာ။ ဣစ္ဆိယတိ၊ အလိုရှိအံ့။ တသ ဒေဝဿ။
 ပလ္လင်္ကေ၊ ဌ။ နိသီဒိယတိ၊ ထိုင်လိမ့်မည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ ထိုင်နေကုန်၏။

ယသ။ ပ။ သော ဒေဝေါ၊ ထို ပလ္လင်၏ အရှင် နတ်သားသည်။ ဝေဒ-
 ပဋိလာဘံ၊ နှစ်သက်ခြင်းကို ရခြင်းကို။ ဝါ၊ ရအပ်သော နှစ်သက်ခြင်းကို။
 လဘတိ။ ပ။ သောမနဿပဋိလာဘံ၊ ဝမ်းမြောက်မှုကိုရခြင်းကို။ ဝါ၊ ရအပ်သော
 ဝမ်းမြောက်မှုကို။ ပ။ ဓတ္တိယော၊ မင်းမျိုး မင်းနွယ်ဖြစ်သော။ မုဒ္ဒါဝသိတ္တော၊
 ဦးထိပ်၌ အဘိသိက်ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်သော။ ရုဇ္ဇေန၊ မင်းအဖြစ်
 ဖြင့်။ အဓုနာ၊ ယခုမှ။ အဘိသိတ္တော၊ အဘိသိက်ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်း
 အပ်သော။ ရာဇာ၊ (အတ္တိ)။ သော၊ ထိုမင်းသည်။ ပ။ လဘတိ သေယျထာပိ၊
 ကဲ့သို့။ ပ။ ကုမာရဇဏ္ဍိ၊ လုလင်ငယ် ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ [လုလင်ငယ်သဖွယ်
 နုနယ်သော အရွယ် အဆင်းရှိသည်။] (ဟုတွာ။) ပဉ္စသိခေါ၊ ပဉ္စသိခ-

နတ်သားနှင့် တူသည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ပဉ္စသိခ-နတ်သားကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ။ပ။
 ဝေဟာသံ၊ ကောင်းကင်သို့။ အဗ္ဗုဂ္ဂန္ဓာ၊ ရှေးရှုတက်သွား၍။ အန္တလိက္ခေ၊
 ဆီးတားမထင် ကြားအပြင်ဖြင့် ရှုမြင်အပ်သော။ အာကာသေ၊ ကောင်း
 ကင်၌။ ပလ္လင်္ကေန၊ ဖြင့်။ နိသီဒိ။ [ပဉ္စ+သိခါ တေဿာတိ ပဉ္စသိခေါ-
 ငါးခုသော ဦးစွန်းရှိသောနတ်သား။ ပဉ္စသိခေါ ဝိယ ပဉ္စသိခေါ။-
 ဋီကာ။]

ဘန္တေ။ သေယျထာပိ၊ ကား။ ဗလဝါ၊ -အားရှိသော။ ပုရိသော။
 သုပစ္စတ္တတေ၊ ကောင်းစွာခင်းထားအပ်သော။ ပလ္လင်္ကေ ဝါ၊ ပလ္လင်၌သော်
 လည်းကောင်း။ သမေ၊ ညီညွတ်သော။ ဘူမိဘာဂေ ဝါ၊ မြေအရပ်အဖို့
 ၌သော်လည်းကောင်း။ ပလ္လင်္ကေန၊ - ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ဖြင့်။ နိသီဒေယျ
 သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ပ။ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတ”န္တိ။ [၂၀၂-အတိုင်း ဆိုပါ။]

၂၀၅။ ဘန္တေ။ ဣမမတ္တံ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ဝါ၊ ဤ အကြောင်း
 အရာကို။ ဘာသိတ္ထံ၊ ပြောဆိုပါပြီ။ပ။ဗြဟ္မာ၊ နော၊ ၏။ (သရော-၌ စပ်။)
 ဝါ၊ သည်။ ဘာသတော၊ ပြောဆိုနေစဉ်။ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော၊ ရှစ်ပါး
 သောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော။ သရော၊ အသံသည်။ ဝိဿဠော၊ စ၊ သလိပ်
 သည်းခြေတို့သည် စွန့်လွှတ်အပ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အသံ၏အပြစ်တို့
 မှ လွတ်သည်လည်းကောင်း။ ဝိညေယျော၊ စ၊ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို သိစေ
 နိုင်သည်လည်းကောင်း။ မဉ္ဇူ၊ စ၊ ချိုသာသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သာယာ
 နာပျော်ဖွယ် ကောင်းသည်လည်းကောင်း။ သဝနီယော၊ စ၊ နားထောင်ထိုက်
 သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နားထောင်ချင်စဖွယ်ကောင်းသည်လည်းကောင်း။
 ဝိန္ဒူ၊ စ၊ မကဲ့မအက် တခဲနက် လုံးသည်လည်းကောင်း။ အဝိသာရီ၊ စ၊
 အထူးထူးအပြားပြား မရောမပြွမ်း အလွန်သန့်ရှင်းသည် လည်းကောင်း။
 ဂမ္ဘီရော၊ စ၊ နက်နဲသည်လည်းကောင်း။ နိန္ဒာဒီ၊ စ၊ အကြွင်းမဲ့ မြည်စေနိုင်
 သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပဲ့တင်ထပ်သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်
 ပါ၏။ [ဝိဿဠော-စသည်ဖြင့် အဋ္ဌင်္ဂ-၏သရုပ်ကို ပြသည်။]

ဘန္တေ။ ယထာပရိသံ၊ အကြင်မျှလောက်သော ပရိသတ်ကို [ယထာ
 သဒ္ဓါသည် ပရိမာဏ-အနက်ကို ဟော၏။-ဋီကာ။] ။ပ။ ဝိညာပေတံ၊ သိ
 စေ၏။ (နားလည်စေ၏။) အဿ၊ ထိုဗြဟ္မာ၏။ ဧောသော၊ အသံသည်။
 ပရိသာယ၊ ၏။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပ၌။ န နိစ္ဆရတိ၊ မထွက်ပေ။ ဝါ၊ မပြေး
 သွား။ ယဿ၊ အကြင်သူ၏။ပ။သရော ဟောတိ။ သော၊ ထိုသူကို။
 “ဗြဟ္မဿရော”တိ၊ ဟူ၍။ (ဗြဟ္မာမင်း၏အသံနှင့်တူသော အသံရှိယဟူ၍။)
 ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်ပါ၏။

အထ ခေါ်။ပ။တေတ္တိံ သေ၊ သုံးကျိပ်သုံးပါး အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။
 အတ္တဘာဝေ၊ တိကိ။ပ။ပစ္စေကပလ္လကေသု၊ အသီးသီးသော ပလ္လင်တို၌။ပ။
 အာမန္တေသိ။ (ကိ။) “တဝတိံသာ၊ တဝတိံသာ-ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။
 ဘောန္တော ဒေဝါ၊ အရှင်နတ်တို့သည်။ တံ၊ ထို ကျွန်ုပ်ပြောဆိုအပ်မည့်
 စကားကို။ ကိံ မညန္တိ၊ အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကြကုန်သနည်း။ ယာဝဉ္စ၊
 အလွန်အကဲသာလျှင်။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ များစွာ
 သောလူအပေါင်း၏ အစီးအပွားအလို့ငှာ။ ဗဟုဇနသုခါယ၊ များစွာသော
 လူအပေါင်း၏ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ လောကာနုကမ္မာယ၊ လောကကို စောင့်
 ရှောက်ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။
 ဟိတာယ။ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ငှာ။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်တော်မူ၏။

ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ ယေ ကေစိ၊ အကြင်
 အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဗုဒ္ဓံ၊ ကိ။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ
 ဟူ၍။ ဂတာ၊ ဆည်းကပ်ကုန်၏။ပ။တေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ [သာမည-
 ကတ္တား။] ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္နက-ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းဟူသော။
 မရဏာ၊ သေရာအခါမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အပေကစ္စေ၊ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့
 သည်။ [ဝိသေသ-ကတ္တား။] ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနံ၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ-ဘုံ၌
 ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဘုံ၌ နေကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သဟဗျတံ၊
 အတူတကွဖြစ်သူ၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အဖော်၏အဖြစ်သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကပ်
 ရောက်ကုန်၏။ပ။ယေ၊ တို့သည်။ သဗ္ဗနိဟီနံ၊ အလုံးစုံတို့အောက်ညှိသော။
 ကာယံ၊ ကိုယ်ကို။ ဝါ၊ နတ်အပေါင်းကို။ ပရိပူရေန္တိ၊ ပြည့်စေကုန်၏။
 တေ။ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အပေါင်းကို။ ပရိပူရေန္တိ။” ဣတိ၊ ဤသို့
 မိန့်ပါပြီ။

၂၇၆။ ဣမမတ္ထံ။ပ။ဘာသတော၊စဉ်။သောသံယေဝံ၊ အသံကိုသာလျှင်။
 ဒေဝါ။ မညန္တိ၊ သိကုန်၏။ (ကိ။) “ယွာယံ၊ အကြင်ဗြဟ္မာသည်။ မမ

၁။ သောသောယေဝံ။ ။ဤပုဒ်၏ စပ်ရာပုဒ် မရှိပါ။ ထို့ကြောင့်-ပါဠိပျက်နေ
 ပာန်တူ၏။ “သောသံယေဝံ” ဟု ဒုတိယာ-ဝိဘတ်ဖြင့် ရှိသင့်မည်ထင်၏။ ဤ
 ဝါကျ၌ ဆိုလိုရင်းမှာ-သုံးကျိပ်သုံးပါးသော နတ်တို့၏ ပလ္လင်၌ သုံးကျိပ်သုံးပါးသော
 ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖန်ဆင်း၍ ထိုင်လျက် တရားဟောနေသော သနက်မာရ-ဗြဟ္မာ၏
 အသံကိုသာ နတ်များက သိကြရ၏။ “ငါ့ပလ္လင်မှာ ထိုင်နေသော ဗြဟ္မာတယောက်
 တည်းက တရားဟောနေသည်”ဟု နတ်အားလုံးက ထင်ကြရ၏။ မိမိပလ္လင်၌ ထိုင်
 နေသော နိမ္မိတ-ရုပ်ကိုသာမြင်၍ အခြားပလ္လင်၌ ထိုင်နေသော နိမ္မိတ-ရုပ်ကို နတ်
 များ မမြင်ကြရပါ။ [တယောက်တည်း၏ အသံကိုသာ ကြားနေရပါသည်-ဟူလို။]

ပဏ္ဍကေ နိသိဒတိ။ သွာယံ၊ ထိပ္ပဟ္မာသံဃံ။ ဧကောဝ၊ တယောက်တည်း သာ။ ဘာသတိ၊ ပြောနေ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိကုန်၏။ (ထင်ကုန်၏။)

ဂါထာအနက်။ ။ကေသ္မိံ၊ တယောက်သော ဗြဟ္မာသည်။ ဘာသမာနသ္မိံ၊ ပြောဆိုလတ်သော်။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ နိမ္မိတာ၊ နိမ္မိတ-ရုပ်တို့သည်။ (ဖန်ဆင်းအပ်သော ဗြဟ္မာတို့သည်။) ဘာသန္တိ၊ ပြောကုန်၏။ ကေသ္မိံ၊ သည်။ တုဏှိ၊ ဆိတ်ဆိတ်။ အာသိနေ၊ နေလတ်သော်။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ တေ၊ ထိုနိမ္မိတ-ရုပ်တို့သည်။ တုဏှိ ဘဝန္တိ။ တံဒါ၊ ဤ။ သဟိန္ဒကာ တာဝတိံ သာ။ ဒေဝါ။ တို့သည်။ ယွာယံ။ပ။ (နိသိဒတိ)။ပ။ဘာသတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မညန္တိ။

အထ ခေါ်။ပ။ကေထောန၊ တယောက်တည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်။ အတ္တာနံ၊ ကို။ ဥပသံဟရတိ၊ ကပ်ဆောင်၏။ (ရုပ်သိမ်း၏)။ပ။

ဘာဝိတဗ္ဗဒ္ဓိပါဒ

၂၀၇။ တံ ကိံ မညန္တိ။ပ။ဇနတာ၊ သတ္တဝါတို့၏ အာသယာ-နုသယ-ကို သိတော်မူသော။ ပဿတာ၊ လက်တွင်တင်ထား သျှိသျှားသီး ကဲ့သို့ အလုံးစုံသော ဧဗ္ဗယျတရားကို မြင်တော်မူသော။ အရဟတာ၊ ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရား တို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ စတ္တာရော၊ ကုန် သော။ ဣမေ စ ဗ္ဗဒ္ဓိပါဒါ၊ ဤ ဗ္ဗဒ္ဓိပါဒ်တို့ကိုလည်း (ဤ ပြီးစီးခြင်း-ဟူသော တန်ခိုး၏တည်ရာ အခြေခံတရားတို့ကိုလည်း။) ယာဝ၊ အလွန်အကဲ သာလျှင်။ ဝါ၊ အလွန်ပင်။ သုပညတ္တာ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူ အပ်ပါပေကုန်ပြီ။ ဝါ၊ ဝေနေယျ-တို့၏ သန္တာန်၌ ကောင်းစွာမရောယှက် အောင် ထားအပ်ပါပေကုန်ပြီ။ [အဘယ်အကျိုးငှာ ပညတ်အပ်ပါသနည်း- ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ပညတ္တာ ဗ္ဗဒ္ဓိပဟုတာယ” စသည်ကို ပြောဆိုသည်။] ဗ္ဗဒ္ဓိပဟုတာယ၊ တန်ခိုးကိုဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ် အကျိုးငှာ။ ဗ္ဗဒ္ဓိဝိသဝိတာယ၊ တန်ခိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌ သင့်လျော်သည်၏ အဖြစ် အကျိုး ငှာ။ ဝါ၊ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ ဗ္ဗဒ္ဓိ-ဝိကုဗ္ဗဒ္ဓိတောယ၊ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ ပညတ္တာ၊ ပညတ်အပ်ပါကုန်။ပ။

ဘော၊ ဒို... နတ်အများတို့။ ဣဓ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု။ ဆန္ဒ-
 သမာဓိပွဇာနသင်္ခါရသမန္နာဂတံ၊ ဆန္ဒ-ဟူသော အကြီးအကဲရှိသော သမာဓိ၊
 အားထုတ်ကြောင်း သမ္ပပွဇာနဝိရိယ- ဟူသော သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော။
 ဣဒ္ဓိပါဒါ ကို။ (ပြီးစီးကြောင်းဖြစ်သော အဘိညာဉ်နှင့် ယှဉ်သော ဆန္ဒ၊
 သမာဓိ၊ ဝိရိယ-တို့၏ အခြေခံဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် အစုကို။) ဘာဝေ-
 တို၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၏။ ဝါ၊ တိုးပွားစေ၏။ ပ။ တေန ဘဂဝတာ၊
 သည်။ ပ။ ဣဒ္ဓိဝိကဗ္ဗနတာယ၊ ဝှာ။ ပညတ္တာ၊ အပ်ကုန်သော။ စတ္တာပော၊
 ကုန်သော။ ဣဒ္ဓိပါဒါ၊ တို့ဟူသည်။ ဣမေ ခေါ၊ ဤသည်တို့တည်း။

ဘော၊ တို့။ ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ အတိတံ၊ အတိတ်ဖြစ်သော။ အဒ္ဓါနံ၊
 ကာလ၌။ ယေ ကေစိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော။ သမဏာ ဝါ၊
 တို့သည်လည်းကောင်း။ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အနေက-
 ဝိဟိတံ၊ တပါးမက များသောအပြားရှိသော။ ဣဒ္ဓိဝိခံ၊ တန်ခိုး အဖို့အစုကို၊
 ပစ္စနုဘောသံ၊ ခံစားခဲ့ကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေ။ တေ၊ ထို သမဏ၊ ဗြာဟ္မဏ-တို့သည်။
 စတုန္နံ။ ဣမေသံယေဝ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ၊ တို့၏ပင်။ [တ္ထ-ပစ္စည်း၌ စပ်။] ဝါ၊ တို့ကို
 ပင်။ [ဘာဝိတ ဗဟုလိကတ-၌ စပ်။] ဘာဝိတတ္တာ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဗဟုလိကတတ္တာ၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ
 ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ပစ္စနုဘောသံ)။ ပ။

မမပိ၊ ကျွန်ုပ်၏လည်း။ ဝေရူပံ။ ဣဒ္ဓါနုဘာဝံ၊ တန်ခိုးအာနုဘော်ကို။
 ပဿန္တိနော၊ မြင်ကြပါသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့မေးပြီ။ မဟာဗြဟ္မေ၊ မြတ်
 သောဗြဟ္မာ။ (ဗြဟ္မာမင်း။) ဝေံ၊ မှန်ပါ။ (မြင်ကြပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့
 ဖြေကုန်ပြီ။ ပ။ ဝေံ၊ သို့။ ဝါ၊ သို့ကလောက်။ မဟာနုဘာဝေါ၊ ၏။ ဣတိ၊
 ဤသို့ မိန့်ပြီ။ ပ။ အာမန္တေသိ၊ ဆက်၍ မိန့်ပြန်ပြီ။ (ကိံ။)

တိဝိသြကာသာဓိဂမ

၂၀၀။ “တံ ကိံ” မညန္တိ။ ပ။ တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ သုခဿ၊
 ဈာန် မဂ် ဖိုလ်-ချမ်းသာကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်းငှာ။ တယော၊ ဣဒ္ဓိ
 (ဣမေ) သြကာသာဓိဂမာ၊ ဤ အခွင့်အလမ်းကို ရခြင်းတို့ကို။ ဝါ၊ ဤ
 အခွင့်အလမ်းကို ရကြောင်း တရားတို့ကို။ ယာဝ စ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။
 ဝါ၊ အလွန်ပင်။ အနုဗ္ဗဒ္ဓါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပါကုန်ပြီ။ ပ။

ဘော၊ တို့။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ ဧကစ္စော၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာမေဟိ၊ ဝတ္ထု ကိလေသာ နှစ်ဖြာသောကာမ တို့နှင့်။ သံသဋ္ဌော၊ ရောနှောသည်။ [သံသဂုံ၊ ဥပဂတော သမဂီဘူတော။-ဋီကာ။] အကုသလေဟိ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေဟိ၊ နိဝရဏ-တရားတို့နှင့်။ သံသဋ္ဌော၊ သည်။ (ဟုတော) ဝိဟရတိ။ သော၊ ထိုသူသည်။ အပရေန သမယေန၊ တပါးသော အခါ၌။ အရိယဓမ္မံ၊ အရိယာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားသည် ဟောအပ်သောတရားကို။ [အဋ္ဌကထာ-နည်း။] ဝါ၊ အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သောတရားကို။ [ဋီကာ-နည်း။] သုဏာတိ၊ နာ၏။ ယောနိသော၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့်။ (သင့်သောအစီအစဉ် မှန်ကန်သော လမ်းအားဖြင့်။) မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ (နှလုံး သွင်း၏။) ဓမ္မာနုဓမ္မံ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော အကျင့်ကို။ [လောကုတ္တရာတရား-ဟု ဆိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ “ဈာန်တရားအား လျော်သောအကျင့်ကို” ဟု ဆိုလိုသည်။] ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ကျင့်၏။

သော။ အရိယဓမ္မဿဝနံ၊ အရိယာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား ဟောအပ်သောတရားကို နာရခြင်းကို။ ဝါ၊ အရိယာအဖြစ်ကိုပြုတတ်သော တရားကို နာရခြင်းကို။ အာဂမ္မ၊ ရှေးရှုရောက်၍။ (စွဲ၍။) ယောနိသောမနသိကာရံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းမှုကို။ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပတ္တိံ၊ လောကုတ္တရာတရားကိုးပါးအား လျော်သော အကျင့်ကိုကျင့်မှုကို။ (အာဂမ္မ) ။ပ။ အသံသဋ္ဌော၊ မရောနှောသည်။ (ဟုတော) ဝိဟရတိ။ ကာမေဟိ၊ တို့နှင့်။ အသံသဋ္ဌဿ၊ မရောနှောသော ။ပ။ တဿ၊ ထိုသူ၏ သန္တာန်၌။ သုခံ၊ ပဌမဇ္ဈာနသုခ-သည်။ (ပဌမဈာန်ချမ်းသာသည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သုခံ၊ ကြောင့်။ [ကာရဏ-အနက်၌ ပဉ္စမိ-သက်။] ဘိယျော၊ လွန်စွာ။ (အဆက်ဆက်။) သောမနဿံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ [ပဌမဈာန်သမာပတ်မှ ထ-ပြီးသောအခါ၌ ဖြစ်၏။]

ဘော၊ တို့။ သေယျထာပိ၊ ကား။ ပမုဒါ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြောင့်။ (အနီးငယ်ဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော နုသောပီတိကြောင့်။) ပါမောဇ္ဇံ၊ လွန်စွာ

၁။ ယောနိသော မနသိကာရံ။ ။ယောနိသော မနသိကာရော နာမ ဥပါယမနသိ-ကာရော။-အဋ္ဌကထာ။ ဥပါယမနသိကာရောတိ ကုသလဓမ္မပုဝတ္တိယာ ကာရဏ-ဘူတော မနသိကာရော။-ဋီကာ။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ-ဟုလည်းကောင်း၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍သိတတ်သော မဂ်ဉာဏ်အားလျော်သော ဂိပဿနာဉာဏ် ဖြင့်လည်းကောင်း နှလုံးသွင်းမှုတည်း။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ (လွန်စွာဝမ်းမြောက်ခြင်းဟူသော အားကြီးသော ပီတိသည်။) ဇာယေထ သေယျတာပိ၊ ဖြစ်ရာသက္ကသို့။ပ။သောမနဿံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ သော၊ တို့။ပ။တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ သုဿ အဓိဂမာယ။ ပဌမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ အယံ သြကာသာမိဂမော၊ ဤ ပဌမဈာန် တည်းဟူသော အခွင့်အလမ်းကို ရခြင်းကို။ ဝါ၊ ဤအခွင့်အလမ်းကို ရကြောင်းပဌမဈာန်တရားကို။ အနုဗုဒ္ဓေါ၊ အပ်ပြီ။ [နောက်နောက်ဝါကျ များ၌ ဤသို့အပြည့်အစုံပေးပါ။ သူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

ပုန စ။ပ။ ကေစူဿ၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ သြဋ္ဌာရိကာ၊ ရှန်ရင်းကြမ်းတမ်းကုန်သော။ ကာယသင်္ခါရာ၊ ထွက်သက်ဝင်သက်ဟူသော ကာယသင်္ခါရ-တို့သည်။ အပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ၊ မငြိမ်းအေးကုန်သည်။ပ။ ဝစီ- သင်္ခါရာ၊ ဝိတက်ဝိစာရ-ဟူသော ဝစီသင်္ခါရ-တို့သည်။ပ။ စိတ္တသင်္ခါရာ၊ ဝေဒနာ သညာ-ဟူသော စိတ္တသင်္ခါရ-တို့သည်။ [ဝေဒနာ သညာ-ကို မှတ်၍ ပြောသည်။ ဝိတက် ဝိစာရ-မှတစ်ပါး စေတသိက်အားလုံး စိတ္တသင်္ခါရ-မည်၏။ ဤပုဒ်တို့၏ ဝစနတ္ထနှင့်တကွ အကျယ်ကို သင်္ခါရ-ယမိုက် အရကောက် ၃၀၄- ၌ ကြည့်ပါ။]

သော။ပ။ ကာယသင်္ခါရာ။ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ငြိမ်းအေးကုန်၏။ [စတုတ္ထ- ဈာန်ဖြင့် ငြိမ်းအေးကုန်၏။]။ပ။ ဝစီသင်္ခါရာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။ [ဒုတိယ-ဈာန်ဖြင့် ငြိမ်းအေးကုန်၏။]။ပ။ စိတ္တသင်္ခါရာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။ [နိရောဓသမာပတ်ဖြင့် ငြိမ်းအေးကုန်၏။]တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌။ သြဋ္ဌာရိကာနံ။ ကာယသင်္ခါ-

၁။ သြကာသာမိဂမော။ ။ သြကာသ-ဟူသည် မဂ် ဖိုလ် ချမ်းသာဟူသော အခွင့် အလမ်းတည်း။ ပဌမဈာန်စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ထို အခွင့်အလမ်းကို ရကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် သြကာသာမိဂမ-မည်၏။ [သြကာသံ အဝသရံ အဓိဂစ္ဆတိ ဧတေနာတိ သြကာသာမိဂမော-မဂ် ဖိုလ် ချမ်းသာဟူသော အခွင့်အလမ်းကို ရကြောင်းတရား။]

တနည်း။ ။ သြကာသ-ဟူသည် မဂ် ဖိုလ် ချမ်းသာကို ရဖို့ရာ ပဌမဈာန်တည်း ဟူသော မိမိ၏ အခွင့်အလမ်းတည်း။ ထို အခွင့်အလမ်းကို ရခြင်းဟူသည် ပဌမ- ဈာန်စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း။ [မဂ္ဂဖလသုခါဓိဂမာယ သြကာသဘာဝတော ဝါ သြကာသော။-မဂ် ဖိုလ် ချမ်းသာကို ရဖို့ရာ အခွင့်အလမ်းဖြစ်သောကြောင့် ပဌမဈာန်သည် သြကာသ-မည်၏။ အဿ+အဓိဂမော သြကာသာမိဂမော-ထို အခွင့်ကိုရခြင်း (ပဌမဈာန် စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်ခြင်း)။]မှန်၏-ပဌမဈာန်သည် နိဝရဏ- ငါးပါးတို့ကို ပယ်ခွာ၍ မိမိ၏အခွင့်အလမ်းကို ယူ၍တည်၏။ (နိဝရဏတို့၏ နေရာဝယ် မိမိက ဝင်၍တည်နေသည်၊ ဖြစ်နေသည်-ဟူလို။ [နောက်နောက် သြကာသာမိဂမ-၌ ဤနည်းမှီ၍ သိပါ။]

ရာနံ၊ တို့၏။ ပဋိပုဏ္ဏဒိယာ၊ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း။
 ။ပ။ သုခံ၊ စတုတ္ထ-ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော ဗလသမာပတ်ချမ်းသာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
 [နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာဖြစ်၏။] ။ပ။ သောမနဿံ။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ။)
 [နိရောဓသမာပတ်မှ ထပြီးပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဖြစ်၏။] ။ပ။ အယံ သြကာသာ-
 ဓိဂမော၊ ဤ စတုတ္ထ-ဈာန်တည်းဟူသော အခွင့်အလမ်းကို ရခြင်းကို။ ဝါ။
 ဤ အခွင့်အလမ်းကိုရကြောင်း စတုတ္ထ-ဈာန် တရားကို။ အနုဗုဒ္ဓေါ။

ပုန စ။ပ။ “ဣဒံ၊ ဤ ကုသလကမ္မပထ-တရား ဆယ်ပါးသည်။ ကုသလံ၊
 ကုသိုလ်တည်း။” ဣတိ၊ သို့။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်
 အတိုင်း။ ဝါ။ ဟုတ်မှန်စွာ၊ နပုဇာနာတိ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်
 မသိ။ “ဣဒံ၊ ဤ အကုသလကမ္မပထ- တရား ဆယ်ပါးသည်။ အကုသလံ၊
 တည်း” ။ပ။ “ဣဒံ၊ ဤ အကုသလကမ္မပထ-တရား ဆယ်ပါးသည်။
 သာဝဇ္ဇံ၊ အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်၏။ ဣဒံ၊ ဤ ကုသလကမ္မပထ-တရား ဆယ်
 ပါးသည်။ အနဝဇ္ဇံ၊ အပြစ်မရှိ။ [နောက်၌ ဣဒံ-ကို ဤနည်းမီ၍ စွဲပါ။]
 ဣဒံ၊ ကို။ သေဝိတဗ္ဗံ၊ မှီဝဲထိုက်၏။ ဣဒံ၊ ကို။ န သေဝိတဗ္ဗံ၊ ထိုက်။ ဣဒံ၊
 ဟိနံ၊ ယုတ်ညံ့၏။ ဣဒံ၊ ပဏိတံ၊ မှန်မြတ်၏။ ဣဒံ၊ ဤတရားသည်။ ကဏ္ဍ-
 သုက္ကသပုဋ္ဌိဘာဝံ၊ မည်းညစ်သည်ဖြစ်၍ တူသောအဖို့ရှိ၊ ဖြူစင်သည်ဖြစ်၍
 တူသောအဖို့ရှိ၏” ။ပ။

တဿ၊ ထိုသူ၏။ ဝါ၊ သည်။ ဧဝံ၊ သို့။ ဇာနတော၊ သိလတ်သော်။
 ဧဝံ၊ သို့။ ပဿတော၊ မြင်လတ်သော်။ အဝိဇ္ဇော၊ ဝဋ်ကိုဖုံးသားတတ်သော
 အဝိဇ္ဇာကို။ ပဟိယတံ၊ ပယ်အပ်၏။ ဝိဇ္ဇော၊ အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ် ဝိဇ္ဇာသည်။
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿ၊ ထိုသူ၏ သန္တာန်၌။ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ၊ အဝိဇ္ဇာ၏ ကင်းခြင်း
 ကြောင့်။ ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒါ၊ ဝိဇ္ဇာ၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ သုခံ၊ အရဟတ္တမဂ် အရ-
 ဟတ္တမိုလ် ချမ်းသာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ပ။ သောမနဿံ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။ [သမာတ်ပ
 မှ ထပြီးသူမှာ ဖြစ်၏။] ။ပ။ အယံ သြကာသာဓိဂမော၊ ဤ အရဟတ္တမဂ်-

၁။ ဒုတိယသြကာသာဓိဂမ။ ။စတုတ္ထ-ဈာန်သည် သုခ ဒုက္ခ-ကို ပယ်ခွင့်ရှိ
 မိမိ၏ အခွင့်အလမ်းကို ယူတတ်သောကြောင့် သြကာသာဓိဂမ-မည်၏။ သုခ ဒုက္ခ
 ဖြစ်ခွင့်မပေးပဲ ထိုနေရာ၌ မိမိဝင်၍ဖြစ်သည်-ဟူလို။ [ဤ၌ ပဌမ, ဒုတိယ, -တတိ
 ယ-ဈာန်များလည်း စတုတ္ထဈာန်၌ အတွင်းဝင်သည်။]

၂။ တတိယသြကာသာဓိဂမ။ ။အရဟတ္တမဂ်သည် ကိလေသာ အားလုံးတို့ကို
 ပယ်ခွင့်ရှိ မိမိ၏အခွင့်အလမ်းကို ယူတတ်သောကြောင့် သြကာသာဓိဂမ မည်၏။
 ကိလေသာတို့ကို ဖြစ်ခွင့်မပေးပဲ ထိုနေရာ၌ မိမိဝင်၍ဖြစ်သည်-ဟူလို။

တည်းဟူသော အခွင့်အလမ်းကို ရှိခြင်းကို။ ဝါ၊ အခွင့်အလမ်းကိုရကြောင်း အရဟတ္တမဂ်တရားကို။ အနုဗုဒ္ဓေါ။ပ။ အာမန္တေသိ၊ ဆက်၍ မိန့်ပြီ။

စတုသတိပဋ္ဌာန

၂၀၉။ တံ ကိံ မညန္တိ ။ပ။ ထေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ စတ္တာရော။ ဣမေ သတိပဋ္ဌာနာ၊ ဤ သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို။ ယာဝ သုပညတ္တာ။ ကုသလဿ၊ မဂ်ကုသိုလ် ဖိုလ်ကုသိုလ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ငှာ။ ပညတ္တာ။ [အဘိဓမ္မာ ၌ မဂ်သာ ကုသလ-မည်သော်လည်း ဤ နေရာ၌ အပြစ်မရှိခြင်း ယောဂ-လေး ပါးတို့ဖြင့် ဘေးမရှိခြင်း ဟူသော အနက်ကြောင့် ဖိုလ်သည်လည်း ကုသလ-မည်သည်။] ။ပ။

☞ အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိ၏။ [သတိပဋ္ဌာန-သုတ်၌ အတ္တနော-ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်လိမ့် မည်။] ကာယော၊ ရူပကာယ၌။ ကာယာနုပဿိ၊ ရူပကာယ-ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော သမ္ပပ္ပ-ဓာနဝိရိယ-ရှိသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်။ သတိမာ၊ ကာယကို ပိုင်းခြား၍ ယူတတ်သော သတိရှိသည်။ (ဟုတွာ။) လောကေ၊ ရူပကာယ-ဟူသော လောက၌။ အဘိဇ္ဈာဒေါမနသံ၊ ကို။ (လောဘ ဒေါသ-ကို။) ဝိနေယျ၊ ပယ်ဖျောက်၍။ ဝိဟရတိ။ပ။ဝိဟရန္တော။ တတ္ထ၊ တို့ အဇ္ဈတ္တကာယ၌။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ သမာဓိယတိ၊ သမာဓိ ဖြစ်၏။ (သမထဝိပဿနာ-၏ အစွမ်းဖြင့် တည်ကြည်၏။) သမ္မာဝိပ္ပသီဒတိ။ အထူးသဖြင့် ကြည်လင်၏။ပ။သမာဟိတော၊ သမထ ဝိပဿနာ-၏အစွမ်းဖြင့် ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသည်။ သမ္မာ။ ဝိပ္ပသန္တော၊ အထူး သဖြင့် ကြည်လင်သည်။(ဟုတွာ။) ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပ-၌။ပရကာယေ၊ သူတပါး၏ ကာယ၌။ ဉာဏဒဿနံ၊ သိမြင်ဟတ်သောဉာဏ်ကို။ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ [သူတပါး၏ ရူပကာယကိုလည်း သမထ ဝိပဿနာ ရှုပွားသည်-ဟုလိ။ နောက် ဝါ ကျမ်းများ၌ ဤနည်းကို မှီ၍ ပေးပါ။] ။ပ။

၁။ သမ္မာ ဝိပ္ပသီဒတိ။ ။သမ္မာ သမာဓာန ပစ္စယေန (ကောင်းစွာ တည်ကြည် ခြင်း သမာဓိ ဟူသော အကြောင်းရှိသော။) အဘိပ္ပသာဒေန ဉာဏူပသံဟိတေန (ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော လွန်စွာ ကြည်လင်ခြင်း ဟူသော သဒ္ဓါဖြင့်) အဇ္ဈတ္တံ ကာယံ ဩကပ္ပေတိ။ (သက်ဝင်၏။) [ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ ဖြစ်သည်-ဟုလိ။]

သတ္တသမာဓိပရိက္ခာရ

၂၉၀။ “တံ ကိံ မညန္တိ။ပ။ သမ္မာသမာဓိဿ၊ ကိံ။ ပရိဘာဝနာယ၊ ထက်ဝန်းကျင် ဖြစ်စေခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ထုံ့မမ်းခြင်းငှာ။ သမ္မာသမာဓိဿ၊ ၏။ ပါရိပူရိယာ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စေခြင်းငှာ။ သတ္တံ၊ ဣမေ သမာဓိ- ပရိက္ခာရာ စ၊ ဤ သမာဓိ၏ အခြံအရံဖြစ်သော တရားတို့ကိုလည်း။ ယာဝ သုပညတ္တာ။ပ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိလည်းကောင်း။ပ။ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသတိလည်းကောင်း တည်း။ [ပရိ၊ ထက်ဝန်းကျင်+ခါရ၊ ပြုပြင်တတ် သော တရားကို “ပရိက္ခာရ-အခြံအရံ” ဟု ခေါ်သည်။] ဘော၊ တို့။ သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ စိတ္တဿ၊ ၏။ ယာ ဧကဂ္ဂတာ၊ အကြင် တမျိုးတည်း သော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။ ဝါ၊ တမျိုးတည်းသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သမာဓိကို။ ပရိက္ခာတာ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြင်ဆင်အပ်ပြီ။ ဝါ၊ ခြံရံအပ်ပြီ။ ဘော၊ တို့။ အရိယော၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော။ ဝါ၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းသော။ အယံ သမာဓိ၊ ဤ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဟုဆိုအပ်သော သမာဓိကို။ သဥပနိသော ဣတိပိ၊ အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော သမာဓိဟူ၍လည်းကောင်း။ သပရိက္ခာရော ဣတိပိ၊ အခြံအရံနှင့်တကွဖြစ်သော သမာဓိဟူ၍လည်းကောင်း။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

ဘော၊ တို့။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ၊ မှန်ကန်သောဉာဏ်ရှိသူ၏ သန္တာန်၌။ သမ္မာ- သင်္ကပ္ပေါ၊ သည်။ (မှန်သောအကြံသည်။) ပဟောတိ၊ ဖြစ်နိုင်၏။ သမ္မာသင်္က- ပုဿ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ-ရှိသူ၏ သန္တာန်၌။ သမ္မာဝါစာ၊ သည်။ (မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုမှုသည်။)။ပ။ သမ္မာသမာဓိဿ၊ သမ္မာသမာဓိ-ရှိသူ၏ သန္တာန်၌။ သမ္မာ ဉာဏံ၊ ကောင်းသော မင်္ဂဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်သည်။ပ။ သမ္မာ ဝိမုတ္တိ၊ ကောင်းစွာ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သော မင်္ဂဖိုလ်သည်။ ပဟောတိ။

ဘော၊ အို....နတ်အများတို့။ ဟိ၊ ဆက်ပါဦးမည်။ “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော ။ပ။ အပါရုတာ အမတ်ဿ ဒွါရာ”တိ၊ ဟူ၍။ ယံ တံ၊ အကြင်စကားကို။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဝဒမာနော၊ ပြောဆိုလတ်သော်။ ဝါ၊ ပြောလိုသူသည်။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာ၏။ တံ၊ ထိုစကားကို။ (ထို “သွာက္ခာ- တော ဘဂဝတာ ဓမ္မော ။ပ။ အပါရုတာ အမတ်ဿ ဒွါရာ”ဟူသော

စကားကို။ ဝဒေယျ-၌ စပ်။) ဣဒမေဝံ၊ ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားကိုသာ။ ဝါ။ ဤမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သောတရားကိုသာ။ (သန္ဓာယ၊ ရည်ရွယ်၍။) သမ္မာ ဝဒမာနော။ ဝဒေယျ၊ ပြောရာပါ၏။

ဘော၊ တိ။ ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ ဓမ္မော၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားကို။ ဝါ။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သောတရားကို။ သွာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပါ၏။ ပ။ ဝိညဟိ။ [မဟာပရိနိဗ္ဗာန-သုတ် ပုဒ်စဉ် ၁၅၉-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အမတဿ၊ သေခြင်းမရှိရာ နိဗ္ဗာန်၏။ ဒွါရာ၊ အရိယာမဂ်-တည်းဟူသော တံခါးကို။ အပါရုတာ၊ ဖွင့်ထားအပ်ပါပြီ။

ဘော၊ တိ။ ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ [နိဗ္ဗာန်ဝင်ကြောင်း အရိယာမဂ်တံခါး ဖွင့်ထား၏-ဟူသော စကား မှန်ပါ၏။] ယေ ကေစိ၊ အကြင်အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဗုဒ္ဓော ဌ။ အဝေစ္စပသာဒေန၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ကြည်ညိုခြင်းနှင့်။ သမန္နာဂတာ၊ ကုန်၏။ ပ။ အရိယကန္ဓေဟိ၊ အရိယာတို့သည် နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။ သီလေဟိ သမန္နာဂတာ။ သြပပပါတိကာ၊ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ ရှိကုန်သော။ ဓမ္မဝိနိတာ၊ အရိယာတို့၏ တရား၌ ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သော။ [အရိယဓမ္မေ ဝိနိတာ။-ဋီကာ။] သာတိ-ရေကာနိ၊ အပိုအလွန်နှင့် တက္ခဖြစ်ကုန်သော။ စတုဝိသတိသတသဟသာနိ၊ နှစ်သန်း လေးသိန်းကုန်သော။ [နှစ်သန်းလေးသိန်း ကျော်ကုန်သော-ဟူလို။] မာဂဓကာ၊ မဂဓ-တိုင်း၌ နေကုန်သော။ ယေ စ ဣမေ ပရိ-စာရကာ၊ အကြင် ရတနာသုံးပါး၏ အလုပ်အကျွေးတို့သည်လည်း။ အဗ္ဘ-တိတာ၊ နောက်တဝသို့ ရှေးရွသွားကုန်သည်။ ကာလင်္ကတာ၊ ပြုအပ်ပြီး သော သေခြင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ။ သေကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်လတ်

၁။ ဣဒမေဝံ တံ။ ။ဤ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့၏ စွဲနက်ကို အဋ္ဌကထာ၌ မဖွင့်ပါ။ အခြားနေရာ၌ “ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။” (အံ-၁၊ ၁၉၂) “ဣဒံ ခေါ ပနေတံ ဝိသာခေ သန္ဓာယ ဘာသိတံ” (အံ-၁၊ ၂၃၁) စသည်ဖြင့် လာသောစာသွားကို ကြည့်၍ “သန္ဓာယ” ဟု ထည့်ကာ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။ ရှေးနိဿယ-၌ကား တမျိုးပေးထား၏။

ဆိုလိုရင်း။ ။ဤဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ - အို နတ်များတို့... ဆက်ပါဦးမည်။ “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော။ ပ။ အပါရုတာ အမတဿ ဒွါရာ” ဟူသော အကြင်စကားကို ကောင်းစွာပြောလိုလျှင် ပြောရာပါ၏။ ထို စကားကို ဤ ယခု ကျွန်ုပ် ပြောပြအပ်ခဲ့တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ပြောမှ အမှန်ပြောရာ ရောက်ပါလိမ့် မည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

လတ်သော်။) တိဏ္ဍိ။ပ။သမ္မောဓိပရာယဏာ၊ အထက်မဂ် သုံးပါးဟူသော
လဲလျောင်းရာ ရှိပါကုန်၏။

တ္ထေ၊ ဤ ဥပါသကာတို့တွင်။ သကဒါဂါမိနော စေဝ၊ သကဒါဂါမိ
တို့သည်လည်း။ အတ္ထိ၊ ရှိပါကုန်သေး၏။ (ပါ၊ ပါကုန်သေး၏။) [သောတာ-
ပန်များသာမက သကဒါဂါမိများလည်း ပါကြပါသေး၏။]

ဂါထာအနက်။ ။ဣတရာ၊ ဆိုအပ်ပြီးသော၊ သောတာပန်၊
သကဒါဂါမိတို့မှ အခြားသော။ ပညာစာဂါ၊ ထူးသောကောင်းမှု
အဖို့အစုရှိသော။ အယံ-ပဇာ၊ ဤ သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ (အနာ-
ဂါမိပုဂ္ဂိုလ်များကို ရည်ရွယ်သည်။) အတ္ထိ၊ ရှိပါသေး၏။ ဣတိ၊
သို့။ မေ၊ ကျွန်ုပ်၏။ မနော၊ စိတ်သည်။ (ဟောတိ။) အပိ၊ ထိုသို့
ပင် စိတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း။ မုသာဝါဒဿ၊ မုသာဝါဒ-မှ။ (အလုံကို
ပြောမိခြင်းမှ။) ဝါ၊ ကို။ ဩတ္တပ္ပံ၊ ကြောက်လန့်သည်ဖြစ်၍။
[ဩတ္တပ္ပံ-၌ အန္တ-ပစ္စည်း၊ ပထမာ ကေဝုစံ။] သင်္ခါတုံ၊ အတိအကျ
ပြောခြင်းငှာ။ ဝါ၊ အတိအကျ ရေတွက်ခြင်းငှာ။ န သက္ကောမိ၊
မစွမ်းနိုင်ပါ။ [အနည်းငယ်လှဲသွားလျှင် မုသာဝါဒ-ဖြစ်မှာစိုးလို့
အတိအကျ မရေတွက်ပါ။ အမှန်မှာ ရေတွက်နိုင်ပါ၏။-ဟူလို။]
ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပြီ။

၂၉၃။ ဣမမတ္ထိ။ပ။သနက္ခမာရဿ၊ သော။ ဗြဟ္မာနော၊ သည်။
ဘာသတော၊ ပြောဟောနေစဉ်။ ဝေဿဝဏဿ မဟာရာဇဿ၊ ။ပ။
ဥဒပါဒိ။ (ကိ။) “အစ္စရိယံ ဝတ ဘော၊ လက်ဖျောက်ခတ်တီး အံ့ချိုး
လောက်ပါပေစွ...ဪ။အဗ္ဗုတံ ဝတ ဘော၊ မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းပါပေစွ...
ဪ။ ဝေရူပေပိ၊ ဤသို့သဘောရှိသည်လည်း ဖြစ်သော။ ဥဠာရော၊
မွန်မြတ်သော။ သတ္တာ၊ ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဘဝိဿတိ
နာမ၊ ရှိပါပေ၏။ (ရှိပါပေတယ်။) [“နာမ” သည် စိမ္မယ၊ သို့မဟုတ်
သမ္ဘာဝနာ အနက်ဟော နိပါတ်။] ။ပ။ ဓမ္မက္ခာနံ၊ တရားကိုဟောတော်
မူခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဟောအပ်သောတရားသည်။ (ဘဝိဿတိ နာမ) ။ပ။
ဝိသေသာဓိဂမာ၊ တရားထူးကိုရခြင်းတို့သည်။ ဝါ၊ ရအပ်သော တရားထူး
ရှိသူတို့သည်။ ပညာယိဿန္တိ (နာမ)၊ ထင်ရှားရှိပါပေကုန်၏။” ဣတိ၊
ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

အထ။ပ။အဝေါစ။ (ကိ။) ဘဝိ ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ၊ အရှင်-
ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကြီးသည်။ တံ၊ ထို ကျွန်ုပ်ပြောအပ်မည့် စကားကို။

ကိံ မညတိ ၊ အဘယ်သို့ ထင်ပါသနည်း။ အတိတ်၊ အတိတ်ဖြစ်သော။ (လွန်ခဲ့ပြီးသော။) အဒ္ဓါနံ ပိ၊ ကာလ၌လည်း။ပ။ သတ္တဝ၊ သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ပ။ ဓမ္မက္ခာနံ (အဟောသိ) ။ပ။ ပညာယိ သု၊ ထင်ရှားခဲ့ကုန်ပြီ။ပ။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည်။ပ။ ပညာယိဿန္တိ၊ ထင်ရှားကုန်လိမ့်မည်။ ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ထင်ပါသလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ (မေးပြီ။)

၂၉၂။ ဣမ မတ္တံ။ပ။ မဟာရာဇော သည်။ (အာရောစေသိ-၌ စပ်။) သနက္ခမာရဿ၊ သော။ ဗြဟ္မာနော၊ ၎်။ (သမ္ပုခါ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ၊ ထို့အား။ ဘာသတော၊ ပြောဟောစဉ်။ သမ္ပုခါ၊ မျက်မှောက်၌။ သုတံ၊ ကြားအပ်သည်။ သမ္ပုခါ၊ ၌။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်သည်။ (ဟုတွာ။) သယံ ပရိသယံ၊ မိမိ၏ ပရိသတ်၌။ အာရောစေသိ၊ ပြောပြီ။ပ။ ဘဂဝတော၊ အာရောစေသိ၊ လျှောက်ပြီ။ ဣမ မတ္တံ၊ ကိံ။ ဘဂဝါ။ပ။ သာမဉ္ဇ၊ ကိုယ်တိုင်လည်း။ အဘိညာယ၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍။ပ။ အာရောစေသိ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ ဣမ မတ္တံ၊ မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူအပ်သော ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ။ပ။ ဘိက္ခုနံ၊ ထို့အားလည်းကောင်း။ ။ပ။ အာရောစေသိ။ တယံဒံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ထို ဗြဟ္မစရိယ-သည်။ (ထိုအရှင်

၁။ တံ ကိံ မညတိ။ ။ဤသို့မေးရခြင်းမှာ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော် များကို (သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာမင်း သိသလောက် ရှေး-က မိမိမသိခဲ့၍) “ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင်လောကမှာ ရှိပါပေတယ်၊ ဤကဲ့သို့ တရားမျိုး ရှိပါပေတယ်၊ ထိုတရားကို သိသူတွေ အထင်အရှားရှိကြပါပေတယ်” ဟု ဝေဿဝဏ် နတ်မင်း၏ တအံ့တဩ ဖြစ်ပုံကို မြင်၍ မေးရခြင်းဖြစ်သည်။ သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာမင်းမှာ “အတိတ် အနာဂတ် ကာလ၌ ထိုကဲ့သို့ ဘုရားမျိုးဖြစ်လည်း မဖြစ်ဖူးခဲ့၊ ဖြစ်လိမ့်မည်လည်း မဟုတ်” ဟု အယူရှိသောကြောင့် မေးသည်မဟုတ်ပါ။ ဘာကြောင့်နည်း။-သနက္ခမ ရ-ဗြဟ္မာသည် သစ္စာလေးပါးကို သိပြီးသော အရိယာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းမှာလည်း သံသယ-မဖြစ်။ ။ထို့အတူပင် သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာမင်းသည် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၏ တအံ့တဩ ဖြစ်ပုံကိုမြင်၍ (အဖြေကို သိချင်၍ မဟုတ်ပဲ) စကားအနေနဲ့သာ မေးရပါသည်။ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းမှာလည်း “အတိတ် အနာဂတ် ကာလ၌ ထိုကဲ့သို့သော ဘုရားမျိုး ဖြစ်လည်း မဖြစ်ဖူးခဲ့၊ ဖြစ်လိမ့်မည်လည်း မဟုတ်” ဟု အယူမရှိပါ။ ဘာကြောင့်နည်း။-ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းလည်း သစ္စာလေးပါးကို သိပြီးသော သောတာပန် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဝေဿဝဏ်နတ်မင်း၏ သောတာပန် ဖြစ်ကြောင်းကို အံ-ဋ-၃၊ ၁၇၀-၌ ကြည့်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ စကားအနေနဲ့ မေးသောကြောင့်ပင် ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းကလည်း အဖြေမပေး-ဟု ယူဆဖွယ် ရှိပါသည်။

အာနန္ဒာ-ဟောအပ်သော ဗြဟ္မစရိယသည်။) ဣဒ္ဓဇ္ဇေဝ၊ ကြီးလည်းကြီးပွား
 ပြီ။ ဖိတဉ္စ၊ စည်လည်း စည်ပင်ပြီ။ ဝိတ္တာရိကံ၊ ထိုထိုအရပ်၌ ပြန့်အပ်ပြီ။
 ဗာဟုဇညံ၊ များစွာသော လူအပေါင်း၏ စီးပွားဖြစ်ပြီ။ ပုထုဘူတံ၊ ကျယ်
 ပြန့်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ပြီ။ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ၊ နတ်လူတို့တိုင်အောင်။
 သုပ္ပကာသိတံ၊ ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြုအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ (သုတံ၊ နာယုမှတ်
 သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) [ဣမမတ္ထံ ဇနဝသဘော ယက္ခော-စသော
 ဝါကျတို့ကို သံဝါယနာတင်လေရ်တို့ ထည့်ထားအပ်သည်။]

ပဉ္စမံ၊ ငါးသုတ်မြောက်ဖြစ်သော။
 ဇနဝသဘသုတ္တံ၊ သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

၆-မဟာဝေါရိန္ဒသုတ္တ

၂၉၃။ ဧဝံ မေ သုတံ။ ပဗ္ဗတေ။ [မဟာပရိနိဗ္ဗာန-သုတ် ပုဒ်စဉ် ၁၃၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အထ ခေါ၊ ဌံ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ရာဇဂြိုဟ် မြို့အနီး ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ပဉ္စသိခေါ၊ ပဉ္စသိခ-မည်သော။ (ဖြေချအပ်သော ငါးခုသောဆံအစု ရှိသောကြောင့် ပဉ္စသိခ-မည်သော။) ဂန္ဓဗ္ဗပုဏ္ဏော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်သားသည်။ အဘိက္ကန္တယ၊ ညဉ့်ဦးယံကို ကျော်လွန်ပြီးသော။ ရတ္တိယာ၊ ညဉ့်၌။ (သန်းခေါင်ယံ၌။) အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော၊ အလွန်နှစ်သက်အပ်သော အဆင်းရှိသည်။ (ဟုတွာ။) ကေဝလကပ္ပံ၊ အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော။ [ဋီကာအလို “ကေဝလကပ္ပံ၊ များသောအားဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော။” ဟု ပေးပါ။] ဂိဇ္ဈကုဋ်၊ ဂိဇ္ဈကုဋ် မည်သော။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်ကို။ ဩဘာသေတွာ၊ ကိုယ်၏အရောင် ထန်ဆာ ရောင်ဖြင့် ထိန်လင်းစေပြီး၍။ ပ။ အဝေါစ။ (ကိ။) “ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ယံ၊ အကြင်ကောင်းကို။ (အကြင်အကြောင်းအရာကို။) မေ၊ တပည့်တော်သည်။ တာဝတိံသာနံ၊ တာဝတိံသာ-ဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ တာဝတိံသာ-ဘုံ၌ နေကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သမ္မုခေါ၊ မျက်မှောက်၌။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပါပြီ။ သမ္မုခေါ၊ ဌံ။ ပဋိဂ္ဂဟိတံ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ တံ၊ ထိုစကားကို။ (ထို အကြောင်းအရာကို။) ဘဂဝတော၊ အား။ အာရောစေမိ၊ လျှောက် ပါမည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ “ပဉ္စသိခ၊ ပဉ္စသိခ။ တံ၊ မေ အား။ အာရောစေဟိ၊ လျှောက်လော့။” ဣတိ၊ သို့။ ဘဂဝါ အဝေါစ။

ဒေဝသဘာ။ ။ ၂၉၄။ ၂၉၅။ ဤ ဝါကျတို့၏ အနက်ကို ဇနဝသဘ-သုတ် ပုဒ်စဉ် ၂၀၂-၌ ရေးခဲ့ပြီ။ “ပဝါရဏာယ၊ ပဝါရဏာနေ၌။” ဟူသောပုဒ်သာ ထူးပါသည်။

အဋ္ဌယထာဘုဒ္ဓဝဏ္ဏ

၂၉၆။ အထ ခေါ၊ ဌံ။ ပ။ အာမန္တေသိ (ကိ။) “မာရိသာ၊ နတ် အများတို့။ တုမေ၊ အသင်နတ်တို့သည်။ တဿ ဘဂဝတော၊ ထို မြတ်စွာ

၁။ ဂန္ဓဗ္ဗပုဏ္ဏော။ ။ ရှေး နိဿယ-၌ “စောင်းသမားသားသည်” ဟု ပေး၏။ ဂန္ဓဗ္ဗ-သည် နတ်အမျိုးအနွယ် တမျိုး ဖြစ်ကြောင်းကို အဘိဓာန်ဂါထာ ၁၃-၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသိခ-သည် ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မင်းဖြစ်ကြောင်းကို မဟာ သမယသုတ္တဋ္ဌကထာ၊ ပုဒ်စဉ် ၃၃၇-၌ ဖွင့်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း “ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်သားသည်” ဟု ပေးလိုက်ပါသည်။

ဘုရား၏။ [မြတ်စွာဘုရားက အနီးအပါး၌မရှိပဲ မျက်ကွယ်၌ရှိသောကြောင့် “ကဿ” ဟု ထည့်သည်။] အဋ္ဌ၊ ရှစ်ပါးကုန်သော။ ယထာဘူစွေ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဟုတ်မှန်ကုန်သော။ [ယထာ-ဘူတာ ဝေ ဟထာဘူစွေ။] ဝဏ္ဏေ၊ ဂုဏ်တော်တို့ကို။ သောတုံ၊ နားထောင်ခြင်းငှာ။ ဣစ္ဆေယျာထ နော၊ အလိမ္မိကြကုန်သလော။ (အလိမ္မိကြပါသလား။) ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပြီ။ မာရိယ၊ အရှင်သိကြားမင်း။ ပဏ္ဍိတမ၊ အလိမ္မိကြပါကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောကုန်ပြီ။

အထ ခေါ။ ပ။ ဒေဝါနံ၊ တို့အား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အဋ္ဌယထာဘူစွေ။ ဝဏ္ဏေ၊ တို့ကို။ ပယိရုဒါဟာသိ၊ ပြောပြပြီ။ (ကိ။) “တာဝတိံသာ၊ ကုန်သော။ ဘောဇ္ဇော ဒေဝါ၊ အရှင်နတ်တို့သည်။ တံ၊ ထိုကျွန်ုပ် ပြောဆိုအပ်မည့်စကားကို။ ကိံ မညန္တိ၊ အဘယ်သို့ မတ်ထင်ကြကုန်သနည်း။ [မယာ ဝုစ္စမာနံ တံ-ဟု ရှေးက ပါဌသေသ-ထည့်ကြ၏။] ယာဝုဉ္ဇ၊ အလွန်သာလျှင်။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ များစွာသောလူအပေါင်း၏ စီးပွားအလို့ငှာ။ ဗဟုဇနသုခါယ၊ များစွာသောလူအပေါင်း၏ ချမ်းသာအလို့ငှာ။ လောကာနုကမ္မာယ၊ လောကကို သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ နတ်လူတို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ (ချမ်းသာဖို့ရာ။) ပဋိပန္နော၊ ကျင့်တော်မူပြီ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ ငှာ။ ပ။ ပဋိပန္နံ၊ ကျင့်တော်မူသော။ ဣမိနာပိ အင်္ဂေန၊ ဤ အကြောင်းအင်္ဂါနှင့်လည်း။ [ပိ-ဖြင့် နောက်၌ပြမည့် အကြောင်းများကို ပေါင်းပါ။] သမန္နာဂတံ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော။ သတ္တာရံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ အတိတံသေ၊ အတိတ်ဖြစ်သောအဖို့၌။ (အတိတ်ကာလတုန်းက။) နေဝ သမနုပဿာမ၊ မတွေ့မြင်ပါကုန်။ [အနာဂတံသေ၊ ၌။ န သမနုပဿာမ၊ ပါကုန်။ (ဤဝါကျထည့်ပါ။)] တေရတံ၊ ယခုအခါ၌။ တေန ဘဂဝတာ၊ ထို ငါတို့မြတ်စွာဘုရားကို။ အညတြ၊ ကြည့်ထား၍။ န (သမနုပဿာမ)၊ ပါကုန်။ (၁)။

☸ တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဓမ္မော၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်ကို။ သွာက္ခာတော၊ ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဓမ္မော၊

၁။ နေဝ အတိတံသေ။ ပ။ တေန ဘဂဝတာ။ ။ ကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရားလို မြတ်စွာဘုရားမှလွဲ၍ ဤ ဗဟုဇနဟိတပဋိပန္န ဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံသော အခြားဆရာမျိုးကို အတိတ်တုန်းကလည်း မတွေ့ရပါ။ အနာဂတ်၌လည်း မတွေ့ရမည်မဟုတ်ပါ။ ယခုလည်း မရှိပါ။ -ဟူလို။

သည်။ သန္တိဋ္ဌိကော၊ ဧ။ ပ။ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညဟိ။ [မဟာပရိနိဗ္ဗာန-သုတ် ပုဒ်စဉ် ၁၅၉-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီး။] ဝေ။ သို့။ ဩပနေယျိကဿ၊ မိမိစိတ်သို့ ကပ်၍ဆောင်ထိုက်သော။ ဓမ္မဿ၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရား တော်မြတ်ကို။ ဒေသေတာရံ၊ ဟောတော်မူတတ်သော။ ပ။ (၂)

“ဣဒံ၊ ဤ ကုသလ ကမ္မပထ- တရား ဆယ်ပါးသည်။ ကုသလံ၊ ကုသိုလ် တည်း။” ဣတိ၊ သို့။ တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ သုပညတ္တံ၊ ကောင်းစွာ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။ [ဇနဝသတ-သုတ် ပုဒ်စဉ် ၂၀၀-၌ ရေးခဲ့ပြီး။] ပ။ ဝေ။ သို့။ ကုသလာ ကုသလ။ ပ။ သပ္ပုဋ္ဌိဘာဂါနံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အပြစ် နှင့်တကွဖြစ်ကုန် အပြစ်မရှိကုန် မှီဝဲထိုက်ကုန် မမှီဝဲထိုက်ကုန် ယုတ်ညံ့ကုန် မှန်မြတ်ကုန် မည်းညစ်သည်ဖြစ်၍တူသော အဖို့ရှိကုန် ဖြစ်သည်ဖြစ်၍ တူသော အဖို့ရှိကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။ ပညာပေတာရံ၊ အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူတတ်သော။ ဝါ၊ ပညတ်တော်မူတတ်သော။ ပ။ (၃)

တေန ဘဂဝတာ၊ သည်။ သာဝကာနံ၊ တို့အား။ ဝါ၊ တို့၏ အတွက်။ နိဗ္ဗာနဂါမိနိ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ပဋိပဒါ၊ အကျင့်ကို။ သုပညတ္တာ၊ ကောင်းစွာ ပညတ်အပ်ပြီ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပဋိပဒါ စ၊ သည်လည်းကောင်း။ သံသန္ဓတိ၊ ရောနှော၏။ သေယျထာပိ နာမ၊ ကား။ ဂဂေါဒကံ၊ ဂဂါ-မြစ်ရေသည်။ ယမုနောဒကေန၊ ယမုနာ-မြစ်ရေ နှင့်။ သံသန္ဓတိ သေယျထာပိ၊ ရောနှောသကဲ့သို့။ သမေတိ သေယျထာပိ၊ အတူတကွဖြစ်သကဲ့သို့။ ပ။ ဝေ။ သို့။ နိဗ္ဗာနဂါမိနိယာ၊ သော။ ပဋိပဒါယ၊ ကို။ ပညာပေတာရံ၊ သော။ ပ။ (၄)

တဿ ဘဂဝတော၊ ဧ။ လာဘော၊ များသော လာဘ်သည်။ (ကောင်းမှုန် ပေါ်များသော လာဘ်သည်။) အဘိနိပ္ပန္နော၊ ဖြစ်ပြီ။ သီလောကော၊ ကျော် လောတော်မူခြင်းသည်။ (ဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းပြောဆိုခြင်း ဂုဏ်သတင်း ပျံ့နှံ့ခြင်း ကျော်လောခြင်းသည်။) အဘိနိပ္ပန္နော၊ ပြီ။ ယာဝံ၊ အလွန်ပင်။ ခတ္တိယာ၊ ဇာတ်အားဖြင့် ခတ္တိယ-ဖြစ်သူတို့သည်။ ဝါ၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့သည်။

၁။ ယာဝ မညေ။ ။ယာဝ မညေ ခတ္တိယာတိ ဧတ္ထ ယာဝါတိ အဝဓိပရိစ္ဆေဒ-ဝစနံ၊ မညေတိ နိပါတမတ္တံ၊ ယာဝ ခတ္တိယာ ခတ္တိယေ အဝဓိ ကတ္တာ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာတိ အဓိပ္ပာယော။-ဇီကာ။ ဤအလို “ယာဝ ခတ္တိယာ၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ် တို့တိုင်အောင်။ သံပိယာယဓာနရူပါ ဝိဘရန္တိ၊ ကုန်၏။” ဤသို့ အနက်ပေးပါ။ မညေ ကား အနက်ခရှိသော နိပါတ်တည်း။ ရှေး နိဿယ-၌ မူ မညေ-ကို “ဝေ-အနက် ဟော” ဟု ကြံတော်မူ၏။

သံဝိယာယမာနရူပါ၊ လွန်စွာမြတ်နိုးကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရန္တိ မညော၊ နေကုန်သကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ (တနည်း) ဝိဟရန္တိ မညော၊ နေကုန်၏။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ဝိဂတမဒေါ၊ ကင်းသော မာန်ယစ်ခြင်းရှိသည်။ (ကင်းသော မြူးပျော်ခြင်းရှိသည်။ ဟုတော။) အာဟာရံ၊ အာဟာရ-ကို။ အာဟာရေတိ၊ ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်တော်မူ၏။ (ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။) ဝေံ၊ သို့။ ဝိဂတမဒံ၊ ကင်းသော မာန်ယစ်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ အာဟာရံ၊ ကို။ အာဟာရယမာနံ၊ ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်တော်မူသော။ ဝါ၊ ဘုဉ်းပေးတော်မူသော။ ပ။ (၅)

သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ပဋိပန္နာနံ၊ ကျင့်ဆဲဖြစ်ကုန်သော။ သေခါ-နဉ္စေဝ၊ သေခ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း။ (ကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့် သောတာပန်သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်-များတည်း။) ဝုသိတဝတံ၊ ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ-ရှိကုန်သော။ ခိဏာသဝါနိ စ၊ ရဟန္တာတို့၏လည်းကောင်း။ (ဝသေန၊ စပ်သဖြင့်။) [စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ဋီကာ၌ ထည့်သည်။] လဒ္ဓသဟာယော၊ ရအပ်သောအဖော်ရှိတော်မူ၏။ တေ၊ ထို သေခ ခိဏာသဝပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဘဂဝါ၊ သည်။ အပနုဇ္ဇာ၊ စိတ်အားဖြင့် ပယ်ခွါ၍သာ။ ကောရာမတံ၊ တပါးတည်း မွေ့လျော်ရာရှိသူ၏ အဖြစ်ကို။ အနုယုတ္တော၊ အဖန်ဖန် အားထုတ်တော်မူသည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရတိ၊ ဝေံ၊ သို့။ ကောရာမတံ၊ ကို။ အနုယုတ္တံ၊ သော။ ပ။ (၆)။

သော ဘဂဝါ၊ သည်။ ယထာ၊ အကြင် အပြားအားဖြင့်။ (အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။) ဝါဒီ၊ နှုတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ တထာ၊ ထို

၁။ လဒ္ဓသဟာယော။ ။ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူ ထိုထိုကိစ္စ၌ ဖြစ်ကြရသော သေကွပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်-သည် သဟာယ-မည်၏။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် စပ်သော အဖော်ကို ရတော်မူသောကြောင့် “လဒ္ဓသဟာယ” မည်၏။ သို့ရာတွင်-ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ထိုထို ကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တော်မူပြီးသောအခါ ထို ရဟန်းတို့၏ အလယ်၌လည်း ဖလသမာပတ် ဝင်စားတော်မူလျက် နေတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် “တေ ဘဂဝါ အပနုဇ္ဇာ” ဟု ဆိုသည်။

၂။ ယထာဝါဒီ။ ။ ယံ ဝါဒာယ ဝဒတိ-စသော အဋ္ဌကထာအလို “ယထာ၊ အကြင်စကားတော်ကို။ ဝါဒီ၊ နှုတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ တထာ၊ ထို မိန့်တော် မှအပ်တိုင်းသော အပြားအားဖြင့်။ ကာရိ၊ နှုတ်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ရှိ၏။ ယထာ၊ အကြင် အမှုကို။ (အကြင် အရာကို။) ကာရိ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုတော်မူလေ့ရှိ၏။ တထာ၊ ထိုကိုယ်ဖြင့် ပြုတော်မူတိုင်းသော အပြားအားဖြင့်။ ဝါဒီ၊ နှုတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။” ဤသို့ ဖွဲ့ပေးသင့်သည်။

မိန့်တော်မူတိုင်းသော အပြားအားဖြင့်။ ကာရီ၊ ကိုယ်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ရှိ၏။ ယထာ၊ အကြင်အပြားအားဖြင့်။ ကာရီ၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုတော်မူလေ့ရှိ၏။ ယထာ၊ ထို ပြုတော်မူတိုင်းသော အပြားအားဖြင့်။ ဝါဒီ၊ နှုတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ ဣတိ၊ ထိုကြောင့်။ ယထာဝါဒီတထာကာရီ၊ ယထာဝါဒီတထာကာရီမည်တော်မူ၏။ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ၊ မည်တော်မူ၏။ ဝေံ၊ သို့။ ဓမ္မာနုဓမ္မပုဋိပန္နံ၊ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်တော်မူသော။ပ။ (၇)

ဒေဝော ဘဂဝါ။ အဇ္ဈာသယံ၊ လွန်ကဲသော မှီရာဖြစ်သော။ ဝါ၊ မြတ်သော မှီရာဖြစ်သော။ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ၊ အစဉ်ဖြစ်သော မြတ်သော အကျင့်ဖြစ်သော အရိယာမဂ်ဖြင့်။ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆော၊ အလုံးစုံ ဧညယု-တရား၌ လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာ-ရှိတော်မူ၏။ ဝိဂတကထံကထော၊ ကင်းပြီးသော အဘယ်သို့ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း-ဟု ပြောဆိုကြောင်းစကား ရှိတော်မူ၏။ (ကင်းပြီးသော သို့လော သို့လော တွေးတောခြင်း ရှိတော်မူ၏။) ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပော၊ ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသော စိတ်အကြံရှိတော်မူ၏။ [သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍သိသော အရိယာမဂ် ရှေ့သွားရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ပြည့်စုံသော စိတ်အလိုရှိတော်မူ၏-ဟုလိ။] ဝေံ၊ သို့။ အဇ္ဈာသယံ၊ သော။ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ၊ ဖြင့်။ တိဏ္ဍဝိစိကိစ္ဆံ၊ သော။ပ။ န ပဿာမ။” ဣတိ၊ သို့။ (ပယ်ရုဒါဟာသိ။) (၈)

၂၉၇။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ ဣန္ဒော၊ အရှင်-ဖြစ်သော။ သက္ကော၊ သည်။ တာဝတိံသာနံ၊ ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ တို့အား။ ဘဂဝတော၊ ၏။ အဋ္ဌ ယထာဘူစုံ။ ဣမေ ဝဏ္ဏော၊ တို့ကို။ ပယ်ရုဒါဟာသိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ၊ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ (သိကြားမင်းက ပြောပြခြင်းကြောင့်။) ဘဂဝတော။ပ။ဝဏ္ဏော၊ တို့ကို။ သုတံ၊ ကြားရ၍။ ဒေဝါ တာဝတိံသာ၊ တို့သည်။ ဘိယျောသော၊ လွန်ကဲသော။ မတ္တာယ၊ အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်။ [မတ္တာယ၊ အတိုင်းအရှည်ထက်။ ဘိယျောသော၊ လွန်စွာ။ (ဘိယျောသော မတ္တာယ၊ အတိုင်းထက် အလွန်။) ဤသို့လည်း ပေးကြ၏။] အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ် ရှိကုန်သည်။ ပမုဒိတာ၊ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ ပီတိသောမနဿဇာတာ၊ ဖြစ်သော ပီတိ သောမနဿ-ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

ဘန္တေ။ တတြ၊ ထို နတ်ပရိသတ်၌။ (တနည်း) တတြ၊ ထို နတ်တို့ တွင်။ ဧကစော၊ အချို့ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ ဝေံ၊ သို့။ အာဟံသု၊ ပြော

ကုန်ပြီ။ (ကိ။) “မာရိယာ၊ အိ...နတ်အများတို့။ ဘဂဝါ၊ ယထာရိဝါ ငါတို့မြတ်စွာဘုရား ကဲ့သို့။ စတ္တာရော၊ လေးဆူကုန်သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဘုရားရှင်တို့သည်။ လောကေ၊ ဌ်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ၊ ပွင့်တော်မူကြပါမူ။ ဓမ္မစ၊ ကိုလည်း။ ဒေသေယျံ၊ ဟောတော်မူကြပါမူ။ အဟော ဝတ၊ ဩော်...ကောင်းလေစွ။ (ဩော်...ကောင်းမှာပဲ-နော်။) တံ၊ ထို ဘုရား လေးဆူပွင့်တော်မူခြင်း တရားဟောတော်မူခြင်းသည်။ ဗဟုနေဟိတာယ။ပ။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ပ။ “စတ္တာရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်။ တိဋ္ဌန္တံ၊ တည်ပါစေကုန်ဦး။ (ထားလိုက်ပါဦး။) ။ပ။ ဒေဝမနုဿာန”န္တိ။ [လွယ်ပြီ။]

၂၉၈။ ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ နတ်တို့က ပြောဆိုအပ်သော်။ပ။ အဂေါတိ၊ (ကိ။) “မာရိယာ၊ အိ...နတ်အများတို့။ ယံ၊ အကြင် အကြောင်းကြောင့်။ ကေဿ၊ တခုသော။ လောကဓာတုယာ၊ တသောင်းသော လောကဓာတ် ဌ်။ ဒေ အရဟန္တာ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်။ အပုဗ္ဗံ၊ ရှေးလည်းမကျ။ အစရိမံ၊ နောက်လည်းမကျ။ (တနည်း) အပုဗ္ဗံ အစရိမံ၊ မရှေး မနှောင်း။ ဝါ၊ တပြိုင်နက်။ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ၊ ပွင့်တော်မူကုန်ရာ၏။ တေ၊ ဤ အကြောင်း သည်။ (ဤ လောကဓာတ်တခုတည်း၌ ဘုရားနှစ်ဆူတို့၏ တပြိုင်နက်ပွင့်ခြင်း ဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။) အဋ္ဌာနံ၊ မရအပ် မရနိုင်သောအကြောင်း တည်း။ ဝါ၊ မရှိနိုင်သော အကြောင်းတည်း။ (သော၊ ဤအခွင့်သည်။) အနဝကာသော၊ မရအပ် မရနိုင်သော အခွင့်တည်း။ ဝါ၊ မရှိနိုင်သော အခွင့်တည်း။ တေ ဌာနံ၊ ဤ အကြောင်းသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ မရှိနိုင်။ [ဉာဏ-ဝိတက် မူလဋီ-၁၉၈၊ အနုဋီ-၂၀၇-ကို ကြည့်ရှုပေးပါသည်။] မာရိယာ၊ တို့။ သော ဘဂဝါ၊ သည်။ အပ္ပာဗာဓော၊ နှိပ်စက်ပြင်းစွာ မခံသာသော ရောဂါကြီးမရှိသည်။ အပ္ပာတကော၊ ဆင်းရဲငြိုငြင် အသက်ရှင်ဖွယ် ရောဂါ ငယ်မရှိသည်။ (ဟုတွာ။) စိရံ၊ ကြာရှည်စွာ။ ဒိဿံ၊ ရှည်စွာသော။ အဒ္ဓါနံ၊ ကာလပတ်လုံး။ တိဋ္ဌေယျံ၊ တည်ရှိတော်မူပါမူ။ အဟော ဝတ၊ စွ။ တံ၊ ထိုသို့ တည်တော်မူခြင်းသည်။ (ထိုသို့ ရောဂါမရှိပဲ ကြာရှည်စွာ တည်ရှိတော်မူခြင်းသည်။) ။ပ။ အဿ၊” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

အထ ခေါ်။ပ။ ယေနတ္ထေန၊ အကြင် ပဝါရဏာကို ချီးမြှောက်ခြင်း- ဟူသော အကြောင်းဖြင့်။ ဝါ၊ ကိစ္စဖြင့်။ပ။ အာသနေတိ။ [ဇနဝသဘ- သုတ် ပုဒ်စဉ် ၂၈၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၉၉။ ပုဒ်စဉ် ၂၈၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။

သနက်မာရကထာ

၃၀၀။ ပုဒ်စဉ် ၂၀၄-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။ “ယံဝိပါကော၊ အကြင် အကျိုးရှိသည်။ ဘဝိဿတိ။ နံ၊ ထို ဖြစ်ပေါ်လာသောအကျိုးကို။” ဟု ဆိုပါ။ ထို၌ တမျိုးပေးခဲ့ပါသည်။

၃၀၁။ ဣမမတ္တံ။ပ။ဗြဟ္မဿရေတံ။[ပုဒ်စဉ် ၂၀၅-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ။ပ။အဝေါဒ္ဓံ (ကိံ)။ “မဟာဗြဟ္မော၊ မြတ်သော ဗြဟ္မာ။ သာဓု၊ သာဓု။ (ကောင်းလှပါ၏-ဟူလို။) ဧတဒေဝ၊ ဤ အကြောင်းအရာကိုပင်။ (မောဒန္တိ ဝတ ဘော ဒေဝါ-စသော ဂါထာဖြင့် ပြအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ် ကိုပင်။) သင်္ခါယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍။ မယံ။ မောဒါမ၊ ဝမ်းမြောက်ပါကုန် ။ပ။ သက္ကေန၊ သည်။ ဘာသိတာ၊ ပြောအပ်ကုန်သော။ တဿ ဘဂဝတော၊ ။ပ။ ဝဏ္ဏာ၊ တို့သည်။ အတ္တိ စ၊ ရှိပါကုန်သေး၏။ တေ စ၊ ထိုဂုဏ်တို့ကိုလည်း။ သင်္ခါယ မယံ မောဒါမ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

အဋ္ဌယကထာဘုစ္ဆဝတ္ထု

၃၀၂။ ဘန္တေ။ အထ၊ ၌။ (နတ်တို့က ပြောကြရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ “ဒေဝါန မိန္ဒ၊ နတ်တို့၏အရှင် သိကြားမင်း။ သာဓု၊ တောင်းပန်ပါ၏။ မယမ္ပိ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း။ပ။သုဏေယျာမ၊ နားထောင်လိုပါ ကုန်၏။” ဣတိ၊ ပြီ။ မဟာဗြဟ္မော၊ ဗြဟ္မာမင်း။ ဝေံ၊ မှန်ပါ။ (ကောင်းပါပြီ။)” ဣတိ ခေါ။ပ။ဗြဟ္မာနော၊ အား။ပ။ပယိရုဒါဟာသိ၊ ပြောပြပြီ။ (ကိံ။) ဘဝံ မဟာဗြဟ္မာ၊ အရှင် ဗြဟ္မာမင်းသည်။ တံ၊ ထို ကျွန်ုပ်ပြောအပ်မည့် စကားကို။ ကိံ မညသိ၊ အဘယ်သို့ ထင်ပါသနည်း။ ယာဝဉ္ဇူ။ပ။တေန ဘဂဝတာတိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၅၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၃၀၃။ ဘန္တေ။ပ။တေန၊ ထိုသို့ ပြောပြခြင်းကြောင့်။ပ။သုတွာ၊ ၍။ ။ပ။အာမန္တေသိ။ [ပုဒ်စဉ် ၂၀၄-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဂေါတမိန္ဒြာဗျူဟာဝတ္ထု

၃၀၄။ တာဝတိံသာ၊ တာဝတိံသာ-ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ တာဝတိံသာ-ဘုံ၌ နေကုန်သော။ ဘောန္တော ဒေဝါ၊ အရှင်နတ်တို့သည်။ တံ၊ ထို ကျွန်ုပ်ပြောဆိုအပ်မည့် စကားကို။ ကိံ မညန္တိ၊ အဘယ်သို့ မှတ်ထင်

ကြပါသနည်း။ ယာဝ၊ အလွန်အကဲသာလျှင်။ ဒီဃရတ္တံ၊ အလွန်ရှည်စွာ
 သော ညဉ့်ပတ်လုံး။ သော ဘဂဝါ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ (ထိုကျွန်ုပ်တို့
 ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။) မဟာပညောဝ၊ ကြီးကျယ်သော ပညာရှိတော်
 မှသည်သာ။ အဟောသိ၊ ဖြစ်တော်မူခဲ့သည် မဟုတ်လော။ [သနက္ခိမာရ-
 ဗြဟ္မာက နတ်တို့၏အလိုကို စုံစမ်းသော အနုမတိ-အားဖြင့် ပြောအပ်သော
 စကားဖြစ်သည်။]

[အနုမတိ-အားဖြင့် မေးအပ်ပြီးသော ပုစ္ဆာကိုပင် ကိုယ်တိုင် ဖြေလို၍
 “ဘူတပုဗ္ဗံ” စသည်ကို ဆက်၍ ပြောသည်။] ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။
 ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား။ (ရှေးက အကြောင်းအရာ
 ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်ကား။) ဒိသမ္ပတိ နာမ၊ ဒိသမ္ပတိ-မည်သော။ ရာဇာ၊ သည်။
 အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ဒိသမ္ပတိဿ၊ သော။ ရညော၊ ၎င်း။ မဟာဂေါဝိန္ဒော နာမ၊
 မဟာဂေါဝိန္ဒ-မည်သော။ ဗြာဟ္မဏော၊ ဗြာဟ္မဏ-သည်။ ပုရောဟိတော၊
 ပုရောဟိတ်သည်။ (ရှင်ဘုရင်၏ ပစ္စုပ္ပန်၊ တမလွန်-နှစ်တန်သော စီးပွားတို့ကို
 ရှေ့ကနေ၍ စိမိတတ်သူသည်။) အဟောသိ။ ပ။ ရေဏု နာမ၊ ရေဏုမည်သော။
 ကုမာရော၊ မင်းသားသည်။ ပုတ္တော၊ သားတော်သည်။ အဟောသိ။
 ဂေါဝိန္ဒဿ၊ သော။ ဗြာဟ္မဏဿ၊ ၎င်း။ ဇောတိပါလော နာမ၊ ဇောတိပါလ
 မည်သော။ မာဏဝေါ၊ လုလင်သည်။ ပုတ္တော၊ သားသည်။ အဟောသိ။
 ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ ရာဇပုတ္တော၊ မင်းသားဖြစ်သော။ ရေဏု စ၊ ရေဏု
 သည်လည်းကောင်း။ မာဏဝေါ၊ လုလင် ဖြစ်သော။ ဇောတိပါလော
 စ၊ သည်လည်းကောင်း။ အညော၊ ရေဏု-နှင့် ဇောတိပါလ-မှ အခြား ကုန်
 သော။ ဆ၊ ခြောက်ယောက်ကုန်သော။ ခတ္တိယာ စ၊ မင်းမျိုးတို့သည်လည်း
 ကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဧတေ အဋ္ဌ၊ ဤ ရှစ်ယောက်တို့သည်။ သဟာယာ၊
 (သဟာယ်ချင်း) သူငယ်ချင်းတို့သည်။ [သုခ၊ ဒုက္ခ-တို့သို့ အတူတကွ ကပ်
 ရောက်တတ်သူတို့သည်။ ဝါ၊ ကောင်းတူ ဆိုးဖက်တို့သည်။] အဟောသိ၊
 ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ဘော၊ တို့။ အထ ခေါ၊ ၌။ အဟောရတ္တာနံ၊ နေ့ညဉ့်တို့၏။ အစ္စယေန၊
 ကျော်လွန်ရာ အခါ၌။ ဂေါဝိန္ဒော၊ သော။ ဗြာဟ္မဏော၊ သည်။ ကာလံ၊
 သေခြင်းကို။ ဝါ၊ သေချိန်ကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ ဂေါဝိန္ဒော၊ သော။
 ဗြာဟ္မဏော၊ သည်။ ကာလကံတေ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိလတ်သော်။
 ဝါ၊ သေလတ်သော်။ ဒိသမ္ပတိ။ ရာဇာ၊ သည်။ ပရိဒေဝေသိ၊ ငိုကြွေးပြီ။

(ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြော၍ ငိုကြွေးသနည်း။) “ဘော၊ ဒိ...အမတ်တို့။ ယသို့ သမယော၊ အကြင်အခါ၌။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ ဂေါဝိန္ဒော၊ သော။ ပြာဟ္မဏော၊ ဌ။ (ပြာဟ္မဏ-အပေါ်၌။) သဗ္ဗကိစ္စာနိ၊ တို့ကို။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ (စိတ် ချလက်ခူး။) ဝေါဿဇ္ဇိတုာ၊ စွန့်လွှတ်၍။ (သု၊ အား တာဝန်ပေး၍-ဟူလို။) ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ၊ တို့နှင့်။ (သမဂီဘူတာ-၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။ သမပ္ပိတာ၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်ကုန်သည်။ သမဂီဘူတာ၊ ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတုာ။) ပရိစာရေမ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို ဤဤ လှည့်လည်စေနိုင်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစားနိုင်ကုန်၏။ တသ္မိံ သမယော၊ ဌ။ နော၊ ငါတို့၏။ ဂေါဝိန္ဒော ပြာဟ္မဏော၊ သည်။ ကာလကံ- တော ဝတ၊ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်း ရှိလေစွ...တကား။ ဝါ၊ သေလေစွ... တကား။” ဣတိ၊ ဤသို့ပြော၍ ငိုကြွေးပြီ။

ဘော၊ ဒိ...နတ်အများတို့။ ဝေံ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ ပြောဆိုအပ်သော်။ ရုဇပုတ္တော၊ သော။ ရေဏု၊ သည်။ ဒိသမ္ပတိံ၊ သော။ ရာဇာနံ၊ ကို။ တေံ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ (ကိံ။) “ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ တံ၊ အရှင်မင်းမြတ်သည်။ ဂေါဝိန္ဒော ပြာဟ္မဏော၊ သည်။ ကာလကံတော လတ်သော်။ အတိဗာဇ္ဇံ၊ အလွန်ပြင်းထန်စွာ။ မာ ပရိဒေဝေသိ၊ ငိုကြွေးတော် မမူပါနှင့်။ ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ဂေါဝိန္ဒဿ ပြာဟ္မဏဿ၊ ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ဇောတိပါလော နာမ၊ သော။ မာဏဝေါ၊ လုလင်ဖြစ်သော။ ပုတ္တော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိပါ၏။ ပိတရာ၊ အဖထက်။ ပဏ္ဍိတ တရော စေဝ၊ သာ၍ လည်း ပညာရှိသူပီတည်း။ ပိတရာ၊ ထက်။ အလမတ္ထ ဒသတရော စေဝ၊ ထိုထို ကိစ္စကို မြင်စွမ်းနိုင်သူကို လွမ်းမိုးသာလွန်နိုင်သူပီတည်း။ (တနည်း) အလမတ္ထ ဒသတရော စေဝ၊ သာ၍ ထိုထို ကိစ္စကို မြင်စွမ်းနိုင်သူပီတည်း။ အဿ၊ ကို ဇောတိပါလ-၏။ ပိတာ၊ အဖသည်။ ယေပိ အတ္ထော၊ အကြင် စီးပွားတို့ကိုလည်း။ အနုသာသိ၊ သွန်သင်ပါပြီ။ တေပိ၊ ထို စီးပွားတို့ကို လည်း။ ဇောတိပါလဿ၊ သော။ မာဏဝေသေဝ၊ လုလင်၏သာ။ အနုသာ- သနိယာ၊ သွန်သင်လမ်းပြ အဆုံးအမဖြင့်။ (အနုသာသတိ၊ သွန်သင်ရ ပါ၏။)” ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။ [အဋ္ဌကထာ၌ “အနုသာသတိ” ဟု ထည့်၏။] ကုမာရ၊ မင်းသား။ ဝေံ၊ ဤအတိုင်းမှန်သလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဒေဝ။ ဝေံ၊ ဤအတိုင်း မှန်ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦး တင်ပြီ။

မဟာဂေါတမိန္ဒဝတ္ထု

၃၀၅။ ဘော၊ အို...နတ်အများထို့။ပ။ အညတရံ၊ တယောက်သော။
 ပုရိသံ၊ ကို။ အာမန္တေသိ၊ အမိန့်ရှိပြီ။ (ကိံ) “အမ္ဘော ပုရိသ၊ အမောင်
 ယောက်ျား။ ဧဟိ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ပ။ ဥပသကံမ၊ ချဉ်းကပ်ချေ။
 ။ပ။ ဧဝံ၊ သို့။ ဝဒေဟိ၊ ပြောပါလော။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်
 နည်း။) ‘ဘဝန္တံ ဇောတိပါလံ၊ အရှင်ဇောတိပါလ-၏။ ဘဝေါ၊ ကြီးပွား
 ခြင်းသည်။ ဝါ၊ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေ။
 [ဘဝေါ+အတ္ထု-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ သြ-ကို အ-ပြု၊ မ-အက္ခရာလာ။] ရာဇာ ။ပ။
 အာမန္တယတိ၊ ခေါ်တော်မူပါ၏။ပ။ မာဏဝဿ၊ ကို။ ဒဿနကာမော၊
 တွေ့မြင်ခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။’ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပါလော။” ဣတိ၊ ဤသို့
 အမိန့်ရှိပြီ။ “ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။” ဣတိ ခေါ်၊ လျှင် ။ပ။
 နိသိဒိ။ [မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ ပုဒ်စဉ် ၁၃၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ကေမန္တံ ။ပ။ အဝေါစ။ “ဘဝံ ဇောတိပါလော၊ သည်။ နော၊ ငါတို့
 အား။ [အာရောစနတ္ထ-သမ္ပဒါန်။] ဝါ၊ တို့ကို။ [ကံ။] အနုသာသတု၊
 သွန်သင်လမ်းပြ ဆုံးမပါ။ ဘဝံ ဇောတိပါလော၊ သည်။ နော၊ တို့ကို။
 အနုသာသနိယာ၊ သွန်သင်လမ်းပြ ဆုံးမခြင်းမှ။ မာ ပစ္စယာဟာသိ၊ ဆန့်ကျင်
 ဘက် မဆိုပါနှင့်။ ဝါ၊ မပယ်စွန့်ပါနှင့်။ [ကျုန်ပိက သွန်သင်လမ်းပြ
 ဆုံးမပါ-ဟု တိုက်တွန်းသောအခါ သွန်သင်လမ်းပြ မဆုံးမနိုင်ပါ-ဟု လက်မခံ
 ပဲ ပယ်စွန့်မပြုပါနှင့်၊ လက်ခံပါ-ဟုလို။]တံ၊ သင့်ကို။ ဧပတ္တိကော၊ အဖ၏
 ဥစ္စာဖြစ်သော။ ဌာနေ၊ ရာထူး၌။ ဌပေဿာမိ၊ ထားပါမည်။ ဂေါတမိန္ဒယော၊
 ဂေါတမိန္ဒယ-ပုရောဟိတ်ရာထူး၌။ အဘိသိဉ္ဇိယာမိ၊ အဘိသိက် သွန်းပါမည်။”
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ “ဘော၊ အရှင်မင်းမြတ်။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။” ။ပ။
 အဘိသိဉ္ဇိ၊ ပြီ။ပ။ ဌပေသိ၊ ထားပြီ။

အဘိသိတ္တော၊ အဘိသိက် သွန်းအပ်ပြီးသော။ ဇောတိပါလော မာဏ
 ဝေါ။ ဂေါတမိန္ဒယော၊ ဂေါတမိန္ဒယ-မည်သော။ ဧပတ္တိကော၊ သော။ ဌာနေ၊
 ၌။ ဌပိတော၊ ထားအပ်သည်။ (သမာနော။) အဿ၊ ထို ဇောတိပါလ-
 ၏။ ပိတာ ယေပိ အတ္ထေ အနုသာသတိ၊ တေ ပိ အတ္ထေ။ အနုသာသတိ၊
 သွန်သင်လမ်းပြ ဆုံးမ-ရ၏။ပ။ နာနုသာသိ၊ မသွန်သင်နိုင်ခဲ့။ပ။ အနုသာသတိ။
 အဿ၊ ၏။ ပိတာ။ ယေပိ ကမ္မန္တေ၊ အကြင် အလုပ်တို့ကိုလည်း။ အဘိသမ္ဘောသိ၊
 ဖြစ်စေပြီ။ (စိမံရပြီ။) တေပိ ကမ္မန္တေ၊ တို့ကိုလည်း။ အဘိသမ္ဘောတိ၊
 ဖြစ်စေရ၏။ (စိမံရ၏။) ။ပ။ နာဘိသမ္ဘောသိ၊ မစိမံနိုင်ခဲ့။ပ။ အဘိသမ္ဘောတိ။

[မိမိအဖေ စီမံခဲ့သော လုပ်ငန်းတို့ကိုလည်း ဆက်လက်စီမံ၍ မိမိအဖေ မစီမံနိုင်ခဲ့သော အသစ်အလုပ်တို့ကိုလည်း စီမံရသည်-ဟူလို။)

တမေနှံ၊ ထို ဇောတိပါလ-လုလင်ကို။ မနုဿာ ဝေ မာဟံသု (ကိ။)။
“ဘော၊ အို...အမောင်တို့။ ဗြာဟ္မဏော၊ အဖဖြစ်သူ ဗြာဟ္မဏသည်။
ဂေါဝိန္ဒော ဝတ၊ ပညာရှိပါပေစွ...တကား။ ဘော၊ တို့။ ဗြာဟ္မဏော၊
သားဖြစ်သူ ဇောတိပါလ-ဗြာဟ္မဏသည်။ မဟာဂေါဝိန္ဒော ဝတ၊ မြတ်သောပညာရှိ ဖြစ်ပါပေစွ...တကား။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ [အဖေ ဖြစ်သူက ပညာရှိပါပေစွ၊ သားဖြစ်သူက သာ၍ပညာရှိပါပေစွ-ဟု ပြောကြသည်။- ဂံ၊ ထိုထို ကိစ္စကို သိတတ်သောညဏ်ကို။ ဝိန္ဒတိ၊ ရရှိတတ်၏။ ဣတိ၊ ကြောင့်။ ဂေါဝိန္ဒော၊ မည်၏။] ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ ဣမိနာ ဝေ ပရိယာယေန၊ ဤသို့သော ပရိယာယ်စကားကြောင့်။ (ဤအကြောင်းကြောင့်-ဟူလို)။ ပ။ မာဏဝယ၊ ၏။ ဂေါဝိန္ဒော၊ မဟာဂေါဝိန္ဒောတေဝ၊ ဂေါဝိန္ဒ မဟာဂေါဝိန္ဒ-ဟူ၍သာ။ သမညာ၊ အမည်သည်။ ဥဒပါဒါ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။

ရုဇွန်သံဝိဘဇန

၃၀၆။ အထ ခေါ။ ပ။ ယေန၊ ဤ။ ဆ။ တေ ခတ္တိယာ၊ ထိုခင်းသားတို့သည်။ (သန္တိ။) တေန၊ သို့။ ဥပသင်္ကမိ၊ သွားပြီ။ ပ။ အဂ္ဂေါစ။ (ကိ။) “ဘော၊ အို...အရှင်မင်းသားတို့။ ဒိသမ္ပတိ ရာဇာ၊ သည်။ ဇိဏ္ဏော၊ အိုပါပြီ။ ဝုဒ္ဓေါ၊ ကြီးပါပြီ။ ပဟလ္လကော၊ ကြီးသူ၏အဖြစ်ကို ယူပါပြီ။ အဒ္ဓဂတော၊ ရှည်သောကာလသို့ ရောက်ပါပြီ။ ဝယော အနုပုတ္တော၊ ပစ္စိမ-အရွယ်သို့ ရောက်ပါပြီ။ ဘော၊ တို့။ ကော၊ အတယ်သူသည်။ ဇိဝိတံ၊ အသက်ကို။ (အသက်ရှင်ခြင်းကို။) ဇာနာတိ နု ခေါ၊ သိနိုင်အံ့နည်း။ ယံ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ဒိသမ္ပတိမိ၊ သော။ ရညော၊ သည်။ ကာလ-ကံတေ၊ နတ်ရွာစံလတ်သော်။ ရာဇကတ္တာရော၊ မင်းအဖြစ်ကိုပြုတတ်သော အမတ်တို့သည်။ (မင်းဖြစ်အောင် အဘိသိက်မြှောက်တတ်သော အမတ်တို့သည်။) ရေဏံ၊ ရေဏု မည်သော။ ရာဇပုတ္တံ၊ မင်းသားကို။ ရဇော၊ မင်းအဖြစ်၌။ အဘိသိဇ္ဇေယျံ၊ အဘိသိတ်သွန်းကုန်ရာ၏။ တေ ဌာနံ၊ ဤအကြောင်းသည်။ ဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိနိုင်၏။

ဘောဇ္ဇော၊ အရှင်မင်းသားတို့သည်။ အာယန္တု၊ လာကြပါ။ ပ။ ဥပသင်္ကမထ၊ သွားကြပါကုန် ။ ပ။ ဝေ၊ သို့။ ဝဒေထ၊ ပြောကြပါကုန်။

(ကိံ။) မယံ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်။ ဘောတော ရေဏုဿ၊ အရှင်ရေဏု၏။ ပိယာ၊ ချစ်အပ်ကုန်သော။ မနာပါ၊ မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။ အပ္ပဋိကူလာ၊ မရွံ့အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မမုန်းအပ်ကုန်သော။ [ကရုဏာထားအပ်ကုန်သော-ဟူလို။] သဟာယာ၊ သူငယ်ချင်းတို့ပါတည်း။ ဘဝံ၊ အရှင်သည်။ ယံ သုခေါ၊ အကြင်ချမ်းသာရှိပါ၏။ မယံ၊ ကျွန်တော်တို့သည်။ တံသုခေါ၊ ထိုချမ်းသာရှိပါကုန်၏။ ဘဝံ၊ ယံဒုက္ခော၊ ၏။ မယံ၊ တံဒုက္ခော၊ ကုန်၏။ [အရှင်ချမ်းသာသလို ချမ်းသာ၍ အရှင်ဆင်းရဲသလို ဆင်းရဲကြရပါ၏-ဟူလို။]။ ပ။ ဘဝံ၊ ရေဏု၊ အရှင်ရေဏုသည်။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ဝါ၊ မင်း၏ဥစ္စာဖြစ်သော တိုင်းပြည်ကို။ သစေ လဘေထ၊ အကယ်၍ရအံ့။ (ဝေံ သတိံ၊ ဤသို့ရလတ်သော်။) နော၊ ကျွန်ုပ်တို့အား။ ရဇ္ဇေန၊ တိုင်းပြည်ဖြင့်။ သံဝိဘဇေထ၊ ဝေဖန်တော်မူပါကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောကြပါကုန်။ "ဣတိ၊ ဤသို့။ (အဝေါစ။) "ဘော၊ အရှင်ဗြာဟ္မဏ။ ဝေံ၊ မုန်ပါ။"။ ပ။ ရဇ္ဇေနာတိ၊ ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ ဘဝန္တေဟိ၊ အရှင်တို့ကို။ အညတြ၊ ကြံ၍။ အညော၊ အရှင်မင်းသားတို့မှ အခြားသော။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ မမ၊ ကျွန်ုပ်၏။ ဝိဇိတော၊ နိုင်ငံ၌။ သုခေါ၊ ချမ်းသာသည်။ ဘဝေထ နံ ခေါ၊ ဖြစ်သင့်ရာအံ့နည်း။ ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ရဇ္ဇံ၊ ကို။ သစေ လဘိဿာမိ၊ အကယ်၍ရအံ့။ (ဝေံ သတိံ။) ဝေါ၊ အရှင်မင်းသားတို့အား။ ရဇ္ဇေန၊ တိုင်းပြည်ဖြင့်။ သံဝိဘဇိဿာမိ၊ ဝေဖန်ပါမည်။ (ခွေဝေပေးပါမည်။) ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။

၃၀၇။ ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ ပ။ အဘိသိဋ္ဌိံ သု၊ အဘိသိက် သွန်းကုန်ပြီ။ အဘိသိတ္တော၊ အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးသော။ [အဘိသိက် ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးသော-ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ဆိုပါ။] ရေဏု၊ သည်။ ရဇ္ဇေန၊ မင်းအဖြစ်ဖြင့်။ ပဉ္စဟိ။ ပ။ ပရိစာရေတိ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို၍၍ လှည့်လည်စေ၏။ ဝါ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစား၏။ ပ။ ပရိစာရေတိ၊ ခံစားနေ၏။ ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ ကော၊ သည်။ ဇာနာတိ၊ သိနိုင်သနည်း။ ကာမာ၊ လိုလားအပ်သော ဝတ္ထုအာရုံ တို့သည်။ မဒနိယာ၊ ယစ်မှူးမေ့လျော့စေတတ်ကုန်၏။ ဘောန္တော၊ တို့သည်။ အာယန္တု၊ လာကြပါကုန်။ ပ။ ဝဒေထ၊ ပြောကြပါကုန်။ (ကိံ။) ဘော၊ အရှင်မင်းမြတ်။ ပ။ ဘဝံ ရေဏု၊ အရှင်ရေဏုကို။ ရဇ္ဇေန၊ မင်းအဖြစ်ဖြင့်။ အဘိသိတ္တော၊ အဘိသိက် သွန်းအပ်ပါပြီ။ ဘဝံ၊ သည်။ တံ ဝစနံ၊ ထိုစကားကို။ (အရှင်မင်းမြတ်-မင်းမဖြစ်ခင်က ပြောထားအပ်သော "ကော န ခေါ ဘော

။ပ။ သံဝိဘဇိဿာမိ ဝေါ ရုဇ္ဇေန”ဟူသောစကားကို။) သရတိ၊ အမှတ် ရပါ၏လော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကြပါကုန်။ ဣတိ (အဝေါစ)။

၉၀၈။ ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ [ဂေါဝိန္ဒုဗြာဟ္မဏဝတ္ထုကို ပြော ပြနေသော သနက်မာရ-ဗြဟ္မာမင်း၏ စကား။] “ဘော၊ အရှင်ဗြာဟ္မဏ၊ ဝေ-မုန်ပါ။” [ဂေါဝိန္ဒု ဗြာဟ္မဏကို ပြန်ပြောကြသော မင်းသားများ၏ စကား။] ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ တေ ဆ ခတ္တိယာ။ပ။တံ ဝစနန္တိ။ ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ အဟံ တံ ဝစနံ။ သရာမိ၊ အမှတ်ရပါ၏။ ဘော၊ တို့။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ ဥတ္တရေန၊ မြောက်အရပ်အားဖြင့်။ အာ-ယတံ၊ အလျားရှည်သော။ ဒက္ခိဏေန၊ တောင်အရပ်အားဖြင့်။ သကဋ-မုခံ၊ လှည်းဦးနှင့်တူသော။ ဣမံ မဟာပထဝီ၊ ဤမြေကြီးကို။ သတ္တဓာ၊ ခုနစ်ပိုင်း ခုနစ်ဖွဲ့။ သမံ၊ ညီညီမျှမျှ။ သုဝိဘတ္တံ၊ ကောင်းစွာခွဲဝေ အပ် သည် မည်လောက်အောင်။ ဝိဘဇတု၊ ခွဲဝေ ခြင်းငှာ။ ပဟောတိ န ခေါ၊ စွမ်းနိုင်ပါသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဘော၊ အရှင် မင်း မြတ်။ မဟာဂေါဝိန္ဒေန ဗြာဟ္မဏေန၊ ကို။ အညတြ၊ ရှိ။ အညော၊ အခြားသော။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ ပဟောတိ န ခေါ၊ စွမ်းနိုင် ပါအံ့နည်း။ (မဟာဂေါဝိန္ဒ ဗြာဟ္မဏ-သာ စွမ်းနိုင်ပါလိမ့်မည်၊ အခြားသူ မစွမ်းနိုင်ပါ- ဟူလို။) ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ကုန်ပြီ။

ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ပ။အာမန္တေသိ၊ ခေါ်၍ ပြောပြီ။ (ကိံ။) “အမ္ဘောပုရိသ၊ အမောင်ယောက်ျား။ ဟေ၊ သွားချေ။ တံ၊ သည်။ပ။ ဝဒေဟိ၊ ပြောချေ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။) “ဘန္တေ၊ အရှင်ပုရောဟိတ်။ ရာဇာ ရေဏု၊ မင်းမြတ် ရေဏုသည်။ တံ၊ အရှင်ကို။ အာမန္တေသိ၊ ခေါ်တော်မူပါ၏။”ဣတိ၊ ဤသို့။ (အာမန္တေသိ။)”။ပ။ အဝေါစ။ (ကိံ။) “ဘဝံ ဂေါဝိန္ဒော၊ အရှင်ဂေါဝိန္ဒ-သည်။ တေ၊ ကြွပါ။ ဥတ္တရေန၊ ဖြင့်။ အာယတံ၊ သော။ ဒက္ခိဏေန၊ ဖြင့်။ သကဋ-မုခံ၊ သော။ ဣမံ မဟာပထဝီ၊ ကို။ သတ္တဓာ သမံ၊ သုဝိဘတ္တံ၊ အောင်။ ဝိဘဇတု၊ ဝေဖန်ပါ။ (ခွဲဝေပေးပါ)”။ပ။ဝိဘဇိ၊ ဝေဖန်ပြီ။ သဗ္ဗာနိ၊ အလုံးစုံသော တိုင်းပြည်တို့ကို။ သကဋမုခါနိ၊ လှည်းဦးနှင့် တူသည်တို့ကို။ ပဋ္ဌပေသိ၊ ဖြစ်စေပြီ။ [ခြောက်ပြည်ထောင်သော နိုင်ငံ တို့သည် ရေဏု-မင်း၏နိုင်ငံကို ဝိုင်းရံ၍ တည်နေကြ၏။ ထိုနိုင်ငံများသည် ရေဏု-မင်း၏ နိုင်ငံ၏ အနီး၌ တဂါဝုတ်ကျယ်၍ နောက်ငနာက်၌ သုံးယူ ဇနာစီကျယ်၏။ ထို့ကြောင့်-လှည်းဦးနှင့်တူသည်။] တတြ၊ ထိုနိုင်ငံတို့တွင်။

မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ ရေဏုဿ ရညော၊ ၎င်း။ ဇနပဒေါ၊ ဇနပုဒ်သည်။
(တိုင်းပြည်သည်။) ဟောတိ။

၃၀၉။ ကလိင်္ဂါနံ၊ ကလိင်္ဂါ-ဟု ဗဟုဝုဗ် အမည်ရသော ဇနပုဒ်၏။ ဝါ၊
ကလိင်္ဂ-တိုင်း၏။ ဒန္တပုရံ၊ ဒန္တပုရ - မြို့တော်ကို လည်းကောင်း။
[နောက်၌ ဤသို့ချည်းဆိုပါ။] အဿကနံ၊ အဿက-တိုင်း၏။
ပေါတနံ စ၊ ပေါတန - မြို့တော်ကို လည်းကောင်း။ အဝန္တိနံ၊
အဝန္တိ-တိုင်း၏။ မဟေသယံ၊ မဟေသယ - မြို့တော်ကိုလည်း
ကောင်း။ [မာဟိဿတိ-မြို့တော်ဟုလည်း မှကွဲရှိ၏။] သောဝီ-
ရာနံ၊ သောဝီရ-တိုင်း၏။ ရောရုကံ စ၊ ရောရုက-မြို့တော်ကို
လည်းကောင်း။ (မာပိတာနံ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ။)
ဝိဒေဟာနံ၊ ဝိဒေဟ-တိုင်း၏။ မိထိလာ စ၊ မိထိလာ-မြို့တော်
ကိုလည်းကောင်း။ အဂင်္ဂံ၊ အဂင်္ဂါ-ဟု ဗဟုဝုဗ် အမည်ရသော
ဇနပုဒ်၌။ ဝါ၊ အဂင်-တိုင်း၌။ စမ္ပာ၊ စမ္ပာ-မြို့ကိုလည်းကောင်း။
ကာသိနံ၊ ကာသိ-ဟု ဗဟုဝုဗ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၏။ ဝါ၊
ကာသိ-တိုင်း၏။ ဗာရာဏသီ စ၊ ဗာရာဏသီ-မြို့တော်ကိုလည်း
ကောင်း။ မာပိတာ၊ တည်ထောင် ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ။ ဇတေ၊
ဤမြို့တို့ကို။ ဂေါတမိန္ဒမာပိတာ၊ ဂေါတမိန္ဒ-ပုရောဟိတ်သည် တည်
ထောင် ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၃၁၀။ ဘော၊ အို...နတ်အများတို့ ။ပ။ ယထာသကေန၊ အကြင်အကြင်
မိမိညွှန်ဖြစ်သော။ လာဘေန၊ လာဘ်ဖြင့်။ (မင်းစည်းစိမ်ဖြင့်။) အတ္တမနာ၊
မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်။ ပရိပုဏ္ဏသကံပွာ၊ ပြည့်သော စိတ်အကြံရှိကုန်သည်။
(စိတ်အကြံ ပြည့်ကုန်သည်။) အဟေသံ။ (ကို၊ အဘယ်သို့တူး၍ နှစ်သက်
ဝမ်းမြောက် စိတ်အကြံ ပြည့်ဝကြသနည်း။) “ယံ၊ အကြင်အရာသည်။
ဝါ၊ ကို။ နော၊ ငါတို့သည်။ ဣစ္ဆိတံ၊ နှစ်သက်အပ်သည်။ အဟောသိ၊
ဖြစ်ပြီ။ ယံ၊ အကြင်အရာကို။ အာကခိတံ၊ လိုလားအပ်ပြီ။ ယံ၊ ကို။
အဓိပ္ပေတံ၊ အလိုရှိအပ်ပြီ။ ယံ၊ ကို။ အဘိပတ္တိတံ၊ တောင်းတအပ်ပြီ။
တံ၊ ထိုအရာကို။ နော၊ ငါတို့သည်။ လဒ္ဓံ ဝတ၊ ရအပ်ပေပြီတကား။”
ဣတိ၊ ဤသို့တူး၍ ဝမ်းမြောက်နှစ်သက် စိတ်အကြံပြည့်ဝကြကုန်ပြီ။

ဂါထာအနက် ။ ။ သတ္တဘူ၊ သတ္တဘူ - မင်းလည်းကောင်း။
ဗြဟ္မဒတ္တော စ၊ ဗြဟ္မဒတ္တ-မင်းလည်းကောင်း။ ဝေဿဘူ၊ ဝေဿဘူ-
မင်းလည်းကောင်း။ သဟ၊ ဝေဿဘူ-မင်းနှင့်တကွ။ ဘရတော၊

ဘရတ-မင်းလည်းကောင်း။ ရေဏု၊ ရေဏု - မင်းလည်းကောင်း။
 ခွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဓတရဋ္ဌာ စ၊ ဓတရဋ္ဌ-မင်းတို့လည်းကောင်း။
 ဣတိ၊ သို့။ သတ္တ၊ ခုနစ်ယောက်သော မင်းတို့သည်။ တဒါ၊ ထို
 အခါ၌။ (မဟာဂေါဝိန္ဒ- ပြာဟ္မဏဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) ဘာရဓာ၊
 တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ဆောင်ကုန်သည်။ အာသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။

တနည်း။ ။ သတ္တဘူ၊ လည်းကောင်း ။ ပ။ ဘရတော၊ လည်း
 ကောင်း။ [သဟ-ကို အနက်မပေးပါသေးနှင့်။] ရေဏု၊ လည်း
 ခွေ၊ ကုန်သော။ ဓတရဋ္ဌာ စ၊ တို့လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ သို့။
 သတ္တ၊ တို့သည်။ တဒါ၊ ၌။ သဟ၊ အတူတကွ။ ဝါ၊ စိတ်ဝမ်း
 မကွဲကြပဲ။ ဘာရဓာ အာသံ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဌမဘာဏဝါရော၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

ကိတ္တိသဒ္ဓါအဗ္ဗဂ္ဂမန

၃၀၁။ အထ ခေါ် ။ ပ။ “ဘဝံ ဂေါဝိန္ဒော၊ သည်။ ရေဏုဿ ရညော၊
 ။ ပ။ အပ္ပဋိကုလော၊ သော။ သဟာယော၊ သည်။ (ဟောတိ) ယထာ၊
 ကဲ့သို့။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူပင်။ ဘဝံ ဂေါဝိန္ဒော၊ သည်။ အမှောက်
 ပါ၊ တို့၏လည်း ။ ပ။ အပ္ပဋိကုလော၊ သော။ သဟာယော၊ ပါတည်း ။ ပ။
 ပစ္စဗျာဟာသိ” တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၃၀၅-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ။ ပ။ ခတ္တိယေ၊
 မင်းမျိုးမင်းနွယ် ဖြစ်ကုန်သော။ မုဒ္ဒါဝသိတ္ထေ၊ ဦးထိပ်၌ အာဝိသိက်ရေစင်
 ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးကုန်သော။ သတ္တ စ ရာဇာနော၊ တို့ကိုလည်း။
 ရဇေ၊ မင်း၏စွဲ၌။ (တိုင်းပြည်၏ စီးပွား၌။) အနုသာသိ၊ သွန်သင်လမ်းပြ
 ဆုံးမပြီ။ သတ္တ စ ပြာဟ္မဏမဟာသာလေ၊ ခုနစ်ယောက်သောပြာဟ္မဏမဟာ-
 သာလ-ဖြစ်သော အနုပုရောဟိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ (လက်ထောက်ပုရော-
 ဟိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။) သတ္တ စ နှာတကသတာနိ၊ ခုနစ်ရာသော ရေ
 ချိုးတတ်သော ပြာဟ္မဏတို့ကိုလည်းကောင်း။ မန္တေ၊ ဝေဒ-ကျမ်းဂန်မန္တန်
 တို့ကို။ ဝါစေသိ၊ ပို့ချပြီ။

၁။ နှာတကသတာနိ။ ။ တကယ်ရေးချိုးသည်မဟုတ်။ မိမိအယူစင်ကြယ်အောင်
 ဆရာအထံ၌ တနေ့လျှင် ၃-ကြိမ်၊ သို့မဟုတ် နံနက်တကြိမ် ညနေတကြိမ်အားဖြင့်
 နှစ်ကြိမ်-ကြားနာ မှတ်သားမှုကိုပြုသော ပြာဟ္မဏများ။ (တနည်း) အကျင့်ကျင့်ပြီး
 သောအခါ ရေးချိုးကြလျက် မိမိတို့က ကျင့်ပြီးဖြစ်၍ အခြားပြာဟ္မဏတို့နှင့်အတူ
 မှားမသောက်ကြသော ပြာဟ္မဏများ-ဟု ဆိုလိုသည်။

၃၁၂။ အထ ခေါ်။ပ။ ပြာဟ္မဏာသံ၊ ဧ၊ အပ်ရေန၊ တံပါးသော။
 သမယေန၊ အခါ၌။ ဝေ၊ သို့။ ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊
 ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်သတင်းသည်။ ဝါ၊ ချီးမွမ်းခြင်းအားဖြင့်
 ဖြစ်သော ကျော်ဇောသံသည်။ အပ္ပဂုစ္ဆိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီ။ [ထိုသတင်းမျိုး
 ဖြစ်နေသည်-ဟူလို။] (ကိ။) “သက္ခိ၊ မျက်မှောက်။ (ကိုယ်တွေ့။) မဟာ-
 ဝေါဝါဠော ပြာဟ္မဏော။ ပြဟ္မာနံ၊ ပြဟ္မာကို။ ပဿတိ။ပ။ ပြဟ္မာနာ၊ နှင့်။
 သာကဇ္ဇတိ၊ အတူဆွေးနွေး၏။ သလ္လပတိ၊ အတူပြောဆိုရ၏။ မန္တေတိ၊ တိုင်
 ပင်ရ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြစ်ပေါ်ပြီ။ပ။ အပ္ပဂုတော၊ ဖြစ်ပေါ်နေပြီ။ပ။
 အဟံ ပန၊ ကား။ ပြဟ္မာနံ၊ ကို။ န ပဿာမိ၊ မြင်လည်း မမြင်ရ။ပ။ န
 မန္တေမိ၊ တိုင်ပင်လည်း မတိုင်းပင်ရ။

ဇုဗ္ဗာနံ၊ အရွယ်ကြီးကုန်သော။ မဟလ္လကံ၊ အသက်ကြီးကုန်သော။
 အာစရိယ ပါစရိယာနံ၊ ဆရာ ဆရာကြီးဖြစ်ကုန်သော။ ဘာသမာနာနံ၊ ရှေး
 က အကြောင်းအရာကို ပြောဆိုတတ်ကုန်သော။ ပြာဟ္မဏာနံ၊ ပြာဟ္မဏ
 တို့၏ (အထံမှ)။ ဝေ၊ ဤအကြောင်းကို။ မေ ငါသည်။ သုတံ၊ ကြား
 အပ်ပြီ။ (ကြားဖူးပြီ။) (ကိ။) “ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဝဿိကေ၊ မိုး
 ဥတု၌ ဖြစ်ကုန်သော။ စတ္တာရော မာသေ၊ လေးလတိုလုံးလုံး။ ပဋိသလ္လိ-
 ယတိ၊ အာရုံများစွာ စိတ်ကိုခွာ၍ သင့်ရာကောင်းမြတ် တခုတည်းသော
 အာရုံ၌ ငြိကပ်၏။ (တယောက်တည်းနေ၏။) ကရုဏံ၊ ဈာန်၊ ကရုဏာ
 ဈာန်ကို။ (ကရုဏာကြောင့် ရအပ်သောဈာန်ကို။) ဈာယတိ၊ ရှု၏။ (ဝင်
 စား၏။) သော၊ ထိုသူသည်။ ပြဟ္မာနံ၊ ပဿတိ၊ တွေ့မြင်ရ၏။ပ။ မန္တေ-
 တိ၊ ဧ၊” ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားအပ်ဖူးပြီ။ အဟံ။ပ။ ယံနုန ပဋိသလ္လိယေယံ၊
 အကယ်၍ အာရုံများစွာ စိတ်ကိုခွာလျက် သင့်ရာကောင်းမြတ် တခုတည်း
 သော အာရုံ၌ ငြိကပ်ရပါမူ ကောင်းလေစွ...” ။ပ။ (ယံနုန) ဈာ-
 ယေယံ၊ အကယ်၍ ရှုရပါမူ ကောင်းလေစွ...။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

၃၁၃။ အထ ခေါ်။ပ။ “ဘော၊ အရှင်မင်းမြတ်။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်၏။
 ။ပ။ အပ္ပဂုတော၊ ဖြစ်နေပါပြီ။ပ။ ပဋိသလ္လိယံတံ၊ ငှာ။ ကရုဏံ ဈာန်၊ ကို။
 ဈာယံတံ၊ ငှာ။ ဣစ္ဆာမိ၊ အလိုရှိပါ၏။ (အဟံ၊ ကျွန်ုပ် အထံသို့။) ဧကေန၊
 တယောက်သော။ တတ္တာတိဟာရေန၊ ထမင်းပို့ဆောင်မည့်သူကို။ အညတြ၊
 ကြဉ်ထား၍။ ဧကေနစိ၊ တစုံတယောက်သည်။ ဥပသကံမိတဗ္ဗော၊ ချဉ်းကပ်
 ထိုက်သည်။ န အမိ၊ မဖြစ်လိပါ။” [ထမင်းပို့မည့်သူကို ချန်၍ ကျန် မည်သူ
 တယောက်မျှ ကျွန်ုပ်ထံ မလာစေလိုပါ-ဟူလို။] ဣတိ၊ ဤသို့ သံခဏာဦးတင်

ပြီ။ ဘဝံ ဂေါဝိန္ဒော၊ သည်။ ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ယဿ၊ အကြင် မိုးလ
ပတ်လုံး တယောက်တည်းနေခြင်း၏။ ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညတိ၊ သိ၏။
(တံ၊ ထိုအချိန်ကို။ တူမေဝ၊ သင်ကိုယ်တိုင်သာ။ ဇာနာဟိ၊ သိပါလော့။)
ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

၃၁၄။ အနက်လွယ်ပြီ။

၃၁၅။ ဘော၊ အရှင်တို့။ ဘေနဟိ၊ တိုက်တွန်းပါ၏။ ယထာသုတေ၊
အကြင်အကြင် ကျွန်ုပ်အထံမှ ကြားနာအပ်ပြီးကုန်သော။ ယထာပရိယတ္တေ၊
အကြင်အကြင် သင်ယူအပ်ပြီးကုန်သော။ မန္တေ၊ ဝေဒကျမ်းဂန် မန္တန်
တို့ကို။ ဝိတ္တာရေန၊ အကျယ်အားဖြင့်။ သဇ္ဈာယံ၊ သရဇ္ဈာယ်မှုကို။ ကရောထ၊
ပြုကြပါကုန်။ အညမညံ စ၊ အချင်းချင်းလည်း။ မန္တေ၊ တို့ကို။ ဝါစေထ၊
ဆိုစေကြပါကုန်။ ဝါ၊ ပို့ချကြပါကုန်။ပ။

၃၁၆။ အထ ခေါ်။ပ။ယေန၊ ၌။ စတ္တာရိသာ၊ လေးကျိပ် အတိုင်း
အရှည်ရှိကုန်သော။ သာဒိသိယော၊ အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်
ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တူသော အမျိုးဇာတ် ရှိကုန်သော။ ဘရိယာ၊ ဇနီးတို့
သည်။ (သန္တိ။)။ပ။ဘောတိ၊ ရှင်မတို့။ပ။မညတိတိ။ [လွယ်ပြီ။]

၃၁၇။ အထ ခေါ်။ပ။နဂရဿ၊ ၏။ ပုရတ္ထိမေန၊ အရှေ့အရပ်၌။
နဝံ၊ အသစ်ဖြစ်သော။ သန္တာဂါရံ၊ နေဖို့ရန်အိမ်ကို။ [သန္တာဂါရံ၊ အပြင်
ဘက်အာရုံ၌ မပြန်လွင့်အောင် စိတ်ကိုထောက်ပံ့တတ်သော၊ ဈာန်အိမ်ကို-ဟု
ပါဠိရှိသင့်၏။] ကာရာပေတွာ၊ ဆောက်လုပ်စေ၍။ပ။ ပဋိသလ္လိယိ၊ ပြီ။
ကရုဏံ ဈာနံ၊ ကို။ ဈာယိ၊ ပြီ။ [ကရုဏာကို ပဓာန-နည်းအားဖြင့် ပြထား
၏။ ကရုဏာဈာန်သာမက ဗြဟ္မဝိဟာရ-ဈာန် လေးပါးလုံးကိုပင် ရသည်။]
။ပ။န ဥပသင်္ကမတိ၊ မချဉ်းကပ်။ [နာဿုဓ-၌ အဿုဓ-သည် နိပါတ်။]
။ပ။ဗြာဟ္မဏဿ၊ ၏။ (ဥက္ကဏ္ဍနာ ပရိတဿနာ-တို့၌ စပ်။)စတုန္တံ မာသာနံ၊
တို့၏။ အစွယေန၊ ကျော်လွန်ရာအခါ၌။ ဥက္ကဏ္ဍနာ၊ ဗြဟ္မာကို မတွေ့ရ

၁။ သာဒိသိယော။ ။သမဝဏ္ဏာ (တူသော အဆင်းရှိကုန်သော။) သမဇာ-
ထိကာ (တူသော အမျိုးဇာတ်ရှိကုန်သော။)ဟု အဋ္ဌအထာဖွင့်၏။ ရှေး အဋ္ဌကထာ
နိဿယ-၌လည်း ဤသို့နှစ်မျိုး ယူတော်မူ၏။ “သာဒိသိယောတိ ဇာတိယာ သာဒိ-
သိယောတိ အာဟ-သမဝဏ္ဏာ သမဇာထိကာတိ”ဟု ဖွင့်သောဒီကာအလိုမှ အမျိုး
ဇာတ်အားဖြင့် တူသည်ကိုသာ “သာဒိသိယ”အရ ယူပါ။ အဋ္ဌကထာဝယ် သမ-
ဝဏ္ဏာ-၌ ဝဏ္ဏ-သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သမဇာထိကာ-ဖြင့် ထပ်၍ဖွင့်သည်ဟု ဒီကာ
ဆရာ ယူလိုပေသည်။

သဖြင့် ပျင်းရိခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဗြဟ္မာမြင်ဖို့ရန် ကြောင့်ကြခြင်းသည်။ အဟုဒေဝ၊ ဖြစ်သည်သာ။ ပရိတဿနာ၊ ဗြဟ္မာလာဖို့ရန် တောင်းတခြင်းသည်။ အဟု (ဝေ)၊ ဖြစ်သည်သာ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ တွေး၍ဖြစ်သနည်း။) ။ပ။မန္တေတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားအပ်ဖူးပြီ။ အဟံ ပန၊ သည်ကား။ ဗြဟ္မာနံ။ န ပဿာမိ၊ မတွေ့ရပါလား။ ။ပ။န မန္တေမိ၊ မတိုင်ပင်ရပါလား။ ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍။ (ဗြဟ္မာလာဖို့ရန် ကြောင့်ကြမှု တောင်းတမှု ဖြစ်ပြီ။)

ဗြဟ္မာနာသာကန္တာ

၃၁၈။ တော၊ အို....နတ်အများတို့။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဗြဟ္မာလာဖို့ရန် တောင်းတ-ရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ ဗြဟ္မာဏဿ၊ ဤ။ စေတော ပရိဝိတက္ကံ၊ စိတ်အကြံကို။ စေတသာ၊ မိမိစိတ်ဖြင့်။ အညာယ၊ သိ၍။ သေယုထာပိ နာမ။ ။ပ။ အန္တရဟိတော။ [ပထမတွဲ၊ ပုဒ်စဉ် ၆၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] (ဟုတွာ။) မဟာဂေါတိန္ဒဿ ဗြဟ္မာဏဿ၊ ဤ။ သမ္ဗုခေ၊ မျက်မှောက်၌။ ပါတု-ရဟောသိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ ။ပ။ ဗြဟ္မာဏဿ၊ ဤ။ ဘယံ၊ ကြောက်ခြင်းသည်။ (စိတ်ထဲ၌ ထိက်ကနဲဖြစ်သွားခြင်းသည်။) အဟုဒေဝ၊ ဖြစ်သည်သာ။ ဆမ္ဘိတတ္ထံ၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်သည်။ (နှလုံးခုန် ရင်တုန်ခြင်းသည်။) အဟု(ဝေ)။ လောမဟံသော၊ မွေးညင်းတို့၏ ရွှင်ခြင်းသည်။ (ကြက်သီး မွေးညင်း ထခြင်းသည်။) အဟု(ဝေ)။ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ၊ ရှေးကမမြင်အပ်ဖူးသော။ ရူပံ၊ ရုပ်ဆင်းကို။ ဒိသွာ၊ မြင်၍။ ဝါ၊ မြင်ရခြင်းကြောင့်။ (ဘယံ ဆမ္ဘိ-တတ္ထံ လောမဟံသော။ ဟောတိ) ယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ။ပ။ ဘိတော၊ ကြောက်သည်။ သံဝေဂေါ၊ လန့်သည်။ လောမဟာဋ္ဌဇာတော၊ ဖြစ်သော မွေးညင်းတို့၏ ရွှင်ခြင်းရှိသည်။ (ကြက်သီးမွေးညင်းထခြင်း ဖြစ်သည်။) (ဟုတွာ။) သနကုမာရံ၊ သော။ ဗြဟ္မာနံ၊ ကို။ ဂါထာယ၊ ဖြင့်။ အဇ္ဈဘာသိ၊ မိမိသိစေလိုအပ်သော အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောပြီ။ (ကိံ။)

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) “မာရိသာ၊ အရှင်။ ဝဏ္ဏဝါ၊ လှပသော အဆင်းရှိသော။ ယသဝါ၊ အခြံအရံရှိသော။ သိရိမာ၊ အသရေ ရှိသော။ တံ၊ အရှင်သည်။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ အသိန္နံ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ အဇာနန္တာ၊ မထိကုန်သည်ဖြစ်၍။ တံ၊ အရှင်ကို။ ပုစ္ဆာမ၊ မေးပါကုန်၏။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်။ တံ၊ အရှင်ကို။ ကထံ၊ အဘယ်သို့လျှင်။ ဝါ၊ ဘယ်အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ (အဘယ်

အရပ်၌နေသူ၊ အဘယ် အမည်ရှိသူ၊ အဘယ်အနွယ်ရှိသူ-ဟူ၍။) ဇာနေမ၊ သိကြာရပါအံ့နည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြ။

(၂) ဂေါဝိန္ဒ၊ ဂေါဝိန္ဒ-ပဏ္ဍိတ်။ ဗြဟ္မာလောကေ၊ ဗြဟ္မာတို့၏ လောက၌။ (ဗြဟ္မာ့ပြည်၌။) မံ၊ ကျွန်ုပ်ကို။ ဝေ၊ စင်စစ်။ သနန္တနံ၊ ရှေး၌ ဖြစ်သော။ ကုမာရံ၊ ကုမာရ-ဟူ၍။ ဇာနန္တိ၊ သိကြာပါကုန်၏။ [ဤပါဌ်ဖြင့် သနက္ခမာရ-ဟူသော နာမည်ကိုပြ၏။] သဗ္ဗေ၊ ဒေဝါ၊ ဗြဟ္မာတို့သည်။ မံ ဇာနန္တိ။ ဝေ၊ ဤသို့။ (သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာဟူ၍။) ဇာနာဟိ၊ သိပါလော့။ [ဂါထာဖြစ်၍ ဇာနဟိ-ဟု န-၌ ရဿ-ရှိနေသည်။]

(၃) “ဗြဟ္မာနော၊ အရှင်ဗြဟ္မာ၏ အတွက်။ အာသနံ၊ နေရာသည် လည်းကောင်း။ ဥဒကံ၊ သောက်ရေ သုံးရေသည်လည်းကောင်း။ ပဇ္ဇံ၊ ခြေတို့၏စီးပွားဖြစ်သော ဆီသည်လည်းကောင်း။ (ခြေနယ်ဆီ သည်လည်းကောင်း။) မဓုသာကဉ္စ၊ ချိုမြိန်သောအရသာရှိသော ဟင်းရွက်ပြုတ်သည်လည်းကောင်း။ (သန္တိ၊ ရှိပါကုန်၏။) အက္ခေ၊ အလေးပြုထိုက်သူတို့အား ပေးဖွယ်ရာ ပစ္စည်းတို့ကို။ ဘဝန္တိ၊ အရှင် ဗြဟ္မာကို။ ပုစ္ဆာမ၊ ပန်ပြောပါကုန်၏။ [နေရာရှိပါသည်။ ဒီမှာ ဆိုင်ပါ-စသည်ဖြင့် ပန်ပြောပါကုန်၏-ဟူလို။] ဘဝံ၊ သည်။ နော၊ ကျွန်ုပ်တို့၏။ အတ္ထံ၊ ကို။ ကုရုတု၊ လက်ခံမှုကို ပြုတော်မူပါ။” [ဤ ပစ္စည်းအားလုံးကို ဗြဟ္မာမသုံးစွဲမှန်းသိသော်လည်း လောကဝတ် အနေဖြင့် ပန်ပြောမူပြုသည်။]

(၄) ဂေါဝိန္ဒ၊ ဂေါဝိန္ဒ-ပဏ္ဍိတ်။ တံ၊ သည်။ ယံ၊ (အာသနံ ဥဒကံ-စသော) အကြင်စကားကို။ ဝါ၊ အကြင် လက်ခံပါ။ -ဟူသော စကားကို။ ဘာသသိ၊ ပြော၏။ တေ၊ ၏။ (တံ) အတ္ထံ၊ ထို အလေးပြုထိုက်သူတို့အား ပေးဖွယ်ရာပစ္စည်းကို။ ပဋိဂ္ဂဏှာမ၊ လက်ခံ ပါကုန်၏။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္တာယ၊ မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်သော စီးပွား အကျိုးငှာလည်းကောင်း။ သမ္ပရာယသုခါယ စ၊ တမလွန်ဘဝ၌ ချမ်းသာအကျိုးငှာလည်းကောင်း။ ယံ ကိဉ္စိ၊ အကြင် အမှတ်မထား တပါးပါးသော ပြဿနာကို။ အဘိပတ္ထိတံ၊ မေးဖို့ရာ လွန်စွာ တောင်းတအပ်ပြီ။ (တံ၊ ထို ပြဿနာကို။) ကတာဝကာသော၊ ကျွန်ုပ်က ပြုအပ်သော အခွင့်ရှိသည်။ ဝါ၊ ကျွန်ုပ်က မေးခွင့်ပြုအပ် သည်။ (ဟုတော့။) ပုစ္ဆဿ၊ မေးပါလော့။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြ။

၃၁၉။ အထ ခေါ်။ပ။ “ဗြဟ္မာနာ သနက္ခမာရေန၊ သည်။ ကတာဝကာ-
 သော၊ ပြုအပ်ပြီးသော အခွင့်ရှိသည်။ အမှီ၊ ဖြစ်၏။ အဟံ။ ဗြဟ္မာနံ
 သနက္ခမာရံ၊ ကံ။ ကိံ၊ အဘယ်သို့သော အရာကို။ ပုစ္ဆေယျံ န ခေါ်၊
 မေးရပါမည်နည်း။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ဝါ၊ မျက်မှောက်တဝဋ်မှလည်း ဖြစ်သော။
 အတ္ထံ၊ စီးပွားကို။ (ပုစ္ဆေယျံ န ခေါ်။) သမ္ပရာယိကံ 'ဝါ၊ တမလ္လန်တဝဋ်
 မှလည်း ဖြစ်သော။ (အတ္ထံ ပုစ္ဆေယျံ န ခေါ်။)” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံ
 ဖြစ်ပြီ။ပ။ “အဟံ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ၊ ကုန်သော။ - အတ္တာနံ၊ စီးပွားတို့၌။
 ကုသလော၊ ကျွမ်းကျင်၏။ အညေပိ၊ အခြားသူတို့ကလည်း။ မံ၊ ကံ။
 ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ အတ္ထံ။ ပုစ္ဆေယျံ မေးကြရကုန်၏။ အဟံ။ပ။ သမ္ပရာယိကညေဝ၊
 တမလ္လန်တဝဋ်သာလျှင်ဖြစ်သော။ အတ္ထံ၊ ကံ။ ယံနုန ပုစ္ဆေယျံ၊ အကယ်၍
 မေးရပါမူကား ကောင်းလေစွ။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြန်ပြီ။ပ။

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) “ပရဝေဒိယေသု၊ တပါးသော မေး
 သောပုဂ္ဂိုလ်သည် သိအပ်သောပြဿနာတို့၌။ ဝါ၊ တပါးသော မေး
 သောပုဂ္ဂိုလ်အား ထင်ရှားသောပြဿနာတို့၌။ [မေးသူက အဖြေကို
 မသိသော်လည်း မိမိမေးလိုသောအကြောင်းအရာမှ သူ၏စိတ်၌ ထင်
 ရှားနေသည်။] အ ကိံ၊ ယုံမှားခြင်း မရှိသော။ သနက္ခမာရံ၊
 သော။ ဗြဟ္မာနံ၊ ကံ။ (အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။) ကိံ၊ ယုံမှားခြင်း
 ရှိနေသည်ဖြစ်၍။ ပုစ္ဆေယျံ၊ မေးပါ၏။ [ကိံ-ဟုဆိုရပုံကို ငြိကောဋ်
 ကြည့်ပါ။] ကတ္ထံ၊ အဘယ်တရား၌။ ငြိတော၊ တည်သော။ ကိမ္ပ
 စ၊ အဘယ်အကျင့်၌လည်း။ သိက္ခမာနေဝ၊ ကျင့်သော။ မစ္စော၊
 သတ္တဝါသည်။ အမတံ၊ သေခြင်းမရှိသော။ ဗြဟ္မာလောကံ၊ သို့။
 ပပေတံ၊ ရောက်ပါသည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။ [ဂေါဝိန္ဒ-
 ဗြာဟ္မဏက ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်လျှင် မသေပြီ-ဟု ယူဆ၍ “အမတံ”
 ဟု ပြောသည်။]

(၂) ဗြဟ္မေ၊ ဗြာဟ္မဏ။ မနုဇေသု၊ လူတို့တွင်။ (ယော ကောစိ၊
 အကြင် တစ်စုံတယောက်သည်။) မမတ္တံ၊ ငါ့ဥစ္စာ၏အဖြစ်ကို။ ဝါ၊
 ငါ့ဥစ္စာ-ဟု ပြုတတ်သော တဏှာကို။ ဟိတံ၊ ပယ်စွန့်၍။ ဧကောဒိ-

၁။ ကုသလော။ပ။အတ္တာနံ။ ။အဟံ၊ သည်။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အတ္တာနံ၊ တို့၌။
 ကုသလော၊ ကျွမ်းကျင်၏။-ဤသို့ပေးလျှင် ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အတ္တာနံ-တို့၌ ဆဋ္ဌိဝိဘတ်
 ကို သတ္တမီအနက်၌ သက်ပါ။ (တနည်း)ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အတ္တာနံ၊တို့၏။ (ဝိသယေ၊
 အရာ၌။)ဟု ပါဠိသေသ-ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

ဘူတော၊ တယောက်တည်းဖြစ်၍ ဖြစ်လျက်။ ကရုဏေ၊ ကရုဏာ-
 ဈာန်၌။ အဓိမုတ္တော၊ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်၏။ နိရာမဂန္ဓော၊ ကောဓ-
 စသော ကိလေသာတည်းဟူသော စိမ်းညှိသော အနံ့မရှိ။ ဝါ၊ အနံ့
 မှကင်း၏။ မေထုနသ္မာ၊ မေထုန်မှ။ ဝိရတော၊ ရှောင်ကြဉ်၏။
 ဧတ္ထ၊ ဤတရား၌။ (ဤ ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်၊ တိတ်ဆိတ်သောအရပ်၌
 နေခြင်း၊ ကရုဏာဗြဟ္မဝိဟာရ-စသောတရား၌။) ဌိတော၊ သော။
 ဧတ္ထ စ၊ ဤအကျင့်၌လည်း။ သိက္ခမာနော၊ သော။ မစ္စော
 အမတ် ဗြဟ္မလောကံ ပပွေတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေပြီ။

၃၂၀။ “ဟိတော မမတ္တ”န္တိ၊ ဟိတော မမတ္တံ-ဟူသော။ ဘောတော၊
 အရှင်၏ (စကားကို။) အဟံ၊ အာဇာနာမိ၊ သိပါ၏။ ဣဓ၊ ဤလော
 က၌ ကေစ္စော၊ အချို့ သူသည်။ အပွံ၊ တထောင်အောက် နည်းသော။
 ဘောဂက္ခန္ဓံ ဝါ၊ စည်းစိမ်အစုကိုမူလည်း။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍လည်းကောင်း။
 မဟန္တံ၊ တထောင်ထက် များသော။ ဘောဂက္ခန္ဓံ ဝါ၊ ကိုမူလည်း။
 ပဟာယ၊ လည်းကောင်း။ အပွံ၊ နှစ်ဆယ်အောက် နည်းသော။ ဉာတိပရိ-
 ဝနံ ဝါ၊ ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းကိုမူလည်း။ ပဟာယ၊ လည်းကောင်း။
 မဟန္တံ၊ နှစ်ဆယ်ထက်များသော။ ဉာတိပရိဝနံ ဝါ ပဟာယ။ ကေသမသ္မံ၊
 ဆံ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို။ ဩဟာရေတွာ၊ ပယ်ရှား၍။ ကာသာယာနိ၊
 ဖန်ရေပြင် ဆိုးအပ်ကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ၊ အဝတ်တို့ကို။ အစ္စာဒေတွာ၊ ဖုံး
 လွှမ်း၍။ (ဝတ်ရုံ၍။) အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။ (အိမ်ရာတည်တောင် လှူ-
 ဘောင်မှ။) နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်၍။ အနဂါရိယံ၊ အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွား
 ဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှု မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇတိ၊
 ကပ်ရောက်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ပ။ အာဇာနာမိ။

ဣဓ ကေစ္စော။ ဝိဝိတ္တံ၊ ရဟန်းရှင်လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော။ သေနာ-
 သနံ၊ အိပ်ရာနေရာ ကျောင်းသို့။ [ထို သေနာသန-ကို သရုပ်ဖော်လို၍
 အရည်-စသည်ကို ပြောသည်။] အရည်၊ လေးအပြန်ငါးရာရှိသော တောသို့
 လည်းကောင်း။ [ယခုခေတ်၌ “တမိုင်” ဟု ခန့်မှန်းကြ၏။] ရုက္ခမူလံ၊ သစ်ပင်
 ၏အနီး အောက်သို့လည်းကောင်း။ ပဗ္ဗတံ၊ တောင်သို့လည်းကောင်း။ ကန္ဓရံ၊
 ချောက်သို့လည်းကောင်း။ ဂိရိဂူဟံ၊ တောင်တလုံးဝယ် ဥမင်သဖွယ်ဖြစ်
 သောဂူ၊ တောင်နှစ်လုံးတို့၏ အကြားဖြစ်သော ဂူ၌လည်းကောင်း။ သုသာနံ၊
 သုသာန်သို့လည်းကောင်း။ ဝနပတ္တံ၊ တောကြီးမြိုင်ဗေ သစ်ပင်တွေနှင့် ရှုပ်
 နေသော တောအရပ်သို့လည်းကောင်း။ အဗ္ဗောကာသံ၊ လွင်ပြင်သို့လည်း

ကောင်း။ ပလာလပုဉ်၊ ကောက်ရိုးပုံသို့လည်းကောင်း။ ဘဇတိ၊ ကပ်ဝင်၏။
[ဤပုဒ်တို့၏အနက်ကိုသိလက္ခဏ်ပါဠိတော်၊ သာမညဇလသုတ်နိဿယ၊ ပဏိတ-
တရ သာမညလကထာ-၌ အကျယ်ရေးထားပြီ။]။ ပ။

“ကရုဏေဓိမုတ္တော” တိ ။ ပ။ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ [မဟာသုဒဿန-သုတ်
ပုဒ်စဉ် ၂၆၂-အတိုင်း ပေးပါ။] အဟံ သည်။ ဘာသမာနဿ၊ ပြောဆို
သော။ ဘောတော၊ အရှင်၏။ အာမဂန္ဓေ စ၊ အာမဂန္ဓ-တို့ကိုကား။ (စိမ်း
ညီသော အနံ့တို့ကိုကား။) န အာဇာနာမိ၊ မသိပါ။

ဂါထာအနက်။ ၉။ (၁) ဗြဟ္မေ၊ ဗြဟ္မာ။ မနုဇေသု၊ လူတို့၌။
အာမဂန္ဓာ၊ စိမ်းညီသော အနံ့တို့ဟူသည်။ ကေ၊ အဘယ်တို့ပါ
နည်း။ (ဘာတွေပါလဲ။) ဧတေ၊ အဲဒီ အာမဂန္ဓ-တို့ကို။ (အဟံ။)
အဝိဒ္ဓါ၊ မသိပါ။ ဓီရ၊ ပညာရှိဖြစ်သော ဗြဟ္မာမင်း။ ဣ၊ ဤ
ပြဿနာ၌။ ဗြူဟိ၊ ကျွန်ုပ်အား ဖြေတော်မူပါ။ ကေန၊ အဘယ်
ကိလေသာသည်။ အာဝဠာ၊ တားမြစ်အပ်သော။ ပဇာ၊ သတ္တဝါ
သည်။ ကုရုတု (ကု+ဥတု)၊ စက်ဆုပ်အပ်သော အစိမ်းအနံ့ရှိသည်။
ဝါ၊ ပုပ်သောအနံ့ရှိသည်။ [ဋီကာ၌မူ “ပုပ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်” ဟု
ဖွင့်၏။] (ဟုတွာ။ ဝိဿဂန္ဓံ၊ ကိလေသာတည်းဟူသော စိမ်းညီ
သော အနံ့ကို။) ဝါတိ၊ လှိုင်စေပါသနည်း။ [ဝါတိ-၌ ကာရိတ်
အကျေကြံပါ။] (ကေန၊ အဘယ်ကိလေသာကြောင့်။) အာပါ-
ယိကာ၊ အပါယ်၌ ဖြစ်လေ့ရှိပါသနည်း။ နိဝုတ ဗြဟ္မလောကော၊
ပိတ်အပ်သော ဗြဟ္မာပြည်ရှိပါသနည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။

(၂) (ဂေါတိန္ဒ၊ ဂေါတိန္ဒ-ဗြာဟ္မဏ။) ကောဇော၊ စိတ်ဆိုးခြင်း
သည်လည်းကောင်း။ မောသဝဇ္ဇံ၊ မုသား ပြောခြင်းသည် လည်း
ကောင်း။ [မုသာဝါဒေါယေဝ မောသဝဇ္ဇံ။-ဋီကာ။] နိကတိ စ၊
ကောက်ကျစ် လှည့်ပတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဒုဗ္ဗော၊ မိတ်ဆွေ
ကို ပြစ်မှားခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ကဒရိယတာ၊ စက်ဆုပ် အပ်
သော သတ္တဝါ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ခက်ထန် ဝန်
တိုခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အတိမာနော၊ လွန်ကဲသောမာန-သည်
လည်းကောင်း။ [မိမိမှာ ထင်ရှားရှိသော သူများအောက် ယုတ်
လျော့သောဂုဏ်၊ သူများနှင့် တန်းတူသော ဂုဏ်-ကို ကျော်လွန်၍
မှတ်ထင်ခြင်း အလွန်အထင်ကြီးခြင်းတည်း။] ဥဿယာ၊ သူတပါး
စည်းစိမ်ကို ငြူစု ရှုံးချဲ့ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဣစ္ဆာ၊ လိုချင်

တပ်မက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝိဝိစ္ဆာ၊ မိမိစည်းစိမ်၌ အထူးထူး အပြားပြား လိုချင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ နှမြောဝန်တို့ ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ [ဋီကာ၌မူ “ဝိဝိစ္ဆာ”ကို အသာထွိ-ပြု၏။] ပရဟေဋ္ဌနာ စ၊ သူတပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်းသည်လည်းကောင်း။

လောဘော စ၊ မိမိဥစ္စာ သူတပါးဥစ္စာ-အစရှိသော အာရုံ၌ လိုချင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ မကောင်းသောအာရုံ ကောင်းသောအာရုံ၌ လိုချင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ ဒေါသော စ၊ စိတ် ဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း။ မဒေါ စ၊ မာန်ယစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း။ မောဟော၊ တွေဝေခြင်းသည်လည်းကောင်း။ (အာမဂန္ဓာ၊ အာမဂန္ဓ-တို့ မည်၏။) ဧတေသု၊ ဤ ကောဓ - စသော ကိလေသာတို့၌။ [ကောဓ-စသော တဆယ့်လေးပါးသည် သတ္တဝါဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာအစဉ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ် နှိပ်စက်တတ် ပူပန်စေတတ်သောကြောင့် ကိလေသာမည်၏။] ယုတ္တာ၊ ယှဉ်သော။ ဝါ၊ အားထုတ်ပြုလုပ်သော သတ္တဝါ အပေါင်းသည်။ အနိရာမဂန္ဓာ၊ စိမ်းညှိသော အနံ့ မရှိသူ မဟုတ်သည်။ ဝါ၊ စိမ်းညှိသော အနံ့ ရှိသည်။ (ဟုတွာ။) အာပါယိကာ၊ အပါယ်၌ ဖြစ်လေ့ရှိပါ၏။ နိဝုတဗြဟ္မလောကာ၊ ထို ကိလေသာတို့က ပိတ်ထားအပ်သော ဗြဟ္မာ့ပြည်ရှိပါ၏။ [ထို ကိလေသာတို့က ဗြဟ္မာ့ပြည် ရောက်ကြောင်း လမ်းကို ပိတ်ထားပါသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။] ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အဟံ၊ တာသမာနဿ၊ ပြောဟောသော။ ဘောတော၊ အရှင်ဗြဟ္မာ၏။ အာမဂန္ဓေ၊ တို့ကို။ အာဇာနာမိ။ [တထာ၊ ဖြင့်။ ဥပပရိက္ခတော၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်လတ်သော်။ မေ၊ ကျွန်ုပ်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ ဟောတိ၊ စိတ်တည်းမှူဖြင့်လာပါ၏။-ဤ “နိယမ-ဝါကျ” အပိုထည့်ပါ။] ဧတေ၊ ထို အာမဂန္ဓ-တို့ကို။ အဂါရံ၊ အိမ်၌။ အဇ္ဈာဝသတာ၊ နေသူသည်။ သုနိမ္မဒယာ၊ လွယ်ကူစွာ မာန်မယစ်

၁။ ယထာခေါ။ပ။ အာဇာနာမိ။ ။ဤ“အနိယမ-ဝါကျ”၏ “နိယမ-ဝါကျ” မပါပါ။ ထို့ကြောင့် သုဒ္ဓိန္ဒတာဏဝါရ-၌“ယထာ ယထာ ခေါ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ” ဝါကျဝယ်“တေန တေန မေ ဥပပရိက္ခတော ဧဝံ ဟောတိ” ဟု-အဋ္ဌကထာ နိယမဝါကျ-ထည့်ပုံကိုကြည့်၍ ထည့်ပါသည်။ “တထာ၊ ထိုအခြင်း အရာအားဖြင့်။ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ။ ဧတေ၊ တို့ကို။ န သုနိမ္မဒယာ” ဤသို့ လွယ်ကူအောင် ပေးလိုက် ပေးပါ။

စေထိုက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ လွယ်ကူစွာ ညှိုးနွမ်းကုန်ခမ်းစေထိုက်ကုန်သည်။
 နှ၊ မဟုတ်ပါ။ ဘော၊ အရှင်ဗြဟ္မာ။ အဟံ အဂါရသွာ။ အနဂါရိယံ၊
 သို့။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ကပ်ရောက်ပါတော့မည်။ (ရဟန်းပြုပါတော့မည်။) ဣတိ၊
 ပြီ။ ဘဝံ ဂေါတိန္ဒော၊ သည်။ ဒါနိ၊ ယခု။ ယဿ၊ အကြင် ရဟန်း
 အဖြစ်၏။ (ရဟန်းပြုခြင်း၏။) ကာလံ၊ အချိန်ကို။ မညတိ၊ သိ၏။ (အယမေဝ၊
 ဤ ရဟန်းအဖြစ်သည်သာ။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။
 [ဤသို့ပြောပြီးလျှင် ဗြဟ္မာပြည်သို့ ပြန်သွားသည်။]

ရေဏုရာဇအာမန္တနာ

၃၂၁။ ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ ပ။ “ယော၊ အကြင် ပုရောဟိတ်
 သည်။ ဘောတော၊ အရှင်မင်းမြတ်၏။ ရဇံ၊ တိုင်းပြည်ကို။ ဝါ၊ မင်း၏
 ကိစ္စကို။ အနုဿာသိဿတိ၊ သွန်သင်ဆုံးမ လမ်းပြပါလိမ့်မည်။ ဘဝံ၊ အရှင်
 မင်းမြတ်သည်။ ဒါနိ၊ ယခု။ အညံ၊ အကျွန်ုပ်မှအခြားသော။ (တံ)ပုရော
 ဟိတံ၊ ကို။ ပရိယေသတု၊ ရှာတော်မူပါ။ ပ။ အနဂါရိယ”န္တိ။

ဂါထာအနက်။ ။(၁)။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ဘူမိပတိံ၊
 မြေ၏အရှင်ဖြစ်သော။ (ရေမြေကို အစိုးရသော။) ရေဏုရာဇာနံ၊ ကို။
 အာမန္တယာမိ၊ သိစေပါ၏။ (သံတော်ဦးတင်ပါ၏။) တံ၊ အရှင်
 မင်းမြတ်သည်။ ရဇေန၊ ဖြင့်။ ပဇာနဿ၊ သိတော်မူပါ။ [အရှင်
 မင်းမြတ်ကိုယ်တိုင်ပင် မင်း၏ကိစ္စကို စီမံတော်မူပါ-ဟူလို။] အဟံ။
 ပေါရောဟိစ္စေ၊ ပုရောဟိတ်အဖြစ်၌။ (ပုရောဟိတ်ရာထူး၌။) န ရမေ၊
 မပျော်တော့ပါ။ (ဣတိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ။)

(၂)(ဂေါတိန္ဒ၊ ဂေါတိန္ဒ-ပဏ္ဍိတ်။)တေ၊ အရှင်၏။ ဝါ၊ မှာ။
 ကာမေဟိ၊ အလိုရှိအပ်သော ဥစ္စာစည်းစိမ်တို့ဖြင့်။ ယံ၊ အကြင်အရာ
 သည်။ ဥနံ၊ လိုနေ၏။ အဟံ။ တေ၊ အရှင်၏။ (တံ၊ ထို လိုနေ
 သောအရာကို။) ပရိပူရယာမိ၊ ပြည့်စုံစေပါအံ့။ ယော၊ အကြင်သူသည်။
 တံ၊ အရှင်ပုရောဟိတ်ကို။ ဟိ သတိ၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်၏။ (တံ၊ ထို
 ညှဉ်းဆဲသူကို။) ဝါရေမိ၊ တားမြစ်ပါမည်။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။
 ဘူမိသေနာပတိ၊ တပြေပြင်လုံး၏ စစ်သူကြီးပါတည်း။ [ကျွန်ုပ်သည်
 တနိုင်ငံလုံး၏ စစ်သူကြီးဖြစ်၍ အရှင်အား နှိပ်စက်သူ မည်သူ့ကိုမဆို
 ဖမ်းဆီးနိုင်ပါသည်-ဟူလို။]

တနည်း။ ။ယော။ပ။ ဝါရေမိ။ [ဤ၌ စကားတရပ်ဖြစ်ပါ။] အဟံသည။ ဘူမိသေနာပတိ။ တမြေပြင်လုံး၏ ဇစ်သူကြီးပါတည်း။ (မြေအရှင်ပါတည်း။) [ဣမံ ရဇံ၊ ဤ တိုင်းပြည်ကို။ တုမေယေဝ၊ အရှင်တို့ကိုသာ။ ပဋိစ္စာပေဿာမိ၊ အပ်လှဲပါမည်။ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ အတိုင်း ဝါကျအပိုထည့်ပါ။] တုဝံ၊ အရှင်သည်။ ပိတာ၊ ကျွန်ုပ်၏ အဖ-ပါတည်း။ ဝါ၊ အဖ-အရာ၌ တည်ပါလိမ့်မည်။ အဟံ။ ပုတ္တော၊ အရှင်၏ သားပါတည်း။ ဝါ၊ သားအရာ၌ တည်ပါမည်။ ဂေါဝိန္ဒ၊ ဂေါဝိန္ဒ-ပဏ္ဍိတ်။ မနော၊ မိမိ၏စိတ်ကို။ ပါဇဟိ (ပါဇဟိ)၊ အလိုရှိတိုင်း မောင်းနှင်ပါလော့။ ဝါ၊ အလိုရှိတိုင်း ဖြစ်စေပါလော့။

တနည်း။ ။မာ နော ဂေါဝိန္ဒ ပဇဟိ။ ။[ယခု စာအုပ်များ ၌ပါဇဟိ-ဟု ပါ-၌ ဒီသံ-ရှိသည်မှာ အဋ္ဌကထာနှင့် မညီပါ။ သို့ မဟုတ်၊ ဂါထာဖြစ်၍ ဒီသံပြုထားသည်-ဟု မှတ်ပါ။] တုဝံ၊ သည်။ မိတာ၊ အဖ-ပါတည်း။ ဝါ၊ အဖ-အရာ၌ တည်ပါ။ အဟံ။ ပုတ္တော၊ တည်း။ ဝါ၊ သားအရာ၌ တည်ပါမည်။ ဂေါဝိန္ဒ။ နော၊ ကျွန်ုပ်တို့ကို။ မာ ပဇဟိ၊ မစွန့်ပစ်ပါနှင့်။ (ပစ်မထားခဲ့ပါနှင့်-ဟူလို။)

(၃) (ဒေဝ၊ မင်းမြတ်။) [န မတ္ထိ=န+မေ+အတ္ထိ။] မေ၊ ကျွန်ုပ် ၏။ ဝါ၊ မှာ။ ကာမေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဥိနံ၊ လိုနေသော အရာသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိပါ။ မေ၊ အား။ ဟိ သိတာ၊ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်သူသည်။ န ဝိဇ္ဇတိ၊ ပါ။ အမနုဿဝစော၊ ဗြဟ္မာမင်း၏ စကားကို။ (အသော-သိ၊ ကြားနာရပါပြီ။) တသွာ သုတော၊ ထိုသို့ ကြားနာရခြင်း ကြောင့်။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ဂေဟေ၊ အိမ်၌။ (အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဆောင်၌။) န ရမေ၊ မပျော်တော့ပါ။

☞ (၄) အမနုဿော၊ လူနှင့်တူသော ဗြဟ္မာသည်။ ကထံ ဝတ္ထော၊ အဘယ်အဆင်းရှိပါသနည်း။ ယဉ္ဇ၊ အကြင် အကြောင်းအရာကို

၁။ မနော ဂေါဝိန္ဒ ပါဇဟိ။ ။အရှင်ပုရောဟိတ်အား ကျွန်ုပ်က တိုင်းပြည်ကို လှူအပ်ပါမည်။ အရှင်က ကျွန်ုပ်၏ အဖအရာ၌နေ၍ ကျွန်ုပ်က သားအရာနေပါမည်။ ကျွန်ုပ်၏ စိတ်အလိုကို မလိုက်ဘဲ အရှင်၏ စိတ်အလို အတိုင်းသာ ဖြစ်စေပါ။ အရှင် သဘောကျ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်ပါဟု-ဆိုလိုသည်။ [ဤပါဌ်သည် ယခု ပါဠိတော်များ၌ မရှိတော့။]

လည်း။ သုတ္တာ၊ ကြားရ၍။ နော၊ ကျွန်ုပ်တို့၏။ ဂေဟေ၊ အိမ်တို့
 ကိုလည်းကောင်း။ [ဂေါတမိန္ဒ-ပဏ္ဍိတ်၏ အိမ်ကိုပင် မိမိအိမ်အဖြစ်ဖြင့်
 ဆိုထားသည်။] ကေဝလီ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ (ဇမ္ဗူဒီပံ၌ နေသူ
 အားလုံး ဖြစ်ကုန်သော။) အမေ၊ ကျွန်ုပ်တို့ကိုလည်းကောင်း။
 ဗဟာသိ၊ စွန့်ပစ်နိုင်၏။ ကံ၊ အဘယ်သို့သော။ (တံ) အတ္ထံ၊ ထို
 အကြောင်းအရာကို။ အဘာသထ၊ ပြောဟောသွားပါ သနည်း။
 [ဟိယုတ္တနီ တ္ထ-ကို ထ-တလုံး ပြုပါ။]

(၅) ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ မေ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ဥပဝုတ္တဿ၊ မိုးလေးလ
 လုံးလုံး တယောက်တည်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်၍ ကျင့်နေစဉ်။ မေ၊
 သည်။ ယိဇ္ဈကမဿ၊ ယဇ်ပူဇော်ခြင်းတို့ အလိုရှိသည် ဖြစ်၍။
 သတော၊ ဖြစ်စဉ်။ ကုသပတ္ထပရိတ္တတော၊ "သမန်းမြက်တို့ဖြင့် ထက်
 ဝန်းကျင် ခင်းအပ်သော။ အဂ္ဂိ၊ မီးသည်။ ဝါ၊ ကို။ ပဇ္ဇလိတော၊
 ထောပတ် နို့ ခမ်း ပျားရည်စသည်ကို ထည့်လျက် တောက်စေအပ်
 သည်။ အာသိ၊ ဖြစ်ပါပြီ။ [မီးနတ် ပူဇော်ရာ၌ မီးထဲဝယ် ထောပတ်
 စသည် ထည့်လောင်းရ၏။ မြေစာမြက်များကိုလည်း ပတ်ဝန်းကျင်က
 စိုက်ထားရ၏။ အကျယ်ကို သီလကွန် ကုဋ္ဌဒန္တသုတ် ဘာသာဋီကာ၊
 ၃၄-၌ ပြထားပြီ။]

(၆) တတော၊ ထိုအခါ၌။ (ထိုသို့ မီးနတ်ကို ပူဇော်နေရာ
 အခါ၌။) [တော-ပစ္စည်း သတ္တမိ အနက်၌ သက်။] မေ၊ ကျွန်ုပ်၏
 (အထံ၌။) ဗြဟ္မာလောကာ၊ မှ။ သနန္တနော၊ သနန္တန-မည်သော။
 (သနကိုမာရ-မည်သော။) ဗြဟ္မာ၊ ဗြဟ္မာသည်။ ပါတုရဟု၊ ထင်
 ရှားဖြစ်ပါပြီ။ သော၊ ထိုဗြဟ္မာသည်။ မေ၊ ကျွန်ုပ်၏။ ပဉ္စံ၊ ပြဿ
 နာကို။ (သိလိုအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။) ဝိယာကာသိ၊ ထင်
 စွာ ပြုပါပြီ။ (ဖြေဆိုပါပြီ။) တံ၊ ထိုဗြဟ္မာမင်း၏ အဖြေစကားကို။
 သုတ္တာ၊ ကြားရ၍။ ဂေဟေ န ရမေ။

(၇) ဂေါတမိန္ဒ၊ ဂေါတမိန္ဒ-ပဏ္ဍိတ်။ တံ၊ အရှင်သည်။ ယံ၊ အကြင်
 စကားကို။ (အကြင် အကြောင်းအရာကို။) ဘာသသိ၊ ပြော၏။
 ဘောတော၊ အရှင်၏။ (တံ၊ ထိုစကားကို။ ဝါ၊ အကြောင်းအရာ
 ကို။) အဟံ၊ သဒ္ဓဟာမိ၊ ယုံကြည်ပါ၏။ (တုမေ။) အမနုဿဝစော၊
 ဗြဟ္မာမင်း၏ စကားကို။ သုတ္တာ၊ ကြားရ၍။ (ကြားပြီးနောက်။)
 အညထာ၊ ရဟန်းပြုခြင်းမှ တပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။

ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဝါ၊ အဘယ်မှာ။ ဝတ္တေထ၊ ဖြစ်နိုင်ကုန်
တော့အံ့နည်း။

(ဂ) တေ (မယံ)၊ ထို ကျွန်ုပ်တို့သည်။ တံ၊ အရှင်ကို။ အနု-
ဝတ္တိဿာမ၊ အစဉ်လိုက်ပါကုန်တော့အံ့။ (အတုလိုက်၍ ကျင့်ပါကုန်
တော့အံ့။) [ကျွန်ုပ်တို့လည်း အရှင်နောက်ကလိုက်၍။ ရဟန်းပြုပါမည်-
ဟူလို။] ဘဝံ၊ အရှင်သည်။ နော၊ တို့၏။ သတ္တာ၊ ဆရာပါတည်း။
အကာစော၊ အပြစ် အနာအဆာ မရှိသော။ [သွေးထားအပ်သည့်
အတွက် အနာနှင့်တူသော အဖုအထစ် အကျိုးအပြစ် မရှိသော။]
ဝိမလော၊ ကင်းသော အညစ်အကြေးရှိသော။ သုဘော၊ အရောင်
အဝါ လွန်စွာတောက်ပသော။ ဝါ၊ တင့်တယ်ကောင်းမြတ်သော။
ဝေဠုရိယော၊ ဝေဠုရိယ-မည်သော။ (ကြောင်မျက်ရွဲဖြစ်သော။)
မဏိ ယထာ၊ ပတ္တမြားကဲ့သို့။ ဝေ၊ ဤအတူ။ (မယံ) ဂေါဝိန္ဒဿ၊
အရှင်ဂေါဝိန္ဒ၏။ အနုသာသနေ၊ အဆုံးအမ၌။ သုဒ္ဓါ၊ စင်ကြယ်သူ
တို့သည်။ (ဟုတွာ) စရိဿာမ၊ ကျင့်ကြပါမည်။ ဣတံ၊ ဤသို့ပြောပြီ။

သစေ။ပ။ပဗ္ဗဇိဿာမ။ အထ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လတ်သော်။ (အရှင် ရဟန်းပြု
သလို ကျွန်ုပ်တို့လည်း ရဟန်းပြုလတ်သော်။) ယာ၊ အကြင် ဘဝသည်။
တော၊ အရှင်၏။ ဂတိ၊ ရောက်အပ်သော ဘဝတည်း။ သာ၊ ထို အရှင်
ရောက်အပ်သော ဘဝသည်။ နော၊ တို့၏။ ဂတိ၊ ရောက်အပ်သော ဘဝ
သည်။ ဘဝိဿတံ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ [အရှင်ရောက်တဲ့ဘဝ ကျွန်ုပ်တို့လည်း
ရောက်ပါလိမ့်မည်-ဟူလို။] ဣတံ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

ဆခတ္တိယအာမန္တနာ

၃၂၂။ အထ ခေါ။ပ။ အနဂါရိယန္တိ။ [၃၂၁-ကို နည်းမိုးပေးပါ။]
။ပ။ကေမန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့သို့။ အပက္ကမ္မ၊
ဖဲ၍။ ဝေ၊ သို့။ သမစိန္တေသံ၊ အညီအမျှ ကြံစည်ကြကုန်ပြီ။ (တိုင်ပင်
ကြကုန်ပြီ။) (ကိံ၊ နည်း။) “ဣမေ ဗြာဟ္မဏာ နာမ၊ ဤ ဗြာဟ္မဏတို့မည်
သည်။ နေလုဒ္ဓါ၊ ဥစ္စာ၌ မက်မောကုန်၏။ပ။မနေန၊ ဖြင့်။ ယံနုန သိက္ခေ-
ယျာမ၊ အကယ်၍ ဖြားယောင်း သိမ်းသွင်းကြရပါမူ ကောင်းလေစွ။” ဣတံ၊
ဤသို့ ကြံစည်ကုန်ပြီ။ပ။ “သော၊ အရှင်ဗြာဟ္မဏ။ သတ္တသု၊ ခုနစ်ပြည်
ထောင်ကုန်သော။ ဣမေသု ရဇ္ဇေသု၊ ဤတိုင်းပြည်တို့၌။ ပဟူတံ၊ များ
စွာသော။ သာပတေယျံ၊ ဥစ္စာနှစ်သည်။ သံဝိဇ္ဇတိ၊ ရှိပါ၏။ တတော၊

ထို ဥစ္စာမှ။ (ဥစ္စာထဲက။) ဘောတော၊ အား။ ယာဝတကေန၊ အကြင်မျှ
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥစ္စာဖြင့်။ အတ္ထော၊ အလိုရှိ၏။ တာဝတကံ၊ ထိုမျှ
 အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဥစ္စာကို။ အာဟရိယတံ၊ ဆောင်ယူအပ်ပါလော့။
 [အာ-ရှေးရှိသော၊ ဟရ-ခတ်၊ ကံဟော ယ-ပစ္စည်း၊ အတ္ထနောပုဒ် တံ-
 ဝိဘတ်။] ဝါ၊ ဆောင်ယူတော်မူပါ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ ဘော၊
 အရှင်မင်းတို့။ အလံ၊ တော်ပါပြီ။ ဘဝန္တာနံယေဝ၊ အရှင်တို့၏သာ။ ဝါ-
 ဟသာ၊ အကြောင်းကြောင့်။ မမပိ၊ ကျွန်ုပ်၏လည်း။ (ကျွန်ုပ်မှာလည်း။)
 ဣဒံ သာပတေယျံ၊ သည်။ ပဟူတံ၊ များလှပါ၏။ အဟံ၊ သည်။ တံ
 သဗ္ဗံ၊ ကို။ ပ။ အနဂါရိယန္တိ။ ပ။

“ဣမေ ဗြာဟ္မဏာ နာမ။ ဣတ္ထိလုဒ္ဒါ၊ မိန်းမ၌ မက်မောကုန်၏။ ပ။
 ဣတ္ထိဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ယံနုန သိက္ခေယျာမ၊ စွ။” ။ ပ။ “ပဟူတာ၊ များစွာ
 ကုန်သော။ ဣတ္ထိယော သံဝိဇ္ဇန္တိ။ တတော၊ ထို အမျိုးသမီးတို့မှ။ (ထို
 အမျိုးသမီးတွေထဲက။) ဘောတော၊ အား။ ယာဝတိကာဟိ၊ အကြင်မျှအတိုင်း
 အရှည်ရှိသော အမျိုးသမီးတို့ဖြင့်။ အတ္ထော၊ ၏။ တာဝတိကာ၊ ထိုကို။
 အာနိယတံ၊ ခေါ်ဆောင်အပ်ပါလော့။ ဝါ၊ ခေါ်ဆောင်တော်မူပါ။”
 ဣတိ၊ ကုန်ပြီ။ ဘော၊ တို့။ အလံ၊ မမပိ၊ ၏လည်း။ ဝါ၊ ကျွန်ုပ်မှာ
 လည်း။ သာဒိသိယော၊ ကုန်သော။ ဣမာ ဘရိယာ၊ ဤ ဇနီးတို့သည်။
 စတ္တာရိသာ၊ လေးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိပါကုန်၏။ သဗ္ဗာ၊ အလုံးစုံကုန်
 သော။ တာပိ၊ ထိုသူမတို့ကိုလည်း။ ပဟာယ။ ပ။ အနဂါရိယန္တိ။

၃၂၃။ သစေ။ ပ။ ဘဝိဿတိတိ။ [လွယ်ပြီ။]

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) ယတ္ထ၊ အကြင် ဝတ္ထုကိလေသာ နှစ်
 ဖြာသော ကာမတို့၌။ ပုထုဇ္ဇနော၊ သည်။ သတ္ထော၊ ငြိကပ်နေ၏။
 (တာနိ) ကာမာနိ၊ ထို ဝတ္ထုကိလေသာ နှစ်ဖြာသော ကာမတို့ကို။
 သစေ ဇဟထ၊ အကယ်၍ ပယ်စွန့်လိုကုန်အံ့။ (ဝေံ သန္ဓေသု၊
 ဤသို့ ပယ်စွန့်လိုကုန်လတ်သော်။) အာရမ္မဇော၊ အားထုတ်ကြပါ
 ကုန်လော့။ ဒဠာ၊ မလျော့ပဲ ခိုင်မြဲထိုသည်။ ခန္တိဗလသမာ-
 ဟိတာ၊ သည်းခံခြင်းဟူသော အားအစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံသူတို့သည်။
 ဟောထ၊ ဖြစ်ကြပါကုန်လော့။

(၂) ဝေ မဂ္ဂေ၊ ဤ ကရုဏာဈာန်တည်းဟူသော လမ်း
 သည်။ ဗြဟ္မလောကုပပတ္တိယာ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ။
 ဝါ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဥဇမဂ္ဂေ၊ ဖြောင့်သောလမ်းပါ
 တည်း။ [ဋီကာ၌မူ “ဗြဟ္မလောကဂမနေ” ဟု အာဓာရ-ဖွင့်၏။ ထို

အလို့၊ ဗြဟ္မလောကုပပတ္တိယာ-ကို အာဓာရ-အနက်ပေးရလိမ့်မည်။]
 သေ မဂ္ဂေါ၊ သည်။ အနုတ္တရော၊ အတုမရှိသော လမ်းပါတည်း။
 ဝါ၊ မြတ်သောလမ်းပါတည်း။ သဒ္ဓမ္မော၊ ကရုဏာဈာန်တည်းဟူ
 သော သူတော်ကောင်းတရားသည်။ သဗ္ဗိ၊ ဘုရား ပစ္စေကာ ဗုဒ္ဓ-
 သာဝကတို့က။ ရက္ခိတော၊ စောင့်ရှောက်အပ်သော တရားပါပေ
 တည်း။ [ဤ ကရုဏာဈာန်ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဝင်စားတော်မူခြင်း
 ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သူတပါးကို ဟောပြောသောအားဖြင့်လည်းကောင်း
 မဆုတ်ယုတ် မပျောက်ပျက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူကြသည်။]
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

တေန ဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (တနည်း) တေန ဟိ၊ တိုက်တွန်းပါ၏။
 ဘဝံ ဂေါဝိန္ဒော၊ သည်။ သတ္တဝဿာနိ၊ ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ အာဂမေတု၊
 စောင့်ဆိုင်းပါဦး။ သတ္တန္တံ ဝဿာနိ၊ တို့၏။ အစ္စယေန၊ ကျော်လွန်ရာ
 အခါ၌။ ပ။ ဘဝိဿတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ သတ္တဝဿာနိ၊ တို့သည်။ အတိစိရိ၊ အလွန်
 ကြာပါ၏။ အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ဘဝန္တေ၊ အရှင်တို့ကို။ သတ္တဝဿာနိ၊
 တို့ပတ်လုံး။ အာဂမေတု၊ စောင့်ဆိုင်းခြင်းငှာ။ န သက္ကောမိ၊ မစမ်းနိုင်
 ပါ။ ဘော၊ တို့။ ဧကော၊ အဘယ်သူသည်။ ဇီဝိတာနိ၊ အသက်တို့၏။
 (ရေပွန်နှင့်လည်းကောင်း၊ မြက်ဖျား၌ရှိသော ဆီးနှင်းပေါက်နှင့် လည်း
 ကောင်းတူလျက် ဆန်ကျင်ဘက်နှင့်တူရာ ခဏ၌ပင် ပျက်စီးခြင်းသဘော
 ရှိသော အသက်တို့၏။ ဂတိံ၊ ဖြစ်ပုံကို။) [အဠကထာ၌ ပါဠိသေသ-ထည့်
 သည်။ “မည်သည့်ခဏ-၌ ပျက်လိမ့်မည်ဟူသော အခြင်းအရာကို” ဟု ဆိုလို
 သည်။] ဇာနာတိ၊ သိနိုင်ပါအံ့နည်း။

သမ္မရာယော၊ တမလွန်ဘဝသို့။ (နောက်လောကသို့။) ဂမနိယော၊ ကေန
 သွားထိုက်ပါ၏။ (ကေနသွားရပါမည်။) မန္တယံ၊ ဉာဏ်ရှိသူသည် စဉ်း
 စား ဆင်ခြင်ထိုက်၏။ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ၊ သိထိုက်၏။ (တနည်း) မန္တယံ၊ ပညာ
 ဖြင့်။ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ၊ သိထိုက်ပါ၏။ [အသက်ကို သိနိုင်ခဲပုံကို လည်းကောင်း၊
 နောက်ဘဝသို့ အမှန်သွားရမည်ကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်ပါ၏-
 ဟူလို။] ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ကို။ ကတ္တဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်ပါ၏။ ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်
 သောအကျင့်ကို။ စရိတဗ္ဗံ၊ ကျင့်ထိုက်ပါ၏။ ဇာတဿ၊ ဖြစ်လာသူ၏။
 (မွေးဖွားလာသူ၏။) အမရဏံ၊ မသေရခြင်းသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိပါ။ [ထို့
 ကြောင့် မသေခင်က တင်ကြို၍ ကုသိုလ်ပြုထိုက်၊ မြတ်သော အကျင့်ကို
 ကျင့်ထိုက်ပါသည်-ဟူလို။] ယထာ။ ပ။ အနဂါရိယန္တိ။

အမှာ။ ။ဤမှနှောက်၌ “ဆဗ္ဗဿာနိ၊ ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး။
 ဧကံ ဝဿံ၊ တနှစ်ပတ်လုံး။ သတ္တ မာသာနိ၊ ခုနှစ်လတို့ ပတ်
 လုံး။ ဧကံ မာသံ၊ တလပတ်လုံး။ အဋ္ဌမာသံ၊ တလထက်ဝက်
 ဆယ့်ငါးရက်ပတ်လုံး။-ဤသို့ ဆိုပါ။ လွယ်ပြီ။

တေနဟိ။ ဘဝံ ဂေါတိန္ဒော၊ သည်။ ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက်။
 မယံ၊ ကျွန်ုပ်တို့သည်။ သကော၊ မိမိညွှန်ပြန်သော။ ပုတ္တဘာတရော၊
 သား သမီး ညီ အစ်ကိုတို့ကို။ ရဇ္ဇေန၊ ထိုင်းပြည်ဖြင့်။ ဝါ၊ မင်း၏
 ကိစ္စဖြင့်။ အနုသာသိဿာမ၊ သွန်သင်ဆုံးမ လမ်းပြပါကုန်ဦးအံ့။ (တာဝ၊
 ထိုမျှလောက်။) သတ္တာဟံ၊ ပတ်လုံး။ အာဂမေတု၊ ပါဦး။ ပ။ ဘဝိဿတိ။
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ သတ္တာဟံ၊ သည်။
 နှစ်ရံ၊ မကြာပါ။ အဟံ၊ ဘဝန္တေ၊ တို့ကို။ သတ္တာဟံ၊ ပတ်လုံး။
 အာဂမေဿာမိ၊ စောင့်ဆိုင်းပါဦးမည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာဒီနံ ဘာမန္တနာ

၃၂၄။ ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ ပ။ ယေန၊ ၌။ တေ သတ္တ စ
 ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ၊ ထို ခုနှစ်ယောက်သော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ-ဖြစ်
 သော အနုပုရောဟိတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ (တာနိ) သတ္တ စ နှာတက-
 သတာနိ၊ ထို ခုနှစ်ရာသော ရေချိုးတတ်သော ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း
 ကောင်း။ (သန္တိ။)။ ပ။ အဂေါစ။ “ယော၊ အကြင် ဆရာသည်။ ဘဝန္တာနံ၊
 အရှင်တို့အား။ မန္တေ၊ ဝေဒ-ကျမ်းစာတို့ကို။ ဝါစေဿတိ၊ ပို့ချပါလိမ့်
 မည်။ ဘဝန္တော၊ အရှင်တို့သည်။ ဒါနိ၊ ယခု။ အညံ၊ ကျွန်ုပ်မှအခြား
 သော။ (တံ) အာစရိယံ၊ ထိုဆရာကို။ ပရိယေသန္တု၊ ရှာကြပါကုန်။ ပ။
 အနဂါရိယ”န္တိ။

ဘဝံ ဂေါတိန္ဒော၊ သည်။ အဂါရသွာ (နိက္ခမိတွာ)။ အနဂါရိယံ၊
 သို့။ မာ ပဗ္ဗဇိ၊ မကပ်ရောက်ပါနှင့်။ (ရဟန်းမပြုပါနှင့်။) ဘော၊ အရှင်
 ဂေါတိန္ဒ။ “ပဗ္ဗဇော၊ ရဟန်းအဖြစ်သည်။ (ရဟန်းဘဝသည်။) အပေ-
 သက္ခာ စ၊ နည်းသော အစိုးရသဟုလည်း ဆိုအပ်ပါ၏။ ဝါ၊ နည်း

၁။ အပေသက္ခာ။ ။ဤပုဒ်ကို “အပေသသ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၍ “အပေ-
 နဘာဝါ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။ ဝစနတ္ထကို သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယတွဲ စာ
 မျက်နှာ-၉၀၊ မဟေသက္ခာတရော-ကို နည်းမှီး၍ ပြပါ။ ဤ၌ ပဗ္ဗဇာကို အရကောက်
 ရ၍ ဣတ္ထိလိင်ရှိသည်။

သော အာနုဘော်ရှိသူ၊ အခြံအရံ အကျော်စော ရှိသူ-ဟုလည်း ဆိုအပ်ပါ၏။ အပ္ပလာဘာ စ၊ နည်းသေ လာဘ်လည်း ရှိပါ၏။ ဗြဟ္မည်၊ ဗြာဟ္မဏ-၏အဖြစ်သည်။ မဟေသက္ခဉ္ဇ၊ ကြီးကျယ်သော အစိုးရသူဟုလည်း ဆိုအပ်ပါ၏။ ဝါ၊ ကြီးကျယ်သော အာနုဘော်ရှိသူ၊ အခြံအရံ အကျော်အစောရှိသူ-ဟုလည်း ဆိုအပ်ပါ၏။ မဟာလာဘဉ္ဇ၊ များသောလာဘ်လည်း ရှိပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

ဘဝန္တော၊ အရှင်တို့သည်။ ပဗ္ဗဇ္ဇော၊ ပ။ မဟာလာဘဉ္ဇ၊ ဟူ၍။ ဧဝံ၊ သို့။ မာ အဝစုတ္တ၊ မပြောကြပါနှင့်။ ဘော၊ အရှင်မင်းသားတို့။ မယာ၊ ကျွန်ုပ်ကို။ အညတြ၊ ကြံ့ထား၍။ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ မဟေသက္ခဉ္ဇတရော ဝါ နု ခေါ၊ သာဓ်လည်း များသောအစိုးရသူဟု ဆိုအပ်ပါသေးသနည်း။ ဝါ၊ သာဓ်လည်း တန်ခိုးကြီးပါသေးသနည်း။ မဟာလာဘတရော ဝါ နု ခေါ၊ သာဓ်လည်း များသောလာဘ် ရှိပါသေးသနည်း။ ဝါ၊ သာဓ်လည်း လာဘ်ပေါများပါသေးသနည်း။ ဘော၊ တို့။ ဟိ၊ မှန်ပါ၏။ (ကော နု ခေါ ဘော ။ ပ။ မဟာလာဘ တရော ဝါ-ဟူသော စကားသည် မှန်ပါ၏။) အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။ ရညံ၊ မင်းတို့၏။ ရာဇာဝ (ရာဇာ+ဣဝ) မင်းကဲ့သို့ပါတည်း။ (မင်းလိုပါပဲ။) ဗြာဟ္မဏာနံ၊ ဗြာဟ္မဏတို့၏။ ဗြဟ္မာဝ၊ ဗြဟ္မာကဲ့သို့ပါတည်း။ (ဗြဟ္မာလိုပါပဲ။) ဂဟပဟိကာနံ၊ ကြွင်းသောအိမ်ရှင်တို့၏။ ဒေဝတာဝ၊ သိကြားနတ်မင်းကဲ့သို့ပါတည်း။ (သိကြားနတ်မင်းလိုပါပဲ။) [ဋီကာ၌မူ “ရာဇာဝ၊ မင်းကဲ့သို့။ သမ္ဘာဝိတော၊ ချီးမွမ်းအပ်ပါပြီ” ဟု “သမ္ဘာဝိတော” ပုဒ်ကိုထည့်စပ်သည်။] အဟံ။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထို အလုံးစုံသော စည်းစိမ်ကို။ ပဟာယ ။ ပ။ ဘဝိဿတိတိ။

ဘရိယာနံ အာမန္တနာ

၃၂၅။ ဘော၊ အို... နတ်အများတို့ ။ ပ။ စတ္တာရိသာ၊ လေးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ သာဒိသိယော၊ အဆင်းအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အဆင်းအားဖြင့် တူကုန်သော။ [၃၁၆-၌ တနည်း ပေးခဲ့သည်။] ဘရိယာ၊ ဇနီးတို့သည်။ (သန္တိ) ။ ပ။ “ဘောတိနံ” ရှင်မတို့ တွင်။ ယာ၊ အကြင် သူမသည်။ ဣစ္ဆတိ၊ (မိမိအမျိုးသို့ပြန်ဖို့ရန်၊ သို့မဟုတ်- အခြားခင်ပွန်းတယောက်ကို ရှာဖွေရန်) အလိုရှိ၏။ (သာ၊ ထိုသူမသည်။) သကာနိ၊ မိမိဥစ္စာ ဖြစ်ကုန်သော။ ဣတိကုလာနိ ဝါ၊ ဆွေမျိုးအိမ်တို့သို့

သော်လည်း။ ဂစ္ဆတုသွားပါလော့။ (ပြန်ပါလော့။) အညံ၊ သော။ ဘတ္တာရံ
 ဝါ၊ ခင်ပွန်းကိုသော်လည်း။ ပရိယေသတု၊ ရွာပါလော့။ ဘောတိ၊ ရှင်မ
 တို့။ ပ။ အနဂါရိယ”န္တိ။ ဉာတိကာမာနံ၊ ဆွေမျိုးဖြင့် အလိုရှိကုန်သော။
 နော၊ ကျန်မ၏တို့ အတွက်။ တုညေဝ၊ အရှင်သည်ပင်။ ဉာတိ၊ ဆွေမျိုးပါ
 တည်း။ ဘတ္တု ကာမာနံ၊ ခင်ပွန်းကိုအလိုရှိသော ကျန်မတို့၏အတွက်။ တံ
 ပန၊ အရှင်သည်ပင်။ ဘတ္တာ၊ ခင်ပွန်းပါတည်း။ ပ။ ဘဝိယတိတိ။

မဟာဂေါတိန္ဒပဗ္ဗဇ္ဇာ

၃၂၆။ ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ အထ ခေါ၊ ဌ။ မဟာဂေါတိန္ဒော
 ဗြာဟ္မဏော၊ သည်။ တဿ သတ္တာဟဿ၊ ထိုခုနစ်ရက်၏။ အစ္စယေန၊
 လွန်ရာအခါ၌။ ကေသမဿ၊ ဆံ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို။ ဩဟာရေတွာ၊
 ပယ်ရှား၍။ ကာသယာနိ၊ ဖန်ရေဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော။ ဝတ္တာနိ၊
 အဝတ်တို့ကို။ အတ္ထာဒေတွာ၊ ဖုံးလွမ်းဝတ်ရုံ၍။ အဂါရသ္မာ၊ အိမ်မှ။
 (အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်မှ။) နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်၍။ အနဂါရိယံ၊
 အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှုမရှိရာ
 ရဟန်းဘောင်သို့။ ပဗ္ဗဇိ၊ ကပ်ရောက်ပြီ။ (ရဟန်းပြုပြီ။)

မဟာဂေါတိန္ဒ ဗြာဟ္မဏံ၊ သည်။ ပဗ္ဗဇိတံ၊ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်
 လတ်သော်။ ဝါ၊ ရဟန်းပြုလတ်သော်။ [ဒုတိယာဝိဘတ်ကို သတ္တမိဝိဘတ်
 ၏ လက္ခဏ-အနက်၌ သက်ပါ။] ခတ္တိယာ၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်ဖြစ်ကုန်သော။
 မုဒ္ဒါဝသိတ္တာ၊ ဦးထိပ်၌ အတိသိက်ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးကုန်သော။
 သတ္တ စ ရာဇာနော၊ ခုနစ်ယောက်သော မင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ သတ္တ
 စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ၊ ခုနစ်ယောက်သော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ-ဖြစ်သော
 အနုပုရောဟိတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ သတ္တ စ နှာတကသတာနိ၊ ခုနစ်ရာ
 သော ရေချိုးတတ်သော ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်းကောင်း။ သာဒိသိယော၊
 အဆင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အဆင်းအားဖြင့် တူကုန်
 သော။ စတ္တာရိသာ စ ဘရိယာ၊ လေးဆယ်အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဇနီး
 တို့သည်လည်းကောင်း။ အနေကာနိ စ ခတ္တိယသဟဿာနိ၊ ထောင်ပေါင်း
 များစွာသောမင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အနေကာနိ စ ဗြာဟ္မဏ
 သဟဿာနိ၊ ထောင်ပေါင်းများစွာသော ဗြာဟ္မဏတို့သည် လည်းကောင်း။
 အနေကာနိ စ ဂဟပတိသဟဿာနိ၊ ထောင်ပေါင်းများစွာသော အိမ်ပိုင်
 ယာပိုင် ရှိသူတို့သည်လည်းကောင်း။ အနေကေဟိ၊ တယော့ကုမ္မက များစွာ

ကုန်သော။ ဣတ္ထာဂါရေဟိ၊ မောင်းမတို့နှင့်အတူ။ (မိဖုရား၏အခြေအရံ ဖြစ်သော နန်းတော်သူများနှင့်အတူ။) ဣတ္ထိယော စ၊ အမျိုးသမီးတို့သည် လည်းကောင်း။ ပ။ အစ္စ္ဓာဒေတွာ၊ ရှိ။ အဂါရသ္မာ(နိက္ခမိတွာ)။ အနဂါရိယံ၊ သို့။ ပဗ္ဗဇိတံ၊ ကပ်ရောက်သော။ ဝါ၊ ရဟန်းပြုသော။ မဟာဂေါတမိ ဗြာဟ္မဏံ၊ ကို။ အနုပဗ္ဗဇိသု၊ အတုလိုက်၍ ရဟန်းပြုကုန်ပြီ။

ဘော၊ အို...နတ်အများတို့။ တာယ ပရိသာယ၊ ထိုပရိသတ်သည်။ ပရိဝုတော၊ ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ။) မဟာဂေါတမိန္ဒော ဗြာဟ္မဏော၊ သည်။ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိသု၊ ရွာ နိဂုံး မင်းနေပြည်တို့၌။ စာရိကံ၊ ဒေသစာရိ ကို။ စရတိ၊ လှည့်လည်၏။ ပ။ ယံ ဂါမံ ဝါ၊ အကြင် ရွာသို့သော်လည်း ကောင်း။ (ယံ) နိဂမံ ဝါ၊ သို့သော်လည်းကောင်း။ ဥပသကံမတိ၊ ချဉ်း ကပ်၏။ တတ္ထ၊ ထိုရွာ နိဂုံး၌။ ရညံ၊ တို့၏။ ရာဇော၊ မင်းကဲ့သို့လည်း ကောင်း။ ပ။ ဟေတိ။ ပ။ မနုဿာ။ ခိပန္တိ ဝါ၊ ချေဆတ်မှုလည်း ချေဆတ် ကုန်၏။ [ဒှာချေသည်ကို ဆိုလိုသည်။] ဥပက္ခလန္တိ ဝါ၊ ချော်လဲမှုလည်း ချော်လဲကြကုန်၏။ တေ၊ ထို လူတို့သည်။ ဝေ မာဟံသု၊ (ကို။) “မဟာ ဂေါတမိန္ဒာ ဗြာဟ္မဏဿ၊ အား။ နမော၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ ရှိခိုးခြင်းသည်။ အတ္ထု၊ ဖြစ်ပါစေ။ သတ္တ ပုရောဟိတဿ၊ ခုနစ်ယောက်သော မင်းတို့၏ ပုရောဟိတ်ကြီးအား။ နမော အတ္ထု။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဆိုကြကုန်ပြီ။

၃၂၇။ မဟာဂေါတမိန္ဒော။ ပ။ ဝိဟာသိ။ [မဟာသုဒဿနသုတ်၊ ပုဒ်စဉ် ၂၆၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] သာဝကာနံ စ၊ တို့အားလည်း။ ဗြဟ္မလောက- သဟဗျတာယ၊ ဗြဟ္မာပြည်၌ အတူဖြစ်သူ၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ။ (ဗြဟ္မာပြည် ၌ အတူဖြစ်ဖို့ရာ။) မဂ္ဂံ၊ လမ်းစဉ်ကို။ ဒေသေသိ၊ ဟောပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ မေတ္တာသဟဂတေန-စသည်ဖြင့် ဗြဟ္မဝိဟာရ- တရားလေးပါးသာ ပါဠိတော်၌လာသော်လည်း ဘုရားလောင်းဖြစ် သော မဟာဂေါတမိ-ဗြာဟ္မဏကား သမာပတ်ရှစ်ပါးတို့ကိုလည်း ကောင်း အဘိညာဉ်ငါးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း ရသည်။

၃၂၈။ ဘော၊ တို့။ ပ။ ဗြာဟ္မဏဿ၊ ၏။ ယေ သာဝကာ၊ အကြင် သာဝက-တို့သည်။ သဗ္ဗေန၊ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံ အကုန်အစင်။ (အာဇာနိသု-၌ စပ်။) (တနည်း) သဗ္ဗေန၊ အလုံး စုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်။ သဗ္ဗံ၊ အလုံးစုံသော။ (သာသနံ-စပ်။) သာသနံ၊ အဆုံးအမကို။ အာဇာနိသု၊ သိကုန်ပြီ။ [ဈာန် သမာပတ် အဘိညာဉ်များကို

ရကြသည်-ဟူလို။] တေ၊ ထို သာဝက-တို့သည်။ ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္နက
 ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ မရဏာ၊ သေရာအခါမှ။ ပရံ၊
 နောက်၌။ သုဂတိံ၊ ကောင်းသောဂတိဖြစ်သော။ ဗြဟ္မလောကံ၊ သို့။
 ဥပပဇ္ဇိံ သု၊ ကပ်ရောက်ကုန်ပြီ။ (တနည်း) ဗြဟ္မလောကံ၊ ၌။ ဥပပဇ္ဇိံ သု၊
 ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ယေ၊ အကြင်-သာဝကတို့သည်။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သာသနံ။ န
 အာဇာနိံ သု၊ မသိကုန်။ [သမာပတ် ရှစ်ပါးတွင် တပါးကိုမျှ မရကြ။]
 တေ ။ပ။ အပေကစ္စေ၊ တချို့ သူတို့သည်။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနံ၊ ပရနိမ္မိတ-
 ဝသဝတ္တိ-ဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ-ဘုံ၌ နေကုန်သော။
 ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သဟဗျတံ၊ အတူတကွဖြစ်သူတို့၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အပေါင်း
 အဖော်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပပဇ္ဇိံ သု ။ပ။

ယေ။ သဗ္ဗနိဟိနံ၊ အလုံးစုံတို့အောက် နိမ့်ကျသော။ ကာယံ၊ သတ္တဝါ
 အပေါင်းကို။ ပရိပူရေသံ၊ ပြည့်စေကုန်ပြီ။ တေ၊ ထို သာဝက-တို့သည်။
 ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အပေါင်းကို။ ပရိပူရေသံ။ ဘော၊ အို...နတ်
 အများတို့။ ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ သဗ္ဗေသံ ယေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်
 သော။ တေသံ ကုလပုတ္တာ နံ၊ တို့၏။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ရသေ့ရဟန်း အဖြစ်သည်။
 အ မောဃာ၊ အကျိုးမပြီး အချည်းနှီး မဟုတ်သည်။ ဝါ၊ အကျိုးရှိသည်။
 အဝဉ္ဇာ၊ မမြုံသည်။ (အကျိုးကို ဖြစ်စေသည်။) သဖလာ၊ အကျိုးနှင့်တကွ
 ဖြစ်သည်။ သဥဒြိယာ၊ အတိုးအပွားနှင့် တကွဖြစ်သည်။ အဟောသံ၊ ဖြစ်ပြီ။
 [ထိုအမျိုးသားတို့၏ ရဟန်းအဖြစ်သည် အကျိုးရှိလျက် အရှုံးမရှိပဲ အတိုး
 အပွားဟူသော အမြတ်ထွက်ပါသည်-ဟူလို။] ဣတိ၊ သို့။ (အာမန္တေသိ။)
 [၃၀၃-၌ ပါသော ဒေဝေ တာဝတိံ သေ အာမန္တေသိ-ပုဒ်သို့ ပြန်လှည့်ပါ။]

၃၂၉။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ တံ၊ ထိုအကြောင်းအရာကို။
 သရတိံ၊ အမှတ်ရတော်မူပါ၏သော။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [ပဉ္စသိခ-နတ်

၁။ သရတိံ တံ ဘဂဝါတိ။ ။ဤသုတ်တော်နိဒါန်း၌ ပါခဲ့သည့်အတိုင်း ပဉ္စသိခ
 ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်သားသည် တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်၌ မိမိကြားခဲ့ရသော အကြောင်း
 အရာကို ပုဒ်စဉ်-၂၉၄၊ ပုဒ်မာနိ ဘန္တေ ဒိဝသာနိ-မှ စ၍ သဖလာ သဥဒြိယာ-
 တိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်သည်။

ဆက်ဦးအံ။ ။တာဝတိံသာ နတ်ပရိသတ်၌ သိကြားမင်းက မြတ်စွာဘုရား၏
 ယထာဘူစွ-ဂုဏ်တော်ရှစ်ပါးကို ပြောနေစဉ် 'သနက္ခိမာရ-ဗြဟ္မာမင်း ရောက်လာ၍
 မြတ်စွာဘုရား၏ ပညာကြီးကျယ်တော်မူပုံနှင့် စပ်သော ဤဂေါပိန္ဒ-မြာဟူ၍ ဝတ္ထုကို
 တာဝတိံသာနတ်တို့အား ပြောပြပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာကို ပဉ္စသိခ-နတ်သား
 က တာဝတိံသာနတ်ပရိသတ်၌ မိမိကြားခဲ့ရသည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်

သားကလျောက်သည်။] ပဉ္စသိခံ၊ ပဉ္စသိခံ။ အဟံ။ သဏ္ဍိမိ၊ အမှတ်ရတော်
မူ၏။ အဟံ၊ သည်။ တေန သမယေန၊ ဌ။ (ရေဏ-မင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။)
မဟာဂေါတမိန္ဒော ဗြာဟ္မဏော၊ သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်တော်မူခဲ့ပြီ။
အဟံ။ တေသံ သာဝကာနံ၊ တို့အား။ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ၊ ဌ။
မဂ္ဂံ၊ ကို။ ဒေသေသိ၊ ဟောတော်မူခဲ့ပြီ။

ပဉ္စသိခံ၊ ပဉ္စသိခံ-နတ်သား။ မေ၊ ၏။ တံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ထို ဗြဟ္မစရိယ-
သည်။ (ထို မဟာဂေါတမိန္ဒ-ဗြာဟ္မဏဖြစ်စဉ်က ကျင့်အပ်ခဲ့သော မြတ်သော
အကျင့်သည်။) နိဗ္ဗိဒါယ၊ ဝဋ်ဒုက္ခန္တံ ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ဝဋ်ဒုက္ခန္တံ ငြီး
ငွေ့ကြောင်း ဝိပဿနာညဏ်အကျိုးငှာ။ န (သံဝတ္တတိ)၊ မဖြစ်။ ဝိရာဂါယ၊
ဝဋ်ဒုက္ခ မထပ်မက်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ဝဋ်ဒုက္ခ မထပ်မက်ကြောင်း မဂ်အကျိုးငှာ။
န (သံဝတ္တတိ)။ နိရောဓာယ၊ ဝဋ်၏ ချုပ်ခြင်းငှာ။ န (သံဝတ္တတိ)။
ဥပသမာယ၊ ဝဋ်၏ငြိမ်းအေးခြင်းငှာ။ န (သံဝတ္တတိ)။ အဘိညာယ၊ ဝဋ်ကို
ထူးသောညဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ဝဋ်ကို ထူးသောညဏ်ဖြင့် သိတတ်
သော မဂ်အကျိုးငှာ။ န (သံဝတ္တတိ)။ သမ္မောဓာယ၊ ကိလေသာတည်း
ဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးသောအားဖြင့် ဝဋ်မှန်းခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ကိလေသာ
တည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးသောအားဖြင့် ဝဋ်မှန်းကြောင်း မဂ်
အကျိုးငှာ။ န (သံဝတ္တတိ)။ နိဗ္ဗာနာယ၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ။ န
(သံဝတ္တတိ)။ ယာဝ ဗြဟ္မလောကုပပတ္တိယာ ဝေ၊ ဗြဟ္မလောက၌ ဖြစ်
ခြင်းအကျိုးငှာသာ။ (သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။) [သစ္စာလေးပါးကို သိနိုင်သော
ကမ္မဋ္ဌာန်းမပါသောကြောင့် နိဗ္ဗိဒါ-စသော အကျိုးများမဖြစ်။]

ပဉ္စသိခံ။ မေ၊ ၏။ ဣဒံ ခေါ ပန ဗြဟ္မစရိယံ၊ သည် ကား။ (ငါ
ဘုရား မျက်မှောက်ပြုထားအပ်သော ဤ ဗြဟ္မစရိယ-သည်ကား။) ကေန္တ-
နိဗ္ဗိဒါယ၊ ကေန ဝဋ်ဒုက္ခန္တံ ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ ကေန ဝဋ်ဒုက္ခန္တံ ငြီးငွေ့
ကြောင်း ဝိပဿနာအကျိုးငှာ ။ပ။ နိဗ္ဗာနာယ၊ ဌ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။
ပဉ္စသိခံ၊ ခ။ (ယံ အကြင်ဗြဟ္မစရိယသည်။) ကေန္တနိဗ္ဗိဒါယ။ပ။သံဝတ္တတိ။

ပြီးနောက် “သရတိ တံ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား...အဲဒီအကြောင်းကို မှတ်မိတော်မူပါ
သလား” ဟု လျှောက်သည်။

၁။ သရာမယံ ပဉ္စသိခံ။ ။ဤစကားတော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စသိခံ-နတ်
သား ပြောအပ်သော အကြောင်းအရာသည် အမှန်အတိုင်း ဖြစ်၏-ဟု ဝန်ခံတော်
မူရာ ရောက်၏။ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်တော်သည် “ဗုဒ္ဓဘာသိတ-ဘုရားဟော သုတ်
တော်” ဖြစ်ပြီဟု မှတ်ပါ။

ထံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ထံ ဗြဟ္မစရိယ-ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ အဘယ်နည်း။ အရိယော၊ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော။ အဋ္ဌဂီကော၊ ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါ-အစိတ် အပိုင်းရှိသော။ အယမေဝ မဂ္ဂေါ၊ ဤမဂ်ပင်တည်း။

။ သေယျထိဒံ၊ ထို အရိယ အဋ္ဌဂီက-မဂ်ဟူသည် အဘယ်နည်း။ (တနည်း) သေယျထိဒံ၊ ထို ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းစွာ သိမြင်တတ်သော သဘောလည်းကောင်း။ သမ္မာ သက္ကပ္ပော၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို နိဗ္ဗာန်အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ကြံစိစေတတ် တင်ပေးတတ် သော သဘောလည်းကောင်း။ သမ္မာဝါစာ၊ ကောင်းစွာ ပြောဆိုကြောင်း သဘောလည်းကောင်း။ သမ္မာကမ္မန္တော၊ ကောင်းစွာပြုလုပ်ကြောင်း သဘော လည်းကောင်း။ သမ္မာအာဇီဝေါ၊ ကောင်းစွာ အသက်မွေးကြောင်း သဘော လည်းကောင်း။ သမ္မာဝါယာမော၊ ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြောင်း သဘော လည်းကောင်း။ သမ္မာသတိ၊ ကောင်းစွာ အမှတ်ရတတ်သော သဘော လည်းကောင်း။ သမ္မာသမာဓိ၊ စိတ်ကို ကောင်းစွာထားကြောင်း သဘော လည်းကောင်းတည်း။ ပဉ္စသိခ။ (ယံ၊ အကြင် ဗြဟ္မစရိယ-သည်။) ကေန္တ နိဗ္ဗိဒါယ။ ပ။ သံဝတ္တတိ။ တံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ထို ဗြဟ္မစရိယ-ဟူသည်။ ဣဒံ ခေါ၊ ဤသည်ပင်တည်း။ (ဤ အရိယ အဋ္ဌဂီက-မဂ်ပင်တည်း။)

အမှာ။ ။ အယ မေဝ အရိယော-စသည်တို့၏အနက်ကို ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနံ သုတ္တ ဝဏ္ဏနာ၊ သာရတ္ထ (၁၇၀- ၁၇၁)ကိုလည်းကောင်း၊ မူလပဏ္ဏာသ၊ ဓမ္မဒါယာဒ သုတ္တဋ္ဌကထာ (၁၀၇)၊ ဋီကာ (၁၉၆-၁၉၇)ကိုလည်းကောင်း ကြည့်ရှုပေးပါ သည်။ ထို ပဏ္ဏာသ-ဋီကာ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သမ္မာသတိကို သုဒ္ဓကတ္တု သာဓန၊ သမ္မာသက္ကပ္ပောကို ဟေတုကတ္တု သာဓန၊ ကြွင်းပုဒ်တို့ကို ကရုဏသာဓန ဝစနတ္ထ-ပြုထားပါသည်။

၃၃၀။ ပဉ္စသိခ။ ယေ သာဝကာ၊ တို့သည်။ မေ၊ ဤ။ ပံသဗ္ဗေနသဗ္ဗံ။ သာသနံ၊ အဆုံးအမတော်ကို။ (သီလ သမာဓိ ပညာ-သိက္ခာ သုံးပါးဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို။) အာဇာနန္တိ၊ သိကုန်၏။ တေ၊ ထို သာဝက-တို့သည်။ အာသဝါနံ၊ အာသဝေါတရားတို့၏။ ခယာ၊ ကုန် ခြင်းကြောင့်။ အနာသဝံ၊ အာသဝေါတရား မရှိသော။ (အာသဝေါတရား တို့၏ အာရုံမဟုတ်သော။) စေတောပိမုတ္တိံ၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိကိုလည်းကောင်း။ ပညာပိမုတ္တိံ၊ ကိလေသာတို့မှ လွတ် သော အရဟတ္တဖိုလ် ပညာကိုလည်းကောင်း။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်

ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘောဉ်ပင်။ ဝါ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဉ်ပင်။ သယံ၊ ကိုယ်တိုင်။ အဘိညာ၊ ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍။ သတ္တိကထာ၊ မျက်မှောက်ပြု၍။ ဥပသမ္ပဇာ၊ ရောက်၍။ ဝိဟရန္တိ၊ နေနိုင် ကုန်၏။

ယေ။ပ။န အာဇာနန္တိ တေ။ ပဉ္စန္ဒါ ငါးပါးကုန်သော။ သြရမ္ဘာ-
ဂိယာနံ၊ အောက်ကာမဘုံ၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော။ သံယောဇနာနံ၊
သံယောဇဉ်တို့၏။ ပရိက္ခယာ၊ ကုန်ခြင်းကြောင့်။ သြပပါတိကာ၊ ဥပပါတ် ☰
ပဋိသန္ဓေ ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ နေကုန်သည်။ (ဟုတူ။)
တတ္ထ၊ ထိုဗြဟ္မာ့ဘုံ၌။ ပရိနိဗ္ဗာယိနော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလေ့ရှိကုန်သည်။ တသ္မာ
လောကာ၊ ထို ဗြဟ္မာ့လောကမူ။ (ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ။) အနာဝတ္တိဓမ္မာ၊ ပြန်
လှည့်ခြင်းသဘော မရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

ယေ။ပ။အပေကစ္စေ၊ အချို့သာဝက-တို့သည်။ တိဏ္ဍံ၊ သုံးပါးကုန်
သော။ သံယောဇနာနံ၊ တို့၏။ ပရိက္ခယာ၊ ကြောင့်။ ရာဂဒေါသမောဟာနံ၊
တို့၏။ တနုတ္တာ၊ နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သကဒါဂါမိနော၊
သကဒါဂါမိတို့သည်။ ဟောန္တိ။ သင်္ကဒေဝ၊ တကြိမ်သာ။ ဣမံ လောကံ၊
ဤ ကာမလောကသို့။ (ဤ ကာမဘုံသို့။) အာဂန္ဓာ၊ ပြန်လာ၍။ ဒုက္ခဿ၊
တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တံ၊ အဆုံးကို။ ကရိယန္တိ၊ ပြုနိုင်ကြလိမ့်မည်။

ယေ။ပ။တိဏ္ဍံ သံယောဇနာနံ။ ပရိက္ခယာ၊ ကြောင့်။ သောတာ-
ပန္နာ၊ အရိယမဂ်သို့ ရောက်သူတို့သည်။ ဝါ၊ သောတာပန်တို့သည်။
အဝိနိပါတဓမ္မာ၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်း
သဘော မရှိကုန်သည်။ နိယတာ၊ မဂ္ဂဓမ္မ နိယာမဖြင့် မြဲကုန်သည်။
သမ္မောဓိပရာယဏာ၊ အထက်မဂ် သုံးပါးဟူသော အလွန်ရောက်ထိုက်သော
တရားရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ အထက်မဂ်သုံးပါးဟူသော လဲလျောင်းရာ ရှိကုန်
သည်။ ဟောန္တိ။ ပဉ္စသိခ။ ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ သဗ္ဗေသံယေဝ၊ အလုံး
စုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ၊ တို့၏။ ပဗ္ဗဇာ၊ သည်။
အမောသာ၊ အကျိုးမပြီး အချည်းနှီးမဖြစ်။ ဝါ၊ အကျိုးရှိ၏။ အဝဉ္ဇ္ဇာ၊
မမြို့။ (အကျိုးကို ပြီးစေတတ်၏-ဟုလို။) သဖလော၊ အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်၏။
သဉ္ဇဒြယာ၊ အတိုးအပွားနှင့်တကွဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဂဝါ။ ဣဒံ၊ ဤ စကားတော်ကို။ (သရာမဟံ ပဉ္စသိခ။ အဟံ တေန
သမယေန။ပ။သဉ္ဇဒြယာ-ဟူသော စကားတော်ကို။) အဝေါစ၊ မိန့်တော်

မူပြီ။ အတ္တမနော၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်။ ဟုတော။)
 ပဉ္စသိခေါ၊ သော။ ဂန္ဓဗ္ဗပုတ္တော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်သားသည်။ ဘဂဝတော၊
 ၏။ ဝါ၊ သည်။ ဘာသိတံ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော စကား တော်ကို။
 အဘိနန္ဒိတော၊ စိတ်ဖြင့် လွန်စွာနှစ်သက်၍။ အနုမောဒိတော၊ နှုတ်ဖြင့် အဖန်
 ဖန်ဝမ်းမြောက်၍။ (သာဓု သာဓု-ဟု သာဓုခေါ်၍။) ဘဂဝန္တံ၊ ကို။
 အဘိဝါဒေတော၊ ရှိသေစွာရှိခိုး၍။ ပဒက္ခိဏံ၊ အရိုအသေကို။ ကတော၊
 ပြု၍။ တတ္ထေဝ၊ ထိုအရပ်၌ပင်။ အန္တရဓာယိ၊ ကွယ်ပျောက်ပြီ။ [မိမိ၏
 နေရာ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားသည် ဟု-ဆိုလိုသည်။] ဣတိ၊
 သို့။ (သုတံ၊ နာယမ္မုတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) [ဧဝံ မေ သုတံ-မူ
 သုတံ-သို့ ပြန်လှည့်သည်။]

ဆဋ္ဌံ၊ ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ မဟာဂေ ၇ဝိန္ဒသုတ္တံ၊ မဟာဂေ ၇ဝိန္ဒ-
 သုတ်တော်သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

၇-မဟာသမယသုတ္တ

၉၃၁။ ဧဝံ မေ သုတံ၊ [မဟာပဒါနသုတ္တံ အစအတိုင်း ပေးပါ။ “မဟာပဒါနသုတ္တံ” နေရာဝယ် “မဟာသမယသုတ္တံ” ဟု ဆိုရုံသာထူး၏။] ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ။ သက္ကေသု၊ သက္ကာ-ဟု ဗဟုဝစ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌။ ဝါ၊ သက္ကာတိုင်း၌။ [သက္ကာ-ဟု ဗဟုဝစ်နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသောတိုင်း၌-ဟူလို။] ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ၊ ကပိလဝတ္ထုမြို့၌။ ဝါ၊ ကပိလဝတ္ထုမြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ မဟာဝနေ၊ တောကြီးထဲ၌။ ‘မဟတာ၊ များစွာသော။ ဘိက္ခုသံဆေန၊ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်။ သဗ္ဗေဟေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော။ အရဟန္တေဟိ၊ ယခုမှ ရဟန္တာဖြစ်ကုန်သော။ ပဉ္စမတ္တေဟိ၊ သင်္ချာငါးလီ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ ရဟန်းအပေါင်းတရာတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ဝိဟရတိ၊ နေတော်မူ၏။ ဒသဟိ စ လောကဓာတုဟိ၊ ထသောင်းသော လောကဓာတ်တို့မှလည်း။ ဒေဝတာ၊ နတ်မြဟွာတို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း။ ဘိက္ခုသံဆဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ‘ယေဘု-ယျေန’၊ များသောအားဖြင့်။ သန္နိပတိဘာ၊ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

အထ ခေါ်၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ သက္ကာတိုင်း ကပိလဝတ်မြို့အနီး ဟောကြီးထဲဝယ် ရဟန္တာငါးရာနှင့်အတူ နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) စတုန္တံ၊ လေးယောက်ကုန်သော။ သုဒ္ဓါဝါသကာယိကာနံ၊ သုဒ္ဓါဝါသ မြဟွာ-အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော။ ဝါ၊ သုဒ္ဓါဝါသ-သို့ နေကုန်သော။ ဒေဝတာနံ၊ မြဟွာတို့၏။ ဧတံ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ (ကို။) “အယံ ဘဂဝါ၊ ဤမြတ်စွာဘုရားသည်။ ပ။ မယမ္ပိ၊ ငါတို့သည်လည်း။ ယေန ဘဂဝါ (အတ္ထိံ။) တေန၊ မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ယံနုန ဥပသင်္ကမေယျာမ၊ အကယ်၍ သွားကြရပါမူ ကောင်းလေစွံ။

၁။ ယေဘုယျေန။ ။ များသောအားဖြင့် ရောက်လာကြသည်။ အနည်းငယ်သော အသညသတ်မြဟွာများ၊ အရူပါဝစရမြဟွာများနှင့် အနီးအပါးဝယ် သမာပတ်ဝင်စားနေကြသော နတ်မြဟွာများ ရောက်လာကြပါ။

၂။ သုဒ္ဓါဝါသကာယိကာနံ။ ။ သုဒ္ဓါဝါသကာယံ ‘ဥပပန္နာ သုဒ္ဓါဝါသကာ-ယိကာ၊ ဤသို့ ဋီကာ၌ သဒ္ဓတ္ထ-ဖွင့်သည်။ အဋ္ဌကထာ၌မူ “သုဒ္ဓါဝါသိနံ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထုတ်ဖော်ထား၏။

ဥပသင်္ကမိတော၊ သွားပြီး၍။ ဘဂဝတော၊ ဧ၊။ သန္တိကော၊ အထံ၌။ ပဇ္ဇေကံ၊ အသီးအသီး တပုဒ်စီဖြစ်သော။ ဂါထံ၊ ကို။ ယံနန္တ ဘာယေ-ယျာမ၊ အကယ်၍ ရွတ်ဆိုကြရပါမူ ကောင်းလေစွ။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ပြီ။

၃၃၂။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။) တာ ဒေဝတာ၊ ထို ဗြဟ္မာတို့သည်။ (ပါတုရဟေသံ-၌ စပ်။) သေယျထာပိ နာမ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဗလဝါ၊ အားရှိသော။ (အားကောင်းသော။) ပုရိသော၊ သည်။ သမိဉ္ဇိတံ၊ ကွေးထားအပ်သော။ ဗာဟံ၊ လက်မောင်းကို။ ပသာ-ရေယျ (သေယျထာပိ) ဝါ၊ ဆန့်တန်းလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ပသာ-ရိတံ၊ ဆန့်တန်းထားအပ်သော။ ဗာဟံ၊ ကို။ သမိဉ္ဇေယျ (သေယျထာပိ) ဝါ၊ ကွေးလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝေမေဝ၊ ဤ အတူပင်။ သုဒ္ဓါ-ဝါသေသု၊ သုဒ္ဓါဝါသ-ဘုံ၌ နေကုန်သော။ ဒေဝေသု၊ ဗြဟ္မာတို့၌။ အန္တရဟိတာ၊ ကွယ်ပျောက်ခဲ့ကုန်သည် (ဖြစ်၍)။ ဘဂဝတော၊ ဧ၊။ ပုရ-တော၊ ရွှေတော်၌။ ပါတုရဟေသံ၊ ထင်ရှားဖြစ်ကုန်ပြီ။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေတော်သို့ရောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) တာ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ အဘိဝါဒေတွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ ဧမန္တံ၊ သင့် တင့်လျောက်ပတ် တခုသောအရပ်အဖို့၌။ အဋ္ဌံသု၊ တည်ကုန်ပြီ။ ဧမန္တံ၊ ဌ။ ဌိတွာ၊ တည်ပြီးသော။ ဧကော၊ တယောက်သော။ ဒေဝတာ၊ ဗြဟ္မာ သည်။ ဘဂဝတော၊ ဧ၊။ သန္တိကော၊ ဌ။ ဣမံ ဂါထံ၊ ကို။ အဘာသိ၊ ရွတ်ဆိုပြီ။ (ကို။) “မဟာသမယော ပဝနသ္မိ”။ ပ။ ဒက္ခိတာယေ အပရာဇိတ-သံဃန္တိ-ဟူ၍။ (အဘာသိ။)

“ပဝနသ္မိ”။ ကပိလဝတ်ပြည်၏အနီး ဤတောအုပ်ကြီး၌။ မဟာသမ-ယော၊ များစွာသော နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းသည်။ ဝါ၊ ကြီးကျယ်သော နတ်ဗြဟ္မာအစည်းအဝေးသည်။ (ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။) ဒေဝကာယာ၊ နတ် ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည်။ သမာဂတာ၊ ညီညာဖြဖြ ရောက်လာကြပါပြီ။ (မယံ၊ တပည့်တော်တို့သည်)။ အပရာဇိတသံဃံ၊ တစုံတယောက်သည် မရှုံးစေအပ် မရှုံးစေနိုင် (မိမိတို့က-သာ အောင်အပ် အောင်နိုင်) သော ရဟန္တာသံဃာကို။ ဒက္ခိတာယေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ဣမံ ဓမ္မသမယံ၊ ဤ တရားပြည့်အောင်း နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းသို့။ အာဂတာ၊ လာခဲ့ကြကုန်သည်။ အမ္မ၊ ဖြစ်ပါကုန်၏။”

အထ ခေါ၊ ဌ။ (ပထမ-ဗြဟ္မာ၏ ဂါထာရွတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) အပရာ၊ အခြားသော။ ဒေဝတာ၊ ဗြဟ္မာသည်။ ပ။

“ကဏ္ဍ၊ ထို နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့ စည်းဝေးရာအရပ်၌။ (ထို နတ်ဗြဟ္မာ အစည်းအဝေးကြီး၌။) ဘိက္ခဝေါ၊ ရဟန္တာဖြစ်စ ငါးရာသောရဟန်းတို့သည်။ သမာဒဟံသု၊ လောကုတ္တရာသမာဓိဖြင့် မိမိစိတ်ကို ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားကြပါကုန်ပြီ။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ ဥဇုကံ၊ ဖြောင့်မတ်အောင်။ အကံသု၊ ပြုကြပါကုန်ပြီ။ သာရထိ၊ ရထားထိန်းသည်။ (ရထားကို ထိန်းသိမ်းအုပ်ချုပ် မောင်းနှင်သူသည်။) နေတ္တာနိ၊ ကြီးတို့ကို။ (အညီအမျှ ကောင်းစွာ သွားနေကြသောမြင်းတို့၌ ချည်ထားအပ်သော ကြီးတို့ကို။) ဂဟေတွာ၊ ကိုင်ရုံသာကိုင်၍။ (တိဋ္ဌတိ) ဣဝ၊ တည်နေသကဲ့သို့။ (ဝေ၊ ဤ အတူ။) ပဏ္ဍိတာ၊ လောကုတ္တရာပညာရှိကြသော ငါးရာသောရဟန်းတို့သည်။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ စက္ခုစသား ခြောက်ပါးသောဣန္ဒြေတို့ကို။ ရံက္ခန္ဓိ၊ ဆဋ္ဌဂုံပေ ကွာဖြင့် ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်တော်မူကြပါကုန်၏”။ပ။

“ခိလံ၊ ရာဂ ဝေါသ မောဟ-မည်လျှင်း ငြောင့်တံသင်းကို။ ဆေတွာ၊ မဂ်လေးရပ်ဖြင့် ပယ်ဖြတ်ပြီး၍လည်းကောင်း။ ပလိသံ၊ ရာဂ ဝေါသ မောဟ- ခေါ်မည် တံခါးကျည်ကို။ (တံခါးမင်းတုပ်=မင်းတုန်းကို။) ဆေတွာ၊ မဂ်လေး ရပ်ဖြင့် ပယ်ဖြတ်ပြီး၍လည်းကောင်း။ ဣန္ဒြိယာနိ၊ ရာဂ ဝေါသ မောဟ- တည်းဟူသော တံခါးတိုင်ကို။ ဥဗဟစ္စ၊ မဂ်လေးသွယ်ဖြင့် နတ်ပယ်ပြီး၍ လည်းကောင်း။ အနေဇာ၊ တုန်လှုပ်တတ်သော တဏှာမရှိကုန်သော။ သုဒ္ဓါ၊ ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ကြကုန်သော။ ဝိမလာ၊ ကိလေသာအညစ်အကြေး မရှိကုန်သော။ စက္ခုမတာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြာသော မျက်စိ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သုဒန္တာ၊ ကောင်းစွာ ဆုံးမ အပ်ပြီးကုန်သော။ တေ သုသုနာဂါ၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး၍ မကြာသေးသော ထို ရဟန္တာငယ်တို့သည်။ စရန္တိ၊ အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိ လှည့်လည်တော်မူနိုင်ကြကုန်၏”။ပ။

“ယေနော၊ အကြင်အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာ ဟူ၍။ ဂတာသေ၊ ယုံမှားမရှိ သောညဏ်ဖြင့် လေးလေးမြတ်မြတ် ဆည်းကပ်ကြကုန်ပြီ။ တေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်။ အပါယဘူမိံ၊ အပါယ်လေးဘုံသို့။ န ဂမိဿန္တိ၊ ရောက်ကြလိမ့်

၁။ ဂတာသေ။ ။ဂတာသေ-၌ ဂတာ-ပုဂ်ရင်း၊ “သေ”ကား“ဂါထာပူရဏ” အကျိုးငှာ လာထားသောနိပါတ်။ စိကော၌ လောကီ သရဏဂုံ လောကုတ္တရာ သရဏဂုံ နှစ်မျိုးဖြင့် အနက် သောတနာပုံ ဖွင့်သော်လည်း ဤ၌ လွယ်ကူအောင် ပေးထားပါသည်။

မည် မဟုတ်။ (ရောက်ကြတော့မှာ မဟုတ်။) မာနသံ၊ လှည့်ဖြစ်သော။ ဒေဟံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ပဟာယ၊ စွန့်ပယ်ရသည်ရှိသော်။ ဒေဝကာယံ၊ နတ်အပေါင်းကို။ ဝါ၊ နတ်တို့၏ခန္ဓာကိုယ်ကို။ ပရိပူရေယန္တိ၊ ပြည့်စေကြကုန်လိမ့်မည်။”

ဒေဝတာသန္နိပါတ

၃၃၃။ အထ ခေါ်၊ ဌ။ (နတ်ဗြဟ္မာများစွာတို့ စည်းဝေးရောက်လာကြရာ ထိုအခါ၌။) ဘဝံဝါ ဘိက္ခု။ အာမဇ္ဇေသိ၊ ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ။ [ဘိက္ခဝေ...ဟု ခေါ်တော်မူ၍ ယေဘုယျေန-စသည်ဖြင့် သိစေတော်မူပြီ။] ဝါ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) “ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ယေဘုယျေန၊ ဖြင့်။ ဒသသုလောကဓာတ်သု၊ တသောင်းသော လောကဓာတ်တို့၌။ (တသောင်းသော လောကဓာတ်တို့ကို။) ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ တထာဂတံ၊ ငါဘုရားကို လည်းကောင်း။ ဘိက္ခုသံသညျ-ကိုလည်းကောင်း။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အတိတံ၊ လွန်ပြီးသော။ (အတိတ်ဖြစ်သော။) အဒ္ဓါနံ၊ ကာလ၌။ အရဟန္တော၊ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူကုန်သော။ ယေပိ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း။ အဟေသံ၊ ဖြစ်တော်မူခဲ့ကုန်ပြီ။ (ရှိတော်မူခဲ့ကုန်ပြီ။) တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။ မယံ၊ ငါဘုရား၏။ (သန္နိပါတော) သေယျထာပိ၊ နတ်ဗြဟ္မာ-အစည်းအဝေးကဲ့သို့။ တေသမ္ဗိ၊ ဘဂဝန္တာနံ၊ ထို ဘုရားရှင်တို့၏ လည်း။ တေပရမာယေဝ၊ ဤ နတ်ဗြဟ္မာဟူသော အလွန်ဆုံးအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။ (ဤ နတ်ဗြဟ္မာ အစည်းအဝေးထက် မပိုလွန် သည်သာလျှင်ဖြစ်သော။) ဒေဝတာ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်။ သန္နိပတိတာ၊ စည်းဝေးခဲ့ကြကုန်သည်။ အဟေသံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အနာဂတံ၊ မရောက်လာသေးသော။ (အနာဂတ်ဖြစ်သော။) အဒ္ဓါနံ၊ ဌ။ အရဟန္တော။ ယေပိ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ၊ တို့သည်လည်း။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်တော်မူကြလိမ့်မည်။ (ပွင့်တော်မူကြလိမ့်မည်။) တေရဟိ၊ ဌ။ မယံ၊ ၏။ (သန္နိပါတော) သေယျထာပိ၊ ကဲ့သို့။ တေသမ္ဗိ၊ ဘဂဝန္တာနံ၊ တို့၏လည်း။ တေပရမာယေဝ၊ သော။ ဒေဝတာ၊ တို့သည်။ သန္နိပတိတာ၊ စည်းဝေးကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

အမှာ။ ။ ယခု အခါ ဤ ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားဘုရားရှင် မရှိသောကြောင့် ယေပိ တေ ဘိက္ခဝေ တေရဟိ-စသော တတိယ ဝါရ-ကို ဟောတော်မူ။

ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ဒေဝကာယာနံ၊ နတ်ဗြဟ္မာ-အပေါင်းတို့၏။ နာမာနိ၊ နာမည်တို့ကို။ အာစိက္ခိယာမိ၊ မိန့်တော်မူမည်။ ။ပ။ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ကောင်းစွာ ပြောဆိုတော်မူမည်။ ဝါ၊ ကြွေးကြော် ကြေငြာတော်မူမည် ။ပ။ ဒေသေဿာမိ၊ ဟောတော်မူအံ့။ တံ၊ ထိုစကားကို။ သုဏာထ၊ နားစိုက်ကြကုန်။ သာဓကံ၊ ကောင်းစွာ။ မနသိ၊ စိတ်၌။ ကရောထ၊ ပြုကြကုန်။ (နုလုံးသင်းကြကုန်။) ဘာသိဿာမိ၊ ဟောတော်မူမည်။ ။ဣတိ၊ ဤသို့။ မိန့်တော်မူပြီ။ “ဘန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။” ဣတိ ခေါ်ကြသို့လျှင်။ ဧတ ဘိက္ခု၊ တို့သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (ဝစနံ၊ စကားတော်ကို။) ပစ္စသောသုံ၊ ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ (လက်ခံကြကုန်ပြီ။)

၃၃၄။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ဧတံ၊ ဤစကားကို။ အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကံ၊ အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။) [ဤအမေး၏အဖြေကို သုတ်အဆုံး ကျမှ တွေ့ရလိမ့်မည်။]

ယတ္ထံ၊ အကြင်အကြင် အရပ်တို့၌။ သုမ္မာ၊ မြေ၌ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ။ နေမြေနှင့်စပ်သော တော တောင် သစ်ပင်စသော အရပ်၌ နေကြကုန်သော နတ်တို့သည်။ တဒဿိတာ၊ ထိုတို့ အရပ်ကို မှီကုန်၏။ (မှီ၍ နေကုန်၏။ - ဟူလို။ ဧတဟိ၊ ထိုနတ်တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ တကွ။) သိလောကံ၊ အကွရာ ပုဒ်တို့ဖြင့် မှတ်သားအပ်သော စကားအပေါင်းကို။ ဝါ၊ ဂါထာကို။ အနုကဿာမိ၊ လျော်စွာ ပြုတော်မူမည်။ (ဖွဲ့တော်မူမည်။)

ယေ၊ အကြင် ရဟန်းတို့သည်။ ဂိရိဂဗ္ဘရံ၊ တောင်ဝှမ်းကို။ သိတာ၊ မှီနေကုန်၏။ (ဧတ၊ တို့သည်။) ပဟိတတ္တာ၊ ကိုယ်နှင့်အသက်မငဲ့ကွက်ပဲ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ သမာဟိတာ၊ အာရုံ၌ ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်၏။ [ဂိရိဂဗ္ဘရံ သိတာ-ဖြင့် ဝိဝေကာဝါသ၊ ပဟိတတ္တာ

၁။ ယတ္ထ အုမ္မာ။ ။ယတ္ထ ယတ္ထ-ဟု ပိန္နဲ-ဖြင့် ဆိုလိုလျက် တပုဒ်ကျေနေသည်။ စိုကာ၌ အာမေဒိတလောပ (အာမေဒိတ်ကျေနေသည်) ဟု မိန့်၏။ အတူတူပင်။ သုမ္မာတိ သုမိပဋိမဒ္ဓနိဝါသာ (မြေနှင့်စပ်သော တော တောင် သစ်ပင်စသော အရပ်တို့၌ နေကြသော နတ်များ။) -ဦးကာ။ သုမ္မစိုးတို့သည်-ဟု အလွယ်ဆိုပါ။ [သစ်ပင်၌ နေကြသော ရုက္ခစိုးများလည်း ဤ သုမ္မစိုး၌ ပါဝင်ကြသည်။]

၂။ သိလောကမနုကဿာမိ။ ။ထိုနတ်တို့နှင့်တကွ ဂါထာဖွဲ့မည် ဟူသည် ထိုနတ်တို့နှင့်စပ်သော အကြောင်းအရာများကို (အမည်၊ ဂေါတ္တ၊ ဌာန-များကို) ဂါထာဖွဲ့တော်မူမည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဧတဟိ သဒ္ဓိံ သိလောကနေကဿာမိတိ အဓိပ္ပာယ်-ယော။-ဦးကာ။]

သမာဟိတာ-ဖြင့် ဘာဝနာနုယောဂ-ကို ပြတော်မူ၏။] ပုထု၊ ငါးရာတိုင်
 အောင် မြားမြောင်လှစွာ ရဟန္တာ ဖြစ်ကုန်သော ထို ရဟန်းတို့သည်။
 သီဟာဝ၊ ခြင်္သေ့တို့ကဲ့သို့။ သလ္လိနာ၊ တပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်မူကြ
 ကုန်၏။ [တပါးတည်း မဟုတ်သော်လည်း ဝိဝေက- ဖြစ်သောကြောင့်
 သလ္လိနာ-ဟု မိန့်တော်မူသည်။] လောမဟံသာ ဘိသမ္မုနော၊ ကြက်သီး မေး
 ညင်းထခြင်းကို လွှမ်းမိုးနိုင်ကုန်၏။ ဩဒါတမနသာ၊ အရဟတ္တ မဂ်ကိုရသဖြင့်
 နိစ္စကြည်လင် ဖြူစင်သော စိတ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုဒ္ဓါ၊ စိတ်ထောက်ပယ်ပါ
 စင်ကြယ်တော်မူကြကုန်၏။ ဝိပ္ပသန္နာ၊ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ကြည်လင်
 ခြင်းဖြင့် ထူးကဲစွာ ကြည်လင်ကြကုန်၏။ အနာဝိလာ၊ ကိလေသာ အနောက်
 အကျ မရှိကြကုန်။

သာဝကေ၊ ဟောဖော်ညွှန်ပြ မြတ်ဓမ္မကို အားရပုံသေ လိုက်နာ၍ နေ
 ကုန်သော။ ဝါ၊ အရိယသာဝက-အစစ် ဖြစ်ကုန်သော။ သာသနေ၊ သီလ
 သမာပညာသုံးရပ် သာသနာတော်မြတ်၌။ ရတေ၊ ဓမ္မလျော်ကုန်သော။
 ဘိယျော ပဉ္စသတေ၊ ကိုယ်တော်မြတ် အပါအဝင် ငါးရာထက် ပိုလွန်သော
 ရဟန္တာတို့ကို။ ဥတှာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်နိုင်ကြ၏ဟု သိတော်မူ၍။
 ကာပိလဝတ္ထဝေ၊ ကာပိလဝတ်မြို့၏ အနီး၌ဖြစ်သော။ ဝနေ၊ တောအုပ်ကြီး
 ၌။ တတော၊ ရဟန္တာအပေါင်း နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့ စုပေါင်းမိရာ ထို
 အခါ၌။ သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာမန္တယိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်ကိုပိုမို
 ရှေးရှုမသွေ သိစေတော်မူပြီ။ (ကိ။) -

ဘိက္ခဝေါ၊ ဘိက္ခုတို့။ ဒေဝကာယာ၊ နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့သည်။
 အတိက္ကန္တာ၊ ရှေးရှုတက်လာကြကုန်ပြီ။ တေ၊ ထို နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့ကို။
 ဝိဇာနာထ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် ကြည့်လျက် သိကြကုန်လော့။
 ဣတိ (အာမန္တယိ)။ တေ စ၊ ထို ရဟန်းတို့သည်လည်း။ ဗုဒ္ဓဿ၊ ၏။
 သာသနံ၊ သတိပေး နှိုးဆော်အပ်သော အဆုံးအမတော်ကို။ သုတှာ၊
 ကြားရ၍။ အာတပုံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့်ဖို့ရန် ဝိရိယကို။ အကရံ၊ ပြုကြ
 ကုန်ပြီ။

တေသံ၊ ထို ရဟန်းတို့၏ (သန္တာန်၌။) အမနုဿာနံ၊ လူနှင့်တူစွာ နတ်
 ဗြဟ္မာတို့ကို။ ဒဿနံ၊ မြင်နိုင်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဉာဏံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်
 သည်။ ပါတုရဟု၊ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်လေပြီ။ (တေသု၊ ထို ရဟန်းတို့တွင်။)
 အပ္ပေကေ၊ အချို့သော ရဟန်းတို့သည်။ သတံ၊ နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း တရာ

ကိုလည်းကောင်း။ (အပေ့ကေ။) သဟဿံ၊ နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း၊ တထောင်ကိုလည်းကောင်း။ အထ၊ ထို့ပြင်။ (အပေ့ကေ။) သတ္တရိံ (သဟဿံ)၊ နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း၊ ခုနစ်ထောင်ကိုလည်းကောင်း။ အဒ္ဒကွ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် မြင်ကုန်ပြီ။

☸ ကေ၊ အချို့သော ရဟန်းတို့သည်။ သဟဿာနံ၊ တထောင် ကုန်သော။ အမနုဿာနံ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏။ သတံ၊ တရာကို။ (တနည်း) သဟဿာနံ အမနုဿာနံ သတံ၊ နတ်ဗြဟ္မာပေါင်းတသိန်းကို။ အဒ္ဒသံ၊ မြင်ကုန်ပြီ။ အပေ့ကေ၊ အချို့သော ရဟန်းတို့သည်။ အနန္တံ၊ အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိအောင် မြားမြောင်လှစွာ နတ်ဗြဟ္မာ အပေါင်းကို။ အဒ္ဒကွ၊ သဗ္ဗာ ဒိသ၊ အရပ်မျက်နှာ အားလုံးတို့သည်။ ဖုဋ္ဌာ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့က ဖြန့်ထားအပ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့ဖြင့် ပျံ့နှံ့ ပြည့်နေကုန်သည်။ အဟံ၊ ဖြစ်ကုန်ပြီ။

တဉ္စ သဗ္ဗံ၊ ရဟန်းတပါးစီ တပါးစီမြင်အပ်သော ထို အလုံးစုံသော နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းကိုလည်း။ အဘိညာယ၊ ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍။ ဝဝတ္ထိတုာန၊ ပိုင်းခြား မှတ်သားတော်မူပြီး၍။ စက္ခုမာ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗပညာ ငါးဖြာသော စက္ခုရှိတော်မူသော။ သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ တတော၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့ စည်းဝေးရောက်လာ ထိုအခါ၌။ သာသနေ၊ ၌။ ရတေ၊ ကုန်သော။ သာဝကေ၊ တို့ကို။ အာမန္တယံ၊ ပြီ။ (ကို။) -

ဘိက္ခဝေါ၊ တို့။ ဒေဝကာယာ၊ တို့သည်။ အဘိက္ကန္တာ၊ ကုန်ပြီ။ တေ၊ တို့ကို။ ဝိဇာနာထ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် စူးစူးစိုက်စိုက် သိလိုက်ကြ (ကြည့်လိုက်ကြ) ကုန်လော့။ ယေ၊ ယင်း နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို။ ဝေါ၊ သင်တို့အား။ အဟံ၊ ငါသည်။ ဝိရာဟိ၊ ဝါထာစကားတို့ဖြင့်။ အနုပုဗ္ဗသော၊ ရောက်လာသော အစဉ်အားဖြင့်။ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ကောင်းစွာထုတ်ဖော် မိန့်တော်မူမည်။

၃၃၅။ သတ္တသဟဿာ၊ ခုနစ်ထောင် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ခုနစ်ထောင် အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ [သတ္တ+သဟဿာနံ သင်္ခါယ (အရေအတွက်အားဖြင့်) ဣတိ သတ္တသဟဿာ။ -ဋီကာ။] ဘုမ္မာ၊ မြေ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဘုမ္မစိုး ရုက္ခစိုးဖြစ်ကုန်သော။ ကာပိလ ဝတ္ထဝါ၊ ကာပိလဝတ်မြို့ကို မှီ၍ဖြစ်ကုန်သော။ (မှီ၍နေကုန်သော။) ဣဒ္ဓိမန္တော၊ နတ်တို့၏ တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဇုတိမန္တော၊ နတ်တို့၏ အာနိတော်ရှိကုန်သော။

(တနည်း) ဣဒ္ဓိမန္တော၊ တန်ခိုးအာနုဘော် ရှိကုန်သော။ ဗုတိမန္တော၊ အရောင်အလင်းရှိကုန်သော။ ဝဏ္ဏဝန္တော၊ လှပသော ကိုယ်အဆင်း ရှိကုန်သော။ ယသသိနော၊ များသော အခြံအရံရှိကုန်သော။ ဝါ၊ များသော ခြေရံသင်းပင်း ကျော်စောခြင်း ရှိကုန်သော။ တေ ယက္ခာ၊ ထိုယက္ခ-နတ် မျိုးတို့သည်။ [ယက္ခ-အနွယ်ဝင် နတ်များ-ဟူလိ။] မောဒမာနာ၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကုန်လျက်။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ [သာမည-ကံ။] သိက္ခန္ဓံ၊ တို့၏။ သမိတိံ၊ အနီးအပါးသို့။ [ဝိသေသ-ကံ။ သမိတိ-သဒ္ဓါ၊ သမိပ-အနက်ဟော။] အဘိက္ကာမံ၊ ဖူးမြင်ဖို့ရာ ရောက်လာကြကုန်ပြီ။

(တနည်း) မောဒမာနာ၊ ကုန်လျက်။ သိက္ခန္ဓံ၊ တို့၏။ သမိတိံ၊ အပေါင်းကို။ (ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ဖို့ရာ)။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ အဘိက္ကာမံ၊ ရောက်လာကြကုန်ပြီ။

(တနည်း) သိက္ခန္ဓံ၊ တို့၏။ သမိတိံ၊ ပေါင်းစုံ စည်းဝေးရာဖြစ်သော။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ အဘိက္ကာမံ၊ ရောက်လာကြကုန်ပြီ။ [နောက် နောက် ဂါယာများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးမည်။] ဆ သဟဿာ၊ ခြောက်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ခြောက်ထောင် အရေအတွက်ရှိကုန်သော။ ဟေမဝတာ၊ ဟိမဝန္တာ၏

၁။ ဣဒ္ဓိမန္တော ဗုတိမန္တော။ ။ဣဒ္ဓိမန္တောတိ ဒိဗ္ဗဣဒ္ဓိယုက္ကာ။ ဗုတိမန္တောတိ အာနုဘာဝသမ္ပန္နာ၊ -အဋ္ဌကထာ။ ဣဒ္ဓိမန္တောတိ ဝါ (အဋ္ဌကထာမှ တနည်း) မဟာနုဘာဝါ။ ဗုတိမန္တောတိ မဟပွဲဘာ။-ဇီကာ။

၂။ ယသသိနော။ ။ပရိဝါရသမ္ပန္နာ။-အဋ္ဌကထာ။ ယသသိနောတိ မဟာ ပရိဝါရာ စေဝ ပတ္တဝူတိတ္ထိသဒ္ဓါ စ။-ဇီကာ။

၃။ သိက္ခန္ဓံ သမိတိံ ဝနံ။ ။ဣမံ မဟာဝနံ သိက္ခန္ဓံ သန္တိကံ (သိက္ခန္ဓံ ဒဿနာယ) အာဂတာ။ [သမိတိံ-ကို သန္တိကံ-ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သမိတိ-သဒ္ဓါသည် သမိပ-အနက်ဟောတည်း။]

၄။ တနည်း။ ။အထ ဝါ သမိတိန္တိ သမူဟံ၊ သိက္ခသမူဟံ ဒဿနာယ အာဂတာတိပိ အတ္တော။ ဤအလို သမိတိ-သဒ္ဓါသည် သမူဟ-အနက်ကိုဟော၏။ ဒဿနာယ-ဟု ပါဠိသေသ-ထည့်ပါ။

၅။ တနည်း။ ။ပုန်စဉ် ၃၃၇၊ အဋ္ဌကထာ (၂၀၁)၌ “မောဒမာနာ အဘိက္ကာမံ သိက္ခန္ဓံ သမိတိံ ဝနန္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌမိတ္တာ သိက္ခသံသသမိတိံ (စုဝေးသော ရဟန်းအပေါင်းရှိသော။) ဣမံ မဟာဝနံ အာဂတာတိ အင်္ဂတ္တာ” ဟု လည်းကောင်း၊ ဇီကာ၌-“သိက္ခသံသော သမိတော သန္တိပတိတော ဧတ္တာတိ သိက္ခသံသသမိတိ၊ ဣမံ ဝနံ” ဟုလည်းကောင်း သမိတိ-နှင့် ဝနံ-ကို အရတုဖွင့်လိမ့်မည်။

အနီး၌ဖြစ်သော တောင်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဟိမဝန္တာ၏ အနီးဖြစ်သော တောင်၌နေကုန်သော။ နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော၊ မတူထူးခြား ကွဲပြားသော သဘောရှိသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အမျိုးမျိုးကွဲပြားသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ဣဒ္ဓိမန္တော။ပ။ ယသသိနော။ ယက္ခာ၊ တို့သည်။ မောဒမာနာ။ပ။အဘိက္ကာမံ။

တိသဟဿာ၊ သုံးထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ သုံးထောင် အရှေ့အတက်ရှိကုန်သော။ သာတာဂိရာ၊ သာတာဂိရ-တောင်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ (နေကုန်သော။) နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော။ပ။ ယသသိနော။ ယက္ခာ၊ မောဒမာနာ။ပ။ အဘိက္ကာမံ။

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ သောဠသသဟဿာ၊ တသောင်းခြောက်ထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ တသောင်းခြောက်ထောင် အရှေ့အတက်ရှိကုန်သော။ နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော။ပ။ ယသသိနော။ ဧတေ ယက္ခာ၊ တို့သည်။ [ဣစ္စေတေ-မှ ဧတေ-ကို ယူ၍ပေးသည်။]။ပ။ အဘိက္ကာမံ။

ပဉ္စသတာ၊ ငါးရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ကုန်သော။ ဝေသာမိတ္တာ၊ ဝေသာမိတ္တ-တောင်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ (နေကုန်သော။) နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော။ပ။ ယသသိနော ယက္ခာ။ပ။ အဘိက္ကာမံ။ [နှုတ်တက်အောင် အနက်ဆိုပါ။]

ကုမ္ဘီရော၊ ကုမ္ဘီရ-နတ်သည်။ ရာဇဂဟိကော၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီး၌ဖြစ်၏။ ဝေပုလ္လံ၊ ဝေပုလ္လ-တောင်သည်။ အဿ၊ ထို ကုမ္ဘီရ-နတ်၏။ နိဝေသနံ၊ အမြဲနေရာဖြစ်၏။ နံ၊ ထို ကုမ္ဘီရ-နတ်ကို။ ဘိယျော၊ အပိုအလွန်နှင့်တကွ။ ယက္ခာနံ၊ ယက္ခ-နတ်မျိုးတို့၏။ သတသဟဿံ၊ တသိန်းသည်။ ပယိရူပါသတိ၊ ဆည်းကပ်ရ၏။ [နံ၊ ကို။ ယက္ခာနံ။ တို့၏။ ဘိယျော သတသဟဿံ၊ တသိန်းကျော်သည်။ ပယိရူပါသတိ၊ ၏။-ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] ရာဇဂဟိကော၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီး၌နေသော။ ကုမ္ဘီရော၊ ကုမ္ဘီရ-မည်သော။ သောပိ၊ ထိုနတ်သည်လည်း။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ သမိတိံ၊ ရဟန္တာဖြစ်စ သာဝက သစ်လွင် သူတော်စင် အပေါင်းကို။ (ဒဿနာယ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ဖူးမြင်ဖို့ရာ။) အာဂါ၊ ရောက်လာပြီ။

၃၃၆။ ပုရိမဉ္စ ဒိသံ၊ အရှေ့အရပ်ကို။ ဝါ၊ အရှေ့အရပ်၌ နေသော နတ်အပေါင်းကို။ [စ-သဒ္ဓါအနက် မရှိ၊ ဂါထာပူရဏ-နိပါတ်။] ဓတရဠော၊ ဓတရဠ-မည်သော။ ရာဇာ၊ နတ်မင်းသည်။ ပသာသတိ၊ သွန်သင်လမ်းပြ

ဆုံးမ-ရ၏။ သော၊ ထိုမတရဋ္ဌ-နတ်မင်းသည်။ ဂန္ဓဗ္ဗာနံ ၊ အရပ်လေး
 မျက်နှာရှိ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်တို့၏။ အဓိပတိ၊ အကြီးအကဲဖြစ်သော။ ယသဿိ၊ များ
 သော အခြံအရံရှိသော။ မဟာရာဇာ၊ နတ်မင်းကြီး တယောက်ပေတည်း။
 [နတ်မင်းကြီး လေးယောက်တွင် တယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

တဿ၊ ထို ဓတရဋ္ဌ-နတ်မင်းကြီး၏။ (ပုတ္တာပိ-၌ စပ်။) မဟဝေ၊
 များကုန်သော။ ဣန္ဒနာမာ၊ သိကြားမင်း၏ နာမည်ဖြစ်သော ဣန္ဒ-ဟူသော
 နာမည်ရှိကုန်သော။ [ထို သားအားလုံးကို သိကြားမင်း၏ နာမည်ကိုယူ၍
 ဣန္ဒ-ဟူ၍ မှည့်ထားသည်။] မဟဗ္ဗလာ၊ ကြီးသောခွန်အားရှိကုန်သော။
 ဣဒ္ဓိမန္တော၊ နတ်တို့၏ တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဇုတိမန္တော၊ နတ်တို့၏ အာနု-
 ဘော်ရှိကုန်သော။ ဝဏ္ဏဝန္တော၊ လှပသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ယသ-
 သိနော၊ များသော အခြံအရံရှိကုန်သော။ ပုတ္တာပိ၊ သားတော်တို့သည်
 လည်း။ မောဒမာနာ၊ လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ကုန်လျက်။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။
 သမိတိ၊ စည်းဝေးရာဖြစ်သော။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ အဘိက္ခာမံ၊
 ရှေးရှုလာကြကုန်ပြီ။ [နောက်ဂါထာတို့၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံပေးပါ။]

တံ ဒက္ခိဏဉ္စ ဒိသံ၊ ထို တောင်အရပ်ကို။ ဝါ၊ ထို တောင်အရပ်၌
 နေသော နတ်အပေါင်းကို။ ဝိရုဇ္ဇော၊ ဝိရုဇ္ဇ-မည်သော။ ရာဇာ ပသာ-
 သတိ။ သော၊ ထို ဝိရုဇ္ဇ-နတ်မင်းသည်။ ကမ္မဏ္ဍာနံ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ
 ရှိ ကမ္မဏ်နတ်တို့၏။ အဓိပတိ၊ သော။ ယသဿိ၊ သော။ မဟာရာဇာ၊
 တည်း။ ပ။

ပစ္စိမဉ္စ ဒိသံ၊ အနောက်အရပ်ကို။ ဝါ၊ အနောက်အရပ်၌နေသော နတ်
 အပေါင်းကို။ ဝိရူပက္ခော၊ ဝိရူပက္ခ-မည်သော။ ရာဇာ ပသာသတိ။ သော၊
 သည်။ နာဂါနံ၊ အရပ်လေးမျက်နှာရှိ နဂါးတို့၏။ အဓိပတိ။ ပ။

တံ ဥတ္တရဉ္စ ဒိသံ၊ ထို မြောက်အရပ်ကို။ ဝါ၊ ထို မြောက်အရပ်၌နေ
 သော နတ်အပေါင်းကို။ ကုဝေရော၊ ကုဝေရ-မည်သော။ ရာဇာ ။ ပ။
 သော၊ သည်။ ယက္ခာနံ၊ အရပ်လေးမျက်နှာရှိ ယက္ခ-နတ်တို့၏။ ဝါ၊
 နတ်ဘီလူးတို့၏။ အဓိပတိ ။ ပ။

၁။ ဂန္ဓဗ္ဗာနံ အဓိပတိ။ ။ဓတရဋ္ဌ-နတ်မင်းသည် အရှေ့အရပ်၌နေသော နတ်
 များကို ဆုံးမရသည်-ဟု ဆိုသော်လည်း သူ၏ အခြေအရံဖြစ်သော ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်များ
 ကား အရပ်လေးမျက်နှာ ကျွန်းကြီးလေးသွယ်နှင့် အခြံအရံ ကျွန်းငယ်များ၌ ရှိကြ၏။
 ထို့ကြောင့်-သူသည် ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အားလုံး၏ အကြီးအကဲဖြစ်ရကား အရပ်လေးမျက်
 နှာရှိ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မှန်သမျှကိုလည်း ဆုံးမရပေသည်။ [ကမ္မဏ္ဍာနံ အဓိပတိ-စသည်၌
 လည်း ဤအတိုင်း သိပါ။]

ပုရိမံ ဒိသံ၊ အရှေ့အရပ်၌။ ဓတရဋ္ဌော၊ ဓတရဋ္ဌ-နတ်မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း။ ဒက္ခိဏေန၊ တောင်အရပ်၌။ ဝိရုဋ္ဌကော၊ ဝိရုဋ္ဌက-နတ်မင်းကြီးသည်လည်းကောင်း။ ပစ္ဆိမေန၊ အနောက်အရပ်၌။ ဝိမူပက္ခော၊ သည်လည်းကောင်း။ ဥတ္တရံ ဒိသံ၊ မြောက်အရပ်၌။ ကုဝေရော၊ သည်လည်းကောင်း။ စတ္တာရော၊ လေးယောက်ကုန်သော။ တေ မဟာရာဇာ၊ ထို နတ်မင်းကြီးတို့သည်။ [“ရာဇာနော” ဟု ဆိုလိုလျက် “နော” သဒ္ဒါကျေနေသည်။] သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော တသောင်းသောစကြဝဠာတို့မှ။ (အာဂန္တာ၊ လာ၍။) စတုရော ဒိသာ၊ အရပ်လေးမျက်နှာ၌ရှိသော တောင်ထိပ်တို့၌။ [စတုရော ဒိသာတိ စတုသု ဒိသာသု။-ဋီကာ။ သတ္တမိ-အနက်၌ ပထမာ-သက်ပါ။] ဒဒ္ဒလ္လမာနာ၊ လွန်စွာ ထိန်လင်း တောက်ပကုန်လျက်။ ကာပိလ-ဝတ္ထဝေ၊ ကပိလဝတ်မြို့၏ အနီးဖြစ်သော။ ဝနေ၊ တောအုပ် ကြီး၌။ အဋ္ဌသု၊ တည်ကြကုန်ပြီ။

၃၃၇။ ကုဋ္ဌေဏ္ဍု၊ ကုဋ္ဌေဏ္ဍု-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ ဝိဋ္ဌေဏ္ဍု၊ ဝိဋ္ဌေဏ္ဍု-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ ဝိဋ္ဌုစ္စ၊ ဝိဋ္ဌုစ္စ-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ သဟ၊ ထို နတ်ကျွန်တို့နှင့်အတူ။ ဝိဋ္ဌုဋ္ဌော၊ ဝိဋ္ဌုဋ္ဌ-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ စန္ဒနော၊ စန္ဒန-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ ကာမ-သေဋ္ဌော၊ ကာမသေဋ္ဌ-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ ကိန္နိဗဏ္ဍု၊ ကိန္နိဗဏ္ဍု မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ နိဗဏ္ဍု စ၊ နိဗဏ္ဍု-မည်သော နတ်လည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မာယာဝိနော၊ ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုကို ဖုံးကွယ်တတ်သော မာယာရှိကုန်သော။ ဝဉ္ဇနိကာ၊ လှည့်ပတ်ခြင်းရှိကုန်သော။ သဌာ၊ ကောက်ကျစ်ကုန်သော။ မာယာ၊ လှည့်ပတ်တတ်သော မာယာရှိ ကုန်သော။ [ဤပုဒ်တို့ကို ဒါသာ၌ ဝိသေသန-စပ်ပါ။ မာယာ+ယေသံ+အတ္ထိတိ မာယာ။-ဋီကာ။] တေသံ၊ ထို နတ်မင်းကြီးတို့၏။ ဒါသာ၊ ရှစ်

၁။ စတ္တာရော တေ မဟာရာဇာ။ ။ဤ စကြဝဠာရှိ နတ်မင်းကြီးလေးယောက်သာ မက စကြဝဠာတသောင်းရှိ နတ်မင်းကြီးများလည်း မိမိတို့၏ အခြံအရံဖြစ်သော ကုဋ္ဌတသိန်းစီ၊ ကုဋ္ဌတသိန်းစီသော ဝန္တဗ္ဗ နတ်ပရိသတ်၊ ကုဋ္ဌဏ်နတ်ပရိသတ်၊ နဂါးပရိသတ်၊ ယက္ခ (ဘီလူး) ပရိသတ်တို့နှင့် အတူလာ၍ ကပိလဝတ္ထ တော် ခုန့်မှစ၍ စကြဝဠာတိုက်ခန်းကို ပြည့်စေလျက် တည်နေကြသည်။

၂။ ဒဒ္ဒလ္လမာနာ။ ။ဤပုဒ် ရုပ်ပြီးပုံကို ကစွည်းဘာသာဋီကာ၊ (ဒ) အုပ်၊ ၃၇၅၊ ၃၇၆-၌လည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန်နိဿယသစ် (ဒ) အုပ်၊ ၂၄၇-၌လည်းကောင်း ပြထားပြီ။

ယောက်သော နတ်ကျွန်တို့သည်။ အာဂုံ၊ ရဟန်းအံပေါင်း စည်းဝေးနေရာ ကပိလဝတ်မြို့အနီး တောအုပ်ကြီးသို့ လာကြကုန်ပြီ။

ပနာဒေါ၊ ပနာဒ-နတ်မင်းလည်းကောင်း။ သြပမညော စ၊ သြပမည-နတ်မင်းလည်းကောင်း။ ဒေဝသုတော၊ နတ်တို့၌ ထင်ရှားသည့် နတ်ရထား ထိန်းဖြစ်သော။ မာတလိ စ၊ မာတလိ-နတ်မင်းလည်းကောင်း။ ဂန္ဓဗ္ဗော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မျိုးဖြစ်သော။ စိတ္တသေနော စ၊ စိတ္တ-နတ်မင်း၊ သေန-နတ်မင်း၊ စိတ္တသေန-နတ်မင်းလည်းကောင်း။ နဋ္ဌောရာဇာ၊ ကျူထရံသည် နတ်မင်းလည်းကောင်း။ ဇနေသတော၊ လှူအကြီးအကဲဖြစ်ခဲ့သော ဇန-ဝသဘ-နတ်မင်းလည်းကောင်း။ ပဉ္စသိခေါ စေဝ၊ ပဉ္စသိခ-နတ်မင်းလည်းကောင်း။ တိဗ္ဗရူ၊ တိဗ္ဗရူ-နတ်မင်းကြီးလည်းကောင်း။ သုရိယဝစ္ဆသာ၊ တိဗ္ဗရူ-နတ်မင်းကြီး၏သမီးဖြစ်သော သုရိယဝစ္ဆသာ-နတ်သမီးလည်းကောင်း။

(ဣတိ၊ ဤသို့။) ဧတေ စ၊ ဤ နာမည်တပ်လျက် ဆိုအပ်ခဲ့သော ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ သဟ ရာဇတိ၊ ဤ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မင်း တို့နှင့်အတူ။ အညေ၊ အခြားကုန်သော။ ဂန္ဓဗ္ဗော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မျိုး ဖြစ်ကုန် သော။ ရာဇာနော စ၊ များစွာသောနတ်မင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ မောဒ-မာနာ၊ လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကုန်လျက်။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ သမိတိ၊ စည်းဝေး ရာဖြစ်သော။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ အဘိက္ကာမံ၊ ရှေးရှုလာကြကုန်ပြီ။

၃၃၀။ အထ၊ ထို နတ်များအပြင်။ နာဂသာ၊ နာဂသ-ရေအိုင်၌နေ ကုန်သော။ နာဂါ၊ နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝေသာလာ၊ ဝေသာလီ မြို့၌ နေကုန်သော။ ဝါ၊ ဝေသာလီမြို့အနီး ရေအိုင်၌နေကုန်သော။ (နာဂါ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။) သဟ တစ္ဆကာ၊ တစ္ဆက-နဂါးမင်း၏ ပရိသတ် နှင့်အတူ။ အာဂုံ၊ လာကြကုန်ပြီ။ [တစ္ဆက-သည် နဂါးမင်းတဦးဖြစ်၏။] ကမ္ပလဿတရာ၊ မြင်းမိုရ်တောင်ခြေ၌ နေကုန်သော ကမ္ပလ - နဂါး၊ အဿတရ-နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း။ [ဤ နဂါးနှစ်ဦးကား အလွန် ထန်ခိုးကြီးသတတ်။] ပါယာဂါ၊ ပယာဂ-ဆိပ်ကမ်း၌ နေကြသော နဂါး တို့သည်လည်းကောင်း။ သဟ ဉာတိတိ၊ ဆွေမျိုးတို့နှင့်အတူ။ အာဂုံ၊ လာကြကုန်ပြီ။

၁။ စိတ္တသေနော စ ဂန္ဓဗ္ဗော။ စိတ္တော စ သေနော စ စိတ္တသေနော စ စိတ္တသေနော-တု သုံးပုဒ် ဧကသေသ်-ပြုထားသည်။ ဤ နတ်မင်းများသာမက ပနာဒ-မှ စ၍ သုရိယဝစ္ဆသာ-တိုင်အောင် ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မျိုးချည်း ဖြစ်ကြသည်။

ယသသိနေသာ၊ များသော အခြံအရံရှိကုန်သော။ ယာမုနာ၊ ယမုနာ-
 မြစ်၌နေသော ၊ နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း။ ဓတရဋ္ဌာ၊ ဓတရဋ္ဌ-နဂါး
 မျိုး၌ ဖြစ်ကုန်သော။ နာဂါ စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ အာဂူ၊ လာကြ
 ကုန်ပြီ။ ရောဝဏော၊ ရောဝဏ်မည်သော။ မဟာနာဂေါ၊ ဆင်ပြောင်ကြီး
 ဖြစ်သော။ သော ပါ၊ ထို နတ်သားသည်လည်း။ သမိတိ၊ ရဟန်းတို့၏
 စည်းဝေးရာဖြစ်သော။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ အာဂါ၊ လာပြီ။

ယေ၊ အကြင် ဂဠုန်တို့သည်။ နာဂရာဇေ၊ ကမ္ပလ အဿတရ-တို့မှ
 ကပါး အခြားသော နဂါးမင်းတို့ကို။ သဟယာ၊ အနိုင်အထက် နှိပ်စက်
 ၍။ ဟရန္တိ၊ ဆောင်ယူနိုင်ကုန်၏။ (ဖမ်းယူနိုင်ကုန်၏။) ဒိဗ္ဗာ၊ နတ်၌ဖြစ်
 သော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိကုန်သော။ ဒိဇာ၊ ဒိဇ-မည်ကုန်သော။ (အမိ
 ဂမ်းမှတစ်ကြိမ် ဥအိမ်မှတစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်ဖွားမြင်ရသဖြင့် ဒိဇ-မည်ကုန်သော။)
 ပက္ခိ၊ အတောင်ရှိကုန်သော။ ဝိသုဒ္ဓစက္ခု၊ ယူဇနာတရာ တထောင်အတွင်း၌
 နဂါးတို့ကို မြင်နိုင်သည့် စင်ကြယ်သော မျက်လုံးရှိကုန်သော။ တေ၊ ထို
 ဂဠုန်တို့သည်။ ဝေဟာယသာ၊ ကောင်းကင်ဖြင့်။ (ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်။)
 ဝနံ၊ ရဟန်းများစည်းဝေးနေရာ ဤ မဟာဝန်တောသို့။ အဇ္ဈပတ္တာ၊
 ကောင်းစွာ ရောက်လာကြကုန်ပြီ။ စိတြာသုပဏ္ဏာ၊ ဣတိ၊ စိတြာသုပဏ္ဏာ
 ဟူသည်။ တေသိ၊ ထို ဂဠုန်တို့၏။ နာမံ၊ နာမည်ပေတည်း။

တဒါ၊ နဂါး ဂဠုန်တို့ မဟာဝန်တောသို့ ရောက်လာကြရာ ထိုအခါ
 ၌။ နာဂရာဇာနံ၊ နဂါးမင်းတို့၏။ (သုပဏ္ဏတော၊ ဂဠုန်အပေါင်းမှ။)
 အဘယံ၊ ဘေးမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်။ (ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပ-ကြံ
 ပါ။) ဝါ၊ ဘေးကင်းခြင်းသည်။ အာသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဗုဒ္ဓေါ၊ သည်။
 သုပဏ္ဏတော၊ မှ။ (နာဂရာဇာနံ၊ တို့၏) ခေမံ၊ ဘေးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို။
 (ဘေးကင်းခြင်းကို။) အကာသိ၊ ပြုတော်မူပြီ။ သဏ္ဍာဟိ၊ သိမ်မွေ့ ချိုသာ
 ကုန်သော။ ပသိစာဟိ၊ စကားတို့ဖြင့်။ ဥပဝုယန္တာ၊ အနီးသို့ကပ်၍ ခေါ်
 ဝေါ၊ ပြောဆိုကုန်လျက်။ (ရင်းရင်းနှီးနှီး နှုတ်ဆက်ကုန်လျက်။) နာဂါ၊

၁။ မဟာနာဂေါ။ ။မဟာနာဂေါ-ဟု ဆိုသော်လည်း တကယ် တိရစ္ဆာန်
 ထင်မဟုတ်ပါ။ သကြားပင်းစီးလိုသောအခါ ဆင်ပြောင်ကြီးအသွင် ဖန်ဆင်းပေးရသော
 နတ်သားတည်း။ အကျယ်ကို ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာ၊ မဆဝတ္ထု-၌ ကြည့်ပါ။

၂။ စိတြာ သုပဏ္ဏာ။ ။ဆန်းကြယ်သော အတောင်ရှိသောကြောင့် “စိတြာ”
 ကို နာမည် တွင်၏။ ကောင်းသော အတောင်ရှိသောကြောင့် “သုပဏ္ဏာ” နာမည်
 တွင်သည်။ [စိတြသုပဏ္ဏာ”တိ နာမံ (ကသ္မာ)ဝိစိတြသုန္ဒရပတ္တဝန္တတာယ။-ဒီကာ။]

နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း။ သူပဏ္ဏာ၊ ဝဋ္ဋုန်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဗုဒ္ဓံ၊
 ကို။ သရဏံ၊ ဆည်းကပ် အားကိုးမှုကို။ အကံသု၊ ပြုကုန်ပြီ။
 ၂၃၉။။ ဝဇီရဟတ္ထေန၊ လက်၌ ဝဇီရစိန် လက်နက်ရှိသောသိကြားသည်။
 ဇီတဝ၊ အောင်အပ် နိုင်အပ်ဖူးကုန်သော။ [တချိန်က အသုရာနှင့် တာဝတိံ-
 သာနတ်တို့ စစ်ဖြစ်ကြရာဝယ် သိကြားမင်းက နိုင်ဖူးသည်။] သမုဒ္ဓံ၊ သမုဒ္ဓရာ
 ကို။ သိတဝ၊ မှီနေကုန်သော။ ဝါသဝဿ၊ သိကြားမင်း၏။ [ဇေတ-ကို
 အသုရာ-နှင့် တွဲ၍ပေးမည်။] ဘာတရော၊ ညီ၊ အစ်ကိုတော်စပ်ကုန်သော။
 [တကယ်ညီ အစ်ကို တော်သည်မဟုတ်။ ဝေပစိတ္တိ-အသုရာမင်း၏ သမီးဖြစ်
 သော သုဇာတာနှင့်စပ်၍ ယောက်ဖ ဖြစ်ကုန်သော-ဟု ဆိုလိုသည်။]
 ဣဒ္ဓိမန္တော၊ နတ်တို့၏ တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ယသသိနော၊ များသော
 အခြံအရံ အကျော်အစော ရှိကုန်သော။ ဇေတ အသုရာ၊ ဤ အသုရာတို့
 သည်။ (အာဂုံ၊ လာကြကုန်ပြီ။)

ကာလကဉ္စာ၊ ကာလကဉ္စာ - အသုရာတို့သည်လည်း။ မဟာဘိသ္မာ၊
 ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင် ကြီးစွာသော ခန္ဓာကိုယ်ရှိကုန်လျက်။
 (ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင် ကြီးစွာသောခန္ဓာကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း
 ကုန်လျက်။ အာဂုံ။) [မဟာဘိသ္မာတိ ဘိသနကမဟာသရီရာ။-ဋီကာ။]
 ဒါနဝေဗသ၊ ဒါနဝေဗသ-မည်ကုန်သော။ အသုရာ၊ လေးတော်သား
 အသုရာတို့သည်။ (အာဂုံ။) ဝေပစိတ္တိ၊ ဝေပစိတ္တိ-အသုရာမင်းသည်လည်း
 ကောင်း။ သုစိတ္တိ စ၊ သုစိတ္တိ-အသုရာမင်းသည်လည်းကောင်း။ ပဟာရာ-
 ဒေါ၊ ပဟာရာဒ-အသုရာမင်းသည်လည်းကောင်း။ သဟ၊ ထို အသုရာမင်း
 တို့နှင့်အတူ။ နမုစိ၊ သတ္တဝါတို့ကို မလွတ်မြောက်စေလိုသော မာရ်နတ်
 သည်လည်းကောင်း။ (အာဂုံ။)

ဗလိပုတ္တာနံ၊ ဗလိ-မည်သော အသုရာကြီးရဲ့ သားတို့၏။ သတဉ္စ၊
 တရာသည်လည်း။ (ဟောတိ။ ရှိ၏။) [ဗလိ-မည်သော မဟာအသုရာမှာ

၁။ ဝေပစိတ္တိ သုစိတ္တိ စ ပဟာရာဒေါ။ ။ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ဝေပစိတ္တိ အသုရာ-
 စသည်ဖြင့် သာမည-ဗွင်သော်လည်း “ဝေပစိတ္တိ အသုရိန္ဒော အာဂတာဂတာနံ
 အသုရာနံ။-ဓမ္မပဒဋ္ဌ-၁၊ ၁၇၆။ ပဟာရာဒေါ အသုရိန္ဒော၊ ဗမံ-၃၊ ၃၀-တို့ကို
 ထောက်၍ အသုရိန္ဒ၊ အသုရိန်၊ အသုရာတို့၏မင်း-ဟု ပေးပါသည်။ [မာရ်နတ်နှင့်
 အတူလာရခြင်း၏အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ကြည့်ပါ။]

၂။ သတဉ္စ ဗလိပုတ္တာနံ။ ။ဗလိ-မည်သော မဟာအသုရာသည် အလွန်သေး
 ငယ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍ လာသတတ်။ သူကရွေးဆုံးမှလာ၏။ အခြားနတ်
 များ၏ နာမည်ကို ပြောနေစဉ် လွန်သွားသောကြောင့် သူ့ကို မပြောလိုက်ရဲပဲ သူ၏

သားပေါင်းတရာရှိသည်။- ဟူလိ။] သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော သားတို့သည်။ ဝေရောစ နာမကာ၊ မိမိ၏ ဦးရီးဖြစ်သော ရာဟု-အသုရာမင်း၏ “ရာဟု” ဟူသော အမည်ရှိကုန်၏။ (ထေး ထို ဝေရောစ-အသုရာတို့သည်။) ဗလိ-သေနံ၊ ဗလိ-မည်သော အသုရာကြီး၏ စစ်တပ်ကို။ သန္ဓယိတွာ၊ စုရုံး၍။ ရာဟုဘဒ္ဒံ၊ မြတ်သော ရာဟု-အသုရာမင်းသို့။ ဥပါဝမံ၊ ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ သံတော်ဦးတင်လျက် ချဉ်းကပ်ကြကုန်သနည်း။) တေ၊ အရှင်ဦးရီးအား။ တဒ္ဒံ၊ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်။ (ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။) ဒါနိ၊ ယခု။ ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ သမိတိံ၊ သော။ ဝနံ၊ မဟာဝန်တောသို့။ သမယော၊ ဖူးမြင်ဖို့ရန်၊ သွားချိန်တန်ပါပြီ။ ဣတ္ထိ၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်လျက် ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ။

၃၄၀။ အာပေါစ၊ အာပေါကသိုဏ်းကို စီးဖြန်းခဲ့သဖြင့် အာပေါ-မည်သော။ ဒေဝါ စ၊ နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ [နောက်၌ ဤနည်း မှီး၍ သိပါ။] ပထဝီ၊ ပထဝီ-မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ တေ-ဇော၊ တေဇော-မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါယော၊ ဝါယော-မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ တဒါ၊ ရဟန်းအပေါင်း စည်းဝေး နေရာ ထိုအခါ၌။ အာဂမံ၊ ဖူးမြင်ဖို့ရာ လာကြကုန်ပြီ။ ဝရုဏာ၊ ဝရုဏ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါရုဏာ ဒေဝါ၊ ဝါရုဏ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ယသသာ၊ ယသ-နတ်နှင့်။ သဟ၊ အတူ။ သောမော စ၊ သောမ-နတ်သည်လည်းကောင်း။ ယသသိနော၊ များသော အခြံအရံရှိကုန် သော။ မေတ္တာ ကရုဏာ ကာယိကာ၊ မေတ္တာ-ဥပစာရဈာန်၊ ကရုဏာ-

သားများကိုသာ နာမည်ဖော်လျက် ပြောတော်မူလို၍ “သတဉ္စ ဗလိပုတ္တာနံ” စသည် ကို မိန့်သည်။-ဋီကာ။

၁။ သဗ္ဗေ ဝေရောစ နာမကာ။ ။ဗလိ-မဟာအသုရာ၏ သားများသည် သူတို့ ၏ဦးရီးဖြစ်သော ရာဟု-အသုရာမင်း၏ နာမည်ကိုယူ၍ “ရာဟု” လို့ နာမည်မှည့် ထားကြ၏။ ရာဟု-သည် အသုရိန် (အသုရာတို့၏မင်း) တည်း။ ရာဟု-နှင့် ဝေရောစ-သည် ပရိယာယ်ဖြစ်သည်။

၂။ အာပေါစ-သည်။ ။နတ်ဘဝမရောက်ခင်က အာပေါကသိုဏ်း စသည် တို့၌ ပရိကံပြု၍ ဥပစာရ-ဈာန်ကြောင့် ဖြစ်ရသော နတ်တို့ကို “အာပေါ၊ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော” ဟု ဆိုသည်။ မေတ္တာ-ဥပစာရဈာန်၊ ကရုဏာ-ဥပစာရဈာန်ကြောင့် နတ်ဖြစ်သူတို့ကို “မေတ္တာကာယိကာ၊ ကရုဏာကာယိကာ” ဟုဆိုသည်။ [ကာမာဝစရ-ဣသိုလိစိတ်၌ရှိသော ဈာန်ကို “ဥပစာရဈာန်” ဟု ခေါ်၏။]

ဥပစာရဈာန်ကြောင့် နတ်အပေါင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မေတ္တာကာယိ-
ကာ၊ ကရုဏာကာယိကာ-မည်ကုန်သော။ ဒေဝါ နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။
အာဂုံ၊ ကုန်ပြီ။

ဒေဝဓာ၊ ဆယ်ယောက်အစုအားဖြင့်။ (ဌိတာ၊ တည်ကုန်သော။) ဒေဝ၊
တကျိပ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော၊ မတူထူး
ခြား ကွဲပြားသော သဘောရှိသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ဝါ၊ အမျိုးမျိုး
ကွဲပြားသော အဆင်းရှိကုန်သော။ [နာနာသဘာဝဝဏ္ဏဝန္တော။-ဌိတာ။]
ဣဒ္ဓိမန္တော၊ နတ်တို့၏ တန်ခိုးရှိကုန်သော။ ဇုတိမန္တော၊ နတ်တို့၏ အာနု-
ဘော်ရှိကုန်သော။ ဝဏ္ဏဝန္တော၊ လှပသော အဆင်းရှိကုန်သော။ ယသသိနော၊
များသော ခြွေရံသင်းပင်း ကျော်စောခြင်းရှိကုန်သော။ ဇေတေ ကာယာ၊
ဤ နတ်အပေါင်းတို့သည်။ မောဒမာနာ၊ လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကုန်လျက်။
ဘိက္ခုနံ၊ တို့၏။ သမိတိံ၊ စည်းဝေးရာဖြစ်သော။ ဝနံ၊ ဤ မဟာဝန်တော
သို့။ အဘိက္ကာမံ၊ ရှေးရှုလာကြကုန်ပြီ။ [နောက်ဂါထာများ၌ ဤသို့ အပြည့်
အစုံပေးပါ။]

ဝေဏ္ဍုဒေဝါ၊ ဝေဏ္ဍု-မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ သဟလိ
စ၊ သဟလိ-မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အသမာ စ၊ အသမာ-
မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဒုဝေ၊ နှစ်မျိုးကုန်သော။ ယမာ၊ ယမာ၊
ယမက-မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ (အာဂုံ။) စန္ဒဿ၊ လ ကို။
(လ၊ ဗိမာန်ကို။) ဥပနိသာ၊ မှီကုန်သော။ ဒေဝါ၊ တို့သည်။ စန္ဒံ၊ လ ကို။
ပုရက္ခတ္တာ၊ ရှေ့၌ပြု၍။ (ရှေ့ကထား၍။) အာဂုံ။

သုရိယဿ၊ နေကို။ (နေဗိမာန်ကို။) ဥပနိသာ ဒေဝါ သုရိယံ ပုရက္ခတ္တာ
အာဂုံ။ (နက္ခတ္တနိဿိတာ၊ နက္ခတ်ကိုမှီသော နတ်တို့သည်။) နက္ခတ္တာနိ၊ နက္ခတ်

၁။ ဒေဝေတေ ဒေဝဓာ ကာယာ။ ။ “ဒေဝဓာ၊ ဆယ်ယောက် အစုအားဖြင့်။
ဒေဝကာယာ၊ ဆယ်စုသောနတ်တို့။” ဟူသောစကားတော်အရ အာပေါ-နတ်များ၊
တေဇော-နတ်များ စသော နာမည်တူအားဖြင့်သာ တကျိပ်ရှိသည်ဟု မှတ်ပါ။ အရေ
အတွက်အားဖြင့်မူ တရာကျော်ပေလိမ့်မည်။ [နောက်ဂါထာများ၌ ဤနည်းမှီး သိပါ။]

၂။ စန္ဒဿပနိသာ ဒေဝါ။ ။ လ ကိုအမှီပြု၍ လ ၏ ရှေ့မှလည်းကောင်း၊
နောက်မှလည်းကောင်း၊ ဘေးမှလည်းကောင်း-ပြေးလိုက်ကြသော နတ်တို့တည်း။
ဤနတ်များသည် အပြေးဝါသနာပါကြ၏။ သုရိယဿပနိသာ နက္ခတ္တနိဿိတာ-တို့၌
လည်း နည်းတူသိပါ။

တို့ကို။ ပုရုက္ခတော၊ ရှိ။ (အာဂုံ။) မန္တဝလာဟကာ၊ လေကို လာစေနိုင်သော
 လေနတ်၊ ဆီးနှင့်တိမ်တိုက်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော တိမ်နတ်၊ အပူကိုဖြစ်စေနိုင်သော
 ဥတုနတ်တို့သည်။ အာဂုံ။ ဝဿနံ၊ ဝသု-မည်သော နတ်တို့၏။ ဝါယဝေါ၊
 ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ဝါယဝ-မည်သော။ သေဋ္ဌော၊ မြတ်
 သော။ ပုရိန္ဒဒေါ၊ ရှေး လူဖြစ်စဉ်က စွန့်ကြဲပေးကမ်း လူဒါန်းခဲ့ဖူးသော။
 သက္ကောပိ၊ သိကြားမင်းသည်လည်း။ အာဂါ၊ ဖူးမြင်ဖို့ရာ ရောက်လာပြီ။ ပ။

အတ၊ ထိုနတ်များအပြင်။ သဟဘူဝေဝါ၊ သဟဘူ-မည်သော နတ်တို့
 သည်။ အဂ္ဂိသိခါ၊ ဣဝ၊ မီးတောက်မီးလျှံတို့ကဲ့သို့။ ဇလံ၊ ထိန်လင်းတောက်ပ
 ကုန်လျက်။ အာဂုံ။ ဥမာပုပ္ဖနိဘာသိနော၊ အောက်မဲညိုပွင့် နှမ်းကြပ်ပွင့်နှင့်
 တူသော အဆင်းရှိကုန်သော။ အရိဋ္ဌကာ စ၊ အရိဋ္ဌက-နတ်တို့သည်လည်း
 ကောင်း။ ရောဇာ စ၊ ရောဇာ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အာဂုံ။

ဝရုဏာ၊ ဝရုဏ- နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ သဟဓမ္မာ စ၊ သဟဓမ္မ-
 နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အစ္စုတာ စ၊ အစ္စုတ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။
 အနေဇကာ၊ အနေဇက-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ သူလေယျရုစိရာ၊
 သူလေယျ-နတ် ရုစိရ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အာဂုံ။ ဝါယဝနေသိနော၊
 ဝါယဝနေသိ-နတ်တို့သည်လည်း။ အာဂုံ၊ မဟာဝန်တောသို့ လာကြကုန်ပြီ။
 ပ။

သမာနာ၊ သမာနာ-မည်သော နတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ မဟာ-
 သမာနာ၊ မဟာ သမာနာ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ မာနုသာ၊ မာနုသာ-

၁။ မန္တဝလာဟကာ။ ။လေကိုလာစေနိုင်သော ဝါတဝလာဟက-နတ်၊ ဆီးနှင့်
 တိမ်တိုက်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော အတ္တဝလာဟက-နတ်၊ အပူဥတုကို ဖြစ်စေနိုင်သော
 ဥက္ကဝလာဟက-နတ်၊ ဤဝလာဟက-နတ်အားလုံးကို “မန္တဝလာဟက” ဟု ဆိုသည်။
 ဝဿာလာဟက-မိုးကိုရွာစေနိုင်သော နတ်များလည်း ရှိသေး၏။ ထို နတ်များသည်
 ပဇ္ဇန္ဒ-မိုးနတ်နှင့်တူသောကြောင့် ဤဥမဆိုပဲ နောက်၌ “ထနယံ အာဝ ပဇ္ဇန္ဒော၊
 ယော ဒိဿာ အာဝိဝဿတိ” ဟု ဟောတော်မူလိမ့်မည်။

၂။ ဝဿနံ ဝါယဝေါ။ ။ဝသုဒေဝတာ နာမ ဧကော ဒေဝနိကာယော၊ တေသံ
 ပုဗ္ဗင်္ဂမတ္တာ ဝါယဝေါ၊ သက္ကော။-ဋီကာ။

၃။ ဇလမဂ္ဂိ သိခါရိဝ။ ။ဇလံ + အဂ္ဂိသိခါ + ဣဝ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်။ ဇလံ-ကို
 ဇလန္တာ-ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။ ဇလမဂ္ဂိ-သည်လည်းကောင်း။ သိခါရိဝ-သည်
 လည်းကောင်း။ နတ်တို့၏ နာမည်ဟုလည်း ဆိုကြ၏။ ဥမာပုပ္ဖနိဘာသိနော-၏ အဖွင့်
 ကို ဘာသာဋီကာ-၌ ပြလားပြီ။

နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ မာနုသုတ္တမာ၊ မာနုသုတ္တမာ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ခိဉ္ဇာပဒေသိကာ၊ ခိဉ္ဇာပဒေသိကာ နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အာဂုံ။ မနောပဒေသိကာ၊ မနောပဒေသိကာ-နတ်တို့သည်လည်း။ အာဂုံ။ [ခိဉ္ဇာပဒေသိကာ၊ မနောပဒေသိကာ-နတ်တို့ကို သီလက္ခန္ဓာပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ကေစ္စသဿတဝါဒ-၌ ကြည့်ပါ။]

အထ၊ ထိုနတ်တို့အပြင်။ ဟရယော၊ ဟရိ-မည်ကုန်သော။ ဒေဝါ၊ နတ်တို့သည်။ အာဂုံ။ ယော၊ အကြင်နတ်တို့သည်။ လောဟိတဝါသိနော၊ လောဟိတဝါသိ-နတ်တို့မည်၏။ ဝါ၊ လောဟိတ-အရပ်၌ နေလေ့ ရှိကုန်၏။ (တေ) စ၊ ထိုနတ်တို့သည်လည်း။ အာဂုံ။ ယသသိနော၊ များသော အခြံအရံ ရှိကုန်သော။ ပါရဂါ၊ ပါရဂါ-မည်ကုန်သော။ မဟာပါရဂါ၊ မဟာ-ပါရဂါ-မည်ကုန်သော။ ဒေဝါ အာဂုံ။ ပ။

သုက္ကာ၊ သုက္က မည်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ကရမ္ဘာ၊ ကရမ္ဘ-နတ် တို့သည်လည်းကောင်း။ အရုဏာ၊ အရုဏ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ သဟ၊ ထိုနတ်တို့နှင့်အတူ။ ဝေဗနသ၊ ဝေဗနသ- နတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ အာဂုံ။ သြဒါတဂယာ၊ သြဒါတဂယ-မည်ကုန်သော။ ပါမောက္ခာ၊ အကြီးအမှူး ပဓာန ဖြစ်သော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဝိစက္ခဏာဒေဝါ၊ ဝိစက္ခဏ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အာဂုံ။

သဒါမတ္တာ၊ သဒါမတ္တ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဟာရဂဇာ၊ ဟာရဂဇ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ယသသိနော၊ ကုန်သော။ မိဿကာ စ၊ မိဿက-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ (အာဂုံ။) ယော၊ အကြင်နတ်မင်းသည်။ ဒိသ၊ အရပ်မျက်နှာတို့၌။ အဘိဝဿတိ၊ မိုးရွာစေနိုင်၏။ သောပဇ္ဇန္တော၊ ထိုပဇ္ဇန္တ-နတ်မင်းသည်။ ဝါ၊ ထိုမိုးနတ်မင်းသည်။ ထနယံ၊ ထစ်ချွန်းလျက်။ အာဂ၊ လာပြီ။ [အာဂါ-ပုန်ရင်း၊ ဂါထာဖြစ်၍ ရသပြုထားသည်။] ပ။

ခေမိယာ၊ ခေမိယ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ တုသိတာ၊ တုသိတာ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ [တုသိတာ တို့၌ နေသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။-ဟု ဆိုလိုသည်။] ယာမာ၊ ယာမာ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ (ယာမာ-တို့၌နေသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။) ယသသိနော၊ များသော အခြံအရံရှိကုန်သော။ ကဋ္ဌကာ စ၊ ကဋ္ဌက-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ လမ္ဗိတကာ၊ လမ္ဗိတက-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ လာမသေဋ္ဌာ၊ လာမသေဋ္ဌ-

နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဇောတိနာမာ စ၊ တောင်ထိပ်၌ပြုအပ်သော ကျူထင်းမီးပုံကဲ့သို့ ဇောတိပဿောကြောင့် ဇောတိ-အမည်ရှိသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အာသဝါ၊ အာသာ အမည်ရှိသော နတ်တို့သည် လည်းကောင်း။ [အာသာ ဒေဝတာ သန္တဝသေန အာသဝါတိ ဝုတ္တာ။-ဋီကာ။] နိမ္မာနရတိနော၊ နိမ္မာနရတိ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ [နိမ္မာနရတိ- ဘုံ၌နေသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။] အာဂုံ။ အထ၊ ထိုနတ်များအပြင်။ ပရနိမ္မိတာ၊ ပရနိမ္မိတ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ (ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိ-ဘုံ၌ နေသော နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။) အာဂုံ။ပ။

ဒသ၊ တကျိပ်ကုန်သော။ ဇေတ ကာယာ၊ ဤ နတ်အပေါင်းတို့သည်။ ဒသဓာ၊ ဆယ်ယောက် အစုအားဖြင့်။ (အာဂတာ၊ လာကုန်ပြီ။) နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော၊ ကုန်သော။ပ။ ယသသိနော၊ ကုန်သော။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံသော နတ်တို့သည်။ မောဒမာနာ ဘိက္ခုနံ သမိတိ ဝနံ အဘိက္ကာမံ။ [၃၄၀-အစ၌ ပေးခဲ့သည့်အတိုင်းလည်း ပေးနိုင်၏။]

သဗ္ဗိ၊ ခြောက်ကျိပ်သော။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ နာနတ္ထဝဏ္ဏိနော၊ ကုန်သော။ ဇေတ ဒေဝနိကာယာ၊ ဤ နတ်အပေါင်းတို့သည်။ နာမန္တယေန၊ အာပေါ-စသော နာမည်သို့ အစဉ်လိုက်သော နာမည်တူ အဖို့အစုအားဖြင့်။ အာဂတ္ထု၊ လာကုန်ပြီ။ အညေ၊ ဤ စကြဝဠာ၌နေသော နတ်များမှ အခြားကုန်သော။ သဒိသာ၊ ဤ စကြဝဠာ၌နေသော နတ်များနှင့် အဆင်း နာမည်အားဖြင့် တူကုန်သော။ ယေ စ၊ ကကြင် အခြား စကြဝဠာတသောင်း၌ နေသော နတ်တို့သည်လည်း။ (သန္တိ။) တေပိ၊ ထိုအခြား စကြဝဠာက နတ်တို့သည်လည်း။ သဟ၊ ဤ စကြဝဠာက နတ်တို့နှင့် အတူသာလျှင်။ (အာဂတ္ထု။ ကိံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ လာကြကုန်သနည်း။)

ပဝုဠဇာတိံ၊ ကင်းကွာပြီးသော ဇာတ်-ရိုတော်မူထသော။ အခိလံ၊ ဆုဂ၊ ဝေါသ၊ မောဟ-တည်းဟူသော ငြောင့်ရှိတော်မူထသော။ ဩစတိဏ္ဏံ၊ ကူးမြောက်အပ်ပြီးသော ဩစလေးအင် ရေအယဉ် ရှိတော်မူထသော။ အနာသဝံ၊ အာသဝေါလေးပါးမရှိသော အရိယာသံဃာကိုလည်း

၁။ ယေ စညေ သဒိသာ သဟ။ “အာပေါ စ ဒေဝါ ပထဝီ” မှ စ၍ “နာမန္တယေန အာဂတ္ထု” တိုင်အောင်သော စကားတော်ဖြင့် ဤ စကြဝဠာရှိ နတ်တို့ လာကြပုံကို မိန့်တော်မူ၏။ “ယေ စညေ သဒိသာ သဟ” ဖြင့် အခြားစကြဝဠာရှိ နတ်တို့လာပုံကို မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့ စကြဝဠာတသောင်းရှိ နတ်တို့ကို ညွှန်ပြတော်မူပြီးဖြစ်သည်။

ကောင်း။ [ဤ စကားတို့ဖြင့် ရဟန်းများကို ရှိခိုးသည်။] ဩဃတရံ၊ ဩဃလေးအင် ရှေးအယဉ်ကို လွန်မြောက်တော်မူပြီးထသော။ နာဂံ၊ မကောင်းမှု ရှိတော်မူထသော။ အသိတာတိဂံ၊ မည်းညစ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို လွန်မြောက်တော်မူပြီးထသော။ စန္ဒဝ၊ လ၊ နှင့်တူတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း။ ဝါ၊ လ၊ ကဲ့သို့ တင့်တယ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း။ [ဤ စကားတို့ဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးသည်။] ဒက္ခေ (ဒက္ခေမ)၊ ဂုဏ်တော်ထုံမှမ်း ပုံတော်မှန်း လျက် ချီးမွမ်းဦးတင် ဖူးမြင်ကြပါကုန်အံ့။ [ဤ သို့ကြံ၍ လာကြသည်-ဟူလို။]

၃၄၁။ သုဗြဟ္မာ၊ သုဗြဟ္မာ-မည်သော ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း။ ပရမတ္ထော စ၊ ပရမတ္ထ-မည်သော ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း။ ဣဒ္ဓိမတော၊ တန်ခိုးရှိသော မြတ်စွာဘုရား၏။ ပုတ္တာ၊ သားဖြစ်သော အရိယာဗြဟ္မာတို့ သည်။ (ဟုတော။) သဟ၊ အတူ။ (အာဂတော၊ လာကုန်ပြီ။) သနက္ခမာရော၊ သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း။ တိဿော စ၊ တိဿ-မည်သော။ သော ပိ၊ ထို ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း။ သမိတိံ ။ ဝနံ၊ သို့။ အာဂ၊ လာပြီ။

ဗြဟ္မလောကနံ၊ ဗြဟ္မလောက-ရှိသော မဟာဗြဟ္မာတို့၏။ သဟဿံ၊ တထောင်သည်။ (အာဂါ၊ ရောက်လာပြီ။) (ဗြဟ္မလောကော၊ တေသံ အတ္တိတိ ဗြဟ္မလောကော၊ (ဗြဟ္မာနော)။] ယတ္ထ၊ ယင်း ဗြဟ္မာတထောင်၌။ [ယသ္မိံ ဗြဟ္မသဟဿေ-ဋီကာ။] မဟာဗြဟ္မာ၊ တယောက်သော မဟာ-ဗြဟ္မာသည်။ အဘိတိဋ္ဌတိ၊ အခြားဗြဟ္မာတို့ကို အဆင်း အခြေအရံ အသက် ရှည်ခြင်းအားဖြင့် လှမ်းမှီးသာလွန်၍ တည်နိုင်၏။ သော၊ ထို မဟာဗြဟ္မာ သည်။ ဥပပန္နော၊ ဗြဟ္မာပြည်၌ ဖြစ်ထူတည်း။ ဇုတိမန္တော၊ အစွမ်းသတ္တိ အာနုဘော်ရှိ၏။ အဘိသ္မာကာယော၊ ကြီးမားသော ကိုယ်ရှိ၏။ ယသဿံ၊ များသော အခြံအရံရှိ၏။

၂။ ပုတ္တာ ဣဒ္ဓိမတော။ ။ သုဗြဟ္မာ-စသော ၃-ဝါထာတို့ဖြင့် ဗြဟ္မာများလာပုံ ကို ညွှန်ပြတော်မူ၏။ သဂါထာဝဂ္ဂ-သံယုတ်၌ သုဗြဟ္မာ-မည်သော နတ်သား တယောက်ရှိ၏။ ထို နတ်သားသည်ပင် ဗြဟ္မာပြည်၌ဖြစ်သောအခါ သုဗြဟ္မာ-အမည် ဖြင့်ဖြစ်၏။ ပရမတ္ထ-ဗြဟ္မာ၏အကြောင်းကို မတွေ့ရပါ။ သို့ရာတွင်-ထို-ဗြဟ္မာလည်း အရိယာပင်။ ထို့ကြောင့် “ပုတ္တာ ဣဒ္ဓိမတော-ဘုရားရှင်၏သားတော်များဟု ဆိုသည်။

၃။ သနက္ခမာရော တိဿော စ။ ။ သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာသည် မဟာဂေါရိန္ဒ-သုတ် ၌ တွေ့ခဲ့ပြီ။ ထို ဗြဟ္မာသည် အရိယာတည်း။ တိဿ ဗြဟ္မာက၊ မှု ပုထုဇဉ်သာဖြစ်၏။ ထို ဗြဟ္မာသည် နောင်အခါ သာသနာတော်၌ ထင်ရှားသော တတိယသံဂါယနာ၏ ခေါင်းဆောင် “မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ-မထေရ်” ဖြစ်လာသည်။

ထွေး၊ ဤ ဗြဟ္မာတထေသင်၌။ ပစ္စေကဝသဝတ္တိနော၊ အသီးအခြား တပီး
 စိ မိမိအလိုသို့ ပြစ်စေနိုင်ကုန်သော။ ဒသ၊ ဆယ်ယောက်ကုန်သော။
 ဣဿရာ၊ အစိုးရသော မဟာဗြဟ္မာတို့၏လည်း။ အာဂုံ၊ လိုက်လာကုန်ပြီ။
 တေသဉ္စ၊ ထို မဟာဗြဟ္မာတို့၏လည်း။ မဇ္ဈတော၊ အလယ်၌။ (အလယ်က။)
 ဟာရိတော၊ ဟာရိတ-ဗြဟ္မာသည်။ ပရိဝါရိတော၊ ဗြဟ္မာတသိန်း ခြံရံအပ်
 သည်ဖြစ်၍။ အာဂ၊ လိုက်ပါလာပြီ။

၃၄၂။ သဗ္ဗေ၊ အလုံးစုံကုန်သော။ အဘိက္ကန္တေ၊ ရှေးရှုတက်လာကြ
 ကုန်သော။ သဏ္ဍန္တေ၊ သိကြားမင်းနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော။ သဗြဟ္မဇက၊
 ဟာရိတဗြဟ္မာမင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ တေ စ ဒေဝေ၊ ထို နတ် ဗြဟ္မာ
 တို့သို့။ (ထို နတ် ဗြဟ္မာတို့ အထံသို့။) [တေ စ-၌ စ-အနက်ထူး မရှိ။]
 မာရသေနာ၊ မာရ်နတ်၏ စစ်တပ်သည်။ အဘိက္ကာမိ၊ နောက်ယှက်ဖို့ရာရှေးရှု
 ကပ်သွားပြီ။

တနည်း။ ။ သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သဏ္ဍန္တေ၊ ကုန်သော။ သဗြဟ္မဇက၊
 ကုန်သော။ တေ ဒေဝေ၊ တို့ကို။ အဘိက္ကန္တေ၊ ရှေးရှု လာနေသည်တို့ကို။
 (ဒိသ္မာ၊ မြင်၍။) မာရသေနာ၊ သည်။ အဘိက္ကာမိ၊ ပြီ။ ကဏ္ဍဿ၊ မာရ်
 နတ်၏။ မန္ဒိယံ၊ မိုက်မဲ ညံ့ဖျင်းပုံကို။ ပဿ၊ ကြည့်ကြစမ်းပါလော့။ [ပဿ-
 ၌ ပဿထ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝစနဝိပလ္လာသ။ (သို့မဟုတ်) ထ-ကျေနေသည်
 ဟု မှတ်ပါ။]

ထေ၊ လာကြကုန်လော့။ ဂဏ္ဍထ၊ သင်တို့လက်မှ မထွက်ရအောင် လက်ရ
 ဖမ်းယူကြကုန်။ ဗန္ဓထ၊ ချုပ်နှောင်ကြကုန်။ ဝေါ၊ သင်တို့၏။ (ရာဂေန-
 ၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။ (ဗဒ္ဓံ-၌ စပ်။) (ဣဒံ၊ ဤ နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်း
 သည်။ ဝါ၊ ကို။) ရာဂေန၊ ရာဂဖြင့်။ ဗဒ္ဓံ၊ နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်။ အတ္ထု၊
 ဖြစ်ပါစေလော့။ သမန္တာ၊ ပတ်ဝန်းကျင်မှ။ ပရိဝါရေထ၊ ဝိုင်းထားကြ
 ကုန်။ ဝေါ၊ သင်တို့တင်။ (သင်တို့ထံက။) ကောစိ၊ တယောက်တလေ
 က၊ မှ။ နံ၊ ထို နတ် ဗြဟ္မာ အပေါင်းကို။ မာ မုဉ္ဇိတ္ထ၊ မလွတ်လိုက်ပါနှင့်။
 [မုဉ္ဇိတ္ထ-၌ အဇ္ဇတနိ-အာ ကို ထွ-ပြုထားသည်။]

☞ ဣဘိ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။ (ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း။)
 တတ္ထ၊ ထို များစွာသော နတ် ဗြဟ္မာအစည်းအဝေး၌။ မဟာသေနော၊ များ

သော စစ်တပ်ရှိသော။ ကဏှော၊ မာရ်နတ်သည်။ ပါဏိနာ၊ လက်ဖြင့်။ တလံ၊ မြေအပြင်ကို။ အာဟစ္စ၊ ထုရွက်၍လည်းကောင်း။ ပါဝုဿကော၊ မိုးအခါ၌ရှာသော။ မဟာမေသော၊ မိုးကြီးသည်။ သဝိဇ္ဇကော၊ လျှပ်စစ်နှင့် တကွ ဖြစ်လျက်။ တနယန္တော ယထာ၊ ထစ်ချုန်းသကဲ့သို့။ ဘေရဝံ၊ ကြောက်စရာကောင်းသော။ သရံ၊ ကြုံးဝါးလံကို။ ကတွာန၊ ပြု၍လည်းကောင်း။ သေနံ၊ မိမိ၏စစ်တပ်ကို။ အပေသယံ၊ စလွတ်လေပြီ။ [ဣဒါနိ တံ သဒ္ဓံ ဥပမာယ ဒသောန္တော ယထာတိ အာဒိမာဟ။-ဋီကာ။] တဒါ၊ ထိုအခါ၌။ သော၊ ထို မာရ်နတ်သည်။ သက္ကံဒ္ဓေါ၊ အလွန်စိတ်ဆိုးသည် (ဖြစ်၍)။ အသယံဝသေ၊ မိမိအလိုမရှိပါပဲလျက်။ (ပြန်မဆုတ်လိုပါပဲလျက်။) (တနည်း) အသယံဝသေ၊ မိမိအထိုသို့မလိုက်ပါစေနိုင်သည်ဖြစ်၍။ ပစ္စုဒါဝတ္ထိ (ပတိ+ဥ+အာ+ဝတ္ထိ)၊ ပြန်ဆုတ်ရလေပြီ။ [“အသယံ ဝသေ” ဟု ဆိုလိုလျက် သိ-၌ ဤ-ကို ဝ-ပြု၍ “အသယံ ဝသေ” ဟု ဖြစ်သည်။]

၃၄၃။ စက္ခုမာ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြာသော စက္ခု ရှိတော်မူသော။ သတ္တာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ တဉ္စ သဗ္ဗံ၊ ထို အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို။ နတ် ဗြဟ္မာပရိသတ်သို့ မာရ်နတ်နှင့် သူ၏စစ်တပ်များ နှောင့်ယှက်ဖို့ရန် ရောက်လာပုံကို။] အဘိညာယ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၍လည်းကောင်း။ ဝဝတ္ထိတွာန၊ ပိုင်းခြား မှတ်သားတော်မူပြီး၍ လည်းကောင်း။ တတော၊ ထိုအခါ၌။ (မာရ်နတ်လာရာ ထိုအခါ၌။) သာသနေ၊ သာသနာ တော်၌။ ရတေ၊ မွေ့လျော်ကုန်သော။ သာဝကေ၊ သာဝက-တို့ကို။ အာမန္တယံ၊ သတိပေးနှိုးဆော် မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိ။) -

၁။ အသယံ ဝသေ။ ။ ထို အစည်းအဝေး၌ လူ နတ် ဗြဟ္မာ တယောက်တလေ ကိုမျှ မိမိအလိုသို့ မလိုက်ပါစေနိုင်၊ ကြောက်အောင် မချောက်နိုင်၊ မဖမ်းနိုင်သော ကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် ပြန်မဆုတ်လိုပါပဲ ပြန်ဆုတ်ရသည်ကို “အသယံ ဝသေ” ဟု ဆိုသည်။

ဆက်ပါဦးမည်။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် မာရ်နတ်က နတ်ဗြဟ္မာများ၏ တရားထူး မရအောင် အန္တရာယ်ပြုဖို့ရန် ချောက်လှန့်နေသည်ကို သိတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် နတ် ဗြဟ္မာများ တရားထူး အန္တရာယ် မဖြစ်စေရန် မာရ်နတ်၏ အဆင်းနှင့် အသံကို တရားနာ ပရိသတ်များ မမြင်ရ မကြားရအောင် မိဋ္ဌာန်တော်မူထားသည်။ သို့အတွက် မာရ်နတ်သည် အစည်းအဝေးမှ သူ၏စစ်တပ်နှင့်အတူ ပြန်ဆုတ်ရလေသည်။

ဘိက္ခုဝေါ၊ တို့။ မာရသေနာ၊ မာရ်နတ်နှင့် မာရ်နတ်၏စစ်တပ်တို့သည်။ အဘိက္ကန္တာ၊ ရှေးရှုထက်လာကုန်ပြီ။ တေ၊ ထို သင်တို့သည်။ ဝိဇာနာထ၊ မိမိတို့ အား လျော်၊ သာကိစ္စကို သိကြကုန်လော့။ ဝါ၊ ဖလသမာပတ် ဝင်စားကြကုန်လော့။ (ဣတိ၊ ဤသို့ သတိပေးနှိုးဆော် မိန့်တော်မူပြီ။) တေ စ၊ ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း။ ဗုဒ္ဓဿ၊ ၏။ သာသနံ၊ နည်းညွှန်လမ်းပြ အဆုံးအမ၊ တော်ကို။ သုတံ၊ ကြားရ၍။ အာတပုံ၊ သမာပတ်သို့ ဝင်စားဖို့ရာ သမ္ပပ္ပဓာန ဝိရိယကို။ အကရုံ၊ ပြုကြကုန်ပြီ။ (မာရသေနာ၊ မာရ်နတ်နှင့် သူ၏စစ်တပ်တို့သည်။) ဝိတရာဂေဟိ၊ ရောဂကင်းကွာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ။ အပက္ကာမုံ၊ အဝေးကပင် ဖယ်သွားကြကုန်ပြီ။ [နေသံ = န + သေ။] သေ၊ ဤရောဂကင်းကွာအရိယာတို့၏။ လောမာပိ၊ မွေးညင်းတို့ကို သော်မှလည်း။ န ဣဉ္ဇယံ၊ မလှုပ်စေနိုင်ကုန်။

၁။ မာရသေနာ အဘိက္ကန္တာ။ ။ ၃၄၂-ဝါထာ၌ မာရ်နတ်နှင့် သူ၏စစ်တပ်တက်လာပုံ၊ ထို့နောက် ပြန်ဆုတ်ရပုံကို မိန့်တော်မူခဲ့၏။ ဤ၌ “မာရသေနာ အဘိက္ကန္တာ” စကားဖြင့် မာရ်နတ်ပြန်၍ လာဝံကို မိန့်တော်မူသည် ဟူ၍ ထင်စရာရှိ၏။ အမှန်မှာ-ထိုသို့ မဟုတ်ပါ။

၃၃၉-၌ “ပတာရာဒေါ နမစိ သဟ” ဟူသော စကားကို တောက်၍ မာရ်နတ်သည် နတ် မြဟွာများစေမီ စောစောကပင် ရောက်နေပေလိမ့်မည်။ ထို့နောက် ၃၄၂-စကားအရ နတ် မြဟွာများ စုံသောအခါ ဖမ်းဆီးနှောင့်ယှက်ဖို့ရန် သူ၏စစ်တပ်ကို စေလွှတ်လေရာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝိဇ္ဇာန်တော်မူချက်ကြောင့် မနှောင့်ယှက်နိုင်ပဲ ပြန်ဆုတ်ရသည် ဟု သိရသည်။

၃၄၃။ ။ ထိုသို့ မာရ်နတ်နှင့် သူ၏ စစ်တပ် ပြန်မဆုတ်မီ မာရ်နတ်တက်လာစဉ်ကပင် ရဟန်းတို့အား သမာပတ်ဝင်စားဖို့ရန် မိန့်တော်မူသည် ဟု မှတ်သင့်၏။ ဝါထာဖြစ်၍ အခွင့်သင့်သလို မိန့်တော်မူရသောကြောင့် ဤ စကားက နောက်ရောက်နေသည် ဟု မှတ်သင့်ပါသည်။ ထို့နောက် ဝိတရာဂေဟိ ပက္ကာမုံ-စသော ဝါထာကို မာရ်နတ်သည် အစည်းအဝေးမှ ပြန်ဆုတ်စဉ် ရွတ်ဆိုသွားပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ရှေး အဋ္ဌကထာ နိဿယ-စာအုပ်၌ “မာရသေနာ အဘိက္ကန္တာ တေ ဝိဇာနာထ ဘိက္ခုဝေါ တိ၊ ဘိက္ခုဝေ မာရသေနာ အဘိဂတာ” စသည် ဖြင့် ရှိ၏။ ထို ဝါကျ၌ အဘိက္ကန္တာ၏ အဖွင့်ဖြစ်သော အဘိဂတာ ကို “အဘိဂတာ၊ ထွက်ပြေး ကုန်ပြီ” ဟု ဝေး၏။ ထိုအလို “အဘိက္ကန္တာ၊ ထွက်ပြေးကုန်ပြီ။” ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးသင့်၏။ အဓိပ္ပာယ် သင့်သော်လည်း သဒ္ဒါနည်းကိုမူ စဉ်းစားသင့်ပေသည်။

၂။ ဝိတရာဂေဟိ။ ။ ဒေသနာသီသ (ဒေသနာတော်၏ ပြီးခေါင်းသဖွယ်ဖြစ်သော) ပခံနစကားဖြစ်၏။ အမှန်မှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များအထံမှသာ နောက်ဆုတ်ရသည်မဟုတ်သေး။ စည်းဝေးရောက်လာသော ပရိသတ်ကြီးတစ်စုလုံးမှ နောက်ဆုတ်ရလေသည်။

သဗ္ဗေ၊ အစည်းအဝေး၌ ရှိကြသော ရဟန်းအားလုံးတို့သည်။ ဝိဇိတ-
 သင်္ဂါမာ၊ အောင်အပ်ပြီးသော စစ်ပွဲ ရှိကုန်၏။ တယာတီတာ၊ ကြောက်
 ခြင်းကို လွန်မြောက်ပြီးကုန်၏။ ယသသ္မိနော၊ များသော ကျော်ဇောခြင်း
 ရှိကုန်၏။ ဇနေ၊ နတ် ဗြဟ္မာ အပေါင်း၌။ သုတာ၊ ထင်ရှားကုန်သော။ တေ
 သာဝကာ၊ ထို အရိယာ သာဝက-တို့သည်။ ဘူတေဟိ၊ မိမိတို့ကဲ့သို့ အရိယာ
 ဖြစ်ပြီးသော အခြား သာဝက-တို့နှင့်။ သဟ၊ အတူ။ မောဒန္တိ၊ သာသနာ၌
 အားရရွှင်ပျော် ဝမ်းမြောက်တော်မူနိုင်ကြပေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။
 [၃၃၄-မှ အဝေါစ သို့ ပြန်လှည့်သည်။] ဣတိ၊ ဤသို့။ (သုတံ၊ နာယူ မှတ်
 သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) [ဧဝံ မေ သုတံ-မှ သုတံ-သို့ ပြန်လှည့်သည်။
 ဣတိတလံး အကျေကြံပါ။]

သတ္တမံ၊ ခုနစ်သုတ် မြောက်သော၊ မဟာသမယသုတ္တံ၊
 မဟာသမယ-သုတ်တော်သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

၁။ သဗ္ဗေ ဝိဇိတသင်္ဂါမာ-စသည်။ ။မာရ်နတ်သည် မိမိက နှောင့်ယှက်သော်
 လည်း မကြောက်ရွံ့ကြသောရဟန်းများကို ရည်ရွယ်လျက် (အံ့ဩလူးဆန်းသော စိတ်
 ဖြစ်၍) ဤဝါထာကို ရွတ်ဆိုသည်။ ဤမဟာသမယ-သုတ် အဆုံး၌ တုဇ္ဇေတသိန်း
 သော နတ် ဗြဟ္မာတို့ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြ၏။ သောတာပန် စသည် ဖြစ်သော နတ်ဗြဟ္မာ
 တို့ကား များလှသောကြောင့် ဝဏန်း မတပ်နိုင်တော့။

၂။ မှတ်ချက်။ ။ဤမဟာသမယ သုတ်တော်ကို နတ်တို့ အလွန်ချစ်ကြ နှစ်သက်
 ကြသတတ်။ ထို့ကြောင့် “မင်္ဂလာကို ရွတ်ဆိုလိုသူသည် အသစ်ဖြစ်သော ကိစ္စတို့၌
 ဤသုတ်တော်ကို ရှေးဦးစွာ ရွတ်ပြီးမှ မင်္ဂလာသုတ် စသည်ကို ရွတ်ဆိုသင့်၏” ဟု
 အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်။

ဝ-သက္ကပဉ္စသုတ္တ

၉၄၄။ ဧဝံ မေ သုတံ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ။ [မဟာပဒါန-သုတ် အစကတိုင်း ပေးပါ။ မဟာပဒါနသုတ္တံ-နေရာဝယ် “သက္ကပဉ္စသုတ္တံ” ဟု ဆိုရုံသာ ထူး၏။] မဂဓေယျ၊ မဂဓာ-ဟု ဗဟုဝုဗ်အမည်ရသော ဇနပုဒ်၌။ [မဂဓာ-ဟု ဗဟုဝုဗ် နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသော ဇနပုဒ်၌-ဟုလို။] ဝါ၊ မဂဓ-တိုင်း၌။ ရာဇဂဟဿ၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏။ ပါစိနတော၊ အရှေ့အရပ်၌။ အမ္မသဏ္ဍာ နာမ၊ အမ္မသဏ္ဍာ-မည်သော။ [သရက်တောအုပ်၏ အနီး၌ တည်သောကြောင့် အမ္မသဏ္ဍာ-မည်သော။] ပြာဟ္မဏဂါမော၊ ပြာဟ္မဏ-တို့၏ ရွာသည်။ (အတ္တိ။) တဿ၊ ထို အမ္မသဏ္ဍာ-မည်သော ပြာဟ္မဏ-ရွာ၏။ ဥတ္တရတော၊ မြောက်အရပ်၌။ ဝေဒိယကေ၊ ဝေဒိယက-မည်သော။ (ဣန္ဒနီလာ-စသော ပတ္တမြားပွတ်လုံးတိုင်နှင့်တူသော စိမ်းညိုသော တောအုပ်ဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင် ကာရံအပ်သောကြောင့် ဝေဒိယက-မည်သော။) ပဗ္ဗတေ၊ တောင်၌။ ဣန္ဒသာလဂုဟာယံ၊ ဣန္ဒသာလာ-လိုက်ဂူ၌။ (ထို ဂူ၏တံခါးပေါက်အနီးဝယ် နှံပင်ရှိသောကြောင့် ဣန္ဒသာလာ-မည်သော လိုက်ဂူ၌။) ဝိဟရတိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရား၏ မဂဓ-တိုင်း၊ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အရှေ့ဘက် အမ္မသဏ္ဍာ ပြာဟ္မဏ-ရွာ၏ မြောက်ဘက် ဝေဒိယက-တောင် ဣန္ဒသာလာ-လိုက်ဂူဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ ဣန္ဒဿ၊ အရှင်ဖြစ်သော။ သက္ကဿ၊ ၏။ (ဥဿုက္ကံ-၌ စပ်။) ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဒဿနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ ဥဿုက္ကံ၊ အားဆုတ်သူ၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အလိုဆန္ဒသည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ ။ပ။ တေ၊ ဤအကြံသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။ (ကိ။) “အရဟံ၊ ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူပြီးသော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ ဘဂဝါ၊ သည်။ တေရဟိ၊ ယခုအခါ၌။ ကဟံ၊ အဘယ်အရပ်၌။ ဝိဟရတိ န ခေါ၊ နေတော်မူပါလိမ့်မည်နည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ [နုခေါ-သည် ဤနေရာ၌ ပုစ္ဆိန္ဒာ-မဟုတ်၊ သံသယတ္ထ-တည်း။] ဒေဝါန မိန္ဒော၊ သော။ သက္ကော၊ သည်။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ မဂဓေယျ ရာဇဂဟဿ ပါစိနတော။ ပ။ ဣန္ဒသာလဂုဟာယံ၊ ၌။ ဝိဟရန္တံ၊ နေတော်မူသည်ကို။ အဒ္ဓသာ၊ မြင်ပြီ။

ဒိသာန၊ မြင်ခြင်းကြောင့်။ တာဝတိံ သေ၊ တာဝတိံ သာ-ဘုံ၌ နေကုန်သော။ ဒေဝေ၊ နတ်တို့ကို။ အာမန္တေသိ၊ အမိန့်ရှိပြီ။ (ကိ။) “မာရိယာ၊

အို...နတ်အများတို့။ အယံ ဘဂဝါ၊ သည်။ပ။ဣန္ဒြိယာလဂုဟာယံ ဝိဟ-
 ရတိ။ မာရိသာ၊ တို့။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ တံ ဘဂ-
 ဝန္တံ။ ဒဿနာယ၊ ငှာ။ ယဒိ ပန ဥပသင်္ကမေယျာမ၊ အကယ်၍ သွားကြ
 ရပါမူ ကောင်းလေစွ။”ဣတိ၊ ဤသို့ အမိန့်ရှိပြီ။ “ဝေ၊ မုနံပါ။ တဝ၊
 အရှင်သိကြားမင်းအား။ ဘဒ္ဒံ၊ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာ မင်္ဂလာသည်။
 (ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။)”ဣတိ ခေါ၊ လျှင်။ ပ။ ပစ္စယောသံ။ [မဟာ
 သုဒဿန-သုတ်၊ ပုဒ်စဉ် ၂၅၆-အတိုင်းလည်း တနည်းပေးနိုင်၏။]

၃၄၅။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (နတ်တို့ကို အမိန့်ရှိပြီးရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။
 ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တံ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်သား ဖြစ်သော။ ပဉ္စသိခံ၊ ပဉ္စသိခ-ကို။ အာ-
 မန္တေသိ၊ ခေါ်၍ပြောပြီ။ [သီးခြား ခေါ်၍ပြောသည်-ဟုလို။] (ကိ။)
 “တာတ ပဉ္စသိခ၊ ချစ်သား ပဉ္စသိခ။ပ။”သက္ကဿ (ဝစနံ) ပဋိသုတ္တာ။
 ဗေလုဝပဏ္ဍုဝိဏံ၊ ဥသျှစ်သီးမှည့်အဆင်းကဲ့သို့ ဖျော့တော့ ဝါဝင်းသော
 အဆင်းရှိသောစောင်းကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ (ပခုံး၌လွယ်၍။)။ပ။သက္ကဿ၊
 ၏။ အနု စရိယံ၊ နောက်လိုက်၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အတူသွားခြင်းသို့။
 ဥပါဂမိ၊ ကပ်ရောက်ပြီ။

၃၄၆။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ပဉ္စသိခ-၏ အချက်ပေး သီချင်းသံ စောင်း
 သံဖြင့် နတ်အများ စုဝေးမိရာ ထိုအခါ၌။) ဒေဝါနမိန္ဒော။ သက္ကော၊
 သည်။ (ပစ္စုဒ္ဓာသိ-၌-စပ်။) တာဝတိံသေဟိ ဒေဝေဟိ၊ ထို့သည်။
 ပရိဝုတော၊ ခြံရံအပ်သည်။ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တေန ပဉ္စသိခေန၊သည်။ ပုရက္ခတော၊
 ရွှေသွားပြုအပ်သည်။ ဝါ၊ ရွှေကထားအပ်သည်။ (ဟုတော။) သေယျထာပိ
 နာမ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ ဗလဝါ၊ အားရှိသော။ ပုရိသော၊ သည်။
 သမိဉ္ဇိတံ၊ ကွေးထားအပ်သော။ ဗာဟံ၊ လက်မောင်းကို။ ပသာရေယျ
 (သေယျထာပိ) ဝါ၊ ဆန့်လိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ပသာရိတံ၊ ဆန့်ထား
 အပ်သော။ ဗာဟံ၊ ကို။ သမိဉ္ဇေယျ (သေယျထာပိ) ဝါ၊ ကွေးလိုက်
 သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဝေ မေဝ၊ ဤ အတူပင်။ တာဝတိံသေသု
 ဒေဝေသု၊ တို့၌။ အန္တရဟိတော၊ ကွယ်ခဲ့သည်။ (ဟုတော။)။ပ။ပဗ္ဗတေ၊
 ဌ။ ပစ္စုဒ္ဓာသိ၊ ရွှေးရွှေတည်ပြီ။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။(သိကြားမင်း၏ ဝေဒိယက-တောင်ဝယ်
 နတ်ပြည်နှစ်ထပ်ရှိနတ်ပရိသတ်နှင့်အတူရွှေးရွှေတည်နေရာ ထိုအခါ၌။)ဒေဝါနံ၊
 တို့၏။ ဒေဝါနုဘာဝေန၊ နတ်တို့ အာနုဘော်ကြောင့်။ [ယထာ တံ-သည်
 အနက်မရှိသော နိပါတ်။]ဝေဒိယကော၊ သော။ ပဗ္ဗတော၊ သည်။ အတိရိဝ၊
 အလွန်သာလျှင်။ ဩဘာသဇာတော၊ ဖြစ်သော အရောင်အလင်းရှိသည်။

(အရောင်အလင်း ဖြစ်နေသည်။) ဟောတိ။ အဗ္ဗသဏ္ဍာ၊ သော။ ဩဟုဏ-
ဂါမော စ၊ သည်လည်း။ (ဩဘာသဇာတော ဟောတိ။)

[အပိဿုဒံ-သည် ပဒါလင်္ကာရ-နိပါတ်။] ပရိတော၊ ပတ်ဝန်းကျင်၌။
(ပတ်ဝန်းကျင်က။) ဂါမေသု၊ တို့၌။ မနုဿာ ဝေ။ အာဟံသု၊ တအံတဩ
ပြောကုန်ပြီ။ (ကိ။) “အဇ္ဇ၊ ယနေ။ ဝေဒိယကော။ ပဗ္ဗတော၊ သည်။
အာဒိတ္တော နာမံ၊ လွန်စွာ တောက်ပပါပေ၏။ အဇ္ဇ ဝေဒိယကော
ပဗ္ဗတော။ ဈာယတိ သု နာမ၊ မီးလောင်နေသလို ဖြစ်ပါ၏။ [သု-သည်
နိပါတ်။]။ပ။ ဇလတိ သု နာမ၊ မီးတောက်မီးလျှံလို ဖြစ်နေ၏။ အဇ္ဇ
။ပ။ ဩဘာသဇာတော၊ ဖြစ်သော အရောင်အလင်းရှိနေ၏။ (အရောင်
အလင်းတွေ ဖြစ်နေ၏။ တံ၊ ထို အရောင်အလင်းသည်။) ကိံ သု နာမံ၊
အဘယ်မည်သော အရောင်နည်း။ (ဘာရောင်တွေပါလိမ့်-ဟူလို။)” ဣတိ၊
ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ (ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီး၍။) သံဝိဂ္ဂါ၊ ထိတ်လန့်ကုန်
သည်။ လောမဟဋ္ဌဇာတာ၊ ဖြစ်သော မွေးညင်းတို့၏ ရွှင်ခြင်းရှိကုန်သည်။
(ဩတ္တပ္ပနှင့်တကွဖြစ်သော ဉာဏ်ဖြင့် ကြက်သီးမွေးညင်း ထကုန်သည်။)
အဟေသံ။

၃၄၇။ အထ ခေါ၊ ဌ။ (ဝေဒိယက-တောင်ဝယ် တည်နေပြီးရာ
ထိုအခါ၌။)။ပ။ အာမန္တေသံ။ ပြီ။ (ခေါ်၍ပြောပြီ။ ကိ။) “တတ
ပဉ္စသိခ။ မာဒိသေန၊ ငါ့ကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်။ (ငါ့လို ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ-
မကင်းသေးသူသည်။) တထာဂတာ၊ တို့ကို။ (ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ-ကင်းပြီး
သော တုရားရှင်တို့ကို) ဒုရူပသင်္ကမာ၊ ခဲယဉ်းသဖြင့် ချဉ်းကပ်အပ်ပါကုန်၏။
ဂါ၊ ချဉ်းကပ်ဖို့ရာ မလွယ်ပါကုန်။ ဈာယိံ ? (တုရားရှင်တို့သည်) ဈာန်

၁။ အာဒိတ္တဿု နာမ။ ။အာဒိတ္တဿု-အာဒိတ္တော+အဿု ဟု ပွဲဒ်ဖြတ်ပါ။
အဿု-သည် အနက်မရှိသော နိပါတ်။ နာမ-သည် သမ္ဘာဝနာ (ချီးမွမ်းခြင်း)
သို့မဟုတ် ဝိမုယ(အံ့ဩခြင်း)အနက်တော နိပါတ်တည်း။

၂။ ကိံ သု နာမဇ္ဇ။ ။ရှေးနိဿသ၌ ကိံ သု၊ အဘယ်ကြောင့်။ အဇ္ဇ၊ ယနေ
။ပ။ ဩဘာသဇာတော၊ တခဲနက်သောအရောင်ဖြစ်သနည်း။-ဤသို့ ပေးသည်။

၃။ ဈာယိံ-သည်။ ။ဈာယိံ၊ အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို ရှုဖတ်သော
ဝိပဿနာဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်၏ တထ-လက္ခဏာကို ရှုဖတ်သော ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော
လက္ခဏာပနိဇ္ဈာန်၊ ကသိုဏ် အစရှိသော အာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုဖတ်သော လော
ကီဈာန် ဖြစ်သော အာရမ္မဏာပနိဇ္ဈာန်-ဤဈာန်နှစ်ပါးဖြင့် ရှုတော်မူကုန်၏။ ဈာနရတာ၊
ထို ဈာန်နှစ်ပါး၌ မွေ့လျော်တော်မူကုန်၏။ [ဈာယိံ ဈာနရတာ၊ တဒန္တရံ ပဋိသလ္လိနာ-
ပုဒ်ဘို့ဖြင့် ဒုရူပသင်္ကမ-ဖြစ်ပုံကို ပြ၏။ ကုန် မှတ်ဖွယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဝင်စားလေ့ ရှိပါကုန်၏။ ဈာန်ရကာ၊ ဈာန်၌ မွေ့လျော်ပါကုန်၏။ တဒန္တရုံ၊
 ထို ခဏ၌။ [တံ+အန္တရုံ-ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အန္တရ-သဒ္ဓါ ခဏ-အနက်ဟော။]
 (တနည်း) တဒန္တရုံ၊ ယခုအခါ၌။ [တဒန္တရုံ-သဒ္ဓါသည် သမ္ပတိ-နှင့် အနက်
 တူသော နိပါတ်။] ပဋိသတ္တိနာ၊ အာရုံများစွာ စိတ်ကိုခွာ၍ သင့်ရာကောင်း
 မြတ် တခုတည်းသော သမာပတ်၌ ငြိတပ်တော်မူနေကုန်၏။ ဝါ၊ တပါးတည်း
 နေတော်မူကုန်၏။

တာတ ပဋ္ဌသိခ၊ တံ။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပဿာဒေယျာသိ၊
 ကြည်လင် နှစ်သက်စေပါလော့။ [ငါ့အား ချဉ်းကပ်ခွင့်ရအောင် ပြုပေးပါ-
 ဟူလို။] တာတ။ တယာ၊ သည်။ ပဌမံ။ ပဿာဒိတံ၊ ကြည်လင်နှစ်သက်စေ
 အပ်ပြီးသည်။ (သမာနံ၊ ဖြစ်လတ်သော်။) ပစ္စာ၊ နောက်မှ။ မယံ ။ပ။
 တံ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ယဒိ ပန ဥပသင်္ကမေယျာမ၊ အကယ်၍ ချဉ်းကပ်ကြရပါမူ
 ကောင်းလေစွ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ခေါ်၍ ပြောပြီ ။ပ။ ဗေလောပဏ္ဍဝိဏံ၊ ကို။
 အာဒါယ၊ ယူ၍။ [ခရီးသွားထုံးစံအတိုင်း ပခုံး၌လှယ်ထားအပ်သောစောင်း
 ကို လက်ဝဲလက်၌ထားလျက် တီးဖို့ရန်ပြင်ဆင်ကာ ယူ၍-ဟူလို။] ။ပ။ ဥပ-
 သင်္ကမိတော။ “ဧတ္တာဝတာ၊ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ဖြင့်။ (ဤမျှ
 လေ့စက်သော အရပ်၌နေသဖြင့်။) မေ၊ ဧ။ ဘဂဝါ။ အတိ ဒုရေ၊ အလွန်
 ဝေးသော အရပ်၌။ နေဝ သဝိဿတိ၊ ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်။ အစ္စာသန္ဓေ၊
 အလွန်နီးသော အရပ်၌။ န (ဘဝိဿတိ)။ မေ၊ ဧ။ သဒ္ဓဉ္စ၊ စောင်းသံကို
 လည်း။ သောဿတိ၊ ကြားတော်မူလိမ့်မည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ ဧကမန္တံ
 အဋ္ဌာသိ။

ပဋ္ဌသိခ ဂီတဂါထာ

၃၄၈။ ဧကမန္တံ။ပ။ အဘာဝေသိ၊ ကြားသိစေပြီ။ (ကြားအောင်
 တီးခတ်ပြီ။) ဗုဒ္ဓုပသဉ္စိတာ၊ ဗုဒ္ဓများနှင့် စပ်ကုန်သော။ ဓမ္မုပသဉ္စိတာ၊
 တရားနှင့် စပ်ကုန်သော။ သံဘူပသဉ္စိတာ၊ သံဃာနှင့် စပ်ကုန်သော။
 အရဟန္တုပသဉ္စိတာ၊ ရဟန္တာနှင့် စပ်ကုန်သော။ ကာမူပသဉ္စိတာ၊ ကာမဂုဏ်
 နှင့် စပ်ကုန်သော။ ဣမာ စ ဂါထာ၊ တို့ကိုလည်း။ (ဤ သီချင်းတို့
 ကိုလည်း။) အဘာသိ၊ ရွတ်ဆိုပြီ။ (ကိ။) “ဝန္ဓေတေ ပိတရံ ဘဒ္ဒေ။ပ။
 ယဿာသေတာဒိသိ ပဇာ”တိ၊ ဟူ၍။ (အဘာသိ။)

ဂါထာအနက်။ ။ “သူရိယဝစ္စသေ၊ တက်သစ်စ နေဝန်း၏
 သွန်းလင်းသော အရောင်နှင့်တူသော အရောင်ရှိသော ကိုယ်ရှိသော။

[တက်သစ်စ နေဝန်း၏ ထွန်းလင်းသော အရောင်နှင့်တူသော ကိုယ်
 ရောင်ရှိသော-ဟူလို။]ဘဒ္ဒေ၊ ချစ်နှမ နတ်သမီး။ ယေန၊ အကြင်
 တိမ္မရ-နတ်မင်းကြောင့်။ (တံ၊ သင် ချစ်နှမသည်။) ကလျာဏီ၊
 ကောင်းခြင်းငါးဖြာ လက္ခဏာရှိသည်။ မမ၊ မောင်တော်၏။ အာနန္ဒ-
 ဇနနီ၊ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ (ဟုတူ။)
 ဇာတာ၊ ဖြစ်နေသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ တေး၊ သင် ချစ်နှမ၏။ ပိတရံ၊
 ခမည်းတော်ဖြစ်သော။ (တံ)တိမ္မရံ၊ ထို တိမ္မရ-နတ်မင်းကြီးကို။
 ဝန္တေ၊ ကျေးဇူးတင်စွာ ဦးညွတ်ကာဖြင့် အခါခါမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။

သေဒတံ၊ ချွေးရှိနေသူ(ချွေးထွက်နေသူ) တို့သည်။ ဝါတော၊
 အေးအေးသင်းသင်း လေပြေလေညင်းကို။ ကန္တော ဣဝ၊ နှစ်သက်
 အပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ပိပါသတော၊ လွန်စွာ ရေဆာသူသည်။
 ပါနိယံ၊ ချိုချိုလေးလေး သောက်ရေအေးကို။ (ကန္တံ)ဣဝ၊ ကဲ့သို့
 လည်းကောင်း။ အရဟတံ၊ ရဟန္တာတို့သည်။ ဓမ္မော၊ လောကုတ္တရာ
 တရား ကိုးပါးကို။ (ပိယော)ဣဝ၊ ချစ်အပ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း။
 အာတုရဿ၊ ရောဂါသည် လွန်စွာ နှိပ်စက်အပ်သူသည်။ ဝါ၊
 ရောဂါဖြင့် လွန်စွာ နာကျင်နေသူသည်။ ဘောသဇ္ဇံ၊ ရောဂါပျောက်
 ကြောင်း ဆေးဝါးကောင်းကို။ (ပိယံ)ဣဝ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။
 ဝိသစ္စတော၊ လွန်စွာ ဆာနေသူသည်။ ဘောဇနံ၊ စားစရာ
 ဘောဇဉ်ကို။ (ပိယံ)ဣဝ၊ ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ အဂီရသိ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ
 အစိတ်အစိတ်မှ တဖိတ်ဖိတ်ထွက်သော အရောင်ရှိသော နတ်သမီး။
 (တံ၊ သည်။ ဝါ၊ ကို။) မေ၊ မောင်တော်က။ ပိယာ၊ ချစ်အပ်သည်။
 (ချစ်နေသည်။) အသိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ ဘဒ္ဒေ၊ ချစ်နှမ နတ်သမီး။
 ဇလန္တံ၊ တောက်နေသော မီးကို။ ဝါရိနာ၊ ရေဖြင့်။ (နိဗ္ဗာပေတိ)
 ဣဝ၊ ငြိမ်းစေသကဲ့သို့။ (ငြိမ်းလိုက်သကဲ့သို့။ တံ။) မံ၊ ချစ်နှမ
 အတွက် ရမက်လှိုက်ဆူ စိတ်ပူနေသော ငါ့ကို။ ပရိနိဗ္ဗာပယ၊ မောင်
 တော်မျှော်မှန်း အချစ်ပန်းဖြင့် လက်ကမ်းလျက်သာ ငြိမ်းစေပါ
 လော့။

☞ ဃမ္မာဘိတတ္ထော၊ နွေအပူသည် လွန်စွာ ပူလောင်အပ်သော။
 နာဂေါ၊ ဆင်သည်။ ကိဉ္စက္ခရေဏုနာ၊ ပဗ္ဗမ္မာကြာပန်း၏ ဝတ်ဆံ

၁။ အရဟတာမိဝ။ ။အရဟတံ+ဣဝ-ဟု ဖြစ်။ နိဂ္ဂဟိတ်တို့ (မ)၊ ပြု၊ တ-၌
 (အ) ကို ဒိသ-ပြု။ ဝါစာ သိလိဋ္ဌ အကျိုးငှာ “အရဟတာမိဝ” ဟု ဖြစ်နေသည်။

ဝတ်မှန်နှင့်။ ယုတ္တံ၊ ယုဉ်သော။ (ပြည့်စုံသော။) သီတောဒကံ၊ ချိုမြိန်အေးမြသော ရေရှိသော။ ပေါက္ခရဏံ၊ ရေကန်သို့။ (ဩဂါဟတံ) ဣဝ၊ သက်ဆင်းရသကဲ့သို့။ (ဝေံ) အဟံ။ တေ၊ သင် ချစ်နှမ၏။ ထန္တဒရံ၊ သားမြတ်နှစ်ဖော် ရင်ခွင်ပေါ်သို့။ ဩဂါဟေ၊ သက်ဝင်ခိုလှုံ စခန်းစုံအောင် အစွမ်းကုန်ပျော်ရွှင် ချစ်ချင်လှပါ၏။

မေ၊ ဝါသည်။ တုတ္တတောမရံ၊ တုတ်နှင့်လုံကို။ [နားရင်း၌ ထိုးဆွဖိုရာ သံချွန်တပ်ထားအပ်သောတုတ်၊ ခြေထောက်စသည်၌ ထိုးဆွဖိုရာ အရိုးတပ်ထားအပ်သော လုံတံကို။] ဇိတံ၊ အောင်အပ်ပြီ။ (မကြောက်။) ဣတိ၊ ဤသို့ တွေး၍။ [ဣတိ-ထည့်ပါ။] အစ္စကံ-သော၊ ချွန်းကို ကျော်လွန်နိုင်သော။ (ချွန်းကို မကြောက်သော။) နာဂေါဝ၊ မုန်ယစ်နေသော ဆင်ပြောင်ကဲ့သို့။ လက္ခဏာရူပာ၊ မိန်းမမြတ်တို့၏ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ပေါင်ရှိသော ချစ်နှမ-သူရိယဝစ္ဆယာဖြင့်။ သမ္မတ္တော၊ လွန်စွာ ယစ်မှူး ရှူးနေသော ကျွန်ုပ်သည်။ ကာရဏံ၊ တစ်စုံတရာသော အကြောင်းကို။ နပ္ပလာနာမိ၊ ဝေခွဲပိုင်ပိုင် မသိနိုင်တော့ပါ။ [အသင့်ကိုသာ စွဲလမ်းချစ်ခင်လျက် ရှူးနေသလို ဖြစ်၍ အသင်က လွဲလျှင် ဘာကိုမျှ စိတ်မဝင်းစားတော့ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။]

(ဘဒ္ဒေ၊ ချစ်နှမ -သူရိယဝစ္ဆယာ။) တယိ၊ သင် နှမ-အပေါ်၌။ ဂေမိတစိတ္တော၊ ဖွဲ့မိ ငြိကပ်သော စိတ်ရှိသည်။ ဝါ၊ စွဲမက် ချစ်ခင်သော စိတ်ရှိသည်။ အသ္မိ၊ ဖြစ်နေပါ၏။ စိတ္တံ၊ ကျွန်ုပ်စိတ်သည်။ ဝိပရိကာမိတံ၊ ပင်ကိုသဘောမှ ဖောက်ပြန်နေပါ၏။ ဝကံသတ္ထော၊ ငါးမျှားချိတ်ကို မျှီမိသော။ အဗ္ဗုဇော ဣဝ၊ ငါးကဲ့သို့။ ပဋိဂန္တု၊ အချစ်စိတ်မှ နောက်ဆုတ်ခြင်းငှာ။ (မချစ်ပဲ နေခြင်းငှာ။) နသက္ကောမိ၊ မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။

ဝါမူရု (ဝါမ+ဥရု)၊ တင့်တယ်သော ပေါင်ရှိသော။ [ဝါမ-သဒ္ဒါ ရုစိရ-သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်။] (တနည်း) ဝါမူရု၊ ငှက်ပျောတုံးနှင့်တူသော အရင်းတုတ်၍ အဖျားသေးလျက် လုံးသောပေါင်ရှိသော။ ဘဒ္ဒေ၊ ချစ်နှမ။ (တံ။)မံ၊ ကျွန်ုပ်ကို။ သဗ၊ ချစ်ခင်နှစ်သက်လည်ဖက်ပါလော့။ မန္တလောစနေ၊ သာယာညှင်းညှင်း မခိုတရို့၊ ကြည့်ခြင်းရှိသော နှမတော်။ ၉၊ မခိုတရို့သော မျက်လုံးရှိသော

နှမတော်။ [လောစန-သဒ္ဓါ စက္ခု-၏ ပရိယာယ်။] မံ၊ ကို။ သဇ၊
 လော့။ ကလျာဏိ၊ ကောင်းခြင်းငါးဖြာ လက္ခဏာ ရှိသော
 နှမတော်။ မံ၊ ကို။ ပလိသဇ၊ အားရပါးရ တကိုယ်လုံး သိမ်းကျုံး
 ပွေ့ဖက်ပါလော့။ မေ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ တေ၊ ဤ ချစ်နှမ၏ အားရ
 စုံမက် ပွေ့ဖက်ခြင်းကို။ အဘိပတ္တိတံ၊ နေ့စဉ်မပြတ် တောင်းတ၊
 အပ်ပါပြီ။

ဘဒ္ဒေ၊ ချစ်နှမ။ မေ၊ မောင်တော်၏။ ကာမော၊ လိုချင်မှုဟူ
 သော ကိလေသာကာမသည်။ အပ္ပကော၊ ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့်
 နည်းပါးသည်။ သန္တော၊ ဖြစ်လျက်။ ဝေလ္လိတကေသိယာ၊ ကျောက်
 ကုန်း၌ ဖြေ၍ဖြန့်ချုရာအခါဝယ် တွန့်လိပ်သွားသော ဆံပင်ရှိသော
 ချစ်နှမကြောင့်။ [ဆံပင်ကို ကျောပေါ်၌ ဖြန့်ချုလိုက်သောအခါ
 အတွန့်အတွန့်ဖြစ်လျက် ကျသွားသော ချစ်နှမကြောင့်-ဟူလို။]
 အနေကဘာဝေါ၊ များသောသဘောရှိသည်။ (ပိရိပိရိ ချစ်ခင်
 လိုချင်သည်။) သမ္ပပ္ပါဒိ၊ ဖြစ်နေပါပြီ။ အရဟန္တေ၊ ရဟန္တာ၌။
 ဒက္ခိဏာ၊ လူအပ်သော အလှူသည်။ (အနေကဘာဝေါ) ဣဝ၊ များသော
 သသော ရှိသကဲ့သို့ပါတည်း။

တာဒိသု၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌ ထိုနှစ်ဝကို လုံးဝအတူ ရှုတော်မူနိုင်ကုန်
 သော။ အရဟန္တေသု၊ တို့၌။ မေ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ကတံ၊ ပြုအပ်သော။
 ယံ ပုညံ၊ အကြင်ကောင်းမှုသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိပါ၏။ သဗ္ဗင်္ဂကလျာဏိ၊
 အလုံးစုံသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းရှိသော ချစ်နှမ။
 မေ၊ ၏။ တံ၊ ထို ကောင်းမှုသည်။ တယာ၊ သင် ချစ်နှမနှင့်။
 သဒ္ဓိံ ဝိပစ္စတံ၊ မခွဲမခွါ မကွဲကွာပဲ တွဲကာ ဖွံ့ဖြိုး အကျိုးပေးပါ
 စေသတည်း။

အသ္မိံ ပထဝိမဏ္ဍေလေ၊ ဤ စကြဝဠာ မြေအပြင်၌။ ပ။
 သဒ္ဓိံ ဝိပစ္စတံ၊ ပါစေသတည်း။ [ဤ မြေအပြင်၌ ဟိုနေရာ ဒီနေ
 ရာဝယ် သင့်လျော်သလို ကျွန်ုပ်ပြုထားအပ်သော ကောင်းမှုများသည်
 ရှိပါသည်။ ထိုကောင်းမှုများသည် နှမနှင့်အတူ အကျိုးပေးပါစေ-
 ဟူလို။ ဝိပစ္စတံ-၌ ပဉ္စမိ အတ္တနော-ပုဒ်၊ တံ-ဝိဘတ်။]

သုရိယဝစ္ဆသေ၊ သုရိယဝစ္ဆသာ။ သက္ခပုတ္တော၊ သာကီဝင်မင်း
 သား ဖြစ်တော်မူသော။ ဈာနေန၊ ဈာန်ဖြင့်။ ဧကောဒိ၊ တပါး

တည်းဖြစ်နေသော။ [ဈာန်ဝင်စားလျက် တပါးတည်း နေတော်မူ
 သော-ဟူလို့။] နိပကော၊ ကိလေသာတို့ကို ချောက်သွေ့စေတော်မူ
 သော။ [သဒ္ဓတ္ထ။] ဝါ၊ ရင့်ကျက်သော ပညာရှိတော်မူသော။
 သတော၊ သတိမပြုတ် အမှတ်ရတော်မူသော။ မုနိ၊ ဘုရားရှင်သည်။
 အမတံ၊ မအို မသေရာ-နိဗ္ဗာန်ကို။ ဇိဂီသာနော၊ ဣဝ၊ ရှာတော်မူ
 သကဲ့သို့။ အဟံ၊ တံ၊ သင် ချစ်နှုမကို။ (ဇိဂီသာနော၊ မရမနေ
 ရှာနေပါ၏။)

ကလျာဏိ၊ ကောင်းခြင်းငါးဖြာ အင်္ဂါရှိသော ချစ်နှုမ-သုရိယ
 ဝစ္ဆယာ။ မုနိ၊ သည်။ ဥတ္တမံ၊ မြတ်သော။ သမ္မောဓိံ၊ သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်သို့။ ပတော၊ ရောက်၍။ နန္ဒေယျ ယထာ ပိ၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်
 တော်မူသကဲ့သို့။ ဝေံ၊ ဤအတူ။ (အဟမ္ပိ။) တယာ၊ နှင့်။ မိဿိ-
 ဘာဝံ၊ နိုးနှောပေါင်းသင်း အတူနေခြင်းသို့။ ဂတော၊ ရောက်သည်
 ဖြစ်၍။ နန္ဒေယျံ၊ နှစ်သက် ပျော်ရွှင်လိုပါ၏။

[ဝရေယျာဟေ=ဝရေယံ+အဟေ။]အဟေ ဘဒ္ဒေ၊ဟေ...ချစ်နှုမ။
 တာဝတိံသာနံ၊ တာဝတိသာနတ်တို့၏။ ဣဿရော၊ အရှင်ဖြစ်သော။
 သက္ကော၊ သည်။ မေ၊ အား။ ဝရံ၊ နတ်ပြည်နှစ်ထပ်၌ နတ်မင်းအဖြစ်
 ဟူသော ဆု၊ သုရိယ ဝစ္ဆယာ-ဟူသော ဆု၊ ဤ ဆု နှစ်မျိုးတွင်
 တမျိုးမျိုးကို။ စေ ဒဇ္ဇော၊ အကယ်၍ ပေးအံ့။ (ဝေံ သတိ။) အဟံ၊
 သည်။ တံ၊ သင် ချစ်နှုမကို။ ဝရေယျံ၊ ယူလိုပါ၏။ ဝေံ၊ သို့က
 လောက်။ မမ၊ ၏။ ကာမော၊ ချစ်နှုမအပေါ်၌ စွဲမက်ချစ်ခင် လိုချင်
 မှသည်။ ဒဇ္ဇော၊ မယိမ်းယိုင်ပဲ ခိုင်မြဲလှပါ၏။

သုမေဓသေ၊ ကောင်းသော ပညာရှိသော သုရိယဝစ္ဆယာ။
 [ယဿာ သေတာဒိဿိ=ယဿ+အာသိ+တောဒိဿိ။] ယဿ၊ အကြင်
 တိဗ္ဗရ-နတ်မင်းကြီး၏။ တောဒိဿိ၊ ဤကဲ့သို့ လှပတင့်တယ် ရှုချင့်ဖွယ်

၁။ ဇိဂီသာနော။ ။ဟရ-ဓာတ်+သ-ပစ္စည်း+မာန-ပစ္စည်း၊ မာန-ပစ္စည်း၏
 မ-ကို ချေ၊ ဟရ-ကို ရိ-ပြု။ ဓာတူနံ အနေကတ္ထတာ-အရ ဟရ-ဓာတ်သည်
 သေန (ရှာခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ အမတံ၊ ကို။ ဇိဂီသာနော၊ ရှာလျက်။
 (ဝိစရတိ) ဣဝ၊ လှည့်လည်သကဲ့သို့။ အဟံ၊ တံ၊ ကို။ ဇိဂီသာနော၊ လျက်။
 (ဝိစရာမိ+လှည့်လည်နေပါ၏။) ဤသို့လည်း ဝိစရတိ၊ ဝိစရာမိ-ကြိယာထည့်၍ ပေး
 နိုင်၏။

ဖြစ်သော။ ပဇာ၊ သမီးရတနာသည်။ အာသိ၊ ရှိပြီ။ န စိရံ၊ မကြာမီ
က။ ဗုလ္လံ၊ ကားကားစွာစွာ ပွင့်သော။ သာလံဝ၊ အင်ကြင်းပင်ကဲ့
သို့။ ဝါ၊ အင်ကြင်းပင်နှင့်တူသော။ တော၊ ၎င်း။ ပိတရံ၊ အလွန် ကျက်
သရေရှိသော ခမည်းတော်ကို။ ဝန္ဒမာနော၊ ဂုဏ်ကိုရည်မှန်း ချီးမွမ်း
လျက်။ နမဿာမိ၊ အကြိမ်ကြိမ် အခါခါ ဦးနှိမ်ကာဖြင့် ကောင်းစွာ
မြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။

၃၄၉။ ဝေံ၊ သို့။ ဝုတ္တော၊ ရွတ်ဆိုအပ်သော် ။ပ။ အဝေါစ၊ (ကိံ ။)
“ပဉ္စသိခ။ တော၊ ၎င်း။ တန္တိဿရော၊ စောင်းသံသည်။ ဂီတဿရေန၊ သီချင်း
သံနှင့်။ သံသန္တတိ ခေါ၊ ရောနှောမိသည်သာ။ ဂီတဿရော စ၊ သည်လည်း။
တန္တိဿရေန၊ နှင့်။ (သံသန္တတိ။) [စောင်းသံနှင့်သီချင်းသံ အလွန်ပင် လိုက်
ဖက်သည်-ဟူလို။] ပဉ္စသိခ။ တော၊ ၎င်း။ တန္တိဿရော၊ သည်။ ဂီတဿရံ၊ ကို။
န စ ပန အတိဝတ္တတိ၊ လွန်၍မဖြစ်။ (လွန်၍မသွား။) ဂီတဿရောစ တန္တိဿရံ
(န ပန အတိဝတ္တတိ။) [အတီးနဲ့ အဆို တခုနဲ့ တခု မကျော်ပဲ အလွန်
စည်းဝါး ကိုက်သည်-ဟူလို။] ပဉ္စသိခ။ တော၊ သည်။ ဗုဒ္ဓုပသဉ္စိတာ ။ပ။
ဣမာဂါထာ၊ တို့ကို။ ကဒါ၊ အဘယ်အခါ၌။ သံယုဇ္ဇာ ပန၊ သီကုံးထား
အပ်ကုန်သနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

ဘန္တေ။ ကေံ သမယံ၊ ၌။ [ဣဒံ- အနက်မရှိ။] ဘဂဝါ။ ဥရုဝေ-
လာယံ၊ ဥရုဝေလ-တော၌။ နေရုဉ္စရာယ၊ နေရုဉ္စရာ-မည်သော။ နဇ္ဇော၊ မြစ်
၏။ တိရော၊ ကမ်း၌။ အဇပါလနိဂြောဓေ၊ အဇပါလ-ညောင်ပင်၌။ [ရှေးက
“ဆိတ်ကြောင်းညောင်ပင်” ဟု ပေးကြ၏။] အဘိသမ္ပုဒ္ဓေါ၊ သစ္စာလေး
ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူပြီးသည်။ (ဟုတူ။) ပဌမံ၊ နောက်နောက်
နေခြင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ။ ပိဟရတိ၊ ၎င်း။ [အဋ္ဌမ သတ္တာဟ-၌ နေတော်မူ
သည်။] ဘန္တေ။ တေန သမယေန၊ ၌။ (ဘုရားရှင်၏ အဋ္ဌမသတ္တာဟ-
မြောက် အဇပါလ-ညောင်ပင်အောက်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ
၌။ အဿာဝေသိံ၊ အဘာသိံ-တို့၌ စပ်။) အဟံ။ ဘဒ္ဒါ နာမ၊
ဘဒ္ဒါ-မည်သော။ သုရိယဝစ္စသာ၊ သည်။ တိမ္မရုနော၊ တိမ္မရု-မည်သော။
ဂန္ဓဗ္ဗရညော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မင်း၏။ မီဟာ၊ သမီးတော်ဖါတည်း။ တံ၊ ထို
သမီးကို။ အဘိကင်္ခါမိ၊ အလွန် အလိုရှိပါ၏။ ဘန္တေ။ သာ ပန တဂိနိ၊
ထို နှမ-သည်ကား။ ပရကာမိနိ၊ တပါးသောနတ်သားကို လိုချင်နေသည်။
ဟောတိ၊ ပါ၏။ သိခဏ္ဍိ နာမ၊ သိခဏ္ဍိ-မည်သော နတ်သားသည်။

သင်္ဂါဟကဿ၊ သိကြားမင်းအား ချီးမြှောက်တတ်သော။ [လူတို့ကို ချီးမြှောက်
တတ်သော-ဟု ရှေးက ပေး၏။] မာတလိဿ၊ မာတလိ-နတ်မင်း၏။ ပုတ္တော၊
သားပါတည်း။ တံ၊ ထို သိခဏ္ဍိ-နတ်သားကို။ အဘိကဓံတိ။ [ပရကမိနိ
ဟောတိ-ကို ထပ်၍ဖွင့်သည်။]

ဘန္တေ။ ယတော၊ အကြင်အခါ၌။ အဟံ တံ တဂိနိ။ ကေနစိ
ပရိယာယေန၊ တစုံတခုသော အကြောင်းဖြင့်။ နာလတ္ထံ၊ မရခဲ့ပါ။ အထ၊
ထိုအခါ၌။ ပ။ ဂန္ဓဗ္ဗရညော၊ ။ နိဝေသနံ၊ အိမ်သည်။ (နတ်နန်းသည်။)
(အတ္တိ။) ။ ပ။ အဿာဝေသိ၊ ကြားစေခဲ့ပါပြီ။ (ကြားအောင်တီးပါပြီ။)
။ ပ။ အဘာသိ၊ ရွတ်ဆိုခဲ့ပါပြီ။ (ကိ။) “။ ပ။ ပဇာ”တိ။

ဘန္တေ။ ဝေ၊ သို့။ ဝုတ္တေ၊ ရွတ်ဆိုအပ်သော်။ ပ။ အဝေ၊ စ။ (ကိ။)
“မာရိယ၊ အရှင်နတ်သား။ မေး ကျမ-သည်။ သော ဘဂဝါ၊ ကို။
(အရှင် သီချင်းထဲ၌ပါသော ထို မြတ်စွာဘုရားကို။) သမ္ပုခါ၊ မျက်မှောက်
၌။ န ခေါ် ဒိဋ္ဌော၊ မဖူးမြင်အပ်ဖူးပါ။ အပိ စ၊ စင်စစ်ကား။ မေ
သည်။ သော ဘဂဝါ၊ ကို။ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သုဓမ္မာယံ
သဘာယံ၊ သုဓမ္မာ-သဘင်၌။ ဥပနန္တန္တိယာ၊ က၊ နေစဉ်။ [ဥပ-အနက်မရှိ။
နစ္စမာနာယ။-အဋ္ဌကထာ။] (တနည်း) သုဓမ္မာယံ သဘာယံ၊ သို့။ ဥပ-
နန္တန္တိယာ၊ သွား၍ က၊ စဉ်။ [အက၊ သွားတုန်းက-ဟုလို့။ ဥပ-အနက်ရှိ။
ဥပဂန္ဓာ နန္တန္တိယာ။-ဋီကာ။] သုတောယေဝ၊ ကြားရုံသာ ကြားအပ်ဖူး
ပါ၏။ မာရိယ၊ ယတော၊ ကြောင့်။ တံ၊ တံ ဘဂဝန္တံ။ ကိတ္တေသိ၊
ကောင်းစွာ ပြောပြပါပြီ။ (တတော၊ ထို့ကြောင့်။) အဇ္ဇ၊ နော၊ ကျမတို့၏။
(အရှင်နဲ့ ကျမတို့၏။) သမာဂမော၊ အတူပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ ဟောတု၊
ဖြစ်ပါစေ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပါပြီ။ ဘန္တေ။ နော၊ တပည့်တော်တို့
၏။ တဿာ တဂိနိယာ၊ နှင့်။ သဒ္ဓိံ။ သောယေဝ သမာဂမော၊ ထို
ပေါင်းဆုံခြင်းသည်သာ။ အဟောသိ။ [ဒါနိ-အနက်မရှိ။] တတော၊ ထို
အခါမှ။ ပစ္စာ၊ နောက်၌။ သမာဂမော။ န စ (အဟောသိ)၊ မဖြစ်
ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

သက္ကပဉ္စသင်္ဂါဟ

၃၅၀။ အထ ခေါ်၊ ၌။ (ပဉ္စသိခ-နတ်သား၏ လျှောက်ထားနေရာ
ထိုအခါ၌။) ။ ပ။ “ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တော၊ သည်။ ဘဂဝတာ၊ နှင့်။ ပဉ္စိ-
သမ္မောဒတိ၊ ရှေးဦးစွာ ဝမ်းမြောက်၏။ ဘဂဝါ စ။ ပဉ္စသိခေန၊ နှင့်။

ပဋိသမ္ဘောဒတံ၊ ပြန်၍ ဝမ်းမြောက်တော်မူ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်
 ပြီ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။] အထ ခေါ၊ ဌ။
 (အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။)။ပ။ အာမန္တေသိ၊ ခေါ်၍ သိစေပြီ။ (ကိ။)
 “တာတ ပဉ္စသိခ။ တံ၊ သည်။ တံ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဘန္တေ၊ မြတ်စွာ
 ဘုရား။ ‘သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော၊ သည်။ သာမဇ္ဈော၊ အမတ်နှင့် တကွ
 ဖြစ်သည်။ သပရိဇနော၊ အခြွေအရံနှင့် တကွဖြစ်သည်။ (ဟုတုာ။) ဘဂ-
 ဝတော။ ပါဒေ၊ တို့ကို။ သိရသာ။ ဝန္တတံ၊ ရှိခိုးလိုက်ပါ၏။’ ဣတိ၊
 ဤသို့လျှောက်၍။ မေ၊ အား။ အဘိဝါဒေဟံ၊ ကြီးပွားကြောင်းစကား
 ဖြင့် မိန့်တော်မူစေပါ။” ဣတိ၊ ဤသို့ အမိန့်ရှိပြီ ။ပ။ အဘိဝါဒေတံ၊
 ကြီးပွားကြောင်းစကားဖြင့် မိန့်ဆိုစေ၏။ ပဉ္စသိခ။ ဧဝံ၊ အေး။ [ကောင်း
 ပြီ။] သာမဇ္ဈော၊ သော။ သပရိဇနော၊ သော။ ဒေဝါနမိန္ဒော၊ သော။
 သက္ကော၊ သည်။ သုခံ၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းရှိသည်။ ဟောတု၊
 ဖြစ်ပါစေ။ ဟံ၊ မှန်၏။ ဒေဝါ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ပ။ ဝန္တဗ္ဗာ၊ တို့
 သည်လည်းကောင်း။ အညော၊ ဒေဝ မနုဿ-စသည်တို့မှ အခြားကုန်သော။
 ယေ ပုထုကာယာ၊ အကြင် များစွာသော သက္ကဝါအပေါင်းတို့သည်။ သန္တိ။
 (တေ) စ၊ တို့သည်လည်းကောင်း။ သုခကာမာ၊ ချမ်းသာကို လိုလားကြ
 ကုန်၏။ ဣတိ၊ ပြီ။

၃၅၁။ ဝေဉ္စ ပန၊ လျှင်။ တထာဂတာ၊ တို့သည်။ ဝေရူပေ၊ ဤသို့
 သဘောရှိကုန်သော။ မဟေသက္ခေ၊ ကြီးသောအစိုးရသူဟု ဆိုအပ်ကုန်
 သော။ ဝါ၊ တန်ခိုးကြီးကုန်သော။ ယက္ခေ၊ နတ်တို့ကို။ အဘိဝဒန္တံ၊
 ကြီးပွားကြောင်းစကားဖြင့် မိန့်တော်မူကုန်၏။ [ဤစကားကို သံဂါယနာတင်
 ထေရ်တို့ ထည့်ထားအပ်သည်။] အဘိဝဒိတော၊ ကြီးပွားကြောင်းစကား
 ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော။ သက္ကော၊ပ။ အဋ္ဌာသိ။ [ဤဝါကျ၏အဖွင့်ကို
 သာသင်္ဃိကာ၌ပြုထားပြီ။]

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ဌ။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ ဒေဝါနုဘာဝေန၊
 ကြောင့်။ [ယထာ တံ-အနက်မရှိ။] ဣန္ဒသာလဂုဟာ၊ သည်။ ဝိသမာ၊ ပင်
 ကိုက မညီမညွတ်သည်။ သန္တိ၊ ဖြစ်နေလျက်။ သမာ၊ ညီညွတ်သည်။ သမ-
 ပါဒိ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ပြီ။ သမ္ပန္နာ၊ ပင်ကိုက ကျဉ်းသည်။ သန္တိ၊ လျက်။
 ဥရုဒ္ဓာ၊ ကျယ်ပြန့်စွာ တွေ့မြင်အပ်သည်။ (ကျယ်ပြန့်သည်။) သမပါဒိ။
 အန္တကာရော၊ အမှိုက်မှောင်သည်။ ဂုဟာယံ၊ ဌ။ အန္တရုဓာယံ၊ ပျောက်ကွယ်
 ပြီ။ အာလောကော၊ အလင်းရောင်သည်။ ဥဒပါဒိ။

၃၅၂။ အထ ခေါ၊ ဣ။ (နတ်ပရိသတ်နှင့်အတူ သိကြားမင်း၏။ ဣန္ဒ-
 သာလ- လိုက်ဂူအတွင်းဝယ် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးလျက် တည်နေရာ ထို
 အခါ၌။) ။ပ။ ဣဓ၊ ဤ အရပ်သို့။ (ဤ ငါဘုရား အထံသို့။) “ယဒိဒံ
 (ယံ+ဣဒံ) အာဂမနံ၊ အကြင်ရောက်လာခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) အာယသ္မ-
 တော ကောသိယဿ၊ ငါရှင် သိကြား၏။ ဣဒံ၊ ဤ ရောက်လာခြင်းသည်။
 အစ္ဆရိယံ၊ အံ့ဩထိုက်ပေ၏။ တာဝ၊ သို့ကလောက်။ ဗဟုကိစ္စဿ၊ များသော
 ကိစ္စရှိသော။ ဗဟုကရဏိယဿ၊ များသော ပြုဖွယ်ရှိသော။ အာယသ္မတော
 ကောသိယဿ၊ ။ ဣဒံ၊ သည်။ အဗ္ဗုတံ၊ မဖြစ်စေဖူး ထူးဆန်းပေ၏။”
 ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ။ စိရပဋိကာ၊ ကြာမြင့်သောကာလမှ
 စ၍။ အဟံ ။ပ။ ဥပသကံမိတုကာမော၊ ပါ၏။ အပိ စ၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါသော်
 လည်း။ တာဝတိံ သာနံ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ ကေဟိစိ၊ ကေဟိစိ၊ အချို့ အချို့
 ကုန်သော။ ကိစ္စ ကရဏိယေဟိ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စတို့ဖြင့်။ ဗျာဝဇ္ဇော၊ ကြောင့်ကြ
 များနေရပါ၏။ (မအားမလပ်အောင် ဖြစ်နေပါ၏။) ဝေံ၊ ဤသို့လျှင် ။ပ။
 နာသက္ခံ၊ မစွမ်းနိုင်ခဲ့ပါ။

ဘန္တေ ။ပ။ သလဋ္ဌာဂါရကော၊ ထင်းရှူးသားတို့ဖြင့် ဆောက်လုပ်အပ်
 သော ဂန္ဓကုဋိ-ကျောင်းတော်၌။ ဝိဟရတိ။ပ။ အဂမာသိ၊ သွားပါပြီ ။ပ။
 အညတရေန၊ တမျိုးသော။ သမာဓိနာ၊ သမာဓိဖြင့်။ နိသိန္နော၊ ထိုင်နေ
 တော်မူသည်။ ဟောတိ။ [ဖလသမာပတ်ဝင်စားလျက် နေတော်မူသည်ကို
 သိကြားမင်းမသိ၍ “အညတရေန သမာဓိနာ” ဟု လျှောက်သည်။] ဘူဇတိ
 နာမ၊ ဘူဇတိ-မည်သော။ ဝေဿဝဏဿ မဟာရာဇဿ၊ ။ ပရိစာရိကာ
 စ၊ အလုပ်အကျွေး နတ်သမီးသည်လည်း။ ဘဂဝန္တံ။ ပစ္စုပဋိတာ၊ ဆည်း
 ကပ်နေသည်။ ဟောတိ။ ပဉ္စလိကာ၊ ချီအပ်သော လက်အုပ်ရှိသည်။ (ဟုတွာ။)
 နမဿ မာနာ၊ ရှိခိုးလျက်။ တိဋ္ဌတိ၊ တည်နေပါ၏။ [ဘူဇတိ-သည် သကဒါ
 ဂါမ် နတ်သမီးတည်း။ ထို့ကြောင့် နတ်ပြည်၌၊ သိပ်မပျော်တော့ပဲ အမြဲ
 လိုလိုပင် ဘုရားရှင်ထံလာ၍ ရှိခိုးနေသည်။] ။ပ။ ဝန္တတိတိ။

“ဝေံ ဝုတ္တေ။ပ။ “မာရိသ၊ အရှင် သိကြားမင်း။ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။
 အကာလော၊ အခါမဟုတ်ပါ။ ဘဂဝါ။ ပဋိသလ္လိနော၊ ။” ။ပ။ ဝုတ္တိတော၊
 ထတော်မူသည်။ ဟောတိ။ပ။ ဘန္တေ။ ကစ္စံ၊ အဘယ်သို့ပါနည်း။ မေ၊
 အား။ သာ ဘဂိနိ ဘဂဝန္တံ။ အဘိဝါဒေသိ၊ ကြီးပွားကြောင်းစကား
 ဖြင့် မိန့်ဆိုစေသည် မဟုတ်ပါလော။ပ။ သရတိ၊ အမှတ်ရတော်မူပါ၏လော။
 ဣတိ၊ ပြီ။ပ။ အဘိဝါဒေသိ၊ ပြီ။ပ။ အပိစ၊ သို့သော်လည်း။ အဟံ။ အာယ-

☞

သ္မတော၊ အရှင်၏။ နေမိသဒ္ဓေန၊ ရထားစက်ဘီးသံနှင့် တပြိုင်နက်၊ တမှာ
 သမာဓိမှာ၊ မှ။ ဝုဋ္ဌိတော၊ ထတော်မူပြီ။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ ယေ တေ
 ဒေဝါ၊ အမေဟိ၊ တို့ထက်။ ပဌမတရံ၊ ရှေးဦးစွာ။ [တရ-]စွည်း အနက်
 မရှိ။] တဝတိ သကာယံ၊ သို့။ ဥပပန္နာ၊ ကပ်ရောက်ပါကုန်ပြီ။ တေသံ၊
 တို့၏။ သမ္မုခါ၊ ဌ။ မေ၊ သည်။ သုတံ၊ ကြားအပ်ပါပြီ။ သမ္မုခါ၊
 ပရိပူရကာရိနိ၊ မှတ်ယူအပ်ပါပြီ။ “ပ။ ဒိဗ္ဗာ ကာယာ၊ တို့သည်။ ပရိပူရေန္တိ၊
 ပြည့်ပါကုန်၏။ အသုရကာယာ၊ အသုရာ-အပေါင်း တို့သည်။ (အပါယ်
 သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်။) ဟာယန္တိ၊ ဆုတ်ယုတ်ပါကုန်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့
 ကြားအပ် မှတ်အပ်ဖူးပါ၏။ ဘန္တေ၊ တံ ဣဒံ၊ ထိုကဲ့သို့သော ဤ
 အကြောင်းအရာကို။ မေ၊ သည်။ သက္ခိ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်
 အပ်ပါပြီ။ ပ။ ယတော၊ အကြံကြောင့်။ ပ။ ဥပ္ပန္နော၊ ပါပြီ။ (တတော၊
 ကြောင့်။) ပ။ ဟာယန္တိ၊ ဣတိ၊ ပြီ။

ဂေါပကဝတ္ထု

၃၅၃။ ဘန္တေ။ ဣဇေ ကပိလဝတ္ထုသို့၊ ဤ ကပိလဝတ္ထု-မြို့၌ပင်။
 ဂေါပိကာ နာမ၊ ဂေါပိကာ-မည်သော။ သကျဓိတာ၊ သာကီဝင်မင်းသမီး
 သည်။ ဗုဒ္ဓေ၊ ဌ။ ပသန္နာ၊ ကြည်ညိုသည်။ ပ။ သီလေသု၊ ငါးပါးသီလ
 တို့၌။ ပရိပူရကာရိနိ၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်ကျင့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊
 ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံအောင် ပြုလေ့ရှိသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ပါပြီ။ သာ၊
 ထိုသို့မည်။ ဣတ္ထိတ္ထံ၊ မိန်းမ၏အဖြစ်ကို။ (မိန်းမဘဝကို။) ဝိရာဇေတွာ၊
 တပ်မက်ခြင်းကင်းစေ၍။ (စက်ဆုပ်၍။) ပုရိသတ္တံ၊ ကို။ ဘာဝေတွာ၊ မိမိ
 သန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍။ ပ။ သဟဗျတံ၊ တကွဖြစ်သူ၏အဖြစ်ဟူသော။ (အပေါင်း
 အဖော်၏ အဖြစ်ဟူသော။) အမှာကံ၊ တို့၏။ ပုတ္တတ္တံ၊ သား အဖြစ်သို့။
 အဇ္ဈပဂတာ၊ ကပ်ရောက်ပါပြီ။ တဩပိ၊ ထို နတ်ပြည်၌လည်း။ နံ၊ ထို့
 ဂေါပိကာကို။ “ဂေါပကော ဒေဝပုတ္တော၊ ဂေါပကော ဒေဝပုတ္တော” တိ၊
 ဂေါပက-နတ်သား၊ ဂေါပက-နတ်သား ဟု။ ဝေံ၊ ဤသို့။ ဇာနန္တိ။
 အညေပိ၊ ဂေါပိကာမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တယော ဘိက္ခု၊
 တို့သည်။ ဘဂဝတိ၊ ဌ။ (မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌။) ဗြဟ္မစရိယံ၊ မြတ်
 သော အကျင့်ကို။ စရိတွာ၊ ၍။ ဟိနံ၊ နိမ့်ကျသော။ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-
 နတ်အပေါင်းသို့။ ဥပပန္နာ။

တေ၊ ထို နတ်သား သုံးယောက်တို့သည်။ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ၊ တို့နှင့်။
 [သမဂီဘူတာ-၌ စပ်။] ဝါ၊ တို့သည်။ သမပိတာ၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်
 ကုန်သည်။ သမဂီဘူတာ၊ ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတော။)
 ပရိစာရယမာနာ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို ဤဤ လှည့်လည်စေကုန်လျက်။ ဝါ၊
 ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစားကုန်လျက်။ အမှောက်၊ တို့အား။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ဆည်းကပ်
 ခဲ့ စားရာ နတ်သဘင်သို့။ အမှောက်၊ တို့၏။ ပါရိစရိယံ၊ အလုပ်အကျွေး
 တို့၏ အဖြစ် အကျိုးငှာ။ အာဂစ္ဆန္တိ၊ ရောက်လာပါကုန်၏။ (တနည်း)
 အမှောက်၊ တို့အား။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ သို့။ အမှောက်၊ တို့အား။ ပါရိစရိယံ၊ ပြုစု
 လုပ်ကျွေးခြင်းငှာ။ အာဂစ္ဆန္တိ။ [က, ဆို, တီး, မှတ်၍ အသုံးတော်ခံရသော
 ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မျိုး၌ ဖြစ်သောကြောင့် က, ဆို, တီးမှတ်သောအားဖြင့် သိကြားမင်း
 ကို ပြုစုပျော်ဖြေဖို့ရာ ရောက်လာကြသည်။]

တေ၊ တို့ကို။ အမှောက် ဥပဋ္ဌာနံ၊ အမှောက်။ ပါရိစရိယံ၊ ငှာ။ အာဂတေ၊
 ရောက်လာကုန်လတ်သော်။ ဂေါပကော ဒေဝပုတ္တော၊ သည်။ ပဋိစောဒေသိ၊
 စောဒနာပြီ။ (အပြစ်တင်ပြီ။) [ထို အပြစ်တင်ခြင်းသည်ပင် ရှေးကအကြောင်း
 အရာများကို အမှတ်ရစေရာ ရောက်သောကြောင့် “သာရေသိ-အမှတ်ရစေပြီ”
 ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။] (ကံ၊ အဘယ်သို့ စောဒနာသနည်း။) “မာရိသာ၊
 အမောင်နတ်သားတို့။ တုမေ၊ ကုတော မုခါ၊ အဘယ်၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်
 မျက်နှာရှိကုန်သည်။ [ကုတော ပဝတ္ထုဉာဏ မုခါ။-ဋီကာ။] (ဟုတော။) တဿ
 ဘဂဝတော၊ ၏။ ဓမ္မံ၊ ကို။ အဿုတ္ထံ၊ နာခဲ့ကြသနည်း။ [အဘယ်အရပ်၌
 မျက်နှာလှည့်၍ နာခဲ့ကြသနည်း-ဟူလို။] အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ ဣတ္ထိကာ၊
 မိန်းမသားသည်။ သမာနာ၊ လျက်။ ပ။ ပရိပူရကာရိနိ (ဟုတော)။ ပ။ အဇ္ဈုပ-
 ဂတာ နာမ၊ ကပ်ရောက်ရပါပေ၏။ [နာမ-သည် ဂရဟာ ဇောတက။]။ ပ။
 မာရိသာ၊ တို့။ တုမေ ပန၊ တို့သည်ကား။ ပ။ ဥပပန္နာ၊ ကပ်ရောက်နေကုန်
 ပြီ။ ယေ မယံ၊ အကြင်ငါတို့သည်။ သဟဓမ္မိကေ၊ သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို။
 [အတူ ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော တရား ရှိသော သီတင်းသုံးဖော်တို့ကို။]
 ဟိနံ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ၊ သို့။ ဥပပန္နေ၊ တို့ကို။ အဒ္ဓသာမ၊ မြင်ရကုန်၏။ (တေ
 မယံ။) ဒုဒ္ဓိဋ္ဌရူပံ၊ မကောင်းသဖြင့် မြင်အပ်သော သဘောရှိသောအကြောင်း
 အရာကို။ [မမြင်ထိုက်သော အရာကို-ဟူလို။] အဒ္ဓသာမ ဝတ ဘော၊ မြင်နေ
 ကြရပါကုန်၏တကား.....။” ဣတိ၊ ဤသို့ စောဒနာပြီ။

တန္တေ။ ဂေါပကေန ဒေဝပုတ္တေန၊ သည်။ ပဋိစောဒိတာနံ၊ စောဒနာ
 အပ်ကုန်သော။ (အပြစ်တင်အပ်ကုန်သော။) တေသံ၊ ထို နတ်သား သုံး

ယောက်တို့လွင်၊ ဒွေ ဒေဝါ၊ တို့သည်။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ ဖျက်မောက်ထင်ထင် တွေ
 မြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခ-အတ္တဘောဉ်ပင်။ သတိ၊ သတိကို။
 (ဈာန သတိ နှင့် ထို သတိကို အခြေခံသော အနာဂါမိမဂ်ကို။) ပဋိလဘိ သု၊
 ရကုန်ပြီ။ ဗြဟ္မပုရောဟိတံ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတ-ဗြဟ္မာဉ် ဖြစ်သော။ ကာယံ၊
 ခန္ဓာကိုယ်ကို။ (ပဋိလဘိ သု။) ဧကော ပန ဒေဝေါ၊ ကား။ ကာမေ၊ တို့ကို။
 အဇ္ဈာဝသိ၊ လွမ်းမိုးခံစားလျက် သင့်လျော်သော အပိုင်းအခြား အတိုင်း
 နေပါပြီ။

၃၅၄။ (အဟံ။) စက္ခုမတော၊ ပညာမျက်စိ ရှိတော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရား၏။ ဥပါသိကာ၊ သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။
 မယံ၊ ၏။ ဂေါပိကာတိ၊ ဟူသော။ နာမမ္ပိ၊ သည်လည်း။ အဟု၊
 ဖြစ်ပါပြီ။ ။ပ။ အတိပုသန္ဓာ၊ အလွန်ကြည်ညိုပါ၏။ ပသန္ဓစိတ္တာ၊
 ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိသည်။ (ဟုတော။) သံဃဉ္စ၊ ကိုလည်း။ ဥပဋ္ဌာသိ၊
 ပြုစု လုပ်ကျွေးခဲ့ပါပြီ။

တဿေဝ ဗုဒ္ဓဿ၊ ၏ပင်။ သုဓမ္မတာယ၊ တရားတော်၏ကောင်း
 မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ၊ ကောင်းမြတ်သော တရားတော်၏
 အဖြစ်ကြောင့်။ သက္ကဿ၊ ၏။ မဟာနုဘာဝေါ၊ ကြီးသော အာနု
 ဘော်ရှိသော။ မဟာဇုတိကော၊ ကြီးသော အရောင် အဝါ ရှိသော။
 ပုတ္တော (ဟုတော)။ တိဒိဝူပပန္နော၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရ
 သည်။ အမိ။ ဣဓာပိ၊ ဤ တာဝတိံသာ-နတ်ပြည်၌လည်း။ “ဂေါ-
 ပကော” တိ၊ ဟူ၍။ မံ ဇာနန္တိ။

အထ၊ ထိုအခါ၌။ (ဂေါပက-နတ်သားဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။)
 ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗေ၊ ရှေးက တွေ့မြင်အပ်ဖူးကုန်သော။ ဝသီနေ၊ အမြဲနေကုန်
 သည်ဖြစ်၍။ [ဝသ-ဓာတ်+တ-ပစ္စည်းကို ဤန-ပြု။] ဂန္ဓဗ္ဗကာ-
 ယူပဂတေ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော။ ဘိက္ခဝေါ၊
 ရဟန်းနတ်သားတို့ကို။ [ရဟန်းဘဝက ရောက်လာသောနတ်သားများ
 ဖြစ်သောကြောင့် “ဘိက္ခဝေါ” ဟု ဆိုသည်။] အဒ္ဓသံ၊ မြင်ပါပြီ။
 ယေ၊ အကြင် ရဟန်းနတ်သားတို့ကို။ [စု-အနက်မရှိ။] ပုဗ္ဗေ၊ ၌။
 မနုဿဘူတာ၊ လူဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ မယံ၊ တို့သည်။ အန္ဓေန၊
 စားဖွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပါနေန၊ သောက်ဖွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း။
 ပါဒေ၊ ခြေတို့ကို။ ဥပသင်္ဂယု၊ ကပ်ရောက် သိမ်းပိုက်၍။ [ခြေတို့ကို
 ဆေးကြောမှု၊ ဆီဖြင့်သုတ်လိမ်းမှု၊ ရှိခိုးပူဇော်မှု-များတည်း။] သကေ၊

မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ နိဝေသနေ၊ အိမ်၌။ ဥပဋ္ဌဟိမှာ၊ ပြုစု လုပ်ကျွေး
ခဲ့ပါကုန်ပြီ။ ဣမေဟိ၊ ဤ နတ်သားတို့သည်။ [“ဟိ”သည် အနက်
မရှိ။] ဂေါတမသဘဝကာသော၊ ဂေါတမဘုရား၏ သဘဝက-ဖြစ်ကုန်
သော။ [“သေ”သည် ဂါထာပူရဏ-နိပါတ်။] တေ၊ ထို ရဟန်း
တို့ပေတည်း။

ဣမေ ဘဝန္တော၊ ဤ အရှင် နတ်သားတို့သည်။ ကုတောမုခါ
(ဟုတော) ဗုဒ္ဓဿ။ ဓမ္မာနိ၊ တို့ကို။ [လိင်္ဂဝိပလ္လာသ။] ပဋိဂ္ဂဟေသုံ
နာမ၊ နာယုမ္ပတ်သားခွဲကြကုန်သနည်း။ (နာယုခွဲကြပါလိမ့်။) ဟိ၊
မေးသင့်၏။ စက္ခုမတာ၊ သည်။ အနုဗုဒ္ဓေါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိတော်
မူအပ်သော။ သုဒေသိတော၊ ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော။ ဓမ္မော၊
ကို။ ပစ္စတ္တံ၊ အသီးသီး ကိုယ်စီကိုယ်စီ။ ဝါ၊ ကိုယ်တိုင်သာလျှင်။
ဝေဒိတဗျော၊ သိထိုက်ပါ၏။

ဟိ၊ မှန်၏။ အဟံ၊ သည်။ တုမ္ပေဝ၊ အသင် နတ်သားတို့ကိုပင်။
ဥပါသမာနော၊ ဆည်းကပ်လျက်။ အရိယာနံ၊ အရိယာဖြစ်သော
ဘုရားရှင်တို့၏။ သုဘာသိတာနိ၊ ကောင်းစွာ ဟောပြုအပ်သော
တရားတို့ကို။ သုတောန၊ သင်ထို့ထံမှ တဆင့်နာရ၍။ သက္ကဿ။ပ။
တိဒိဝုပပန္တော၊ အမှီ။

တုမ္ပေ ပန၊ တို့သည်ကား။ သေဋ္ဌံ၊ အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော ဘုရား
ရှင်ကို။ ဥပါသမာနာ၊ ဆည်းကပ်ကုန်လျက်။ အနုတ္တရံ၊ သော။
ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကို။ စရိတွာ၊ ၍။ ဘဝန္တော၊ တို့သည်။ ဟိနံ ကာယံ။
ဥပပန္နာ၊ ကုန်၏။ ဘဝတံ၊ အရှင်တို့၏။ ဥပပတ္တိ၊ ဖြစ်ရပုံသည်။
အနာနုလောမာ၊ ရဟန်းအဖြစ်အား မလျော်ပါ။

☞ (မယ်။) ဒုဒ္ဓိဋ္ဌရူပံ၊ ကို။ (သာမည-ကံ။) သဟဓမ္မိကော၊ တို့ကို။
ဟိနကာယံ၊ နိမ့်ကျသော ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အပေါင်းသို့။ ဥပပန္နော၊ ကပ်
ရောက်နေသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသာမ ဝတ၊ မြင်နေကြရပါကုန်၏တကား။
[(ယေ မယ်) သဟဓမ္မိကော ဟိနကာယံ ဥပပန္နော (အဒ္ဓသာမ၊ တေ
မယ်) ဒုဒ္ဓိဋ္ဌရူပံ။ အဒ္ဓသာမ ဝတ၊ တကား....။ ဤသို့လည်း နိယမ၊
အနိယမ-ထည့်၍ ပေးနိုင်၏။] ဘဝန္တော၊ တို့သည်။ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ၊
သို့။ ဥပဂတာ၊ ကပ်ရောက်ကုန်သည်။ (ဟုတော။) ဒေဝါနံ၊ တို့
အား။ ပါရိစရိယံ၊ ပြုစု လုပ်ကျွေးခြင်းငှာ။ အာဝစ္ဆယ၊ ရောက်

လာကြကုန်၏။ အဂါရေ၊ အိမ်၌။ (အိမ်ရာတည်ထောင် လှူတောင်
၌။) ဝသတော၊ နေသော။ မယံ၊ ၏။ ဣမံ ဝိသေသတံ၊ ဤ
ထူးသည်၏အဖြစ်ကို။ (ထူးပုံကို။) ပဿ၊ ရှုမြင်စမ်းပါလော့။

သော (အဟံ)။ ဣတ္ထိ၊ မိန်းမသားသည်။ ဟုတော၊ ဖြစ်ခဲ့ပါ
လျက်။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ ဒိဗ္ဗေဟိ၊ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ကာမေ-
ဟိ၊ တို့နှင့်။ သမဂီဘူတော၊ ပြည့်စုံသဖြင့်ဖြစ်သော။ ပုမော
ဒေဝေါ၊ ယောက်ျားဖြစ်သော နတ်သည်။ (နတ်သားသည်။) အမ္ပိ၊
ဖြစ်ရ၏။ ဂေါတမသာဝကေန၊ ဂေါတမ-မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝက-
ဖြစ်သော ဂေါပက-နတ်သားက။ စောဒိတာ၊ စောဒနာအပ် အဖြစ်
တင်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မိမိဘဝကို အမှတ်ရစေအပ်ကုန်သော။
တေ၊ ထို နတ်သားတို့သည်။ ဂေါပကံ၊ ကို။ သမေစ္စံ၊ ကောင်းစွာ
ရောက်၍။ ဝါ၊ အကြောင်းပြု၍။ သံဝေဂံ၊ သံဝေဂ-သို့။ (ထိတ်
လန့်ကြောင်း ဉာဏ်သို့။) အာပါဒံ၊ ရောက်ကုန်ပြီ။

ဟန္တာယခု၊ ဝိယာယာမ၊ အားထုတ်ကုန်တော့အံ့။ ဗျာယာယာမ၊
အထူးအားထုတ်ကုန်တော့အံ့။ မယံ၊ တို့သည်။ [နော-သည် အနက်
မရှိသော နိပါတ်။] ပရပေဿာ၊ သူတပါး၏ စေခိုင်းအပ်သူတို့
သည်။ (သူတပါး၏ အစေအပါးတို့သည်။) မာ အဟုမ္ပာ၊ မဖြစ်
ပါစေကုန်လင့်။ [ဤသို့ကြံ၍ သံဝေဂ ဖြစ်ကြသည်-ဟုလို့။] တေသံ၊
ထို သုံးယောက်တို့တွင်။ ဒုဝေ၊ နတ်နှစ်ယောက်တို့သည်။ ဂေါတမ-
သာသနာနိ၊ ဂေါတမ-ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော် (ဖြစ်သော
ပဌမဈာန်) တို့ကို။ အနုဿရံ၊ အမှတ်ရကုန်လျက်။ ဝီရိယံ၊
ကို။ အာရတိံ သု၊ အားထုတ်ကုန်ပြီ။

၁။ သမေစ္စ။ ။သံပုဗ္ဗ-ဣဇာတ်၊ ဂတိ-အနက်ဟော၊ တွာ ပစ္စည်း။ ‘သမာ-
ဂန္တာ’ ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။ အခြားနေရာ၌ ပဋိစ္စ-ကို အာဂမ္မ-ဟု ဖွင့်လေ့ရှိ၏။
အာဂမ္မ-နှင့် သမာဂန္တာ-တို့ကား ပရိယာယ်တည်း။ ထို အာဂမ္မ-ကိုလည်း အာရက္ခ-
ဟု ဖွင့်လေ့ရှိသည်။ [ပဌမပါရာဇိက-၌၊ သုဒိန္နဘာဏဝါရ-အဆုံးနားကြည့်ပါ။]

၂။ ဝိယာယာမ။ ။ဝိ+အာ+ယမု-ဇာတ်၊ အားထုတ်ခြင်းအနယ်ဟော၊ (ယံ)
လာ၍ ဝိယာယာမ-ဟု ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဥယျာမာမ” ဟု ဖွင့်၏။
ဝိကာ၌မူ “ဝိဿာဋ္ဌံ ဝီရိယံ သန္တာနေပဝတ္ထေမ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို “ဝိဿာယာမ”
ဟု ပါဠိရှိသင့်၍ အဋ္ဌကထာမှ တမျိုးဖွင့်ခြင်းဟု မှတ်ပါ။ “ဝိဿာယာမ၊ လွတ်လွတ်
ကျွတ်ကျွတ် စွန့်စွန့်စားစား အားထုတ်ကုန်တော့အံ့။” ဟု မေးပါ။

ဣဒေဝ၊ ဤ တာဝတိံသာ-နတ်ပြည်၌ပင်။ စိတ္တာနိ၊ ကာမဂုဏ်
 ငါးပါး၌ဖြစ်သော စိတ်တို့ကို။ ဝိရာဇယိတွာ၊ မတပ်မက်စေမူ၍။ ဝါ၊
 စက်ဆုပ်၍။ ကာမေသု၊ တို့၌။ အာဒီနဝံ၊ အပြစ်ကို။ အဒ္ဓသံသု၊ မြင်
 ကုန်ပြီ။ [ပဌမဈာန်တည်းဟူသော ဝိက္ခမ္ဘန-ပဟာန်၊ အနာဂါမိမဂ်
 တည်းဟူသော သမုစ္ဆေဒ-ပဟာန်ဖြင့် မြင်ကုန်ပြီ။] တောထို နတ်နှစ်
 ယောက်တို့သည်။ ဒုရုစ္စယာနိ၊ ခဲယဉ်းစွာ လွန်မြောက်အပ်ကုန်သော။
 ဝါ၊ လွန်မြောက်နိုင်ခဲ့ကုန်သော။ ကာမ သံယောဇနဗန္ဓနာနိ၊ ကာမ
 သံယောဇဉ် ကာမ အနှောင်အဖွဲ့တို့ကို လည်းကောင်း။ ပါပိမ-
 ယောဂါနိ၊ မာရ်နတ်၏ အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်သော တရားတို့ကိုလည်း
 ကောင်း။ [ကာမသံယောဇဉ်သာမက ယောဂ ဂန္ဓ တို့ကိုလည်း
 ကောင်း-ဟူလို။] နာဂေါဆင်ပြောင်ကြီးသည်။ သန္ဓာနိ၊ အနှောင်
 အဖွဲ့ ဖြစ်ကုန်သော။ ဂုဏာနိ၊ ကြီးတို့ကို။ (ဆိန္ဒတိ) ဣဝ၊ ဖြတ်သကဲ့
 သို့။ ဧဝံ၊ တူ။ ဆေတွာ၊ ဖြတ်ပြီး၍။ တာဝတိံသာ ဒေဝေ၊ တို့ကို။
 အတိက္ကမိံသု၊ ကျော်လွန်ပါကုန်ပြီ။] ကျော်လွန်လျက်၊ ပြဟ္မာဘုံသို့
 ရောက်သွားကြပါသည်-ဟူလို။]

သဏ္ဍန္ဒာ၊ သိကြားမင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ သပဇာပတိကာ၊
 ပဇာပတိ-နတ်မင်းနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ သဗ္ဗေ ဒေဝါ၊ တို့သည်။
 သုဓမ္မာယ၊ သုဓမ္မာမည်သော။ သဘာယံ၊ သဘင်သို့။ (နတ်
 အစည်းအဝေးသို့။) ဥပဝိဇ္ဇာ၊ ကပ်ဝင်နေထိုင်ပါကုန်ပြီ။ တေသံ၊ ထို
 နတ်အားလုံးတို့သည်။ သန္ဓိသိန္ဓာနံ၊ စည်းဝေး ထိုင်နေကြကုန်စဉ်။
 ဝိရာ၊ ရဲရင့်ကုန်သော။ ဝိရာဂါ၊ ကင်းသော ရာဂ-ရှိသော နတ်တို့
 သည်။ ဝိရဇံ၊ ကင်းသော ရာဂ-စသော မြူရှိသော အနာဂါမိမဂ်ကို။
 ကရောန္တာ၊ ပြုကုန်လျက်။ (ဖြစ်စေကုန်လျက်။) အတိက္ကမိံသု၊ ပြဟ္မာ
 ဘုံသို့ ရှေးရှုတက်သွားပါကုန်ပြီ။

တောထို နတ်သားနှစ်ယောက်တို့ကို။ ဒိသု၊ မြင်၍။ ဒေဝါ-
 ဘိဘူ၊ နတ်တို့ကို လှမ်းမိုး သာလွန်သော။ ဝါသဝေ၊ သိကြား
 မင်းသည်။ ဒေဝဂဏဿ၊ နတ်အပေါင်း၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။
 သံဝေဂံ၊ သံဝေဂ-ကို။ (သံဝေဂ-စကားကို။) သကာသိ၊ ပြုပြီ။
 (ကိ။) ဣမေဟိ တော၊ ဤ နတ်သား နှစ်ယောက်တို့သည် သော်မူ
 လည်း။ ဟိနကာယူပပန္နာ၊ နိမ့်ကျသော ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မျိုး၌ ဖြစ်ကြ
 ရပါကုန်လျက်။ ဒေဝေ တာဝတိံသာ တို့ကို။ အတိက္ကမန္နိ၊

၉ (ကိ။)

ကျော်လွန်၍ ဗြဟ္မာ့တံသို့ တက်သွားနိုင်ကုန်၏။ (ဣတိ၊ ဤသို့ သံဝေဂ-စကား ပြုပြီ။) သံဝေဂဇာတဿ၊ ဖြစ်သော သံဝေဂ-ဉာဏ်ရှိသော သိကြား၏။ (သံဝေဂ-ဉာဏ်ဖြစ်သော သိကြား၏။) ဝစော၊ စကားကို။ နိဿယ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်၍။ သော ဂေါပ-ကော၊ ထို ဂေါပက-နတ်သားသည်။ ဝါသဝံ၊ သိကြားမင်းကို။ အဇ္ဈဘာသိ၊ ရည်ရွယ်၍၊ ဝါထာဖြင့် ပြောဆိုပြီ။ (ကိံ။)-

မနုဿလောကော၊ လူ့လောက၌။ ဇနိန္ဒော၊ သတ္တဝါအားလုံးတို့၏ အရှင်ဖြစ်တော်မူသော။ ဝါ၊ သတ္တဝါအားလုံးတို့ထက် မြတ်တော်မူသော။ ဗုဒ္ဓေါ အတ္ထိ။ ကာမာဘိဘူ၊ ဝတ္ထု ကိလေသာ နှစ်ဖြာသောကာမတို့ကို လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်တော်မူသော။ ဝါ၊ လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်သော။ သက္ခုမုနိတိ၊ သက္ခုမုနိ-ဟူ၍။ ဉာယတိ၊ သိအပ်ပါ၏။ တေ၊ ထို နတ်သားနှစ်ယောက်တို့သည်။ တဿေဝ၊ ထိုဘုရားရှင်၏ပင်။ ပုတ္တာ၊ သားတော်တို့ပါတည်း။ သတိယာ၊ ဈာန်၌ ဖြစ်သော သတိမှ။ ဝိဟိနာ၊ ဆုတ်ယုတ်ပါကုန်၏။ တေ၊ ထို နတ်သားတို့သည်။ မယာ၊ တပည့်တော်က။ စောဒိတာ၊ စောဒနာ အပ်ကုန်သည်။ (ဟုတော။) သတိံ၊ ဈာန်-သတိကို။ အဇ္ဈလတ္ထိ၊ ရပါကုန်ပြီ။

တိဏ္ဏံ၊ ကုန်သော။ တေသံ၊ တို့တွင်။ ဧကော၊ တယောက်သည်။ ဧတ္ထ၊ ဤ နိမ့်ကျသော ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အပေါင်း၌။ အာဝသိ-နော၊ အမြဲနေပါ၏။ ဂန္ဓဗ္ဗကာယူပဂတော၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်အပေါင်း သို့ ကပ်ရောက်သည်ဖြစ်၍။ ဝသိနော၊ အမြဲနေပါ၏။ ဒွေ စ၊ နတ်သားနှစ်ယောက်တို့သည်ကား။ သမ္မောဓိပတာနုသာရိနော၊ အနာဂါမိမဂ်ဟူသောလမ်းကြောင်းသို့ အစဉ်လိုက်ပါကုန်၏။ သမာဟိ-တတ္တာ၊ ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ-ဖြင့် ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဒေဝေပိ၊ နှစ်ထပ်သောနတ်ပြည်တို့ကိုလည်း။ ဟိဇ္ဇန္တိ၊ ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချပါကုန်၏။

ဧတ္ထ၊ ဤ သံသနာတော်၌။ မေဗ္ဗပ္ပကာသနာ၊ တရားတော်ကို ထင်ရှားပြခြင်းသည်။ တောဒိသိ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ပါ၏။ (ဤကဲ့သို့ ဂုဏ်ကို ပြည့်စုံစေနိုင်ပါ၏။) တတ္ထ၊ ထို ဘုရားရှင်၏ သာဝက-တို့တွင်။ ကောစိ၊ တစ်ယောက်သော။ သာဝကော၊ သည်။ န ကင်္ဂတိ၊ ရတနာသုံးပါးနှင့် ထို၏ ဂုဏ်များ၌ မယုံမှားတော့ပါ။ [ကိံ-သည်

အနက်မရှိသော နိပါတ်။] နိတိဏ္ဍဩဃံ၊ ကူးမြောက်အပ်ပြီးသော
 သြဗ-လေးအင် ရေအယဉ် ရှိတော်မူသော။ ဝိစိကိစ္ဆာဓိန္ဒ၊ ဖြတ်အပ်
 ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာ-ရှိတော်မူသော။ ဇိနံ၊ မာရ်ငါးပါးကို အောင်
 တော်မူသော။ ဇနိန္ဒ၊ သော။ ဗုဒ္ဓံ၊ ကို။ နမဿာမ၊ ကြည်ညို မြတ်
 နိုး ရှိခိုးပါကုန်၏။

တေ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏။ ယံ ဓမ္မံ၊ ယင်း တရားကို။ ဣမ၊ ဤ
 နတ်ပြည်၌။ အညာယ၊ သိ၍။ တေ၊ ထို နတ်သား နှစ်ယောက်တို့သည်။
 ဝိသေသံ၊ ဈာန်၊ မဂ်၊ ဖိုလ်-တရားထူးကို။ အဇ္ဈင်္ဂဿ၊ ဝါပါကုန်ပြီ။
 တေသံ၊ ထို နတ်သားသုံးယောက်တို့တွင်။ ဒုဝေ၊ နတ်သား နှစ်
 ယောက်တို့သည်။ ဝိသေသဂူ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်-တရားထူးသို့ ရောက်ကုန်
 သည်။ (ဟုတော့။) ဗြဟ္မပုရောဟိတံ၊ ဗြဟ္မပုရောဟိတ် ဖြစ်သော။
 ကာယံ၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို။ (အဇ္ဈင်္ဂဿ။)

မာရိယ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား။ တဿ ဓမ္မဿ၊ ထိုမဂ်၊ ဖိုလ်-
 တရားသို့။ ပတ္တိယာ၊ ရောက်ခြင်းငှာ။ အာဂတာ၊ ရောက်လာကုန်
 သည်။ အမှ၊ ဖြစ်ပါကုန်၏။ မာရိယ၊ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ကတာဝ-
 ကာသာ၊ ပြုတော်မူအပ်ပြီးသော အခွင့်ရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ခွင့်ပြုအပ်
 ပြီးကုန်သည်။ (ဟုတော့။) ပဉ္စ၊ ပြဿနာကို။ ပုစ္ဆေမှ၊ မေးလို့ပါကုန်
 ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ရည်ရွယ်၍ ရွတ်ဆိုပြီ။

၃၅၅။ အထ ခေါ် ။ပ။ အယံ ယက္ခော၊ ဤ သိကြားသည်။ ဒီဃရတ္တံ၊
 ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး။ (မစလ-ရွာဝယ် မဃ-လုလင် ဘဝမှ စ၍ ကြာ
 မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး။) ဝိသုဒ္ဓေါ၊ အဇ္ဈာသယ- ဓာတ် စင်ကြယ်ခဲ့
 သူတည်း။ [တရားရရှိရာ အားကြီးသော မိရာ အကြောင်း ရှေးကောင်းမှု
 ရှိ၏-ဟုလို။] ယံ ကိဉ္စိ၊ အကြင် အမှတ်မရှိ တစုံတခုသော။ ပဉ္စ၊ ကို။
 မ၊ ကို။ ပုစ္ဆိဿတိ၊ မေးလိမ့်မည်။ သဗ္ဗံ၊ သော။ တံ၊ ကို။ အတ္တသဉ္စိတံ
 ယေဝ၊ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့၏ စီးပွားနှင့်စပ်သော အရာကိုသာ။
 ပုစ္ဆိဿတိ။ အနတ္တသဉ္စိတံ၊ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့၏ စီးပွားနှင့် မစပ်
 သော အရာကို။ နော (ပုစ္ဆိဿတိ)၊ မေးလိမ့်မည် မဟုတ်။ ယဉ္စ၊ အကြင်

၁။ အာဂတာ မှာသိ။ ။အာဂတာ မှသေ-ဟု ဆိုလိုလျက် သေ-၌ (ဧ) ကို
 (ဇ) ပြုထားသည်။ ထို (သေ) လည်း ဝိဘတ် မဟုတ်၊ ဝါတာ ပူရဏ-နိပါတ်
 တည်း။ အာဂတာမှ-ကို “အာဂတာ+အမှ” ဟုဖြတ်။ ပုစ္ဆေမှ-၌ ယျောမ-ဝိဘတ်
 ကို မေ့-ပြုထားသည်။

ပြဿနာကိုလည်း။ အထံ၊ ထိုသိကြားအား။ အဟံ၊ သည်။ ပုဋ္ဌော၊ မေး
 အပ်သည်။ (ဟုတော။) ဗျာကရိယာမိ၊ ဖြေဆိုအံ့။ တံ၊ ကို။ ခိပ္ပမေဝ၊
 လျင်မြန်စွာပင်။ အာဇာနိဿတိ၊ သိလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။
 ၉၅၆။ အထခေါ၊ ပ။ “ဝါသဝ၊ သိကြားမင်း။ ကိဉ္စိ၊ တစ်တခုသော။
 ယံ၊ အကြင် ပြဿနာကို။ မနသိ၊ စိတ်၌။ (စိတ်ထဲ၌။) ဣစ္ဆသိ၊ မေးဖို့ရာ
 အလိုရှိ၏။ (တံ) ပဉ္စ၊ ကို။ မံ၊ ကို။ ပုစ္ဆ၊ မေးလော့။ အဟံ၊ တထ
 တထေဝ ပဉ္စဿ၊ ထိုထို ပြဿနာ၏ပင်။ အန္တိ၊ အဆုံးကို။ (အဆုံးဖြစ်
 သော အဖြေကို။) တေ၊ အား။ ကရောမိ၊ ပြုတော်မူမည်။” ဣတိ၊ ဤသို့
 ရှုတ်ဆိုတော်မူပြီ။

ပဌမဘာဏဝါရော၊ သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီးပြီ။

ပဉ္စဝေယျာကရုဏ

၉၅၇။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ကတာဝကာသော၊ ပြုအပ်ပြီးသော အခွင့်
 ရှိသော။ (ခွင့်ပြုအပ်ပြီးသော။) သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော၊ သည်။ ဘဂဝန္တိ၊
 ကို။ ပဌမံ၊ စွာ။ ဣမံ ပဉ္စ၊ ကို။ အပုစ္ဆံ၊ လျှောက်ပြီ။ (ကိံ)။—

“မာရိယ၊ ရှင်တော် မြတ်ဘုရား။ ကိံ သံယောဇနာ၊ အဘယ်အနှောင်
 အဖွဲ့ရှိကုန်သည်။ (ဟုတော၊ ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်။ သဝေရာ-
 စသည်၌ စပ်။) ဒေဝါ၊ နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ မနုဿာ၊ လူတို့သည်
 လည်းကောင်း။ အသုရာ၊ အသုရာတို့သည်လည်းကောင်း။ နာဂါ၊ နဂါးတို့
 သည်လည်းကောင်း။ ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်တို့သည်လည်းကောင်း။ အညေ၊
 နတ်၊ လူ၊ အသုရာ၊ နဂါး၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-တို့မှ အခြားကုန်သော။ ယေ ပုထုကာယာ
 စ၊ အကြင် များစွာသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ သန္တိ၊
 ရှိကုန်၏။ တေ၊ ထို အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်။ (ဝိဟရန္တိ-၌ စပ်။)
 (မယံ။) ‘အဝေရာ၊ ရန်မရှိကုန်ပဲ။ ဝါ၊ ထိပါး နှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသ-
 မရှိကုန်ပဲ။ အဒဏ္ဍာ၊ လက်နက်ဒဏ်၊ ဥစ္စာဒဏ်-မရှိကုန်ပဲ။ အသပတ္တာ၊
 စည်းစိမ်ကို ပယ်ရှားတတ်၊ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရန်သူမရှိကုန်ပဲ။
 ဘဗျာပဇ္ဇာ၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု ဒေါမနဿ-မရှိကုန်ပဲ။ အဝေရိနော၊ တစ်တယောက်

၁။ အဝေရိနော။ ။အစ္စရာယ၊ (လက်ဖျားနှစ်ချောင်းဖြင့်။) ဝဟိတကံ၊
 ယူအပ်သော အစာကို။ (လက်ဖြင့်တို့၍ လျက်အပ်သော အစာ-စသည်ကို။) ဇဗ်-
 သဟဿေန သဒ္ဓိံ၊ ခြေကုန်သည်တထောင်နှင့်အတူ။ ပရိဘုဇ္ဇေယျာမ၊ မျှမျှ တတ
 သုံးဆောင်ရပါမူ ကောင်းလေစွ။ -ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌ သရုပ်ဖော်၏။ နျော်ပျော်

နှင့်မျှ ရန်သူမရှိကြပဲ။ (ရန်သူ မဖြစ်ကြပဲ။) ဝိဟရေမု၊ နေကြရပါမူ ကောင်းလေစ။ ဝါ၊ နေလိပါကုန်၏။” ဣတိ စ၊ ဤသို့လည်း။ နေသံ၊ ထိုသက္ကဝါတို့၏(စိတ်သည်။ ဝါ၊ တောင့်တမှုသည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ အထ စ ပန၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်။ (ထိုသို့ စိတ်ဖြစ်ပါလျက်။) သဝေရာ၊ ရန်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ထိပါးနှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ သဒဏ္ဍာ၊ လက်နက်ဒဏ်၊ ဥစ္စာဒဏ်-နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ သ သပတ္တာ၊ စည်းစိမ်ကိုပယ်ရှားတတ်၊ အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သော ရန်သူနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ သဗျာပဇ္ဇာ၊ စိတ်ဆင်းရဲမှု ဒေါမနဿ-နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ သ ဝေရိနော၊ ရန်သူနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတော့။) ဝိဟရန္တိ၊ နေကြရပါကုန်သနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ ဣတ္ထိ၊ ဤ အပြားအားဖြင့်။ ဝါ၊ ဤနည်းအားဖြင့်။ ပ။ အပုစ္ဆိ။ တဿ၊ ထို သိကြားအား။ ဘဂဝါ၊ သည်။ ပဉ္စ၊ ကို။ ပုဋ္ဌော၊ မေးအပ်သည်။ (ဟုတော့။) ဗျာကာသိ၊ ဖြေတော်မူပြီ။ (ကိ။)-

“ဒေဝါနမိန္ဒ၊ နတ်တို့၏ အရှင်ဖြစ်သော သိကြားမင်း။ ဣဿာမစ္ဆရိယ သံယောဇနာ၊ ဣဿာ မစ္ဆရိယ-ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ရှိကုန်သည်။ [သုတပါး စည်းစိမ်ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းသဘောဖြစ်သော ဣဿာ၊ မိမိစည်းစိမ်ကို ဝန်တို့ နှုမြောခြင်း ဟူသော မစ္ဆရိယ-အနှောင်အဖွဲ့ရှိကုန်သည်။] (ဟုတော့။ ရှိ။ ဝါ၊ ခြင်းကြောင့်။ သဝေရာ-စသည်၌စပ်။) ဒေဝါ။ ပ။ သဝေရိနော၊ ကုန်သည်။ (ဟုတော့။) ဝိဟရန္တိ၊ နေကြရကုန်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ပေယျာလ မြုပ်ထားသော ပုဒ်တို့ကို အထက်ကအတိုင်း ပေးပါ။] ဣတ္ထိ၊ ဖြင့်။ ပ။ ဘဂဝါ၊ သည်။ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ၊ အား။ ပဉ္စ၊ ကို။ ပုဋ္ဌော၊ မေးအပ်သည်။ (ဟုတော့။) ဗျာကာသိ၊ အတ္ထမနော၊ မိမိစိတ်ရှိသည်။ ဝါ၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်။ (ဟုတော့။) သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော၊ သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ဘာသိတံ၊ မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကို။

ရှင်ရှင် ချစ်ချစ် ခင်ခင် တယောက်နှင့်တယောက်အား ပေးနိုင်၊ ကမ်းနိုင်၊ ကျွေးမွေးနိုင်၊ ပြောနိုင်၊ ဆိုနိုင်၊ ဝင်နိုင်၊ တွက်နိုင်-လျက် နေထိုင်ခြင်းကို “အဝေရိ-ရန်သူမရှိသော နေထိုင်ခြင်း”ဟု မှတ်ပါ။

၁။ ဣတိ စ နေသံ။ ။ မိတ္တုပုတ္တိ ဒဠတရာပိ-စသော ဝိကာကိုကြည့်၍ “နေသံ၊ ထိုသူတို့၏ (စိတ်သည်) ။ ဟောတိ”ဟု ပေးပါသည်။ “နေသံ အယံ ပတ္တနာ ဟောတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ-ကိုကြည့်၍ “နေသံ၊ ထိုသူတို့၏ (တောင့်တမှုသည်။)” ဟု ပေးပါသည်။

အဘိနန္ဒိ၊ စိတ်ဖြင့်အလွန်နှစ်သက်ပြီ။ အနုမောဒိ၊ နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန်ဝမ်း
မြောက်ပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သနည်း။) -

“ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဧဝံ၊ ဤမိန့်တော်မူအပ်သော စကားသည်။
ဧဝံ၊ ဤ အတိုင်း မှန်ပါ၏။ ပ။ ဘဂဝတော၊ ၏။ ပဉ္စဝေယျာကရဏံ၊ အဖြေ
စကားတော်ကို။ သုတွာ၊ နာရ၍။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပထမ ပြဿနာ၌။ (မယာ၊
တပည့်တော်သည်။) ကင်္ခါ၊ ယုံမှားမှုကို။ တိဏ္ဏာ၊ လွန်မြောက်အပ်ပါပြီ။
ကထံကထာ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ အဘယ်သို့ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း
ဟုပြောဆိုကြောင်းစကားသည်။ ဝါ၊ ဘယ်လိုပါလိမ့်၊ ဘယ်လိုပါလိမ့်-ဟု
တေးတော ယုံမှားခြင်းသည်။ ဝိဂတာ၊ ကင်းပါပြီ။” ဣတိ၊ ဤသို့
လျှောက်ပြီ။

၃၅၀။ ဣတိ ဟ၊ ဤသို့လျှင်။ ပ။ ဘာသိတံ၊ ကို။ အဘိနန္ဒိတွာ၊ စိတ်
ဖြင့် အလွန်နှစ်သက်ပြီး၍။ အနုမောဒိတွာ၊ နှုတ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ဝမ်းမြောက်
ပြီး၍။ ဘဂဝန္တံ၊ ကို။ ဥတ္တရိ၊ အထက်၌။ ဝါ၊ အထက်ဖြစ်သော။ ပဉ္စံ၊
ကို။ အပုစ္ဆံ။ (ကိံ။) - “မာရိသ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဣဿာ မစ္ဆရိယံ၊ သည်။
ကိံ နိဒါနံ၊ အဘယ် နိဒါနံရှိပါသနည်း။ ဝါ၊ အဘယ် အကြောင်းရှိပါ
သနည်း။ ကိံ သမုဒယံ၊ အဘယ်ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းရှိပါသနည်း။ ကိံ
ဇာတိကံ၊ အဘယ်ဖြစ်ကြောင်း သဘောရှိပါသနည်း။ ကိံ ပဗာဝံ၊ အဘယ်
စ၍ ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်း ရှိပါသနည်း။ [အဘယ် အစရှိပါသနည်း-ဟု
အလယ်ဆိုပါ။] ကိသ္မိံ၊ အဘယ်အရာသည်။ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ဣဿာ
မစ္ဆရိယံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ ကိသ္မိံ၊ သည်။ အသတိ၊
မဖြစ်လတ်သော်။ ဣဿာ မစ္ဆရိယံ၊ သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်ပါသနည်း။”
ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဒေဝါနမိန္ဒ။ ဣဿာမစ္ဆရိယံ၊ သည်။ ပိယာပိယ နိဒါနံ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်
အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရု မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရု-
ဟူသော အကြောင်းရှိ၏။ [ရဟန်း ဖြစ်လျှင် တပည့်တပန်း စသလို၊ လူဝတ်
ကြောင် ဖြစ်လျှင် သားသမီး စသည်၊ ဆင် မြင်း ကျွဲ နွား-စသည်တို့သည်
သတ္တဝါ မည်၏။ ရဟန်းဖြစ်လျှင် သပိတ် သင်္ကန်း စသည်၊ လူဝတ်ကြောင်
ဖြစ်လျှင် အဝတ်အစား အိမ်ရာ-စသည်တို့သည် သင်္ခါရု-မည်၏။ အချုပ်မှာ

၁။ တိဏ္ဏာ မေတ္တ ကင်္ခါ။ ။မ-ကာရော ပဒသမ္ပိကရော။-ဇီကာ။ မေတ္တ-၌ (မ)
သည် လာထားသော (မ်) တည်း။ ဤအလို မေတ္တ=ဧတ္ထ-ဟု ဖြစ်၊ (မ) သည်
အနက်ထူးမရှိဟု မှတ်ပါ။ သို့ရာတွင် မေတ္တ=မေ+ဧတ္ထ ဟု ရှေးနိဿယဝယ် ပုဂံဖြတ်
လိုဟန်တူ၏။ ထိုအတိုင်းလည်း ဖြစ်သင့်ပါသည်။

သက်ရှိကို သတ္တဝါ-ဟု ဆို၍၊ သက်မဲ့အရာ မှန်သမျှကို သင်္ခါရ-ဟု ဆိုလိုသည်။] ပိယာပိယ သမုဒယံ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ၊ မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါ သင်္ခါရ-ဟူသော ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်း ရှိ၏။ ပိယာပိယ ဇာတိကံ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါ သင်္ခါရ၊ မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-ဟူသော ဖြစ်ကြောင်း သဘောရှိ၏။ ပိယာပိယပဘဝံ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ၊ မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-ဟူသော စ၍ ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းရှိ၏။ ပိယာပိယေ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ၊ မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-သည်။ ဝါ၊ သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့၌ ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်းသည်။ သတိ၊ သော်။ ပ။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ။ [နောက် ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေးပါ၊ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

☞ မာရိသ။ ပိယာပိယံ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ၊ မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-သည်။ ဝါ၊ သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့၌ ချစ်ခြင်း မုန်းခြင်းသည်။ ကိံ နိဒါနံ၊ နည်း။ ပ။ ဆန္ဒနိဒါနံ၊ ဆန္ဒ-ဟူသော အကြောင်း ရှိ၏။ [သတ္တဝါသင်္ခါရ-ဟူသော ဝတ္ထုကာမကို ရှာလို့၊ ရလို့၊ သုံးဆောင်လို့၊ သိမ်းဆည်းလို့၊ မျက်နှာလိုက်၍ ပေးလိုသော ဆန္ဒ-ဟူသော အကြောင်းရှိ၏။] ပ။ ဆန္ဒော၊ သည်။ ဝိတက္ကနိဒါနော၊ ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ဝိတက်ဟူသော အကြောင်းရှိ၏။ [ပြုလုပ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးသော ဝိတက်ဖြစ်လျှင် သာ၍ ပြုလုပ် ချင်သော ဆန္ဒပြင်းထန်လာပုံကို သတိပြုပါ။] ပ။ ဝိတက္ကော၊ သည်။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါနော၊ မိမိကိန်းရာ ခန္ဓာအစဉ်ကို သံသရာ၌ ချဲ့ထွင်တတ် သော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ-နှင့် ယှဉ်သော သညာ-အစုဟူသော အကြောင်းရှိ၏။ [ဤစကားဖြင့် ဒုက္ခသမုဒယ-ကို ဟောတော်မူသည်။] ပ။

“မာရိသ။ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောသောရုပ္ပဂါမိနိံ၊ မိမိကိန်းရာခန္ဓာအစဉ်ကို သံသရာ၌ ချဲ့ထွင်တတ်သော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော သညာ-အစု၏ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း နိဗ္ဗာန်အား လျှောက်ပတ်သည်လည်းဖြစ်၊ ရောက်ကြောင်း လည်းဖြစ်သော။ ပဋိပဒံ၊ အကျင့်ကို။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ [ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓ-ဖြင့် နိရောဓသစ္စာကို လည်းကောင်း၊ သာရုပ္ပဖြင့် ဝိပဿနာဖြစ်သော လောကီမဂ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမိနိံဖြင့် လောကုတ္တရာမဂ်ကိုလည်းကောင်း လျှောက်သည်။]

ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာန

[ဤသို့ လျှောက်သောအခါ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောသောရူပ-
ဝါမိနိပဋိပဒါ-ကို ဟောပြုတော်မူလို၍ နတ်တို့အတွက် ထင်ရှားသော
အရူပကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စပ်သဖြင့် ဝေဒနာကို အားထုတ်တော်မူသည်။]

၃၅၉။ ဒေဝါနမိန္ဒ၊ နတ်တို့၏အရှင် သိကြားမင်း။ အဟံ။ သောမနဿံပိ၊
သောမနဿကိုလည်း။ (ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်မှုကိုလည်း။) [သာမည-ကံ။]
သေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက် ဖြစ်စေထိုက်သော သောမနဿကိုလည်းကောင်း။
အသေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မမှီဝဲထိုက် မဖြစ်စေထိုက်သော သောမနဿကိုလည်းကောင်း။
ဒုဝိဓေန၊ နှစ်ပါးသော အဖို့အစုအားဖြင့်။ (နှစ်ဖို့နှစ်စုအားဖြင့်။) ဝါ၊ နှစ်
ပါးအပြားအားဖြင့်။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။ ပ။ ဒေဝါမနဿံပိ၊ ဒေဝါမနဿ
ကိုလည်း။ (မနှစ်သက် မကြေနှပ်မှုကိုလည်း။) ။ပ။ ဥပေက္ခံပိ၊ ဥပေက္ခာကို
လည်း။ [နှစ်သက်မှု မနှစ်သက်မှု တို့၏ အလယ်၌ဖြစ်သော အသင့်အားဖြင့်
ရှုတတ်သော သဘောကိုလည်း။] ။ပ။

၃၆၀။ “သောမနဿံပိဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ ။ပ။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ”တိ၊
သောမနဿံပိဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ ။ပ။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ-ဟူ၍။ ဣတိတေ၊ ဤ
စကားကို။ (မယာ၊ ငါဘုရားသည်။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်စကား
ကို။ ဝါ၊ အဘယ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ (ရည်ရွယ်၍။) တေ၊
ဤစကားကို။ (သောမနဿံပိဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ ။ပ။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ-ဟူသော
ဤစကားကို။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သည်။ [“ပဋိစ္စ၊ ရှေးရှုရောက်၍” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-
မှတ်ပါ။]

တတ္ထ၊ ထို သေဝိတဗ္ဗ အသေဝိတဗ္ဗ-နှစ်မျိုးတို့တွင်။ ယံ သောမနဿံ၊
အကြင်သောမနဿကို။ ဇညာ၊ သိရာ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ သိရာသနည်း။)
“မေ ငါ၏။ (ကုသလဓမ္မာ အကုသလဓမ္မာ-တို့၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (သေ-
ဝတော-၌ စပ်။) ဣမံ သောမနဿံ၊ ဤ သောမနဿကို။ သေဝတော၊ မှီဝဲ
လတ်သော်။ (ဖြစ်စေလတ်သော်။) အကုသလာ ဓမ္မာ။ အဘိဝဇုန္တိ၊ တိုးပွား
ကုန်၏။ ကုသလာ ဓမ္မာ။ ပရိဟာယန္တိ၊ ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏။” ဣတိ၊ ဤသို့
သိရာ၏။ ဝေရူပံ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ (ဤသို့ အကုသိုလ် တရားတို့၏
တိုးပွားကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း သဘောရှိသော။)

သောမနဿံ၊ သောမနဿကို။ (ဂေဟသိတ သောမနဿံ ကို။) န သေဝိတဗ္ဗံ၊ မမှီဝဲထိုက်။ (မဖြစ်စေထိုက်။)

တတ္ထ၊ ထို သေဝိတဗ္ဗံ၊ အသေဝိတဗ္ဗံ-သောမနဿနှစ်မျိုးတို့တွင်။ ယံ သော-
မနဿံ၊ ကို။ ဧညာ၊ ရာ၏။ (ကို။) “မေ၊ နိ။ ဝါ၊ သညံ။ ဣမံ သော-
မနဿံ၊ ကို။ သေဝတော၊ လတ်သော်။ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။
ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဇ္ဇန္တိ။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိရာ၏။ ဧဝ ရူပံ၊ သော။
(ဤသို့ အကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုး
ပွားကြောင်းသဘောရှိသော။) သောမနဿံ၊ ကို။ (နေက္ခမ္မသိတ-သောမနဿံ
ကို။) သေဝိတဗ္ဗံ၊ မှီဝဲထိုက်၏။ (ဖြစ်စေထိုက်၏။)

တတ္ထ၊ ထို နေက္ခမ္မသိတ-သောမနဿံလည်း။ ဝါ၊ ထို နေက္ခမ္မသိတ-
သောမနဿံတွင်လည်း။ [ပိ-သဒ္ဓါကျေသည် ဟု မှတ်ပါ။] ယံ၊ အကြင် သော-
မနဿံသည်။ (အကြင် ကာမာဝစရကုသိုလ်၊ ရူပပဋ္ဌမဈာန် ကုသိုလ်နှင့်
ယှဉ်သော သောမနဿံသည်။) သဝိတက္ကံ၊ ဝိတက်နှင့်လည်းတကွ ဖြစ်၏။
သဝိစာရံ၊ ဝိစာရ-နှင့်လည်းတကွဖြစ်၏။ [စေတိ နိပါတမတ္တံ-ဋီကာ။] ယံ၊
အကြင်သောမနဿံသည်။ (အကြင် ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန်နှင့်ယှဉ်သော
သောမနဿံသည်။) အဝိတက္ကံ၊ ဝိတက်လည်းမရှိ။ အဝိစာရံ၊ ဝိစာရ-လည်း

၁။ ဂေဟသိတ သောမနဿံ။ ။ဂေဟသိတ သောမနဿံဟူသည် စက္ခု၊ သောတ၊
ဇာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မန-ဟူသော ၆-ဒွါရ၌ အလိုရှိထိုက်သော ရူပ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝန္တ၊
ရသ၊ ဓမ္မာပဋ္ဌမ္မ-အာရုံများ ထင်လာသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော သောမနဿံတည်း။
ချဲ့ဦးအံ့၊ ထို အာရုံများ (ထို အာရုံ၏တည်ရာ ဖြစ်သော အစား အသောက် အဝတ်
တန်ဆာ အိပ်ရာ-စသည်တို့) ကို ယခု လောလောဆယ် ရရှိ၍ ဖြစ်စေ၊ ရှေးတုန်းက
ရရှိခဲ့၍ (စားခဲ့ရ သောက်ခဲ့ရ ပျော်ပါးခဲ့ရ၍) ဖြစ်စေ တွေး၍ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု
သောမနဿံ ဖြစ်တတ်၏။ ထိုသောမနဿံကို ဂေဟသိတ (ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော
အိမ်၌ရှိသော) သောမနဿံ-ဟု ခေါ်သည်။ [ဝိဂ္ဂဟကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၂။ နေက္ခမ္မသိတ သောမနဿံ။ ။စက္ခုစသော ၆-ဒွါရ-၌ ရူပ စသော ဣဉ္ဇာရုံ
များ ထင်လာလျှင် ယခုတွေ့ကြုံရဆဲ ရူပါရုံ-စသည်ကိုဖြစ်စေ၊ ရှေးက တွေ့ကြုံခဲ့ရသော
ရူပါရုံစသည်ကို ဖြစ်စေ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-ဟု ရူပားပြီးနောက် ငါ့ ဝိပဿနာကို
အားထုတ်နိုင်ပေပြီ-ဟု ဝမ်းမြောက်မှုသည်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌမဈာန်စသည် ဖြစ်သော
အခါ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုသည်လည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မသိတ-သောမနဿံတည်း။
အချုပ်မှာ-ကုသိုလ် ကိစ္စနှင့်စပ်သမျှ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုသည် နေက္ခမ္မသိတ-ဟု
မှတ်ပါ။ [ဝိဂ္ဂဟ-ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

မရှိ။ (ဣတိ၊ ဤသို့သိရာ၏။) [စတုက္က-နည်းဖြင့် ရေတွက်လျှင် ဒုတိယစုံချာန်
၌ ဝိစာရ-မယှဉ်ပုံကို သတိပြုပါ။]

(တေသု၊ ထို သဝိတက္ကသဝိစာရ၊ အဝိတက္ကအဝိစာရ-နှစ်မျိုးတို့တွင်။)
ယေ၊ အကြင် သောမနဿသည်။ အဝိတက္က အဝိစာရ၊ အဝိတက္က အဝိ-
စာရ-ဖြစ်၏။ [ဝိတက်နှင့်လည်း မယှဉ်၊ ဝိစာရနှင့်လည်း မယှဉ်-ဟူလို။] တေ၊
ထို သောမနဿသည်။ ပဏိတတရေ၊ သာ၍ မှန်မြတ်၏။

“သောမနဿံပါဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ။ ပ။ အသေဝိတပ္ပံပီ” တိ၊ သောမနဿံပါဟံ
ဒေဝါနမိန္ဒ။ ပ။ အသေဝိတပ္ပံပီ-ဟူ၍။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ တံ၊ အကြင် စကား
ကို။ ဝုတ္တံ၊ အပ်ပြီ။ တေ၊ ဤစကားကို။ (သောမနဿံပါဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ။ ပ။
အသေဝိတပ္ပံပီ-ဟူသော ဤစကားကို။ ဝုတ္တံ-၌ စပ်။) ဣဒံ၊ ဤ စကားကို။
(တတ္ထ ယံ ဧညာ ။ ပ။ ပဏိတတရေ-ဟူသော ဤစကားကို။) ဝါ၊ ဤ
အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။ [အကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း ကုသိုလ်တရား
တို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဂေဟသိတသောမနဿ၊ အကုသိုလ်တရား
တို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း ဖြစ်သော
နေက္ခမ္မသိတသောမနဿ-ဟူသော ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို။] ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။
(ရည်ရွယ်၍။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ (ဆိုခဲ့ပြီ။)

၃၆၁။ ဒေါမနဿံပါရန္တိ အနက်ကို သောမနဿဝါရ နည်းမှီးဆိုပါ။

၁။ ယေ။ ပ။ ပဏိတတရေ။ ။ ဝနပုဂ္ဂေ-စသည်၌ ကဲ့သို့ ပထမ-အနက်၌ သတ္တမိ-
သက်ပါ။ (တနည်း) ပထမာ သိ-ဝိဘတ်ကို (၆) ပြုပါ။

၂။ ဂေဟသိတဒေါမနဿ။ ။ မမှီဝဲထိုက် မဖြစ်စေထိုက်သော ဒေါမနဿ-ဟူ
သည် ဂေဟသိတဒေါမနဿတည်း။ ချဲ့ဦးအံ့။-ဝ ဤအာရုံကာမဂုဏ်တို့ကို တောင့်တ
တိုင်း မရခြင်းကြောင့် ဝမ်းနည်းမှု စိတ်မချမ်းသာမှု ဖြစ်၏။ ရရှိပြီးသား ကာမဂုဏ်များ
၏ ဖောက်ပြန်ပျက်စီးမှုကြောင့်လည်း ဝမ်းနည်းမှု စိတ်မချမ်းသာမှုဖြစ်၏။ ထို ဒေါမနဿ
မျိုးသည် ဂေဟသိတဒေါမနဿတည်း။ [ဂေဟသိတဒေါမနဿံ နာမ ကာမဂုဏာန်
အပ္ပဋိလာဘနိမိတ္တံ၊ (မရခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ) ဝိဂတနိမိတ္တဉ္စ
(ရရှိပြီးသား ကာမဂုဏ်များ၏ ကင်းကွာပျက်စီးခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ) ဥပ္ပန္နကဒေါမ-
နဿံ။-ပိကာ။]

နေက္ခမ္မသိတ ဒေါမနဿ။ ။ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၏ မမြဲခြင်းသဘော၊ ဇရာ
(ရင့်ရော် ဆွေးမြေ့ ဟောင်းနွမ်းမှု)၊ မရဏ (ပျက်စီးကုန်ဆုံးမှု) တို့ဖြင့် ဖောက်ပြန်
ခြင်းသဘောတို့ကို မြင်ရ၍ ရှေးက တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ရူပ-စသော အာရုံများသည်လည်း
ကောင်း၊ ယခု တွေ့ကြုံနေရသော ရူပ-စသော အာရုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ အနိစ္စ၊

၃၆၂။ ဥပေက္ခာ ဝါရ၌ အနက်ကို သောမနဿ ဝါရ နည်းမိုးဆိုပါ။

၃၆၃။ ဒေဝါန မိန္ဒ၊ မင်း။ ဝေ၊ ဤ အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ (ဤသို့ မမှီဝဲထိုက်သော သောမနဿ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပေက္ခာ-တို့ကိုပယ်၍ မှီဝဲထိုက် သော သောမနဿ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပေက္ခာ-တို့ကို ဖြစ်စေလျက်။) ပဋိပန္နော၊ ကျင့်သော။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ပုပုဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓသာရူပဂါမိနိ၊ သော။

ဒုက္ခ၊ အနတ္တ-တို့ချည်းသာတည်း ဟု ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရရှိထားအပ်သော ဝိမောက္ခမည်သော မဂ်ဖိုလ်တရားတို့၌ ချစ်ခင်မြတ်နိုး တောင့်တမှု ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း ထို ဝိမောက္ခကို မရသည့်အတွက် ဝမ်းနည်းမှု ဒေါမနဿ ဖြစ်တတ်၏။ ထို ဒေါမနဿ မျိုးသည် နေက္ခမ္မသိတ-တည်း။ [တရားထူးမရ၍ မျက် ရည်ကျရသော ဝတ္ထုကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

အမှာ။ ။ သဝိတက္က သဝိစာရ အခွဲကိုမူ အဋ္ဌကထာ ဇီကာ-မှာ ကြည့်ပါ။

၁။ ဂေဟသိတဥပေက္ခာ။ ။ စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မန-ဖြင့် ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ဓမ္မ- အာရုံတို့ကို မြင်၊ ကြား၊ နမ်းရှု၊ သာယာ၊ တွေ့ထိ-ခံစားသော အခါ အကုသိုလ်တရားတို့၏ အခြေခံဖြစ်သော တွေဝေမှု မောဟ- ၏ အပြစ်ကို မမြင်သော အန္ဓ ဗာလ-ပုထုဇဉ်၏ သန္တာန်၌ သောမနဿ ဒေါမနဿ ကဲ့သို့ နှစ်သက်မှု မနှစ်သက်မှုမထင်ရှားလှပဲ အာရုံ၌ လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော လောဘ နှင့် ယှဉ်သော ဥပေက္ခာ စိတ်တမျိုးဖြစ်၏။

ထို “လောဘ-သမ္ပယုတ္တဥပေက္ခာ” သည် ခြောက်ခွါရ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရူပ- စသော ဣဋ္ဌာရုံကို (ထိုဣဋ္ဌာရုံ၌ ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို) မဲလွန်မြောက်နိုင်။ ထန်း လျက်ခဲ စသည်၌ နားသော ယင်ကဲ့သို့ ထို ရူပ-စသော အာရုံပင် ငြိကပ်နေ၏။ ထို့ ကြောင့် ထို “လောဘ သမ္ပယုတ္တဥပေက္ခာ” သည်လည်း ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ် ၌-မှီနေသော ဝေဟသိတ ဥပေက္ခာဖြစ်၏။

နေက္ခမ္မသိတ ဥပေက္ခာ။ ။ ခြောက်ခွါရ၌ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုးသော ရူပ သဒ္ဓ-စသည်တို့ ထင်လာလျှင် ထိုအာရုံတို့၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိကာမ-သဘောကို ရူပားသူ၏ သန္တာန်ဝယ် ဣဋ္ဌာရုံ၌ တပ်မက်မှု အနိဋ္ဌာရုံ၌ စိတ်ပျက်မှု မဖြစ်တော့ပဲ အညီအမျှ မရှုမှုကြောင့် ဖြစ်မည့် တွေဝေမှုလည်း မဖြစ်တော့ပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်ယှဉ် သော ဥပေက္ခာ ဖြစ်၏။ ထို ဥပေက္ခာသည် ရူပါရုံ-စသည်၌ ဖြစ်သော ကိလေသာကို လွန်မြောက်နိုင်သည့်အတွက် ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်မှ ထွက်မြောက်သော ကြောင့် နေက္ခမ္မသိတ-မည်၏။ ဤနေရာ၌ တကြမဇ္ဈတ္တတာ-စေတသိက်ကိုလည်း ဥပေက္ခာ-ဟုပင် ယူရ၏။ အချုပ်မှာ ကုသိုလ်တရားဟူသမျှ၌ ဖြစ်သမျှ ဥပေက္ခာနှင့် တကြမဇ္ဈတ္တတာသည် နေက္ခမ္မသိတ-ဥပေက္ခာပင်တည်း။

သဝိတက္က-စသည် အခွဲ။ ။ ဝိပဿနာဖြစ်သော ကာမာဝစရ ကုသိုလ်နှင့် ပဌမဈာန် တို့၌ ယှဉ်သော ဥပေက္ခာသည် သဝိတက္က သဝိစာရ-တည်း။ ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ- ဈာန်တို့၌ ယှဉ်သော ဥပေက္ခာသည် အဝိတက္က အဝိစာရ-တည်း။

ပဋိပဒါ ကိ။ ပဋိပန္နော သည်။ ဟောတိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ။ [ဤ
နေရာ၌ သိကြားမင်းသည် သောတာပန်ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်၏ ရှေ့မှာပင် ဘဝ
ပြောင်းလျက် သိကြားအသစ် ဖြစ်လေသည်။ ဘုရားရှင်ကမူ အရဟတ္တဖိုလ်
ဖြင့် ဒေသနာတော်ကို အဆုံးသတ်တော်မူ၏။ အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာမှာရှု။]

≡ ဣတ္ထံ ဘဂဝါ။ပ။ သုတူတိ [ပုဒ်စဉ် ၃၅၇-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။]

ပါတိမောက္ခသံဝရ

၃၆၄။ ဣတိဟ။ပ။ အပုစ္ဆိ။ (ကိ။)-[ရဟန္တာ၏ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ-ကို
မေးလို့၍ ကထံပဋိပန္နော-စသောစကားကို လျှောက်သည်။]

“မာရိသ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ကထံ၊ အဘယ်အပြားအားဖြင့်။ (အဘယ်
နည်းဖြင့်။) ပဋိပန္နော ဘိက္ခု ပါတိမောက္ခသံဝရယ၊ မြတ်သော အကြီး
အကဲဖြစ်သော သီလကိုစောင့်စည်းခြင်းငှာ။ ပဋိပန္နော၊ ကျင့်သည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်ပါလနည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝါနမိန္ဒ။ ကာယသမာစာရံပိ၊ ကိုယ်
အကျင့်ကိုလည်း။ (ကိုယ်ဖြင့်ကျင့်အပ်သော အမှုကိုလည်း။) သေဝိတဗ္ဗံပိ၊
မှီဝဲထိုက် ပြုကျင့်ထိုက်သော ကာယသမာစာရ-ကိုလည်းကောင်း။ အသေဝိ-
တဗ္ဗံပိ၊ မမှီဝဲထိုက် မပြုကျင့်ထိုက်သော ကာယသမာစာရ-ကိုလည်းကောင်း။
ဒုဝိဓေန၊ ဖြင့်။ ဝဒါမိ။ပ။ ဝစီသမာစာရံပိ၊ နှုတ်အကျင့်ကိုလည်း။ (နှုတ်ဖြင့်
ကျင့်အပ်သော အမှုကိုလည်း။) ။ပ။ ပရိယေသနံပိ၊ ရှာမှီးခြင်းကိုလည်း။
(ရှာမှီးကြောင်း အသက်မွေးမှုကိုလည်း။) သေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက်ရှာမှီးထိုက်
သော အသက်မွေးမှုကိုလည်းကောင်း။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မမှီဝဲထိုက် မရှာမှီး
ထိုက်သော အသက်မွေးမှုကိုလည်းကောင်း။ ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ။ [မိစ္ဆာ
သမ္မာ စ ပရိယေသတိ တောယာတိ ပရိယေသနာ၊ အာဇီဝေါ။-ဋီကာ။]

“ကာယသမာစာရံပိဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ ။ပ။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ”တိ၊ ကာယ-
သမာစာရံပိဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ ။ပ။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ-ဟူ၍။ ဣတိ တေ၊ ဤ
စကားကို။ (မယာ။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်ပြီ။ (ဆိုခဲ့ပြီ။) ကိဉ္ဇ၊ အဘယ်စကားကို။
ဝါ၊ အဘယ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ (ရည်ရွယ်၍။) တေ၊ ဤ
စကားကို။ (ကာယသမာစာရံပိဟံ ဒေဝါနမိန္ဒ ။ပ။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ-ဟူသော
ဤစကားကို။) ဝုတ္တံ၊ ဆိုအပ်သနည်း။

တတ္ထ၊ ထို သေဝိတဗ္ဗကာယသမာစာရ၊ အသေဝိတဗ္ဗကာယသမာစာရ-
နှစ်မျိုးတို့တွင်။ ယံ ကာယသမာစာရံ၊ ကိ။ ဧညာ၊ ရာ၏။ (ကိ။)
“မေ၊ ဤ။ (အကုသလာဓမ္မာ၊ ကုသလာဓမ္မာ-တို့၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။

(သေဝတော-၌ စပ်။) ဣမံ ကာယသမာစာရံ၊ ဤ ကိုယ်အကျင့်ကို။ သေဝတော၊ မှီဝဲလတ်သော်။ (ပြုကျင့်လတ်သော်။) ။ပ။ ပရိဟာယန္တိ။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိရာ၏။ ဝေရူပေါ၊ ဤသို့ သဘောရှိသော။ (ဤသို့ အကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း သဘောရှိသော။) ကာယသမာစာရော၊ ကို။ န သေဝိတဗ္ဗော၊ မမှီဝဲထိုက်။ (မပြုကျင့်ထိုက်။)

တတ္ထ၊ တို့တွင်။ ယံ ကာယသမာစာရံ၊ ကို။ ဧညာ (ကို။) “မေ၊ နိ။ပ။ အဘိဝဇ္ဇန္တိ။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိရာ၏။ ဝေရူပေါ၊ သော။ (ဤသို့ အကုသိုလ် တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း- သဘောရှိသော။) ကာယသမာစာရော၊ ကို။ သေဝိတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ (ပြုကျင့်ထိုက်၏။)

“ကာယသမာစာရံပါဟံ ဒေဝါနမိန္ဒု။ပ။အသေဝိတဗ္ဗံ” တိ၊ ဟူ၍။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယံ တံ၊ အကြင်စကားကို။ ဝုတ္တံ။] တေ၊ ဤစကားကို။ (ကာယ- သမာစာရံပါဟံ ဒေဝါနမိန္ဒု။ပ။အသေဝိတဗ္ဗံ-ဟူသော ဤစကားကို။) (ဝုတ္တံ-၌ စပ်။) ဣဒံ၊ ဤစကားကို။ (တတ္ထ ယံ ဧညာ။ပ။အဘိဝဇ္ဇန္တိ- ဟူသော ဤ စကားကို။ တနည်း) ဣဒံ၊ ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ (ဤ အကုသိုလ်တရားတို့၏တိုးပွားကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း ဖြစ်သော ကာယသမာစာရ၊ အကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း-ဖြစ်သော ကာယသမာစာရ-ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။) ပဋိစ္စ၊ စံ၍။ ဝုတ္တံ။ [ဝစိသမာစာရ-ဝါရ လွယ်ပြီ။]

ပရိယေသနဝါရ။ ၉။ “ပရိယေသနံပါဟံ။ပ။ဝေရူပေါ၊ သော။ (ဤသို့ အကုသိုလ်တရားတို့၏ တိုးပွားကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆုတ်ယုတ် ကြောင်း - သဘောရှိသော။) ပရိယေသနာ၊ ရှာမှီးကြောင်း ဖြစ်သော မိစ္ဆာဇီဝ-ကို။ ဝါ၊ အပြစ်ရှိလတ် မမြတ်သောရှာမှီးခြင်းကို။ န သေဝိ- တဗ္ဗော၊ မမှီဝဲထိုက်။ (မရှာမှီးထိုက်။) ဝေရူပေါ၊ သော။ (ဤသို့ အကုသိုလ် တရားတို့၏ဆုတ်ယုတ်ကြောင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏တိုးပွားကြောင်း-သဘော ရှိသော။) ပရိယေသနာ၊ ရှာမှီးကြောင်းဖြစ်သော သမ္မာအာဇီဝ-ကို။ ဝါ၊ အပြစ်ကင်းလတ် ကောင်းမြတ်သော ရှာမှီးခြင်းကို။ သေဝိတဗ္ဗော၊ ထိုက်၏။ (ရှာမှီးထိုက်၏။) ။ပ။ သုတာ” တိ။

ဣန္ဒြိယသံဝရ

၃၆၅။ ဣတိဟ။ပ။ဣန္ဒြိယသံဝရယ၊ စက္ခုစသား ခြောက်ပါးသော
 ဣန္ဒြေကိုကို ပိတ်ခြင်း စောင့်စည်းခြင်းငှာ။ ပဋိပန္နော၊ သည်။ ဟောတိ၊နည်း။
 ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝါနမိန္ဒူ၊ အဟံ၊ သည်။ စက္ခုဝိညေယျံ၊ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်
 သိထိုက်သော။ ရူပံပိ၊ ရူပါရုံကိုလည်း။ သေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက် ကြည့်ရှုထိုက်
 သော ရူပါရုံကိုလည်းကောင်း။ အသေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက် မကြည့်ရှုထိုက်
 သော ရူပါရုံကိုလည်းကောင်း။ ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ။ပ။ သောတဝိညေယျံ၊
 သောတဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်သော။ သဒ္ဓံပိ၊ သဒ္ဓါရုံကိုလည်း။ (အသံကို
 လည်း။) သေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက် နားထောင်ထိုက်သော အသံကိုလည်းကောင်း။
 ။ပ။ ဗာနဝိညေယျံ၊ သော။ ဂန္ဓံပိ၊ ကိုလည်း။ (အနံ့ကိုလည်း။) သေဝိ-
 တဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက် နမ်းရှုထိုက်သော ဂန္ဓာရုံကိုလည်းကောင်း။ပ။ ဇီဝှာဝိညေယျံ၊
 သော။ ရသံပိ၊ ကိုလည်း။ (အရသာကိုလည်း။) သေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက်
 သာယာထိုက်သော အရသာကိုလည်းကောင်း။ပ။ ကာယဝိညေယျံ၊ သော။
 ဖောဠုဗ္ဗံပိ၊ ကိုလည်း။ (အတွေ့အထိကိုလည်း။) သေဝိတဗ္ဗံပိ၊ မှီဝဲထိုက် တွေ့ထိ
 ထိတ်သော ဖောဠုဗ္ဗာရုံကိုလည်းကောင်း။ မနောဝိညေယျံ၊ မနောဝိညာဉ်
 ဖြင့် သိထိုက်သော။ ဓမ္မံပိ၊ ဓမ္မာရုံကိုလည်း။ (စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာသမျှ
 အာရုံကိုလည်း။) ။ပ။ ဝဒါမိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ။ပ။ အဝေါစ။ (ကိံ ။)-

“ဘန္တေ အဟံ(အာဇာနာမိ-၌ စပ်။) ဘဂဝတာ၊ သည်။ သံခိတ္တေန၊
 အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ဘာသိတဿ၊ ဟောတော်မူအပ်သော။ ဣမဿ၊
 ဤတရားတော်၏။ ဧဝံ၊ သို့။ (ဤ လျှောက်အပ်မည့်အတိုင်း။) ဝိတ္ထာရေန၊
 အကျယ်အားဖြင့်။ အတ္တံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ အာဇာနာမိ၊ သိပါ၏။
 ဘန္တေ။ ယထာရူပံ။ အကြင်သိသဘောရှိသော။ စက္ခုဝိညေယျံ၊ သော။
 ရူပံ၊ ကို။ သေဝတော၊ မှီဝဲ(ကြည့်ရှုသူ)၏(သန္တာန်၌)။ပ။ ပရိဟာယန္တိ။
 ဝေရူပံ၊ သော။ စက္ခုဝိညေယျံ၊ သော။ ရူပံ၊ ကို။ န သေဝိတဗ္ဗံ၊ မမှီဝဲ
 ထိုက်။ (မကြည့်ရှုထိုက်။) ဘန္တေ ယထာရူပံ၊ သော။ ရူပံ စ၊ ကိံကား။
 [ဘန္တေ။ စ ခေါ်။ အနွယ-ကား။ ယထာရူပံ စက္ခုဝိညေယျံ။ ရူပံ၊ ကို။
 ဤသို့လည်းပေးနိုင်၏။]။ပ။ သေဝတော။ပ။ သေဝိတဗ္ဗံ။ပ။ ဘန္တေ။ မေ၊
 ။ (ကင်္ခါ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (အာဇာနတော-၌ စပ်။)ဘဂဝတာ၊

သည်။ သံခိတ္တေန၊ ဖြင့်။ ဘာသိတဿ၊ သော။ ဣမဿ၊ ၊ ။ ။ ဝေ။
 ဝိတ္တာရေန၊ ဖြင့်။ အတ္တံ၊ ကိ။ အာဇာနတော၊ လတ်သော်။ ဝါ၊ သိခြင်း
 ကြောင့်။ ဘဂဝတော၊ ။ ။ ပဉ္စဝေယျာကရဏံ၊ ကိ။ သုတွာ၊ နာရ၍။
 ဣ၊ ဤပြဿနာ၌။ ကင်္ခါ၊ ကိ။ တိတ္ထာ၊ အပ်ပါပြီ။ ကထံကထာ၊သည်။
 ဝိဂတာ၊ ပါပြီ။” ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၃၆၆။ ဣတိဟ။ပ။ အပုစ္ဆိ။ (ကိ။)-

“မာရိသ၊ မြတ်စွာဘုရား။ သဗ္ဗေဝ၊ အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။
 သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ ထိုသည်။ ဧကန္တဝါဒါ န ခေါ၊ တမျိုးတည်းသော
 အဖို့အစရှိသော ဝါဒ ရှိကြပါသလော။ [ဝါဒ-မကဲ့ပဲ တမျိုးတည်းသော
 ဝါဒ ရှိကြပါသလား-ဟူလို။] ဧကန္တသီလာ(နံ ခေါ)၊ တမျိုးတည်းသော
 အဖို့အစရှိသော အလေ့အကျင့် ရှိကြပါသလော။ ဧကန္တဆန္ဒာ(နံ ခေါ)၊
 တမျိုးတည်းသော အဖို့အစရှိသော အယူဆန္ဒ-ရှိကြပါသလော။ [အယူဆန္ဒ-
 တူကြပါသလား-ဟူလို။] ဧကန္တအဇ္ဈောသာနာ(နံ ခေါ)၊ တမျိုးတည်း
 သော အဖို့အစရှိသော ပြီးဆုံးခြင်း ရှိကြပါသလော။ [နောက်ဆုံး၌ ရည်မှန်း
 ချက်တူကြပါသလား-ဟူလို။]” ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။ ဒေဝါနမိန္ဒ။
 သဗ္ဗေ၊ ကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ ထိုသည်။ ဧကန္တဝါဒါ၊ တမျိုး
 တည်းသော အဖို့အစရှိသော ဝါဒ ရှိကုန်သည်။ပ။ ဧကန္တအဇ္ဈောသာနာ၊
 ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ပြီ။

“မာရိသ။ ကသ္မာ ပန၊ အဘယ်ကြောင့် ။ပ။ ဧကန္တအဇ္ဈောသာနာ၊
 ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကြပါသနည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝါနမိန္ဒ။ လော-
 ကော၊ ဤ သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ အနေကဓာတု၊ တပုဂံမက များသော
 အဇ္ဈောသယ-ဓာတ် ရှိ၏။ နာနာဓာတု၊ အမျိုးမျိုးသော အဇ္ဈောသယ-ဓာတ်
 ရှိ၏။ [အဇ္ဈောသယ-ဟူသည် နှလုံးသွင်းမှု “ဆန္ဒ” တည်း။] အနေကဓာတု
 နာနာဓာတုသို့ ၊ တပုဂံမက များသော အဇ္ဈောသယ-ဓာတ်ရှိ၊ အမျိုးမျိုးသော
 အဇ္ဈောသယ-ဓာတ် ရှိသော။ တသို့ လောကေ၊ ထိုသတ္တဝါအပေါင်း၌။
 ယံ ယဒေဝ ဓာတု၊ အကြင်အကြင် အဇ္ဈောသယ-ဓာတ်ကိုပင်။ သတ္တာ၊

၁။ ဣမဿ။ပ။အာဇာနာမိ။ ။အောက်၌ သောမနဿ-အစရှိသော ပြဿနာ၏
 အဖြေကို ကြားနာပြီးဖြစ်၍ ဤပြဿနာသည်လည်း အောက်ကအတိုင်းပင် ဖြစ်စရာရှိ၏-
 ဟု သဘောပေါက်သဖြင့် “ဣမဿ ခေါ အဟံ ဘန္တေ” စသောစကားကို လျှောက်
 သည်။ ဘုရားရှင်ကလည်း ပြည့်စုံ မှန်ကန်အောင်လည်း ဖြေနိုင်၊ ဖြေလည်းဖြေချင်နေ
 သော သိကြားမင်းအား ဖြေဆိုခွင့်ပြုတော်မူလိုက်သည်။

တို့သည်။ အဘိနိဝိသန္တိ၊ စွဲစွဲ မြဲမြဲ သက်ဝင်ကြကုန်၏။ (ယူထားကြကုန်၏)။
 တံ တဒေဝ၊ ထိုထို အဇ္ဈာသယဓာတ်ကိုသာ။ ထာမသာ၊ ဒိဋ္ဌိအစွမ်းအားဖြင့်။
 (အယူ အစွမ်းအားဖြင့်။) ပရာမာသာ၊ မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်။
 အဘိနိဝိဿ၊ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်၍။ (စွဲစွဲလမ်းလမ်း ယူ၍။) ဝေ ဟရန္တိ၊ ပြော
 ကြကုန်၏။ (ကံ။) “ဣဒမေဝ၊ ဤ ငါတို့စကားသာ။ ဝါ၊ ဤ ငါတို့အယူ
 သာ။ သစ္စံ၊ မှန်၏။ အညံ၊ ငါတို့မှတစ်ပါး အခြားသူတို့၏စကားသည်။ ဝါ၊
 အယူသည်။ မောဗံ၊ အကျိုးမပြီး အချည်းနှီးတည်း။ (အလကားသာ၊
 ဘာမှ အသုံးမကျ-ဟူလို။)” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကြကုန်၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 သဗ္ဗေ ။ပ။ ဧကန္တအဇ္ဈောသာနာ၊ ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့
 ဖြေတော်မူပြီ။

“မာရိယ သဗ္ဗေဝ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ။ အစ္စန္တနိဋ္ဌာ နှ ခေါ၊ ပျက်စီးခြင်း
 ကို လွန်သော နိဗ္ဗာန်-ဟူသော ပြီးဆုံးခြင်း ရှိကြပါသလော။ အစ္စန္တ-
 ယောဂက္ခေမိ ၊ ပျက်စီးခြင်းကို လွန်သော ယောဂ-လေးပါးတို့ဖြင့် ဘေး
 မရှိရာ နိဗ္ဗာန်ရှိကြပါသလော။ အစ္စန္တဗြဟ္မစာရိ၊ ပျက်စီးခြင်းကို လွန်သော
 နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ မြတ်သော အရိယမဂ်ကို ကျင့်ကြပါသလော။ ဝါ၊ ပျက်
 စီးခြင်းကို လွန်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ မြတ်သော အရိယမဂ်သို့ ရောက်ကြ
 ပါသလော။ အစ္စန္တပရိယောသာနာ၊ ပျက်စီးခြင်းကို လွန်သော နိဗ္ဗာန်
 တည်းဟူသော အဆုံး ရှိကြပါသလော။” ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဝေ ဝါန မိန္ဒု ။ပ။ အစ္စန္တ ပရိယောသာနာ၊ ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။
 ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ။

၁။ အစ္စန္တယောဂက္ခေမိ။ ။အန္တံ+အတိတော အစ္စန္တော = ပျက်စီးခြင်းကို လွန်
 သော နိဗ္ဗာန်။ (ယောဂက္ခေမောနှင့် အရတု ဖြစ်၍ ပွဲလှိုင်ထားသည်။) ဝိယန္တိ
 ဧက္ကာယံ ခေမော=ဘေးတို့၏တုန်ရာ (ဘေးမရှိရာ) နိဗ္ဗာန်။ ယောဂေဟိ+ခေမော
 ယောဂက္ခေမော=ယောဂ-လေးပါးတို့ဖြင့် ဘေးမရှိရာ နိဗ္ဗာန်။

အစ္စန္တော + ယောဂက္ခေမော ယေသန္တိ အစ္စန္တယောဂက္ခေမာ-ဟု ဆိုလို
 လျက် သမာသ်အဆုံးဖြစ်သော (မ) နှ့် (အ) ကို (ဣ) ပြု၍ “အစ္စန္တယောဂက္ခေမိ”
 ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ယောဂိဘတ်သက်၊ ချေ၍ မိ-နှ့် ဣ-ကို ဒိဗ-ပြုလျှင် “အစ္စန္တ
 ယောဂက္ခေမိ” ဟု ဖြစ်သည်။ ဤအလို ဗဟုဗျတိ-သမာသ်တည်း။

တနည်း။ ။အစ္စန္တော+ ယောဂက္ခေမော အစ္စန္တယောဂက္ခေမော၊ ဤကဲ့သို့ ကမ္မ
 ဓာရယ-ပြုပြီးမှ “အစ္စန္တယောဂက္ခေမော+ယေသံ+အတ္တိတိ အစ္စန္တယောဂက္ခေမိ-ဟု
 အဿတ္ထိ အနက်၌ (ဤ) ပစ္စည်းသက်ပါ။ ထို့နောက် ယောဂိဘတ်သက်၊ ချေပါ။-
 ဤအလို-အဿတ္ထိ-တဒ္ဓိတ်တည်း။-ဇီကာ။

“မာရိသ။ ကသ္မာ၊ ကြောင့်။ပ။ အစန္တပရိယောသာနာ၊ ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ပါကုန်သနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ ဒေဝါန မိန္ဒ။ ယေ ဘိက္ခု။ တို့သည်။ တဏှာ သင်္ခယ ဝိမုတ္တာ၊ တဏှာကို ညှဉ်းဆဲ ဖျက်ဆီးတတ်သော အရိယ မဂ်ဖြင့် ဝဋ်ဒုက္ခမှ အထူး လွတ်မြောက်ကြကုန်၏။ (တနည်း) တဏှာ သင်္ခယ ဝိမုတ္တာ၊ တဏှာ၏ ကုန်ခမ်း ပျက်စီးကြောင်း ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌ စွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်ကုန်၏။ တေ၊ ထို ရဟန်းတို့သည်။ အစန္တနိဗ္ဗာ၊ ကုန်၏ ။ပ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ပ။ အစန္တ ပရိယောသာနာ၊ ကုန်သည်။ န၊ မဟုတ်ကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ ။ပ။ သုတ္တာ” တိ။

၃၆၇။ ဣတိဟ ။ပ။ အဝေါစ၊ (ကိံ ။)-

“တန္တေ။ ဇော၊ အာရုံတမျိုးတည်း၌ မစွဲမြဲပဲ တုန်လှုပ်တတ်သော တဏှာ သည်။ ဝါ၊ မိမိဖြစ်ရာ ခန္ဓာအစဉ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်သော တဏှာသည်။ ရောဂေါ၊ နှိပ်စက်တတ်သော ရောဂါပါပါတည်း။ ဝါ၊ နှိပ်စက်တတ်သော ရောဂါနှင့် တူပါ၏။ ဇော၊ သည်။ ဂဏှော၊ အမျိုးမျိုး ပျက်စီးနေသော အနာပါပါတည်း။ ဝါ၊ အနာနှင့် တူပါ၏။ ဇော၊ သည်။ သလ္လံ၊ အနုတ် ခက်အောင် စူးဝင်နေသော မြားငြောင့်ပါတည်း။ ဝါ၊ မြားနှင့် တူပါ ၏။ ဇော၊ သည်။ ဣမံ ပုရိသံ၊ ဤ သတ္တဝါကို။ [ပုရိသ-သဒ္ဓါ၊ သတ္တ-၏ ပရိယာယ်။] တဏှ တသေဝ အဝဿ၊ ထိုထို အဝ၏ပင်။ (ထိုထို ရုပ် နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်၏ပင်။) အဘိနိပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်ခြင်းငှာ။ ပရိကခုတိ၊ ဆွဲငင်ပါ၏။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။ အယံ ပုရိသော၊ ဤ သတ္တဝါသည်။ ဥစ္စာဝစံ ၊ မြင့်မြတ် သူ၏ အဖြစ် ယုတ်ညံ့သူ၏ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ရောက်ပါ၏။ တန္တေ အဟံ။ ဣတော၊ ဤ သာသနာတော်မှ။ ဗဟိဒ္ဓါ၊ အပဉ္စ။ အညေသု၊ မြတ်စွာ

၁။ ပြဿနာ တဆယ်လေးပါး။ ။ (၁) ဣဿာမစ္ဆရိယ ပဉ္စာ၊ (၂) ပိယာ-ပိယ ပဉ္စာ၊ (၃) ဆန္ဒ ပဉ္စာ၊ (၄) ဝိတက္က ပဉ္စာ၊ (၅) ပပဉ္စပဉ္စာ၊ (၆) သော-မနဿ ပဉ္စာ၊ (၇) ဒေါမနဿ ပဉ္စာ၊ (၈) ဥပေက္ခာ ပဉ္စာ၊ (၉) ကာယသမာ-စာရ ပဉ္စာ၊ (၁၀) ဝစီ သမာစာရ ပဉ္စာ၊ (၁၁) ပရိယေသနာ ပဉ္စာ၊ (၁၂) ဣန္ဒြိယ သံဝရ ပဉ္စာ၊ (၁၃) အနေက ဓာတု ပဉ္စာ၊ (၁၄) ကေန္တနိဗ္ဗာ ပဉ္စာ၊ ဤ ပြဿနာကြီး ဆယ်လေးရပ်ကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဖြေတော်မူအပ်ပြီး ဖြစ်သည်။ [ဤနှင့်စပ်၍ စိစစ်ချက်ကို စီကာ၌ကြည့်ပါ။]

၂။ ဥစ္စာဝစံ။ ။ မြဟ္တာ ဖြစ်လျှင် မြတ်၏၊ နတ် ဖြစ်လျှင် ညံ့၏၊ နတ်သည် မြတ်၏၊ လူသည် ညံ့၏။ လူသည် မြတ်၏၊ ငရဲ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသုရကာယ်-တို့သည် ညံ့ကုန်၏။ [ဇော-စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို ဘာသာစီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဘုရားမှတစ်ပါး အခြားကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏေသု၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့
 (အထံ) ဌ။ ယေသံ ပဉ္စာနံ၊ အကြင် ပြဿနာတို့၏။ သြကာသကမ္မံပိ၊
 မေးခွင့်ပြုခြင်းမျှကိုလည်း။ နာလတ္ထံ၊ မရခဲ့ပါ။ တေ၊ ထိုပြဿနာတို့ကို။
 မေ၊ အား။ ဘဂဝတာ၊ သည်။ ဗျာကတာ၊ ဖြေတော်မူအပ်ပါကုန်
 ပြီ။ စ ပန၊ ဆက်၍ လျှောက်ပါဦးမည်။ ဒီဃရတ္တံ ၊ ရှည်စွာသော ညဉ့်
 ပတ်လုံး။ မေ၊ တပည့်တော်၏ သန္တာန်၌။ ဝိစိကိစ္ဆာ ကထံကထာသလ္လံ၊ မဆုံး
 ဖြတ်နိုင်မှ သို့လော သို့လော တွေးတောယုံမှားမှ-ဟူသော ဆူးငြောင့်သည်။
 အနုသယိတံ၊ အစဉ်ကိန်းဝပ်နေပါပြီ။ တဉ္စ၊ ထိုဝိစိကိစ္ဆာ-ငြောင့်ကိုလည်း။
 ဘဂဝတာ၊ သည်။ အဗျဉ္ဇံ၊ နုတ်ပယ်အပ်ပါပြီ။ ၊ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဒေဝါနမိန္ဒ တံ။ ဣမေ ပဉ္စေ၊ တို့ကို။ အညေ သမဏဗြာဟ္မဏေ၊
 တို့ကို။ ပုစ္ဆိတာ၊ မေးဖူးသည်။ ဟုတွာ၊ ၍။ အဘိဇာနာသိ နော၊ သိ၏
 လော၊ (အမှတ်ရ၏လော။) ဣတိ၊ ပြီ။ [မေးဖူးတာများ သတိရရဲ့လား-
 ဟုလို။]။ ပ။ အဘိဇာနာမိ။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဒေဝါနမိန္ဒ။ ယထာကထံ၊
 အဘယ်နည်းဖြင့်။ တေ၊ တို့သည်။ ဗျာကံသု၊ ဖြေလိုက်ကြသနည်း။ တေ၊
 သင်၏။ အဂရ၊ ဝန်မလေးသူ၏ အဖြစ်သည်။ (ဝန်မလေးသည်။) သစေ
 (ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ)။ ဘာသဿု၊ လျှောက်စမ်းပါဦး။ ဣတိ၊ ပြီ။
 ဘန္တေ။ ယတ္ထ၊ အကြင်အရပ်၌။ (အကြင်ပရိသတ်၌။) ဘဂဝါ၊ သည်သော်
 လည်းကောင်း။ ဘဂဝန္တရူပေါ ဝါ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ သဘောတော်နှင့်
 တူသော သဘောထားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း။ နိသိန္နော၊
 ထိုင်နေသည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ (တတ္ထ၊ ထိုအရပ်၌။ ထို ပရိသတ်၌။)
 မေ၊ ၏။ ဝရ၊ ဝန်လေးသူ၏အဖြစ်သည်။ (ဝန်လေးသည်။) န ခေါ၊
 မဖြစ်ပါ။ ဣတိ၊ လျှောက်ပြီ။ ဒေဝါနမိန္ဒ။ တေန ဟိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။
 (ထိုသို့ ဝန်မလေးလျှင်။) ဘာသဿု၊ လျှောက်စမ်းပါဦး။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ ယေသု၊ အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့၌။ အဟံ၊ (မညာမိ-
 ၌ စပ်။ ဣမေ) သမဏ ဗြာဟ္မဏာ။ အာရညိကာ၊ တော၌ နေခြင်း အလေ့
 ရှိကုန်၏။ (တော၌ နေလေ့ရှိကုန်၏-ဟုလို။) (တနည်း) အာရညိကာ၊ တော

၁။ ဒီဃရတ္တာ နုသယိတံ စ။ ။ရှေး နိသယ-၌ ဤသို့ ပါဠိရှိ၏။ ဤပုဒ်အဖွင့်
 ဦကာပုဒ်စဉ် ၃၇၁-အဆုံးအနား၌လည်း ဒီဃရတ္တာ နုသယိတံ သံသယ-စသည်ဖြင့်
 ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ဒီဃရတ္တာနုသယိတဉ္စ” ဟု ပါဠိမှန် ရှိပါစေ။ ယခု စာအုပ်များ၌
 “ဒီဃရတ္တာ နုသယိတဉ္စ” ဟု တဉ္စ-နေရာဝယ် “ဟဉ္စ” ဟု ပါဠိဖျက်နေသည်။

၌ အမြဲနေခြင်းရှိကုန်၏။ ပန္နသေနာသနာ၊ အစွန်အဖျား ကျသော ကျောင်း
 ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မညာမိ၊ သိပါ၏။ တေ၊ တို့သို့။ အဟံ ဥပသက်-
 မိတွာ ဣမေ ပဉ္စေ ပုစ္ဆာမိ။ တေ၊ ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ-တို့သည်။ မယာ၊
 တပည့်တော်က။ ပုဋ္ဌာ၊ မေးအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ။) န သမ္မာယန္တိ ၊
 ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိစေနိုင်ပါကုန်။ ဝါ၊ နားလည်အောင် မဖြေ
 နိုင်ပါကုန်။

အသမ္မာယန္တာ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် မသိစေနိုင်ပါကုန်ပဲ။
 ဝါ၊ နားလည်အောင် မဖြေနိုင်ကုန်ပဲ။ မမံယေဝ၊ ကိုသာ။ ပဋိပစ္စန္ဓိ၊
 ပြန်မေးကြပါကုန်၏။ (ကိ။) “။ပ။ တေသံ၊ တို့အား။ အဟံ ပုဋ္ဌော
 (ဟုတွာ)။ ဗျာကဓောမိ၊ ဖြေပါ၏။ပ။ကိ” ပန၊ အဘယ်မည်သော။ ကမ္မံ။
 ကတွာ၊ ရှိ။ ဣမံ ဌာနံ၊ ဤအရာသို့။ (ဤ သိကြားအရာသို့။) ပတ္တော၊
 ရောက်ပါသနည်း” ။ပ။ တေသံ၊ တို့အား။ အဟံ၊ ယထာသုတံ၊ အကြင်
 အကြင် နာယူအပ်ဖူးသည့်အတိုင်း။ ယထာပရိယတ္တံ၊ အကြင်အကြင် သင်ယူ
 အပ်ဖူးသည့်အတိုင်း။ ဓမ္မံ၊ သိကြားဖြစ်ကြောင်း ကျင့်ဝတ်ခုနစ်ပါး တရား
 ကို။ ဒေသေမိ၊ ဟောပြုရပါ၏။

တေ၊ တို့သည်။ တာဝတကေနေဝ၊ ထိုမျှလောက် အကြောင်းဖြင့်ပင်။
 အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်။ ဟောန္တိ။ (ကိ။ အဘယ်သို့တွေး၍ ဝမ်း
 မြောက်ကြပါသနည်း။) “နော၊ ငါတို့သည်။ ဒေဝါနမိန္ဒော၊ သော။
 သက္ကော စ၊ ကိုလည်း။ ဒိဋ္ဌော၊ တွေ့မြင်အပ်ပြီ။ ယဉ္ဇ၊ အကြင် အကြောင်း
 အရာကိုလည်း။ နော၊ တို့သည်။ အပုစ္ဆိမ္မာ၊ မေးကုန်ပြီ။ တဉ္ဇ၊ ကိုလည်း။
 နော၊ တို့အား။ ဗျာကာသံ၊ ဖြေသွားပြီ။” ဣတိ၊ ဤသို့တွေး၍ ဝမ်း
 မြောက်ကြပါ၏။ တေ၊ တို့သည်။ အညဒတ္တ၊ စင်စစ်။ မမံယေဝ၊ ဤသာ။
 သာဝကာ၊ သမ္ပုစ္စန္ဓိ၊ ဖြစ်သွားပါကုန်၏။ အဟံ စ၊ သည်ကား။ တေသံ၊
 တို့၏။ (သာဝကော။) န (သမ္ပုဇ္ဇာမိ)၊ မဖြစ်ပါ။ ဘန္တေ။ ခေါ် ပန၊
 စင်စစ်။ အဟံ၊ ဘဂဝတော၊ ၏။ သာဝကော၊ သာဝက-ပါတည်း။
 သောတာပန္နော၊ အရိယမဂ်သို့ ရောက်ပြီးသူပါတည်း။ ဝါ၊ သောတာပန်

၁။ န သမ္မာယန္တိ။ ။ [သံ+ပ+ဇ-ဇာတ်။ ဂတိ-အနက်ဟော +ကာရိတ်ကျေ၊
 အန္တိ။]ဇ-ကို ဇ-ပြု၊ ဇ-ကို အာယ-ပြု၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းကိုလည်း ချေ။ ဂတိ-
 အနက်ဟောဇာတ်မှန်သမျှ ဗုဒ္ဓိ-အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “န
 သမ္မာယန္တိ-ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့်မသိစေနိုင်ပါကုန်” ဟု သဒ္ဒတ္ထ-ဖြစ်သည်။ပြည့်စုံ
 အောင် မဖြေနိုင်ပါကုန်-ဟုလို၊ မူလပဏ၊ ၂-ဝဂ်၊ ၃-သုတ်။-ဇီကာ။

ပါတည်း။ အဝိနိပါတဓမ္မော၊ အပါယ်လေးပါးတို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘော မရှိတော့ပါ။ နိဿတော၊ မဂ္ဂဓမ္မ နိယာမဖြင့် မြဲပါ၏။ သမ္မောဓိပရာယနော၊ အထက်မက်သုံးပါး ဟူသော အလွန်ရောက်ထိုက်သော တရားရှိပါ၏။ (အထက်မက် သုံးပါးဟူသော လဲလျောင်းရာ ရှိပါ၏။) ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီ။

သောမနဿပဋိလာဘကထာ

၃၆၀။ ဒေဝါနမိန္ဒ တံ။ ဣတော၊ ဤနေ့မှ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ ဝေ- ရူပံ၊ သော။ ဝေဒပဋိလာဘံ၊ နှစ်သက်မှုကို ရခြင်းကို။ သောမနဿပဋိလာဘံ၊ ဝမ်းမြောက်မှုကို ရခြင်းကို။ အဘိဇာနာသိ နော၊ သိပါသလော။ [နော- သည် (န) နှင့် အနက်တူသော ပုစ္ဆာဝါစက-နိပါတ်။] ဣတိ၊ ပြီ။ ပ။ ယထာ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ (အဘယ်သို့လျှင်။) ။ပ။ အဘိဇာနာသိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘန္တေ။ ဘူတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား။ ဒေဝါသုရ- သင်္ဂါမော၊ နတ်နှင့် အသုရာတို့၏ စစ်ပွဲသည်။ သမုပဗျူဇ္ဇော၊ ကောင်းစွာ တည်နေသည်။ ဝါ၊ ရင်ဆိုင်မိသည်။ အဟောသိ၊ ဘန္တေ။ တသ္မိံ သင်္ဂါမေ ၌။ ဒေဝါ၊ ဇိနိံ သု၊ အပြီးအပိုင် နိုင်ကုန်ပြီ။ အသုရာ။ ပရာဇယိံ သု၊ ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် ရှုံးပါကုန်ပြီ။ ဘန္တေ။ တဿ မယံ၊ ၏။ (တေ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ တံ သင်္ဂါမံ၊ ကို။ အတိ ဝိဇိနိတော၊ လွှမ်းမိုးကာ နိုင်၍။ ဝိဇိတသင်္ဂါမဿ၊ အောင်အပ်ပြီးသော စစ်မြေရှိသည်။ (စစ်ပွဲရှိသည်။ သမာနဿ၊ ဖြစ်လတ်သော်။) တေ၊ ဤ အကြံသည်။ အဟောသိ။ (ကိံ။) “ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဒိဗ္ဗာ၊ နတ်တို့ ၏ဥစ္စာဖြစ်သော။ ယာ စေဝ သြဇာ၊ အကြင် သြဇာသည်လည်းကောင်း။ အသုရာ၊ အသုရာတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော။ ယာ စ သြဇာ၊ သည်လည်းကောင်း။ (အတ္တိံ။) ဥဘယံ၊ နှစ်မျိုးစုံသော။ တေ၊ ဤ သြဇာကို။ ဒေဝါ၊ ယှိ

၁။ သမုပဗျူဇ္ဇော။ ။ဗျူဟ-သဒ္ဒါ၏ အနက်များစွာတွင် ဤနေရာ၌ “သေနာ- သန္နိဝေသနဝိသေသ၊ စစ်တိုက်ဖို့ရာ စုဝေးတည်နေပုံအထူး” ကို ဟော၏။ ဗျူဟ-နှင့် ဗျူဇ္ဇ-သည် အနက်တူ၏။ ဗျူဟော-၌ ဝိ + ဝိဟ-ဓာတ်၊ ကာ-ပစ္စည်း။ ဗျူဇ္ဇော-၌ တ-ပစ္စည်း။ သမုပဗျူဇ္ဇော-ကို “ပစ္စုပဋိတော-ရှေးရှုတည်နေသည်” ဟု အင်္ဂုတ္တရ ဇ္ဇ- စသည်တို့၌ ဖွင့်၏။ “သမုပဗျူဇ္ဇော၊ ကောင်းစွာတည်နေသည်။ ဝါ၊ ရင်ဆိုင်နေသည်” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

သည်။ ပရိဘူတိယန္တိ၊ စားကြရကုန်လိမ့်မည်။ (စားကြရတော့မှာပဲ။)။
ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပါပြီ။ [ရှေးတုန်းက နတ်လဲစား၊ အသုရာလဲစား-
နေရသော နတ်ဩဇာကို နောင်တော့ အသုရာများ နတ်ပြည် ပြန်မဝင်နိုင်
တော့၍ အသုရာများ မစားကြရတော့၊ နတ်များချည်း စားကြရလိမ့်မည်-
ဟု တွေးမိပါသည်-ဟူလို။]

ဘန္တေ။ မေ၊ ဧ။ သော ဝေဒပဋိလာဘော၊ သည်။ (သော)
သောမနဿပဋိလာဘော၊ သည်။ သဒဏ္ဍာဝစရော၊ တုတ်၏သက်ဝင်၍ ဖြစ်
ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်ပါ၏။ ဝါ၊ တုတ်ကိုကိုင်၍ ရိုက်နှက်တားမြစ်ရခြင်းနှင့် တကွ
ဖြစ်ပါ၏။ သသတ္တာဝစရော၊ ဓား-စသောလက်နက်၏ သက်ဝင်၍ တကွ
ဖြစ်ပါ၏။ ဝါ၊ ဓား-စသော လက်နက်ကိုကိုင်၍ ထိုးခုတ်တားမြစ်ရခြင်း
နှင့် တကွဖြစ်ပါ၏။ န နိဗ္ဗိဒါယ။ပ။သံဝတ္တတိ။ [မဟာဂေါဝိန္ဒ-သုတ်၊
ပုဒ်စဉ် ၃၂၉-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၃၆၉။ ဒေဝါနုမိန္ဒ တံ။ ကိံ ပန၊ အဘယ်မည်သော။ အတ္ထဝသံ၊
စီးပွားအထူးကို။ ဝါ၊ မိမိနှင့်စပ်သော အကျိုးရှိသော အကြောင်းကို။
သမ္ပဿမာနော၊ ကောင်းစွာမြော်မြင်သည်ဖြစ်၍ ။ပ။ ပဝေဒေသိ၊ သိစေ
သနည်း။ (လျှောက်သနည်း။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။ပ။ပဝေဒေမိ။

ဂါထာအနက်။ ။ (၁) ဣဝေ၊ ဤ ဣန္ဒသာလာ-လိင်္ဂဂူ
၌ပင်။ တိဋ္ဌမာနဿ၊ တည်သော။ ဒေဝဘူတဿ၊ ရှေးအခါက
နတ်ဖြစ်သော။ မေ၊ တပည့်တော်သည်။ သတော၊ ယခုအခါ နတ်
သိကြား အသစ်ဖြစ်စဉ်။ ပုန၊ တဖန်။ မေ၊ သည်။ အာယု စ၊
အသက် အသစ်ကိုလည်း။ လဒ္ဓေါ၊ ရအပ်ပါပြီ။ မာရိသ၊ မြတ်စွာ
ဘုရား။ ဝေ၊ ဤ အကြောင်းကို။ ဇာနာဟိ၊ သိတော်မူပါ။ [ဤ
စကားဖြင့် မိမိစုတေကြောင်း၊ စုတေပြီးနောက် အသစ် ပဋိသန္ဓေ
နေပြီးကြောင်းကို လျှောက်သည်။

ဘန္တေ အဟံ။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာသော။ ဣမံ အတ္ထဝသံ၊ ကိ။ပ။
(၂)။ ဒိဝိယာ၊ နတ်၌ဖြစ်သော။ ကာယာ၊ ခန္ဓာကိုယ်မှ။
စုတော၊ စုတေသော။ (ရွှေ့လျောသော။) အဟံ၊ သည်။ အမာနုသံ၊
နတ်၏ဥစ္စာဖြစ်သော။ အာယံ၊ အသက်ကို။ ဟိတော၊ စွန့်၍။ ယတ္ထ၊
အကြင် ခတ္တိယ-စသော အမျိုး၌။ မေ၊ ဧ။ မနော၊ သည်။ ရမတိ၊
မွေ့လျော်ပါ၏။ [ဆန်းကြောင့် “ရမတိ” ဟု ဒီသ-ဖြစ်နေသည်။]

(တတ္ထ၊ ထို ခတ္တိယ--စသော အမျိုး၌ပင်။) အမူဇော^၁၊ မတွေမဝေ သည်။ (ဟုတော။) ဝတ္တံ၊ အမိဝမ်းတိုက်သို့။ သောမိ၊ ရောက်ရပါ လိမ့်မည် ။ပ။

(၃)။ သွာဟံ(သော+အဟံ)၊ သည်။ အမူဇပညဿ၊ တွေဝေ သောပညာ ရှိတော်မမူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ [အမူဇပညဿ၊ မတွေဝေသောပြဿနာရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။-ဤသို့လည်း ပါဠိပြင်ကြ၏။] သာသနေ၊ ၌။ ဝိဟရံ၊ နေရလတ်သော်။ ရတော၊ မွေ့လျော်သည်။ သမ္ပဗောနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသည်။ ပဋိဿတော၊ ရှေးရှုမပြတ် အမှတ်ရသည်။ (ဟုတော။) ဉာယေန၊ အရိယာသာဝကအား သင့်လျော်သောအကြောင်းဖြင့်။ ဝါ၊ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကျင့်စဉ်အားဖြင့်။ ဝိဟရိဿာမိ၊ နေနိုင်ပါလိမ့်မည်။ပ။

(၄)။ မေ၊ ၏။ (သမ္မောမိ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ ဉာယေန၊ ဖြင့်။ စရတော စ၊ လှည့်လည်စဉ်လည်း။ ဝါ၊ ကျင့်စဉ်လည်း။ သမ္မောမိ၊ သစ္စာလေးပါးကို ဆက်၍ သိတတ်သော သကဒါဂါမိမဂ်သည်။ စေ ဘဝိဿတိ၊ အကယ်၍ဖြစ်အံ့။ (စေ သတိ။) အညာတာ၊ အထက် မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို ထိုးထွင်းသိလိုသူသည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရိဿာမိ၊ နေပါလိမ့်မည်။ [မေမေလျော့လျော့ မနေပဲ အထက်တရားထူးရဖို့ရာ ကြိုးစားနေသူဖြစ်ပါလိမ့်မည်-ဟုလို။] သွေဝ၊ ထို သကဒါဂါမိမဂ် ဖြစ်ရာ ဘဝသည်ပင်။ မေ၊ ၏။ အန္တော၊ လူ့ဘဝ၌ အဆုံးသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

၁။ အမူဇော-စသည်။ ။ဤ အမူဇော ဝတ္တံသောမိ-ဖြင့် အန္ဓမာလပုထုဇဉ် များ တွေတွေဝေဝေ သေရသကဲ့သို့ မိမိမသေရပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်မယှဉ်ပဲ ပဋိသန္ဓေ နေရသကဲ့သို့ ပဋိသန္ဓေ မနေရပုံကိုလည်းကောင်း ပြ၏။ ယတ္ထ မေ ရမတိ မနော-ဖြင့် မြိသောဂတိရှိသော အရိယာ သာဝက-ဖြစ်သည့်အတွက် မွန်မြတ် သောအမျိုး၌သာ ပဋိသန္ဓေနေရသော သတ္တကတ္တုပရမ-သောတာပန် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြ၏။

၂။ ဉာယေန ဝိဟရိဿာမိ။ ။တပည့်တော် လူ့ပြည်၌ဖြစ်သော်လည်း အကယ်၍ ဘုရားရှင်သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံသေးလျှင် ဉာဏ် သတိတို့ဖြင့် ပျော်ပျော်ရှင်ရှင်ကြီး နေ လျက် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ မပြုထိုက်သောအရာများကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့အား သင့်လျော်သော အကျင့်ဖြင့် နေနိုင်ပါလိမ့်မည်။

[လူ့ဘဝ၌ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးနောက် နတ်ပြည်ရောက်သောအခါ လူ့ပြည်ပြန်၍ ပဋိသန္ဓေမနေတော့ပဲ အထက် တက်ရပါလိမ့်မည်-ဟူလို။]။ပ။

(၅)။ အဟံ။ မာနုသာ၊ လူ၏ဥစ္စာဖြစ်သော။ ကာယာ၊ ခန္ဓာကိုယ်မှ။ စုတော၊ စုတေသည်။ (ဟုတော၊) မာနုသံ၊ လူ၌ဖြစ်သော။ အာယံ၊ အသက်ကို။ ဟိတော၊ စွန့်ရသည်ရှိသော်။ ပုန၊ တဖန်။ (နောက်ထပ်။) ဒေဝလောကမ္ပိ၊ နတ်ပြည်၌။ ဒေဝေါ၊ နတ်မင်းသည်။ (သိကြားမင်းသည်။) ဘဝိဿာမိ၊ ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။ပ။

(၆)။ တေ ဒေဝါ၊ ထို ဗြဟ္မာတို့သည်။ [“ယေ ဒေဝါ၊ အကြင် ဗြဟ္မာတို့သည်” ဟု “ယေ” ပုဒ် ရှိသင့်၏။] ပဏီတတရာ၊ နတ်ဗြဟ္မာအားလုံးတို့ထက် သာလွန်မှုန်မြတ်ကုန်၏။ အကနိဋ္ဌာ၊ အသက်၊ ပညာ-စသော ဂုဏ်အားဖြင့် မငယ်ကြကုန်။ ဝါ၊ အသက်၊ ပညာ-စသော လောကီလောကုတ္တရာ ဂုဏ်အားဖြင့် ကြီးကျယ်ပါကုန်၏။ ယသသိနော၊ များသော အခြံအရံရှိပါကုန်၏။ အန္တိမေ၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဘဝသည်။ ဝတ္တမာနမ္ပိ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ သော၊ ထို အကနိဋ္ဌ-ဗြဟ္မာတို့၏ နေရာသည်။ ဝါ၊ ထို အကနိဋ္ဌ-ဗြဟ္မာဘုံသည်။ နိဝါသော၊ တပည့်တော်၏ အမြဲနေရာသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ပ။ ပဝေဒေမိ။

၉၇၀။ (အဟံ။) အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပော၊ ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ နိဗ္ဗာန-သမ္ပတ္တိ-တို့၏ အစွမ်းဖြင့် မပြီးဆုံးသေးသော စိတ်အကြံ ရှိသည်။ (စိတ်အလိုရှိသည်။) ဝိစိကိစ္ဆော၊ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာရှိသည်။ ကထံ၊ ကထိ၊ အဘယ်သို့ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ အဘယ်သို့ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း ဟု ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိသည်။ ဝါ၊ သို့လောသို့လော တေးတောမှုရှိသည်။ (ဟုတော။) တထာဂတံ၊ ကို။ အန္ဓေသန္ဓော၊ အစဉ်မပြတ် ရှာလျက်။ ဒီဃံ၊ ရှည်စွာသော။ အဒ္ဓါနံ၊ ကာလပတ်လုံး။ ဝိစရိံ၊ လှည့်လည်ခဲ့ပါပြီ။

၁။ သိကြားမင်း။ ။ဤ သိကြားမင်းသည် နတ်ပြည်၌ သိကြားအဖြစ်မှ စုတေပြီး အနာဂါမ်မဂ်ကို ရသောကြောင့် ဥဒ္ဓံသောတ-အကနိဋ္ဌဂါမီ အနာဂါမ် ဖြစ်ပြီးလျှင် အဝိဟာ-ဘုံမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း နေပြီးလျှင် အကနိဋ္ဌ-ဘုံ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလိမ့်မည်။ [အနာထဝိဇာသဋ္ဌေးနှင့် ဝိသာခါတို့လည်း ဘုံစဉ်စံ ဖြစ်ကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ မိန့်သည်။]

[ယဿု ယေ+အဿု၊ အဿု-သည် ပဒပုရဏ-နိပါတ်။] ယေ သမဏော၊ အကြင် ရဟန်းတို့ကို။ ပဝိဝိတ္ထဝိဟာရိနော၊ အပေါင်း အဖော်ကိလေသာတို့မှ ကင်းရှင်းသည်ဖြစ်၍ နေလေ့ရှိသူတို့ ဟူ၍။ မညာမိ၊ ထင်မိပါ၏။ တော၊ ထို ရဟန်းတို့ကို။ သမ္ပုဒ္ဓါ ဣတိ၊ အကုန် သိသူတို့ဟူ၍။ (ဘုရားတို့ဟူ၍။) မညမာနော၊ ထင်မိသော တပည့် တော်သည်။ တော၊ ထိုရဟန်းတို့ကို။ ဝါ၊ ထို ရဟန်းတို့ အထံသို့။ ဥပါသိတုံ၊ ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ။ ဂစ္ဆာမိ၊ သွားပါ၏။

ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ အာရာနော၊ ပြီးစေခြင်းသည်။ (မဂ်သို့ ကောင်းစွာရောက်ခြင်းသည်။) ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါသနည်း။ ကထံ၊ ဖြင့်။ ဝိရာနော၊ မပြီးစေခြင်းသည်။ (မဂ်အား မလျော်သောအကျင့် သည်။) ဟောတိ၊ နည်း။ ဣတိ၊ သို့။ ပုဋ္ဌာ၊ မေးအပ်ကုန်သည်။ (သမာနာ။) မဂ္ဂေ၊ မဂ်၌လည်းကောင်း။ ပဋိပဒါသု စ၊ မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်တို့၌လည်းကောင်း။ န သမ္မာယန္တိ၊ ကောင်း စွာ အပြားအားဖြင့် မသိစေနိုင်ပါကုန်။ (ကောင်းစွာ ပြည့်စုံအောင် မဖြေဆိုနိုင်ပါကုန်။)

[တျဿု=တေ+အဿု၊ အဿု-သည် နိပါတ်။] တော၊ ထို သမဏတို့ သည်။ ယဒါ၊ ၌။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သက္ကော၊ သည်။ အာဂတော၊ လာပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ မိ၊ ကို။ ဇာနန္တိ။ (တဒါ။) တော၊ ထို သမဏတို့ သည်။ ကိ၊ အဘယ်ကောင်းမှုကို။ ကတော၊ ဣဒံ၊ ဤသိကြားအရာ သို့။ ပါပုဏိ၊ ရောက်သနည်း။ ဣတိ၊ သို့။ မမေဝ၊ တပည့်တော်ကို သာ။ ပုစ္ဆန္တိ၊ မေးကြပါကုန်၏။

ဇနေသုတ၊ လူအပေါင်း၌ ထင်ရှားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ တေသံ၊ တို့အား။ (အဟံ။) ယထာသုတံ၊ အကြင်အကြင် နာယူအပ် ပြီးသည့် အတိုင်း။ ဓမ္မံ၊ ဒေသယာမိ၊ ဟောရပါ၏။ တေန၊ ထိုသို့ ကျွန်ုပ်က တရားဟောခြင်းကြောင့်။ နော၊ ငါတို့သည်။ ဝါ သဝေ၊ သိကြားမင်းကို။ ဒိဋ္ဌော၊ တွေ့မြင်အပ်ပေပြီ။ ဣတိ စ၊ ဤသို့ တွေး၍ လည်း။ အတ္တမနာ ဟောန္တိ။ [“ဇနေ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်း၌။ သုတံ၊ ထင်ရှားကျော်စောသော။ ဓမ္မံ” ဟုလည်း ပါဠိ ရှိ၏။]

ယဒါ စ၊ ၌ကား။ ဝိစိက္ခိန္ဒာ ဝိတာရဏံ၊ ယံမှားမှုကို လွန်မြောက် စေတော်မူနိုင်သော။ ဗုဒ္ဓံ၊ ကို။ အဒက္ခိံ၊ ဖူးမြင်ရပါပြီ။ သော၊ ထို

တပည့်တော်သည်။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့။ သမ္ပန္နံ၊ ကို။ ပယိရူပါသိယ၊ ဆည်းကပ်ရ၍။ ဝိတတယော၊ ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိသည်။ (ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမှ ကင်းသည်။) အမှီ၊ ဖြစ်ပါ၏။

တဏှာသလ္လဿ၊ တဏှာတည်းဟူသော ဆူးပြောင်ကို။ ဟန္တာရုံ၊ နုတ်ပယ်တော်မူပြီးသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော။ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူ အတူပုဂ္ဂိုလ် ရှိတော်မမူသော။ ဝါ၊ ပြိုင်ဘက်ရည်တူ တန်းတူပုဂ္ဂိုလ် ရှိတော်မမူသော။ မဟာဝီရံ၊ လုံ့လကြီးမြင့် ရဲရင့်တော်မူသော။ အာဒိစ္စဗန္ဓုနံ၊ နေမင်းဟူသော မိတ်ဆွေရှိတော်မူသော။ ဝါ၊ နေမင်း၏မိတ်ဆွေဖြစ်တော်မူသော။ ဗုဒ္ဓံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကို။ အဟံ၊ သည်။ ဝန္နေ၊ ကြည်ညိုမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။

မာရိယ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဒေဝေဟိ၊ နတ်တို့နှင့်။ သမံ၊ အတူ။ (မယံ၊ တပည့်တော်တို့သည်။) ဗြဟ္မာနော၊ ဗြဟ္မာမင်းအား။ [ရှေးနိဿယ-၌ “သနက္ခမာရ-ဗြဟ္မာမင်းအား” ဟု ပေး၏။] ယံ၊ အကြင် ရှိခိုးမှုကို။ ကရောမသိ (ကရောမသေ)၊ ဘုရားနှင့်မတွေ့မီက ပြုခဲ့ကြပါ၏။ [ကရောမသေ-ဟု ဆိုလိုလျက် သေ-၌ ဧ-ကို ဣ-ပြုထားသည်။] တံ၊ ထိုရှိခိုးမှုကို။ အဇ္ဇ၊ ယနေ့မှစ၍။ တုယံ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား။ ကဿာမ၊ ပြုပါကုန်တော့အံ့။ [ဗြဟ္မာကို ရှိမခိုးတော့ပဲ မြတ်စွာဘုရားကိုသာ ရှိခိုးပါတော့မည်-ဟူလို။] ဟန္တာယရ၊ တေ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားအား။ သာမံ၊ ကိုယ်တိုင်။ (အခြားသူတို့က မတိုက်တန်းအပ်ပဲ မိမိကိုယ်တိုင် ပျပ်ဝပ် ရှိကျိုး ရှိခိုးမှုကို။) ကရောမ၊ ပြုပါကုန်၏။

တုမေဝ၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်သာ။ သမ္ပုဒ္ဓေါ၊ အလုံးစုံကို အကုန်သိသူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်တော်မူပါ၏။ တုဝံ၊ သည်။ အနုတ္တရော၊ မိမိထက်မြတ်သူမရှိသော။ ဝါ၊ အမြတ်ဆုံးသော။ သတ္ထဝ၊ နတ်လူဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏ဆရာပါတည်း။ သဒေဝကသ္မိံ၊ နတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော။ လောကသ္မိံ၊ သတ္တလောက၌။ တေ၊ ခါ။ ပဋိပုဂ္ဂလော၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူ တူသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိတော့ပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၃၇၁။ အထ ခေါ၊ ၌။ (မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌။) ။ပ။ အာမန္တေသိ၊ ခေါ်၍ပြောပြီ။ (ကိံ။) “ဓာတ ပဉ္စသိခ။

ယံ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်။ ပ။ ပသာဒေသိ၊ ကြည်လင်နှစ်သက်စေပြီ။ ပ။
 ဥပသကံမိမှာ၊ ချဉ်းကပ်ရကုန်ပြီ။ [ပုဂံစဉ် ၃၄၇-အတိုင်း ဖော်၍ဆိုပါ။]
 (တသ္မာ) တံ။ မေ၊ အား။ ဗဟူပကာရော၊ များစွာ လျော်သော ကျေးဇူး
 ကိုပြုသည်။ အသိ၊ ဖြစ်၏။ ပေတ္တိကော၊ အဖော်ဥစ္စာဖြစ်သော။ ဌာနေ
 ဝါ၊ အရာ၌လည်း။ ဌပယိဿာမိ၊ ထားပါမည်။ ဂန္ဓဗ္ဗရာဇာ၊ ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်
 မင်းသည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ရလိမ့်မည်။ [အသင့်ကို ဖခင်တိမ္မရ-နတ်မင်း
 ကြီး၏ အရာဖြစ်သော ဂန္ဓဗ္ဗ-နတ်မင်းရာထူး၌ ထားပါမည်-ဟူလို။] ထော၊
 အား။ ဘဒ္ဒံ၊ ကောင်းမြတ်လှစွာ မင်္ဂလာဖြစ်သော။ သူရိယဝစ္ဆသံ စ၊
 သူရိယဝစ္ဆသာ-ကိုလည်း။ ဒမ္ပိ၊ ပေးပါ၏။ ဟိ၊ ပေးသင့်၏။ သာ၊ ထို
 သူရိယဝစ္ဆသာ-ကို။ တေ၊ သည်။ အတိပတ္တိတာ၊ လွန်စွာတောင့်တအပ်
 ပြီ။” ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။

အထ ခေါ။ ပ။ ပါဏိနာ၊ လက်ဖြင့်။ ပထဝိံ၊ မြေကို။ ပရာမသိတာ၊
 သုံးသပ်၍။ (ပုတ်၍။) ။ ပ။ “အရဟတော၊ သော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ၊ သော။
 တဿ ဘဂဝတော၊ အား။ နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဥဒါန်း
 ကျူးပြီ။ [မြေကိုသုံးသပ်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

စ ပန၊ ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့။ [ဤသို့ မပေးလိုလျှင် - အနက်မရှိကြပါ။]
 ဣမသ္မိံ ဝေယျာကရဏသ္မိံ၊ ဤ ဂါထာမဖက် သက်သက်သော အမေး
 အဖြေ ဖြစ်သော ဝေယျာကရဏ - ကို။ ဘညမာနေ၊ ဟောတော်မူ
 အပ်သော်။ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ၊ ။ ဝိရဇံ၊ ရာဂ-စသော ကင်း
 သော မြို့ရှိသော။ ဝိတမလံ၊ ရာဂ-စသော ကင်းသော အညစ်အကြေးရှိ
 သော။ မေဓက္ခံ၊ သစ္စာလေးပါး ဟရားတို့၌ သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိ
 ဉာဏ်မျက်စိသည်။ ဥဒပါဒိ၊ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ (ကိံ။) “ယံ ကိဉ္စိ၊ အကြင်
 အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော တရားသည်။ သမုဒယဓမ္မံ၊ ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိ၏။
 သမ္ပံ၊ သော။ တံ၊ ထို တရား ဟူသမျှသည်။ နိရောဓဓမ္မံ၊ ချုပ်ပျက်ခြင်း
 သဘောရှိ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ အညေသံ၊ သိကြားမင်းမှ တပါး
 အခြားကုန်သော။ အသိတိယာ ဒေဝတာ သဟဿာနံ စ၊ ရှစ်သောင်းသော
 နတ်တို့၏လည်း။ (ဝိရဇံ။ ပ။ ဥဒပါဒိ။)

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ သက္ကေန၊ သော။ ဒေဝါနမိန္ဒေန၊ သည်။ ယေ
 အဇ္ဈိဋ္ဌပဉ္စာ၊ အကြင် အလွန်အလှိုရှိအပ်သော ပြဿနာတို့ကို။ (အလွန်သိချင်

နေသော အနက် အဓိပ္ပာယ်တို့ကို။) ပုဋ္ဌာ၊ မေးအပ်ကုန်ပြီ။ တေး၊ တို့ကို။
 ဘဝဝတာ၊ သည်။ ဗျာကတာ၊ ဖြေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
 ဣမဿ ဝေယျာကရဏဿ၊ ဧ။ သက္ကပဉ္စာတွေဝ၊ သက္ကပဉ္စာ-ဟူ၍သာ။
 အဓိဝစနံ၊ အမည်သည်။ (အဟောသိ၊ ဖြစ်ပြီ။) [“ဇာတိ” ဟုလည်း ထည့်
 နိုင်၏။] ဣတိ၊ သို့။ (သုတံ။) ဣတိ၊ သက္ကပဉ္စာ-သုတ် အပြီးတည်း။

အဋ္ဌမံ၊ ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ သက္ကပဉ္စသတ္တံ၊ သက္ကပဉ္စ
 သုတ်တော်သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

၉-မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တ

၉၇၂။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ ဇမ၊ တပည့်တော်သည်။ (မဟာသတိ-
ပဋ္ဌာနသုတ္တံ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန - သုတ်တော်ကို။) ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဝါ၊ ဤ
လျှောက်အပ်မည့်အတိုင်း။ သုတံ၊ နာယုမ္ပတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။
(ကိံ၊ အဘယ်သို့ နာယုမ္ပတ်သား ဆောင်ထားအပ်သနည်း။) ဤအမေး၏
အဖြေကို သုတ်တော်အဆုံးကျမှ တွေ့ရလိမ့်မည်။ [ကေ၊ တပါးသော။
သမယံ၊ အခါ၌။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ကုရုသု၊ ကုရု-အမည်ရသော
ဇနပုဒ်၌။ ဝါ၊ ကုရုတိုင်း၌။ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ၊ ကမ္မာသဓမ္မ-မည်သော။
(ပြောက်ကျားသောခြေရှိသော ပေါရိသား-ကို ဆုံးမအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်
ကမ္မာသဓမ္မ-မည်သော။) ကုရုနံ၊ ကုရုတိုင်းသူ တိုင်းသားတို့၏။ နိဂမော၊
နိဂုံးသည်။ (အတ္ထိ၊ တံ၊ ထို ကမ္မာသဓမ္မ-နိဂုံးကို။ ဂေါစရဂါမံ၊ ဆွမ်းခံရွာ
ကို။ ကတော၊ ပြု၍။) ဝိဟရတိ၊ နေ့တော်မူ၏။ [ဤသို့ အနက်ပေးရပုံကို မဟာ
နိဒါန-သုတ် ပါဠိတော် နိဿယ-၌ ပြခဲ့ပြီ။]

တတြ၊ ကုရုတိုင်း ကမ္မာသဓမ္မ - နိဂုံးဝယ် နေ့တော်မူရာ ထို အခါ၌။
ဘဂဝါ၊ သည်။ ဘိက္ခု၊ တို့ကို။ အာမန္တေသိ၊ ခေါ်တော်မူပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်
သို့ ခေါ်တော်မူသနည်း။) ဘိက္ခဝေါ၊ ဘိက္ခုတို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ ခေါ်တော်
မူပြီ။ ဘဒ္ဒန္တေ၊ မြတ်စွာဘုရား။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တေ ဘိက္ခု၊ ထို ရဟန်း
တို့သည်။ ဘဂဝတော၊ ၏။ (ဝစနံ၊ စကားတော်ကို။) ပစ္စယောသံ၊
ရှေးရှု နားထောင်ကြကုန်ပြီ။ ဝါ၊ လက်ခံကြကုန်ပြီ။ ဘဂဝါ၊ သည်။
တေ၊ ဤစကားကို။ (နောက်၌လဲမည့် ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ
မဂ္ဂေါ-စသောစကားကို။) အဝေါစ၊ မိန့်တော်မူပြီ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့
မိန့်တော်မူသနည်း။)

ဥဒ္ဓေသ

၉၇၃။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ယဒိဒံ
(ယေ-ဣမေ) သတိပဋ္ဌာနာ၊ အကြင် သတိ ပဋ္ဌာန်တို့သည်။ ဝါ၊ အကြင်
အာရုံသို့ လွန်စွာပြေးဝင်၍ တည်တတ် ဖြစ်တတ်သော သတိ-တရားတို့သည်။
(တနည်း) အကြင် အာရုံကိုမှတ်သားခြင်း အာရုံ၌ကပ်၍ တည်ခြင်း ဖြစ်ခြင်း
သဘောတရားတို့သည်။ (သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။) [ပ-သဒ္ဓါသည် ဘုသတ္တ-ဖြင့် အထူး

ပြုအပ်သော ပက္ခန္ဓာ-အနက်ကို ပြန်ဟု ဝိကာဖွင့်၏။] အယံမဂ္ဂေါ၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး မြတ်တရားသည်။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကိုရကြောင်းဖြစ်သော ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး မြတ်တရားသည်။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရှာဖွေထိုက် (ပွားများထိုက်သော) ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး မြတ်တရားသည်။ သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ-မြူမိုး ညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ခြင်းငှာ။ ဝါ၊ အဘိဇ္ဈာ၊ ဝိသမလောဘ-စသော ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းငှာ။ သောကပရိဒေဝါနံ၊ ဝမ်းနည်းရခြင်း ငိုကြွေးရခြင်းတို့၏။ ဝါ၊ တို့ကို။ သမတိက္ကမာယ၊ ပယ်ခွာလွန်မြောက်ခြင်းငှာ။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ၊ ကာယိက ဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ ဒေါမနဿ-တို့၏။ (ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း တို့၏။) အတ္ထင်္ဂမာယ၊ ချုပ်ခြင်းငှာ။ [“အတ္ထံ၊ ချုပ်ခြင်းသို့။ ဂမ၊ ရောက်ခြင်း” ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ဖြစ်၏။] ဉာယဿ၊ ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သော အရိယမဂ်ကို။ ဝါ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော အရိယမဂ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်းငှာ။ [ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းငှာ ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ဖြစ်၏။] နိဗ္ဗာနဿ၊ တဏှာမှထွက်မြောက်တတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို။ သစ္စိကိရိယာယ၊ မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ။ ဧကာယနော၊ မမှားမစောင်း တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။ ဝါ၊ ဝိဝေက-စိတ်ထား ပုဂ္ဂိုလ် များတို့ တပါးတည်းသာ သွားထိုက်သော လမ်းပေတည်း။ [အဋ္ဌကထာ-၌ အခြားအနက်များလည်း ရှိသေး၏။]

ကတမေ စတ္တာရော၊ အဘယ်လေးပါးတို့နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဓ၊ ဤ သာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခု-အမည်ရသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ၊ သတိပဋ္ဌာန်အကျင့်မြတ်ကို ပြီးအောင်ကျင့်လျက် ကိလေသာကိုဖျက်ဆီးတတ် သော ရဟန်းသည်။ ကာယေ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်ဟူသော ရုပ်တို့၏အပေါင်း

၁။ အနက် အမျိုးပျိုး။ ။ ကာယေ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ဧကာဋ္ဌာသ-တို့၏ အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿီ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ဧကာဋ္ဌာသ-တို့၏ အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (တနည်း) ကာယေ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်-တို့၏အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿီ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်-အပေါင်း ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (တနည်း) ကာယေ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ဧကာဋ္ဌာသ-တို့၏ ဖြစ်ရာ ရုပ်ခန္ဓာ၌။ ကာယာနုပဿီ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ဧကာဋ္ဌာသ-တို့၏ဖြစ်ရာ ရုပ်ခန္ဓာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။

(တနည်း) ကာယေ၊ ဆံပင်-အစရှိသော ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်-စသည် တို့၏ အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿီ-ဆံပင် အစရှိသော ပထဝီဓာတ် အာပေါဓာတ်

၌။ ကာယာနုပဿီ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်ဟူသော ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ အာတာပီ၊ ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သော သမ္ပပ္ပဓာန ဝီရိယ-ရှိသည်။ သမ္ပဇာနော၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသည်။ သတိမာ၊ ကာယ-ကို သိမ်းဆည်းတတ်သော သတိရှိသည်။ (ဟုတွာ။) လောကေ၊ ရူပကာယ-ဟူသော လောက၌။ ဝါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟူသော လောက၌။ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ အဘိဇ္ဈာ, ဒေါမနဿ-ကို။ (လောဘ, ဒေါသ-ကို။) ဝိနေယျ၊ တဒင်္ဂပဟာန် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ဖျောက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

ဝေဒနာသု၊ ဝေဒနာတို့၌။ ဝေဒနာနုဿီ၊ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ ။ပ။ သတိမာ၊ ဝေဒနာကို သိမ်းဆည်းတတ်သော သတိရှိသည်။ ။ပ။ လောကေ၊ ဝေဒနာဟူသော လောက၌။ ဝါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟူသော လောက၌။ ။ပ။ စိတ္တေ၊ စိတ်၌။ စိတ္တာနုပဿီ၊ စိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ ။ပ။ သတိမာ၊ စိတ်ကိုသိမ်းဆည်းတတ်သော သတိရှိသည်။ ။ပ။

အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (တနည်း) ကာယေ၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘ-အခြင်းအရာ အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿီ၊ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, အသုဘ-အခြင်းအရာအပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။

အမှာ။ ။အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာဘာသာဦးကာနှင့် တွဲ၍ကြည့်ပါ။ နားလည်နိုင်အောင် “ပေါ်လွင်သော” အနက်များကို ပေးထားပါသည်။ အဋ္ဌကထာမှာ အခြားနည်းများလည်းရှိသေး၏။

၁။ အနုပဿီ။ ။ကာယာနုပဿနာဘာဝနာ-၌ အလေ့အလာရနေသော ယောဂီအတွက် “အနုပဿီ၊ အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်” ဟု ပေးပါ။ ကာယာနုပဿနာ၌ အလေ့အလာမရစေကာမူ ထိုကဲ့သို့ရှုတတ်သူ ယောဂီအတွက် “အနုပဿီ၊ အဖန်ဖန်ရှုသည်” ဟု ပေးပါ။

၂။ လောကေ။ ။ရုပ်အပေါင်းဖြစ်သော ကာယ-ကိုပင် ပျက်စီးတတ် ပရမ်းပတာ ပျက်စီးတတ်သောကြောင့် “လောက” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ဤအတူ ဝေဒနာ-အပေါင်း, စိတ်အပေါင်း, သညာ သင်္ခရ-ဟူသော တရားအပေါင်းသည်ပင် “လောက” အမည်ရသည်။

အရကောက်။ ။ကာယ-အရ ရူပက္ခန္ဓာဟူသောရုပ်၊ ဝေဒနာ-အရ လောကီ ဝေဒနာစေတသိက်၊ စိတ္တ-အရ လောကီစိတ်၊ ဓမ္မ-အရ ဝေဒနာမှတစ်ပါး သညာ, သင်္ခါရ-ဟူသော စေတသိက် ၅၁-ပါး။ ဤသို့ အာရုံချင်းကွဲပြားအောင် အရကောက်ပါ။

တနည်း။ ။ပါဠိဘော် ဓမ္မာနုပဿနာ၏ နိဒ္ဒေသ-ဖြစ်သော ခန္ဓ ပဗ္ဗ (ပုဂံစဉ်-၃၀၃) ဝယ် “ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ ပဗ္ဗသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု” ဟု ဘော်

လောကေ၊ စိတ်ဟူသော လောကဋ္ဌံ။ ဝါ၊ ဋ္ဌံ ။ပ။ ဓမ္မေသု၊ သညာ၊ သင်္ခါရ-တရားတို့၌။ (တနည်း) သညာ၊ သင်္ခါရနှင့်တကွ ဓမ္မအမည်ရသောတရား အားလုံးတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿီ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ-တရားတို့ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (တနည်း) ဓမ္မာနုပဿီ၊ ဓမ္မ-အမည်ရသော တရားအားလုံးကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည် ။ပ။ သတိမာ၊ ဓမ္မ-ကို သိမ်းဆည်းတတ်သော သတိရှိသည် ။ပ။ လောကေ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဓမ္မ ဟူသော လောကဋ္ဌံ။ ဝါ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟူသော လောကဋ္ဌံ ။ပ။ [ကြွင်းပျစ်တို့၏ အနက်ကို ကာယာနုပဿနာ-အတိုင်း ဆိုပါ။]

ဥဒ္ဓေသော၊ ဥဒ္ဓေသ-သည်။ (အကျဉ်းညွှန်ပြုကြောင်း စကားသည်။) နိဋ္ဌိတော၊ ပြီးပြီ။

ကာယာနုပဿနာအာနာပါနပဗ္ဗ

၃၇၄။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကထဉ္စ၊ အဘယ်အပြားအားဖြင့်။ ဝါ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။ ဘိက္ခု၊ သည်။ ကာယေ၊ ဋ္ဌံ။ ကာယာနုပဿီ၊ သည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟရတိ၊ နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဣဓ၊ ဋ္ဌံ။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အရညဂတော၊ ကုပ်လုပ်လေးတာ အပြန်ငါးရာရှိသော တောသို့ ရောက် ပြီးသည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ ဖြစ်၍သော်လည်းကောင်း။ [လေး အပြန်ငါးရာ ဝေးသော တောကြီးတည်း။ ယခုခေတ်၌ တမိုင်လောက် ခန့်မှန်းကြ၏။] ရုက္ခမူလဂတော၊ ရဟန်းတရား အားထုတ်ဖို့ရာ ရိပ်သာလုံလောက် သစ်ပင် ၏အနီးအောက်သို့ ရောက်ပြီးသည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ သုညာဂါရဂတော၊ ရဟန်းတရား အားထုတ်ဖို့ကောင်း ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းသို့ ရောက်ပြီးသည်။ (ဟုတွာ) ဝါ၊ သော်လည်းကောင်း။ [အရည၊

တော်မူသောကြောင့် ဓမ္မ-အရ “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ” ဟု “ခေါ်အပ်သော လောကီ စိတ်၊ စေတသိက်-အားလုံးနှင့် ရုပ်-အားလုံးကို ယူပါ။

မှတ်ချက်။ ။ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်သော သိမ်းဆည်းအပ်သော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ-ကို ပြသောအရာဖြစ်၍ လောကီခန္ဓာငါးပါးဖြစ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ဓမ္မ-အရယူထား သည်။ အဋ္ဌကထာ၊ ဓမ္မာနုပဿနာနိဝရဏပဗ္ဗ-အဖွင့် ကျမ်းတက်စကားနှင့် ထို၏ ဋီကာကို သတိပြုပါ။ ဤစကားအရ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ-တို့၌ ရှုမှတ်နေသူသည် ကာယေသု ကာယာနုပဿီ-စသည်သာ မက ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ-ဟုလည်း ဆိုနိုင် သည်ဟု မှတ်ပါ။ ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ-၌ ရှုမှတ်နေသူသည် ဓမ္မ-၌လည်း ရှုမှတ် ရှာ ရောက်သည်-ဟူလို။

ရုက္ခမူလ-မှ ကြွင်းသမျှ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သည် သုညာဂါရ-မည်၏။]ပတ္ထကံ။
 တက်ဝယ်တင်ပလင်ကို။ အာဘူဇိတွာ၊ ဖွဲ့ခွေ၍။ ကာယံ၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်
 ကို။ ဥဇုံ၊ ဖြောင့်ဖြောင့်။ (စန့်စန့်။) ပဏိဓာယ၊ တဆယ့်ရှစ်မျိုး ကျောက်
 ဆူးရိုးတို့ကို အစွန်းချင်းထိအောင်ထား၍။ ပရိမုခံ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ရှေးရှု။
 သတိံ၊ သတိကို။ ဥပဋ္ဌပေတွာ၊ ကပ် တည်နေစေ၍။ ဝါ၊ ထား၍။
 (တနည်း) ပရိမုခံ၊ သိမ်းဆည်းအပ်သော အသမ္မောသ-ရှိသည်ဖြစ်၍
 သမ္မောသ-မှ ထွက်မြောက်တတ်သော။ သတိံ၊ ကို။ ဥပဋ္ဌပေတွာ၊ ၍။
 နိသိဒတံ၊ ထိုင်၏။

သော၊ ထို ရဟန်းသည်။ သတော၊ အဆက်မပြတ် အမှတ်ရသည်။
 (ဟုတွာ) ဝ၊ ဖြစ်၍သာလျှင်။ အဿသတိံ၊ ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေ၏။ ဝါ၊
 ရှု၏။ သတော၊ သည်။ (ဟုတွာ) ဝ၊ လျှင်။ ပဿသတိံ၊ ထွက်သက်ကို
 ဖြစ်စေ၏။ ဝါ၊ ရှိုက်၏။ ဒီဃံ ဝါ၊ ရှည်စွာမူလည်း။ (ရှည်ရှည်မူလည်း။)
 အဿသန္တော၊ ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေလတ်သော်။ ဝါ၊ ရှုလတ်သော်။ (အဟံ၊
 ဝါသည်။) “ဒီဃံ၊ စွာ။ အဿသာမိ၊ ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏။ ဝါ၊
 ရှု၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဇာနာတိ၊ ခွဲခွဲခြားခြား အပြားအားဖြင့် သိ၏။
 ဒီဃံ ဝါ၊ မူလည်း။ ပဿသန္တော၊ ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေလတ်သော်။ ဝါ၊
 ရှိုက်လတ်သော်။ (အဟံ။) “ဒီဃံ၊ စွာ။ ပဿသာမိ၊ ထွက်သက်ကို ဖြစ်
 စေ၏။ ဝါ၊ ရှိုက်၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ၊ ၍။ ရဿံ ဝါ၊ တို့စွာ
 မူလည်း။ (တို့တို့မူလည်း။) ။ပ။ပဇာနာတိ။

“သဗ္ဗကာယ ပဋိသံဝေဒီ၊ အလုံးစုံသော ဝင်သက်ထွက်သက်အပေါင်း၏
 အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး-သုံးပါးလုံးကို အသီးအသီးကောင်းစွာသိလေ့ရှိသည်။
 (ဟုတွာ။) အဿသိဿာမိ၊ ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေမည်။ ဝါ၊ ရှုမည်။” ဣတိ၊
 ဤသို့။ သိက္ခတိ၊ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်၏။ ဝါ၊ သိက္ခာသုံးပါးကို
 ကျင့်၏။ “သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီသည်။ (ဟုတွာ။) ပဿသိဿာမိ၊ ထွက်
 သက်ကိုဖြစ်စေမည်။ ဝါ၊ ရှိုက်မည်။” ဣတိ၊ သို့။ သိက္ခတိ၊ ၍။ [ဤဝါကျ၏

☞

၁။ အဿာသ ပဿာသ ။ ။ “ဝင်သက်” ဟု ခေါ်အပ်သော အတွင်းသို့ရှုလေ
 သည် “အဿာသ” မည်၏။ “ထွက်သက်” ဟု ခေါ်အပ်သော အပြင်သို့ တဖန်
 ရှိုက်လေသည် “ပဿာသ” မည်၏။ ဤသို့ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာ-အလို ဓုတ်ဟိ။
 ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ-၌မူ “ထွက်သက်ကို-အဿာသ၊ ဝင်သက်ကို-ပဿာသ” ဟု
 ပြောင်းပြန်ဖွင့်၏။ ဤ စကားကို သတိပြု၍ အဿသတိံ၊ အဿသန္တော၊ ပဿသတိံ၊
 ပဿသန္တော-စသောပုဒ်တို့ကို အနက်ဆိုပါ။

အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ၊ တတိယအုပ်၊ ၁၉၇-စသည်၌ ပြထားပြီ။]

“ကာယသင်္ခါရံ၊ ကရဇကာယ-သည် ပြုစီရင်အပ်သော ဝင်သက် ထွက်သက် အပေါင်းကို။ ပဿမ္ဘယံ၊ ငြိမ်းအေးစေလျက်။ (ငြိမ်သက်စေလျက်။) အဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတံ ။ပ။

သိက္ခဝေ၊ တို့။ သေယျတာပိ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။ (မျက်မှောက်မြင်ရသဘာဝဖြင့်၊ ချိန်ဆဖွယ်ရာ၊ ဥပမာ-မည်သည်ကား။) ဒက္ခော၊ ကျွမ်းကျင်သော။ ဘမကာရော ဝါ၊ ပန်းပွတ် ဆရာသည်သော်လည်းကောင်း။ ဘမကာရန္တေဝါသီ ဝါ၊ ပန်းပွတ်ဆရာ၏ တပည့်သည်သော်လည်းကောင်း။ [သစ်သားကို စည်ကြီး၊ စောင်းခွက်စသည် ပြုလုပ်ဖို့ရာ ပွတ်ခံသူသည် ပန်းပွတ်သမားမည်၏။] ဒီသံ ဝါ၊ မူလည်း။ အဉ္စန္တော၊ ဆွဲငင်လတ်သော်။ (အဟံ။) “ဒီသံ၊ စွာ။ အဉ္စာမိ၊ ဆွဲငင်၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ၊ ၏ ။ပ။ သိက္ခဝေ၊ တို့။ ဝေ မေဝ၊ ဤ အတူပင် ။ပ။ သိက္ခတံ။

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ၊ မိမိ၏ မူလည်း။ ကာယေ၊ ဝင်သက် ထွက်သက် အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿိ၊ ဝင်သက် ထွက်သက်အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟရတိ။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ သူတပါး၏မူလည်း။ ကာယေ၊ ၌ ။ပ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ရံခါ မိမိ၏၊ ရံခါသူတပါး၏ မူလည်း။ ကာယေ၊ ၌။ ကာယာနုပဿိ။ (ဟုတွာ)ဝိဟရတိ။ [အာနာ ပါန-အခန်းနှင့် လျော်အောင် ကာယေ ကာယာနုပဿိ-ကို အနက်ပေးရသည်။ ဤ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ-ဟူသော စကားတော်ဖြင့် အသားကျစွာ လေ့လာ

၁။ မှတ်ချက်။ အာနာပါန (ဝင်လေ ထွက်လေ) ကို အာရုံပြုလျက် သမထတာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ-ပွားနည်း နှစ်မျိုးရှိရာဝယ် ဝိပဿနာ-ပွားသူအတွက် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဝင်လေ ထွက်လေ၊ သူတပါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဝင်လေ ထွက်လေ-နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် အာရုံပြုနိုင်၏။ သမထတာဝနာ-ပွားသူအတွက်မှာမူ မိမိ၏ ဝင်လေ ထွက်လေကိုသာ အာရုံပြုရသည်။

ဋီကာ။ ။ပရဿ ဝါ အဿာသပဿာသကာယေတိ ဣဒံ (ဤစကားကို) [ဝုတ္တံ-၌ စပ်။] သမ္မသနဝါရဝသေနာယံ ပါဠိ ပဝတ္တာ (ဤ ပါဠိတော်သည် ဝိပဿနာဖြင့် သုံးသပ်သော ဝါရ-နှင့် စပ်သဖြင့် ဖြစ်၏) ဣတိ ကတွာ (ဤသို့ နှလုံးပြု၍) သမထဝသေန ပန ပရဿ အဿာသ ပဿာသကာယေ (သမထနှင့် စပ်သဖြင့်မူ သူတပါး၏ ဝင်လေ ထွက်လေ၌) အပ္ပနာ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိ ဝေ နတ္ထိ (အပ္ပနာ-အာရုံ ဖြစ်ခြင်းမျှသည်ပင် မရှိ)။ အပ္ပနာ၏ အာရုံဖြစ်သော ပဋိဘာဂ-နိမိတ်သည်ပင် မထင်နိုင်၊ အဘယ်မှာ အပ္ပနာဇာန် ဖြစ်နိုင်မည်နည်း။ ထို့ကြောင့် သူတပါး၏ ဝင်လေ ထွက်လေကို အာရုံပြုဖွယ် မလို-ဟူလို။

အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အကြားအကြား၌ မတန်ရပ်စေပဲ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ-
တို့၌ အဆက်မပြတ် ကောင်းစွာ ဖြစ်ရာအခါကို ဟောတော်မူအပ်သည်။
အာရုံနှစ်မျိုးကား တပြိုင်နက်မဖြစ်ပါ။]

ကာယသ္မိံ၊ ဝင်သက် ထွက်သက်အပေါင်း၌။ ဝါ၊ ဝင်လေ ထွက်လေ
အပေါင်း၌။ သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ၊ ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းကို အဖန်ဖန်
ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော့) ဝါ၊ ရှိလည်း။ ဝိဟရတိ။ ကာယသ္မိံ၊ ၌။
ဝယဓမ္မာနုပဿီ၊ ပျက်ခဲ့ရာ အကြောင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော့)
ဝါ ဝိဟရတိ။ ကာယသ္မိံ၊ ၌။ သမုဒယဝယဓမ္မာ နုပဿီ၊ ရံခါ ဖြစ်ခဲ့ရာ
အကြောင်း၊ ရံခါ ပျက်ခဲ့ရာအကြောင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော့)
ဝါ ဝိဟရတိ။ [ဤ ဝါကျတို့၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ဝါ ပန၊ သည်သာမက-သေး။ “ကာယော၊ ဝင်သက် ထွက်သက်
(ဝင်လေ ထွက်လေ) အပေါင်းသည်သာ။ [ဧဝံ - သဒ္ဓါ လုတ္တံ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ။]
အတ္တိ၊ ရှိ၏။” [ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ-မရှိ၊ မိန်းမ ယောက်ျား-မရှိ၊ အတ္တ-
မရှိ၊ အတ္တ၏ ဥစ္စာ-မရှိ၊ ငါ မဟုတ်၊ ငါ၏ဥစ္စာ-မဟုတ်။-ဟူလို။] ဣတိ၊
ဤသို့။ အဿ၊ ထိုရဟန်း၏။ သတိ၊ သတိသည်။ ယာဝဒေဝ ဉာဏ-
မတ္တာယ၊ အကြင်ဉာဏ်ဟူသော အလွန်ဆုံးအတိုင်းအရှည် အကျိုးငှာသာ။
(ယာဝဒေဝ)ပဋိဿတိမတ္တာယ၊ အကြင် အမှတ်ရတတ်သော သတိဟူသော
အလွန်ဆုံးအတိုင်းအရှည် အကျိုးငှာသာ။ ပစ္စုပဋိတာ၊ အာရုံ၌ ရှေးရှု
ကပ်၍တည်သည်။ ဟောတိ။ [ထို ရဟန်းက ဝင်လေ ထွက်လေကို သတိဖြင့်
စိုက်လျက် ရှုမှတ်နေခြင်းသည် နောက်နောက်ဉာဏ်နှင့်သတိ တိုးပွားဖို့ရာ
ရှုမှတ်နေခြင်းဖြစ်သည်။]

အနိဿိတော၊ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ-တို့ဖြင့် တစုံတခုသော အာရုံကို မမှီသည်လည်း။
(ဟုတော့)ဝိဟရတိ။ [ထိုသို့ ဝင်လေ ထွက်လေ၌ သတိဖြင့်စိုက်ဖန်များ၍ သတိ၊
ပညာ-တိုးပွားလာသောအခါ ထိုယောဂီ၏စိတ်၌ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ-တို့ ကင်းလျက်
ကင်းလျက်နေသောကြောင့် ယောဂီက တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ-ကို မမှီတော့။ တဏှာ၊
ဒိဋ္ဌိ-ပါသောစိတ်ဖြင့်လည်း အာရုံကိုမမှီတော့-ဟူလို။] လောကေ၊ ဥပါဒါန-
ကန္တာ-ဟူသော လောက၌။ ဝါ၊ တွင်။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော ခန္ဓာကို။
(ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ-ပေါ်လာသမျှ အာရုံကို။) န စ ဥပါဒိယတိ၊
တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိ-ဖြင့်လည်း ကပ်၍မယူတော့။ ဝါ၊ မစွဲလမ်းတော့။ [တဏှာ၊
ဒိဋ္ဌိ-ဖြင့် အာရုံကိုမမှီသောရဟန်းသည် မည်သည့်အာရုံကိုမျှ ငါဟုလည်း

ကောင်း၊ ငါ့ဥစ္စာဟုလည်းကောင်း မစွဲယူတော့။] ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ဝေမ္ပိ၊ ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း။ (ဤနည်းအားဖြင့်လည်း။) ။ပ။ ဝိဟရတိ။

အာနာပါနပဗ္ဗံ၊ ဝင်လေ ထွက်လေကိုပြဆိုရာအပိုင်းသည်။
နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

ကယာနုပဿနာ ဣရိယာပထပဗ္ဗ

၃၇၅။ ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ (တမျိုးဘော ကာယာနုပဿနာ-သတိပဋ္ဌာန်ကား။) ဘိက္ခု၊ သည်။ ဂစ္ဆန္တော ဝါ၊ သွားစဉ်မူလည်း။ “ဂစ္ဆာမိ၊ သွား၏။ (သွားသည်၊ သွားတယ်။)” ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဇာနာတိ၊ ခွဲခွဲခြားခြား အပြားအားဖြင့်သိ၏။ ဌိတော၊ ရပ်သည်။ (သမာဓော) ဝါ၊ ဖြစ်စဉ်မူလည်း။ “ဌိတော၊ ရပ်နေသည်။ အမှီ၊ ဖြစ်၏။ (ရပ်သည်၊ ရပ်တယ်။)” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ၊ နိသိန္နော၊ ထိုင်သည်။ (သမာဓော) ဝါ၊ ဖြစ်စဉ်လည်း။ “နိသိန္နော၊ ထိုင်သည်။ အမှီ၊ ဖြစ်၏။ (ထိုင်သည်၊ ထိုင်တယ်။)” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။ [ဌိတော၊ နိသိန္နော-တို့၌ (တ) ပစ္စည်းက လက္ခဏ- အနက်ကို မဟောနိုင်သောကြောင့် “သမာဓော” တု ထည့်ရသည်။] သယာနော ဝါ၊ လျောင်းစဉ်မူလည်း။ “သယာနော၊ လျောင်းသည်။ အမှီ။) လျောင်းသည်၊ လျောင်းတယ်။ အိပ်သည်၊ အိပ်တယ်။)” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။

ဝါ ပန၊ သည်သာ မက-သေး။ (တနည်း) ဝါ ပန၊ ဣရိယာပထ-ကို ဆင်ခြင်ပုံမှတစ်ပါး ကာယ-ကို ဆင်ခြင်ပုံကား။ ယထာ ယထာ၊ အကြင် အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ အဿ၊ ထိုရဟန်း၏။ ကာယော၊ ကိုယ်သည်။ (ရုပ်အပေါင်းသည်။) ပဏိဟိတော၊ ရှေးရှုထားအပ်သည်။ ဟောတိ၊ တထာ တထာ၊ ထိုထို ကာယ-ကို ရှေးရှုထားအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ နံ၊ ထို ကာယ-ကို။ (ရုပ်အပေါင်းကို။) ပဇာနာတိ။

၁။ ပုန စပရံ။ ။ပုန စ ပရန္တိ ပုန စ အပရံ၊ ယထာဂုတ္တ အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန-တော ဘိယောပိ အညံ ကာယာနုပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေမိ၊ သုကာထာတိ ဝါ အဓိပ္ပာယော။ (ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။) အဓိပ္ပာယောဟု ဆိုသောကြောင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ သိပါ။ အနက်ပေးရာ၌မူ ထည့်၍ ပေးဖွယ်မလိုပါ။ သို့ရာတွင် ထည့်ပေးလှင်လည်း အပြစ်မရှိပါ။ [ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ-နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို အဋ္ဌကထာဒီကာ-၌ ကြည့်ပါ။]

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ၊ မိမိ၏မူလည်း။ ကာယော၊ ကိုယ်၌။ (ရုပ်အပေါင်း၌။) ကာယာနုပဿိ၊ ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော့) ဝိဟရတိ ။ပ။ ဝါ ပန၊ သည်သာ မက-သေး။ “ကာယော သွားမူ၊ ရုပ်မူ၊ ထိုင်မူ၊ လျောင်းမူ-ကို ပြုသော ရုပ်အပေါင်းမျှသည်သာ။ အတ္ထံ၊ ရှိ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ အဿ၊ ။။ သတိ၊ သည်။ ယာဝ ဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ၊ ငှာ ။ပ။ ဟောတိ ။ပ။ ကာယော သွားမူ၊ ရုပ်မူ၊ ထိုင်မူ၊ လျောင်းမူ-ကို ပြုသော ရုပ်အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿိ၊ ရုပ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော့) ဝိဟရတိ။

ဣရိယာပထပဗ္ဗံ၊ ဣရိယာပုထံကို ပြဆိုရာအပိုင်းသည်။
 နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီ။

ကာယာနုပဿနာ သမ္ပဇာနပဗ္ဗ

၃၇၆။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုတို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရံ၊ တမျိုးကား။ (တမျိုးသော-ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်ကား။) ဘိက္ခု၊ သည်။ အဘိက္ကန္တေ၊ ရှေ့သို့သွားခြင်း၌ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရှေ့တိုးခြင်း၌လည်းကောင်း။ ပဋိက္ကန္တေ၊ နောက်ဆုတ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့် ရှေ့သွားမူ နောက်ဆုတ်မှုကိုပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အာလောကိတေ၊ ရှေးရှုကြည့်ခြင်း၌ လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရွှေ့ကိုကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝိလောကိတေ၊ ရှေးရှုမဟုတ်သောတေးစောင်းအရပ်ကို ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ စောင်း၍ကြည့်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ဖြင့် ရှေးရှုကြည့်မှု စောင်း၍ကြည့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ။

သမိဋ္ဌိတေ၊ လက်ခြေတို့ကို ကွေးခြင်း၌ လည်းကောင်း။ ပယာရိတေ၊ လက်ခြေတို့ကို ဆန့်တန်းခြင်း၌လည်းကောင်း။ သမ္ပဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသောဉာဏ်ဖြင့် ကွေးမှု ဆန့်မှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့ ရှိသည်။ ဟောတိ။

သံဃာဋီပတ္တစီဝရဓာရဏေ။ သင်္ကန်းကြီး၊ သပိတ်၊ ကေသီ၊ သင်းပိုင်-
သင်္ကန်းတို့ကို ဝတ် ရုံ သုံးစွဲခြင်းဟူသော ဆောင်ခြင်း၌။ သမ္မဇာနကာရီ၊
ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ဝတ် ရုံ သုံးစွဲမှုကို ပြုလေ့ရှိ
သည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိတတ်သောဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေ့
ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

အသိတေး၊ စားဖွယ်ဟူသမျှကို စားခြင်း၌ လည်းကောင်း။ ပီတေ၊
သောက်ဖွယ် ဟူသမျှကို သောက်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ ခါယိတေ၊ ခဲဖွယ်
ဟူသမျှကို ခဲခြင်း၌လည်းကောင်း။ (စားခြင်း၌လည်းကောင်း။) သာယိတေ၊
သာယာဖွယ်ဟူသမျှကို သာယာခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဝါ၊ လျက်ခြင်း၌လည်း
ကောင်း။ သမ္မဇာနကာရီ၊ ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့်
စားမှု သောက်မှု ခဲမှု သာယာမှု-ကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြား
အားဖြင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ကိုအသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ။

ဥစ္စာရပဿာဝကမ္ပေ၊ ကျင်ကြီးစွန်မှု၊ ကျင်ငယ်စွန်မှု၌။ သမ္မဇာနကာရီ၊
ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသောဉာဏ်ဖြင့် ကျင်ကြီးစွန်မှု၊ ကျင်ငယ်စွန်မှု
ကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်
ကို အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဂတေ၊ သွားခြင်း၌လည်းကောင်း။ ဌိတေ၊ ရပ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။
နိသိန္ဓေ၊ ထိုင်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ သုတ္တေ၊ အိပ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း။
(အိပ်ပျော်ခါနီး၌လည်းကောင်း။) ဇာဂရိတေ၊ နိုးခြင်း၌ လည်းကောင်း။
ဘာသိတေ၊ စကားပြောခြင်း၌လည်းကောင်း။ တုဏှိဘာဝေ၊ ဆိတ်ဆိတ်
ဖြစ်ခြင်း၌လည်းကောင်း။ (တိတ်တိတ်နေခြင်း၌လည်းကောင်း။) သမ္မဇာန-
ကာရီ၊ ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိသောဉာဏ်ဖြင့် သွားမှု၊ ရပ်မှု၊ ထိုင်မှု၊
အိပ်မှု၊ နိုးမှု၊ ပြောမှု၊ တိတ်တိတ်နေမှုကို ပြုလေ့ရှိသည်။ ဝါ၊ သည်။ ဟောတိ။
။ပ။ ဝါ ပန၊ သည်သာမက-သေး။ ဝါ၊ ကိစ္စမှတစ်ပါး ကာယ-ကိုဆင်ခြင်
ပုံကား။ ကာယော၊ ရွှေတိုးမှု၊ နောက်ဆုတ်မှု-စသည်ကိုပြုသော ရုပ်အပေါင်း
မျှသည်သာ။ အတ္တိ။ ဣတိ ဝါ၊ သော်လည်း။ အဿ၊ ၎င်း။ပ။ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ
ဟောတိ။ပ။ ဝေမ္ပိ၊ ဤသို့လည်း။ ဝါ၊ ဤ နည်းအားဖြင့်လည်း။ ဘိက္ခု။
ကာယေ၊ ရွှေတိုးမှု၊ နောက်ဆုတ်မှု-စသည်တို့ကိုပြုသော ရုပ်အပေါင်းမျှ၌။
ကာယာနုပဿိ၊ ရုပ်အပေါင်းမျှကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတ္တာ)ဝိဟရတိ။

သမ္မဇာနပဗ္ဗံ၊ သမ္မဇာန-ကိုပြုဆိုရာ အပိုင်းသည်။
နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီ။

ကာယာနုပဿနာ ပဋိကူလ မနသိကာရပဗ္ဗ

၃၇၇။ တိက္ခဝေ၊ တို့။ ပုန စ။ပ။ ပါဒတလာ၊ ခြေ ဖဝါးအပြင်မှ။
ဥဒ္ဓါ၊ အထက် ဆံဖျားတိုင်အောင်လည်းကောင်း။ ကေသမတ္ထကာ၊ ဆံထိပ်မှ။
(ဆံဖျားမှ။) အစော၊ အောက် ခြေဖဝါးတိုင်အောင်လည်းကောင်း။ တစ-
ပရိယန္တံ၊ အရေဟူသော အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသော။ နာနပ္ပကာရဿ၊
အထူးထူးသော အပြားရှိသော။ အသုစိနော၊ မစင်မကြယ် ရှံစဖွယ်ဖြင့်။
ပူရံ၊ ပြည့်သော။ ဣမမေဝ ကာယံ၊ ဤကိုယ်ကိုပင်။ ပစ္စဇေက္ခတိ၊ ဆင်
ခြင်၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်သနည်း။)

“ဣမသ္မိံ ကာယေ၊ ဤကိုယ်၌။ ကေသာ၊ ဆံပင်တို့သည်လည်းကောင်း။
လောမာ၊ မွေးညင်းတို့သည်လည်းကောင်း။ နခါ၊ ခြေသည်း လက်သည်း
တို့သည်လည်းကောင်း။ ဒန္တာ၊ သွားတို့သည်လည်းကောင်း။ တစော၊ အရေ
သည်လည်းကောင်း။ မံသံ၊ အသားသည်လည်းကောင်း။ နှာရူ၊ အကြော
သည်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌိ၊ အရိုးသည်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ၊ ရိုးတွင်း
ခြင်ဆီသည်လည်းကောင်း။ ဝက္ကံ၊ အညှို့သည် လည်းကောင်း။ ဟဒယံ၊
နှလုံးသားသည် လည်းကောင်း။ ယကနံ၊ အသည်းသည် လည်းကောင်း။
ကိလောမကံ၊ အမြှေးသည်လည်းကောင်း။ ပိဟကံ၊ အဖျဉ်းသည်လည်း
ကောင်း။ (သရက်ရွက်ဟု ခေါ်အပ်သော ဝမ်းလျှာအသားတည်း။) ပဗ္ဗာသံ၊
အဆုတ်သည်လည်းကောင်း။ အန္တံ၊ အူမ၊ သည်လည်းကောင်း။ အန္တဂုဏံ၊
အူသိမ်သည်လည်းကောင်း။ ဥဒရိယံ၊ အစာသစ်သည်လည်းကောင်း။ ကရီသံ၊
အစာဟောင်းသည်လည်းကောင်း။ (ကျင်ကြီးသည်လည်းကောင်း။) မတ္တ-
လုဂံ၊ ဦးနှောက်သည်လည်းကောင်း။ ပိတ္တံ၊ သည်းခြေသည်လည်းကောင်း။
သေမ္ပံ၊ သလိပ်သည်လည်းကောင်း။ ပုဗ္ဗော၊ ပြည်သည်လည်းကောင်း။
လောဟိတံ၊ သွေးသည်လည်းကောင်း။ သေဒေါ၊ ချွေးသည်လည်းကောင်း။
မေဒေါ၊ အဆီခဲသည်လည်းကောင်း။ အဿု၊ မျက်ရည်သည်လည်းကောင်း။
ဝယာ၊ ဆီကျည်သည်လည်းကောင်း။ ခေဠော၊ တံတွေးသည်လည်းကောင်း။
သိသံ၊ အဏိကာ၊ နှပ်သည် လည်းကောင်း။ လသိကာ၊ အစေးသည် လည်း
ကောင်း။ မုတ္တံ၊ ကျင်ငယ်သည်လည်းကောင်း။ အတ္တိ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၊
ငါ့သူတပါးလားလားမဟုတ် စက်ဆုပ်ဖွယ်သာ ထင်ရှားရှိကုန်သည်တကား။”
ဣတိ၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်၏။

အမှာ။ ။ဤကောဠာသတို့နှင့်စပ်၍ သိဖွယ်များကို သမ္မောဟဝိနောဒနိ အဋ္ဌကထာ
၌လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။
ကေသာ-စသည်တို့၏ အနက်ကျယ်ကို ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်၌ ပြထားပြီ။

ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။ သေယျထာပိ၊ ကား။ ဥဘတော မုခါ၊ ဖာထက်
 အောက် နှစ်ဘက်၌ အဝ၊ ရှိသော။ ပုတောဠိ၊ အိတ်သည်။ နာနာ
 ဝိဟိတဿ၊ အထူးထူးသော အပြားရှိသော။ ခညဿ၊ ဥစ္စာ၏ အစီး
 အပွားဖြစ်သော စပါး၊ ဆန်၊ နှမ်း၊ ပဲ-ဖြင့်။ ပုရာ၊ ပြည့်သည်။
 (အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။) [ပရိကပ္ပ-စကားဖြစ်၍ “အဿ” ဟု ထည့်သည်။]
 သေယျထိဒံ၊ အဘယ် ခည-တို့ဖြင့်နည်း။ (အဘယ်ခည-တို့ဖြင့် ပြည့်နေ
 သနည်း-ဟုလို။) သာလိနံ၊ သလေးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ဝိဟိနံ၊ ကောက်
 တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ မုဂ္ဂါနံ၊ ပဲနောက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ မာသာနံ၊
 ပဲကြီးတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ တိလာနံ၊ နှမ်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ တဏှု-
 လာနံ၊ ဆန်တို့ဖြင့်လည်းကောင်းတည်း။

တမေနံ၊ ထိုအိတ်ကို။ စက္ခုမာ၊ စက္ခုပသာဒ-ရှိသော။ (မျက်စိ
 ကောင်းသော။) ပုရိသော၊ ယောက်ျားသည်။ မုဉ္ဇိတွာ၊ ဖြေ၍။ ပစ္စ-
 ဝေက္ခေယျ၊ ဆင်ခြင်ရာ၏။ (ကိ။) “ဣမေ ဤယာတို့သည်။ သာလိ၊
 သလေးတို့တည်း။ ဣမေ ဤယာတို့သည်။ ဝိဟိ၊ ကောက်တို့တည်း။ ပ။
 တဏှုလာ၊ တို့တည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်ရာ၏။ ဘိက္ခုဝေ၊ တို့။
 ဝေမေဝ၊ ဤ အတူသာလျှင်။ ပ။ မုတ္တန္တိ။ ပ။

ဝါ ပန၊ သော။ ကာယော၊ ဆံပင်-အစရှိသော ကောဋ္ဌာသ-
 အပေါင်းသည်သာ။ အတ္ထိ။ ပ။ ဝေမိ ခေါ် ဘိက္ခု။ ကာယော၊ ဆံပင်-
 အစရှိသော ကောဋ္ဌာသ-အပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿိ၊ ဆံပင်-အစရှိသော
 ကောဋ္ဌာသ-အပေါင်းကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည်။ (ဟုတွာ) ဝိဟရတိ။

ပဋိက္ကုလမနသိကာရပဗ္ဗံ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် အခြင်းအရာကို
 နှလုံးသွင်းပုံ အပိုင်းသည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

ကာယာနုပဿနာ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗံ

၃၇၀။ ဘိက္ခုဝေ။ ပ။ ဣမမေဝ ကာယံ၊ ဤကိုယ်ကိုပင်။ ယထာဋ္ဌိတံ၊
 အကြင်အကြင် တည်နေသည့်အတိုင်း။ ယထာပဏိဟိတံ၊ အကြင်အကြင် ရှေးရှု
 ထားအပ်သည့်အတိုင်း။ ဓာတုဓသော၊ ဓာတ်အားဖြင့်။ ပစ္စဝေက္ခတိ။ (ကိ။)
 “ဣမသ္မိ” ကာယော ၌။ ပလဝိဓာတု၊ ပထဝိဓာတ်သည် လည်းကောင်း။
 အာပေါဓာတု၊ သည်လည်းကောင်း။ တေဇောဓာတု၊ သည်လည်းကောင်း။
 ဝါယောဓာတု၊ သည်လည်းကောင်း။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်

၏။ [ဓာတ်ကြီးလေးပါး၏သဘောနှင့် လက္ခဏာ-စသည်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာ၊
ဒီကာ၊ ရုပ်ပိုင်း၌ ပြထားပြီ။]

ဘိက္ခုဝေ။ သေယျာထာပိ။ ကား။ ဒက္ခော၊ ကျမ်းကျင်သော။
ဂေါဗာတကော ဝါ။ နွားသတ်သမားသည် သော်လည်းကောင်း။ ဂေါ-
ဗာတကန္တေဝါသိ ဝါ။ နွားသတ်သမား၏ တပည့်သည်သော်လည်းကောင်း။
ဂါဝိံ။ နွားမကို။ ဝဓိတွာ၊ သတ်၍။ စတုမဟာပထေ၊ လေးခုသော
လမ်းမကြီးတို့၏ ဆုံရာအရပ်၌။ (လမ်းဆုံလမ်းမ လမ်းလေးခု၌။) ဗိလသော၊
အစုအစုအားဖြင့်။ ဝါ။ အတံ့အတံ့။ ဝိဘဗိတွာ၊ ဝေဖန်၍။ နိသိန္နော၊
ထိုင်နေသည်။ အဿ သေယျာထာပိ၊ ဖြစ်ရာသက်သို့။ ဝေမေဝ။ ပ။ ကာယေ၊
ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်-အစရှိသော ဓာတ်တို့၏အပေါင်း၌။ ကာယာ-
နုပဿိ၊ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်-စသော ဓာတ်အပေါင်းကို အဖန်ဖန်
ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတွာ။) ဝိဟရတိ။ ပ။ ကာယော၊ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါ-
ဓာတ်-စသော ဓာတ်အပေါင်းသည်သာ။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဣတိ၊ သို့။ ပ။
ဝိဟရတိ။

ဓာတ်မနုသိကာရပဗ္ဗံ၊ ဓာတ်လေးပါးကို နှလုံးသွင်းပုံအပိုင်းသည်။
နိဗ္ဗိတံ၊ ပြီးပြီ။

ကာယာနုပဿနာ နဝသိဝထိကပဗ္ဗ

၃၇၉။ ပုန စ။ ပ။ သေယျာထာပိ၊ ကား။ သိဝထိကာယ၊ သင်္ချိုင်း၌။
(သုသာန်၌။) ဆဒ္ဓိတံ၊ စွန့်ပစ်အပ်သော။ (မြေ၌မမြှုပ်ပဲ ပစ်ထားအပ်
သော။) ဧကာဟမတံ ဝါ။ သေပြီး၍ တရက်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။
ဒ္ဓိဟမတံ ဝါ။ သေပြီး၍ နှစ်ရက်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။ တိဟမတံ ဝါ။
သေပြီး၍ သုံးရက်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော။ ဥဒ္ဓုမာတကံ၊ (သေသည်မှ
အထက် - နှစ်ရက်သုံးရက်ကူးသဖြင့်) ဖူးဖူးရောင်ပုပ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ မသာ
လောင်းလည်းဖြစ်သော။ ဝိနိလကံ၊ ဖြူနုသဘော ရောနှောစပ်တံ့ ညိုမဲမဲပုပ်
စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ မသာလောင်းလည်းဖြစ်သော။ ဝိပုဗ္ဗကဇာတံ၊ ပြည်တစ်စုံ
ပေါက်ကွဲယိုလျက် စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ မသာလောင်းလည်းဖြစ်သော။ သရီရံ၊
သုသေကောင်ကို။ ပသေယျ၊ မြင်ရာ၏။

၁။ ဗိလသော။ ဗိလပုဒ်နောင်ဝိစ္စာ “သော” ပစ္စည်းသက်၍ “ဗိလသော”
ဟုဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဗိလံ ဗိလံ ကတွာ” ဟု ဒီကာဖွင့်သည်။ ဗိလ-၌လည်း
ဒီကာအလို “ဗိလ” ဟု ဗိ-၌ ဤ-ဒီသဖြင့် ရှိရမည်။

သော၊ ထို ရဟန်းသည်။ ဣမမေဝ ကာယံ၊ ဤ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်ကို
 ပင်။ ဥပသံဟရတိ၊ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ ဆောင်၏။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ကပ်
 ၍ဆောင်သနည်း။) “အယမ္ပိ ကာယော၊ ဤ ငါ၏ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း။
 ဧဝံ ဓမ္မော၊ ဤသို့ ဖူးဖူးရောင်ပုပ် စက်ဆုပ်ဖွယ်သဘောရှိ၏။ [ဤ သူ
 သေကောင်ပုပ်ကဲ့သို့ ပုပ်ခြင်းသဘောရှိ၏။] ဧဝံဘာဝိ၊ ဤသို့ဖြစ်လိမ့်မည်။
 [ဤသို့ ဖူးဖူးရောင်ပုပ် စက်ဆုပ်ဖွယ်သဘော ဖြစ်လိမ့်မည်။] ဧဝံအနတိတော၊
 ဤစက်ဆုပ်ဖွယ်သဘောကို မလွန်မြောက်နိုင်။ [ဤသို့ ဖူးဖူးရောင်ပုပ်
 စက်ဆုပ်ဖွယ်သဘောကို မလွန်မြောက်နိုင်။]” ဣတိ၊ ဤသို့ ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်
 ဆောင်၏။ [ဥဒ္ဓုမာတကံ-ကံကြည့်၍ ဧဝံ ဓမ္မော-စသည်ကို အနက်ပေးပါ
 သည်။ ဝိနိလကံ၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-တို့ကိုကြည့်၍လည်း အနက်ဆိုပါဦး။]

ဣတိ။ပ။ကာယော၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ-စသော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ-
 အခြင်းအရာအပေါင်း၌။ ကာယာနုပဿိ၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ စသော အနိစ္စ၊
 ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ-အခြင်းအရာအပေါင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်။
 (ဟုတ္တံ) ဝိဟရတိ။ပ။ကာယော၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ-စသော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊
 အနတ္တ၊ အသုဘ-အခြင်းအရာအပေါင်းသည်သာ။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ပ။ဝိဟရတိ။

ပုန စ။ပ။ သေယျထာပိ၊ ကား။ သိဝထိကာယ၊ ဌ။ ဆဉ္စိတံ၊ အပ်သော။
 ကာကေဟိ ဝါ၊ ကျီးတို့သည်သော်လည်း။ ခဇ္ဇမာနံ၊ ခဲစားအပ်သော။
 ကုလလေဟိ ဝါ၊ စွန်တို့သည်သော်လည်း။ ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။ ဂိဇ္ဈေဟိ
 ဝါ၊ လင်းတို့သည်သော်လည်း။ ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။ ကကေဟိ ဝါ၊
 ငှက်ကြီးတုံးစပ်တို့သည်သော်လည်း။ [ရှေးက ဘုံမတီးငှက်တို့သည်သော်လည်း-
 ဟု ပေး၏။] ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။ သုနခေဟိ ဝါ၊ ခွေးတို့သည်သော်လည်း။
 ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။ ဗျုဇ္ဈေဟိ ဝါ၊ ကျားတို့သည်သော်လည်း။ ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။
 ဒိပိဟိ ဝါ၊ သစ်တို့သည်သော်လည်း။ ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။ သိင်္ဂါလေဟိ
 ဝါ၊ တောခွေးတို့သည်သော်လည်း။ (မြေခွေးတို့သည်သော်လည်း။) ခဇ္ဇမာနံ၊
 သော။ ဝိဝိဓေဟိ၊ အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော။ ပါဏက-
 ဇာတေဟိ ဝါ၊ ပိုးမျိုးတို့သည်သော်လည်း။ ခဇ္ဇမာနံ၊ သော။ သရီရံ ပသေယျ။

သော၊ သည်။ ဣမမေဝ ကာယံ၊ ကိုပင်။ ဥပသံဟရတိ။(ကိံ။) “အယမ္ပိ
 ကာယော၊ ဤ ငါ၏ကိုယ်သည်လည်း။ ဧဝံ ဓမ္မော၊ ဤသို့သဘောရှိ၏။ [ဤ
 သို့သေကောင်းကဲ့သို့ ကျီး စွန်-စသော သတ္တဝါတို့ ခဲစားခံရခြင်း သဘောရှိ
 ၏။] ဧဝံ ဘာဝိ၊ ဤသို့ဖြစ်လိမ့်မည်။ (ဤသူသေကောင်ကဲ့သို့ ကျီး စွန်-
 စသည်တို့ ခဲစားခံရခြင်းသဘော ဖြစ်လိမ့်မည်။) ဧဝံအနတိတော၊ ဤသဘော

ကို မလွန်မြောက်နိုင်။ (ဤသုသေကောင်ကဲ့သို့ ထိုး စွန့်-စသည်တို့ ခဲစားခံ ရခြင်းသဘောကို မလွန်မြောက်နိုင်။) ”ဣတိ၊ ဤသို့ကပ်ဆောင်၏။ပ။

ပုန စ။ပ။ သိဝထိကာယ၊ ဌ။ ဆဋ္ဌိတံ၊ သော။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ၊ သံကွင်းချင်းဆက်သကဲ့သို့ အရိုးချင်းဆက်နေသော အရိုးစုဖြစ်သော။ သမံသ- လောဟိတံ၊ အသားအသွေးနှင့် တကွဖြစ်သော။ (အသားရောအသွေးရော အနည်းငယ်ကြွင်းကျန်နေသေးသော။) နှာရုသမ္ပန္နံ၊ အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ် သော။ (အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့တယ်နေသေးသော။) သရီရံ၊ သုသေကောင်ကို။ ပဿေယျ၊ မြင်ရာ၏။ပ။ “အယမ္ပိ ကာယော၊ သည်လည်း။ ဧဝံ ဓမ္မော၊ ဤသို့ သဘောရှိ၏။ [အသားအသွေး ကျန်နေသေးလျက် အကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့တယ်နေသော ဤအရိုးစု သုသေကောင်ကဲ့သို့ သဘောရှိ၏။] ။ပ။

ပုန စ။ပ။ သိဝထိကာယ။ ဆဋ္ဌိတံ၊ သော။ အဋ္ဌိက သင်္ခလိကံ၊ သော။ နိ မံသလောဟိတမက္ခိတံ၊ အသားမရှိသည်ဖြစ်၍ သွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံ အပ်သော။ (အသားကုန်ပြီး၍၊ သွေးမခြောက်သေးသော။) နှာရုသမ္ပန္နံ၊ သော။ သရီရံ ပဿေယျ။ပ။ [ဧဝံ ဓမ္မော-စသည်ကို ဖော်ဆိုပါ။]

ပုန စ။ပ။ သိဝထိကာယ၊ ဌ။ ဆဋ္ဌိတံ၊ သော။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ၊ သော။ အပဂတမံသလောဟိတံ၊ ကင်းသော အသားအသွေးရှိသော။ (အသား အသွေး ကင်းစင်နေသော။) နှာရုသမ္ပန္နံ၊ သော။ သရီရံ ပဿေယျ။ပ။

ပုန စ။ပ။ (သိဝထိကာယ၊ ဌ။ ဆဋ္ဌိတာနိ။ ကုန်သော။ အပဂတ- သမ္ပန္နာနိ၊ ကင်းသော အဆက်ရှိကုန်သော။ (အဆက်ပြုတ်နေကုန်သော။) ဒိသာ ဝိဒိသာ၊ ရှေးရှု ဖြစ်သောအရပ် အထောင့်မျက်နှာ အရပ်တို့၌။ ဝိက္ခိတ္တာနိ၊ အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ချထားအပ်ကုန်သော။ [တမင်ပစ်ချ ထားအပ်သည်မဟုတ်။ “ဖရိဖရဲ ပြန်ကျနေကုန်သော”ဟု ဆိုလိုသည်။] အဋ္ဌိကာနိ၊ အရိုးတို့ကို။ အညေန၊ တပါးသော အရပ်မျက်နှာ အဖို့၌။ ဟတ္ထဋ္ဌိကံ၊ လက်ရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညေန၊ ဌ။ ပါဒဋ္ဌိကံ၊ ခြေရိုးကို ကိုလည်းကောင်း။ အညေန၊ ဌ။ ဂေါပုကဋ္ဌိကံ၊ ဖမုက်ရိုးကိုလည်းကောင်း။ (ခြေမုက်စိရိုးကိုလည်းကောင်း။) အညေန၊ ဌ။ ဇသံဋ္ဌိကံ၊ ခြေသလုံးရိုးကို လည်းကောင်း။ အညေန၊ ဌ။ ဥရုဋ္ဌိကံ၊ ပေါင်ရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညေန၊ ဌ။ ကဋ္ဌိဋ္ဌိကံ၊ ခါးရိုးကိုလည်းကောင်း။ (တင်ပါးရိုးကိုလည်းကောင်း။) [ခါးဆစ်ရိုးတို့သည် ပိဋ္ဌိဋ္ဌိက-ဧဝါ ကျောရိုး၌ ပါဝင်၏။] အညေန၊ ဌ။ ဖာသုကဋ္ဌိကံ၊ နံရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညေန၊ ဌ။ ပိဋ္ဌိဋ္ဌိကံ၊ ကျောက်ကုန်း

ရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညောနု၊ ဌှိ။ ခန္ဓဋ္ဌိကံ၊ ပခုံးရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညောနု၊ ဌှိ။ ဝိဝဋ္ဌိကံ၊ လည်ပင်းရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညောနု၊ ဌှိ။ ဟနု-ကုဋ္ဌိကံ၊ မေးရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညောနု၊ ဌှိ။ ခန္ဓဋ္ဌိကံ၊ သွားရိုးကိုလည်းကောင်း။ အညောနု၊ ဌှိ။ သိသကဋ္ဌာဟံ၊ ဦးခေါင်းခွံကိုလည်းကောင်း။ ပဿေယျ။ [အဋ္ဌိကာနိ အပဂတသမ္ပန္နာနိ ဒိသာ ဝိဒိသာ ဝိက္ခိတ္တာနိ-ကို “အညောနု ဟတ္ထဋ္ဌိကံ။ပ။ အညောနု သိသကဋ္ဌာဟံ” ဟု သရုပ်ဖော်၏။] ပ။

ပုန စ။ပ။ သိဝတိကာယ၊ ဌှိ။ ဆဋ္ဌိတံ၊ သော။ သရီရံ၊ ကို။ [ထို သရီရ-ကို သရုပ်ဖော်လို၍ အဋ္ဌိကာနိ သေတာနိ သင်္ခဝဏ္ဏ ပဋိဘာဂါနိ-စသည်ကို ဟောတော်မူသည်။] သေတာနိ၊ ဖြူကုန်သော။ သင်္ခဝဏ္ဏ-ပဋိဘာဂါနိ၊ ခရုသင်း၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဖို့ရှိကုန်သော။ [ခရုသင်း၊ အဆင်းနှင့်တူကုန်သော ခရုသင်းအဆင်းလို ဖြစ်နေကုန်သော-ဟူလို။] အဋ္ဌိ-ကာနိ၊ တို့ကို။ ပဿေယျ။ပ။

ပုဉ္ဇကိတာနိ၊ အစုအပုံအဖြစ်ဖြင့် ရောပြွမ်း အပ်ကုန်သော။ (ဟိုတပုံ ဒီတပုံအားဖြင့် အရိုးစု အရိုးပုံတွေ ဖြစ်နေကုန်သော။) တေရောဝထိကာနိ၊ တနှစ်၏ ဟိုဘက်သို့ ရောက်ပြီးကုန်သော။ ဝါ၊ တနှစ်ကျော် ကုန်သော။ အဋ္ဌိကာနိ။ ပဿေယျ။ပ။ ပုတိနိ၊ ပုပ်ဆူးခြင်း ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ ပုပ်ဆူးကုန်သည်ဖြစ်၍။ စုဏ္ဏက ဇာတာနိ၊ ဖြစ်သော မှန်မှန် ညက်ညက်၏ အဖြစ်ရှိကုန်သော။ ဝါ၊ မှန်မှန်ညက်ညက် ဖြစ်နေကုန်သော။ တကယ် အမှန်မဖြစ်စေကာမူ အစိတ်စိတ် အမှားမှား ဖြစ်နေကုန်သော-ဟု ဆိုလိုသည်။] အဋ္ဌိကာနိ ပဿေယျ။ပ။ ဝိဟရတိ။ [ပေယျာလမြှုပ်ထားသော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ဖော်ဆိုပါ။]

၁။ ပုဉ္ဇကိတာနိ။ ။ကဏ္ဍကိတာနိ-ပုဒ်ကိုမှီ၍ အနက်ပေးပါသည်။ ကဏ္ဍ-ကိတာနိ-၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၊ စတုတ္ထအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၄၃-၌ ပြထားပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ဤ ကာယာနုပဿနာ နိဒ္ဒေသ-၌ အာနာပါနပဗ္ဗ-မှ စ၍ ဤ နဝသိဝထိက ပဗ္ဗ-တိုင်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုးမျိုးရှိရာ အာနာပါန-နှင့် ပဋိကူလ-မနသိကာရ-သည်သာ အပဉ္စကို ဆောင်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၏။ နဝသိဝထိက-ဟိုကို ခန္ဓာကိုယ်၏အပြစ်ကို အဖန်ဖန်ရှုမြင်တတ်သော ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ ဟောအပ်၏။ အာနာပါန-နှင့် ပဋိကူလ မနသိကာရ-မှ တပါး ကျန်ကမ္မဋ္ဌာန်း ၁၂-ပါးသည် ဉာဏာရ - သမာဓိကိုသာ ဆောင်နိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြစ်၏ ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်သည်။

နဝသိဝထိကပဗ္ဗံ၊ ကိုးမျိုးသော သင်္ချိုင်း၌တည်သော အလောင်းနှင့်
 စပ်သော အပိုင်းသည်။ နိဗ္ဗိတံ၊ ပြီ။
 စုဒ္ဓသာ၊ တဆယ့်လေးပါးကုန်သော။ ကာယာနုပဿနာ၊ ကိုယ်ကို အဖန်
 ဖန် ရှုပ်တို့သည်။ နိဗ္ဗိတာ၊ ကုန်ပြီ။

ဝေဒနာနုပဿနာ

၃၈၀။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကထဉ္စပန၊ အဘယ် အပြားအားဖြင့်။ (အဘယ်
 နည်းဖြင့်။) ဘိက္ခု၊ သည်။ ဝေဒနာသု၊ ဝေဒနာတို့၌။ (ခံစားမှု သဘော-
 တို့၌။) ဝေဒနာနုပဿိ၊ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ခံစားမှုသဘော-
 ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ ဟုတွာ။) ဝိဟရတိ၊ နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ ဣဓ၊
 ဤသာသာနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သုခံ၊ သုခဖြစ်သော။ (ချမ်းသာသော၊
 ကောင်းသော။) ဝေဒနံ ဝါ၊ ကိုမူလည်း။ ဝေဒယမာနော၊ ခံစားလတ်သော်။
 “သုခံ ဝေဒနံ၊ ကို။ ဝေဒယာမိ၊ ခံစား၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ ပဇာနာတိ။
 ဒုက္ခံ၊ သော။ (ဆင်းရဲသော၊ မကောင်းသော။)။ ပ။ အဒုက္ခမသုခံ၊ အဒုက္ခ
 မသုခ-ဖြစ်သော။ (မဆင်းရဲမချမ်းသာသော၊ မဆိုးမကောင်းသော။) ။ ပ။

နဝသိဝထိက-တို့ကို အပ္ပနာဈာန်ကို ရစေနိုင်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းစာရင်း၌ အဋ္ဌကထာ
 မသွင်းခြင်းမှာ ဤ နေရာ၌ ဥပမာန-အဖြစ်ဖြင့် ပြထားအပ်သောကြောင့် တကယ်ရှုဖွယ်
 မလိုသည့် အတွက် အပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။

သိဝထိက-ရှုကောင်း။ ။ ထိုသို့ပြသဖြင့် သိဝထိက-တို့ကို လုံးလုံး မရှုကောင်း
 ဟုကား မမှတ်ထိုက်ပေ။ မှန်၏။ သိဝထိက-ကိုးမျိုးတွင် ပထမ သိဝထိက-သည်
 ဥဒ္ဓါမာတက၊ ဝိနိလက၊ ဝိပုဗ္ဗကဇာတ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပါဝင်၏။ ဒုတိယ
 သိဝထိက-သည် ဝိက္ခာယိတက အသုဘ-၌ ပါဝင်၏။ ကြွင်းသော သိဝထိက-တို့
 သည် အဋ္ဌက-ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ ပါဝင်၏။

ဈာန်လည်းရနိုင်။ ။ ထို့ကြောင့် “ဒဿ အသုဘာ ကာယဂတာ သတိ စ
 ပဋ္ဌေဈ္ဇာနိကာ” ဟူသော အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ စကားအရ “ဈာန် ရနိုင် သော
 ကမ္မဋ္ဌာန်း” ဟု မှတ်ပါ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာနာနိ” ဟု ဆိုထားခြင်းမှာ
 အသက်ရှိသော မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ အသုဘရှုပွားလျှင် ဈာန်မရနိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်၍
 ဆိုထားသည်။

အသုဘပွား၍ တရားထူးရ။ ။ ကောဋ္ဌာသ-ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် တရားထူးရသော ပုဂ္ဂိုလ်
 များ၊ အသုဘ ဘာဝနာဖြင့် တရားထူးရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ကျမ်းစာတို့၌ ပြထားပုံကို
 သတိပြု၍ စနစ်တကျ ပွားများလျှင် ရာဂ ကို ပယ်ခွာ၍ ကိုလေသာ ငြိမ်းအေးနိုင်
 ကြောင်းကို သတိပြုပါ။

သာမိသံ၊ ကိလေသာဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော ကာမဂုဏ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ သုခံ၊ သော။ ဝေဒနံ ဝါ၊ ဂေဟသိတ-သောမနဿ ဝေဒနာကိုမူလည်း။ (ရူပ၊ သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ-စသော ကာမဂုဏ်နှင့်စပ်၍ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်မှု။) ။ပ။ နိရာမိသံ၊ တဏှာဖြင့်သုံးသပ်အပ်သော ကာမဂုဏ်ဟူသော အာမိသ-မရိ သော။ သုခံ၊ သော။ ဝေဒနံ ဝါ၊ နေက္ခမ္မသိတ-သောမနဿ ဝေဒနာကိုမူလည်း။ (ကာမဂုဏ်မှထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်၌မီသော သောမနဿ ဝေဒနာကိုမူလည်း။) ။ပ။

သာမိသံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ သော။ ဝေဒနံ ဝါ၊ ဂေဟသိတ-ဒေါမနဿ ဝေဒနာကိုမူလည်း။ (ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌မီသော ဒေါမနဿ ဝေဒနာကိုမူလည်း။) ။ပ။ နိရာမိသံ၊ သော။ ဒုက္ခံ၊ သော။ ဝေဒနံ ဝါ၊ နေက္ခမ္မသိတ-ဒေါမနဿ ဝေဒနာကိုမူလည်း။ (ကာမဂုဏ်မှ ထွက်မြောက် ကြောင်း အကျင့်၌မီသော ဒေါမနဿ-ဝေဒနာကိုမူလည်း။) ။ပ။ သာမိသံ၊ သော။ အဒုက္ခမသုခံ၊ သော။ ဝေဒနံ ဝါ၊ ဂေဟသိတ-ဥပေက္ခာဝေဒနာကို မူလည်း။ (ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌မီသော ဥပေက္ခာဝေဒနာကို မူလည်း။) ။ပ။ နိရာမိသံ၊ သော။ အဒုက္ခမသုခံ၊ သော။ ဝေဒနံ ဝါ၊ နေက္ခမ္မသိတ-ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုမူလည်း။ (ကာမဂုဏ်မှထွက်မြောက်ကြောင်း အကျင့်၌မီသော ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုမူလည်း။) ။ပ။

ဣတိ၊ ဤသို့လျှင်။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ၊ မိမိ၏ မူလည်း။ ဝေဒနာသု၊ တို့၌။ ဝေဒနာနုပဿိ ဝိဟရတိ။ ။ပ။ ဝါ ပန၊ သည်သာမက-သေး။ “ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာ သည်သာ။ (ခံစားမှု သဘောမျှသည်သာ။) အတ္ထိ၊ ရှိ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့။ အဿ၊ ထို ရဟန်း၏။ သတိ၊ သတိသည်။ ။ပ။ ဝိဟရတိ။ [ပေယျာလ-မြှုပ်ထားသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို အာနာပါနုပဗ္ဗ-အဆုံးနားအတိုင်း ဖော်ဆိုပါ။] ☸

ဝေဒနာ နုပဿနာ၊ ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှုပုံသည်။ နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

ဝိတ္တာနိပဿနာ

၃၀၁။ ကထဉ္စ။ ။ပ။ သရာဂံ၊ ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ ဝါ၊ စိတ်ကို မူလည်း။ [လောဘမူစိတ် ရှစ်ပါးကို ဆိုသည်။] “(မေး ၏။) စိတ္တံ၊ သည်။ သရာဂံ၊ ရာဂ-နှင့်တကွဖြစ်၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဗ္ဗာနာတိ။ ဝိတရာဂံ၊

၁။ သရာဂံ ဝိတရာဂံ။ စိတ်ကို “အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ အနတ္တ”ဟု သုံးသပ်ကြောင်း ဝိပဿနာ ပြသောဒုတ်ဖြစ်၍ ဝိတရာဂ-အရ လောကုတ္တရာ မရပုံကို သတိပြုပါ။ နောက်၌လည်း နည်းတူ။

ကင်းသော ရာဂ-ရှိသော။ (ရာဂ-ကင်းနေသော။) စိတ္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။
 [လောကီကုသိုလ် အဗျာကတ-စိတ်ကို ဆိုသည်။] “(မေ၊ ဇာ၊) စိတ္တံ၊
 သည်။ ဝိတရာဂံ၊ ကင်းသော ရာဂ - ရှိ၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။
 သဒေါသံ၊ ဒေါသ-နှင့် တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ [ဒေါသမူ
 စိတ်ကို ဆိုသည်။]။ပ။ဝိတဒေါသံ၊ ကင်းသော ဒေါသရှိသော။ (ဒေါသ-
 ကင်းနေသော။) စိတ္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ [လောကီကုသိုလ် အဗျာကတ-
 စိတ်ကို ဆိုသည်။]။ပ။သမောဟံ၊ မောဟနှင့် တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ ဝါ၊
 ကိမ္မလည်း။ [မောဟမူစိတ်ကို ဆိုသည်။]။ပ။ဝိတမောဟံ၊ သော။ စိတ္တံ
 ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ [လောကီကုသိုလ် အဗျာကတ-စိတ်ကို ဆိုသည်။]

သံခိတ္တံ၊ ထိနမိဒ္ဓ-ကြောင့် ကျိုး နေသော။ (တုန့်ဆုတ်နေသော။)စိတ္တံ ဝါ၊
 ကိမ္မလည်း။ [အကုသိုလ် သသမိရိက-စိတ် ငါးခု။] “(မေ၊ ငါ၊) စိတ္တံ၊
 သည်။ သံခိတ္တံ၊ ပြီ။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။ ဝိက္ခိတ္တံ၊ အထူးထူး
 အပြားပြား ပစ်လွှတ်အပ်သော။ (ပျံ့လွင့်နေသော။) စိတ္တံ ဝါ။ [ဥဒ္ဓစ္စ-
 သဟဂ္ဂုတ်စိတ်။] ။ပ။ မဟဂ္ဂုတ်၊ ကာမာဝစရထက် မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့
 ရောက်သော။ စိတ္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ (ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ-စိတ်ကိုမူ
 လည်း။ မေ၊ ဇာ၊) စိတ္တံ၊ သည်။ မဟဂ္ဂုတ်၊ မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်
 ပြီ။ပ။အမဟဂ္ဂုတ်၊ မဟဂ္ဂုတ်မဟုတ်သော။ (မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်
 သော။) 'စိတ္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ [ကာမာဝစရ-စိတ်ကို ဆိုသည်။]

သဉ္စတ္တရံ၊ မိမိထက် လွန်မြတ်သောတရားနှင့် တကွဖြစ်သော။ စိတ္တံ ဝါ၊
 ကိမ္မလည်း။ [ကာမာဝစရစိတ်ကိုဆိုသည်။] ။ပ။ အနုတ္တရံ၊ မိမိထက် လွန်
 မြတ်သောတရား မရှိသော။ စိတ္တံ ဝါ။ [ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ-စိတ်ကို
 ဆိုသည်။] (တနည်း) သဉ္စတ္တရံ စိတ္တံ ဝါ။ [ကာမာဝစရ၊ ရူပါဝစရ-စိတ်။]
 အနုတ္တရံ စိတ္တံ ဝါ။ [အရူပါဝစရစိတ်။ (လောကုတ္တရာစိတ်မရပုံကိုသတိပြု။)]

သမာဟိတံ၊ အာရုံ၌ကောင်းစွာထားအပ်သော။ စိတ္တံ ဝါ။ [ဥပစာရ-
 သမာဓိနှင့်ယှဉ်သော ကာမာဝစရ၊ အပ္ပနာသမာဓိနှင့်ယှဉ်သော ရူပ အရူပ-
 စိတ်။] ။ပ။ အသမာဟိတံ၊ အာရုံ၌ ကောင်းစွာမထားအပ်သော။ စိတ္တံ ဝါ။

၁။ သမောဟံ။ ။ “သရာဂ၊ သဒေါသ၊ သမောဟ” ဟု သီးခြားဆိုထားသော
 ကြောင့် သမောဟ-အရ မောဟမူဒွေကိုသာယူသည်။ သို့ရာတွင် မောဟ-က အကုသိုလ်
 ဆယ့်နှစ်ပါးလုံး၌ ယှဉ်သောကြောင့် အကုသိုလ်စိတ် ဆယ့်နှစ်ပါးလုံးကိုလည်း ယူနိုင်
 ပါ၏။

[ကြွင်း-လောကီစိတ်အားလုံး။] ဝိမုတ္တံ၊ တဒဂ်ဝိမုတ္တိ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ-တို့ဖြင့် ကိလေသာတို့မှလွတ်သော။ စိတ္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ [ကာမာဝစရကုသိုလ် ကြိယာစိတ်၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်။] အဝိမုတ္တံ၊ တဒဂ်ဝိမုတ္တိ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ-တို့ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ မလွတ်သေးသော။ စိတ္တံ ဝါ။ [ကြွင်း-လောကီစိတ်။] ။ပ။ ဝိဟရတိ။

စိတ္တာနုပဿနာ၊ စိတ်ကို အဖန်ဖန်ရှုပုံသည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးပြီ။

ဓမ္မာနုပဿနာ နိဝရဏပဗ္ဗ

၉၀၂။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ကထဉ္စ ပန၊ ဖြင့်။ ဘိက္ခု။ ဓမ္မေသု၊ ရုပ်နာမ် တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿိ၊ ရုပ်နာမ်တရားကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော။) ဝိဟရတိ၊ နည်း။ပ။ဘိက္ခု။ ပဉ္စသု၊ ငါးပါးကုန်သော။ နိဝရဏေသု၊ နိဝရဏ-ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ နာမ်တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿိ၊ နာမ်တရား ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတော) ဝိဟရတိ။ပ။

ဘိက္ခဝေ။ပ။အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိသန္တာန်၌။ သန္တံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ (မပြတ် မပြတ် ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော။) ကာမစ္ဆန္တံ ဝါ၊ ကာမစ္ဆန္တ-ကိုမလည်း။ “မေ၊ ငါ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ကိုယ်တိုင်းသန္တာန်၌။ ကာမစ္ဆန္တော၊ သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ၌။ အသန္တံ၊ ထင်ရှားမရှိသော။ (အတော်ကြာအောင် မဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေ၊ မဂ်ဖြင့်၊ ပယ်အုပ်ပြီးသောကြောင့် ဖြစ်စေ-မဖြစ်သော။) ကာမစ္ဆန္တံ ဝါ၊ ကိမ္မလည်း။ “မေ၊ ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ၌။ ကာမစ္ဆန္တော၊ သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။ ယထာ စ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့် လည်း။ (သုဘနိမိတ်၌ မသင့်မလျော်နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်လည်း။) အနုပ္ပန္နဿ၊ မဖြစ်သေးသော။ ကာမစ္ဆန္တဿ၊ ၏။ ဥပ္ပာ- ဒေ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တဉ္စ၊ ထို ကာမစ္ဆန္တ-ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း။ ပဇာနာတိ။ ယထာ စ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့် လည်း။ (အသုဘနိမိတ်၌ သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းမှုကြောင့်လည်း။) ဥပ္ပန္နဿ၊ ဖြစ်သော။ ကာမစ္ဆန္တဿ၊ ကာမစ္ဆန္တ-ကို။ ပဟာနံ၊ ပယ်ခြင်း သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ [တဒဂ်-ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘန-ပဟာနံဖြင့် ပယ်ခြင်းကို ယူပါ။] တဉ္စ၊ ထို အကြောင်းကိုလည်း။ (ထို ကာမစ္ဆန္တ-ကို ပယ်ခြင်း၏

အကြောင်းကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။ ယထာ စ၊ အကြင်အကြောင်းကြောင့်
လည်း။ (အကြင် အရိယမဂ်-ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။) ပဟိနဿ၊
ပယ်အပ်ပြီးသော။ ကာမစ္ဆန္တဿ၊ ၎င်း။ အာယတိံ၊ နောင်အခါ၌။ အနုပ္ပာ-
ဒေါ၊ မဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ထို အကြောင်းကိုလည်း။ (ထို
ပယ်အပ်ပြီးသောကာမစ္ဆန္တ-၏ နောင်အခါမဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော
အရိယမဂ်ကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။ [နောက်နိဝရဏ-တို့၌ ဤသို့ အပြည့်
အစုံပေးပါ။ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ဗျာပါဒံ။ပ။ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ (ပဋိသ-
နိမိတ်၌ မသင့်မလျော် နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။)
အနုပ္ပန္တဿ ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ တံ စ၊ ကိုလည်း။ (ထိုဗျာပါ
ဒ-၏ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း။)။ပ။ ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။
(မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ-၌ သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းခြင်း ဟူသော
အကြောင်းကြောင့်လည်း။)။ပ။ ပဟာနံ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ထို ဗျာပါဒ-ကို
ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း။ပ။ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ (အကြင်
အရိယမဂ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။)။ပ။အနုပ္ပာဒေါ၊ ဟောတိ။
တဉ္စ၊ ကိုလည်း။ (ပယ်အပ်ပြီးသော ဗျာပါဒ-၏ နောင်အခါ မဖြစ်ခြင်း၏
အကြောင်းကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။

သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ထိနမိဒ္ဓံ။ပ။ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ (မသင့်မလျော်
နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အရတိ၊ တန္တိ-စသော အကြင်အကြောင်း
ကြောင့်လည်း။)။ပ။ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ပ။ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။
(သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အာရမ္မဓာတ်စသော
အကြင်အကြောင်းကြောင့်လည်း။)။ပ။ပဟာနံ ဟောတိ။ပ။ယထာ စ၊
ကြောင့်လည်း။ (အကြင် အရိယမဂ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။)
။ပ။အနုပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ပ။

သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ။ပ။ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။(မသင့်
မလျော် နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော စိတ်၏ မငြိမ်သက်ခြင်းဟူသော
အကြင်အကြောင်းကြောင့်လည်း။)။ပ။ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ပ။ယထာ စ၊
ကြောင့်လည်း။(သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သမာဓိ
ဟု ဆိုအပ်သော စိတ်၏ ငြိမ်းအေးခြင်းဟူသော အကြင်အကြောင်းကြောင့်
လည်း။)။ပ။ပဟာနံ ဟောတိ။ပ။

သန္တံ ဝါ အဇ္ဈတ္တံ ဝိစိကိစ္ဆံ။ပ။ယထာ စ။ ကြောင့်လည်း။ (မသင့်
 မလျော် နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာဌာနီယဓမ္မ - ဟူသော
 အကြင် အကြောင်းကြောင့်လည်း။)။ပ။ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ပ။ယထာ စ။
 ကြောင့်လည်း။ (သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော
 ကုသိုလ်တရားဟူသော အကြင်အကြောင်းကြောင့်လည်း။)။ပ။ပဟာနံ ဟော
 တိ။ပ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ။ပ။ဓမ္မာ၊ သတ္တဝါမဟုတ် အသက်မဟုတ်သော
 သဘောတရားတို့သည်သာ။ အတ္တိ၊ ရှိကုန်၏။ ဣတိ၊ သို့။ သတိ။ပ။နိဝရ-
 ဏေသု။ [ပေယျာလ-မြှုပ်ထားသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို အာနာပါနပဗ္ဗ
 အဆုံးနားကို နည်းမှီးဆိုပါ။]

နိဝရဏပဗ္ဗံ၊ နိဝရဏကို ပြဆိုရာအပိုင်းသည်။
 နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

ဓမ္မာနုပဿနာ ခန္ဓပဗ္ဗ

၃၀၃။ ပုန စ။ပ။ပဉ္စသု၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဥပါဒါနိက္ခန္ဓေသု၊
 ဥပါဒါနိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ခန္ဓာဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ဥပါဒါနိ၏ အာရုံ
 ဖြစ်သော ခန္ဓာဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ တရားအစုတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿိ၊
 တရားအစုကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်။ (ဟုတွာ) ဝိဟရတိ။ပ။ ဣတိ၊ ဤ
 တရားအပေါင်းသည်။ (ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိသော ဤ တရားအပေါင်း
 သည်။) ရူပံ၊ ရုပ်တည်း။ ဣတိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ-
 ဟူသော ဤ အကြောင်းသည်။ ရူပဿ၊ ၏။ သမုဒယော၊ ကြွင်းသော
 အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် ဖြစ်ကြောင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဤအဝိဇ္ဇာ၊
 တဏှာ၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ-အကြောင်းတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည်။ ရူပဿ၊ ၏။
 အတ္တင်္ဂမော၊ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းတည်း။ (ချုပ်ကြောင်းတည်း။)

ဣတိ၊ ဤတရားအပေါင်းသည်။ (ခံစားခြင်းသဘောရှိသော ဤတရား
 အပေါင်းသည်။) ဝေဒနာ၊ တည်း။ ဣတိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကမ္မ၊ ဖဿ-ဟူ
 သော ဤတရားအပေါင်းသည်။ ဝေဒနာယ၊ ၏။ သမုဒယော၊ တည်း။
 ဣတိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကမ္မ၊ ဖဿ-တို့၏ ချုပ်ခြင်းသည်။ ဝေဒနာယ၊ ၏။
 အတ္တင်္ဂမော၊ တည်း။

၁။ ယထာ စ။ပ။အနုပ္ပာဒေါ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ဤဝါကျဝယ် ဆိုင်ရာမဂ်ကို
 အတိအကျ ဖွင့်ပြသော်လည်း နိဝရဏ ၅-ပါးကို မဂ်အားလုံးတပင် အပိုင်းအခြား
 အားဖြင့် ပယ်နိုင်သောကြောင့် “အရိယမဂ်” ဟု သာမည-ပေးလိုက်ပါသည်။

ဣတိ၊ ဤတရားအပေါင်းသည်။ (သိမှတ်ခြင်းသဘောရှိသော ဤတရား အပေါင်းသည်။) သညာ၊ တည်း။ [ဖြစ်ကြောင်း ချုပ်ကြောင်း ဝေဒနာနှင့် တူ၏။]။ပ။ ဣတိ၊ ဤတရားအပေါင်းသည်။ (စေ့ဆော်ပြုလုပ်ခြင်းသဘော ရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။) သင်္ခါရာ၊ ထိုတည်း။ [ဖြစ်ကြောင်း ချုပ် ကြောင်းတို့ ဝေဒနာနှင့်တူပြီ။]။ပ။

ဣတိ၊ သည်။ (သိခြင်းသဘောရှိသော ဤတရားအပေါင်းသည်။) ဝိညာဏံ၊ တည်း။ ဣတိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကမ္မ၊ နာမရူပ-ဟူသော ဤတရားအပေါင်း သည်။ ဝိညာဏဿ၊ ၏။ သမုဒယော၊ တည်း။ ဣတိ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကမ္မ၊ နာမရူပ-ဟူသော ဤအကြောင်းတို့၏ ချုပ်ခြင်းသည်။ ဝိညာဏဿ၊ ၏။ အတ္တဂံမော၊ တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ အဖန်ဖန်လျက်နေ၏။ပ။ “ဓမ္မာ သတ္တဝါမဟုတ် အသက်မဟုတ်သော နာမ်ရုပ်အစုတို့သည်သာ။ အတ္တိ ရှိကုန်၏။”။ပ။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု။

ခန္ဓပဗ္ဗံ၊ ခန္ဓာကိုပြဆိုရာအပိုင်းသည်။
နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

ဓမ္မာနုပဿနာ အာယတနပဗ္ဗ

၉၇၄။ ပုန စ။ပ။ ဆသု၊ ခြောက်ပါးကုန်သော။ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု၊ ကိုယ်တွင်းသန္တာန် ကိုယ်ပသန္တာန်၌ဖြစ်ကုန်သော။ အာယတနေသု၊ အာယ- တန-မည့်ကုန်သော။ ဓမ္မေသု၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿိ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရား-ဟု အဖန်ဖန်လေ့ရှိသည်။ (ဟုတွာ)ဝိဟရတိ။ပ။

စက္ခုဉ္စ၊ စက္ခုပသာဒ-ရုပ်ကိုလည်း။ ပဇာနာတိ၊ အပြားအားဖြင့်သိ၏။ (ဟုတ်မှန်သောသဘောအားဖြင့် ခွဲခွဲခြားခြား သိ၏။) ရူပေ စ၊ ဗဟိဒ္ဓ- ရူပါရုံတို့ကိုလည်း။ ပဇာနာတိ။ တဒုဘယံ၊ စက္ခုပသာဒ-နှင့် ရူပါရုံ ထို့နှစ် ပါးစုံကို။ ပဋိစ္စ၊ စုံ၍။ (အကြောင်းပြု၍။) ယဉ္စ သံယောဇနံ၊ အကြင် ဆယ် ပါးသော သံယောဇဉ်သည်လည်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဉ္စ၊ ထိုဆယ်ပါးသော သံယောဇဉ်ကိုလည်း။ ပဇာနာတိ။ ယထာ စ၊ အကြင် အကြောင်းကြောင့် လည်း။ (အကြင်ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ- အစရှိသည်တို့၌ မသင့်မလျော် နှလုံး သွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။) အနုပ္ပန္နဿ၊ မဖြစ်သေးသော။ သံယောဇနဿ၊ ဆယ်ပါးသော သံယောဇဉ်၏။ ဥပ္ပာဒေ၊ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ထိုအကြောင်းကိုလည်း။ (ထို သံယောဇဉ် ဆယ်ပါး ဖြစ်

ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။ ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။
 (ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ သင့်လျော်အောင် နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော အကြင်
 အကြောင်းကြောင့်လည်း။) ဥပ္ပန္နဿ၊ ဖြစ်သော။ (မဂ်ဖြင့် မပယ်အပ် သေး
 သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ မပြတ်မလပ်ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်စေဖြစ်သော။)
 သံယောဇနဿ၊ ကို။ ပဟာနံ၊ ပယ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ကိုလည်း။
 (ထို ဖြစ်သော သံယောဇနကို ပယ်ခြင်း၏အကြောင်းကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။
 ယထာ စ၊ အကြင် အရိယမဂ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ပဟိနဿ၊
 ပယ်အပ်ပြီးသော။ သံယောဇနဿ၊ ၏။ အာယတိံ ၊ ၌။ အနုပ္ပာဒေါ၊ မဖြစ်
 ခြင်းသည်။ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ကိုလည်း။ (ထို ပယ်အပ်ပြီးသော သံယောဇန
 ၏ နောင်အခါ မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း။) ပဇာနာတိ။

☸ [အမှတ်။ ။ နောက်နောက် ဝါကျများ၌ ဤနည်းမှီ၍ဆိုပါ။ ။ မနဉ္စ၊
 သဝင်စိတ်ကိုလည်း။ ဓမ္မေ စ၊ ဓမ္မာရုံတို့ကိုလည်း။- ဟုဆိုပါ။]

အာယတန ပဗ္ဗံ၊ အာယတနကို ပြဆိုရာ အပိုင်းသည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

ဓမ္မာနုပဿနာ ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗ

၃၀၅။ ပုန စ။ပ။ သတ္တသု၊ ကုန်သော။ ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု၊ ဗောဇ္ဈင်-
 မည်ကုန်သော။ (သစ္စာလေးပါးကို သိကြောင်း တရားအပေါင်း၏ အစိတ်
 အပိုင်းဖြစ်ကုန်သော။) ဓမ္မေသု၊ နာမ်တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿိ(ဟုတွာ)ဝိဟ-
 ရတိ။ပ။

အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိသန္တာန်၌။ သန္တံ၊ ထင်ရှားရှိသော။ (ရခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်
 ထင်ရှားရှိသော။) [ရရှိနေသော-ဟုလို။] သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဝါ၊ သတိ
 သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကိုမူလည်း။ “မေ ငါ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ကိုယ်တွင်းသန္တာန်၌။ သတိ-
 သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ၊ သည်။ အတ္ထံ၊ ရှိနေ၏။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။ အဇ္ဈတ္တံ၊
 ၌။ အံသန္တံ၊ သော။ (မရခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော။)
 သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဝါ၊ ကိုမူလည်း။ “မေ၊ ၏။ အဇ္ဈတ္တံ၊ ၌။ သတိသမ္မော-
 ဇ္ဈင်္ဂေ၊ သည်။ နတ္ထံ၊ မရှိ။” ဣတိ၊ သို့။ ပဇာနာတိ။

ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ (အကြင် ယောနိသောမနသိကာရ-ဟူသော
 အကြောင်းကြောင့်လည်း။) ။ပ။ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ကိုလည်း။
 (ထို မဖြစ်သေးသော သတိသမ္မောဇ္ဈင်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း။)
 ပဇာနာတိ။ ယထာ စ၊ ကြောင့်လည်း။ (အကြင် အရဟတ္တ-မဂ်ဟူသော

အကြောင်းကြောင့်လည်း။) ဥပ္ပန္နဿ၊ သော။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂဿ၊ ကိ။
 ဘာဝနာယ၊ ဖြစ်စေခြင်း၏။ ဝါ၊ တိုးပွားစေခြင်း၏။ ပါရိပူရိ၊ ထက်ဝန်း
 ကျင်ပြည့်စုံသည်။ ဟောတိ။ တဉ္စ၊ ကိုလည်း။ (ထိုဖြစ်ပြီးသော သတိ-
 သမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို တိုးပွားစေခြင်း၏ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံဖို့ရန် အကြောင်းကို
 လည်း။ ပဇာနာတိ။ပ။ [နောက်ဝါကျတို့၌ အနက်လွယ်ပြီ။]

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗံ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂကိုပြဆိုရာအပိုင်းသည်။
 နိဗ္ဗိတံ၊ ပြီးပြီ။

ဓမ္မာနုပဿ နာ သစ္စပဗ္ဗ

၃၀၆။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ပုန စ၊ တဖန်လည်း။ အပရိ၊ တမျိုးသော
 ဓမ္မာနုပဿနာကား။ ဘိက္ခု၊ သည်။ စတူသု၊ ကုန်သော။ အရိယသစ္စေသု၊
 အရိယသစ္စာမည်ကုန်သော။ (အရိယာတို့ ထိုးတွင်း၍သိထိုက်သော အမှန်
 သဘောဖြစ်ကုန်သော။) ဓမ္မေသု၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿီ
 (ဟုတွာ)ဝိဟရတိ။ပ။

“ဣဒံ၊ ဤတဏှာကြောင့်ထား တောဘမက-တရားသည်။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခတည်း။”
 ဣတိ၊ သို့။ ယထာဘူတံ၊ အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း။ ဝါ၊
 မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ။ ပဇာနာတိ။ “အယံ၊ ဤတဏှာသည်။ ဒုက္ခ-
 သမုဒယော၊ ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်
 ကြောင်းတည်း။”။ပ။ “အယံ၊ ဤ နိဗ္ဗာန်သည်။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဒုက္ခ၏
 ချုပ်ရာ ချုပ်ကြောင်းတည်း။”။ပ။ “အယံ၊ ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရား
 သည်။ ဒုက္ခနိရောဓဝါမိနိ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့်
 သွားတတ်သော။ ဝါ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။
 ပဋိပဒါ၊ အကျင့်တည်း။” ဣတိ၊ သို့။ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။

ပဌမဘာဏဝါရော၊ သည်။ နိဗ္ဗိတော၊ ပြီ။

ဒုက္ခသစ္စ နိဒ္ဒေသ

၃၀၇။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဖြစ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ အရိယသစ္စာ
 ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ အဘယ်နည်း။ ဇာတိပိ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်လည်း။
 ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကြောင်းတည်း။ ဇရာပိ၊ အိုရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခာ၊ တည်း။
 မရဏမ္ပိ၊ သေရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒေဝါမ-

နတ္ထုပါယာသာပိ၊ ဝမ်းနည်းရခြင်း၊ ဝိကြေးရခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ ပြင်းစွာပူပန်ရခြင်းတို့သည်လည်း။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲကြောင်းတို့တည်း။ အပ္ပိယေဟိ၊ မချစ်အပ် မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့နှင့်။ သမ္ပယောဂေါပိ၊ အတူမကွဲ ယှဉ်တွဲရခြင်းသည်လည်း။ (တွေ့ဆုံ ပေါင်းသင်းရခြင်းသည်လည်း။) ဒုက္ခော၊ တည်း။ ပိယေဟိ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့နှင့်။ ဝိပွယောဂေါပိ၊ အစဉ်အမြဲ မယှဉ်တွဲရခြင်းသည်လည်း။ (ကွေ့ကွင်း ခွဲခွာရခြင်းသည်လည်း။) ဒုက္ခော၊ တည်း။

ယံ (ယေန)၊ အကြင် လောဘတရားဖြင့်။ [ကရိုဏ်းအနက်၌ ပထမာဝိဘတ်သက်။] ဣစ္ဆံ၊ မရနိုင်သော ဝတ္ထုကို (အရာကို) အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ န လာဘတိ၊ မရ။ တမ္ပိ၊ ထို မရနိုင်သောဝတ္ထုကို အလိုရှိကြောင်းလောဘသည်လည်း။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲကြောင်းပေတည်း။ (တနည်း) ယမ္ပိစ္ဆံ၊ အကြင် အလိုကိုလည်း။ န လာဘတိ၊ မရ။ တမ္ပိ၊ ထို မရအပ်သော အလိုသည်လည်း။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ (တနည်း) ဣစ္ဆံ၊ အလိုရှိအပ်သောဝတ္ထုကို။ ယမ္ပိ န လာဘတိ၊ အကြင်လည်း မရ။ တမ္ပိ၊ ထို အလိုရှိအပ်သောဝတ္ထုကို မရခြင်းသည်လည်း။ ဒုက္ခံ၊ တည်း။ [ပုဒ်စဉ် ၃၉၀-၌ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ-အဖွင့်ကို ကြည့်၍ အနက်ပေးပါသည်။] သံခိတ္တေန၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ပဉ္စ၊ ငါးပါးကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော လောကီ ခန္ဓာတို့သည်။ ဒုက္ခာ၊ တို့တည်း။

၃၀၀။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ ဇာတိ၊ ဇာတိ-ဟူသည်။ ကတမာ စ၊ အဘယ်နည်း။ [ဇာတိပိ ဒုက္ခာ-၌ ဇာတိ-ဟူသည် အဘယ်နည်း-ဟူလို။] တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ ထိုထိုသတ္တဝါတို့သည်။ (ဇာတိ-ဝယ် ဖြစ်ခြင်းကြိယာ-၌ စပ်။) ဝါ၊ ထိုထို သတ္တဝါတို့၏။ တမ္ပိ တမ္ပိ သတ္တန်ကာယေ၊ ထိုထို သတ္တဝါအပေါင်း၌။ ယာ ဇာတိ၊ အကြင် ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ယာ) သဉ္ဇာတိ၊ အကြင် ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းသည်။ [အဋ္ဌကထာ-နည်း။] (တနည်း) ယာ ဇာတိ၊ အကြင် အာယတန-မစုံခင် ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ယာ) သဉ္ဇာတိ၊ အကြင် အာယတန-ပြည့်စုံသော ဖြစ်ခြင်းသည်။ [ဋီကာ-နည်း။] (ယာ) ဩက္ကန္တိ၊ အကြင် သက်ရောက်ခြင်းသဘောသည်။ [ဥဒ္ဓါအတွင်း သားအိမ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဤပုဒ်ဖြင့် အဏ္ဏဇ၊ ဇလာဗုဇ-သတ္တဝါတို့၏ ဇာတိကိုရည်ရွယ်သည်။] (ယာ) အဘိနိဗ္ဗတိ၊ အကြင် အထင်အရှားဖြစ်ခြင်းသည်။ [သံသေဒဇ၊ ဩပပါတိက-သတ္တဝါတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။] ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ (ယော) ပါတုဘာဝေါ၊ အကြင် ထင်ရှား

ဖြစ်ခြင်းသည်။ အာယတနာနံ၊ အာယတနတို့ကို။ (ယော) ပဋိလာဘော၊ အကြင်ရခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) တိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောကို။ ဇာတိ၊ ဇာတိဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ [ဇာတိ-စသော ၄-ပုဒ်ဖြင့် သမ္ပုတိသဘောကို မိန့်တော်မူသည်။ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ၊ အာယတနံ ပဋိလာဘော-ဖြင့် ပရမတ္ထသဘောကို မိန့်တော်မူသည်။]

၉၈။ တိက္ခဝေ။ ဇရာ၊ ဟူသည်။ ကတမာ စ၊ နည်း။ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ တမိ တမိ သတ္တနိကာယေ၊ ဌ။ ယာ ဇရာ၊ အကြင် ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်းသည်။ (ယာ) ဇီရဏတာ၊ အကြင် ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်း အခြင်းအရာသည်။ ဝါ၊ အကြင် ဆွေးမြေ့ယိုယွင်း အိုမင်းသူ၏ အမူအရာသည်။ (ယံ) ခဏ္ဍိစုံ၊ အကြင် ကျိုးသော သွားရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ (ယံ) ပါလိစုံ၊ အကြင် ဖြူသောဆံပင်ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ (ယာ) ဝလိတ္တစတာ၊ အကြင် တွန့်သောအရေရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ [ဋီကာနည်း။] (တနည်း) (ယာ) ဝလိတ္တစတာ၊ အကြင် အရေ၌ အတွန့်ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ [အဋ္ဌကထာနည်း။] အာယုနော၊ အသက်၏။ (ယာ) သံဟာနိ၊ အကြင် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်။ ဣန္ဒြိယာနံ၊ စက္ခု-စသား ငါးပါးသော ဣန္ဒြေတို့၏။ (ယော) ပရိပါကော၊ အကြင် ရင့်ကျက်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) တိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောကို။ ဇရာ၊ ဇရာ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၉၉။ ကတမဉ္စ။ ပ။ တမ္မာ တမ္မာ သတ္တနိကာယာ၊ မှ။ ယာ စတိ၊ အကြင် ရွှေ့လျောခြင်းသည်။ (ယာ) စဝနတာ၊ အကြင် ရွှေ့လျောခြင်း အခြင်းအရာသည်။ ဝါ၊ အကြင် ရွှေ့လျောသူ၏အမူအရာသည်။ (ယော) ဘေဒေါ၊ အကြင် ပျက်ခြင်းသည်။ (ယံ) အန္တရဓာနံ၊ အကြင် ပျောက်ကွယ်ခြင်းသည်။ (ယော) မစ္စ၊ အကြင်သေခြင်းသည်။ (ယံ) မရဏံ၊ အကြင် အသက်ကိုစွန့်ခြင်းသည်။ [ဋီကာနည်း။] (တနည်း) (ယံ) မစ္စမရဏံ၊ အကြင် သေခြင်းဟူသော မရဏသည်။ (အကြင် သေခြင်းဟုဆိုအပ်သော တဘဝ၌ အကျိုးဝင်သော ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ပြတ်ခြင်းသည်။) [အဋ္ဌကထာနည်း။] (ယာ) ကာလကိရိယာ၊ အကြင် သေချိန်ကိုပြုခြင်းသည်။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာတို့၏။ (ယော) ဘေဒေါ၊ အကြင် ပျက်ခြင်းသည်။ ကဠေဝရဿ၊ ကိုယ်ကောင်ကို။ (ယော) နိက္ခေပေါ၊ အကြင် ပစ်ချရခြင်းသည်။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ၏။ (ယော) ဥပစ္စေဒေါ၊ အကြင် ပြတ်ခြင်းသည်။ (အတ္ထိ။) တိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောကို။ မရဏံ၊ မရဏ-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၃၉၁။ ကတမော စ။ပ။အညတရညတရေန၊ အမှတ်မတား တပိး ပါးသော။ ဗျသနေန၊ ပျက်စီးခြင်းသည်။ သမန္နာဂတဿ၊ ပြင်းစွာ အစဉ်လိုက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အညတရညတရေန၊ သော။ ဒုက္ခဓမ္မေန၊ ဒုက္ခ၏အကြောင်းသည်။ [ဓမ္မ-သဒ္ဓါ ဟေတု-၏ ပရိယာယ်။] ဖူဠဿ၊ တွေ့ထိနှိပ်စက်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ယော သောကော၊ အကြင် ဝမ်းနည်းခြင်းသည်။ (ယာ) သောစနာ၊ အကြင် ဝမ်းနည်းခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ယံ) သောစိတတ္ထံ၊ အကြင် ဝမ်းနည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ အကြင် ဝမ်းနည်းသော အဖြစ်သည်။ (ယော) အန္တော သောကော၊ အကြင် ကိုယ်တွင်း၌ ဝမ်းနည်းခြင်းသည်။ (ယော) အန္တော ပရိသောကော၊ အကြင် ကိုယ်တွင်း၌ ထက်ဝန်းကျင်ဝမ်းနည်းခြင်းသည်။ (အတ္ထိ) ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော သဘောကို။ သောကော၊ သောက-ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၃၉၂။ ကတမော စ။ပ။ဖူဠဿ၊ ၏။ ယော အာဒေဝေါ၊ အကြင် ညွန်ပြု၍ ညွန်ပြု၍ ငိုကြွေးကြောင်း အသံသည်။ (ယော) ပရိဒေဝေါ၊ အကြင် ထိုထိုဂုဏ်ကို ပြောဆို၍ ပြောဆို၍ ငိုကြွေးကြောင်းအသံသည်။ (ယာ) အာဒေဝနာ၊ အကြင် ညွန်ပြု၍ ညွန်ပြု၍ ငိုကြွေးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ယာ) ပရိဒေဝနာ၊ အကြင် ထိုထိုဂုဏ်ကို ပြောဆို၍ ပြောဆို၍ ငိုကြွေးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ (ယံ) အာဒေဝိ-တတ္ထံ၊ အကြင် ညွန်ပြု၍ ညွန်ပြု၍ ငိုကြွေးသောပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သည်။ (ယံ) ပရိဒေဝိတတ္ထံ၊ အကြင် ထိုထိုဂုဏ်ကို ပြောဆို၍ ပြောဆို၍ ငိုကြွေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ။) ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ် ပြီးသော သဘောကို။ ပရိဒေဝေါ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၃၉၃။ ကတမဉ္စ။ပ။ကာယိကံ၊ ကာယပသာဒ-ဟူသော မှီရာရှိသော။ [နိဿယဘူတော ကာယော တေဿ အတ္ထိတိ ကာယိကံ။] ဝါ၊ ကိုယ်၌ ဖြစ်သော။ ယံ ဒုက္ခံ၊ အကြင်ဒုက္ခ-သည်။ (အကြင် သည်းမခံအပ် သည်းမခံ နိုင်သော သဘောသည်။) ကာယိကံ၊ သော။ (ယံ) အသာတံ၊ အကြင် မသာယာအပ်သော သဘောသည်။ ဝါ၊ အကြင် သာယာတတ်သော သုခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောသည်။ ကာယသမ္ပဿင်္တံ၊ ကာယဒွါရ၌ ဖြစ် သော သမ္ပဿ-ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ- သော။ အသာတံ၊ သော။ (ယံ) ဝေဒယိတံ၊ အကြင် ခံစားတတ်သော သဘောသည်။ (အတ္ထိ။) ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော သဘောကို။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၃၉၄။ ကတမဉ္စ။ ပ။ စေတသိကံ၊ စိတ်၌ဖြစ်သော။ ယံ ဒုက္ခံ၊ သည်။ စေတသိကံ၊ သော။ (ယံ) အသာတံ၊ သည်။ မနောသမ္ပယာဇံ၊ စိတ်၌ ဖြစ်သော သမ္ပယာ-ကြောင့် ဖြစ်သော။ ဒုက္ခံ၊ သော။ အသာတံ၊ သော။ (ယံ) ဝေဒယိတံ၊ သည်။ (အတ္ထိ။)။ ပ။

၃၉၅။ ကတမော စ။ ပ။ ဒုက္ခမေဗ္ဗန၊ သည်။ ဖုဋ္ဌဿ၊ ၏။ ယော အာယာသော၊ အကြင် စိတ်၏ပင်ပန်းခြင်းသည်။ (ယော) ဥပါယာသော၊ အကြင် စိတ်၏လွန်စွာပင်ပန်းခြင်းသည်။ (ယံ) အာယာသိတတ္ထံ၊ အကြင် စိတ်ပင်ပန်းခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ (ယံ) ဥပါယာသိတတ္ထံ၊ အကြင် စိတ်၏ လွန်စွာပင်ပန်းခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ။)။ ပ။

၃၉၆။ ဘိက္ခဝေ၊ တို့။ အပ္ပိယေဟိ၊ မချစ်မနှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါ သင်္ခါရ-တို့နှင့်။ သမ္ပယောဂေါ၊ အတူမကွဲ ယှဉ်တွဲရခြင်းဟူသော။ (ပေါင်း သင်း နေထိုင်ရခြင်းဟူသော။) ဝါ၊ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ရခြင်းကြောင့် ဖြစ် သော။ ဒုက္ခော၊ ဒုက္ခဟူသည်။ ကတမော စ၊ နည်း။ ဣမ၊ ဤ လောက၌။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနိဋ္ဌာ၊ အလို မရှိအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မရွာမိုးအပ်ကုန်သော။ အကန္တာ၊ စိတ်၌ မဝင် မရောက်ကုန်သော။ (စိတ်မဝင်စား ကုန်သော။) (တနည်း) အကန္တာ၊ မနှစ်သက်အပ်ကုန်သော။ အမနာပါ၊ စိတ်ဖြင့် မရောက်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မမြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။ (တနည်း) အမနာပါ၊ စိတ်ကို မတိုးပွားစေ တတ်ကုန်သော။ ယေ တေ ရူပါ၊ အကြင် ရူပါရုံတို့သည် လည်းကောင်း။ ။ပ။ (ယေ တေ) ဓမ္မာ၊ အကြင် ဓမ္မာရုံတို့သည်လည်းကောင်း။ ဟောန္တိ၊ ရှိကုန်၏။

ဝါ ပန၊ သည်သာမက-သေး။ အဿ၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏။ အနတ္တကာမာ၊ ကြီးပွားခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက် ပျက်စီးခြင်းကိုလိုလားကုန်သော။ ဝါ၊ မကြီးပွား ခြင်းကို လိုလားကုန်သော။ အဟိတကာမာ၊ စီးပွားမဲ့ကိုလိုလားကုန်သော။ ဝါ၊ စီးပွားကို မလိုလားကုန်သော။ အဗာသုကကာမာ၊ မချမ်းသာခြင်းကို လိုလားကုန်သော။ ဝါ၊ ချမ်းသာခြင်းကို မလိုလားကုန်သော။ အယော-ဂက္ခေမကာမာ၊ ယောဂလေးပါးတို့ဖြင့် ဘေးတို့၏ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို မလိုလား ကုန်သော။ ဝါ၊ ယောဂလေးပါးတို့ဖြင့် ဘေးတို့၏မကုန်ခြင်းကို လိုလား ကုန်သော။ ယေ တေ၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ရှိကုန်၏။

တေဟိ၊ ထို သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယာ သင်္ဂတိ၊ အကြင် သွား၍ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ (ယော) သမာဂမော၊ အကြင် လာသွားတို့နှင့်

ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ (ယံ)သမောဓာနံ၊ အကြင် ထိုင်ခြင်းရပ်ခြင်း-စသော
ဣရိယာပုထ်တို့၌ ပေါင်းဆုံခြင်းသည်။ (ယော) မိဿိတာဝေါ၊ အကြင်
အလုံးစုံသောကိစ္စတို့၌ ရောနှောသည်၏အဖြစ်သည်။ (အတ္ထိ။) အယံ၊ ဤသို့
ပေါင်းဆုံရခြင်း စသည်ကို။ အပ္ပိယေဟိ၊ တို့နှင့်။ သမ္ပယောဂေါ၊ သော။
ဒုက္ခော၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၃၉၇။ ပိယေဟိ၊ ချစ်အပ် နှစ်သက်အပ်သော သတ္တဝါသင်္ခါရ-တို့နှင့်။
ဝိပုယောဂေါ၊ ကွေ့ကွင်းရခြင်းဟူသော။ ဝါ၊ ကွေ့ကွင်းရခြင်းကြောင့်ဖြစ်
သော။ ဒုက္ခော၊ ဒုက္ခဟူသည်။ ကတမော စ၊ နည်း။ ဣဓ၊ ။ အဿ၊ ။
ဝါ၊ သည်။ ဣဋ္ဌာ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ရှာမှီးအပ်ကုန်သော။
ကန္တာ၊ စိတ်၌ ဝင်ရောက်ကုန်သော။ (တနည်း) ကန္တာ၊ နှစ်သက်အပ်ကုန်
သော။ မနာပါ၊ စိတ်ဖြင့်ရောက်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ မြတ်နိုးအပ်ကုန်သော။
(တနည်း) မနာပါ၊ စိတ်ကို ထိုးပွားစေတတ်ကုန်သော။ ယေ တေ ရူပါ၊
တို့သည်လည်ကောင်း။ ပ။ ဟောန္တိ။

ဝါ ပန၊ သေး။ အဿ၊ ။ အတ္တကာမာ၊ ကြီးပွားခြင်းကို လိုလား
ကုန်သော။ ဟိတကာမာ၊ စီးပွားကိုလိုလားကုန်သော။ ဖာသုကကာမာ၊
ချမ်းသာကိုလိုလားကုန်သော။ ယောဂက္ခေမကာမာ၊ ယောဂ-လေးပါးတို့
ဖြင့် ဘေးတို့၏ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်ကို လိုလားကုန်သော။ ဝါ၊ ယောဂ-လေးပါး
တို့ဖြင့် ဘေးတို့၏ကုန်ခြင်းကို လိုလားကုန်သော။ မာတာ ဝါ၊ အမိသော်
လည်း ဖြစ်သော။ ပိတာ ဝါ၊ အဖ-သော်လည်းဖြစ်သော။ ဘာတာ ဝါ၊
ညီအစ်ကိုသော်လည်းဖြစ်သော။ ဘဂီနိ ဝါ၊ အမ နှမ-သော်လည်းဖြစ်
သော။ မိတ္တာ ဝါ၊ မိတ်ဆွေသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ အမစ္စာ ဝါ၊
ထိုထိုပြုဖွယ်ကိစ္စတို့၌ တကွဖြစ်ဖက် အဖော်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ဉာတီ
ဝါ၊ ဆွေမျိုးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သာလောဟိတာ ဝါ၊ သွေးသား
စပ်သူသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ [သစ္စ-ဝိတင်းအတိုင်း ပေးလိုက်ပါသည်။
ဤပါဠိတော်၌-ဉာတီသာလောဟိတာ ဝါ၊ ဆွေမျိုး သွေးသားစပ်သူသော်
လည်း ဖြစ်ကုန်သော။-ဟု သမာသ်ရှိ၏။] ယေ တေ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။
ဟောန္တိ။

တေဟိ၊ ထိုသတ္တဝါ သင်္ခါရ-တို့နှင့်။ ယာ အသင်္ဂတိ၊ အကြင် သွား၍
မပေါင်းဆုံရခြင်းသည်။ (ယော) အသမာဂမော၊ အကြင် လာသွားတို့နှင့်
မပေါင်းဆုံရခြင်းသည်။ (ယံ) အသမောဓာနံ၊ အကြင်ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း-
အစရှိသော ဣရိယာပုထ်တို့၌ မပေါင်းဆုံရခြင်းသည်။ (ယော) အမိဿိ-

ဘာဝေါ၊ အကြင် အလုံးစုံသောကိစ္စတို့၌ မရောနှောသည်၏အဖြစ်သည်။ (မရောနှောရခြင်းသည်။ အတ္ထိ။) အယံ၊ ဤ မပေါင်းဆုံရခြင်း-စသည်ကို။ ပိယေဟိ၊ တို့နှင့်။ ဝိပုယောဂေါ၊ သော။ ဒုက္ခော၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၃၃၀။ ဘိက္ခဝေါ၊ တို့။ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခ-ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ နည်း။ ဘိက္ခဝေ၊ ဇာတိဓမ္မာနံ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း သဘောရှိကုန်သော။ [ဓမ္မ-သဒ္ဓါ သဘာဝ-ဝါစက။] သတ္တာနံ၊ သတ္တဝါတို့၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဣစ္ဆာ၊ အလိုသည်။ ဝါ၊ လိုလား တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ (ကိံ၊ အဘယ် သို့ဖြစ်သနည်း။) “မယံ၊ တို့သည်။ ဇာတိဓမ္မာ၊ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း သဘော ရှိကုန်သည်။ န အဿာမ၊ မဖြစ်ကြပါမူ။ အဟောဝတ၊ ဪ... ကောင်းလေစွ။ (ကောင်းမှပဲနော်။) နော၊ ငါတို့၏ (အထံသို့)။ ဇာတိ စ၊ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသည်လည်း။ န အာဂစ္ဆေယျံ၊ မလာပါမူ။ (အဟော) ဝတ၊ စ။” ဣတိ၊ ဤသို့ လိုလားတောင့်တမှု ဖြစ်ရာ၏။ ဧတံ၊ ဤဇာတိ သဘောမရှိခြင်း၊ ဇာတိ၏မလာခြင်းကို။ ဣစ္ဆာယ၊ လိုလားတောင့်တခြင်း ဖြင့်။ န ခေါ ပတ္တဗ္ဗံ၊ မရောက်အပ် မရောက်နိုင်။ ဝါ၊ မရအပ် မရနိုင်။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤ ဇာတိသဘောမရှိခြင်း ဇာတိ၏ မလာခြင်းကို တောင့်တမှု သည် လည်း။ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခ-မည်၏။ ဇရာဓမ္မာနံ၊ အိုရခြင်းသဘောရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ပ။ ဗျာဓိဓမ္မာနံ၊ မကျန်းမမာ ဖျားနာရခြင်း သဘောရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ပ။ မရဏဓမ္မာနံ၊ သေရခြင်းသဘောရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ပ။

သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသဓမ္မာနံ၊ ဝမ်းနည်းရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ ပြင်းစွာပူပန်ရခြင်း- သဘောရှိကုန်သော။ သတ္တာနံ၊ တို့၏။ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (ကိံ။) “မယံ၊ တို့သည်။ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ၊ ရှိကုန် သည်။ န အဿာမ၊ မဖြစ်ကြပါမူ။ အဟော ဝတ၊ စ။ နော၊ တို့၏ (အထံသို့)။ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ စ၊ ဝမ်းနည်း ရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်း၊ ကိုယ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲရခြင်း၊ ပြင်းစွာ ပူပန်ရခြင်း-တို့သည်လည်း။ န အာဂစ္ဆေယျံ၊ မလာပါကုန်မူ။ (အဟော) ဝတ၊ စ။” ဣတိ၊ ဤသို့ လိုလားတောင့်တမှု ဖြစ်ရာ၏။ ဧတံ၊ ဤ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသ-သဘောမရှိခြင်း၊ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသ-တို့၏ မလာခြင်းကို။ ဣစ္ဆာယ၊ ဖြင့်။

န ခေါ် ပတ္တပွံ၊ နိုင်။ ဣဒမ္ပိ၊ ဤ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသ-သဘောမရှိခြင်း၊ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿ ဥပါယာသ-တို့၏ မလာခြင်းကို တောင့်တမှုသည်လည်း။ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ၊ ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခ-မည်၏။

၂၉၉။ ဘိက္ခဝေ။ သံခိတ္တေန၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုက္ခာ၊ ဒုက္ခ-တို့ဟူသည်။ ကတမေ စ၊ အဘယ်တို့နည်း။ သေယျထိဒံ၊ ထို ပဉ္စဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓာလည်းကောင်း။ (ရုပ်ဟူသော ဥပါဒါန၏ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာလည်းကောင်း။)။ ပဿိညာဏပါဒါနက္ခန္ဓာလည်းကောင်းတည်း။ ဣမေ ဤခန္ဓာတို့ကို။ သံခိတ္တေန၊ အားဖြင့်။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ ကုန်သော။ ဒုက္ခာ၊ ဒုက္ခတို့ဟူ၍။ ဝုစ္စန္တိ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ။ ဣဒံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဇာတိ-အစရှိသည်ကို။ ဒုက္ခံ၊ သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

သမုဒယသစ္စ နိဒ္ဒေသ

၄၀၀။ ဘိက္ခဝေ။ ဒုက္ခသမုဒယံ၊ သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ နည်း။ ယာယံ တဏှာ၊ အကြင်တဏှာသည်။ ပေါနောဘဝိကာ၊ တုဖန် ဘဝကိုပြုခြင်း အလေ့ရှိ၏။ နန္ဒိရာဂသဟဂတာ၊ နှစ်သက်တတ်တပ်မက်တတ်သော ရာဂ-နှင့်တကွ အနက်အားဖြင့် တခုတည်းအဖြစ်သို့ ရောက်၏။ [တဏှာ-အရ လောဘ၊ ရာဂ-အရလည်း လောဘ ဤသို့ အရတူသောကြောင့် “ရာဂ-နှင့် အနက်တူ၏”ဟု ဆိုသည်။] (တနည်း) နန္ဒိရာဂ သဟဂတာ၊ နှစ်သက်ခြင်း တပ်မက်ခြင်း သဘောနှင့် တကွဖြစ်၏။ [တဏှာဖြစ်လျှင် နှစ်သက်ခြင်းသဘော တပ်မက်ခြင်းသဘော ပါလာ၏။-ဟူလို။] တတြတတြာဘိနန္ဒိနိ၊ ထိုထိုအတ္တဘော၏ ဖြစ်ရာဘဝ၌ အလွန် နှစ်သက်တတ်၏။ (တနည်း) တတြတတြာ ဘိနန္ဒိနိ၊ ရူပ၊ သဒ္ဓ-စသော အာရုံတို့တွင် ထိုထိုအာရုံ၌ လွန်စွာနှစ်သက်တတ်၏။ သေယျထိဒံ၊ ထို တဏှာ ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ကာမတဏှာ၊ ငါးဖြာအာရုံ၊ ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာလည်းကောင်း။ ဘဝတဏှာ၊ ကာမ ရူပ အရူပ ဘဝ-၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာလည်းကောင်း။ ဝိဘဝတဏှာ၊ အတ္တသည် အဖြစ်မမြဲ သေလျှင် ပြတ်စဲ၏ဟု ယူဆတတ်သော ဥစ္စေဒ-ဒိဋ္ဌိဖြစ်သော တဏှာလည်းကောင်းတည်း။

ပန၊ ဆက်ဦးအံ့။ ဘိက္ခဝေ။ သာ သော တဏှာ၊ ထိုတဏှာသည်။
 (ပေါ်နော ဘဝိကာ နန္ဒိရာဂ သဟဂတာ-စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ထိုကဲ့သို့
 သော ဤတဏှာသည်။) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ကတ္ထ၊ အဘယ်၌။
 ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်သနည်း။ [ထိုတဏှာသည် တကယ်လို့ ဖြစ်မည်ဆိုလျှင် ဘယ်
 မှာ ဖြစ်သနည်း၊-ဟူလို။] နိဝိသမာနာ၊ သက်ဝင်တည်နေလတ်သော်။ ကတ္ထ၊
 ၌။ နိဝိသတိ၊ သက်ဝင် တည်နေသနည်း။ လောကေ၊ သင်္ခါရလောက၌။
 ယံ၊ အကြင်အာရုံသည်။ ပိယရူပံ၊ ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘော
 ရှိ၏။ သာတရူပံ၊ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏။ သော
 တဏှာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ လတ်သော်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပိယရူပ သာတရူပ
 အာရုံ၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ၏။ နိဝိသမာနာ၊ လတ်သော်။ ဧတ္ထ၊ ၌။ နိဝိသတိ၊ ၏။

လောကေ၊ သင်္ခါရလောက၌။ ပိယရူပံ၊ ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
 သဘောရှိသော အာရုံဟူသည်။ သာတရူပံ၊ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူ
 သော သဘောရှိသော အာရုံဟူသည်။ ကိဉ္စ၊ အဘယ်နည်း။ စက္ခု၊
 စက္ခုပသာဒ-သည်။ (မျက်စိသည်။) လောကေ၊ ၌။ ပိယရူပံ၊ ချစ်အပ်
 သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏။ သာတရူပံ၊ သာယာအပ်သည်၏အဖြစ်
 ဟူသောသဘောရှိ၏။ သော တဏှာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ လတ်သော်။
 ဧတ္ထ၊ ဤ ပိယရူပ သာတရူပ-ဖြစ်သော စက္ခု၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ နိဝိသမာနာ၊
 လတ်သော်။ ဧတ္ထ၊ ၌။ နိဝိသတိ။

☞ အမှာ။ ။သောတ၊ သံသန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မန-တို့ လွယ်ပြီ။ “ရူပါ၊
 ရူပါရုံတို့သည်။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ စက္ခု ဝိညာဉ်သည်။ စက္ခုသမ္ပယော၊
 စက္ခု၌မှီသော သမ္ပယာသည်။ စက္ခုသမ္ပယာဇာ၊ စက္ခု၌မှီသော သမ္ပယာ-
 ကြောင့်ဖြစ်သော။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်။”ဟု ဆိုပါ။

ရူပသညာ၊ ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော သညာ-သည်။ပ။ဓမ္မသညာ၊ ဓမ္မာရုံ၌ဖြစ်
 သော သညာ-သည်။ပ။ရူပသဉ္စေတနာ၊ ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော သဉ္စေတနာ-သည်။
 [ရူပါရုံကိုအာရုံပြုသော စေတနာ - စေတသိက်တည်း။] ။ပ။ ရူပတဏှာ၊
 ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော တဏှာသည်။ပ။ရူပဝိတက္ကော၊ ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော ဝိတက်
 သည်။ပ။ရူပဝိစာရော၊ ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော ဝိစာရ - သည်။ပ။ဓမ္မဝိစာရော၊
 ဓမ္မာရုံဖြစ်သော ဝိစာရ-သည်။ ပိယရူပံ၊ ၏။ သာတရူပံ၊ ၏။ သော
 တဏှာ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ၊ လတ်သော်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပိယရူပ သာတရူပ-
 ဖြစ်သော ဓမ္မဝိစာရ-၌။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ပ။ဘိက္ခဝေ။ ဣဒံ၊ ဤ တရားအပေါင်း
 ကို။ ဒုက္ခသမုဒယံ၊ သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသ

၄၀၁။ ဘိက္ခုဝေ။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော။ ဝါ၊ ဒုက္ခ၏ ချုပ်ကြောင်းဖြစ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ နည်း။ ကဿာ ယေဝ တဏှာယ၊ ထို တဏှာ၏ပင်။ ယော အသေသဝိရာဂနိရောဓော၊ အကြင် အကြွင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ မတပ်မက်ရာ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည်။ (ယော) စာဂေါ၊ အကြင်စွန့်လွှတ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်။ (ယော) ပဋိနိဿဂ္ဂေါ၊ အကြင် နောက်ထပ်မဖြစ်သောအားဖြင့် စွန့်လွှတ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်။ (ယာ) ဝိမုတ္တိ၊ အကြင် လွတ်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်။ (ယော) အနာလယော၊ အကြင်မငြိကပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်။ (အတ္ထိ။) ဤဝါကျ၏ နိယမ-ကို နောက်၌ “ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခုဝေ ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စံ” ဟု ယောတော်မူလိမ့်မည်။]

ပန၊ ဆက်ဦးအံ့။ ဘိက္ခုဝေ။ သာ သော 'တဏှာ၊ ထို တဏှာကို။ ပဟိယမာနာ၊ ပယ်အပ်သော်။ ကတ္ထ၊ အဘယ်၌။ (အဘယ်တရား၌။) ပဟိယတိ၊ ပယ်အပ်သနည်း။ နိရုဇ္ဈမာနာ၊ ချုပ်လတ်သော်။ ကတ္ထ၊ ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်သနည်း။ လောကေ၊ ၌။ ယံ၊ အကြင် အာရုံသည်။ ပိယဂ္ဂပံ၊ ၏။ သာတဂ္ဂပံ၊ ၏။ သော တဏှာ၊ သည်။ ပဟိယမာနာ၊ အပ်သော်။ ဣ၊ ဤ ပိယဂ္ဂပ သာတဂ္ဂပ-ဖြစ်သော အာရုံ၌။ ပဟိယတိ၊ အပ်၏။ နိရုဇ္ဈမာနာ၊ လတ်သော်။ ဣ၊ ဤ ပိယဂ္ဂပ သာတဂ္ဂပ-ဖြစ်သော အာရုံ၌။ နိရုဇ္ဈတိ၊ ၏။

အမှာ။ ။ကိဉ္စ လောကေ ပိယဂ္ဂပံ-မှစ၍ ရူပဝိစာရော လောကေ ။ပ။ ဣ နိရုဇ္ဈမာနာ နိရုဇ္ဈတိ-တိုင်အောင် သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသ-အတိုင်းပေးပါ။ ဣဒံ၊ ဤ နိဗ္ဗာန်ကို။ ဒုက္ခနိရောဓော၊ သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသ

၄၀၂။ ဘိက္ခုဝေ။ ဒုက္ခနိရောဂေါမိနိ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပဋိပဒါ၊ အကျင့်ဖြစ်သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူသည်။ ကတမဉ္စ၊ နည်း။ အရိယော၊ ကိလေသာတို့မှဝေးကွာသော။ ဝါ၊ မြင့်မြတ် ဖြစ်စင်သော။ အဋ္ဌဂီကော၊ ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသော။ အယမေဝ မဂ္ဂေါ၊ ဤမဂ်ပင်တည်း။ သေယျထိဒံ၊ ထို အရိယ အဋ္ဌဂီက-မဂ်ဟူသည် အဘယ် နည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-လည်းကောင်း။ ပ။ သမ္မာသမာဓိ၊ သမ္မာသမာဓိ-လည်းကောင်းတည်း။

ဘိက္ခဝေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဟူသည်။ ကတမာ စ၊ နည်း။ ဘိက္ခဝေ။ ဒုမက္ခာ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌။ ယံ ဉာဏံ၊ အကြင် သိတတ်သောဉာဏ်သည်။ ဒုက္ခ-သမုဒယေ၊ ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာ၌။ (ယံ) ဉာဏံ၊ သည်။ ဒုက္ခနိရောဓေ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌။ (ယံ)ဉာဏံ၊ သည်။ ဒုက္ခနိရောဓ-ဂါမိနိယာ၊ ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ပဋိပဒါယ၊ အကျင့်၌။ (ယံ) ဉာဏံ (အတ္ထိ)၊ ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤသမ္မာလေးပါး၌ သိတတ်သောဉာဏ်ကို။ (သစ္စာလေးပါး၌ ပါဝင်သောဉာဏ်ကို။) သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

ကတမော စ။ပ။ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော၊ ကာမ-မှ ထွက်မြောက်တတ်သော အကြံလည်းကောင်း။ အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော၊ ဗျာပါဒ-၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော အကြံလည်းကောင်း။ (ဗျာပါဒ-မှ ထွက်မြောက်တတ်သော အကြံလည်းကောင်း။) အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော၊ ဝိဟိံသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ် သော အကြံလည်းကောင်း။ (ဝိဟိံသာ-မှ ထွက်မြောက်တတ်သော အကြံ လည်းကောင်း။) ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ သင်္ကပ္ပ-သုံးပါးကို။ သမ္မာသင်္ကပ္ပော၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

ကတမာ စ။ပ။ မုသာဝါဒါ၊ မုသာဝါဒ-မှ။ ဝေရမဏီ၊ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိလည်းကောင်း။ ပိသုဏာယ၊ ညီညွတ်သူတို့ကိုကွဲပြားအောင် ချေမှုန်းတတ်သော။ ဝါ၊ ကုန်းတိုက်ကြောင်း ဖြစ်သော။ ဝါစာယ၊ မှ။ ဝေရမဏီ၊ လည်းကောင်း။ ဖရုသာယ၊ ကြမ်းတမ်းသော။ ဝါစာယ၊ မှ။ ဝေရမဏီ၊ လည်းကောင်း။ သမ္မပ္ပလာပါ၊ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားမှ။ ဝေရမဏီ၊ လည်းကောင်း တည်း။ ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို။ ဝါ၊ ဤ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိကို။ သမ္မာဝါစာ ဝုစ္စတိ။

ကတမော စ။ပ။ ပါဏာတိပါတာ၊ မှ။ ဝေရမဏီ၊ လည်းကောင်း။ အဒိန္နာဒါနာ၊ မှ။ ဝေရမဏီ၊ လည်းကောင်း။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ၊ မှ။ ဝေရမဏီ၊ လည်းကောင်းတည်း။ ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ ကာယဒုစရိုက် သုံးပါးမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို။ ပ။

ကတမော စ။ပ။ ဣဓ၊ ဤသာသနာတော်၌။ အရိယသာဝကော၊ အရိယာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝက-သည်။ မိစ္ဆာအာဇီဝံ၊ ယုတ်ညံ့ သော အသက်မွေးမှုကို။ ပဟာယ၊ ပယ်စွန့်၍။ သမ္မာ အာဇီဝေန၊ မြတ် စွာဘုရားသည် ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သော ကောင်းသော အသက်မွေးမှုဖြင့်။

ဝါ၊ အပြစ်မရှိသော အသက်မွေးမှုဖြင့်။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ကို။ (အသက်
မွေးမှုကို။) ကပေတိ၊ ပြု၏။ ဘိက္ခဝေ။ အယံ၊ ဤ တရားသဖြင့် အသက်
မွေးမှုကို။ပ။

ကတမော စ။ပ။ဣဓ၊ ဤသာသနာတော်၌။ ဘိက္ခု၊ သည်။ အနုပ္ပန္နာနံ၊
ဤဘဝ၌ မဖြစ်ကုန်သေးသော။ ဝါ၊ အာရုံအသစ်ကြောင့် မဖြစ်ကုန်သေး
သော။ ပါပကာနံ၊ ယုတ်မာကုန်သော။ ဝါ၊ မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို
အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်စေတတ်ကုန်သော။ အကုသလာနံ၊ အကုသိုလ်
ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တရားတို့၏။ အနုပ္ပာဒါယ၊ မဖြစ်ခြင်းငှာ။ ဆန္ဒ၊
ဆန္ဒ-ကို။ ဇနေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။ ဝါယမတိ၊ အားထုတ်၏။ ဝီရိယံ၊ ဝီရိယ-
ကို။ အာရတတိ၊ အားထုတ်၏။ စိတ္တံ၊ စိတ်ကို။ ပဂ္ဂဏှာတိ၊ ချီးမြှောက်၏။
ပဒဟတိ၊ ပြင်းစွာအားထုတ်၏။ (အရိုးကြေကြေ အရေစုတ်စုတ် နောက်
မဆုတ်တမ်း အားထုတ်၏။) ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ဖူးကုန်သော။ပ။ဓမ္မာနံ၊ တို့ကို။
ပဟာနာယ၊ ပယ်ခြင်းငှာ။ပ။ ဥပ္ပန္နာနံ၊ ဖြစ်ဖူးကုန်သော။ ကုသလာနံ။
ဓမ္မာနံ၊ တို့၏။ ဌိတိယာ၊ တည်ခြင်းငှာ။ အသမ္မောသာယ၊ မပျောက်
ပျက်ခြင်းငှာ။ ဘိယျောဘာဝါယ၊ လွန်စွာဖြစ်ခြင်းငှာ။ (တိုး၍ တိုး၍
ဖြစ်ခြင်းငှာ။) ဝေပုလ္လာယ၊ ကြီးကျယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ် အကျိုးငှာ။
(အဆက်မပြတ် ဖြစ်သောအားဖြင့် အသားကျလျက် အားရှိပါးရှိ ဖြစ်
ခြင်းငှာ။) ဘာဝနာယ၊ ဘာဝနာ၏။ (တိုးပွားစေခြင်း၏။) ပါရိပူရိယာ၊
ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံခြင်းငှာ။ ဆန္ဒဇနေတိ။ပ။အယံ၊ ဤ ဝီရိယ-ကို။ပ။

ကတမော စ။ပ။အဘိဇ္ဈာ ခေါမနဿံ။ [ပုဒ်စဉ် ၃၇၃-၌ အနက်ရေး
ခဲ့ပြီ။] အယံ၊ ဤ သတိကို။ပ။

ကတမော စ။ပ။စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ [မဟာသုဒဿန
သုတ် ပုဒ်စဉ် ၂၆၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] အယံ၊ ဤ သမာဓိကို။ပ။ဘိက္ခဝေ။
ဣဒံ၊ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားကို။ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိ၊ သော။ ပဋိပဒါ၊
သော။ အရိယသစ္စံ၊ ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ။

၄၀၃။ ဤ နိဂုံးဝါကျ၌ အနက်ထူးမရှိတော့၊ ရှေး၌ပေးခဲ့ပြီ။
သစ္စပဗ္ဗံ၊ သစ္စာကို ပြဆိုရာ အပိုင်းသည်။
နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

ဓမ္မာနုပဿနာ၊ တရားသဘောတို့ကို အဖန်ဖန်ရူပိတို့သည်။
နိဋ္ဌိတာ၊ ပြီးကုန်ပြီ။

၄၀၄။ ဘိက္ခုဝေ။ ဟော ဟိ ကောဝိ။ ခကြင် အမှတ်မရှိ တံတရယာက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ [ရဟန်းဖြစ်ဝေ ရဟန်းမ ဖြစ်ဝေ ဥပါသကာ ဖြစ်ဝေ ဥပါသိကာဖြစ်ဝေ။] စတ္တာဏေ။ ဣမေ သတိပဋ္ဌာနော တို့ကို။ ဝေ။ ဤ အောက်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဘာဝနာအစဉ်အားဖြင့်။ (ပွားများပုံ ပွားများနည်းအားဖြင့်။) သတ္တဝဿာနိ၊ ခုနစ်ခုစီပတ်လုံး။ ဘာဝေယျ၊ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအံ့။ ဝါ၊ ပွားစေအံ့။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဒိန္နံ၊ နှစ်မျိုးကုန်သော။ ဖလာနံ၊ ဖိုလ်တို့တွင်။ ဝါ၊ အကျိုးတို့တွင်။ အညတရံ၊ တမျိုးသော။ ဖလံ၊ ကို။ ပါဠိကမ်၊ အလို့ရှိထိုက်၏။ ဝါ၊ ကေန ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော ပစ္စက္ခ-အတ္တဘောဉ်ပင်။ (မျက်မှောက် ဘဝဉ်ပင်။) အညာ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုသော် လည်းကောင်း။ ဥပါဒိသေသေ၊ ဥပါဒါန် အကြွင်းအကျန်သည်။ သတိ ဝါ၊ ရှိသေးလျှင်လည်း။ အနာဂါမိတာ၊ အနာဂါမိ၏ အဖြစ်ကိုသော် လည်းကောင်း။ (ပါဠိကမ်။)

ဘိက္ခုဝေ။ သတ္တဝဿာနိ၊ တို့သည်။ တိဋ္ဌန္တု၊ တည်ရှိပါစေကုန်ဦး။ (ထားလိုက်ပါဦး။)။ပ။ကေ ဝဿံ၊ တနှစ်ပတ်လုံး။ပ။သတ္တ မာသာနိ၊ ခုနစ်ခုစီပတ်လုံး။ပ။အဒ္ဓမာသံ၊ တလထက်ဝက် ဆယ့်ငါးရက်ပတ်လုံး။ပ။ အဒ္ဓမာသော၊ သည်။ တိဋ္ဌတု ။ပ။ သတ္တာဟံ၊ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ။ပ။ ဣတိ၊ ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ရှေးနိဿယ-၌ “ဣတိ တသ္မာ၊ ထိုသို့ မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌လျှင် အရဟတ္တဖိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိသည်လည်းကောင်း ဤအကျိုး ၂-ပါးတွင် တပါးပါးကို အလို့ရှိ ဖော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်” ဟု အနက်ပေး၍ နောက်ဝါကျ၌ ထက်ထားသည်။]

၄၀၅။ “ကောယနော အယံ ဘိက္ခုဝေ မဂ္ဂေါ ။ပ။ ယဒိဒံ စတ္တာဏေ သတိပဋ္ဌာနာ” တိ၊ ကောယနော အယံ ဘိက္ခုဝေ မဂ္ဂေါ ။ပ။ ယဒိဒံ စတ္တာဏေ သတိပဋ္ဌာနာ-ဟူ၍။ ဣတိ၊ သို့။ ယံ တံ၊ ခကြင် စကားကို။ မယာ၊ ဝတ္ထံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ ဝေ၊ ဤစကားကို။ (ဤ ကောယနော၊ ပ။ သတိပဋ္ဌာနာ-ဟူသောစကားကို။ ဝတ္ထံ-၌ ဝပ်။) ဣဒံ၊ ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ (ကဗာမ စတ္တာဏေ-ဘာဝ အနာဂါမိတာ-အဆုံးရှိသော ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။) ပဋိဝ္ဇာ၊ ရည်ဂုဏ်တော်မူ၍။ ဝတ္ထံ၊ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

ဘဂဝါ၊ သည်။ ဣဒံ၊ ဤစကားတော်ကို။ (ဤ ကောယနော-အစ
 ဣဒ မေတံ ပဋိစ္စ မေတံ - အဆုံးရှိသော သတိပဋ္ဌာန-သုတ်တော်ကို။)
 အဝေါစ။ တေ ဘိက္ခု။ တို့သည်။ အတ္တမနာ၊ မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်။
 (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်။ ဟုတော့။) ဘဂဝတော၊ ဤ။ ဝါ၊ သည်။
 ဘာသိတံ၊ ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်ကို။ (မဟာသတိပဋ္ဌာန-
 သုတ်တော်ကို။) အဘိနန္ဒ၊ ဝေမေတံ ဘဂဝါ၊ ဝေမေတံ သုဂတ-ဟု ဦးထိပ်
 တင်ထား လွန်လေးစားလျက် နှစ်သက်လက်ခံကြကုန်ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။
 (သုတံ၊ နာယုမ္ပုတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။) [ဝေ မေ သုတံ-မူ ကိ-
 ဤ အမေးကို ဖြေသည်။] ဣတိ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန-သုတ်တော် အပြီးတည်း။
 [ဣတိ-တလုံး အကျေကြပ်ပါ။]

နဝမံ၊ ကိုးခုမြောက်ဖြစ်သော။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ၊
 သည်။ နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

၁၀-ပါယာသိသုတ္တ

၉၀၆။ ဧဝံ မေ သုတံ-ဧကံ သမယံ။ [ရှေးသုတ်များအတိုင်း အနက် ဆိုပါ။ သုတံ-ဧကံ ကံကို “ပါယာသိသုတ္တ” ဟု ထည့်ရုံသာထူး၏။] အာယသ္မာ ကုမာရကဿပေါ၊ အရှင်ကုမာရကဿပ-သည်။ ကောသလေသု၊ ကောသလာ တိုင်း၌။ [ကောသလာ-ဟု ဗဟုဝန်နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသော တိုင်း၌-ဟူလို။] စာရိကံ၊ ဒေသစာရိကံ။ စရမာနော၊ လှည့်လည်တော်မူလတ်သော်။ မဟတာ၊ အရေးအတွက်အားဖြင့်များသော။ ဘိက္ခုသံသေန၊ နှင့်။ ပဉ္စမတ္တေဟိ၊ သင်္ချာ-ငါးလီ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ ရဟန်းအရာတို့နှင့်။ (တနည်း) ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ၊ ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ၊ အတူ။ ယေန၊ အကြင်အရပ်၌။ သေတဗျာ နာမ၊ သေတဗျ-မည်သော။ ကော-သလာနံ၊ ကောသလ-တိုင်း၏။ ဝါ၊ ကောသလ-တိုင်းသူ တိုင်းသားတို့၏။ နဂရံ(အတ္ထိ)။ တံ၊ သေတဗျ-မြို့ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ အဝသရိ၊ ရောက်တော် မူပြီ။ [မဟတာ။ပ။ ဘိက္ခုသတေဟိ-ကို စာရိကံ စရမာနော-၌ စပ်၍လည်း အနက်ပေးနိုင်၏။] အာယသ္မာ ကုမာရကဿပေါ၊သည်။ တတြ သေတဗျာ-ယံ၊ ထိုသေတဗျ-မြို့၌။ သေတဗျံ၊ သေတဗျ-မြို့မှ။ ဥတ္တရေန၊ မြောက်အရပ်၌။ သိသပါဝနေ၊ ရင်းတိုက်တော၌။ ဝိဟရတိ။ [“ဥတ္တရေန သေတဗျံ” ၏ အဖွင့်ကို ဦးကာ၌ကြည့်ပါ။]

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ (အရှင်ကုမာရကဿပ-၏ သေတဗျ-မြို့မြောက်ဘက် ရင်းတိုက်တောဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌။) ရာဇညော၊ မင်းမျိုး မင်းနွယ်ဖြစ်သော။ ပါယာသိ၊ ပါယာသိမြို့စားသည်။ ဝါ၊ ပါယာသိ-ဘုရင်ခံသည်။ သတ္တုဿဒံ၊ တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ လူသတ္တဝါ တို့ဖြင့် ပေါများသော။ သတိဏကဋ္ဌောဒကံ၊ မြက်၊ ထင်း၊ သစ်သား၊ ရေ-တို့ နှင့် ကကွဖြစ်သော။ သဗညံ၊ စားသုံးဖို့ရန် ကောက်ပဲသီးနှံနှင့် တကွဖြစ်သော။ ရာဇဘောဂုံ၊ မင်းအထံမှရအပ်သော စည်းစိမ်ဖြစ်သော။ ပသေနဒိနာ၊

၁။ ရာဇညော။ ။ အနဘိသိတ္တကရာဇာ။-ဋ္ဌ။ ခတ္တိယဇာတိကော အဘိသေကံ အပ္ပတ္တော။-ဋီကာ။ ခတ္တိယဇာတိကော-ကိုထောက်၍ “မင်းမျိုးမင်းနွယ်” ဟု မှတ်ပါ။ သို့ရာတွင်-အဘိသိက်သွန်းအပ်သော မင်းမှာမူ မဟုတ်ပေ။ “ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဒိန္နံ” ကိုထောက်၍ သေတဗျ-မြို့ကို အပိုင်စားရသော ကောသလမင်း ၏ လက်အောက်ခံဖြစ်သော ဘုရင်ခံဟု မှတ်ပါ။ [စော်ဘွားဟုလည်း ခေါ်ကြ၏။] ပါယာသိကား သူ၏နာမည်တည်း။

ပသေနဒိ-မည်သော။ ကောသလေန၊ ကောသလ-တိုင်း၏ အရှင်ဖြစ်သော။ ရညာ၊ မင်းသည်။ ဒိန္နံ၊ ပေးအပ်သော။ ရာဇဒါယံ၊ မင်း၏အမေဖြစ်သော။ ဗြဟ္မဒေယံ၊ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ပေးအပ်သော။ (မြတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ပေးအပ်သော။) သေတဗျ၊ သေတဗျ-မြို့၌။ အဇ္ဈာဝသတံ၊ လွမ်းမိုးအပ်စိုး၍ သူတပါးနှင့်မဆက်ဆံသော အပိုင်းအခြားအားဖြင့် နေ၏။ [ဤ ပုဒ်တို့၏အပွင့်ကို သီလက္ခန္ဓာတာသဒ္ဓိကာ၊ တတိယတွဲ၊ အမ္ပဋ္ဌ-သုတ်၌ ပြထားပြီ။]

ပါယာသိရာဇညဝတ္ထု

၄၀၇။ တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ၌။ ရာဇညဿ၊ သော။ ပါယာသိဿ၊ ၏။ ဧဝရူပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ ပါပကံ၊ မကောင်းသော။ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ မိစ္ဆာ-အယူသည်။ ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်နေသည်။ ဟောတိ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်နေသနည်း။) “ဣတိ ပိ၊ ဤ အကြောင်းကြောင့်လည်း။ ပရောလောကော၊ နောက်လောက-သည်။ (နောက်ဘဝ-သည်။) နတ္ထိ၊ မရှိ။ ဩပပါတိကာ၊ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေ နေခြင်းရှိကုန်သော။ သတ္တာ၊ နတ္ထိ၊ ကုန်။ သုကတဒုကဋ္ဌာနံ၊ ကောင်းစွာပြုအပ် မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော။ ကမ္မာနံ၊ ကံတို့၏။ ဖလံ၊ အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်လည်းကောင်း။ ဝိပါကော၊ တူသောအကျိုးသည်လည်းကောင်း။ နတ္ထိ။ ဣတိ၊ ဤသို့ အယူဖြစ်၏။

သေတဗျာ၊ သေတဗျ-မြို့၌ နေကုန်သော။ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ၊ ဗြာဟ္မဏ၊ ဂဟပတိက-တို့သည်။ (ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်-တို့သည်။) အသော-သံ၊ ကြားကုန်ပြီ။ (ကိံ။) “ဘော၊ အရှင်တို့။ ကုမာရကဿပေါ၊ ကုမာရ-ကဿပ-မည်သော။ သမဏဿ ဂေါတမဿ၊ ၏။ ‘သာဝကော၊’ တပည့်ဖြစ်သော။ သမဏော၊ ရဟန်းမြတ်သည်။ ‘ကောသလေသု။ပ။’တိက္ခု-သတေဟိ သဒ္ဓိံ။ သေတဗျ၊ သို့။ အနုပ္ပတ္တော၊ ရောက်လာသည်။ (ဟုတ္တာ) သေတဗျာယံ ။ပ။ ဝိဟရတိ၊ ခလု၊ နေတော်မူသတံ။ တံ ခေါ ပန ဘဝန္တိ ကုမာရကဿပံ၊ ထို့ အရှင်ကုမာရကဿပ-၏။ ဧဝံ သို့။ ကလျာဏော၊ ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ၊ ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော ဂုဏ်သတင်းသည်။ အဗျဂ္ဂတော၊ ပျံ့နှံ့၍ထက်ပြီ။ (ပျံ့နှံ့ပြီ။ ကိံ။) ‘ပဏ္ဍိတော၊ ကြောင်းကျိုးမြင်သ် ပင်ကိုဉာဏ်ရှိ၏။ ဗျတ္တော၊ ထက်မြက်၏။ [သွက်လက်ထက်မြက်၏-ဟူလို။] မေဓာဝိ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ တခဏချင်းဖြစ်ပေါ်လာသော ပညာရှိ၏။ ဗဟုဿုတော၊ များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော

ဘုရားစကားတော်ရှိ၏။ စိတ္တကထိ၊ဆန်းကြယ်သော စကားရှိ၏။ ကလျာဏ-
 ပဋိတာနော၊ ကောင်းသော ခရီးရှုထင်လာသော စကားရှိ၏။ ဝုဒ္ဓေါ
 စေဝ၊ အရွယ်အားဖြင့်လည်း ကြီး၏။ အရဟာ စ၊ ရဟန္တာလည်းဖြစ်၏။
 (ဣတိ၊ ဤသို့ ပျံ့နှံ့နေ၏။) တထာရူပါနံ၊ ထိုသို့သဘောရှိကုန်သော။
 အရဟတံ၊ ရဟန္တာတို့ကို။ ဒဿနံ၊ ဖူးမြင်ရခြင်းသည်။ သာဓု ခေါ် ပန၊
 စီးပွားချမ်းသာကို ပြီးစေတတ်သဖြင့် ကောင်းမြတ်သည်သာ။ ဟောတိ။”
 ဣတိ၊ ဤသို့ ကြားကုန်ပြီ။

အထ ခေါ်၊ ဌ။ပ။သေတဗျာယ၊ မှ။ နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်၍။ သဿံသဿိ၊
 လူစုလူဝေးဟူသော အပေါင်းအစုရှိကုန်သည်။ ဂဏီဘူတာ၊ အပေါင်းအစု
 ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဂိုဏ်း အုပ်စုဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။) ဥတ္တရေန မုခေါ၊
 မြောက်အရပ်ဟူသော မျက်နှာရှိကုန်သည်။ (မြောက်အရပ်သို့ မျက်နှာမူကုန်
 သည်။ ဟုတွာ။) ယေန၊ ဌ။ သိသပါဝနံ (အတ္တိ။ တံ၊ ယင်းတို့က
 တောရှိရာ ထိုအရပ်သို့။) ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားနေကုန်၏။

၄၀၈။ တေန ခေါ် ပန။ပ။ဥပရိပါသဒ္ဓေါ၊ ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်
 ဌ။ ဒိဝါသေယံ၊ နေအခါဝယ် အိပ်နေရာသို့။ ဝါ၊ နေအခါဝယ် အိပ်
 ခြင်းသို့။ ဥပဂတော၊ ကပ်ရောက်သည်။ ဟောတိ။ ပါယာသိရာဇညော၊
 သည်။ သေတဗျာကုန်သော။ ပြာဟ္မဏဂဟပတိကော၊ တို့ကို။ သေတဗျာယ၊
 မှ။ နိက္ခမိတွာ၊ ၍။ သဿံသဿိ၊ ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဂဏီဘူတော၊ ဖြစ်ကုန်
 သည်ဖြစ်၍။ ဥတ္တရေန မုခေါ၊ ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ယေန၊ ဌ။ သိသပါ-
 ဝနံ (အတ္တိ။ တံ၊ သို့။) ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားနေသည်တို့ကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပြီ။
 ဒိတွာ၊ မြင်ခြင်းကြောင့်။ ခတ္တံ၊ အမတ်ကြီးကို။ အာမန္တေသိ၊ အမိန့်ရှိပြီ။
 [ခေါ်၍ဖေးပြီ-ဟုလို။] (ကိ) “ဘော ခတ္တေ၊ အို အမတ်ကြီး။ကိ နှ ခေါ။
 အဘယံကြောင့်။ပ။ဂစ္ဆန္တိ၊ သွားနေကြသနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ အမိန့်ရှိပြီ။

ဘော၊ အရှင်။ ကုမာရကဿပေါ။ပ။ သာဝကော၊ သော။ သမဏော၊
 သည်။ အတ္တိ၊ ရှိပါ၏။ (သော၊ ထို ရဟန်းမြတ်သည်။) ကောသလေသု။ပ။
 ဝိဟရတိ။ သီတင်းသုံးနေပါ၏။ပ။ အပ္ပဂ္ဂတော၊ ပျံ့နှံ့နေပါပြီ။ပ။ ဧတော၊
 ဤ ပြာဟ္မဏဂဟပတိက-တို့သည်။ တံ ဘဝန္တံ ကုမာရကဿပံ၊ ထို အရှင်
 ကုမာရကဿပ-ကို။ ဒေသနာယ၊ ဖူးမြင်ခြင်းငှာ။ (ဖူးမြင်ဖို့ရာ။) ဥပသကံမန္တိ၊
 သွားနေပါကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ဘော ခတ္တေ၊ အို အမတ်ကြီး။
 တေနတိ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။ (ဒီလိုဆိုလျှင်။) ယေန၊ ဌ။ပ။ ဥပသကံမံ၊
 သွားပါ။ ဥပသကံမိတွာ၊ သွားပြီး၍။ပ။ ဝေံ၊ သို့။ ဝဒေဟိ၊ ပြောပါလော့။

(ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။) “ဘော၊ အရှင်တို့။ ပါယာသိရာဇညော
 ဝေံ။ အာဟ၊ ပြောပါပြီ။ (မှာလိက်ပါသည်။ ကိံ။) ‘ဘဝန္တော၊ - အရှင်
 တို့သည်။ အာဂမေန္တု၊ ကိရ၊ စောင့်ဆိုင်းကြပါဦးတဲ့။ ပါယာသိရာဇညော၊
 သည်လည်း။ ပ။ ဥပသက်မိဿတိ ကိရ၊ သွားပါလိမ့်မည်တဲ့။ (လိက်ပါလိမ့်
 မည်တဲ့။) သမဏော ကုမာရကဿပေ၊ သည်။ သေတဗျေ၊ ကုန်သော။
 ဗာလေ၊ နားမလည်ကုန်သော။ အဗျတ္တေ၊ မထက်မြတ်ကုန်သော။ ဗြာဟ္မဏ-
 ဂဟပတိကေ၊ တို့ကို။ ဣတိပိ၊ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း။ ပ။ ဝိပျါကော၊
 သည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ၊ သို့။ ပုရာ သညာပေတိ၊ မကြာမီ နားလည်စေလိမ့်

။ ပုရာ သညာပေတိ။ ။ ယာဝ န သညာပေတိ။ - အကြင်မျှလောက် မသိစေ
 သေး။ (တာဝ၊ ထို မသိစေသေးမီ။ ဥပသက်မိဿတိ ကိရ၊ လိက်ပါလိမ့်မည်တဲ့။)
 ဤသို့ အဋ္ဌကထာ-ဖွင့်၏။ အာပန္နာနမိပ္ပေတတ္ထဝိသယေ အယံ ပုရာ သဒ္ဓပယောဂေါ-
 ရောက်လာမည့် အလိုမရှိအပ်သော အနက်၏အရာ၌ ဤ ပုရာ-သဒ္ဓါကို သုံးစွဲထား
 မြင်း ဖြစ်၏ဟု ဋီကာလည်းဖွင့်၏။ ဤအဖွင့်များကိုကြည့်၍ ‘ဗာလေ အဗျတ္တေ၊ ကုန်
 သော။ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ၊ တို့ကို။ ဣတိပိ။ ပ။ အတ္ထိ။ ဣတိ၊ သို့။ ပုရာ သညာပေတိ၊
 နားမလည်စေသေးမီ။ ဝါ၊ နားလည်အောင် မပြောပြသေးမီ။ ပါယာသိရာဇညော
 ။ ပ။ ဥပသက်မိဿတိ ကိရ၊ လိက်ပါလိမ့်မည်တဲ့။” ဤသို့ ရှေ့ဝါကျသို့ ပြန်လှည့်၍ အနက်
 ပေးရှိုးရှိုး၏။ [သညာပေတိ-၌ ဝတ္ထုမာန် “တိ” သည် အနာဂတ် အနက်၌ သက်
 သည်။]

မိမိအယူ။ ။ မိမိကား စိတ်ရာနိ ဥဒ္ဓရထ ပုရာ ဒေဝေါ ဝဿတိ-သင်္ကန်းတွေ
 ရှုပ်ကြ၊ မကြာခင် မိုးရွာလိမ့်မည်။ ဓမ္မေ ဝိနယဉ္စ သံဂါယေယျာမ။ ပုရေ အဓမ္မော
 ဒိပုတိ-ဓမ္မ၊ ဝိနယ-ကို သံဂါယနံ တင်ကြစို့။ မကြာမီ အဓမ္မတွေ ထွန်းကား
 လိမ့်မည်။ ဤ ဝါကျများကဲ့သို့ ဤ၌လည်း မြန်မာ့စကားချောအောင် ဝါကျအစဉ်
 အတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

ဆိုလိုရင်း။ ။ အာဂမေန္တု ကိရ-စသော ၃-ဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-အရှင်တို့
 စောင့်ကြပါဦးတဲ့။ ပါယာသိရာဇညော-လည်း သမဏ ကုမာရ ကဿပ-ကို ဖူးမြင်ဖို့ရာ
 လိုက်ပါလိမ့်မတဲ့။ (တော်တော်ကြာ) သမဏ ကုမာရ ကဿပ-က နားမလည်တဲ့
 ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိက-တို့ကို ပရလောက-ရှိကြောင်း၊ ဩပပုတိက-သတ္တဝါ
 များရှိကြောင်း၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ တို့၏ အကျိုး ရှိကြောင်း ပြောနေ
 လိမ့်မည်-ဟူလို။ ဤ ပုရာ-စသော နောက်ဝါကျသည် မိမိသွားသင့်သည့်အကြောင်း
 အမတ်ကြီးနားလည်အောင် ပြောခြင်းသာဖြစ်၏။ ထိုအမတ်ကြီးက တဆင့်ပြောရမည့်
 စကား မဟုတ်ပါ။ တကယ်ပြောသောအခါ ထိုစကား မပါပုံကို သတိပြုပါ။ [ပုရာ-
 နှင့်စပ်၍ မှတ်စွယ်ကို ကဗျည်းဘာသာဋီကာ၊ ဒုတိယတွဲ၊ ဝတ္ထုမာနာပစ္စုပ္ပန်-
 သုတ် အဖွင့်၌လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၊ ပထမတွဲ၊ သံဂါယနာ
 တင်ခန်း၌လည်းကောင်း ပြထားပြီ။]

မည်။ ဝါ၊ နားလည်အောင် ပြောပြလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပါပြီ။
ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပါလေ။' ဣတိ၊ ဤသို့မိန့်ပြီ။ [ဣတိနှစ်လုံးအကျကြံပါ။]
ဘော၊ အရှင်။ ဧဝံ၊ မှန်ပါ။ ဣတိ ခေါ်၊ လျှင်။ပ။ ဥပဘာကံဒိဿတိ"တိ။

၄၀၉။ အထ ခေါ်။ပ။ ပြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ၊ ဘို့သည်။ ပရိဝုတော၊
ခြံရံအပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ပ။ဥပသကံမိ၊ သွားပြီ။ပ။သမ္မောဒိ၊ ခမနိယ-
စသည်သဘော မေးမြန်းပြောလျက် ရောနှောမိပြီ။ သမ္မောဒနိယံ၊ ဝမ်း
မြောက်သင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော။ သာရဏိယံ၊ မပြတ် ပြတ် အမှတ်
ရထိုက်သော။ ကထံ၊ စကားကို။ ဝီတိ သာရေတွာ၊ ပြီးဆုံးစေပြီး၍။ ကေ-
မန္တံ၊ သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသော (အရပ်အဖို့၌)။ နိသိဒိ၊ ထိုင်နေပြီ။
သေတဗျာ၊ ကုန်သော။ ပြာဟ္မဏ ဂဟပတိကာပိ၊ တို့သည်လည်း။ အပွေ-
ကစ္စေ၊ အချို့ သူတို့သည်။ပ။နိသိဒိ သူ။ပ။ အပွေကစ္စေ။ ယေန၊ အကြင်
ဘက်၌။ အာယသ္မာ ကုမာရကဿပေါ (အတ္တိ)။ တေန၊ အရှင် ကုမာရ-
ကဿပ-ရှိရာ ထိုဘက်သို့။ အဉ္စလိ၊ လက်အုပ်ကို။ ပဏာမေတွာ၊ ညွတ်
စေ၍။ပ။နာမ ဂေါတ္တံ၊ နာမည်နှင့်အနွယ်ကို။ သာဝေတွာ၊ ကြားသိစေ၍။
(ကြားသိအောင် လျှောက်ထား၍)။ပ။တုဏှိဘူတာ၊ ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်
ကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ကေမန္တံ နိသိဒိ သူ။

နတ္ထိကဝါဒ

၄၁၀။ ကေမန္တံ။ပ။အဂေါစ။ (ကိံ။) ဘော ကဿပ၊ အရှင်ကဿပ။
“အဟံ၊ ကျွန်ုပ်သည်။ [ဟိ-အနက်မရှိ။] ဧဝံ ဝါဒိ၊ ဤသို့ပြောလေ့ရှိပါ
၏။ (ဤသို့ ဝါဒရှိပါ၏)။ ဧဝံဒိဋ္ဌိ၊ ဤသို့ အယူရှိပါ၏။ (ကိံ၊ အဘယ်
'အယူဝါဒ-ရှိသနည်း။) 'ဣတိ ပိ။ပ။ဝိပါကော'တိ။" ဣတိ၊ ဤသို့ပြော
ပြီ။ ရာဇည၊ မြို့စားမင်း။ [ဘုရင်ခံမင်း-ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။] အဟံ။
ဧဝံဝါဒိ၊ ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသူကို။ (ဤသို့ ဝါဒ-ရှိသူကို။) ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ၊
ဤသို့ အယူရှိသူကို။ န အဒ္ဓသံ ဝါ၊ မြင်လည်း မမြင်ဖူးပါ။ (တွေ့လည်း
မတွေ့ဖူးပါ။) န အသောသိ" ဝါ၊ ကြားလည်း မကြားဖူးပါ။ ကထံ
ဟိ၊ အဘယ်ကြောင့်။ ဧဝံ သို့။ ဝဒေယျ နာမ၊ ပြောရသနည်း။ပ။
ဝိပါကော"တိ။

(၁) စန္ဒိမ သူရိယ ဥပမာ

၄၁၁။ ရာဇည။ တေနဟိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်။ ဧတ္ထ၊ ဤ ပြဿနာ၌။
တညေဝ၊ သင့်ကိုသာ။ ပရိ ပုစ္ဆိဿာမိ၊ ပြန်မေးပါမည်။ ယထာ၊ အကြင်

အခြင်းအရာအားဖြင့် (ဖြေဆိုလတ်သော်)။ တေး၊ သင်မြို့စားမင်းအား။
 ခမေယျ၊ နှစ်သက်ရာ၏။ တထာ၊ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်။ နံ၊ ထို
 ပြဿနာကို။ ဗျာကရေယျာသိ၊ ဖြေဆိုပါ။ ရာဇည၊ တံ၊ ထို ပြောဆို
 အပ်မည့်စကားကို။ ကိံ မညသိ၊ အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း။ ဣမေ
 စန္ဒိမသုရိယာ၊ ဤ လ၊ နေ-တို့သည်။ ဣမသ္မိံ ဝါ လောကေ၊ ဤလောက-
 ဌ်သော်လည်း။ (ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်သလော။) ပရသ္မိံ ဝါ၊ တပါးသော
 လောကဌ်သော်လည်း။ (ဟောန္တိ၊ လော။) တေး၊ ထို လ၊ နေ-တို့သည်။
 ဒေဝါ ဝါ၊ နတ်တို့လော။ မနုဿာ ဝါ၊ လူတို့လော။ [နတ်တွေလား
 လူတွေလား။-ဟူလို။] ဣတိ၊ ပြီ။ ဘော ကဿပ။ ဣမေ စန္ဒိမသုရိယာ၊
 တို့သည်။ ပရသ္မိံ လောကေ၊ တပါးသော လောကဌ်ပါတည်း။ (တပါး
 သော လောကက-ပါတည်း။) ဣမသ္မိံ၊ ဤလောကဌ်။ (ဤလောကက။) န၊
 မဟုတ်ပါကုန်။ တေး၊ တို့သည်။ ဒေဝါ၊ တို့ပါတည်း။ မနုဿာ၊ တို့သည်။
 န၊ ကုန်။ ဣတိ၊ ပြီ။ ရာဇည၊ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန၊ ဤအကြောင်းကြောင့်
 လည်း။ တေး၊ သင်၏ (အယူသည်)။ ဧဝံ သ္မိံ၊ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေ။
 (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်ရမည်နည်း)။ “ဣတိပိ ။ပ။ ဝိပါကော အတ္ထိ။ ဣတိ၊
 ဤသို့ ဖြစ်ပါစေ။” ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၄၁၂။ ဘဝံ ကဿပေါ၊ အရှင်ကဿပ-သည်။ ဧဝံ သ္မိံ။ ကိဉ္ဇာပိ အာဟ-
 အကယ်၍ ကားပြောပါပေ၏အထ ခေါ၊ ထိုသို့ပင်ပြောပါသော်လည်း။ ဣတ္ထ၊
 ဤပြဿနာ၌။ ဧဝံ သ္မိံ၊ မေ၊ ကျွန်ုပ်၏ (အယူသည်)။ ဟောတိ၊ ဖြစ်နေပါ
 ၏။ “ ။ပ။ ဝိပါကော ” တိ။ ရာဇည၊ ယေန ပရိယာယေန၊ အကြင်အကြောင်း
 ကြောင့်။ တေး၊ အသင်၏ (အယူသည်)။ ဧဝံ ဟောတိ။ “ ။ပ။ ဝိပါကော ” တိ။
 (သော၊ ထိုအကြောင်းသည်။) အတ္ထိ ပန၊ ရှိပါသလော၊ (ရှိပါသလား)။
 ဣတိ၊ ပြီ။ ဘောကဿပ။ ယေန ပရိယာယေန၊ ကြောင့်။ မေ၊ ၏ (အယူသည်)။
 ဧဝံ ဟောတိ။ “ ။ပ။ ဝိပါကော ” တိ။ (သော) ပရိယာယော၊ သည်။ အတ္ထိ၊
 ရှိပါ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။ [ဝါကျထုံးစံအတိုင်း သေသေချာချာ အနက်ပေးပါ။]

ရာဇည။ ယထာ ကထံ ဝိယ၊ အကြောင်း အဘယ်သို့ ရှိသနည်း။
 [အကြောင်း ဘယ်လိုရှိသနည်း။-ဟူလို။] (တနည်း)ယထာ ကထံ ဝိယ၊

၁။ ယထာ ကထံ ဝိယ။ ။ဤပုဒ်၌ ရှေ့ဝါကျတို့ကို လိုက်စေ၍ အနက်ပေးနိုင်
 ၏။ ဥပမာ-ရာဇည။ ယေန ပရိယာယေန၊ ကြောင့်။ တေး၊ ၏ (အယူသည်)။
 ဧဝံ ဟောတိ။ (သော) ပရိယာယော၊ သည်။ ယထာ ကထံ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်။

အဘယ်ကဲ့သို့ အကြောင်းရှိသနည်း။ [ဘယ်လိုအကြောင်းမျိုး ရှိသနည်း- ဟူလို။] ဣတိ၊ ပြီ။ [ယထာ-ကား အနက်မရှိ၊ နိပါတ်။]

ဘော ကဿပ။ ဣမ၊ ဤ လောက၌။ မေ၊ ဤ။ (ယေ) မိတ္တာမစ္စာ၊ အကြင် မိတ်ဆွေ၊ တက္ကုဗြစ်ဖက် သူငယ်ချင်းတို့သည်။ (ယေ) ဉာတိသာ- လောဟိတာ၊ အကြင် ဆွေမျိုး သွေးသားစပ်သူတို့သည်။ ပါဏာတိပါတီ၊ သူတပါးအသက်ကို သတ်လေ့ရှိကုန်၏။ အဒိန္နာဒါယီ၊ မပေးအပ်သောဥစ္စာ ကို ယူလေ့ရှိကုန်၏။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှူးမှူးယှင်းယှင်း ကျင့်လေ့ရှိကုန်၏။ မုသာဝါဒီ၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောလေ့ရှိကုန် ၏။ ပိသုဏဝါစာ၊ ကုန်းတိုက်ကြောင်းစကား ရှိကုန်၏။ ဖရူသဝါစာ၊ ကြမ်းတမ်းသော စကားရှိကုန်၏။ သမ္ဗုပ္ပလာပီ၊ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီး တတ်သောစကားကို ပြောလေ့ရှိကုန်၏။ အဘိဇ္ဈာလူ၊ များသော အဘိဇ္ဈာ- ရှိကုန်၏။ ဗျာပန္နစိတ္တာ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်ရှိကုန်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မှူးသောအယူ ရှိကုန်၏။ တေ၊ ထိုသူတို့သည်။ အပရေန၊ တပါးသော။ သမယေန၊ အခါ၌။ အာဗာဓိကာ၊ (လွန်စွာနှိပ်စက်တတ် သော ဝိသဘာဝ-ဝေဒနာဟူသော) အနာရောဂါ ရှိကုန်သည်။ ဒုက္ခိတာ၊ လွန်စွာဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ဒုက္ခသို့ ရောက်ကုန်သည်။ ဗာဠဂီလာနာ၊ ပြင်းထန်စွာ မကျန်းမာကုန်သည်။ ဟောန္တိ။

ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ အဟံ ဇာနာမိ (ကိံ)။ “ဒါနိ၊ ယခုအခါ၌။ ဣမေ၊ ဤသူတို့သည်။ ဣမမ္မာ အာဗာဓော၊ ဤ အနာရောဂါမှ။ န ဝုဠဟိ- ဘန္တိ၊ ထနိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိပါ၏။ တေ၊ ထိုသူ တို့ကို။ (ဝဒါမိ-၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့သို့။ အဟံ ဥပသကမိတွာ ဧဝံ ဝဒါမိ။ (ကိံ။) “ဘော၊ အမောင်တို့။ ဧဝံ ဝါဒိနော၊ ဤသို့ ပြောလေ့ရှိကုန် သော။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော၊ ဤသို့ အယူရှိကုန်သော။ ဧကေ၊ အချို့ကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဘန္တိ။ (ကိံ၊ အဘယ်အယူဝါဒ-ရှိကုန်သနည်း။) ‘ယေ တေ၊ အကြင်သူတို့သည်။ ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ ထိုသည်။ ကာယဿ၊ ဥပါဒိန္နက-ခန္ဓာကိုယ်၏။ ဘေဒါ၊ ပျက်ခြင်းဟူသော။ မရဏာ၊ သေခြင်းမှ။ ပရံ၊ နောက်၌။ အပါယံ၊ သုခ-ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမှ ကင်းသော။ ဒုဂ္ဂတိံ၊ ဒုက္ခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာဖြစ်သော။ ဝိနိပါတံ၊ ကင်းသော

အတ္ထိ၊ ရှိသနည်း။ ဤသို့ ပေးရသည်။ အချို့နေရာ၌မူ တွဲဖက်ပုဒ်များအပြည့်အစုံ ပါသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ-ပါဠိ၊ နှာ ၂၂၁-စသည်။ နိဿယ- ၌မူ လွယ်ကူအောင်ပေးလိုက်ပါသည်။

အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော။ နိရယံ၊ သာယာအပ်သော အသာဒ-တရားတို့မရှိရာ ငရဲသို့။ ဥပပဇ္ဇိဿန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြပါလိမ့်မည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောလေ့ရှိကုန်၏။

ဘဝန္တော၊ အရှင်တို့သည်။ ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ကုန်၏။ ဘဝတံ၊ အရှင်ဖြစ် ကုန်သော။ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ၊ တို့၏။ ဝစနံ၊ စကားသည်။ သစေ သစ္စံ၊ အကယ်၍ မှန်သည်ဖြစ်အံ့။ (ဝေံ သတိ) ဘဝန္တော ။ ပ။ ဥပ- ပဇ္ဇိဿန္တိ၊ ကပ်ရောက်ကြပါလိမ့်မည်။ ဘော၊ အမောင်တို့။ ကာယဿ။ ပ။ သစေ ဥပပဇ္ဇေယျာထ၊ အကယ်၍ ကပ်ရောက်ကြရကုန်အံ့။ (ဝေံ သန္တေသု။) ယေန၊ ယင်းသို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်။ ဝါ၊ ယင်းသို့ ကပ်ရောက်ရ လျှင်။ မေ၊ အား။ အာဂန္တော၊ လာ၍။ အာရောစေယျာထ၊ ပြောကြ ပါကုန်။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ပြောရမည်နည်း။) ‘။ ပ။ ဝိပါကော’တိ။ ဘဝန္တော၊ တို့သည်။ မေ၊ ၏။ သဒ္ဓါယိကာ၊ သဒ္ဓါ၏ ဖြစ်ရာတို့ပါတည်း။ ဝါ၊ ယုံကြည်ခြင်း၏ ဖြစ်ရာတို့ပါတည်း။ ပစ္စယိကာ၊ သဒ္ဓါ၏ ရှေးရှုမြစ် ခြင်းရှိသတို့ပါတည်း။ ဝါ၊ ယုံကြည်ထိုက်သတို့ပါတည်း။ ယံ၊ အကြင် အကြောင်းအရာကို။ (ငရဲ၌ဖြစ်သော အကြောင်းအရာကို။) ဘဝန္တေဟိ၊ တို့သည်။ ဒိဋ္ဌိ၊ တွေ့မြင်အပ်ပြီ။ တေံ၊ ဤ အကြောင်းအရာသည်။ (ငရဲ၌ အရှင်တို့တွေ့မြင်အပ်သော ဤ အကြောင်းအရာသည်။) သာမံ၊ ကျွန်ုပ် ကိုယ်တိုင်။ ဒိဋ္ဌိ ယထာ၊ တွေ့မြင်အပ်သကဲ့သို့။ ဝေံ၊ တူ။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပါ၏။

တေ၊ တို့သည်။ မေ၊ ၏။ (စကားကို။) “သာဓု”တိ၊ ကောင်းပါပြီ ဟု။ ပဋိဿုတော၊ ရှေးရှု နားထောင်၍။ (ဝန်ခံပြီးနောက်။) အာဂန္တော ၍။ နေဝ အာရောစေန္တိ၊ မပြောလာကြပါကုန်။ ဒုတံ ပန၊ တမန်ကို လည်း။ န ပဟိဏန္တိ၊ မစေလွှတ်ကြပါကုန်။ ဘော ကဿပ ယေန။ ပ။ ဝိပါကော’တိ။ (သော) ပရိယာယော၊ ထို အကြောင်းသည်။ (ထို ပရ- လောက-မရှိဟု ပြောဆိုခြင်း၏ အကြောင်းသည်။) အယမ္ဗိ ခေါ၊ ဤသည်ပင် တည်း။ (ဤ ငရဲရောက်သတို့အား သေသေချောချော မှာထားပါလျက် ကိုယ်တိုင်လည်းလာမပြောခြင်း၊ တမန်ကိုလည်းမလွှတ်ခြင်းပင်တည်း။) [ဝိ- ဖြင့် နောက်၌လာမည့် အကြောင်းပြချက်များကို ပေါင်းပါ။] ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။

(၂) စောရ ဥပမာ

၄၁၃။ တေန ဟိ။ပ။ဣဓ၊ ဤလောကဉ္စ။ တေ၊ သင် မြို့စားမင်း၏။ ပုရိသာ၊ အစေအပါး ယောက်ျားတို့သည်။ အာဂုစာရိ၊ မကောင်းမှုကို ကျင့်လေ့ရှိသော။ စောရိ၊ သူ့ခိုးကို။ ဂဟေတွာ၊ ဖမ်းယူ၍။ ဒဿေယျ၊ ပြကုန်ရာ၏။ (ကိ၊ အဘယ်သို့ လျှောက်၍ ပြကုန်သနည်း။) “ဘန္တေ၊ အရှင် မြို့စားမင်း။ အယံ၊ ဤသူသည်။ တေ၊ အရှင်၏။ အာဂုစာရိ၊ သော။ စောရော၊ ပါတည်း။ ဣမဿ၊ အား။ ဝါ၊ ၏ အပေါ်၌။ ယံ၊ အကြင်ဒဏ်ကို။ ဣစ္ဆသိ၊ ကပ်ဆောင်ခြင်း ပေးခြင်းငှာ အလိုရှိ၏။ တံ ဒဏ္ဍံ၊ ကို။ ပဏေဟိ၊ ကပ်ဆောင်တော်မူပါ။ (ပေးတော်မူပါ။)” ဣတိ၊ ဤသို့လျှောက်၍ ပြကုန်ရာ၏။

တေ၊ တို့ကို။ပ။ဝဒေဟျာသိ၊ ပြောရာ၏။ (အမိန့် ပေးရာ၏။ ကိ။) “ဘော၊ အမောင်တို့။ တေန ဟိ၊ လျှင်။ ဣမံ ပုရိသံ၊ ကို။ ဒဠာယ၊ ခိုင်ခံ့သော။ ရုဇ္ဈယာ၊ ကြီးဖြင့်။ ပစ္စာဗဟံ၊ နောက်၌ လက်မောင်း ရှိအောင်။ ဝါ၊ လက်မောင်းနောက်ပြန်။ ဂါဠဗဒဓနံ၊ တင်းကြပ်စွာ ဖွဲ့ချည်မှုကို။ ဗန္ဓိတွာ၊ ဖွဲ့ချည်၍။ [လက်ပြန်ကြီးတုပ်၍-ဟူလို။] ခုရမဏ္ဍံ၊ သင်ဓနိုးဖြင့် ခေါင်းတုံးမှုကို။ ကရိတွာ၊ ခရဿရေန၊ ကြမ်းသောအသံ ရှိသော။ ပဏဝေန၊ ထက်စည်ဖြင့်။ ရထိကာယ၊ ရထားလမ်းတခုဖြင့်။ ရထိကံ၊ သို့။ သိဃာဇ္ဇကေန၊ လမ်းဆုံတခုဖြင့်။ သိဃာဇ္ဇကံ၊ သို့။ ပရိ-နေတွာ၊ လှည့်လည်ဆောင်ယူ၍။ [အခြားသတို့ ဤ အလုပ်မျိုး မလုပ် ဝံ့အောင် လူများမြင်စေရန် လှည့်လည် ခေါ်ဆောင်၍။] ဒက္ခိဏေန၊ တောင် တက်ဖြစ်သော။ ဒွါရေန၊ တံခါးဖြင့်။ နိက္ခမိတွာ၊ ထွက်၍။ (ထုတ်၍။) နဂရဿ၊ ၏။ ဒက္ခိဏတော၊ တောင်အရပ်၌။ အာဃာတနေ၊ သုသာန်၌။ (သူခိုး ဒမြ သူပုန်တို့ကို ညှဉ်းဆဲ သတ်ဖြတ်ရာ သုသာန်၌။) သိသံ၊ ဦးခေါင်းကို။ ဆိန္ဓထ၊ ဖြတ်ကြကုန်။”ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောရာ၏။

တေ ။ပ။ နိသိဒါပေယျ၊ ထိုင်နေစေကုန်ရာ၏။ သော စောရော၊ သည်။ စောရဿာတေသု၊ သူခိုးသတ်သမားတို့၌။ “အမုကသ္မိံ ဂါမေ ဝါ၊ ထိုမည်သော ရွာ၌သော်လည်းကောင်း။ (အမုကသ္မိံ) နိဂမေ ဝါ၊ ၌သော် လည်းကောင်း။ မေ၊ ၏။ မိတ္တာ မစ္စာ ဉာတိသာလော ဟိတာ (သန္တိ)။ ယာဝ၊ လောက်။ အဟံ၊ ကျွန်တော်သည်။ တေသံ၊ ထို ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေတို့အား။ ဥဒ္ဓိသိတွာ၊ ညွှန်ပြအပ်နှင်း၍။ [မိမိကိုယ်ကို “ကျုပ် သေရပါတော့မယ်” စသည်ဖြင့် နှုတ်ဆက်သော အားဖြင့်လည်းကောင်း။

“မည်သည့် ပစ္စည်းကို မည်သည့်နေရာ၌ သိမ်းထားပါသည်” စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သူတို့၏ အနီးအပါးသို့ ကပ်ရောက်ညွှန်ပြ၍-ဟူလို။] အာဂစ္ဆာမိ၊ ပြန်လာပါ၏။ တာဝ၊ ထို ကျွန်ုပ်ပြန်လာသည့် တိုင်အောင်။ ဘဝန္တော စောရသာတာ၊ တို့သည်။ အာဂမေန္တု၊ စောင့်ဆိုင်းကြပါဦး။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုခွင့်ကို။ ဝါ၊ ဤသို့ ပြောဆို စောင့်ဆိုင်း စေခွင့်ကို။ လဘေယျ န ခေါ၊ ရနိုင်ရာသလော။ ဥဒါဟ၊ သို့မဟုတ်။ ဝိပုလပန္န-
 ယေဝ၊ အထူးထူး အပြားပြား ပြောဆိုစဉ်ပင်။ (သား သမီး ဇနီး ပစ္စည်း ဥစ္စာတို့ကို ရော်ရမ်းတမ်းတ ပြောဆိုစဉ်ပင်။) စောရသာတာ၊ သူ့ခိုး သတ်သမားတို့သည်။ သိသံ၊ ကို။ ဆိန္ဓေယျံ (န ခေါ)၊ ဖြတ်ကြကုန်ရာ သလော။ ဣတိ၊ ပြီ။

ဘော ကဿပ။ သော စောရော၊ သည်။ စောရသာတေသု။ “ပ။ အာဂမေန္တု။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုခွင့်ကို။ န ဟိ လဘေယျ၊ မရနိုင် ရာပါ။ အထ ခေါ၊ စင်စစ်ကား။ နံ၊ ထိုသို့ကို။ ပ။ ဆိန္ဓေယျံ၊ ရာပါ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။ ဓုဗည။ သော စောရော။ မနုဿော၊ လူသည်။ (သမာ နော၊ ဖြစ်ပါလျက်။) မနုဿ ဘူတေသု၊ လူဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော။ စောရ-
 သာတေသု။ ပ။ န ဟိ လဘိဿတိ နာမ၊ မရနိုင်သေး၏။ ကံ ပန၊ အဘယ့် ကြောင့်။ (လဘိဿန္တိ-၌ စပ်။) တေ၊ ၏။ မိတ္တာ မစ္စာ၊ တို့သည်။ ပ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ကုန်၏။ တေ၊ တို့သည်။ ပ။ ဥပပန္နာ။ (သမာနာ၊ ဖြစ်ကုန်လတ် သော်။) နိရယပါလေသု၊ ငရဲထိန်းတို့၌။ ယာဝ၊ လောက်။ မယံ၊ တို့သည်။ ပါယာသိဿ ဓုဗညဿ၊ အား။ ဂန္ဓာ၊ သွား၍။ ‘ဣတိ ပိ။ ပ။ ဝိပါကော။ အတ္ထိ။’ ဣတိ၊ သို့။ အာရောစေမ၊ ပြောပါကုန်၏။ တာဝ၊ ထို ပြောနေ သည့်တိုင်အောင်။ ဘဝန္တော နိရယပါလာ၊ အရှင် ငရဲထိန်း တို့သည်။ အာဂမေန္တု။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောဆိုခွင့်ကို။ လဘိဿန္တိ၊ ရကုန်လိမ့်မည်နည်း။ [ရကြလိမ့်မ္မာလဲ-ဟူလို။]။ ပ။

၉၁၄။ ကိဉ္ဇာပိ။ ပ။ ဘော ကဿပ၊ ဣမေ ၌။ မေ ၏။ (ယေ) မိတ္တာမစ္စာ (ယေ) ဉာတိသာလောဟိတာ။ ပါဏာတိပါတာ၊ မှ။ ပဋိ-
 ဝိရတာ၊ ရှောင်ကြဉ်ကုန်၏။ ပ။ အနုဘိဇ္ဈာလု၊ များသော အဘိဇ္ဈာ မရှိကုန်။ အဗျာပန္နစိတ္တာ၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ် မရှိကုန်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ မှန်သောအယူရှိကုန်၏။ ပ။ ကာယဿ၊ ၏။ ဘေဒါ၊ သော။ မရဏာ၊ မှ။ ပရံ၊ ၌။ သုဂတိံ၊ သုခ - အပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာဖြစ်သော။ သဂ္ဂံ၊ ရူပါရုံ-စသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာကောင်းမြတ်သော။ လောကံ၊ နတ်

ပြည်သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။ [ကြွင်းဝါကျတို့၌ အနက်အထူးမရှိ။] ။ပ။ အယမှိုဏ်းအကြောင်းသည်လည်း။ (နတ်ပြည်သို့ ရောက်သူတို့အား မှာထားပါ လျက် ကိုယ်တိုင်လာ၍ မပြောခြင်း၊ တမန်ကို မစေလွှတ်ခြင်းသည်လည်း။) (သော)ပရိယာယော၊ ထို့ အကြောင်းသည်။ (ပရလောက-စသည်မရှိဟု ပြော ဆိုဖို့ရန် အကြောင်းသည်။ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ပြီ။

(၃) ဂူထကူပုရိသဥပမာ

၉၁၅။ ရာဇည။ တေန ဟိ၊ လျှင်။ တေ၊ သင့်အား။ [သမ္ပဒါနံ။] ဝါ၊ သင့်အတွက်။ ဥပမံ၊ ဥပမာကို။ ကရိယာမိ၊ ပြုပါမည်။ ဥပမာယ၊ ဖြင့်။ ဣဓ၊ ဤလောက၌။ ဧကစ္စေ၊ အချို့ကုန်သော။ ဝိညူ၊ ပညာရှိကုန်သော။ ပုရိသ၊ တို့သည်။ ဘာသိတဿ၊ ပြောအပ်သော စကား၏။ အတ္ထံ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။ အာဇာနန္တိ၊ နားလည်ကုန်၏။ ရာဇည။ သေယျထာပိ၊ ဥပမာမည်သည်ကား။ ပုရိသော၊ ယောက်ျားတယောက်သည်။ ဂူထကူပေ၊ မစင်တွင်း၌။ သသိသကံ၊ ဦးခေါင်းနှင့်တကွ။ နိမ္မဂ္ဂေါ၊ နစ်မြုပ်နေသည့်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ အထ၊ ၌။ တံ၊ ပုရိသေ၊ အစေအပါး ယောက်ျားတို့ကို။ အာဏာပေယျာသိ၊ စေခိုင်းရာ၏။ (ကိ။) “ဘော၊ အမောင်တို့၊ တေန ဟိ၊ လျှင်။ တံ ပုရိသံ၊ ကိ။ တဗ္ဗာဂူထကူပိ၊ မှ။ ဥဒ္ဓရဏ၊ ထုတ်ဆယ်ကြကုန်။” ဣတိ၊ ဤသို့ စေခိုင်းရာ၏။ ပ။ ဥဒ္ဓရေယျံ၊ ထုတ်ဆယ်ကုန်ရာ၏။ ပ။ တဿ ပုရိသဿ၊ ၏။ ကာယာ၊ မှ။ ဂူထံ၊ ကို။ ဝေဇ္ဇုပေသိကာဟိ၊ ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ဖြင့်။ (တုတ်တံတို့ဖြင့်။) ဂူထံ၊ မစင်ကို။ သုနိမ္မဇ္ဇိတံ၊ ကောင်းစွာပုတ်တိုက်အပ် ခြစ်ပစ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။ နိမ္မဇ္ဇထ၊ မကျန်ရအောင် ပုတ်တိုက် ခြစ်ပစ်ကြ။ ဝါ၊ သုတ်သင်ကြ။ ပ။ နိမ္မဇ္ဇေယျံ။

တေ၊ တို့ကို ။ပ။ တဿ ပုရိသဿ၊ ၏။ ကာယံ၊ ကို။ ပဏ္ဍုမတ္ထိကာယ၊ ဖျော့တော့ဝါဝင်းသောမြေဖြင့်။ (မြေဝါဖြင့်။) တိက္ခတ္ထံ၊ သုံးကြိမ်။ သုဗ္ဗ- ဇ္ဇိတံ၊ ကောင်းစွာပုတ်တိုက်အပ်သည် မည်လောက်အောင်။ ဥဗ္ဗဇ္ဇေထ၊ ပုတ် တိုက်ကြကုန်။ ပ။ တံ ပုရိသံ၊ ကို။ တေလေန၊ ဆီဖြင့်။ အဗ္ဗဉ္စိတွာ၊ သုတ်လိမ်း ၍။ သုခုမေန၊ သိမ်မွေ့နူးညံ့သော။ စုဏ္ဏေန၊ နံသာမွန်ဖြင့်။ တိက္ခတ္ထံ။ သုဗ္ဗ- ဇေတံ၊ ကောင်းစွာဆေးအပ်သည်ကို။ ကရောထ၊ ကုန် ။ပ။ “တဿ ပုရိသဿ၊ ၏။ ကေသမဿံ၊ ဆံ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို။ ကပ္ပေထ၊ ရိတ်ဖြတ်ပြုပြင်ကြကုန်” ။ပ။ “တဿ ပုရိသဿ၊ အား။ ဝါ၊ ၏ (ကိုယ်သို့။)

မဟာဂ္ဂံ၊ များသော အဖိုးရှိသော။ မာလံ စ၊ ပန်းကိုလည်းကောင်း။ မဟာဂ္ဂံ။
 ဝိလေပနံ စ၊ နံသာအပျစ်ကိုလည်းကောင်း။ (သနပ်ခါးရည်အပျစ် စသည်ကို
 လည်းကောင်း။) မဟာဂ္ဂာနိ၊ ကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ စ၊ အဝတ်တို့ကိုလည်း
 ကောင်း။ ဥပဟရထ၊ ကပ်ဆောင်ကြကုန်။ [ပန်ဆင် လိမ်းကျံ၊ ဝတ်ဆင်
 ပေးကြကုန်။] ။ပ။ ပါသဒါ၊ သို့။ အာရောပေတော၊ တက်ရောက်စေ၍။
 ပဉ္စ ကာမဂုဏာနိ၊ တို့ကို။ ဥပဋ္ဌာပေထ၊ အနီး၌ တည်စေကြကုန်။ ပ။ ဥပဋ္ဌာ-
 ပေယျံ။

ရာဇည။ တံ၊ ထို ပြောအပ်မည့်စကားကို။ ကိံ မညသိ၊ နည်း။ [အပိ
 န္န-ကို နောက်ကြိယာနှင့် တွဲမည်။] တဿ ပုရိသဿ၊ ၎င်း။ (နိမုဇ္ဇိတုကာမတာ-
 ဌံ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ (ပရိစာရယမာနဿ-၌ စပ်။) သုန္ဒာတဿ၊ ကောင်းစွာ
 ရေခါးပြီးသည်ဖြစ်၍။ သုဝိလိတ္တဿ၊ ကောင်းစွာ နံသာလိမ်းပြီးသည်ဖြစ်၍။
 သုကပ္ပိတကေသမဿဿ၊ ကောင်းစွာရိတ်ဖြတ် ပြုပြင်အပ်ပြီးသောဆံ မုတ်ဆိတ်
 ကျင်စွယ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ အာမုက္ကမာလာဘရဏဿ၊ စွပ်အပ် ဝတ်ဆင်အပ်ပြီး
 သော ပန်းဟူသော တန်ဆာရှိသည်ဖြစ်၍။ သြဒါတဝတ္ထဝသနဿ၊ ဖြူစင်
 သန့်ရှင်းသောအဝတ်ကို ဝတ်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော အဝတ်ကို
 ဝတ်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဥပရိပါသဒဝရဂတဿ၊ မြတ်သောပြာသာဒ်၏
 အထက်ထပ်၌ ရောက်သည်ဖြစ်၍။ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ၊ တို့နှင့်။ (သမဂီ-
 ဘူတဿ-၌ စပ်။) ဝါ၊ သည်။ သမပ္ပိတဿ၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်သည်
 ဖြစ်၍။ သမဂီဘူတဿ၊ ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍။ ပရိစာရယမာနဿ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို
 ထိုထိုဤဤ လှည့်လည်နေစဉ်။ ဝါ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစား နေစဉ်။
 ပုနဒေဝ၊ တဖန်သာလျှင်။ တသ္မိံ ဂူထကူပေ၊ ၌။ နိမုဇ္ဇိတုကာမတာ၊
 နှစ်မြှုပ်လိုသ၏ အဖြစ်သည်။ အဿ အပိ န၊ ဖြစ်ရာသေးသလော။ ဣတိ၊
 ဤသို့ မေးပြီ။

ဘော ကဿပ။ ဣဒံ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (မစင်တွင်းမှ တက်
 လာ၍ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ကာမဂုဏ်တို့ကို ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစားနေစဉ်
 မစင်တွင်း၌ နောက်ထပ် နှစ်မြှုပ်လိုခြင်းသည်။) နောဟိ၊ မသင့်ပါ။ [မဖြစ်
 နိုင်ပါ-ဟူလို။] တံ၊ ထိုသို့ မသင့်ခြင်းသည်။ ကိဿ ဟေတု၊ အဘယ်
 အကြောင်းကြောင့်နည်း။ ဘော ကဿပ။ အသုစိ၊ မစင်ကြယ်သော။ ဂူထ
 ကူပေါ၊ ကို။ (သင်္ခါတာ ဇေဂုဇ္ဇော-ဟူသော ကံ-ဟော ပုဒ်တို့၌ စပ်။)
 ဝါ၊ သည်။ (အသုစိ ဒုဂ္ဂန္ဓော-စသော ပုဒ်တို့၌ စပ်။) အသုစိဇေဝ၊
 တဏှယ်လည်း မစင်ကြယ်ပါ။ အသုစိသင်္ခါတော စ၊ မစင်ကြယ်သော အဖို့

အစုလည်းဖြစ်ပါ၏။ [သင်္ခါတ-သဒ္ဓါ ကောဋ္ဌာသ - အနက်ဟော။] ဝါ၊
 မစင်မကြယ်ဟုလည်း ပြောဆိုအပ်ပါ၏။ [သံ - ရှေးရှိသော+ခါ-ဝေ+
 ကထာ-အနက်ဟော။] ဒုဂ္ဂန္ဓော စ၊ မကောင်းသော အနံ့လည်း ရှိပါ၏။
 ဒုဂ္ဂန္ဓသင်္ခါတော စ၊ မကောင်းသော အနံ့ရှိသော အဖို့အစုလည်း ဖြစ်ပါ
 ၏။ ဝါ၊ မကောင်းသော အနံ့ရှိ၏ဟုလည်း ပြောဆိုအပ်ပါ၏။ ဇေဂုဇ္ဈော
 စ၊ စက်ဆုပ်စရာလည်း ဖြစ်ပါ၏။ ဇေဂုဇ္ဈသင်္ခါတော စ၊ စက်ဆုပ်စရာဟု
 လည်း ပြောဆိုအပ်ပါ၏။ ပဋိကူလော စ၊ ရှုံ့စရာလည်း ဖြစ်ပါ၏။ ပဋိကူလ-
 သင်္ခါတော စ၊ ရှုံ့စရာဟုလည်း ပြောဆိုအပ်ပါ၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်ပါ
 တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [ဣတိ-တလုံး အကျေကြံပါ။]

ရာညေ။ ဝေ မေဝ၊ ဤအတူပင်။ မနုဿာ၊ တို့ကို။ ဝါ၊ တို့သည်။
 ဒေဝါနံ၊ နတ်တို့က။ ဝါ၊ နတ်တို့၏အတွက်။ [နတ်များအဖို့ - ဟူလို။]
 အသုစိ စေဝ၊ မစင်လည်း မစင်ကြယ်ကုန်။ အသုစိ သင်္ခါတာ စ၊ မစင်
 ကြယ်သော အဖို့အစုလည်း ဖြစ်ကုန်၏။ ပ။ ရာဇညေ။ ယောဇနသတံ၊ ယူဇနာ
 တရာတိုင်အောင်။ မနုဿဂန္ဓော၊ လူတို့၏ အနံ့သည်။ ဒေဝေ၊ တို့ကို။
 ဥဗ္ဗာမတိ၊ အထက်အထက်၌ နှိပ်စက်၏။ ကိံ ပန၊ အဘယ်ကြောင့်။
 (အာရောစေယန္တိ-၌ စပ်။) ဝေ၊ ၏။ (ယေ) မိတ္တာမစွာ။ ပ။ အာဂန္ဓော၊
 ရှိ။ အာရောစေယန္တိ၊ ပြောကြလိမ့်မည်နည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ [“ကိံ ပန
 အာရောစေယန္တိ၊ အဘယ်မှာ ပြောကြလိမ့်မည်နည်း”ဟု တွဲ၍လည်း ပေး
 နိုင်၏။] ။ ပ။

၄၁၆။ ကိဉ္ဇာပိ။ ပ။ သဂ္ဂံ၊ သော။ လောကံ၊ သို့။ တာဝတိံသာနံ၊
 တာဝတိံသာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သဟဗျတံ၊ အတူ
 တကွ ဖြစ်သူ၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အဖော်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ [ကြွင်း
 ဝါကျတို့၌ အနက်လယ်ပြီ။] ယေန ပရိယာယေန၊ ကြောင့်။ ပ။ ဝေ ဟောတိ။
 အယ် ပိ၊ ဤအကြောင်းသည်လည်း။ (တာဝတိံသာသို့ ရောက်နေသတို့
 အား သေသေချာချာ မှာထားပါလျက် ကိုယ်တိုင်လာ၍ မပြောခြင်း
 တမန်ကို မစေလွှတ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း။) (သော)
 ပရိယာယော၊ သည်။ (ပရလောက-စသည်မရှိဟု ပြောဆိုဖို့ရန် အကြောင်း
 သည်။ ဟောတိ။) ဣတိ၊ ပြီ။

(၄) တာဝတိံသာဒေဝဂ္ဂပမာ

၄၀၇။ တေန ဟိ။ ပါမာနုဿကံ၊ လုဉ္ဇိ ဖြစ်သော။ ယံ ဝဏသတံ၊ အကြင် အနှစ်တရာသည်။ (အတ္ထိ။) သော၊ ဤ လူ့ပြည်၌ အနှစ်တရာသည်။ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ ဧကော၊ တခုသော။ ရတ္တိန္ဒြေဝေါ၊ ညဉ့်နေ့တည်း။ (တရက်တည်း။) တာယံ ရတ္တိယာ၊ ထို ညဉ့်ဖြင့်။ တိံသရတ္တိယော၊ ညဉ့်ပေါင်းသုံးဆယ်တို့သည်။ မာသော၊ တလတည်း။ တေန မာသေန၊ ဖြင့်။ ဒါဒေသ မာသိယော၊ တဆယ်နှစ်လ အပေါင်းသည်။ ဝါ၊ တဆယ်နှစ်လရှိသော ရက်အပေါင်းသည်။ သံဝစ္ဆရော၊ တနှစ်တည်း။ တေန သံဝစ္ဆရေန၊ ထိုနှစ်ဖြင့်။ ဒိဗ္ဗာ၊ နတ်၌ဖြစ်သော။ ဝဿ သဟဿံ၊ အနှစ်တထောင်သည်။ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ အာယုပ္ပမာဏံ၊ အသက်အတိုင်းအရှည်တည်း။

တေ၊ ဤ။ ယေ မိတ္တာမစွာ၊ တို့သည်။ (ယေ) ဉာတိသာလောဟိတာ။ ပ။ ဥပပန္နာ။ တေသံ၊ ထို ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေဖြစ်သော နတ်တို့၏။ ဝေ၊ ဤ အကြံသည်။ သံစေ ဘဝိဿတံ၊ အကယ်၍ ဖြစ်အံ့။ (ကိံ၊ အတယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း။) “ယာဝ၊ အကြင်မျှလောက် အပိုင်းအခြားအားဖြင့်။ ဓမ္မဝါ၊ နှစ်ညဉ့်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏံ ဝါ၊ သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော။ ရတ္တိဒိဝါ၊ ညဉ့်နေ့တို့ပတ်လုံး။ ဒိဗ္ဗေဟိ ပဉ္စဟိ ကာမီရုဏေဟိ၊ တို့နှင့်။ (သမဂီဘူတာ-၌ စပ်။) ဝါ၊ တို့သည်။ သမပ္ပိတာ၊ ကောင်းစွာ ရောက်အပ်ကုန်သည်။ သမဂီဘူတာ၊ ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်။ (ဟုတ္တာ။) ပရိစာရေမ၊ ဣန္ဒြေတို့ကို ထိုထို၍ ညဉ့်လည်စေကြကုန်စို့။ ဝါ၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး ခံစားကြကုန်စို့။ အထ၊ ထိုမှနောက်၌။ (နှစ်ရက်သုံးရက် နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားပြီးရာအခါမှ နောက်၌။) မယံ။ ပ။ အာရောစေယျာမ၊ ပြောကြကုန်စို့။ ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်အံ့။ တေ၊ ထိုဆွေမျိုး မိတ်ဆွေ နတ်တို့သည်။ အာဂန္ဓာ၊ ဣတိပိ။ ပ။ ဇာရောစေယျံ၊ အပိ နှု၊ ပြောကုန်ရာအံ့လော။ (ပြောကြပါမလား။) ဣတိ၊ ပြီ။

ဘော ကဿပ။ ဣဒံ၊ ဤသို့ ပြောခြင်းသည်။ နောဟိ၊ မသင့်ပါ။ [လာမပြောတော့-ဟု မဆိုလို။ နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားနေသေးသဖြင့် လောလောဆယ် လာပြောနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ နောက်မှလာပြောလျှင်လည်း မိမိက ကွယ်လွန်ပြီးဖြစ်စရာရှိ၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဟု-ဆိုလို၏။ ထို့ကြောင့် “အပိဟိ မယံ” စသောစကားကို ဆက်၍လျှောက်သည်။] ဘော ကဿပ။ ဟိ။

မုန်ပါ၏။ မယ်။ ဝိရံ၊ ကြွေ့ညှစ်စွာတ။ ကာလကံတာပိ၊ သေခြင်းကို ပြု
 ပြီးကုန်သည်လည်း။ ဝါ၊ သေပြီးကုန်သည်လည်း။ ဘဝေယျာမ အပိ၊
 ဖြစ်ကုန်တန်ရာပါ၏။ ဝါ၊ ဖြစ်ကုန်မည်လည်း မသိပါ။ [သုတိလာပြောတဲ့
 အချိန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့သေလို့ အကြာကြီးဘောင် ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်-
 ဟူလိ။] “ဒေဝါ တာဝတိံသာ၊ တို့သည်၊ အတ္ထိ၊ ရှိကုန်၏။” ဣတိ
 ဝါ၊ ဤသို့သော်လည်းကောင်း။ “ဒေဝါ တာဝတိံသာ၊ တို့သည်။ ဧဝံ
 ဒီဃာယုကာ၊ ဤသို့ ရှည်သောအသက် ရှိကုန်၏။ (သို့ကလောက် အသက်
 ရှည်ကုန်၏။)” ဣတိ ဝါ၊ လည်းကောင်း။ ဧတံ၊ ဤ အကြောင်းကို။
 ကော၊ သည်။ ဘောတော ကဿပဿ၊ အား။ အာရောစေတံ၊ ပြောပါ။
 သနည်း။ မယ်၊ တို့သည်။ “အတ္ထိ ဒေဝါတာဝတိံသာ” တိ ဝါ၊ အတ္ထိ
 ဒေဝါ တာဝတိံသာ-ဟူသည်လည်းဖြစ်သော။ ဧဝံဒီဃာယုကာ ဒေဝါ
 တာဝတိံသာတိ ဝါ၊ ဧဝံဒီဃာယုကာ ဒေဝါ တာဝတိံသာ-ဟူသည်
 လည်းဖြစ်သော။ ဘောတော ကဿပဿ၊ ဇိ (စကားကို)။ န သဒ္ဓဟာမ၊
 မယုံကြည်ပါကုန်။ ဣတိ၊ ပြီ။

(၅) ဇေယျဥပမာ

၄၁၀။ သေယျာတာပိ၊ ကား။ ဇေယျော၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့်ကန်းသော။
 ပုရိသော၊ သည်။ ကဏ္ဍသုက္ကာနိ၊ အမည်းအဖြူ ဖြစ်ကုန်သော။ ရူပါနိ၊
 ရူပါရုံတို့ကို။ န ပဿေယျ၊ မမြင်ရာ။ နီလကာနိ၊ ညိုသောအဆင်းရှိကုန်
 သော။ ပ။ ပိတကာနိ၊ ရွှေသောအဆင်းရှိကုန်သော။ (ဝါဝင်းသောအဆင်းရှိ
 ကုန်သော။) ပ။ လောဟိတကာနိ၊ နီသောအဆင်း ရှိကုန်သော။ ပ။ မဉ္ဇိဋ္ဌ-
 ကာနိ၊ ထန်းကျင့် နီပဆေး ပန်းရောင်သွေးသို့ ဝါတေးလွင်လွင် နီကျင်
 ကျင်လောင်း မောင်းသောအဆင်းရှိကုန်သော။ ပ။ သဗေဝိယမာ၊ ညီညွတ်သော
 အရာ မညီညွတ်သောအရာတို့ကို။ ပ။ တာရကာနိ၊ ကြယ်တာရာဖြစ်ကုန်သော။
 ရူပါနိ၊ အဆင်းတို့ကို။ ပ။ ဓန္ဒီမသုရိယေ၊ လ၊ နေတို့ကို။ ပ။

သော ဧဝံ ဝဒေယျ။ (ကိ။) “ကဏ္ဍသုက္ကာနိ။ ရူပါနိ၊ တို့သည်။
 နတ္ထိ၊ မရှိကုန်။ ကဏ္ဍသုက္ကာနိ။ ရူပါနိ၊ တို့ကို။ ဒဿာဝိ၊ မြင်သူသည်။
 နတ္ထိ၊ မရှိ။ ပ။ အဟံ၊ ဧတံ၊ ဤ အရာအားလုံးကို။ န ဇာနာမိ၊ မသိ။ ပ။
 န ပဿာမိ၊ မမြင်။ တသ္မာ၊ တံ၊ ထို အရာအားလုံးသည်။ နတ္ထိ။” ဣတိ၊
 ဤသို့ ပြောဆု၏။ ရာဇည၊ သော၊ ထို ယောက်ျားသည်။ ဝေမာနေော၊
 ပြောလတ်လင်း။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ (ဟုတ်မှန်စွာ။) ဝေယျ န ဝေါ၊

ပြောရာသီလော။ [သုက အထက်ပါအတိုင်းပြောလျှင် အမှန်အတိုင်း ပြော ဆိုရာရောက်သလား-ဟူလို။] ဣတိ၊ ပြီ။ ဘော ကဿပ။ ဣဒံ၊ ဤသို့ ဟုတ်မှန်စွာပြောဆိုခြင်းသည်။ နော ဟိ၊ မသင့်ပါ။ (မဖြစ်နိုင်ပါ။) ။ပ။ သော ဝဒမာနော သမ္မာ။ န ဟိ ဝဒေယျ၊ မပြောရာပါ။ (ပြောဆို ရာမရောက်ပါ။) ဣတိ၊ ပြီ။

ရာဇည။ ဝေမေဝ၊ ဤအတူပင်။ ယံ တံ၊ အကြင်သင်သည်။ မံ၊ ငါ့ကို။ ဝေံ၊ သို့။ (တာဝတိံသာနတ်များရှိသည်။ ဤမျှလောက်အထက် ရှည်သည်ဟု အရှင်အား ဘယ်သူပြောသနည်း။ အရှင်၏စကားကို ကျွန်ုပ် တို့မယုံကြည်နိုင်ပါ-ဟူ၍။) ဝဒေသိ၊ ပြော၏။ (သော) တံ၊ ထိုသင်သည်။ ဇစ္စန္ဒူပမော မညေ၊ သူကန်းဥပမာ ရှိ၏ဟူ၍။ ဝါ သူကန်းနှင့်တူ၏ဟူ၍။ ဝါ၊ သူကန်းကဲ့သို့။ ပဋိဘာသိ၊ (ငါ၏ စိတ်၌) ထင်လာပြီ။

ကော ပနေတံ။ပ။ရာဇည။ ယထာ၊ အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့်။ တံ၊ ဣမိနာ မံသ စက္ခုနာ၊ ဖြင့်။ မညတိ။ (ဤလောကကို) မြင်သိ၏။ ဝေံ၊ ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပရောလောကော၊ ကို။ န ခေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ မသိမမြင်ထိုက်။ ဝါ၊ မမှတ်ထိုက်။ (တနည်း) တံ၊ ဣမိနာ မံသစက္ခုနာ။ မညသိ ယထာ၊ မြင်သိသကဲ့သို့။ ဝေံ၊ တူ။ ပရော လောကော။ န ခေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ထိုက်။

ရာဇည။ ယေ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ တို့သည်။ အရညဝနပတ္တာနိ၊ တော ကြီးထဲက တောအုပ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဝါ၊ အရည-ဖြစ်သော တောမြိုင် ထဲက ကျောင်းဖြစ် ကုန်သော။ ပန္နာနိ၊ အစွန်အဖျား ဖြစ်ကုန်သော။ သေနာသနာနိ၊ တို့ကို။ ပဋိသေဝန္တိ၊ မှီဝဲ နေထိုင်ကြ ကုန်၏။ တေ၊ တို့သည်။ ဣတ္ထ၊ ထို တောကျောင်းတို့၌။ အပ္ပမတ္တာ၊ မမေ့မလျော့ ကုန်

၁။ ယံ မံ တံ ဝေံ ဝဒေသိ။ ။ရှေးနိဿယ-၌ ဤ ဝါကျကို ရှေ့ ဝါကျနှင့် ဆက် သွယ်၍ အနက်ပေးထား၏။ မိမိကား ယံ-ကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသ၊ သို့မဟုတ် နိပါတ်-ဟု လည်းကောင်း၊ ရှေ့ဝါကျ၏ အနိယမ - ဟုလည်းကောင်း ယူဆ၍ အနက်ပေး ပါသည်။

၂။ တံ။ပ။ပဋိဘာသိ။ ။ပဋိဘာသိ-၏ ကတ္တာသည် တံ-တည်း။ ဇစ္စန္ဒူပမော- ကား တံ-နှင့် အရတူတည်း။ ပဋိ+ဘာ-ဓာတ်သည် သမ္ပဒါနံ၊ သို့မဟုတ် အာ ဓာရ-ကို ငဲ့သောကြောင့် (ငါ၏ စိတ်၌) ဟု အပိုထည့်ပါ။ “ဌိတေ မဇ္ဈနိကေ ကာလေ၊ သန္တိသံဝေသု ပက္ခိယု၊ သဏတေဝ မြဟာဇညံ၊ တံ ဘယံ ပဋိဘာတိ မံ” ယသည်ဖြင့် ပဋိဘာ-ကြိယာပါသော ဝါကျနှင့် ယို၏အဖွင့်များကို သတ်ပြီ။

သည်ဖြစ်၍။ အာတာပိနော၊ ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက် တတ်
သော။ သမ္ပပ္ပဓာန ဝိရိယ-ရုံကုန်သည်ဖြစ်၍။ ပဟိတတ္တာ၊ ကိုယ်နှင့်အသက်
မငဲ့ကွက်ပဲ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရုံ ကုန်
သည်ဖြစ်၍။ ဝိဟရန္တာ၊ နေကုန်လျက်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-အဘိညာဉ်ကို။
ဝိသောဓေန္တိ၊ စင်ကြယ်စေကုန်၏။

တေ၊ တို့သည်။ ဒိဗ္ဗေန၊ နတ်၌ဖြစ်သော ပသာဒ - စက္ခုနှင့်တူသော။
ဝိသုဒ္ဓေန၊ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ၊ နဝသတ္တပါတုဘာဝ ဒိဋ္ဌိ-တို့၏ စင်ကြယ်ကြောင်း
ဖြစ်သော။ အတိက္ကန္တ မာနုသကေန၊ လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒ-
စက္ခုကို လွန်သော။ စက္ခုနာ၊ အဘိညာဉ် စက္ခုဖြင့်။ ဣမဉ္ဇေဝ လောကံ၊
ကိုလည်းကောင်း။ ပရဉ္စ၊ နောက်လောကကိုလည်းကောင်း။ သြပံပါတိကေ။
သတ္တေ စ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ပဿန္တိ၊ မြင်နိုင်ကုန်၏။ ရာဇည၊ ဝေဉ္ဇာ
ဤ အခြင်းအရာ အားဖြင့်သာ။ ဝါ၊ ဤနည်းဖြင့်သာ။ ပရောလောကော
ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ၊ အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်။ တံ၊ ဣမိနာ မိသ-
စက္ခုနာ၊ ဖြင့်။ မညသိ၊ (တထာ)။ န တေဝ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ မသိမမြင်
ထိုက်သည်သာ။ ဝါ၊ မမှတ်ထိုက်သည်သာ။ ပ။

၄၁၉။ ကိစ္ဆာပိ။ ပ။ ဘော ကဿပ။ ဣဓ၊ ဤ လောက၌။ အဟံ။
သီလဝန္တေ၊ သီလရှိပါကုန်လျက်။ ကလျာဏဓမ္မေ၊ ကောင်းသော အကျင့်
သဘော ရှိပါကုန်လျက်။ ဝါ၊ ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရား ရှိပါ
ကုန်လျက်။ ဇီဝိတုကာမေ၊ အသက်ရှင်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သော။ အမရိတု-
ကာမေ၊ သေခြင်းငှာ အလိုမရှိကုန်သော။ (မသေလို့ ကုန်သော။)
သုခကာမေ၊ ခံ့မ်းသာကို လိုလားကုန်သော။ ဒုက္ခပဋိက္ခလေ၊ ဆင်းရဲကို
ရှုံ့မှန်းကုန်သော။ သမဏဗြာဟ္မဏေ၊ တို့ကို။ ပဿာမိ၊ တွေ့ရပါ၏။ ဘော
ကဿပ။ တဿ မယံ၊ ၏။ ဝေံ၊ ဤ အကြံသည်။ ဟောတိ။ (ကိ။)
ဘောန္တော၊ အရှင် ဖြစ်ကုန်သော။ သီလဝန္တော၊ ကုန်သော။ ကလျာဏ-
ဓမ္မော၊ ကုန်သော။ ဣမေ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ တို့သည်။ ဝေံ၊ သို့။ သဓေ
ဇာနေယျံ၊ အကယ်၍ သိကုန်အံ့။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ သိကုန်ရာသနည်း။)
“ဣတော၊ ဤ အသက်ရှင်နေရခြင်းထက်။ မတနံ၊ သေကုန်သော။ နော၊
ငါတို့၏။ သေယျော၊ မြတ်သည်။ (နောက်ဘဝ၌ မြတ်သည်။) ဘဝိဿတိ၊
ဖြစ်လိမ့်မည်။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိကုန်အံ့။

ဣဒါနိ၊ ဤ။ ဘောန္တော။ ပ။ ဝိသံ ဝါ၊ အဆိပ်ကိုသော်လည်း။ ဝါဒေယျံ၊
ခဲစားကုန်ရာ၏။ သတ္ထံ ဝါ၊ လက်နက်ကိုသော်လည်း။ အာဟရေယျံ၊

သတ်ဖို့ရာ ဆောင်ယူကုန်ရာ၏။ ဥဗ္ဗန္တိတော ဝါ။ ကြီးဖြင့် ဖွဲ့ချည်၍သော်လည်း။
ကာလကံရေယျံ၊ သေခြင်းကို ပြုကုန်ရာ၏။ (ကြီးဆွဲချ၍ သေကုန်ရာ၏။)
ပပါတေ ဝါ။ ချောက်ကမ္ဘား၌သော်လည်း။ ပပတေယျံ၊ ခုန်ချကုန်ရာ၏။

ယသ္မာ စ၊ အကြင်ကြောင့်ကား ။ပ။ န ဇာနန္တိ။ပ။ တသ္မာ၊ ကြောင့်။
ဘောန္တော။ ဣမေ သမဏဗြာဟ္မဏာ၊ တို့သည်။ သီလဝန္တော။ ကလျာဏ-
ဓမ္မာ၊ ကုန်သည်။ (သမာနာ၊ ဖြစ်ပါကုန်လျက်။)ဇီဝိတုကာမာ။ပ။ ဒုက္ခ-
ပဋိက္ခလာ(ဟုတော)။ အတ္တာနံ၊ ကို။ န မာရေန္တိ၊ မသေစေကြပါကုန်။
[ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်မသေကြပါကုန်-ဟူလို။]ယေန။ပ။ ဟောတိ။ အယမ္ပိ၊
ဤအကြောင်းသည်လည်း။ (သီလရှိသော သမဏဗြာဟ္မဏ-တို့ မိမိကိုယ်ကို
မသေစေခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း။ သော) ပရိယာယော၊
သည်။ ။ (ပရလောက စသည်မရှိဟု ပြောဆိုဖို့ရန် ထိုအကြောင်းသည်။
ဟောတိ။) ဣတိ၊ ပြီ။

(၆) ဂဗ္ဘိနိဥပမာ

၄၂၀။ တေန ဟိ ။ပ။ ရာဇည၊ ဘုတပုဗ္ဗံ၊ ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော
အကြောင်းကား။ အညတရဿ၊ တယောက်သော။ ဗြာဟ္မဏဿ၊ ။ ဒွေ။
ပဇာပတိယော၊ ဇနီးတို့သည်။ အဟေသံ၊ ရှိကုန်ပြီ။ နိကိဿာ၊ တယောက်
သော ဇနီး၏။ ဒသဝဿုဒ္ဓေသိကော ဝါ၊ ဆယ်နှစ်ရှိ၏ဟု ညွှန်ပြထိုက်သည်
သော်လည်း ဖြစ်သော။ ဝါ၊ ဆယ်နှစ်အရွယ်ရှိသည်သော်လည်း ဖြစ်သော။
ဒ္ဓါဒသ ဝဿုဒ္ဓေသိကော ဝါ၊ တဆယ်နှစ်နှစ်ရှိ၏ဟု ညွှန်ပြထိုက်သည်သော်
လည်းဖြစ်သော။ ဝါ၊ တဆယ်နှစ်နှစ်အရွယ် ရှိသည်သော်လည်းဖြစ်သော။
ပုတ္တော အဟောသိ။ ကော၊ သည်။ ဂဗ္ဘိနိ၊ ကိုယ်ဝန်ရှိ၏။ ဥပဝိဇညာ၊
နိုးကပ်သော ဖွားရာကာလရှိ၏။ ဝါ၊ ဖွားခါနီးဖြစ်၏။ပ။ ကာလံ၊ သေခြင်း
ကို။ ဝါ၊ သေချိန်ကို။ အကာသိ၊ ပြုပြီ။ အထ ခခါ၊ ၌။ သော မာဏ-
ဝကော၊ ထိုလူလင်ငယ်သည်။ မာတုသပတ္တိံ၊ အမိနှင့် လင်တူမိန်းမကို။
ဝါ၊ အမိ ၏ ရန်သူမိန်းမကို။ တေဒဝေါစ။(ကိ။) “ဘောတိ၊ အရှင်မ။
ယံ ဣဒံ ဇနံ ဝါ၊ အကြင်ဥစ္စာသည်သော်လည်းကောင်း။ (ယံ ဣဒံ) ခညံ
ဝါ၊ အကြင် စပါးပဲ-သည်သော်လည်းကောင်း။ (ယံ ဣဒံ) ရုတံ ဝါ၊
အကြင် ငွေသည်သော်လည်းကောင်း။ (ယံ ဣဒံ) ဇာတဓူပံ ဝါ၊ အကြင်
ရွှေသည်သော်လည်းကောင်း။ (အတ္ထိ။)သဗ္ဗံ၊ သော။ တံ၊ ထို ခန-စသည်
သည်။ မယံ၊ ကျွန်ုပ်၏(အတွက်တည်း။) ဝါ၊ ကျွန်ုပ်၏ဥစ္စာတည်း။ ဣတ္ထံ၊

ဤ ပစ္စည်းအားလုံး၌။ ကိဉ္ဇိ၊ တစုံတခုမျှ။ (တခုတလေမျှ။) တယံ၊ သင်၏ အတွက်။ နုတ္ထိ၊ ဘောဟိ။ မေ၊ ၏။ ပိတု၊ ၏။ ဒါယဉ္ဇံ၊ အမွေကို။ နိယျာ- ဒေဟိ၊ အပ်နှင်းပါ။” ဣတိ၊ ပြီ။

ဧဝံ ‘ဗုတ္တောပံ။’ ‘တာတ၊ အမောင်။ ယာဝ၊ လောက်။ (အဟံ၊ ဝိဇာ- ယာမိ၊ သား သမီး ဖွားမြင်၏။ တာဝ၊ ထို သားသမီး ဖွားမြင်သည့် တိုင်အောင်။ အာဂမေဟိ၊ စောင့်ဆိုင်းပါဦး။ ကုမာရကော၊ သတို့သား သည်။ သစေ ဘဝိဿတိ၊ အံ့။ (ဧဝံ သတိ။) တဿပိ၊ ထိုသတို့သား၏ (အတွက်)လည်း။ ဧကဒေသော၊ တစ်စိတ် တဖို့သည်။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပါ လိမ့်မည်။ ကုမာရိကာ သစေ ဘဝိဿတိ။ သာပိ၊ သည်လည်း။ တေ၊ ၏။ ဩပဘောဂ္ဂါ၊ အနီးအပါး၌ သုံးဆောင်အပ်သူမသည်။ ဝါ၊ ခြေရင်းအလုပ် အကျွေးသည်။ ဘဝိဿတိ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော ပြီ။ပ။

အထ ခေါ်။ပ။ သတ္တံ၊ ဓားကို။ ဂဟေတွာ၊ ယူ၍။ ဩဝရကံ၊ အခန်း ထဲသို့။ ပဝိသိတွာ၊ ဝင်၍။ ဥဒရံ၊ ဝမ်းကို။ ဩပါဒေသိ၊ ခွဲဖြတ်ပြီ။ [“ဥဒရံ သိ။ ဩပါဒေသိ၊ မကောင်းသဖြင့် ထိရောက်စေပြီ။” ဟု သဒ္ဒတ္တ- ကြံပီ။] (ကိ၊ အဘယ်သို့ ကြံ၍ ခွဲဖြတ်သနည်း။) ယာဝ၊ အကြင် အပိုင်း အခြားအားဖြင့်။ ဝိဇာယာမိ၊ ဖွားမြင်၏။ (တာဝ၊ ထိုအပိုင်းအခြား အား ဖြင့်။ သော၊ ထို ကလေးသည်။) ယဒိ ဝါ ကုမာရကော၊ သတို့သားကလေး လေလော။ ယဒိ ဝါ ကုမာရိကာ၊ သတို့သမီးကလေးလေလော။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံ၍ ခွဲဖြတ်ပြီ။ သာ၊ ထို သူမသည်။ အတ္တာနုဉ္ဇေဝ၊ မိမိကို လည်း ကော်ဝင်း။ ဝီဝိတဉ္ဇေ၊ အသက်ကိုလည်းကောင်း။ ဂဗ္ဘဉ္ဇေ၊ ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို လည်းကောင်း။ သာပံတေယျဉ္ဇေ၊ ဥစ္စာနှစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝိနာသေသိ၊ ပျက်စီးစေပြီ။ (ပျက်ဆီးပြီ)။

[ယထာ တံ-၌ တံ-အနက်မရှိ။ ယထာကို ကြိယာနှင့်တွဲပေးပါ။] ဗာလာ၊ နားမလည်သော အမျိုးသမီးသည်။ အဗျတ္တာ၊ မကျမ်းကျင် မလိမ္မာသော အမျိုးသမီးသည်။ အယောနိသော၊ မသင့်သော အကြောင်း အားဖြင့်။ (အမွေအနှစ်ကို ရခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်။) ဒါယဉ္ဇံ၊ အမွေကို။ ဂုဝေသန္တိ၊ ရွာလျက်။ အနယဗျသနံ၊ ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီး ခြင်းသို့။ ဝါ၊ ‘ချမ်းသာကင်းသော ပျက်စီးခြင်းသို့။ အာပန္နာ ယထာ၊ ရောက်ရာသကဲ့သို့တည်း။’ ရာဇညေ။ ဧဝံ မေဝ၊ ပင်။ ဗာလော၊ သော။ အဗျတ္တာ၊ သော။ တံ။ အယောနိသော၊ ဖြင့်။ ပရလောကံ၊ ကို။

ဂဝေသန္တော၊ လျက်။ အနယဗျသနံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇိယသိ၊ ရောက်ရလိမ့် မည်။ ဗာလာ၊ အဗျတ္တာ၊ သော။ သာ ပြာဟ္မဏီ။ ပ။ အာပန္နာ သေယျ- ထာပိ၊ ကဲ့သို့တည်း။

ရာဇည၊ သီလဝန္တော။ ပ။ သမဏပြာဟ္မဏာ၊ တို့သည်။ အပက္ကံ၊ မရင့် ကျက်သေးသော အသက်ကို။ ဝါ၊ သေချိန်မကျသေးသော အသက်ကို။ န ပရိပါစေန္တိ၊ မရင့်ကျက်စေကြကုန်။ (မပြတ်ကြကုန်။) အပိစ၊ စင်စစ် ကား။ ပရိပါကံ၊ အသက်၏ရင့်ကျက်ခြင်းကို။ ဝါ၊ အသက်၏ရင့်ကျက်ရာ အချိန်ကို။ အာဂမေန္တိ၊ စောင့်ဆိုင်းကုန်၏။ ရာဇည၊ ဟိ၊ မုနံ။ ပဏ္ဍိ- ထာနံ၊ ပညာရှိကုန်သော။ သီလဝန္တောနံ။ ပ။ သမဏပြာဟ္မဏာနံ၊ တို့၏။ ဇီဝိတေန၊ အသက်ရှည်ခြင်းဖြင့်။ အတ္ထော၊ အကျိုးရှိ၏။ ရာဇည၊ ယထာ ယထာ၊ အကြင်အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်။ စိရံ၊ ကြာရှည်စွာ။ ဒိသံ၊ ရှည်စွာသော။ အဒ္ဓါနံ၊ ကာလပတ်လုံး။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကုန်၏။ တထာ တထာ၊ ဖြင့်။ ဗဟံ၊ များစွာ။ ပုညံ၊ ကို။ ပသဝန္တိ၊ ဖြစ်စေကုန်၏။ စ၊ ကောင်းမှုဖြစ်စေရုံသာ။ မက-သေး။ ဗဟုဇနဟိတာယ၊ များစွာသော လူအပေါင်း၏ စီးပွားအလို့ငှာ။ ဗဟုဇန သုခါယ၊ များစွာသော လူ အပေါင်း၏ ချမ်းသာအလို့ငှာ။ လောကန္တကမ္မာယ၊ သတ္တလောကကို သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ။ ဒေဝမနုဿာနံ၊ တို့၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊ ကျင့်ကြ၏။ ပ။

☰

၄၂၁။ ကိစ္ဆာပိ။ ပ။ “ဣမံ ပုရိသံ၊ ကိ။ ဇီဝန္တံ ယေဝ၊ အသက်ရှင် စဉ်ပင်။ ကုမ္ပိယာ၊ အိုးကြီး၌။ ပက္ခိပိတုာ၊ ထည့်၍။ မခံ၊ အိုးဝကို။ (အိုးအပေါက်ကို။) ပိဒဟိတုာ၊ ပိတ်၍။ အလ္လေန၊ စိုသော။ (ပျော့ပျောင်း သော။) စမ္ပေန၊ သားရေဖြင့်။ သြန္တိတုာ၊ ဖွဲ့ကြက်၍။ အလ္လာယ၊ စိုစွတ် သော။ မတ္တိကာယ၊ မြေညက်ဖြင့်။ ဗဟလာဝလေပနံ၊ ထူအောင် လိမ်း ကျံမှုကို။ ကရိတုာ၊ ၍။ ဥဒ္ဓန္တံ၊ ဖိခုံလောက်သို့။ (မီးဖိုပေါ်သို့။) အာရေ- ပေတုာ၊ တင်၍။ အဝိံ၊ မီးကို။ ဒေထ၊ ပေးကြကုန်။ (မီးရှိကြကုန်။)” ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။ ပ။ ယဒါ မယံ ဇာနာမ (ကိ)။ သော ပုရိသော၊ သည်။ ကာလကံတော၊ ပြုအပ်ပြီးသော။ သေခြင်းရှိပြီ။ ဝါ၊ သေပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့သိကုန်၏။ အထ၊ ၍။ နံ၊ ကုမ္ပိ၊ ထိုအိုးကြီးကို။ သြရေ- ပေတုာ၊ မီးဖိုပေါ်က ချ၍။ ဥဒ္ဓန္တိတုာ၊ လိမ်းကျံထားအပ်သော မြေညက် ကိုဖျက်၍။ (ခွာ၍။) မခံ၊ အိုးဝကို။ ဝိဝရိတုာ၊ ဖွင့်၍။ ဝိထိကံ၊ ပြေး ပြေး။ နိလ္လောကေမ၊ သေချာစွာ ကြည့်ပါကုန်၏။ (ကိ)၊ အဘယ်သို့

ကြံ၍ ကြည့်သနည်း။) “အဿ၊ ဤသု၏။ ဇီဝံ၊ အသက်ကို။ နိက္ခမန္တံ၊ ထွက်သည်ကို။ အပေဝ နာမ ပဿေယျာမ၊ မြင်နိုင်ကုန်တန်ရာ၏။”
 ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ ကြည့်ပါကုန်၏။ပ။န ပဿာမ၊ မမြင်ပါကုန်။ပ။အယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ (အသက်ထွက်သည်ကို မမြင်ရခြင်းဟူသော ဤအကြောင်း သည်လည်း။)။ပ။

(၇) သုပိနက ဥပမာ

၄၂၂။ တေန ဟိ။ပ။တံ၊ သည်။ ဒိဝါ၊ နေ့လည်၌။ သေယျံ၊ အိပ်ခြင်းသို့။ ဥပဂတော၊ ကပ်ရောက်သည်။ (သမာနေဝ၊ စဉ်။) သုပိနကံ၊ အိပ်မက်၌ဖြစ်သော။ အာရာမရာမဏေယျကံ၊ အရံ၏ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝနရာမဏေယျကံ၊ တော၏ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဘူမိရာမဏေယျကံ၊ မြေ၏ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဝေါက္ခရဏီရာမဏေယျကံ၊ ရေကန်၏ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ပဿိတံ၊ မြင်မက်ဖူးသည်။ (ဟုတူ။) အဘိဇာနာသိ နော၊ သိသလော။ ဣတိ၊ ပြီ။ပ။အဘိဇာနာမိ၊ ပါ၏။ ဣတိ၊ ပြီ။

တံ၊ သင့်ကို။ တမ္ပိ သမယေ၊ ထိုအိပ်မက် မက်နေချိန်၌။ ဓုဇ္ဇာပိ၊ ခါးကုန်းသုမတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါမနကာပိ၊ ပုကုသုမတို့သည်လည်းကောင်း။ [ဓုဇ္ဇာပိ၊ အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါမနကာပိ၊ ခြံရံသော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း။ ဤသို့လည်း ရှေးနိဿယ-၌ ပေးသေး၏။] ဝေလာသိကာပိ၊ ပျော်ရွှင်စေတတ်သော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ပျော်တော်ဆက် မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း။ ကောမာရိကာပိ၊ အပျိုတော်ငယ်တို့သည်လည်းကောင်း။ ရက္ခန္တိ၊ စောင့်ရှောက်ကုန်၏လော။ပ။ ရက္ခန္တိ၊ ပါကုန်၏။ပ။ တာ၊ ထိုသုမတို့သည်။ တုယံ၊ ၏။ ဇီဝံ၊ ကို။ ပဝိသန္တံ ဝါ၊ ကိုယ်တွင်းသို့ ပြန်ဝင်လာသည်ကို လည်းကောင်း။ နိက္ခမန္တံ ဝါ၊ ပြင်ပသို့ ထွက်သွားသည်ကိုလည်းကောင်း။ ပဿန္တိ အပိ နု၊ မြင်များမြင်ကုန်၏လော။ပ။ ဣဒံ၊ ဤသို့ မြင်ခြင်းသည်။ နော ဟိ၊ မသင့်

၁။ နိက္ခမန္တံ ဝါ ပဝိသန္တံ ဝါ ဇီဝံ။ ။ဤစကားကို ပါယာသိရာဇည၏ အဇ္ဈာသယ-ဓာတ်ခံအတိုင်းပင် အရှင်ကုမာရကဿပက ပြောသည်။ မှန်၏- “သတ္တဝါတို့ အိပ်မက်မက်လောအခါ ခန္ဓာကိုယ်မှ ဇီဝခေါ်သော အသက်က ပြင်ပသို့ထွက်၍ ထိုထို အရံ၊ တော၊ တောင်-စသော ပျော်စရာများကို ကြည့်ရှုလျက် ဟိုဟိုဒီဒီ လှည့်လည် ပြီးနောက် ဒီခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ ပြန်ဝင်၏” ဟု ပါယာသိရာဇည-က မှားမှားယွင်းယွင်း

ပါ။ (မဖြစ်နိုင်ပါ။) ရာဇည။ တာ၊ တို့သည်။ [“ဟိ” အနက်မရှိ။] ဇီဝန္တိ ယော၊ အသက်ရှင်ဆဲ ဖြစ်ပါကုန်လျက်။ တုယံ၊ ၏။ (ဇီဝ-၌ စပ်။) ဝါ။ သည်။ ဇီဝန္တိယ၊ အသက်ရှင်စဉ်။ ဇီဝံ၊ ကို။ ပဝိသန္တံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ နိက္ခမန္တံ ဝါ၊ ကိုလည်းကောင်း။ န ပဿိယန္တိ နာမ၊ မမြင်နိုင်ကြပါပေ။ [နာမ-သည် ဂရဟာ-ဇောတက။] ကိံ ပန၊ ကြောင့်။ (ပဿိယသိ-၌စပ်။) တံ။ ကာလကံတယ၊ ၏။ ဇီဝံ၊ ကို။ ပဝိသန္တံ ဝါ နိက္ခမန္တံ ဝါ၊ ပဿိယသိ မြင်လိမ့်မည်နည်း ။ပ။

၄၂၃။ ကိဉ္ဇာပိ ။ပ။ ဣမံ ပုရိသံ၊ ကို။ပ။ ဇီဝန္တံ ယေဝ၊ ပင်။ တုလာယ၊ ချိန်ဖြင့်။ (ချိန်စရာဖြင့်။) တုလေတွာ၊ ချိန်၍။ ဇိယာယ၊ လေးညို့ဖြင့်။ အနဿာသကံ၊ ထွက်သက် ဝင်သက် မရှိအောင်။ မာရေတွာ၊ လည်ပင်းကို ရစ်ပတ်သတ်၍။ ပုန ဒေဝ၊ ပင်။ (နောက်ထပ်ပြီး။) တုလာယ၊ ဖြင့်။ တုလေထ၊ ချိန်ကြကုန်။ ။ပ။ တုလေန္တိ၊ ချိန်ကုန်၏။ ယဒါ၊ ၌။ သော။ ဇီဝတံ၊ အသက်ရှင်၏။ တဒါ၊ ၌။ လဟုတရော စ၊ ပေါ့ပါးသည် လည်းကောင်း။ မုဒု တရော စ၊ နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းသည်လည်းကောင်း။ ကမ္မည-တရော စ၊ ထိုထို အမှု၌ ခံသည်လည်းကောင်း။ (ထိုထို အမှု၌ ပြုစွမ်းနိုင်သည် လည်းကောင်း။) ဟောတံ။ [တရ-ပစ္စည်း အနက်မရှိ။] ယဒါ ပန၊ ၌ကား။ သော ကာလကံတော ဟောတံ၊ တဒါ ဂရုတရော စ ၊ လေးသည်လည်း

ယူဆလေသည်။ [ဤနေရာဝယ် စိတ်၏ဖြစ်ပုံကိုပင် “အသက်”ဟု သူက ယူဆ ထား၏။]

ထို့ကြောင့်-မထေရ်က စို့ငယ်ကလေးဖြင့် စို့ကြီးကိုရိုက်နှက်ကာ နတ်သက္ကသို့ ဇီဝ-အမည်ကို ပဓာန-ပြုသဖြင့် သူ၏ ဥစ္ဆေဒ-ဒိဋ္ဌိကို နတ်ပယ်လို၍ “အပိ နု တာ တုယံ ဇီဝံ ပဿန္တိ ပဝိသန္တံ ဝါ နိက္ခမန္တံ ဝါ” ဟု မေးတော်မူသည်။

၁။ တဒါ ဂရုတရော စ-သည်။ ။သတ္တဝါတွေမှာ မသေခင် ခန္ဓာငါးပါးရှိသည် ဟု ဆိုကြရာ သေလျှင် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ-တို့ မဖြစ်တော့ပဲ၊ ချုပ်၏။ ဝိညာ-ဏက္ခန္ဓာက-ပူ တနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သွား၏။ ရူပက္ခန္ဓာသာ ကျန်တော့၏။ သို့ဖြစ်၍ ပဏသခင်ထက် သေပြီးနောက် ဘာ၍ပေါ်စရာရှိ၏-ဟု ယူဆလေသည်။ ယခုတော့ သေပြီးနောက် ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ ပို၍လေးနေပုံကို ထောက်လျှင် ဘဝတပါးသို့ပြောင်း သွားနိုင်သည့် သတ္တဝါ တယောက်မှ မရှိပဲ သေပြီးနောက် ဘဝပြတ်သည်ဟု ပါယာသိ ရာဇည-က ဆိုလိုပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ပါယာသိရာဇည ပြောသလို ဘဝတပါးသို့ ပြောင်းသွားသော သတ္တဝါမရှိသည်မှာ မှန်၏။ သို့ရာတွင် အနန္တရ-ပစ္စည်း နာနက္ခဏိက-တမ္ပပစ္စည်းတို့ ဖြင့် ရုပ်နာမ်အစဉ်အဆက် ကျေးဇူးပြုလျက် ဤဘဝ-က ကံကြောင့် နောက်ဘဝဝယ် ရုပ်သစ်၊ နာမ်သစ်-ဖြစ်ပုံကို အဘိဓမ္မာသဘောအရ သတိပြုပါလေ။

ကောင်း။ ပတ္တိန္ဒတရော စ၊ ခိုင်မာတောင့်တင်းသည်လည်းကောင်း။ အကမ္မည-
တရော စ၊ ထိုထိုအမှု၌ မခံ့သည်လည်းကောင်း။ ပ။ အယမ္ပိ၊ သည်လည်း။
(အသက်ရှင်စဉ် ပေါ်၍ သေပြီးနောက် လေးနေခြင်းဟူသော ဤအကြောင်း
သည်လည်း။) ။ပ။

(၇) သန္တတအယောဂုဋ္ဌဥပမာ

၄၂၄။ တေန ဟိ။ ပ။ ဒိဝသံ၊ တနေလုံးလုံး။ သန္တတံ၊ လွန်စွာ
ပူလောင်အပ်သော။ အာဒိတ္တံ၊ လွန်စွာ တောက်ပသော၊ (နိနိရိရိ မီးစွဲနေ
သော။) သမ္ပဇ္ဇလိတံ၊ ထက်ဝန်းကျင် တောက်လောင်နေသော။ ဝါ၊ အလျှ-
တပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေသော။ သဇောတိဘူတံ၊ အရောင်
အလင်းနှင့် တကွဖြစ်သော။ အယောဂုဋ္ဌံ၊ သံတွေ့ခဲ့ကို။ (သံတုံး သံလုံး
ကို။) ။ပ။ တမေန၊ ထို သံလုံးကို။ အပရေန သမယေန၊ ။ သီတံ၊ အေးနေ
သည်။ နိဗ္ဗုတံ၊ မီးငြိမ်းနေသည်။ (သမာနံ၊ ဖြစ်စဉ်။) ။ပ။ ကဒါ၊ ။ သော
အယောဂုဋ္ဌော၊ သည်။ လဟုတရော ဝါ၊ ပေါ်သည်သော်လည်းကောင်း။
။ပ။ ကမ္မညတရော ဝါ၊ သည်သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ န ခေါ၊
ဖြစ်သနည်း။ ယဒါ၊ ။ အာဒိတ္တော၊ ။ သမ္ပဇ္ဇလိတော၊ ။ သဇောတိ-
ဘူတော၊ ။ (တဒါ) ဝါ၊ ။ သွင်သော်လည်း။ (လဟုတရော ဝါ မုဒုတရော
ဝါ ကမ္မညတရော ဝါ၊ ဟောတိ န ခေါ၊ လော။) ယဒါ၊ သီတော၊ ။
နိဗ္ဗုတော၊ ။ (တဒါ) ဝါ၊ ။ သွင်သော်လည်း။ (လဟုတရော ဝါ မုဒုတရော
ဝါ ကမ္မညတရော ဝါ၊ ဟောတိ န ခေါ၊ လော။) ဣတိ၊ ပြီ။

ဘော ကဿပ ယဒါ။ သော အယောဂုဋ္ဌော၊ သည်။ တေဇောသဟ-
ဂတော စ၊ အပူဟူသော တေဇောဓာတ်နှင့် တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း။
ဝါယောသဟဂတော စ၊ လေဟူသော ဝါယောဓာတ်နှင့် တကွဖြစ်သည်
လည်းကောင်း။ (ဟုတွာ။) အာဒိတ္တော၊ သည်။ ပ။ သဇောတိဘူတော၊
သည်။ ဟောတိ၊ တဒါ။ လဟုတရော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ပ။ ကမ္မည
တရော စ၊ သည်လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။ ယဒါ ပန၊ ။ သော
အယောဂုဋ္ဌော၊ သည်။ နေဝ တေဇောသဟဂတော၊ တေဇောဓာတ်
နှင့်လည်း တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ န ဝါယောသဟဂတော၊ ဝါယော
ဓာတ်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ (ဟုတွာ။) သီတော၊ သည်။
နိဗ္ဗုတော၊ သည်။ ဟောတိ၊ တဒါ။ ပ။ အကမ္မညတရော စ၊ သည်လည်း
ကောင်း။ ဟောတိ၊ ပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ရဇည။ ဝေမေဝါ ပင်။ တိဒါ။ ဌ။ အယံ ကာယော သည်။ အာယု-
သဟဂတော စ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ-ဟူသော အသက်နှင့် တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း။
ဥသ္မာသဟဂတော စ၊ တေဇောဓာတ်ဟူသော ကိုယ်ငွေ့နှင့် တကွဖြစ်သည်
လည်းကောင်း။ ဝိညာဏသဟဂတော စ၊ စိတ်ဝိညာဉ်နှင့် တကွဖြစ်သည်
လည်းကောင်း။ ဟောတိ၊ တဒါ။ ပ။ ကမ္မညတရော စ ဟောတိ။ ယဒါ ပန
အယံ ကာယော။ နေဝ အာယုသဟဂတော၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ-ဟူသော အသက်
နှင့် တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ပ။ န ဝိညာဏသဟဂတော၊ သည်လည်း
ကောင်း။ ဟောတိ။ ပ။ အကမ္မညတရော စ။ ပ။

၄၂၅။ ကိဉ္စာပိ။ ပ။ ဣမံ ပုရိသံ။ ကိ။ ဆဝိဉ္စ၊ အရေပါးကိုလည်း
ကောင်း။ (အပေါ်ရေကိုလည်းကောင်း။) စမ္ပဉ္စ၊ အရေထူကိုလည်းကောင်း။
(အတွင်းရေကိုလည်းကောင်း။) မိသဉ္စ၊ အသားကိုလည်းကောင်း။ နှာရုံ နှိစ၊
အကြောကိုလည်းကောင်း။ အဋ္ဌိဉ္စ၊ အရိုးကိုလည်းကောင်း။ အဋ္ဌိမိဉ္စ၊
ရိုးတွင်းချဉ်ဆီကိုလည်းကောင်း။ အနုပဟစ္စ၊ မထိခိုက်မှု၍။ (မထိခိုက်စေပေ။)
ဇီဝိတော၊ မှ။ ဝေ ဝါရောပေထ၊ ခွဲကြကုန်။ ပ။ ယဒါ။ သော၊ သည်။ အာမတော၊
တဝက်သေနေသည်။ [အာ-သဒ္ဓါ၊ ဥပစု-အနက်ဟော။] ဝါ၊ အနည်းငယ်
ကိုယ်ငွေ့နှင့်ယှဉ်လျက် သေနေဆဲသည်။ [သေခါနီး ဖြစ်နေသည်-ဟူလို။]
ဟောတိ (တဒါ။) တေ၊ ထို မင်းမှထမ်းယောက်ျားတို့ကို။ အဟံ၊ ဝေ
ဝဒါမိ (ကိ။) ဘော၊ တို့။ တေန ဟိ၊ လျှင်။ ဣမံ ပုရိသံ၊ ကိ။
ဥတ္တာနံ၊ ပက်လက်။ နိပါတေထ၊ အိပ်စေကြကုန်။ ပ။ အဝကုဉ္စ၊ မွောက်
လျက်။ (မွောက်ရက်။) နိပါတေထ။ ပဿေန၊ နိပါးဖြင့်။ ပ။ ဒုတိယေန
ပဿေန။ နှစ်ခုမြောက် နိပါးဖြင့်။ နိပါတေထ။

ဥဒ္ဓံ၊ အထက်၌ (ဦးခေါင်းရှိအောင်)။ ဝါ၊ မတ်မတ်။ ဌပေထ၊ တည်စေ
ကြကုန်။ ဝါ၊ ထားကြကုန်။ [ရွေးနိဿယ-၌ “ဥဒ္ဓံ၊ ခြေမိုးမြောက်” ဟု
ပေး၏။ ခြေထောက် မိုးမြောက်လျှင် ဦးခေါင်းစောက်ထိုးဖြစ်၍ ဩမုဒ္ဓကံ-
နှင့် ရောထွေးနေလိမ့်မည်။] ဩမုဒ္ဓကံ၊ အောက်၌ ဦးခေါင်းရှိအောင်။
ဝါ၊ ဦးခေါင်းစောက်ထိုး။ ဌပေထ။ ပါဏိနာ၊ လက်ဖြင့်။ အာကောဇ္ဇေထ၊
ခေါက်ကြကုန်။ လေဉ္စ၊ ခဲဖြင့်။ ပ။ ဒဏ္ဍေန၊ တုတ်ဖြင့်။ ပ။ သိတ္တေန၊ ဓား-
စသောလက်နက်ဖြင့်။ ပ။ ဩမုဒ္ဓာထ၊ အတွင်းဘက်၌ လှုပ်ခါကြကုန်။
(အတွင်းဘက်က ပြန်လှန်ကြကုန်။) သန္ဓုနာထ၊ အပြင်ဘက်၌ လှုပ်ခါကြ
ကုန်။ ဝါ၊ အပြင်ဘက်က ပြန်လှန်ကြကုန်။ နိဗ္ဗုနာထ၊ ထိုမှ ဤမှ
လှုပ်ခါကြကုန်။ ဝါ၊ အတွင်းအံပ မကျန်ရအောင် ပြန်လှန်ကြကုန်။ ပ။

တဿ၊ ဇာ၊ တဒေဝ စက္ခု၊ ထို မျက်စိသည်ပင်။ ဟောတိ၊ ရှိနေ၏။
 [ထို မသေမိက မျက်စိပင် ရှိနေ၏-ဟူလို။] တေ ရူပါ၊ ထို အဆင်းတို့သည်။
 (ဟောန္တိ။) စ၊ ထိုသို့ပင် မျက်စိနှင့် အဆင်း ရှိပါသော်လည်း။ တံ
 အာယတနံ၊ ထို ရူပါယတန-ကို။ (ထို ရူပါရုံကို။) န ပဋိသံဝေဒေတိ၊ မခံ
 စားနိုင်။ (မမြင်နိုင်။) [နောက်၌ သောတ-စသည်တို့ကိုကြည့်၍ “န ပဋိ-
 သံဝေဒေတိ၊ မခံစားနိုင်။ ဝါ၊ မကြားနိုင်။” ဤသို့ လျော်အောင်ပေးပါ။]
 ။ပ။ အယမ္ပိ၊ သည်လည်း။ (အသက်ထွက်သွားသည်ကို မမြင်ရခြင်း၊ မျက်စိ-
 စသည်တို့ရှိပါလျက် အာရုံကို မခံစားနိုင်ခြင်း ဟူသော ဤ အကြောင်း
 သည်လည်း။) ။ပ။

(၉) သင်္ခမေ ဥပမာ

၄၂၆။ တေန ဟိ။ပ။ အညတရော၊ တယောက်သော။ သင်္ခမေ၊
 ခရုသင်းကို မှတ်တတ်သူသည်။ ဝါ၊ ခရုသင်းသံကို မြည်စေတတ်သူ
 သည်။ သင်္ခံ၊ ခရုသင်းကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ပစ္စန္တိမံ၊ တိုင်းပြည်၏
 အစွန်အဖျား၌ဖြစ်သော။ [“ပစ္စန္တရစ်၌ဖြစ်သော” ဟု ရှေးကပေးကြ၏။]
 ဇနပဒါ၊ သို့။ အဂမာသိ၊ သွားပြီ။ သော၊ ထိုသူသည်။ ။ပ။ ဝါ၊ မဿ၊
 ဇာ၊ မဇ္ဈေ၊ ဌံ၊ ဌိတော၊ တည်သည်။ (ဟုတော။) တိက္ခတ္ထံ၊ သင်္ခံ၊ ကို။
 ဥပလာပေတွာ၊ အသံမြည်စေ၍။ (မှတ်၍။) သင်္ခံ၊ ကို။ သမိယံ၊ မြေ၌။
 (တည်ရာအပြင်၌။) နိက္ခိပိတွာ၊ ချထား၍။ ဧကမန္တံ နိသိဒိ ။ပ။ ပစ္စန္တ-
 ဇနပဒါနံ၊ အစွန်ဖြစ်သော ဇနပုဒ်၌ နေကုန်သော။ တေသံ မနု-
 သာနံ တေဒဟောသိ၊ (ကို။) “အဗ္ဗော၊ အမောင်တို့။ ဧဝံရဇနိယော၊
 ဤသို့ တတ်မက်စေတတ်သော။ ဝါ၊ သို့ကလောက် တတ်မက်စရာကောင်း
 သော။ ဧဝံကမနိယော၊ ဤသို့နှစ်သက်စေတတ်သော။ ဝါ၊ သို့ကလောက်
 နှစ်သက်စရာကောင်းသော။ ဧဝံ မဒနိယော၊ ဤသို့ ယစ်မှူးစေတတ်သော။
 ဝါ၊ သို့ကလောက် ယစ်မှူးစရာကောင်းသော။ ဧဝံ ဗန္ဓနိယော၊ ဤသို့ ဖွံ့ဖြိုး

၁။ တဒေဝ စက္ခု။ ။ “မသေမိက ထို စက္ခုပသာဒ-ပင် ရှိ၏ဟု ပြောခြင်းမှာ သူ၏အယူသာ ဖြစ်၏။ အမှန်မှာ-မျက်လုံးရှိသေးသော်လည်း ကမ္မဇရုပ်များ ချုပ်ပြီးဖြစ်၍ စက္ခုပသာဒ-မရှိတော့ပါ။ သို့အတွက် မခံစားနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူကမူ “စက္ခုပသာဒ တို့ မပျက်စီးပဲ ဆက်လက်တည်နေ၏” ဟု ယူဆပြီး “န ပဋိသံဝေဒေတိ” ဟု ပြော၏။ ဆိုလိုရင်းမှာ-စက္ခုပသာဒ-စသည်တို့ မပျက်စီးသေးသောကြောင့် အာရုံကိုခံစားနိုင်ရ မည်ဖြစ်၏။ ယခုလို မခံစားနိုင်ပုံကိုထောက်လှမ်းသေလျှင်ပြတ်တော့၏-ဟု မဆီဆိုင် အကြောင်းပြလေသည်။

စေတတ်သော။ ဝါ၊ သို့ကလောက် စွဲငြိစရာကောင်းသော။ ဧဝံ မုစ္ဆန္တိယော၊
 ဤသို့ တွေ့ဝေ မေ့လျော့စေတတ်သော။ ဝါ၊ သို့ကလောက် မေ့စရာ
 ကောင်းသော။ ဧသော၊ ဤ အသံသည်။ ကဿ၊ အဘယ်အရာဝတ္ထု၏။
 သဒ္ဓေါ နု ခေါ၊ အသံပေးနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့
 ကြံပြီး၍။ [ဣတိ-တလုံးအကျေကြံပါ။] သန္နိပတိတော စည်းဝေး၍။ တံ
 သင်္ခမံ၊ ကို ။ပ။ ဧဝံ မုစ္ဆန္တိယောတိ။

ဘော၊ အမောင်တို့။ ယဿ၊ အကြင် အရာဝတ္ထု၏။ သော သဒ္ဓေါ၊
 သည်။ ဧဝံရဇနိယော၊ ။ပ။ ဧသော၊ ဤ အရာဝတ္ထုသည်။ သင်္ခေါ နာမ၊
 ခရုသင်းမည်၏။ ဣတိ၊ ပြီ ။ပ။ ဥတ္တာနံ၊ ပက်လက်။ နိပါတေသံ၊ လဲစေ
 ကြကုန်ပြီ။ (လှန်ကြကုန်ပြီ။ ကိ၊ အဘယ်သို့ ပြော၍ လှန်ကြသနည်း။)
 ဘော သင်္ခ၊ အံ၊ ခရုသင်း။ ဝဒေဟိ၊ မည်ပါ။ ဘော သင်္ခ ဝဒေဟိ။”
 ဣတိ၊ ဤသို့ ပြော၍ လှန်ကုန်ပြီ။ သော သင်္ခေါ သဒ္ဓံ။ နေဝ အကာသိ၊
 မပြီ။ [ကြွင်းပုဒ်တို့ကို ပုဒ်စဉ် ၄၂၅-အတိုင်း ဆိုပါ။]

အံယ ခေါ ။ပ။ “ပစ္စန္တဇနပဒါ။ ဣမေ မနုဿာ၊ တို့သည်။ ယာဝ၊
 အလွန်ပင်။ ဗာလာ၊ မိုက်ပါပေကုန်စွာ။ ကထံ ဟိ၊ ကြောင့်။ အယောနိသော၊
 အားဖြင့်။ (အသိမြည်ခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့်။) သင်္ခသဒ္ဓံ၊
 ကို။ ဝဝေသိယန္တိ နာမ၊ ရှာကြရသနည်း။ (ရှာကြပါလိမ့်။)” ဣတိ၊ ဤသို့
 အကြံဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ကြံပြီး၍။ တေသံ၊ ထိုလူတို့သည်။ ပေက္ခမာနာနံ၊
 ကြည့်နေကုန်စဉ်။ သင်္ခံ ။ ဝဟေတွာ၊ ကိုင်ယ၍ ။ပ။ ပက္ခမိ ။ပ။ ဘော၊ တို့။
 ယဒါ၊ ဤ။ အယံ သင်္ခေါ နာမံ၊ မည်သည်။ ပုရိသ သဟဂတော စ၊
 မှတ်တတ်သော ယောက်ျားနှင့် တကွ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။ ဝါယာမ-
 သဟဂတော စ၊ မှတ်ခြင်း လုံ့လနှင့် တကွ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း။
 ဝါယုသဟဂတော စ၊ မှတ်ကြောင်းလေနှင့် တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း။
 ဟောတိ ။ပ။ အဘိက္ခမတိ ပိ၊ ရှေ့သို့လည်းသွား၏။ ပဋိက္ခမတိ ပိ၊ နောက်သို့
 လည်း ပြန်၏။ တိဋ္ဌတိ ပိ၊ ရပ်လည်းရပ်၏။ နိသိဒတိ ပိ၊ ထိုင်လည်းထိုင်၏။
 သေယျမ္ပိ၊ အိပ်ခြင်းကိုလည်း။ ကပေတိ၊ ပြု၏ ။ပ။ [လွယ်ပြီ။]

၄၂၇။ ကိဉ္ဇာပိ ။ပ။ ဣမဿ ပုရိသဿ၊ ။ပ။ ခံဝိ၊ အရေပါးကို။
 (အပေါ်ရေကို။) သိန္ဓုထံ၊ ဖြတ်ကြကုန်။ အဿ၊ ထိုသူ၏။ ဇီဝံ၊ အသက်ကို။
 အပေဝ နာမ၊ ပထောလျာမ၊ တွေ့မြင်ကုန်တန်တော်၏။ [စမ္ပ-စသည်တို့၏
 အနက်ကိုပုဒ်စဉ် ၄၂၅-အတိုင်းဆိုပါ။] ။ပ။

(၁၈) အဂ္ဂိကဇဋိလံ ဥပမာ

၄၂၀။ တေန ဟိ။ပ။ အညတရော၊ သော။ အဂ္ဂိကော၊ ဝုဇော်ထား အပ်သောမီးရှိသော။ ဝါ၊ မီးနတ်ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးသော။ ဇဋိလော၊ ရသေ့သည်။ အရညာယတနေ၊ တောကြီးထဲ၌။ ပဏ္ဍကုဒ္ဓိယာ၊ သစ်ရွက် အမိုးအကာရှိသော ကျောင်းငယ်၌။ (သစ်ရွက်ကျောင်းငယ်၌။) သမ္ပတိ၊ နေ၏။ပ။ ဇနပဒေ၊ ဇနပုဒ်၌။ (ဇနပုဒ်က။) သတ္ထော၊ လှည်းကုန်သည် အပေါင်းသည်။ ဝုဠာသိ၊ ထပြီ။ ဝါ၊ ပြောင်းရွှေ့လာပြီ။ပ။ တဿ ဇဋိလဿ၊ ၏။ အဿမဿ၊ ကျောင်းသင်္ချမ်း၏။ သာမန္တာ၊ အနီး၌။ ကေရတ္တိံ၊ တညဉ့်မျှ။ပ။ “ယေန ဌံ၊ သော သတ္တဝါသော၊ ထို လှည်း အပေါင်း၏ နေရာသည်။ ဝါ၊ ထို လှည်းစခန်းချရာ အရပ်သည်။ (အတ္ထိ။) တေန၊ သို့။ ယံ နန္ဒ ဥပသင်္ကမေယံ၊ အကယ်၍ ချဉ်းကပ်ရပါမူ ကောင်းလေစွ။ တေ၊ ဤ လှည်းစခန်းချရာ အရပ်၌။ ကိဉ္စ၊ ထစုံတခုသော။ ဥပကရဏံ၊ အဆောက်အဦသည်။ အပ္ပေဝ နာမ အဓိဂစ္ဆေယံ၊ ရနိုင်တန်ရာ၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ပ။ ကာလဿေဝ၊ စောစော၌ပင်။ (စောစောက-ပင်။) ဝုဠာယ၊ ထ၍။ပ။ ဥပသင်္ကမိတွာ၊ ၍။ တသ္မိံ သတ္တဝါသော၊ ၌။ ဒဟရံ၊ ငယ်သော။ မန္ဒံ၊ နံ့သော။ (မသွားမလာနိုင်သေးသော။) ဥတ္တာနသေယျကံ၊ ပက်လက်အိပ်တတ်ကာမျှဖြစ်သော။ ကုမာရံ၊ ယောက်ျားကလေးကို။ ဆန္ဒိတံ၊ စွန့်ပစ်ထားအပ်သည်ကို။ (စွန့်ပစ်ထားခဲ့သည်ကို။) အဒ္ဓဿ၊ မြင်ပြီ။

ဒိသ္မာန၊ ကြောင့်။ အဿ၊ ထို ရသေ့၏။ပ။ “မေ၊ သည်။ ပေက္ခမာနဿ၊ ကြည့်နေစဉ်။ (ငါ့မျက်စိအောက်၌ပင်။) မနုဿဘူတော၊ လူဖြစ်သည်။ ကာလံ၊ သေခြင်းကို။ ယံ ကရေယျ၊ အကြင်ပြုရာ၏။ ဝေ၊ ဤသို့ ပြုခြင်း သည်။ မေ၊ အား။ ဝါ၊ ၏အတွက်။ န ခေါ၊ ပတိရူပံ၊ မသင့်လျော်ချေ။ အဟံ၊ ဣမံ ဒါရကံ၊ ကို။ အဿမံ၊ သို့။ နေတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ ယံ နန္ဒ အာပါဒေယံ၊ အကယ်၍ အသက်ရှည်ခြင်းသို့ ရောက်စေရပါမူ ကောင်း လေစွ။ (ယံ နန္ဒ) ပေါသေယံ၊ အကယ်၍ နိရည် ထမင်း-စသည်ကျွေးလျက် မွေးမြူရပါမူ ကောင်းလေစွ။ (ယံ နန္ဒ) ဝစေယံ၊ အကယ်၍ ကိုယ်ရော ဂုဏ်ပါ ကြီးပွားစေရပါမူ ကောင်းလေစွ။ [ကိုယ် လက် စသောအင်္ဂါတို့ ကြီးပွားလာအောင်လည်းကောင်း၊ အသိအလိမ္မာ ဉာဏ်ပညာ တိုးပွားလာ အောင်လည်းကောင်း ပြုရလျှင် ကောင်းလေစွ-ဟူလို။]” ဣတိ ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ပြီ။ပ။ ဝဇေသိ။

ယဒါ။ သော ဒါရကော၊ သည်။ ဒသဝဿုဒ္ဓေသိကော ဝါ၊ ဆယ်နှစ်
 ရှိဟု ညွှန်ပြထိုက်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဒွါဒသဝဿုဒ္ဓေသိကော ဝါ၊
 သည်သော်လည်းကောင်း။ ဟောတိ။ပ။ ကိဉ္ဇိဒေဝ၊ တစုံတခုသာလျှင်ဖြစ်
 သော။ ကရုဏိယံ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇိ၊ ဖြစ်ပြီ။ပ။ “တာတာ ချစ်သား။
 အဟံ ဇနပဒံ ဂန္တုံ၊ ဣစ္ဆာမိ၊ တာတာ အဂ္ဂိ။” ပရိစရေယျာသိ၊ ပြုစုလုပ်ကျွေး
 လော့။ တေ၊ သင်၏။ အဂ္ဂိ၊ သည်။ မာ စ နိဗ္ဗာယိ၊ ငြိမ်းလည်း မငြိမ်း
 စေနှင့်။ တေ၊ ၏။ အဂ္ဂိ၊ သည်။ သစေ စ နိဗ္ဗာယေယျ၊ အကယ်၍ ငြိမ်းသွား
 အံ့။ (ဝေံ သတိ။ အဂ္ဂိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-၌ စပ်။) အယံ၊ ဤသည်ကား။
 ဝါသီ၊ ပဲခုပ်တည်း။ (ခေးတည်း။) ဣမာနိ၊ တို့ကား။ ကဋ္ဌာနိ၊ ထင်းတို့
 တည်း။ ဣဒံ၊ ကား။ အရုဏိသဟိတံ၊ တကွဖြစ်သော ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည်
 တည်း။ ဝါ၊ ပွတ်ခုံ ပွတ်ကျည် အစုံတည်း။ အဂ္ဂိံ။ နိဗ္ဗတ္တေတွာ၊ ဖြစ်စေ
 ရှိ။”။ပ။ အနုသာသိတွာ၊ သွန်သင်နည်းပေး၍။ပ။ တဿ၊ ထို ကလေးသည်။
 ခိဉ္ဇာပသုတဿ၊ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားမှု၌ အားထုတ်စဉ်။ အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယိ။

၀၀

အထ ခေါ။ပ။ ‘ယံ နန္ဒနံ’ ပရိစရေယျ၊ အကယ်၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးရပါမူ
 ကောင်းလေစွ။ပ။ အရုဏိသဟိတံ၊ ကို။ ဝါသိယာ၊ ဖြင့်။ တစ္ဆိ၊ ရွှေပြီ။
 (ခုတ်ပြီ။ ကိံ၊ အဘယ်သို့ကြံ၍ ခုတ်သနည်း။) “အဂ္ဂိံ၊ ကိံ၊ အပေဉ္စ
 နာမ အဓိဂဇ္ဇေယျံ၊ ရခိုင်တန်ထု၏။” ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍ ခုတ်ပြီ။ပ။

နေဝ အဓိဂစ္ဆိ၊ မရသည်သာ။ အရုဏိသဟိတံ၊ ကို။ ဒွိဇော၊ နှစ်ပိုင်း။
 (နှစ်ခြမ်း။) ဖာလေသိ၊ ကွဲစေပြီ။ (ခွဲပြီ။)။ပ။ သတဇော၊ တရာသော
 အဖို့အားဖြင့်။ပ။ သကလိကံ သကလိကံ၊ အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာ ဖြစ်အောင်
 ။ပ။ ဥဒုက္ခလော၊ ဆုံငယ်၌။ ကောဇ္ဇေသိ၊ ထောင်းပြီ ။ပ။ မဟာဝါတေ၊
 ကြီးစွာသောလေ၌။ ဩပုနိ၊ ကြဲဖြန့်ပြီ။ ဝါ၊ လွင့်ပြီ ။ပ။ တီရေတွာ၊ ပြီးဆုံး
 စေ၍။ ယေန၊ ၌။ သကော၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော။ အဿမော (အတ္တိ) ။ပ။
 တာတာ သား။ ကစ္ဆိ၊ နည်း။ တေ၊ ၏။ အဂ္ဂိ၊ သည်။ န နိဗ္ဗုတော၊ မငြိမ်း
 သူးလော။ ဣတိ၊ ပြီ။ တာတာ ဖခင်။ ဣဓ၊ ယခု။ ဝါ၊ ဤအရပ်၌။
 ။ပ။ မေ၊ သည်။ ခိဉ္ဇာပသုတဿ၊ စဉ်။ပ။ အဓိဂဇ္ဇိန္ဒိ။

အထ ခေါ။ပ။ “အယံ ဒါရကော၊ သည်။ ယာဝ၊ အလွန်ပင်။
 ဗာလော၊ မသိနားမလည်လေစွ။ အဗျတ္တော၊ မကျွမ်းကျင်လေစွ။ ကထံ
 ဟိ၊ ကြောင့်။ အယောနိသော၊ မသင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်။ (မီးကို
 ရခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့်။ (အဂ္ဂိံ ဂဝေသိသတိ နာမ၊
 ရှာရသနည်း။ (ရှာရပါလိမ့်။) ” ဣတိ၊ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့

ကြံပြီး၍။ [ဣတိ-တလုံး အကျေကြံ။] တဿ၊ ထို ကလေးသည်။ ပေက္ခ-
 မာနဿ၊ ကြည့်နေစဉ်။ပ။ “တာတ။ ဧဝံ ခေါ၊ ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်
 သာ။ ဝါ။ ဤနည်းဖြင့်သာ။ အင်္ဂါ၊ ကို။ နိဗ္ဗုတ္တေတဗ္ဗော။ ယထာ၊ ဖြင့်။
 တံ၊ သည်။ ဗာလော အဗျတ္တော(ဟုတ္တာ)။ အယောနိယော၊ ဖြင့်။ အင်္ဂါ။
 ဂဝေသိ၊ ၏။ (တထာ) န တေဝ(နိဗ္ဗုတ္တေတဗ္ဗော)”။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီး။
 ရာဇည။ ဧဝ မေဝ။ တံ၊ သည်။ ဗာလော အဗျတ္တော (ဟုတ္တာ)။ အယော-
 နိယော၊ အားဖြင့်။ (ပရလောက-ကို တွေ့မြင်ရခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်
 သောအားဖြင့်။) ပရလောကံ၊ ဂဝေသိဿသိ၊ ရှာရသနည်း။ ရာဇည။ ပါပကံ၊
 မကောင်းသော။ ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ ဤ မိစ္ဆာအယူကို။ ပဋိနိဿဇ္ဇ၊ စွန့်လွှတ်
 ပါ။ပ။ တေ၊ ၏။ ဒီဃရတ္တံ၊ ရှည်စွာသောညွှန်ပတ်လုံး။ (ရက်ပတ်လုံး။)
 အဟိတာယ၊ စီးပွားမဲ့အလိုငှာ။ ဒုက္ခာယ၊ ဆင်းရဲခြင်းငှာ။ မာ အဟောသိ။
 မဖြစ်ပါစေနှင့်။ (မဖြစ်စေချင်ပါ။)

၄၂၉။ ဘဝံ ကဿပေါ၊ သည်။ ဧဝံ၊ သို့။ ကိဉ္ဇာပိ အာဟ၊ အကယ်
 ၍ကား ပြောပါပေ၏။ အထ ခေါ၊ ထိုသို့ပင် ပြောပါသော်လည်း။ အဟံ။
 ပါပကံ၊ သော။ ဣဒံ ဒိဋ္ဌိဂတံ၊ ကို။ ပဋိနိဿဇ္ဇိတံ၊ စွန့်လွှတ်ခြင်းငှာ။ နေဝ
 သက္ကောမိ၊ မစွမ်းနိုင်ပါ။ မံ၊ ကို။ ပယေနဒိ၊ သော။ ကောသလော၊ သော။
 ရာဇာပိ ဇာနာတံ။ တိရော ရာဇာနောပိ၊ တိုင်းတပါး မင်းတို့သည်လည်း။
 (ဇာနန္တိ။ ကိံ၊ အဘယ်သို့ သိနေကြသနည်း။) “ပါယာသိ ။ပ။ ဝိပါ-
 ကော”တိ။ ဘောကထပ။ပ။သစေ ပဋိနိဿဇ္ဇိဿာမိ၊ အကယ်၍ စွန့်လွှတ်
 လိုက်အံ့။ (ဧဝံ သတိ။) မေ၊ ကျွန်ုပ်အား။ ဝါ၊ ကို။ ဝတ္တာရော၊
 ပြောဆိုမည့်သူတို့သည်။ (ကဲ့ရဲ့မည့်သူတို့သည်။) တဝိဿန္တိ၊ ရှိကြပါလိမ့်
 မည်။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်မည်နည်း။) “ပါယာသိ ရာဇညော၊
 သည်။ ယာဝ၊ လျှင်။ ဗာလော၊ စွ။ အဗျတ္တော၊ စွ။ ဒုဂ္ဂဟိတဂါဟိ၊
 မကောင်းသဖြင့် ယူအပ်သော အယူကို ယူလေ့ရှိပါပေစွ။ ဝါ၊ မကောင်း
 သဖြင့် ယူအပ်သည် မည်လောက်အောင် ယူလေ့ရှိပါပေစွ။ [ဟိအယူပြောင်း
 ယူ ဒီအယူပြောင်းယူဖြင့် ဘာမှ တည်တည် တံတံမရှိပဲ တွေ့ကရုလျှောက်ယူ
 နေသူဟု ပြောကြလိမ့်မည်-ဟူလို။]” ကောပေနပိ၊ စိတ်ဆိုးခြင်း ဟူသော

၁။ ကောပေန ပိ။ ။မိမိက အယူပြောင်းလိုက်လျှင် “ယာဝ ဗာလော။ပ။
 ဒုဂ္ဂဟိတဂါဟိ”ဟု ပြောကြပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့ပြောလျှင် မိမိကစိတ်ဆိုးရပါလိမ့်မည်။
 ထိုကဲ့သို့ မိမိအား ပြောမည့်သူတို့အပေါ်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော စိတ်ဆိုးမှုကြောင့်လည်း
 ထို အယူကို ဆက်လက် ယူရပါလိမ့်မည်-ဟူလို။ “မိမိအား ထိုသို့ အပြောမခံနိုင်မှု
 ကြောင့် ဆက်ယူရပါလိမ့်မည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒေါသကြောင့်လည်း။ နံ၊ ထိုအယူကို။ (ပရလောက-မရှိဟူသော ထိုအယူကို။) ဟရိသာမိ၊ ဆောင်ယူရပါလိမ့်မည်။ မက္ခေနပီ၊ ဂုဏ်ကို ချေဖျက် တတ်သော ဒေါသကြောင့်လည်း။ ပ။ ပလာသေနပီ၊ သူတပါးဂုဏ်ကို ကိုက်ဖြတ် တတ်သော ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် ပြုခြင်းဟူသော ပလာသ-ကြောင့်လည်း။ နံ ပရိဟရိသာမိ။ ဣတိ၊ ပြီ။

(၁၁) ဓမ္မသတ္တဝါဟဉ္စပမာ

၄၃၀။ တေန ဟိ။ ပ။ မဟာသကဋ္ဌသတ္တော၊ များစွာသောလှည်းကုန် သည်အပေါင်းသည်။ သကဋ္ဌသဟာသံ၊ လှည်းပေါင်းတထောင်သည်။ [မဟာ သကဋ္ဌ-ကို သရုပ်ဖော်သည်။] ပုရတ္ထိမာ၊ အရှေ့အရပ်၌ဖြစ်သော။ ဇနပဒါ၊ မှ။ ပစ္စိမံ၊ ဇနပဒံ၊ သို့။ အဂမာသိ၊ သွားပြီ။ သော၊ ထိုလှည်းကုန်သည် အပေါင်းသည်။ ယေန ယေန၊ အကြင်အကြင် အရပ်ဖြင့်။ ဝါ၊ သို့။ ဂစ္စိ၊ ပြီ။ (တတ္ထ တတ္ထ၊ ဌံ။) တိဏကဋ္ဌောဒကံ၊ မြက်၊ ထင်း၊ ရေ-သည်လည်းကောင်း။ ဟရိတကပဏ္ဏံ၊ စိမ်းစိုသော သစ်ရွက်သည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ သစ်ရွက်နုသည် လည်းကောင်း။ ခိပ္ပညေဝ၊ သာလျှင်။ ပရိယာဒိယတိ၊ ကုန်ခန်း၏။ တသ္မိံ ခေါ ပန သတ္ထေ၊ ထို လှည်းကုန်သည်အပေါင်း၌။ [ဓမ္မ သတ္တဝါဟာ-၌ အပေါင်းအာဓာရ၊ အစိတ်အာဓာယ် စပ်။] ဓမ္မေ။

၁။ မက္ခေနပီ။ ။ အရှင်ဘုရားပြုအပ်သော အကြောင်းများသည် သင့်မြတ်မှန်ကန် ပါ၏။ သို့ရာတွင်-အခြားသူများ၏ ကဲ့ရဲ့မှုကို မခံနိုင်သောကြောင့် ထိုအကြောင်းများကို ချေဖျက်ဆီးပြီးလည်း “ပရလောကမရှိ” ဟူသောအယူကို ဆက်ပြီးယူရပါလိမ့်မည်-ဟုလို။

၂။ ပလာသေနပီ။ ။ အရှင်ဘုရားသည် တပည့်တော်ထက် သီလ, သမာဓိ, ပညာ-ဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်ပါ၏။ တပည့်တော်အား နားလည်အောင်ပြောပေးသည့်အတွက် ကျေးဇူးလည်းတင်ပါ၏။ သို့ရာတွင်-အရှင်ဘုရားနှင့် ဂုဏ်တု ဂုဏ်ပြိုင်ပြု၍လည်း ထို အယူကို ဆက်ပြီးယူရပါလိမ့်မည်။ အကြောင်းမှာ အများ၏ကဲ့ရဲ့မှု မခံလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်-ဟုလို။

၃။ ဟရိတကပဏ္ဏံ။ ။ “ဟရိတဗ္ဗ ပဏ္ဏံ၊ ဆောင်ယူထိုက် ခူးယူထိုက်သော သစ် ရွက်ဟု နိကာယတွင်၏။ ထိုသစ်ရွက်သည် အရွက်မထင်ရှားလောက်အောင်ပင် နုနေ သောကြောင့် “အပ္ပပတ္တံ၊ ငယ်သောအရွက်ရှိသော။ ဝါ၊ အရွက်မထွက်သေးသော။” ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ “အလွန်နုသော သစ်ရွက်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို နိကာယအလို “ဟရိတ-ပဏ္ဏံ” ဟု ပါဠိတော်၌ ပါဠိရှိသင့်၏။ ဟရိတ-၌ တ-ပစ္စည်းကို “ဟရိတဗ္ဗ” ဟု တဗ္ဗ ပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ထားသည်။

နှစ်ယောက်ကုန်သော။ သတ္တဝါဟော၊ ကုန်သည်မှူးတို့သည်။ ဝါ၊ ကုန်သည် ခေါင်းဆောင်တို့သည်။ အဟေသံ။ ဧကော၊ တယောက်သည်။ ပဉ္စန္ဒ သကဋ္ဌ- သတာနံ၊ ငါးရာသော လှည်းတို့၏။ (သတ္တဝါဟော၊ ကုန်သည်မှူးတည်း။) ဧကော ပဉ္စန္ဒ သကဋ္ဌသတာနံ (သတ္တဝါဟော)။

အထ ခေါ်။ပ။ “အယံ သကဋ္ဌသတ္တော၊ ဤ လှည်းအပေါင်းသည်။ မဟာ၊ များလှစွာ၏။ သကဋ္ဌသဟယံ၊ လှည်းပေါင်း တထောင်ဖြစ်၏။ တေ မယံ၊ ထိုငါးတို့သည်။ပ။မယံ။ ဣမံ သတ္တံ၊ ဤ လှည်းအပေါင်းကို။ ဧကတော၊ တဘက်၌။ ပဉ္စ သကဋ္ဌသတာနံ၊ လှည်း ငါးရာတို့ကို လှည်း ကောင်း။ ဧကတော၊ ၌။ ပဉ္စ သကဋ္ဌသတာနံ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဒို့ဒော၊ နှစ်ဖွဲ့၊ ယံ နှုန ဝိတဇေယျာမ၊ အကယ်၍ ခွဲကြရပေမူ ကောင်း လေစွ။”။ပ။ဧကော။ သတ္တဝါဟော၊ လှည်းမှူးသည်။ ဗဟံ တိဏဉ္စ။ပ။ အာရောပေတွာ၊ တင်၍။ သတ္တံ၊ လှည်းအပေါင်းကို။ ပယာပေသိ၊ သွား စေပြီ။ ဝါ၊ မောင်းနှင်ပြီ။ ဒို့ဟတိဟ ပယာတော၊ နှစ်ရက် သုံးရက် သွား ပြီးသော။ ဝါ၊ မောင်းနှင်ပြီးသော။ သော သတ္တော၊ ထို လှည်းအပေါင်း သည်။ ပုရိသံ၊ ကို။ (သာမည-ကံ။) ကာဠု၊ မည်းနက်သော အဆင်းရှိ သည်ဖြစ်၍။ လောဟိတကံ၊ နီသော မျက်လုံးရှိသည်ဖြစ်၍။ သန္တဒ္ဓကလာပံ၊ ဖွဲ့အပ် လွယ်အပ်သော လေး၊ မြား၊ ပိုး-ရှိသည်ဖြစ်၍။ [မြားတံထည့်စရာ ပိုးကို “ကလာပ” ဟု ခေါ်၏။ “ထောင့်” ဟု ရှေးက မြန်မာပြန်ကြသည်။] ကုမုဒမာလိံ၊ ကြည့်ပန်းရှိသည်ဖြစ်၍။ အလ္လစတ္တံ၊ စိုသောအဝတ် ရှိသည် ဖြစ်၍။ အလ္လကေသံ၊ စိုသောဆံပင် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ကဒ္ဓမမက္ခိတေဟိ၊ ရှည်နု တို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်ကုန်သော။ (ရှည်နု အလိမ်းအလိမ်း ကပ်နေကုန်သော။) စက္ကေဟိ၊ လှည်းဘီးတို့ဖြင့်။ ဘဒြေဒ၊ ကောင်းသော။ (လှပသော။) ရုထေန၊ ဖြင့်။ ပဋိပထံ၊ ရှေးရှုဖြစ်သော ခရီးကို။ ဝါ၊ ခရီးရင်ဆိုင်။ အာဂစ္ဆန္တံ၊ လာနေသည်ကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပြီ။

☞

ဒိသ္မာ၊ ကြောင့်။ပ။ “ဘော၊ အို...မိတ်ဆွေ။ ကုတော၊ အဘယ်မှ။ (ဘယ်က။) အာဂစ္ဆသိ၊ လာခဲ့သနည်း။” ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ အမုကာ ဇနပဒမ္မာ၊ မှ။ (အာဂစ္ဆာမိ။) ဣတိ၊ ဤသို့ ဖြေပြီ။ “ကုဟိံ၊ သို့။ ဂမိဿသိ၊ သွားမလို နည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ အမုကံ နာမ ဇနပဒံ (ဂမိဿာမိ)။ ဣတိ၊ ပြီ။ “ကစ္စိ၊ နည်း။ ပုရတော၊ ၌။ ကန္တာရေ၊ ကန္တာရ-၌။ (ရေ မရှိသော ခရီးခဲ၌။) မဟာမေသော၊ မိုးကြီးသည်။ အဘိပ္ပုဝဠော၊ အလွန် ရှာသလော။ (လဲသဲမဲ ရှာသလော။)” ဣတိ၊ ပြီ။ ဘော၊ အို...မိတ်ဆွေ

တို့။ ဧဝံ၊ အေး...မုန်၏။ပ။အဘိပူဝဠော၊ ပြီ။ ဝဠုမာနိ၊ လမ်းတို့သည်။
 (လှည်းလမ်းနှင့် ချောက်ကြို့ ချောက်ကြား အားလုံးတို့သည်။)အာသိတ္တော-
 ဒကာနိ၊ သွန်းလောင်းအပ်သော ရေရှိကုန်၏။ (ရေတွေ လောင်းထားသလို
 ပြည့်နေကုန်၏။) တိဏဉ္စ၊ သည်လည်းကောင်း။ပ။ဗဟု၊ ပေါများ၏။ ဘော၊
 တို့။ ပုရာဏာနိ၊ အဟောင်းဖြစ်ကုန်သော။ (လှည်းပေါ် ပါလာကုန်
 သော။) တိဏာနိ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ပ။ဆဇ္ဇေထ၊ စွန့်ပစ်လိုက်ကြကုန်။
 လဟုဘာရေဟိ၊ ပေါသောဝန် ရှိကုန်သော။ သကဋ္ဌေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ သိသံ
 သိသံ၊ လျင်စွာ လျင်စွာ။ ဂစ္ဆေထ၊ သွားကြကုန်။ ယောဂ္ဂါနိ၊ နွား
 တို့ကို။ မာ ကိလမိတ္ထ၊ မပင်ပန်းကြပါစေနှင့်။ ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။

အထ ခေါ်။ပ။သတ္တိကေ၊ နောက်လိုက်ငယ်သား ကုန်သည်အများ
 တို့ကို။ ဝါ၊ နောက်လိုက်ငယ်သား လှည်းသမား တို့ကို။ အာမန္တေသိ
 (ကိ)။ “ဘော၊ အပေင်တို့။ အယံ ပုရိသော ဧဝ မာဟ (ကိ)။
 ‘ပုရတော။ပ။မာ ကိလမိတ္ထ။’ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။” ဘော၊ တို့။ ပုရာ-
 ဏာနိ။ပ။ဆဇ္ဇေထ။ပ။သတ္တိ၊ ကိ။ ပယာပေထ၊ သွားစေကြကုန်။ ဝါ၊
 မောင်းနှင်းကြကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပြီ။ပ။ပယာပေသံ။ တေ၊ ထို လှည်း
 ကုန်သည်တို့သည်။ ပဌမေပိ သတ္တဝါသေ၊ ပထမ-လှည်းအပေါင်း၏ နေရာ
 အရပ်၌လည်း။ ဝါ၊ ပထမ-လှည်းစခန်းချရာ အရပ်၌လည်း။ တိဏံ ဝါ၊
 ကိုသော်လည်းကောင်း။ပ။န အဒ္ဓသံသု၊ မတွေ့ မမြင်ကြကုန်။ပ။သဗ္ဗေဝ၊
 အားလုံးသော လူတို့သည်ပင်။ အနယဗျသနံ၊ ကြီးပွားမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့။
 အာပဇ္ဇိံ သု။ တသ္မိံ သတ္ထေ၊ ထိုလည်းအပေါင်း၌။ မနုဿာ ဝါ၊ လူတို့
 သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပသ္မ ဝါ၊ နွား-စသော သားကောင်တို့
 သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ စ၊ အကြင်သတ္တဝါတို့သည်လည်း။ အဟေသံ၊
 ရှိကုန်ပြီ။ သဗ္ဗေ။ (တေ၊ တို့ကို။) အမနုဿော၊ လူနှင့်တူသော။ ဝါ၊
 လူယောင်ဆောင်လာသော။ သော ယက္ခော၊ ထိုဘီလူးသည်။ ဘက္ခေသိ၊
 စားပြီ။ အဋ္ဌိကာနေဝ၊ အရိုးတို့သည်သာ။ သေသာနိ၊ ကြွင်းကုန်ပြီ။

ယဒါ၊ ၌။ ဒုတိယော၊ နှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော။ သတ္တဝါဟော၊
 အညာသိ၊ သိပြီ။ (ကိ)။ “ဒါနိ၊ ၌။ သော သတ္ထော၊ သည်။ ဗဟုနိက္ခန္ဓော
 ခေါ ဘော၊ ထွက်သွားပြီး၍ များသော ကာလရှိပြီ။ ဝါ၊ ထွက်သွားတာကြာ
 ပြီ။” ဣတိ၊ ဤသို့ သိပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့ သိခြင်းကြောင့်။ပ။ ကိလမိတ္တာတိ။

အထ ခေါ်။ပ။ ကိလမိတ္တာတိ။ ဘော၊ တို့။ အယံ ပုရိသော။ အမ္မာကံ၊
 တို့၏။ နေဝ မိတ္တော၊ မိတ်ဆွေလည်းမဟုတ်။ န ဉ္စတိသာလောဟိတော၊

ဆွေမျိုး သွေးသားတော်စပ်သူလည်း မဟုတ်။ ကထံ၊ ကြောင့်။ မယံ။
 ဣမဿ၊ ဤသူ၏ (စကားကို)။ သဒ္ဓါယ၊ ယုံကြည်၍။ ဂမိဿာမ၊ သွားနိုင်
 ကုန်အံ့နည်း။ (သွားနိုင်ပါမလဲ။) ဝေါ၊ တို့သည်။ ပုရာဏာနိ ။ပ။
 ဥဒကာနိ၊ တို့ကိုလည်းကောင်း။ န ဆဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ၊ မစွန့်ထိုက်ကုန်။ ယထာ-
 ဘတေန၊ အကြင် အကြင် လည်းတို့ဖြင့်ဆောင်ယူအပ်သော။ (အကြင် အကြင်
 လည်းတို့၌ တင်ဆောင် ထားအပ်သော။) ဘဏ္ဍေန၊ မျက်၊ ထင်း၊ ရေ-
 ဟူသော ဘဏ္ဍာဖြင့်။ သတ္တံ ပယာပေထ။ နော၊ တို့၏။ ပုရာဏံ၊ အဟောင်း
 ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာကို။ န ဆဇ္ဇေဿာမ၊ မစွန့်ကြကုန်အံ့။” ဣတိ၊ ဤသို့ မိန့်ပြီ
 ။ပ။ တဉ္စ သတ္တံ၊ ထို လည်းအပေါင်းကိုသာ။ အနယဗျသနံ၊ သို့။ အာပန္နော၊
 ရောက်နေသည်ကို။ အဒ္ဓသံသု၊ တသို့ သတ္တေပိ၊ ဥလည်း ။ပ။ အဟေသု။
 အမနုဿေန၊ သော။ တေန ယက္ခေန၊ သည်။ ဘက္ခိတာနံ၊ စားအပ်ကုန်သော။
 တေသဉ္စ၊ ထို သတ္တဝါတို့၏လည်း။ အဋ္ဌိကာနေဝ၊ တို့ကိုသာ။ အဒ္ဓသံသု။

အထ ဝေါ ။ပ။ “ဘော၊ တို့။ အယံ သတ္တော၊ သည်။ ဗာလေန၊ မိုက်
 သော။ ပရိဏာယကေန၊ ရွှေဆောင်လမ်းပြဖြစ်သော။ တေန သတ္တဝါဟေန၊
 ထို ကုန်သည်မှူးကြောင့်။ အနယဗျသနံ၊ သို့။ အာပန္နော၊ ပြီ။ [ရွှေနိဿယ-
 ၌ “အယံ သတ္တော အနယဗျသနံ။ အာပန္နော၊ ပြီ။ ယထာ၊ အဘယ်သူ
 ကြောင့် ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်သနည်းဟူမူကား။ ဗာလေန၊ သော။
 ပရိဏာယကေန၊ အကြီးဖြစ်သော။ သတ္တဝါဟေန၊ လည်းမှူးကြောင့်။
 အနယဗျသနံ၊ သို့။ အာပန္နော၊ ပြီ။” ဤသို့ ယထာ-ကို ပုစ္ဆာဝါစက-
 နိပါတ်ကြံ၍ အနက်ပေး၏။ မိမိကား “ယထာ၊ တံ-နှစ်ပုဒ်လုံးကိုပင် အနက်
 မရှိသော နိပါတ်”ဟု ကြံလိုက်ပါသည်။]

ဘော၊ တို့။ တေန ဟိ၊ ငါတို့ကံတုန်း၏။ အမှောက်၊ တို့၏။ သတ္တော၊
 လည်း၌။ ယာနိ ပဏိယာနိ၊ အကြင် ရောင်းထိုက်သော ကုန်တို့သည်။
 (ရောင်းကုန်တို့သည်။) အပ္ပသာရာနိ၊ နည်းသော အနှစ်သာရရှိကုန်၏။ ဝါ၊
 နည်းသော အဖိုးရှိကုန်၏။ ဝါ၊ မကောင်းမြတ်ကုန်။ [သာရ-သဒ္ဓါ ဥတ္တမ
 အနက်ဟော။] တာနိ၊ ထို ရောင်းကုန်တို့ကို။ ဆဇ္ဇေတွာ၊ စွန့်၍။ ဣမသ္မိံ
 သတ္တော၊ ဤ လည်းအပေါင်း၌။ (ဘီလူးစားခံရ၍ ပျက်စီးနေသော လည်း
 အပေါင်း၌။) ယာနိ ပဏိယာနိ၊ တို့သည်။ မဟာသာရာနိ၊ များသော
 အနှစ်သာရရှိကုန်၏။ ဝါ၊ များသောအဖိုးရှိကုန်၏။ တာနိ၊ တို့ကို။
 အာဒိယထ၊ ယူခဲ့ကြကုန်။” ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။ပ။ သကသ္မိံ သတ္တော၊
 မိမိဥစ္စာဖြစ်သော လည်း၌။ (မိမိလည်း၌။) ။ပ။ အာဒိယိတွာ၊ ယူ၍။ ပဏိ-

တေန၊ သော။ ပရိကာယကေန၊ သော။ သတ္တဝါဟေန၊ ကြောင့်။
သောတ္တိနာ၊ ချမ်းသာသဖြင့်။ တံ ကန္တာရံ၊ ထို မရီးခဲကို။ နိတ္ထရိသု
လွန်မြောက်ကုန်ပြီ။

ရာညေ ဝေမေဝ။ ထံ၊ သည်။ ဗာလော အဗျတ္တော (ဟုတွာ)
အယောနိသော ပရလောကံ။ ဂဝေသန္တော၊ ရှာလျက်။ ပုရိမော၊ ရွေး
ဖြစ်သော။ သော သတ္တဝါဟော သေယျထာပိ၊ ထို ကုန်သည်မူးကဲ့သို့။
အနယဗျသနံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇိဿသိ၊ ရောက်လိမ့်မည်။ ယေပိ၊ တို့သည်
လည်း။ တဝ၊ ၏ (စကားကို)။ သေဝံတဗ္ဗံ၊ နားထောင်ထိုက်၏ဟူ၍။
သဒ္ဓါတဗ္ဗံ၊ ယုံကြည်ထိုက်၏ဟူ၍။ မညိဿန္တိ၊ မှတ်ထင်ကြလိမ့်မည်။ တေပိ၊
တို့သည်လည်း။ တေ သတ္တိကာ သေယျထာပိ၊ ထို ဘီလူးစားခံရသော နောက်
လိုက်ငယ်သား ကုန်သည်အများတို့ကဲ့သို့။ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ပ။

၄၃၁။ လွယ်ပြီ။

(၁) ဂူထဘာရိက ဥပမာ

၄၃၂။ တေန ဟိ ။ပ။ အညတရော၊ တယောက်သော။ သူကရ-
ပေါတကော၊ ဝက်မွေးသော။ ပုရိသော၊ သည် ။ပ။ တုတ္ထ၊ ထို ရွာ၌။
ပဟူတံ၊ များစွာသော။ သုက္ခ ဂူထံ၊ မစင်ခြောက်ကို။ (ခြေစက်နေသော
မစင်ကို။) ဆဒ္ဓိတံ၊ စွန့်ပစ်အပ်သည်ကို။ (စွန့်ထားသည်ကို။) အဒ္ဓသ ။ပ။
“ပဟူတော၊ သော။ အယံ သုက္ခ ဂူထော၊ ကို။ ဆဒ္ဓိတော၊ အပ်ပြီ။ မမ၊
၏။ သူကရ ဘတ္တံ စ၊ ဝက်တို့၏ အစာသည်လည်း။ ဟောတိ။ အဟံ။ ဣတော၊
ဤများစွာသော မစင်ခြောက်ပုံမှ။ သုက္ခဂူထံ၊ ကို။ ယံ နန္ဒ ဟရေယျ၊
အကယ်၍ ဆောင်ယူရပါမူ ကောင်းလေစွ။” ။ပ။ ဥတ္တရာသင်္ဂ၊ အပေါ်ခြံ
အဝတ်ကို။ ပတ္တရိတွာ၊ ဖြန့်၍။ ပဟူတံ။ သုက္ခဂူထံ၊ ကို။ အာကိရိတွာ၊
လောင်းထည့်၍။ ဘဏ္ဍိကံ၊ ဘဏ္ဍာရှိသော အထုပ်ကို။ ဘဏ္ဍိတွာ၊ ဖွဲ့ချည်၍။
သိသေ၊ ၌။ ဥဗ္ဗာဟေတွာ၊ ဆောင်ယူ၍။ အဂမာသိ၊ သွားပြီ။

တဿ၊ ၏။ အန္တရာမဂ္ဂေ၊ ခရီးကြား၌။ မဟာ၊ ကြီးစွာသော။ အကာ-
လမေသော၊ အခါမဲ့၌ ရွာသောမိုးသည်။ (မိုးအခါ မဟုတ်ပဲ ရွာသောမိုး
သည်။) ပါဝဿိ၊ ရွာပြီ။ သော၊ သည်။ ဥစ္ဆရန္တံ၊ အထက်၌လည်း ယိုထွက်
နေသော။ (အထက်ကလည်း ယိုထွက်နေသော။) ပစ္ဆရန္တံ၊ အောက်၌လည်း
ယိုထွက်နေသော။ (ဂူထဘာရိ-၌ စပ်။) ယာဝ အဂ္ဂနခါ၊ လက်သည်းဖျား

ခြေသည်းများထိုင်အောင်။ ဂူထေန်၊ သည်။ မက္ခိတော၊ လိမ်းကျံအပ်သည်။
 (ဟုတ္တာ။) ဂူထဘာရံ၊ မစင်တည်းဟူသောဝန်ကို။ အာဒါယ အဂမာသိ။
 တမေန်၊ ထိုယောက်ျားကို။ ပ။ “ဘဏေ၊ အမောင်။ ကစို၊ အဘယ်သို့နည်း။
 (ဘယ်လိုလဲ။) တံ၊ သည်။ ဥမ္မတ္တာ၊ နေ့၊ ရူးနေသလော။ ကစို၊ နည်း။
 ဝိစေတော(နေ့)၊ ဖောက်ပြန်သောစိတ်ရှိနေသလော။ (စိတ်ဖောက်ပြန်နေသ
 လော။) [နေ့-သည် နှ-နှင့် အနက်တူသော ပုစ္ဆာဝါစက-နိပါတ်။] ကထံ
 ဟိ၊ ကြောင့်။ ပ။ ဟိရိယသိ နာမ၊ ဆောင်ယူရသနည်း။ (ဆောင်ယူလာပါ
 လိမ့်။)” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။

ဘဏေ၊ တို့။ ဧတ္ထ၊ ဤအရာ၌။ (ဤ ကိစ္စ၌။) တုမ္ပေ၊ ခေါ၊ သင်တို့
 သည်သာ။ ဥမ္မတ္တာ၊ ရူးကုန်၏။ တုမ္ပေ၊ ဝိစေတော၊ ကုန်၏။ ဟိ၊ အကြင်
 ကြောင့်။ (ဣဒံ၊ ဤ မစင်ခြောက်သည်။) မေ၊ ၏။ သုကရဘတ္တံ၊ တည်း။
 တထာ၊ ထို့ကြောင့်။ (မေ၊ ငါသည်။ အာဟတော၊ ဆောင်ယူအပ်ပြီ။)
 [ဟိ-သည် ယသွာ-နှင့် အနက်တူသော ကာရဏဝါစက-နိပါတ်။ တထာ-
 သည် တသွာ-နှင့် အနက်တူသော ကာရဏဝါစက-နိပါတ်။] (တနည်း)
 (ယသွာ၊ ကြောင့်။ ဣဒံ၊ ဤမစင်ခြောက်သည်။) မေ၊ ၏။ သုကရဘတ္တံ၊
 တည်း။ တထာ ဟိ(တတော ဝေ)၊ ထို့ကြောင့်ပင်။ ဟရိ၊ ဆောင်ယူခဲ့ပြီ။
 [ဤသို့လည်း ပေးပါ။ တထာ-သည် တသွာ-အနက်ဟော နိပါတ်။ ဟိ-သည်
 ဝေ-အနက်ဟော နိပါတ်။] ဣတိ၊ ဤသို့ပြောပြီ။ ဣညေ၊ တံ၊ သည်။
 ဂူထဘာရိကူပမေဝံ၊ မညေ၊ မစင်တည်း ဟူသော ဝန်ကို ဆောင်သော
 ယောက်ျားဟူသော ဥပမာရှိ၏ဟူ၍။ ဝါ၊ မစင်တည်းဟူသော ဝန်ကိုဆောင်
 သော ယောက်ျားနှင့်တူ၏ဟူ၍။ ပဋိတံသိ၊ ငါ၏စိတ်၌ ထင်လာပြီ။ ပ။

၄၃၃။-ရှေး၌ ရေးခဲ့ပြီ။

(၁၃) အက္ခရာတော်ဥပမာ

၄၃၄။ တေန ဟိ။ ပ။ ဒွေ၊ နှစ်ယောက်ကုန်သော။ အက္ခရာတော်
 ကြောင့်၌ ကြူးသတို့သည်။ (ကြောအန်အကစား ဝါသနာပါသတို့သည်။)
 အက္ခရာဟိ၊ အန်စာတို့ဖြင့်။ ဒိဗ္ဗိ၊ သု၊ ကစားကုန်ပြီ။ [ဒိဝု-ဓာတ် ကိဋ္ဌာ-အနက်
 ဟော။] ဧကော၊ အက္ခရာတော်။ အာဂတံဂတံ၊ လာတိုင်းလာတိုင်းသော။
 ကလိ၊ ရူးသောအန်စာကို။ ဂိလတိ၊ မျိုး၏။ (ခံတွင်းဖြင့် ငိုထား၏။)
 ဒုတိယော၊ နှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော။ အက္ခရာတော်၊ သည်။ တံ

အကွေ့တို့၊ ကို။ အာဂတာဂတံ၊ သော။ ကလိံ၊ ကို။ ဂိလန္တံ၊ ငုံ့ထားသည်
 ကို။ အဒ္ဓသ၊ မြင်ပြီ။ပ။ “သမ္မ၊ မိတ်ဆွေ။ တံ။ ကေန္တိကေန၊ တခုသော
 အပ္ပိအားဖြင့်။ (စင်စစ်အားဖြင့်။) ဝိနာသိ၊ နိုင်၏။ သမ္မ၊ မေ၊ အား။ အက္ခေ၊
 တို့ကို။ ဒေဟိ၊ ပြန်ပေးပါ။ ပဇောဟိဿာမိ၊ အပြားအားဖြင့် ပူဇော်ပါ
 မည်။ [ရုံးသုတ္တံ ပြုထိုက်သော ပူဇော်မှုကို ပြုပါမည်-ဟုလို။]” ဣတိ၊ ဤသို့
 ပြောပြီ။ “သမ္မ၊ ဝေ၊ ကောင်းပါပြီ။” ဣတိ၊ ခေါ်၊ လျှင်။ပ။ ပါဒါသိ၊
 ပြန်ပေးပြီ။ပ။ အက္ခေ၊ တို့ကို။ ဝိသေန၊ အဆိပ်ဖြင့်။ ပရိဘာဝေတွာ၊
 ထုံမွမ်း၍။ပ။ သမ္မ၊ ဟေ၊ လာပါ။ အက္ခေဟိ၊ တို့ဖြင့်။ ဒိဗ္ဗိဿာမ၊ ပြန်
 ကစားကြကုန်စို့။ပ။ ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ပ။

ဂါထာအနက်။ ။ “ပရမေန၊ လွန်ကဲသော။ တေသော၊
 အစွမ်းထက်သော အဆိပ်ဖြင့်။ လိတ္တံ၊ လိမ်းကျံအပ်သော။ အက္ခေ၊
 အန်စာကို။ ဂိလံ၊ မျိုသော။ (ငုံ့ထားသော။) ပုရိသော၊ သည်။
 န ဗုဇ္ဈတံ၊ အဆိပ်လူးထားမှန်း မသိ။ ရေ၊ ဟယ်...မကောင်း
 သော အန်ကစားသမား ယောက်ျား။ ဂိလ၊ ငုံ့ပါလေ။ ပါပဇ္ဇတ္တကာ၊
 ဟယ် ... မကောင်းသော အန်ကစားသမား ယောက်ျား။ ဂိလ၊
 ငုံ့ပါလေ။ (တံ၊ ထို ငုံ့ထားအပ်သော အန်စာသည်။) ပစ္စာ၊ ဌ။
 တေ၊ ၎င်း။ ကဋ္ဌုကံ၊ ခါးစပ်သော ဆင်းရဲသည်။ ဘဝိဿတိ၊
 ဖြစ်လိမ့်မည်။”

ရာဇည။ ပ။ အက္ခေတ္တကူပမော မညေ၊ အန်ကစားသမား ယောက်ျား
 ဟူသော ဥပမာရှိ၏ဟူ၍။ ဝါ၊ အန်ကစားသမားယောက်ျားနှင့် တူ၏ဟူ၍။
 ပဋိဘာသိ၊ ပြီ။ [၄၃၅။ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ☸

(၁၄) သာဏဘာရိက ဥပမာ

၄၃၆။ တေန ဟိ။ပ။ ဇနပဒေါ၊ ဇနပုစ်သည်။ ဝုဠာသိ၊ ပြောင်း
 ရှေ့ပြီ။ အထ ခေါ်။ သဟာယကော၊ သူငယ်ချင်း တယောက်သည်။
 သဟာယကံ၊ ကို။ အာမန္တေသိ၊ ခေါ်၍ပြောပြီ။ (တိုင်ပင်ပြီ။ ကိ။)
 “သမ္မ၊ မိတ်ဆွေ။ အာယာမ၊ လာ-သွားကြစို့။ပ။ ဥပထကံမိဿာမ၊ ချဉ်း
 ကပ်ကြစို့။ ဧတ္ထ၊ ဤ ဇနပုစ်၌။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသော။ ဇနံ၊ ကို။
 အပ္ပေဝ နာမ အဓိဂစ္ဆေယျာမ၊ ရနိုင်ကုန် တန်ရာ၏။” ဣတိ၊ ပြီ။ပ။ တေ၊
 ထို သူငယ်ချင်း နှစ်ယောက်တို့သည်။ ယေန၊ ဌ။ သော ဇနပဒေါ (အတ္ထိ)။

ယေန ဌံ။ အညတရံ၊ တခုသော။ ဂါမပဋ္ဌံ၊ ရွာဟောင်းအရပ်သည်။ ဝါ၊ ရွာပျက် အရပ်သည်။ (အတ္ထံ။) တေန၊ ဇနပုဒ်ဝယ် ရွာပျက်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမိ သူ။ တတ္ထ၊ ထို ရွာဟောင်း၌။ ပဟူတံ၊ သော။ သာဏံ၊ ပိုက်ဆံ လျှော်ကို။ ဆဒ္ဓိတံ၊ စွန့်ပစ်ထားအပ်သည်ကို။ အဒ္ဓသံ သူ။

ဒိသ္ဗာ။ ပ။ “သမ္ပ ပဟူတံ။ ဣဒံ သာဏံ၊ ကို။ ဆဒ္ဓိတံ၊ အပ်ပြီ။ သမ္ပ။ တေန ဟိ၊ တိုက်တွန်းပါ၏။ တံ စ၊ မိတ်ဆွေ သည်လည်း။ သာဏဘာရံ၊ ပိုက်ဆံလျှော်ဟူသော ဝန်ကို။ ဗန္ဓ၊ ဖွဲ့ချည်ပါ။ အဟဉ္ဇ၊ ကျွန်ုပ်လဲပဲ။ သာဏဘာရံ၊ ကို။ ဗန္ဓိဿာမိ၊ ဖွဲ့ချည်ပါမည်။ ဥဘော၊ နှစ်ယောက်လုံးတို့သည်။ သာဏဘာရံ အာဒါယ။ ဂမိဿာမ၊ သွားကြ ပါစို့။” ဣတိ၊ ဤသို့ ပြောပြီ။ ပ။ ပဟူတံ။ သာဏသုတ္တံ၊ ပိုက်ဆံ လျှော်ချည်ကို။ ဆဒ္ဓိတံ၊ ကို။ အဒ္ဓသံ သူ။ ပ။ သမ္ပ။ ယဿ၊ အကြင် ပိုက်ဆံ လျှော်ချည်၏။ အတ္ထာယ၊ အကျိုးငှာ။ သာဏံ၊ ပိုက်ဆံလျှော်ကို။ ဣစ္ဆေယျာမ၊ အလိုရှိကုန်ရာပါ၏။ ပဟူတံ။ ဣဒံ သာဏသုတ္တံ၊ ကို။ (ကျွန်ုပ်တို့ အလိုရှိအပ်သော ဤပိုက်ဆံလျှော်ချည်ကို။) ဆဒ္ဓိတံ။ သမ္ပ။ တေန ဟိ၊ ပါ၏။ တံ စ၊ သည်လည်း။ သာဏဘာရံ၊ ကို။ ဆဒ္ဓေဟိ၊ စွန့်ပစ်ပါ။ အဟံ စ၊ လဲပဲ။ သာဏဘာရံ ဆဒ္ဓေဿာမိ၊ စွန့်ပစ်ပါမည်။ ဥဘော။ သာဏသုတ္တဘာရံ၊ ပိုက်ဆံ လျှော် ချည် ဟူသော ဝန်ကို။ အာဒါယ။ ဂမိဿာမ၊ စို့။ ဣတိ၊ ပြီ။ သမ္ပ။ မေ၊ ၏။ အယံ သာဏဘာရော၊

၁။ ဂါမပဋ္ဌံ။ ။ ဂါမ-ပုဒ်+ပတ္တ-ပုဒ်၊ ပတ္တ-၌ ပဒ-ခတ်+တ-ပစ္စည်း။ ဝဇ္ဇိ-တဗ္ဗိ (အာပဇ္ဇိတဗ္ဗ) န္တိ ပတ္တံ၊ ရောက်ထိုက်သောအရပ်။ ဂါမော+ဝေ+ဟုတွာ+ပတ္တံ ဂါမပတ္တံ၊ ရွာသည်ပင် ရောက်ထိုက်သော အရပ်။ ထိုရွာက လူများ တခြားသို့ ပြောင်းသွားသဖြင့် လူများကို မရောက်ထိုက် မတွေ့ထိုက်တော့။ ရွာကိုသာ ရောက် ထိုက် တွေ့ထိုက် (ရောက်ရ တွေ့ရ) တော့သည်။ “ဂါမပတ္တံ၊ ရောက်ထိုက် တွေ့ ထိုက်သော ရွာအရပ်ကို” ဟု သဒ္ဓတ္ထ-ပေးပါ။ “လူများ မရှိသဖြင့် မနေထိုက်သော ရွာအရပ်။ ဝါ၊ ရွာဟောင်း ရွာပျက်” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ (ထို ပတ္တ-မှ တွဲ-ဤ ဇု-ပြု၍ “ဂါမပဋ္ဌံ” ဟု ဖြစ်သည်။

ဂါမပဒံ။ ။ ဤပါဌ၌ “ပဒ” သဒ္ဓါသည် “ခြေရာ” အနက်ဟောတည်း။ ယောက်ျား တယောက်၏ ခြေချရာအရပ်ဖြစ်သော ထပ်နေသော အပိုင်းအခြား အမှတ်အသား ကို “ပဒ” ဟု ဆိုရသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ-ရွာသူရွာသားတို့ နေအပ်သော အရပ်ဖြစ် သော ရအပ်နေအပ်ခဲဖူးသော အိမ် အဆောက်အအုံ အပေါင်းကို “ဂါမပဒ” ဟု ခေါ်သည်။ [ဂါမဿ+ပဒံ ဂါမပဒံ၊ ရွာသူရွာသားတို့၏ နေရာဟောင်း။ ဝါ၊ ရွာဟောင်းနေရာ။]

ဤ ပိုက်ဆံလျှော်ဟူသော ဝန်ကို။ ဒုရာဘတော စ၊ အဝေးမှလည်း ဆောင်ယူအပ်ပါ၏။ [အဝေးကြီးကလည်း ဆောင်ယူလာရပါ၏-ဟူလို။] သုသန္ဓေဒ္ဓေါ စ၊ ကောင်းစွာလည်း ဖွဲ့ချည်အပ်ပါ၏။ [လွယ်လွယ် ကူကူ ဖြင့် ယူ၍သွားနိုင်လောက်အောင် သေသေချာချာလည်း ချည်ထားအပ်ပါ၏။ သို့အတွက် မဖြည့်လိုတော့ပါ-ဟူလို။] မေး၊ အား။ အလံ၊ တော်ပါပြီ။ တံ။ ပဇာနာဟံ၊ သိပါ။ [ယူလိုလျှင် ယူခဲ့ပါ-ဟူလို။] ။ပ။ အာဒိယံ၊ ယူပြီ။ [နောက်ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေးပါ။]။

တေ။ပ။ ပဟူတာ၊ များစွာကုန်သော။ သာဏိယော၊ ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်တို့ကို။ ဆဒ္ဓိတာ၊ စွန့်ပစ်ထားအပ်ကုန်သည်တို့ကို။ပ။ ယဿ၊ အကြင် ပိုက်ဆံလျှော်ချည်ဖြင့် ရက်အပ်သောအဝတ်၏။ အတ္ထာယ။ပ။ ပဟူတံ။ ခေါ်မ၊ ခါမတိုင်း၌ဖြစ်သော လျှော်ကို။ ဝါ၊ ခုမ်လျှော်ကို။ [ချည်မဖြစ်သော ခုမ်လျှော်ပင်။ သို့မဟုတ် ခုမ်လျှော်ပင်မှ ခွာယူထားအပ်သော လျှော်များတည်း။ ယခုခေတ်၌ “ဂုံလျှော်” ဟုပင် ခေါ်ကြသောအရာ ဖြစ်ဟန်တူ၏။]။ပ။ ခေါ်မသုတ္တံ၊ ခေါ်မတိုင်း၌ ဖြစ်သော ချည်ကို။ ဝါ၊ ဂုံလျှော်ချည်ကို။ပ။ ခေါ်မဒုဿံ၊ ခေါ်မတိုင်း၌ ဖြစ်သောချည်ဖြင့် ရက်အပ်သောအဝတ်ကို။ ဝါ၊ ဂုံလျှော်ချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်ကို။ပ။ ကပ္ပာသံ၊ ဝါကို။ပ။ ကပ္ပာသိကသုတ္တံ၊ ဝါမှဖြစ်သောချည်ကို။ပ။ ကပ္ပာသိကဒုဿံ၊ ဝါမှဖြစ်သောချည်ဖြင့် ရက်အပ်သောအဝတ်ကို ။ပ။

အယံ၊ သံကို။ပ။ လောဟံ၊ ကြေးနီကို။ [လောဟ-သဒ္ဓါသည် တမ္ဗလောဟ-အနက်ကိုဟောသော ရှုဠ-တည်း။] တိပုံ၊ သလ္လံဖြူကို။ (ခဲဖြူ-သလ္လံစင်ကို။) ။ပ။ သိသံ၊ သလ္လံမည်းကို။ (ခဲနက်ကို။) ။ပ။ သဇ္ဈံ၊ ငွေကို ။ပ။ သုဝဏ္ဏံ၊ ရွှေကို ။ပ။ ယဿ၊ အကြင် ရွှေရတနာ၏။ အတ္ထာယ၊ ငှာ။ သာဏံ ဝါ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း ။ပ။ သဇ္ဈံ ဝါ၊ ကိုသော်လည်းကောင်း။ ဣစ္ဆေယျာမ ပဟူတံ။ ဣဒံ သုဝဏ္ဏံ၊ ဤ ဝါတို့အလိုရှိအပ်သော ရွှေကို။ ဆဒ္ဓိတံ ။ပ။ သုဝဏ္ဏဘာရံ၊ ရွှေတည်း ဟူသောဝန်ကို ။ပ။ အာဒိယံ။

တေ၊ ထိုသုဠယ်ချင်းနှစ်ယောက်တို့သည်။ ယေန၊ ၌။ သကော ဝါမော၊ မိမိဥစ္စာဖြစ်သော ရွာသည်။ (မိမိရွာသည်။ အတ္ထိ။) တေန၊ မိမိတို့ရွာရှိရာ

၁။ တိပု၊ သိသံ။ ။တိပုတိ၊ သေတတိပု။ သိသန္တိ၊ ကာဠတိပု။-ပဏ္ဍိတသ-ဒိကာ၊ မူလပရိယာယ-ဝဂ်၊ ၁-သုတ်၊ ၇၀-ကိုထောက်၍ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။ ရှေးဆရာတော်များကား “တိပု၊ သလ္လံမည်း။ သိသံ၊ သလ္လံဖြူ (သလ္လံစင်)။” ဟု ပေးတော်မူကြ၏။

ထိုအရပ်သို့။ ဥပသင်္ကမိံ သု၊ သွားကုန်ပြီ။ တတ္ထ၊ ထိုရွာ၌။ ဝါ၊ ထိုသူငယ်
 ချင်း နှစ်ယောက်တို့တွင်။ ယော သော သဟာယကော၊ အကြင် သူငယ်
 ချင်းသည်။ သာဏဘာရံ အာဒါယံ။ အဂမာသိ၊ လာပြီ။ (ပြန်လာပြီ။)
 တဿ၊ ၏။ (ပိုက်ဆံလျှော်တည်းဟူသော ဝန်ကိုယူ၍ ပြန်လာသော ထို
 သူငယ်ချင်း၏။) မာတာပိတရော၊ မိဘတို့သည်။ နေဝ အဘိနန္ဒိံ သု၊ မနှစ်
 သက်ကြကုန်။ (မကျေနပ်ကြကုန်။) ပုတ္တဒါရာ၊ သား သမီး ဇနီးတို့သည်
 ။ပ။ မိတ္တာမစ္စာ၊ မိတ်ဆွေ တကွဖြစ်ဖက်သူငယ်ချင်းတို့သည်။ ပ။ တတောနိဒါနံ၊
 ထို ပိုက်ဆံလျှော်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သုခံ၊ ကိုလည်းကောင်း။
 သောမနဿံ၊ ကိုလည်းကောင်း။ န စ အဓိဂစ္ဆိ၊ ရလည်းမရ။ ယော
 ပန သော သဟာယကော၊ အကြင်သူငယ်ချင်းသည်ကား။ (သူငယ်ချင်း
 ကတော့။) သုဝဏ္ဏဘာရံ အာဒါယ အဂမာသိ။ ပ။ အဓိဂစ္ဆိ။ ရံဇည။
 ဝေ မေဝ၊ ဤ အတူပင်။ တံ၊ သည်။ သာဏဘာရိကူပမော မညေး
 ပိုက်ဆံလျှော်တည်းဟူသော ဝန်ကိုဆောင်ယူသော ယောက်ျား ဟူသော
 ဥပမာရှိ၏ ဟူ၍။ ဝါ၊ ပိုက်ဆံလျှော်တည်းဟူသော ဝန်ကိုဆောင်ယူလာ
 သော ယောက်ျားနှင့်တူ၏ဟူ၍။ ပဋိဘာသိ၊ ငါ၏စိတ်၌ ထင်လာပြီ။ ပ။

သရဏဂမန

၉၃၇။ အဟံ။ ပုရိမေနေဝ၊ ရှေးဖြစ်သည် သာ လျှင် ဖြစ်သော။
 သြပမ္ပေန၊ ဥပမာကြောင့်။ ဘောတော ကဿပဿ၊ အား။ ဝါ၊
 ၏အပေါ်၌။ အတ္ထမနေံ၊ မိမိစိတ်ရှိပါ၏။ ဝါ၊ နှစ်သက်ပါ၏။ အဘိ-
 ရဒ္ဓေါ၊ အလွန်နှစ်သက်ပါ၏။ ဝါ၊ အလွန်ကြည်ညိုပါ၏။ အပိ စ၊
 ထိုသို့ပင် နှစ်သက် ကြည်ညိုပါသော်လည်း။ အဟံ။ ဝိစိတြာနိ၊ ဆန်း
 ကြယ်ကုန်သော။ ဣမာနိ ပဉ္စာပဋိဘာနာနိ၊ ဤ ပြဿနာတို့၌ ရှေးရှု
 ထင်လာသော ဉာဏ်တို့ကို။ သောတုကာမော၊ နာလိုသည်။ (ဟုတွာ။)
 ဝေ၊ သို့။ အဟံ၊ သည်။ ဘဝန္တိ ကဿပံ၊ အရှင်ကဿပ-ကို။ ပစ္စနိကံ၊
 ဆန်ကျင်ဘက်ကိုကဲ့သို့။ ကာတဗ္ဗံ၊ ပြုထိုက်၏ဟူ၍။ အမညိဿံ၊ မှတ်ထင်
 မိပါပြီ။ [စောစောက မိန့်အပ်သော ဥပမာစကားဖြင့်ပင် အရှင်ဘုရား
 အား ကြည်ညိုပါ၏။ သို့ရာတွင်-အရှင်၏ ဆန်းကြယ်သော စကားတို့ကို
 ကြားလို၍ ဆန်ကျင်ဘက်လို ပြုလုပ်မိပါသည်-ဟူလို။]

ဘော ကဿပ။ အဘိက္ကန္တံ၊ အလွန်နှစ်သက်အပ်ပါပေစွ။ ဝါ၊ အလွန်
 ကောင်းပါပေစွ။ ဘော ကဿပ။ အဘိက္ကန္တံ၊ စူ။ ဘော ကဿပ။

သေယျထာပီ၊ ကား။ နိက္ခုတ္တိတံ၊ တစုံတယောက် မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို။ ဝါ၊ အလိုအလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို။ ဥက္ကုဇ္ဈေယျ (သေယျထာပီ) ဝါ၊ လှန်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ပဋိစ္ဆန္တံ၊ မြက် သစ်ရွက်-စသည်ဖြင့် ဖုံးကွယ်အပ်သော အရာဝတ္ထုကို။ ဝိဝရေယျ (သေယျထာပီ) ဝါ၊ ဖွင့်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။ မုဋ္ဌဿ၊ အရပ်မျက်နှာ၌ တွေ့ဝေနေသူအား။ ဝါ၊ မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား။ မဂ္ဂံ၊ လမ်း ဖြောင့် လမ်းမှန်ကို။ အာစိက္ခေယျ (သေယျထာပီ) ဝါ၊ ပြောပြလိုက်သကဲ့ သို့ လည်းကောင်း။ 'စက္ခုမဒန္တာ၊ ပသာဒစက္ခု ရှိသတို့သည်။ (မျက်စိ ကောင်းသတို့သည်။) ရူပါနိ၊ ရူပါရုံတို့ကို။ 'ဒက္ခန္တိ၊ မြင်နိုင်ကြလိမ့်မည်။' ဣတိ၊ ဤသို့ကြံ၍။ အန္တကာရေ၊ အမှိုက်မှောင်၌။ တေလ ပဇ္ဇောတံ၊ ဆီဟူသော မှိုရာရှိသော အလင်းရောင်ကို။ ဝါ၊ ဆီမီးအလင်းရောင်ကို။ ဓာရေယျ(သေယျထာပီ)ဝါ၊ ညှိထွန်း ဆောင်ပြလိုက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။

ဝေမေဝံ၊ ဤအတူပင်။ ဘောတာ ကဿပေန၊ သည့်။ အနေက- ပရိယာယေန၊ တပါးမက များစွာသော အကြောင်းဖြင့်။ (ပရိယာယ် အမျိုးမျိုးဖြင့်။) ဓမ္မော၊ ကို။ ပကာသိတော၊ ထင်ရှားပြအပ်ပါ ပေပြီ။ ဘော ကဿာ၊ သောဟံ (သော + အဟံ)၊ ထို တပည့်တော်သည်။ တံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ၊ ထို အသင်တို့ဆရာ အရှင်ဂေါတမ-ကိုလည်းကောင်း။ ဓမ္မဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ ဘိက္ခုသံသဉ္စ၊ ကိုလည်းကောင်း။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဝါ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သိမှတ် ပါ၏။ ဘဝံ ကဿပေါ၊ သည်။ မံ၊ တပည့်တော်ကို။ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ယနေကို အစပြု၍။ ပါဏုပေတံ၊ အသက်တို့ဖြင့် ဆည်းကပ်တတ်သော။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂတံ၊ ဆည်းကပ်သော၊ ဥပါသကံ၊ ဥပါ- သကာဟူ၍။ ဓာရေတု၊ စိတ်၌ဆောင်တော်မူပါ။ ဝါ၊ မှတ်တော်မူပါ။

ဘော ကဿပ။ စ၊ ဆက်၍ လျှောက်ပါဦးမည်။ အဟံ။ မဟာ- ယညံ၊ ကြီးကျယ်သော ယဇ်ကို။ ဝါ၊ ကြီးကျယ်သော အလှူကို။ ယဇိတုံ၊ ပေးလှူပူဇော်ခြင်းငှာ။ ဣစ္ဆာမိ၊ အလိုရှိပါ၏။ မံ၊ ကို။ 'ဘဝံ ကဿပေါ၊ သည်။ အနုသာသတု၊ သွန်သင်ဆုံးမ လမ်းပြပါ။ ယံ၊ ယင်းသို့ သွန် သင်ဆုံးမ လမ်းပြခြင်းသည်။ မမ၊ ၎င်း။ ဒီသရဏံ၊ ရှည်စွာသော ဉာဉ်ပတ် လုံး။ (ရက်ပေါင်းများစွာ။) ဟိတာယ၊ စီးပွားအလို့ငှာ။ သုခါယ၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ။ အဿ၊ ဖြစ်ရာပါ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ယညကထာ

၄၃၈။ ရာဇည။ ယထာ ရှပေ၊ အကြင်သို့ သတောရှိသော။ ယညေ၊ ယဉ်၌။ (အလှ၌။) ဝါဝေါ ဝါ၊ နွားတို့ကိုသော်လည်း။ ဟညန္တံ၊ သတ်အပ်ကုန်၏။ (အသတ်ခံရကုန်၏။) အဇေဠကော ဝါ၊ ဆိတ်၊ သိုး-တို့ကိုသော်လည်း။ ပ။ ကုက္ကုဋ္ဌသုကရာ ဝါ၊ ကြက်၊ ဝက်-တို့ကိုသော်လည်း။ ပ။ ဝိဝိဓော၊ အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော။ (အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော။) ပါဏာ ဝါ၊ အခြား သတ္တဝါတို့သည်သော်လည်း။ သံဃာတံ၊ သတ်ဖြတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့။ (သတ်ဖြတ်ခံရခြင်း သေရခြင်းသို့။) အာပဇ္ဇန္တံ၊ ရောက်ကုန်၏။ ပဋိဂ္ဂါဟကာ စ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မှားသော အယူရှိသူ တို့သည်။ ပ။ ဟောန္တံ။ ရာဇည။ ဧဝ ရှပေ၊ ယညော၊ သည်။ မဟပ္ပလော၊ များသော တူသော-အကျိုးရှိသည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။ မဟာနိသံသော၊ များသော အာနိသင်ရှိသည်။ (များသော အကျိုးဆက်ရှိသည်။) န (ဟောတိ)။ မဟာဇုတိကော၊ များသော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်။ န (ဟောတိ)။ မဟာ ဝိပ္ပာရော၊ များသော ကျယ်ပြန့်သော အကျိုး ရှိသည်။ န (ဟောတိ)။

ရာဇည။ သေယျထာပိ၊ ကား။ ကဿကော၊ လယ်သမားသည်။ ဗီဇ-နဂံလံ၊ မျိုးစေ့နှင့် ထွန်တုံးကို။ အာဒါယ၊ ယူ၍။ ဝနံ၊ တောသို့။ ပဝိသေယျ၊ ဝင်ရာ၏။ သော၊ သည်။ တတ္ထ၊ ထိုတော၌။ ဒုဗ္ဗုမေ၊ မကောင်းသောမြေ အဖို့ရှိသော။ အဝိဟတခါဏု ကဏ္ဍကေ၊ မဖျက်ဆီးအပ် (မရှင်းလင်းအပ်) သော သစ်ငုတ်၊ ဆူးရှိသော။ ဒုက္ခေတ္ထေ၊ မကောင်းသော လယ်၌။ (ဆပ်ပြာ-အစရှိသော အပြစ်တို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော လယ်၌။) ခဏ္ဍာနိ၊ ကျိုးကုန် ပြတ်ကုန်သော။ ပူတိနိ၊ ပုပ်ဆွေးကုန်သော။ ဝါတာ တပ ပဟတာနိ၊ လေ၊ နေပူတို့သည် ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်သော။ အသာရဒါနိ၊ အနှစ်အဆံကို မယူကုန်သော။ [အနှစ်အဆံ မပါပဲ အပိန် အဖျင်း ဖြစ်ကုန်သော။-ဟူလို။] အသုခ သယံ-တာနိ၊ ကောင်းမွန်စွာ သိမ်း မထားအပ်ကုန်သော။ ဗီဇာနိ၊ တို့ကို။ ပတိဋ္ဌာပေယျ၊ တည်စေရာ၏။ (စိုက်ပျိုး ကြံ ရှု ရာ ၏။) ဒေဝေါ စ၊ မိုးသည်လည်း။ ကာလေန ကာလံ၊ သင့်လျော်ရာ အခါတိုင်း အခါတိုင်း၌။ သမ္မာ၊ ကောင်းစွာ။ ဓာရံ၊ ရေအလျဉ်ကို။ န အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျ၊ မဝင်စေရာ။ (မရွာသွန်းရာ။) [“န အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျ၊ မပေးရာ။” ဟုလည်း အနက်ပေး

နိုင်၏။] တာနိ ဝိဇာနိ၊ တို့သည်။ ဝုဒ္ဓိံ၊ ကြီးပွားခြင်းသို့။ ဝိရုဇ္ဇိံ၊ စည်ပင်ခြင်းသို့။ ဝေပုလ္လံ၊ ပြန်ပြောကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇေယျံ အပိ နု၊ ရောက်နိုင်ကုန်ရာ အံ့လော။ (ရောက်နိုင်ပါမလား။) ကဿကော ဝါ၊ သည်သော်လည်း။ ဝိပုလံ၊ ကြီးကျယ်သော။ ဖလံ၊ အကျိုးကို။ အဓိဂဇ္ဇေယျ (အပိ နု)၊ ရနိုင်ရာအံ့လော။ (ရနိုင်ပါမလား။) ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဘော ကဿပ။ ဣဒံ၊ ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်။ (ဤသို့ မျိုးစေ့တို့၏ ကြီးပွားစည်ပင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၊ လယ်သမား၏ ကြီးမားသော အကျိုးကို ရနိုင်ခြင်းသည်။) နော ဟိ၊ မသင့်ပါ။ (မဖြစ်နိုင်ပါ။)

☸ အမှာ။ ။ “ဝေမေဝ ခေါ ဣဇည” စသော ဝါကျများ တူပြီ။ “ယထာရူပေ စ ခေါ” စသော သုက္ကပက္ခန္ဓလည်း အနက်ထူး မရှိ၊ လွယ်ပြီ။

ဣတိ၊ ဤသို့၊ သွန်သင်လမ်းပြ ဆုံးမပြီ။

ဥတ္တရမာဏံ ဝတ္ထု

၄၃၉။ အထ ခေါ၊ ဌံ။ (အရှင် ကုမာရကဿပ-၏ တရားကို ကြားနာ ပြီးရာ ထို အခါ၌။) ပါယာသိရာဇညော။ သမဏဗြာဟ္မဏကပဏဒ္ဓိက-ဝဏိဗ္ဗကယာစကာနံ၊ ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏား၊ အထီးကျန်မဲ့ ဆင်းရဲသူ၊ ခရီးသွားသူ၊ ဂုဏ်ကို ပြော၍ တောင်းသူ၊ ဂုဏ်ကိုမပြောပဲတောင်းသူ တို့အား။ ခါနံ၊ အလှူကို။ ပဋ္ဌပေသိ၊ ဖြစ်စေပြီ။ တသ္မိံ ခေါ ပန ဒါနေ၊ ထို အလှူဝတ်၌။ ဝေရူပံ၊ တောဇနံ၊ ကို။ ဒီယတိ၊ ပေးလှူအပ်၏။ ဗိလင်္ဂဒုတိယံ၊ ပအုံးရည်ဟင်းဟူသော - နှစ်ခွက်မြောက် ရှိသော။ ကဏာဇကံ၊ ဆန်ကွဲထမင်းကို။ (ဒီယတိ။) ခောရကာနိ၊ ဖွပ်လျော်အပ်ကုန်သော။ ဝါ၊ ထူထဲ ကြမ်းတမ်းကုန်သော။ ဂုဋ္ဌဝါလကာနိ၊ ရှုပ်ထွေးထူထဲသော အမြိတ် အဆာ ရှိကုန်သော။ ဝတ္ထာနိ၊ စ၊ တို့ကိုလည်း။ ဒီယန္တိ။ ပ။ ဝါဝဇ္ဇော (ဗျာ ဝဇ္ဇော)၊ အားထုတ်သူသည်။ ဝါ၊ ကြောင့်ကြစိုက်သူသည်။ အဟောသိ။ ။ ပ။ အနုဒ္ဓိသတိ၊ အဖန်ဖန် မြည်တမ်း ပြောဆို၏။ (ကိ။) “အဟံ၊ ဣမိနာ ဒါနေန၊ ကြောင့်။ ပါယာသိ။ ရာဇညံ၊ ကို။ [ဝေ-ကို နောက်ပုဒ်နှင့် တွဲမည်။] ဣမသ္မိံ လောကေ ဝေ၊ ဌံသာ။ သမာဂစ္ဆိံ၊ ပေါင်းဆုံ တွေ့မြင်ရပါလိမ့်။ ပရသ္မိံ၊ နောက်လောက၌၊ (နောက်ဘဝ၌။) မာ (သမာဂစ္ဆိံ)၊ မပေါင်းဆုံ မတွေ့မြင်လိမ့်။” ဣတိ၊ ဤသို့ အဖန်ဖန် မြည်တမ်း ပြောဆို၏။ ပ။

ဇာတ ခေါ်။ ပ။ အာမန္တာပေတော၊ ခေါ်စေ၍။ ပ။ “တာတ ဥတ္တရ၊ အမောင်-ဥတ္တရ။ တံ။ ပ။ အနုဒ္ဓိသသိကံရ၊ အဖန်ဖန် ခြည်တမ်းပြောဆိုသတဲ့-ဟု ကြားရသည်မှာ။ သစ္စံ၊ မှန်သလော။” ဣတိ၊ ဤသို့ မေးပြီ။ ဘော၊ အရှင်။ ဝေ၊ မှန်ပါ။ တာတ ဥတ္တရ။ ကိဿ၊ ကြောင့်။ တံ။ ပ။ အနုဒ္ဓိသသိ၊ သနည်း။ တာတ ဥတ္တရ မယံ။ ပုညတ္တိကာ၊ ကောင်းမှုကိုအလိုရှိကုန်သည်။ ဝါ၊ ကောင်းမှုဖြင့် အလိုရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ။) ဒါနဿေဝ၊ ခပ်ပင်။ ဖလံ၊ ကို။ ပါဠိကဓိနော နန၊ အလိုရှိကြသည် မဟုတ်လော။ ဣတိ၊ ပြီ။ ယံ၊ အကြင်ဘောဇဉ်ကို။ ဘဝံ၊ အရှင်သည်။ ပါဒါပိ၊ ခြေဖြင့်လည်း။ သံဇုသိတံ၊ ထိခြင်းငှာ။ န ဣစ္ဆေယျ၊ အလိုမရှိရာ။ ဘုဉ္ဇိတံ၊ ငှာ။ ကုတော၊ အဘယ်မှာ အလိုရှိပါအံ့နည်း။ ဘောတော၊ ခါ။ ဒါနေ၊ ဤ။ ဝေ ရူပံ၊ သော။ (အရှင်မင်းမြတ်ကိုယ်တိုင် စားဖို့မဆိုထားဘိ ခြေထောက်ဖြင့်သော်မှ ထိခြင်းငှာ အလိုမရှိသော) ။ ပ။ ဒိယတိ၊ ယာနိ၊ အကြင်အဝတ်တို့ကို။ ဘဝံ။ ။ ပ။ န ဣစ္ဆေယျ။ ပရိဒဟိတံ၊ ဝတ်ရုံ သုံးစွဲခြင်းငှာ။ ကုတော၊ အဘယ် မှာ အလိုရှိအံ့နည်း။ ဝေရကာနိ ။ ပ။ (ဒိယန္တိ။) ဘဝံ ခေါ် ပန၊ ကိုကား။ အမ္မာကံ၊ တို့သည်။ ပိယော၊ ချစ်အပ်ပါ၏။ မနာပေါ၊ မြတ်နိုးအပ်ပါ၏။ (တနည်း) ဘဝံ၊ သည်။ အမ္မာကံ၊ တို့၏။ ပိယော၊ ချစ်အပ်သူပါတည်း။ မနာပေါ၊ တည်း။ ကထံ၊ လျှင်။ မယံ၊ မနာပံ၊ မြတ်နိုးအပ်သူကို။ အမနာပေန၊ မမြတ်နိုးအပ်သော အရာနှင့်။ (အမုန့်။) သံယောဇဓမံ၊ ယှဉ်စေကုန်အံ့နည်း။ ဣတိ၊ ပြီ။ တာတ ဥတ္တရ။ တေန ဟိ၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်။ (ဒိလိုဆိုလျှင်၊ တနည်း) တေန ဟိ၊ တိုက်ထွန်းပါ၏။ တံ၊ သည်။ ယာဒိသံ၊ အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော။ ဘောဇနံ အဟံ ဘုဉ္ဇာမိ ။ ပ။ ပဋ္ဌပေဟိ၊ ဖြစ်စေလော့။ (လူလော့။) ။ ပ။ ပရိဒဟာမိ၊ ဝတ်၏ ။ ပ။ ပဋ္ဌပေသိ။

၄၄၀။ အထ ခေါ်။ ပ။ အသက္ကစ္စံ၊ ကောင်းစွာ မပြုမူ၍။ ဝါ၊ မရှိ မသေ။ ဒါနံ၊ ကို။ ဒတွာ၊ ပေးလှူပြီး၍။ အသဟတ္ထာ၊ မိမိလက် မှတပါး သောလက်ဖြင့်။ ဒါနံ၊ ဒတွာ၊ ၍။ (တနည်း) သဟတ္ထာ၊ မိမိလက်ဖြင့်။ ဒါနံ၊ န ဒတွာ၊ မပေးလှူမူ၍။ အစိတ္တိကတံ၊ စိတ်၌ မထားအပ်သော။ ဝါ၊ စိတ်ဖြင့် အရိုအသေ မပြုအပ်သော။ ဒါနံ ဒတွာ။ (တနည်း) အစိတ္တိကတံ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် လူဖွယ်ဝတ္ထု၌ အရိုအသေ မပြုမူ၍ ။ ပ။ အပဝိဒ္ဓံ၊ စွန့်ပစ် အပ်သကဲ့သို့။ (အသုံးမဝင်တော့၍ လှူပစ်လိုက်သကဲ့သို့။) ။ ပ။ စာတုမဟာ- ရာဇိကာနံ၊ စဟုမဟာရာဇ်ဘု၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သဟဗျတံ၊

အတူတကွ ဖြစ်သွား၏ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အဖော်၏ အဖြစ်သို့။ သည်၊ နတ်သား နတ်သမီးတို့မှ ကင်းဆိတ်သော။ သေရိသကံ၊ သေရိသက- မည်သော။ (ဗိမာန်၏ တံခါးအနီး၌ ကုက္ကိုပင်ကြီး ရှိသောကြောင့် သေရိသက-မည် သော။) ဗိမာန်၊ ဝေဠုဗိမာန်သို့။ ဥပပဇ္ဇိ၊ ကပ်ရောက်ရပြီ။ တဿ၊ ၎င်း။ ဒါနေ၊ ၌။ ဝါဝဇ္ဇော၊ သော။ ဥတ္တရော၊ နာမ၊ သော။ ယော မာဏဝေါ၊ သည်။ အဟောသိ၊ ရှိပြီ။ သော ။ပ။ သုဂတိ၊ သုခ အပေါင်း၏ လဲလျောင်း ရာဖြစ်သော။ သဂ္ဂံ၊ ရူပါရုံစသည်တို့ဖြင့် လွန်စွာမြတ်သော။ လောကံ၊ နတ် ပြည်သို့။ တာဝတိံသာနံ ဒေဝါနံ၊ တို့၏။ သဟဗျတံ၊ သို့။ ဥပပဇ္ဇိ၊ ကပ် ရောက်ရပြီ။

ပါယာသိ ဒေဝပုတ္တ

၄၄၁။ တေန ခေါပန သမယေန၊ ထိုအခါ၌။ အာယသ္မိံ ဂဝမ္ပတိ၊ အရှင် ဂဝမ္ပတိ-သည်။ အဘိက္ခဏံ၊ မပြတ် ။ပ။ ဝိမာန်၊ သို့။ ဒိဝါဝိဟာရံ၊ နေ၌နေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဂစ္ဆတိ၊ သွား၏။ [ဤ ဗိမာန်သည် အရှင် ဂဝမ္ပတိ- ထေရ် နတ်သားဘဝက နေအပ်ခဲ့သော ဗိမာန်တည်း။ ထို့ကြောင့် မကြာ မကြာ ထိုဗိမာန်သို့ ကြွသည်။] ။ပ။ “အာဝုသော၊ ဒါယကာ-နတ်သား။ တံ၊ ကော၊ အဘယ်သူသည်။ အသိ၊ ဖြစ်သနည်း။” ဣတိ၊ ပြီ။ ဘန္တေ၊ အဟံ၊ သည်။ ပါယာသိရာဇညော၊ ပါတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက် ပြီ။ အာဝုသော တံ “ဣတိပိ ။ပ။ ဝိပါကော” တိ၊ ဟူ၍။ ဝေ ဒိဋ္ဌိကော၊ ဤသို့ အယူရှိသူသည်။ အဟောသိ နန၊ ဖြစ်ခဲ့သည် မဟုတ်လော။ ဘန္တေ၊ သစ္စံ၊ မှန်ပါ၏။ အဟံ “ဣတိပိ ။ပ။ ဝိပါကော” တိ၊ ဟူ၍။ ဝေ ဒိဋ္ဌိကော၊ သည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ။ အပိ စ၊ ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း။

အဟံ၊ ကိ။ အယျေန ကုမာရကဿပေန၊ သည်။ ပါပကာ၊ သော။ တေသ္မာ ဒိဋ္ဌိဂတာ၊ ဤ မိစ္ဆာအယူမှ။ ဝိဝေစိတော၊ ကင်းစေအပ်ပါပြီ။ (ကင်းကွာသွားအောင် ပြုအပ်ပါပြီ။) ဣတိ၊ ပြီ။

အာဝုသော ။ပ။ ယော မာဏဝေါ အဟောသိ၊ သော။ ကုဟိံ၊ သို့။ ဥပပန္နော၊ ကပ်ရောက်နေသနည်း ။ပ။ မနုဿလောကံ၊ သို့။ ဂန္ဓာ၊ ရောက် ၍။ ဝေ၊ သို့။ အာရောစေဟိ၊ ဟောတော်မူပါ။ (ကိံ၊ အဘယ်သို့ ဟောရ မည်နည်း။) “သက္ကစ္စံ၊ ကောင်းစွာပြု၍။ ဝါ၊ ရှိရှိသေသေ။ ဒါနံ၊ ကိ။ ဒေထ၊ ပေးလှူကြကုန်။ သဟတ္ထာ၊ မိမိလက်ဖြင့် ။ပ။ စိတ္တိကတံ၊ စိတ်၌

ထားအပ်သော။ ဝါ၊ စိတ်ဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော။ (တနည်း) စိတ္တိကတံ၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌ အရိုအသေပြု၍ ။ပ။ အနုပဝိဒ္ဓံ၊ စွန့်ပစ်အပ်သကဲ့သို့ မဟုတ်မူ၍ ။ပ။ ဒေထ ။ပ။ ဥပပန္နော၊ ပြီ။” ဣတိ၊ ဤသို့ ဟောတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [အထ ခေါ်- စသောဝါကျများ လွယ်ပြီ။] ။ပ။ အာရောစေသိ၊ ပြီ။ ဣတိ၊ သို့။ (သုတံ၊ ပြီ။) [ဧဝံ မေ သုတံ-မှ သုတံ-သို့ ပြန်လှည့်ပါ။]

ဒသမံ၊ ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ပါယာသိ သုတ္တံ၊ သည်။
 နိဋ္ဌိတံ၊ ပြီးပြီ။

မဟာဝဂ္ဂေါ၊ သုတ်မဟာဝဂ္ဂ-သည်။ နိဋ္ဌိတော၊ ပြီ။

တထု၊ ထို သုတ်မဟာဝဂ္ဂ၏။ ဥဒ္ဓါနံ၊ ဥဒ္ဓါနိကား။ (အကျဉ်းချုပ် ခေါင်းစဉ်ကား)-

မဟာပဒါန နိဒါနံ၊ မဟာပဒါန-သုတ်၊ မဟာနိဒါန-သုတ်တော်သည် လည်းကောင်း။ နိဗ္ဗာနဉ္စ၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာန-သုတ်တော်သည် လည်းကောင်း။ သုဒဿနံ၊ မဟာသုဒဿန - သုတ်တော်သည် လည်းကောင်း။ ဇနဝသဘ-ဂေါဝိန္ဒံ၊ ဇနဝသဘ-သုတ်၊ မဟာဂေါဝိန္ဒ-သုတ်တော်သည်လည်းကောင်း။ သမယံ၊ မဟာသမယ-သုတ်တော်သည်လည်းကောင်း။ သက္ကပဉ္စကံ၊ သက္ကပဉ္စ-သုတ်တော်သည်လည်းကောင်း။ မဟာသတိပဋ္ဌာနဉ္စ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်တော်သည်လည်းကောင်း။ ဒသမံ၊ ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော။ ပါယာသိ၊ ပါယာသိရာဇည-သုတ်တော်သည်လည်းကောင်း။ ဘဝေ၊ ဖြစ်၏။ (ဣတိ၊ တထုဒ္ဓါန-စကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။)

မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်သည်။
 နိဋ္ဌိတော၊ ပြီးပြီ။

